

KROAZ AR VRETONED

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA O'HOAR EN BREIZ.
Purvez ar Gelo.

Dal'hiñ bepred d'ho prasonek.
Yez an dud vad ha kalonek.
Yez ar feiz eo ; ma ve troc'het,
Ouzpenn ar Woz, e ve Pev'hoñ
Maz.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Purvez ar Gelo.

Aluzenno bet digant hon leennerien

Skol Plounevez-Kintin	10 lur.
Skolaerien Sant-Charlez	10
An otro Bourgeois, euz Brest	10
An otro Loth, euz Raon	10
An otro Mazevel	10
An otro Jourden, person Trebrivan	10
An otro Besco, belek	10
Eun itron vadelezuz	20
An otro thaloni Provost	20 real.
An otro Ducloustou	20
An otro Hernet, kizeller	20
An otro Bauer euz Klo'edh Breiz	20
An otro Athin, person Louannec	20
An otro Turmel, person Trelezan	20
An otro Even, euz Landreger	20
Eul leener madelezuz hag otro person Bonen	8
An dimezel Hir, euz Trebrivan	6
Eur mignon, euz Trebrivan	4
An otro aluzener, euz Broons	8
An itron Maignou, euz Plounez	8
Skolaerien skol vrezonik Sant Charlez	1 sk.
Beleien Trebrivan	1
An otro Denis, person Plelauff	5
An otro Daniel, euz Plougerne	10 k.

PAPER DA LAKAAT E ALUZEN

Me a ro da Groaz ar Vretoned, eur som a

Hano

O chom

Skrivet war ar paper-man an aluzen ho peuz c'hoant da rei, hoc'h hano ha pelec'h oc'h o chom ; distaget ar paper goude-ze, ha kaset anean evid eur gwennek 'barz eur c'holoan-lizer digor.

Prestik hon devo dastumet kant skoed, ar c'honec'h-veden euz ar yalc'had a zo red evid beva 'pad ar bla (war-dro c'honec'h kant skoed a vije zom). Bennoz-Doue d'an dud vadelezuz a ro harp d'hon C'Hroaz vihan, Bennoz-Doue ha blavez mad d'e ha d'an holl leennerien ! Eun tammik re diweat oc'h omp da hetan ar blavez mad, pen-e-gwir n'euz ket bet a Groaz ar zun dremenet. N'euz forz Euz a greiz hon c'halon eo heu greomp ; blavez mad d'ac'h, eta, ma holl leennerien, ha trugare !

Kerz buhan ma zammik paper
Lar d'an holl gant eur vouez seder :
• Eur blavez mad a lavaran
Da gement den 'zo en ti-man
Eur blavez mad digant Doue
Hag ar baradoz d'hoc'h ine !

Sed aman an diwean lizer hon deuz bet digant mignoned Kroaz ar Vretoned :

Otro,

Ho Kroazik vihan a ra kalz a vad d'hon brezonik karet ha d'hon bro. Eur gwail-goll rajh hon yez mar deuz d'he c'holl-Met zo 'n'arrou ket. Ar Vretoned vad n'inf ket c'hoaz holl maro, da c'hraz Doue. Remeret fisians eta.

Ho mignon,

E.

D'AR MABIK JEZUZ

Sin ar Groaz beo 'dal m'e ganet

'Vel al lilien c'hlan, pe ve deut he mare,
'Gas he c'houez vad trezeg an Ne,
Mari, arri ar c'houlz, a lakaz er bed-man,
He Jezuz heb gwentro na poan.

'Barz eun tammik trezen ar Vamm baour hen pakaz
Hag e zaou zornik a jantaz ;
Mez gand Jezuz rak-tal 'n em gavont hastennet :
Zin ar Groaz beo 'dal m'e ganet.

Abone ar goulo-de, an erc'h hag ar grizilh,
Gand an avel-yud a goue puilh,
Hag ar c'hraouik a zo didor ha didoan :
Ar bugel gand ar riou a gren.

Daolo 'n he daoulagad, Mari 'vit hen tomman,
War he c'balon 'glask hen stardan ;
Mez Jezuz 'dal'c'h bepred e zivrec'h hastennet :
Zin ar Groaz beo a-boan ganet.

a Simeon, emezi, ho komzo 'oa gwirion,
Pe larjac'h d'in : Mamm, ho kalon
Gand seiz saez a c'halchar a-bred a vo treuzet,
Ha 'barz an drubuilh e-vevet !

O wleat ar Werc'hez ken gwasket gand ar boan,
Josef 'krog er bugel bihan ;
Mez e zivrec'h bepred a chom frank-digoret :
Zin ar Groaz beo 'houe eo ganet.

Siouaz, prijio kez, netra d'ec'h na dalve
Klask trei tu da urzo Doue :
'Dalek an de kentan ho Cheuz na reyo
'Met gouzany beteg e varo.

Pe deyo da gerzet, e gentan kammejo
War-du ar C'Halvar hen kaso,
Ha war ar C'Halvar-ze eur Groaz a wel plantet
War behini e vo staget !...

— o —

Zavet deuz fons ar c'hraou, an azen, an ijen
A domm Jezuz gand o aelen ;
Ar Bugel d'e an neuz e zivrec'h hastennet,
Zin ar Groaz beo, evel bepred.

Chetu aze perak en ilizo laker,
Pe rer eur c'hraouik d'hon Zalver,
Jezuz gand e zivrec'h a beb tu digoret,
'Tre daou len er plous gourveet.

— o —

'N eur chapel, arlene, e weliz diou daolen,
Kaeroc'h n'oufoc'h kaout biken :
E-war unan ane Jezuz 'oa oc'h ober
Eur groaz kichen e dad mager.

En eben war ar Groaz 'oa hastennet a-blad,
Da c'hout ha hi oa mentet mad ;
A-dreg d'ean e vamm, liou ar-mary 'n he c'herc'hen
Hanter-fallet gand an anken.

Enon Jezuz 'zo c'hoaz ar pez na ehano
Da vean e-pad ma vevo :
Gand divrec'h ha daouarn a beb tu hastennet,
Zin ar Groaz beo... bepred, bepred !!!

An 10 a viz Kerzu 1899.

Gab LISKILDREY.

DOUE HA BREIZ !

Marvailh Nedelek
Botoigou Moereb Anna-Jann

(Kendalc'h).

Kontz-koude, en noz-ze, noz a garante, an treo-ze a dremene dirag he spred, keit ha ma oa stag he zello war an tao... Gwleat a re he bue 'vel ma vije bet, mar na vije ket bit kon kri : Ha c'hoaz a vije c'hoaz er vro, hag he nizez vihan he dije kresket 'n he c'hichen, hag e vije deut bemde da wleat 'nei, da zardit, da sklerijenni he c'hoz ti, hag he c'hoazi a vije bet douz, en-dro d'ez

karante hag ansoudegez-vad, hag he zell diwean a veje kouet war tud karet ha karantezuz... Ha breman e varvo bec'h-unan, 'vel eur c'hi ! la l' eun de bennag he-dor na zigoro ket, ha neuze e tenyo unan bennag da wleat, hag e vo kavet reut, skaset, maro ! Hag e vo laret : « Ma ! well e ze l' maro e 'n hini goz, den na 'do koun d'ez, rag dronk e oa, ha tagnoz !

— « Arsa ! pera e d'io zonzal treo 'vel-ze ! 'me Anna-Jann, gwelle e d'io kousket ! » Ha hi o tref ouz ar vogor o voutan he fenn 'n he zrovercher, hag e vannaz kousket.

— « Jezuz Maria ! Kredol pera 'zo digouest ? » eme-i, difunet a-greiz holl gant eun drouz vraz. Eun dra bennag a zo koet dre ar chiminal, hag a vivaz 'mesk ar ludo. « Eur laer l' ma Doue ! »

— « Me n'ouñ ket eur laer, itron » 'lar eur vouez vihan 'n eur grenan.

Moereb Anna-Jann a zav, a grog 'n he golo, hag a wel war an oaled eur p'otr bihan seiz pa eiz 'v'la, gwenz 'vel an erc'h e zion-chod gant ar spont hag a groaz e zaouarnigou glaz gant ar riou, 'n eur zellet d'he c'had gant spouron.

— « Pera a rez-te aze, marmouz-fall ? »

— « Me... me, na n'ouzon ket itron ! Me 'zo 'n em gollet... ken tenval e !... Klevet am euz ar c'hloc'h, hag am euz kerzet 'trezek eno, 'vit mont d'an iliz... hag an erc'h a zo ken tenval, ken mac'h eun 'barz betek ma daoulin... hag an erc'h a zo digoret dindan-on, hag am euz ruilhet aman, itron ! »

— « N'out ket deuz ar vro, neuze ? »

— « Nan, itron, me 'zo deuz Raon, hag e teuan deuz Zant-Briek. »

— « N'out ket glazet, da vihanan ? »

— « Nan, zonzan, ze na ra man ! ha neuze, kement a riou am euz ken na zantan ket ! »

— « Paour kaez bihan, eme Anna-Jann teneerec, gortoz, me 'ia da domma ac'hanout ! »

Ha hi da dol eur voesken lan en tan, hag ar paour kaez bihan a c'hoarze ouz an tomder, hag a astenne e zaouarn d'ar flam, hag e zremmik dronk-livet ha truezuz a oa sklerijennet gant ar blijadur kement ha gant an tan.

« Oh ! trugare ! itron ! Doue d'ho peo ! c'hoñ 'zo mad ! »

Mad ! Anna-Jan. Pell a oa na oa ket laret ze diout-i ! Kalon ar plac'h koz a dommaz 'n he c'hreiz... Neuze e kemeraz ar paour bihan war he barlen, e wale'haez e gignadenno, e tommez eur bannac'h jistr d'ean gant eun tam bara, hag e c'houllaz digant-an e zoare.

— « Loizik eo ma hano, emean, Loizik ar Goll, maro eo ma zad, pa na oan nemet d'ac'h ! »

Ha ma mammik-vihan a zo neve-maro en Zant-Briek, lec'h hon deuz renket chom, pa oa klav ; rag e oamp en hent da d'out d'ar ger, war hon zroad, hon-daon 'n eur glask hon bara. Hag am euz renket d'ac'hel da dont ma-hunan, pen-e-gwir mammik 'na laret d'in dont. »

— « Pelec'h ac'h ez 'vel-ze ? »

— « Da Zant-Koneri, emean. »

— « Da Zant-Koneri ! aman eo. »

— « Aman eo ! oh ! gwelle e ze ! me 'gave gan-imp n'ar-rujen biken ! »

— « Tud a teua en Zant-Koneri 'ta ? »

— « Ia, wel, itron, anvet a ret-hu an hano-ze ? » Hag ar paour kaez a dennaz deuz e c'hodol eur lizer da diskouel d'ar plac'h kon.

Anna-Jann, d'he zro ac'h eaz livet-fall, rag bec'h hano-hi oa war ar paper...

— « 'Vit piv, eme-i ? » — « 'Vit ma moereb ma vev c'hoaz. 'N eur vervel, ma mammik kaez 'deuz laret d'in : Ma Loizik, n'a teuz ken den a-bed war an douar nemet da voereb Anna-Jann. N'ave ket ac'hanout ; hogen, pen-e-gwir he deuz kement karet ma mam-me ha me marteze he devo true avid. Kerz d'he c'had, da Zant-Koneri, ha ro d'ez ar lizer-man. » Oh ! itron ! na dioret ket ar lizer-ze, 'vit ma moereb eo !

— « Me eo da voereb Anna-Jann emezi, 'n eur bokat d'ar bugel. »

— « C'hoñ ! oh ! gwelle e ze ! ma moereb l' c'hoñ a i'g mad ! hag ho po true ouz-imp. »

Hag, en gwirione, an daero, ar wech-man, o deuz teneerec dremm roufennet ar plac'h koz, ha laket 'n he daoulagad douzder an Eav, ha, deuz ar Baradoz, ar vamm-goz Mari-Yvonik, hag ar vamm Mariik a-wel an amzivad kaez war barlen ar voereb koz, o pokat d'ez, hag e tleont

binigan an otro Doue, a oar tres ar c'halono pa an euz c'hoant...

— o —

Braz e oa estlamm an dud, an de war-lerc'h, o welet moereb Anna-Jan o vont d'an iliz, d'an oferen bred, gant ar pôtirik biban koant, ha heval kren ouz Mari-Yvonik ha Mariik. Ha pa oa c'oulennet digant-i piv o oa : « Ar niz-biban, an euz digaset ar Mabik Jezuz d'in, hag am euz kavet, ar beure-man, 'n em boto ! »

Da beb-hini e Nedelek, c'hoariello d'ar vugale ha bugale d'ar re goz. Ha bennoz ar Mabik Jezuz d'an holl ! Evel-ze bezet graet !

HERMINIK.

ISTOAR SANTEL gant skeudenn, eul levr kaer evit pewart real gant an timbjo.

ISTOR BREIZ

UNVANIEZ A RA NERZ

Daoust d'an holl fallgriez ha d'an holl drouk o devoa gret an Normaned en Breiz, ar Vretoned a oe evurus braz o tistrei pep-hini en e di. Vit na vijent ken kaset ermeaz, o lakjont en o fenn 'n em unani da vad, da vean prest holl, en kouz, da stourm ouz kement enebour a ballje c'hoaz dont d'e.

Alan Barvort a oe eta anavezet evel duk pe mestr braz gant ar Vretoned. Kontel ha markizien, a vije betek neuze bepred oc'h en em dagan, o devoa evel-se ust d'e eur barner, ar bobl an evoa eun tad ; holl o devoa eun den d'o ren ha d'o difen.

Alan a c'houarnaz Breiz euz ar bla 938 betek ar bla 952.

Breiz-Izel na oa ket, er c'houlz-ze, ar pez a deuz da vean goude. Alan Barvort a oa kont a Naoned, ha, mar oa ive duk a Vreiz, na oa ket evit-ze mestr war ar c'honted-all ; ar re-man en o douaro a rea vel a garent : Barvort 'n evoa man d'ober gant-e, met ha brezel a vije : d'ean oa neuze dleet ar penn kentan.

— Labour an ije bet an duk neve, mar vije bet red d'ean laket urz en holl Vreiz-Izel. Pep tra oa bet mesket gant an Normaned : den na ouie ken dre zur petra oa d'ean, petra oa d'e nesan ; en kontach Naoned, evel el lec'h-all, oa red hadober ha diveskan pep tra. Alan a lodennaz ker etre-ze-an, an noblans hag an eskop, gant urz da bep-hini da zevl chomajou ha da laket enn-e Bretoned vad. Ar c'busum zavet war al listri a ziskarge er porz-mor, a oe lodennet ive hep dale. Kear Naoned a zeuaz adarre eur gear binivik evel kent.

Mez poan a oa bet gant-i dreist-holl o sevel an tier ; ar c'hant a oa nebut, ha kalz a labour a oa d'ober.

KEMENT A LUGERN N'E KET AOUR !

An Eskop, herve a lavar an istor, na ouie pe du trei : labour, pez a garer ! arc'hant na tam na taken !

Sethu eun de, o sevel e zaoulagad trezek an Ne, e welaz 'ust d'e benn, war veg eur c'hastel diskaret, eur vout vraz a lugerne vel aour ar c'haeran : an Eskop a veulaz Doue da vean klevet ouz peden e zervijer.

Mez penoz tapout ar vout-aour-ze ? An Eskop a sonjaz 'n em zikour pe zikoure Doue anean hag a reaz diskar an tour. Mesk ar vein 'oe kavet ar vout... na oe anei nemet eun tam kouevr alsouret !

An duk, an noblans hag ar bobl a c'hoaraz kalz diwar-benn an darvoud-man.

BEVET BREIZ.

EUR MARVAILL-NEVE

KI AR PENN-MARO

(Kendalc'h)

En eur laret « Kenavo ha nozvez vad » ar mevel a reaz eur minc'hoarz, hag a dre'haз kwit.

Sethu Herri, arc'hant braz adsrre : Piu eo hennez c'hoaz, emean ? Mar zo, da vihanan, tud euz an ti o kousket dre amañ ?

C'hoant an euz da c'harvel, mez ar mevel a zo et endro, red d' a breman lontan war-n-ean e-unañ.

Dor e gamb a zo dirak-an hag en euz aoun da zigeri anei. Daoust petra c'h a da welet ? Marteze emañ e vreur e-barz !

Neure eur goz ar iskiz a groz enn-an, hag e lar a-bouez pe'n :

— « Gwaz a ze, mar man e-barz, me hen lazo eun eil gwec'h ! »

War ar gomz, e tigor an or hag e lamp er gampr, e daou zorn zerret, e vleao a bik en e benn, ken froumet 'vel ma oa war an dro gant ar spout hag ar gonnar.

War an teol e c'holo a varvaz, ha na welaz netra. Skei a reaz ouz eun dra bennag, ha, hep gout petra 'oa, e

krogaz e-barz, ha da hijal anean. Dre forz jachan, an dra-ze a goueaz gant kalz a drouz, ha Herri, hag a oa e penn e nerz, a goueaz ive d'e dro hanter-varo.

Arru oa pell an noz pa zihunaz ; eur gridien-aoun a grogaz en e izili pa deuz sonj d'ean pelec'h e oa :

— « Red eo d'in, emean, enaoui (allumi) golo. »
War dastoun, e kavaz alumetez, neuze e klaskaz e c'holo hag e'h enaouaz anean. War blad ar gampr e welaz eur prez dilhad. Out-an an evoa bet kann ; daoust d'e boan-spered e loskaz eur c'hoaraden.

'Vel eun hekleo eur c'hoaraden-all a respountez en e gichen.

(Da heuilh)

DIR-NA-DOR.

GWERZ ZANTEZ BARBA

War don : *Kelven. Pe war don : Kimad ar soudard.*

(Kendalc'h)

Eul leon, en braz kounnar, n'en deuz biskoaz yudet 'Vel ma reaz Dioskor p'en deuz e verc'h klevet ; Kounnaret eo e galon, emean, enaoui (allumi) golo. Hanval ez eo ouz Satan e-kreiz an inferno.

Neuze tad kri ar Zantez en deuz he milliget Gand ar malloz bras an boufet da glevet ; Loskel a ra war e verc'h an holl gomzou heuzuz A laka en eur galon eun direzded spontuz.

E garante dirollet evit an doueo, An doan rag an impaler ha da zoll e vado A ra kement d'e grizder en em zicbadenna, Ma kemer prim e gleze evit treuzi Barba.

Med seul-vuioc'h Dioskor a voug mouez an natur, Seul-vui Doue a ziskoue karante dreist-muzur ; Rak diwallet gant Doue ar Zantez vinniget He deuz redet a zicg ar muntrer milliget.

'Vel ma reaz ar mor ru eun hent da Israel, Doue en deuz 'vit Barba digoret ar rec'hel, Groet eun hent ez ha diboad d'e vogel ken karet ; Med bepred, 'vel Faraon, Dioskor 'zo dallet.

Dirag eun ober ken kaer a vadelez Doue, Dioskor a vag bepred ar venjans 'n e ine ; Evel eul loen kounnaret e pign war ar rec'hel, En eur loskel mil malloz war e vogel zantel.

Ar rec'hel, ar meneo gand heuz o deuz laret Ar c'br'i, al leo-doued euz an den kalcedet Hag al lec'hio chomet mud a-dal penn an smerz, Spoutet, o deuz distolet malloz ar pec'hier.

A gorf, a galon renet, gant prins an inferno, Dioskor, 'vel al luc'hed, a red ar meneo, Bete m'en deuz bet klevet, gant daou vesar deved, Pelec'h e oa 'n em guzet ar Zantez vinniget.

Diés braz e ve laret an ebad infernos A b'ini-he deuz tridet kalon ar gwalleurus, Hag, evel eun tigr naonek e red d'al lazerez, En deuz redet ar muntrer e-tredek ar Zantez.

O Doue a garante, o Jezuz dous ha mad, Pehini, 'vit hon preza, oc'h euz skuilhet ho kwad, Difennet gand madez ho pugel kalonuz, Ha diskarget war Barba pep sort graso nerzuz.

Dioskor, tad ken dival, gwaz evit al loened, A ziskarg war ar Zantez e venjans kounnaret ; Gand e dreid hag e zaouarn e sko war e vogel, Ha krog en he blec'h he silej dre ar spern, ar rec'hel.

Dindan an tolio ponner a gouez war ar Zantez En deuz krenet an douar, dasonet ar memez, Ha kement a red he goad euz he c'horf dispennet M'en deuz ruet al lec'hio, dre bere eo stillejet.

An drez, ar spern, ar rec'hel, ar vein euz an hentcho Enep an den dirollet a zav holl o moezio, Mez o c'hrouer d'e venjans an eur en deuz merket ; Ar muntrer en deuz Barba en eun ti dastumet.

EUR MISION EN TRELEZAN

Bea zo bet eur mision kaer en Trelezan, deuz ar seitek betek ar bemped war-n-ugent a viz kerzu ! Prezeget eo bet gant an Tad maristed, an Tad Gall hag an Tad Perennès, tud hag a oar ober vad d'an eneo. Zikouret int bet gant an otro Prigent, person Mantallot hag an otro Floch, person Tregonno. D'o o-fewar e laromp trugara ha pedi a refomp an otro Doue da rei d'e o dic'haou 'vit ar boan o deuz kemeret.

Eun tam douar a zo bet roet aman gant eun eno mad evit ober ar vered neve, hag ea-kreiz ar vered neve a zo bet zavet eur groaz kaer a zo bet kizellet gant an otro P. Leon deuz a Wengamp.

Ar yaou, an unan war-n-ugent, an otro person Bear, en hano an otro 'n Eskop, an euz binniget ar Groaz hag ar vered-neve. Eon 'oa c'hoaz an otro person Gwen-gamp, an otro Jacob, chaloni, an otro Guyon, person Pleumeur-Bodou, hag a zo ac'han, hag eur pemzek pe c'houezek betek deuz ar parouzio diwar-dro. Treze-laniz holl, evit laret, a oa enon 'e hag e pedent kalonek 'vit o anan, hag evel-se ar mision, 'n eur ober vad d'an dud veo, an euz laket 'e joa vraz e-touez eneo ar pur-katoar. Doue da vezo meulet ! R. T.

Gouennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit tousel) : 2 skoed ha 10 kwennek (dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed ha 13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik

10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULEN AR PRIZ AG AN DAOLENNO

Petra eo deut da vean ar c'hartennou-post nevez ?

Tri c'hant a oa tennet breman 'zo pemzek de, ha ne van ken gan-imp nemet. Eun ugent ton blavez mad dreist-holl 'zo et prim en-dro ; c'h er c'hoaz da hadenna ane ha da denna gant-e re neve, ar memez priz bepred.

Gouenneten bureo ar Groaz hag ho p'o 'vit hoc'harc'hant skeudenno braz, livet gant an dorn, ar mouar ar c'haeriou breton hag eun ton brezonek gant ar c'homzo. Netra braoc'h evit zoueli blavez mad d'o mignoned a-bell pe a-dost, evit rei 'vit delou mad d'ar vugale skol.

Priz ouz garten-bost gant eun ton : 3 gwennek evit lennerien Kroaz ar Vretoned ha 4 evit ar re-all ; frez an timbjo a zo war gont ar goullener : eur gwennek dre bep c'hauec'h karten.

Sethu amañ an tonio 'zo bet moulet :

Ton : *Ar blavez mad euz Kerne* ; Ton : *Ar gwelvaned* ; Ton : *Banniel Breiz Izel*, Kerne ; Ton : *Ar hyd y nos euz Breiz Tremor* ; Ton : *Hollatha* ; Ton : *Kousk eta ma mabik*. (Barz Breiz)

Graet eo hepdale kartenno gant ton ar *Fllouter fin*, ar *Chemener gall*, an *Durzunel* ha *Hen elad fy nhadau*, ton *Kymraeg*.

GOULENNET E BUREO AR GROAZ ; *Soniou ha gwerzio* loreet gant ar Gevredigez-Vreiz en Gwened, gant tonio. — Priz : *pemp kwennek*.

Gwerzio neve gant Aberve ha Taldir (troidigez Keumraeg (brezonek Tremor) kenver-ouz-kenver gant ar brezonek). — Priz : *pewar gwennek*.

Goulen :

Leçons élémentaires de grammaire bretonne publiées par *Le Gloc'er breton*.

Leorik kenta : Al lizerennou chenchuz. Priz : 5 kwennek.

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED

AR BREZONER HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA O'HOAR EN BREIZ.
Furnas ar Geiz.

Dalc'hil bepred d'ho prazonek,
Yer an dud vad ha kalonek,
Yer ar leiz eo; ma ve trec'het,
Ouspenn ar Vreiz, a ve pec'het!
Muz.

GANT BREZONER EO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furnas ar Geiz.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An otro Besko (kloerdi Sant-Jakez).	10 lur.
Eun itron vadeleuz.	20
An otro Bezvoet.	10
An otro Huon a Benanster.	20
An Tad Falber.	10
Strolad Lannou.	30
Eul lenner madeleuz.	10
An otro Guyomard.	20
An otro Clerc.	10
An otro Picquenard.	10
An otro Cossou.	10
An Tad Bourdoulous.	10
Lennerien madeleuz.	10
Mignoned Corlay.	10
An otro Even.	20 real
An otro Maignou.	8
Eun dimezel vadeleuz.	4
An otro Blanche.	20
Eur c'hloerek breton.	4
An otro Mahe.	20
An otro Jaffrennou.	20
An otro Kergus.	20
Eur mignon.	10 k.
Eun dimezel madeleuz.	10

Sethu arru gan-imp er zun-man war-dro 350 lur. Mil bennoz-Doue d'an ineo mad ! War-dro pemp kant lur a zo breman ! 1.800 a zo red. Piau a heuilho c'hoaz skouer vad ar re gentan ?

PAPER DA LAKAAT E ALUZEN

Ma a ro da Groaz ar Vretoned, eur som a

Hano _____
O chom _____

Skrivet war ar paper-man an aluzen ho peuz c'hoant da rei, hoc'h hano ha pelec'h oc'h o chom; distaget ar paper goude-ze, ha kaset anevid eur gwennek 'barz eur c'hloer-lizer digor.

Kent-Skrid

EUR GIRIENNO BENNAG A GELENNADUREZ
A-ROG KANAN AR WERZ

War don : *Stiteetik (Barzaz-Breiz) pe Kimiad ar zoudard*

Touez holl deioù ar blavez, dreist-holl an de kentan,
A glefe pep kristen mad miret d'hen sklabeau;
Pedi monet d'an iliz a glefe da ober
Da gad 'vit-an, vit e dud menoz mad e Grouer.

Ar c'hontrol 'zo deut siouaz ! ar c'hiz en hon bro-ni;
An de diec da Zoue 'roer d'ar wewenti;
Ha, 'lech tenna war hon Breiz levezet ha bennoz,
Ac'razo kaer war-n-ezi e tenner mil malloz.

'Barz ar werz 'zo pelloc'hik e kavet displeget
An torfed ar spontusan a zo bet c'hoarvoet
Dre an dismeganz fallakr 've graet de kentan 'r bla
Ouz Doue, hon roue mad hag ar mestr war bep tra.

— o —

An hini 'zo bet lae'het 'oa siouaz ! eur vewez,
En eur lonka bannacho he doa evel pep mez:
Pa deu an evaj en ti e tec'h kwit kement mad
Hag an dizurz, an torfed a deu d'ar red timad.

Me ho ped holl, kristenien, sonjet pegen skrijuz
E mervel 'vel ar plac'h-man en eun torfed heuzuz;
Belek ebet war he zro evit he douari,
He c'hort t'let en eun toull evel hini eur c'hi.

Ken kaled hag eur garrek, seder 'vel pemp kwennek
E oa Pluen Vraz gwech-all, mestr ar c'hourenadek,
Gant-an e gamerad Park, 'oa eur p'otr mative,
En nize gallet hevan, didrouz 'pad e vue.

Sethu int dre an evaj et da dorfetourien,
Chadennet d'e o daouarn, zerret gent 'n archerien,
Pebez glac'h'ar d'o c'herent ha pebez mez d'ar Vro
Ma vefent 'vid an torfed kendaonet d'ar maro !

— o —

'N eur glevet kanan ar werz a zo war ar Groaz-man,
Ho pet sonj, kristenien vad, ho pet sonj, da gentan,
E lizer pedi Doue da de kentan ar bla,
'Lech glac'h'ari e Galon o pec'h, oc'h eva.

D'an eil, sellet piz, m'ho ped, pegen heuzuz pec'het
E ar wewenti daonet, penn-kiriek an torfed,
'Vel eun serouant villiget, o 'n em zilan dre-holl,
Ar wewenti a daolo hon Breiz-lzel da goll.

Abherve.

GWERZ WAR TORFED MANTALLOT

War don : *Etre kerik Pempoul ha Stank an abati*

Chilaouet, kristenien a bep korn euz a Vreiz,
Klemgan eun torfed braz c'hoarvezet en hon c'breiz :
An torfetour a zoug eun hano 'zo brudet :
AR VEWENTI, mammen a zrouk hag a bec'het.

Ar weren en e zorn, ar c'hoaz en e c'heno,
An drouk-spered a skuilh da Vreiz *dour ar maro* ;
Ar c'hilened a wasa : kalz a zo kontamet,
O c'hhalono ive prest evit an torfed.

— o —

En parouz Mantallot, keridienn Pen-ar-Krec'h,
An dregont a Gerdu o oa tabut ha bec'h ;
Potred 'n hostaliri 'oa klevet o youc'hal :
D'achui ar bla koz 'oa red eun tam farsal.

Goude bean lipet forz chopin ha gweren,
Daou ane a yeaz da boursu 'n abaden
Da di eun intanvez, Bouriou he hano,
Boaz 'vel-t-e da henti an hostalirio.

Ar Park ha Pluen vraz (sethu an daou Vevier),
En ti an intanvez a gavaz digemer,
P'eo gwir, eme, 'oant deut o-daou a galon vad
Da heti d'an itron yec'het ha blavez mad.

Gant pep p'otr a-zoare 'oar c'hoarzin hag evan,
An intanvez 'zo gwest da c'hoarzin, da strinkan ;
Mez an evach, dreist-holl ar gwinn-ardant, 'zo kri ;
Diwar-n-an peurvuian e tro fall ar c'hoari.

Ar c'hoari-man 'badaz pell e-barz an nozvez,
Hag an dud a lere : « Laouen e 'n intanvez ! »
Laouen e 'n intanvez, oh ! ya zur, laouen braz !
Mez a-raog pell-amzer me 'gred d'in e vo waz.

— o —

De war-lerc'h da greiz-te oa p'otr al lizero,
E zac'h war e ziouskoa, o vont d'ober e dro ;
O tremen Pen-ar-Crec'h e skoaz war an or,
Mez ar wreg, ar wech-man, na roaz ket digor.

Eul lizer an evoa da lakat 'barz an ti :
An or a oa dibren, boutan 'reaz war-n-i,
Hag e welaz ar plac'h astennet en oaled ;
An den-man, da gentan, a gredaz 'oa kousket.

— « Zavet, 'mean, sethu eul lizer blavez mad ! »
Mez, o tostât, e dreid a gerzaz 'barz ar gwad,
An den paour fourbilhet a dec'haz war an taol,
Ha dre ar geridienn da huchal war an holl !

Deuz tier ha parko an dud a ziredaz,
Tudo koz ha yaouank gant anken ha spout vraz,
Zavet ar wreg, siouaz ! eun heuz eo he gwelet
Gant he dremm dishano hag he fenn bruzonet.

Petra ra 'ta 'n evach e-barz kalon an den ?
Krisoc'h eo diwar-n-an evit kalon eun loen ;
N'euz netra dinatur e-barz ar bed krouet
A gement 'dostafe d'ar mevier kounnaret.

Kement o deuz gwelet korf paour ar wreg maro,
O deuz aze 'vit-e eur gentel 'zo garo ;
Red e oa d'am fluen he ledan dre Vreiz holl,
Eur pec'het e vije he lezel mont da goll.

— o —

An torfed a oa skler, Piau an torfetourien ?
Pen-ar-Krec'h en eur vouez a lar : « Park ha Pluen ! »
Losket an archerien war-lerc'h ar b'otred vad,
Ar wech-man ec'h eo et re bell Yann ar Stoliad.

Tapet ha zerret eo zouden an daou vuntrer,
Daoust d'e da 'n em guzan ha da livan gevier,
Dirag ar c'hortf maro war-n-an roud o c'hontel,
Nac'hont c'hoaz o zorfed : aoun o deuz rag mervel.

N'avan ken aman stum kaer ar gwir Vreton,
E-barz an daou zen-man muntrer ha digalon,
Breiz a c'hân bugale d'e kalon vad ha frank ;
Ar re-man 'zo ganet diwar ar gwinn-ardant.

Et eo ar vuntrerien er prison da c'hortoz
Barn an dud a zavo war-n-e 'vit o malloz ;
Et eo ar c'hortf maro en douar ar vered ;
Mez an douar 'vit-an n'eo ket bet binniget.

'Deuz ket mouez ar belek goulennet trugare
War gorf ar baouez-man, siouaz ! vit hec'h ine,
Rag eur varn 'zo gwasoc'h evit pep hini all
Eo hini an Doue, Barner brez ar Bed-all.

Ha breman, Bretoned, dalc'het sonj 'vit ho mad,
Euz torfed Mantallot a ro d'imp kalonad ;
Mar eo euzuz ar skouer, kaer ac'h eo ar gentel
A ro dre-z-an Doue da holl dud Breiz-lzel.

DIA-N-A-DOR.

EUN TORFED-ALL C'HOAZ !

Goude torfed Mantallot, sethu eun all c'hoaz euzusoc'h :
en Pabu, kichen Gwengamp, eur plac'h koz a 62 bla,
a zo bet lazet, ha, tra skrijuz meurbed, tennet diout-i he
bouzellou.

Eur plac'h a vue fell e oa bet, herve klevet, mez red
eo bean, c'hoaz hen hadlaran, krisoc'h evit loened, digalon
ha fall-tre, evit ober kement-all.

Sethu petra gaver e-kreiz fank ar wewenti hag ar vue
fall : darn, eur maro spontuz, darn-all ar galiou pe ar
« guillotin ».

ZANTELEZ BREIZ

Ar zent koz, ar venec'h an euz, goude Doue,
krouet Breiz-lzel.
(Istor Breiz.)

KENT-SKRID

Dindan an hano-man, e vo a-vreman staget da skri-
van en Kroaz ar Vretoned istor ar fe en Breiz, aboue
an deio kentan beteg breman.

De ha de, bla ha bla, kantved ha kantved, e tremeno
dirag hon daoulagad bueo kaer e-leiz a venec'h hag a
zent koz a zo ken nebeut anavezet en hon mesk.

Gwelet a refomp pep mad o tiwan an hon bro etre daouarn ar venec'h-ze, evel e sav an ed en eur park etre daouarn eul labourer mad.

Is, gwir eo, ar venec'h, goude Doue, o deuz krouet Breiz-Izel. Kement-ze, ganthir amzer, a vo diskouet skler dre ar pez a vo skrivet aman.

Eur zell war istor ar Vro

Evit rei da intent mad istor ar fe gristen en Breiz, eo red laret eun dra bennag diwar-benn istor ar Vro a-raog amzer Alan Barytort.

Mar c'houlentep gant tud hon bro a biou e tiskennet, pere oa o zado kentan, kalz aneñ na gavfent neira da laret: perag e komzomp-ni brezonek, perag 'zo tud en hon c'hichen hag a gomz galleg?

Setu aman. D'ar c'houlz ma oa hon Zalver war an douar ha da bemp kant via goude, Breiz e oa he hano Arvor, hag an dud a oa o chom enn-i a oa hanvet Gallaoued-Romaned, aboue ma oant bet trec'het gant ar Romaned, ha ma d'evoa 'n em vesket ar re-man gant-e.

N'eo ket ar C'hallaoued-ze eo hon zado koz: hon zado-ni, Bretoned, a deuz d'an Arvor war-dro ar c'huc'hved kantved, euz Breiz-Veur, (breman Bro-Zaoz) dre ma oant kaset kwit se-hanc gant ar Zaozon.

D'ar c'houlz-ze, an Arvor a oa bet tanet ha distrujet gant Barbared euz a Zav-Heol, hag e oa deut evel eur park e-lec'h na ve biskoaz bet na troed na dorn. Bretoned Breiz-Veur a deuz di a vandenno, en em veskaz d'o zro gant ar C'hallaoued-Romaned a oa chomet beo, a lakaz er vro urz, lezeñ ha fe, hag a roaz neuze d'ei an hano a Vreiz-Vihan, evel ma roe neuze ar Zaozon da Vreiz-Veur an hano a Vro-Zaoz.

Ni, etre-z-omp, Bretoned a gomz ar brezonek, a ziskan eta euz ar Vretoned-ze; ar C'hallaoued a ziskan euz ar C'hallaoued-Romaned; diou ouenn iat diskenvel.

Mez gant hon zado-ni eo bet krouet Breiz, p'eo gwir eo bet krouet gant ar zent hag ar venec'h, hag ar venec'h-ze oa deut euz a Vreiz-Veur; hi a reaz gant douaro Breiz Bastret ha devet, eur vro neve-flamm.

Pegoulz e kaver evit ar wech kentan kristenien war hon douar

Koulskoude, a-raog donedigez hon zado, Bretoned Tremor, e oa klevet komz war hon douar, neuze c'hoaz hanvet Arvor, euz ar fe hag ar relijion gristen.

War-dro tri c'hant via goude 'oa ganet hon Zalver, ar visionerien kaset gant pabed Rom da zisklerian en pep lec'h al lezen gristen, a oa arvu war douar Arvor.

Betek pelec'h e oant et? Ped iliz, ped eskopti o devoa zavet? Tri, a lavarer, unan en Naoned, eun all en Raon, an deude en Gwened. Mez aman na ver zur a neira; Barbared Zav-Heol a distrujuz douar hag ilizo hep lezel roud ebet koulz laret; n'euz nemet eun istor a zo gwirion dre zur, hini Bugale Naoned, arretet er bla 288.

(Da heulth).

ERVOAN.

D'ar re o deuz gouennet kartennou-post brezonek

An cil tennad a zavet c'hant a zo et en-dro evel an hini kentan a dri c'hant. Pedi a reomp da c'hortoz eur tri pe bevar de c'hoaz, ar re o deuz gouennet gan-imp kartennou.

Ar prijio a zo bepred: tri gwennek, eur gwennek oupen evit pep c'houec'h.

— o —

A-benn ar zun-all a vo graet dibunadennoù. Ar re gentan o devo Prijio.

BLAVEZ MAD!

Digant hon mignoned vad a gloardi Kemper. Tragare bennoz-Doue ha blavez mad d'e ivez!

War don: Ker Is

Setu tremenet adarre
Eur bloavez all euz hon bu;e
Ar c'hoajou hag a zo bet glaz
A welomp diwisk eur wech c'hoaz.

Ar meziou ken skeduz gwech-all
A zo breman noaz ha tenval;
N'euz mui boket ebet er prat
Tavet eo pep richan er c'host.

D'uz hon c'hleuziou kent alsaouret
Ar bleun melen a zo kouezet,
Nag ouz al lann nag ar balan
Hirjo nikun me na welan.

Tremenet eo an deirou kaer!
An amzer vras a zo ken ber!
Frim ar goanv a zo tostaet
Hag hon buez-ni diverrét.

Pa vezo deut pred ar maro
Eun deiz ivez ni a gouezo,
Evel ar vleunienn, an deilhen
Diskaret gant ar yenien.

D'an nevez-amzer e mix mad
An douar darro a deu gao.
Evel-se eun deiz a deuyo
En evy c'hoaz ni a vleunfo.

Va mignoned, bloavez euz
A-bere ar Mab bihan Jezuz!
Ho terou mad da rayo d'oc'h,
Bep seurt madou ha dreist-holl peoc'h.

Bloavez mad c'hoaz d'ar brezonek!
Difenn ho Krozaz ken kalounek;
Bloavez mad d'ho enebourien:
Doue, reit d'ezo sklerijen!

Ato ra vev hon yez koz:
Hent Breiz eo 'vit ar baradoz.
Miromp hon feiz hag hon lavar:
Ila vezint ato breur ha c'hoar!

Keranderven.

ISTOAR SANTEL gant skudenno, eul levr kaer
evit pewart real gant an timbjo.

EUR MARVAI-H-NEVO KI AR PENN-MARO

(Kendalc'h)

Daoust ma oa skwiz-marzo, brevet ma oa e gorf, Herri 'n evoa ken c'hoant da vonet en e wele da gousket: wat-uz e wele e krede d'ean bean klevet trouz. Lampat a reaz d'an nor, en sonj klask e varc'h ha tec'hel, kentan heñje, euz ar c'hastel milliget; an nor a oa prennet en tu diavez, eun nor dir evel dorejo-all ar c'hastel; koll e amzer a rajo o bijan anei. War ar gambr na oa ket prenestr ebet: sklerijen al loar a gouee 'vel euz 'arec'h; rag toen ar c'hastel a oa en gwer.

Red e oa d'ean reuzi, eun er gambr, ha monet da gousket. Tostat a ra gant e c'holo, deuz ar gwele doun da tenval: nep trouz na finvaden! lemet ara e zilhad eun tam dinoc'hel; pa oa o tizolo ar gwele, ar golo a varvaz 'vel anean e-unan; e droad, e zorn a stokaz e-kreiz an devalijen da eun dra bennag sklaset, 'vel pa vije eur c'horf maro en e raog er gwele. Herri a loskaz eur grisden, eul lamp a vankaz d'ean ober er-meaz, mez diou vrec'h skornet ha kaled evel dir, a grogaz en e c'houk hag en e gorf, e benn a deuz da gavet poultrin eun den; Herri a zavaz e vrec'h da gregi en gouk an den-ze, mez na gavaz na gouk na penn. Neuze, gant an anken diroll a grogaz en e galon, e semplaz etre divrec'h skoulmet an Dibennet: kavet en evoa e vreur adarre.

Sklerijen an Evy a gouee aboue pell-ze en kamb Herri, pa ziroaz ar vuc enn-an. An heol a bare dre an doen en pep kora anei: an evned a dremene a-uz en eur gansan hag en eur nijal. Herri, pa deuz sonj d'ean euz an devez hag an novez diwean a gredaz, da gentan, an evoa gret eur gwall-huvre.

Gwiskan a reaz prim e zilhad hag ec'h eaz beteg an nor; an nor a zigoraz ar wech-man; eur mevel a oa en tu diavez hag hen saludaz.

Herri a laraz d'ean: « Klasket d'in-me ma marc'h ha ma c'hi, ma larin kenavo da vestrez ar c'hastel-man; red eo d'in monet e-kwit »

— Tri devez da nebutan, eme ar mevel, e chomer aman.

— Na chomin ket ter eur ken!
— Ar mevel a reaz eur minc'hoaz: ar vestrez, emean, a real lezen evit pep tra.

— Kaset achanon eta da gomz euz ar vestrez.
(Da heulth) DIR-NA-DOR.

GOUDE AR COMMUNION

War don: O na hir eo an noz!

M'ho talc'h, o ma Jezuz, birviken n'ho loskin!
Mignon mad, m'ho karo, e keit ha ma vevin!
M'ho talc'h, o ma Jezuz, birviken n'ho loskin!

O gwellan karante! Ma Jezuz, pebez tan!
Petra 'viet en Evy, pac'h oc'h ken mad aman?
O gwellan karante! Ma Jezuz, pebez tan!

Ma Jezuz a zo d'in, ha me 'zo holl d'ean,
N'e ket me eo a yev, hen eo a yev aman.
Ma Jezuz a zo d'in, ha me 'zo holl d'ean.

Kement 'zo war an douar, ha kement 'zo en e
Deut da welet ar vad a ra d'in ma Doue.
Kement 'zo war douar, ha kement zo en e.

Ar Mab hoc'h euz douget etre ho taou goste
Poull ma c'halon, Mari, 'zo breman e wele.
Ar Mab hoc'h euz douget etre ho taou goste.

Pellét-holl, pellét-holl, lezet-hen da gousket:
Kousket mad em c'halon, o ma holl evrusted!
Pellét-holl, pellét-holl, lezet-hen da gousket.

Deut gan-in, ma Jezuz, demp hon-daou a goste,
Pell deuz safar (1) ar bed, ne vo med-oc'h ha me.
Deut gan-in, ma Jezuz, demp hon-daou a-goste.

Komzet d'in, ma Jezuz; komzet, ma c'harante,
Disket d'in ar gwir stum da blijout da Zoue.
Komzet d'in, ma Jezuz; komzet, ma c'harante.

Gret, Jezuz, na glaskin, na garin nemed-oc'h,
Ha ma vo de ha noz ma holl zonzou enn-oc'h.
Gret, Jezuz, na glaskin, na garin nemed-oc'h.

Kenavo, ma Jezuz, ma c'horf a ya d'ar ger.
Ma c'halon 'fad a chom gan-oc'h war an oler.
Kenavo, ma Jezuz, ma c'horf a ya d'ar ger.

(1) Trouz.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU
Ha Lanhuon

GOULENN AR PRIZ AG AN DAOLENNO

Gouennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONBK an otro Gwillouzik
(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken: 12 kwennek (dre ar post: 14 kwennek)
Eun dousen (13 evit touseñ): 2 skoad ha 10 kwennek
(dre ar post: 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken: 5 kwennek (dre ar post: 6 kwennek).
Eun dousen (13): 1 skoad (dre ar post: 1 skoad
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo: 12 kwennek).

LEVRIOU BREZONEK NEVEZ

An Hirvoudou. — An Hirvoudou a zo da laret an marnad
kalz a huanadou a zo 'barz levr gwerzio an otro lefenn
huanadou war ar gizioz koz a ia kvit, war Breiz dilezet ga
he bugale, war hoanvou kaled bue an den. Mez bea 'zo
enn-an treo neruz ha kalounek, mad da zevel e benn d
den becl'het e spered, ha draist-holl mad da rei c'hoant d
Vretoned da garet ha da zifenna Brez e'indik. Kalz an a zo
gwerzet a benn brema, ha beunde e werzer.

Neb en neuz c'hoant da gant An Hirvoudou marnad m
n'en no 'med skriva d'an otro Vallée, rener Krozaz ar Vre
ned, hag en no el levr euid sets real e-lec'h etz e koust le
all.

Ar bourc'hiz torc'huz a zo eur c'hoarifestus bet diaple
en Montroulez. Klevet ho peuz holl komz diwar e benn. E
hen kabot, n'euz man d'ober 'mad kas d'ou dimbr a
gwennek 'barz eul lizer, d'an otro Jaffrennou, Carnoët (C
du-Nord).

GOULENNET E BURRO AR GROAZ; Sonion ha gwerzio
gez-Vreiz en Gwened, gant toniou. — Priz: pe
kwennek.

Gwerzio nevez gant Aberve ha Taldir (troidigez K
mraeg (brezonek Tremor) konver-ouz-konver gant
brezonek). — Priz: pewart gwennek.

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieux.

KROAZ AR VRETONED

AR BREZONEK HAG AR FELZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
FURNAS ar Geiz.

Dals hit hepred d'ho prizonek,
Yez an dud vad ha kalonik,
Yez ar fidi eo; ma ve trechet,
Ouspenn ar Vez, e va Pae'irell
Mik.

GANT BREZONEK HO DEUD AR FELZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
FURNAS ar Geiz.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An otro 'n Eskop Dubourg	20 lur.
An otro Floe'h, person Magor.	10
An otro Henry, mestr-klenner.	10
An otro Corvez, kure Plounez.	10
Beleien Panvid-ar-Beskont.	8
An otro Disez, kure en Gwengamp.	10
An Tad Kamenen, jesuit.	10
Eur mignon euz Landreger.	20 real
An otro Vidament, kure en Gwengamp.	20
An otro Dû, kure Plouaret.	8
An otro Crec'hriou, kure en Gwengamp.	8
An otro Menguy, kure en Gwengamp.	1 sk.
Eur mignon euz Panvid-ar-Beskont.	10 k.

En eur gas d'imp e aluzen, an otro 'n eskop Dubourg an euz graet d'hon *C'Kroaz* eun enor braz o skriva d'imp eun tammik lizer d'hon kalonkaat. Gwall-donuz e vije, emean, ma teufe ho *Kroaz* vihan da vervel ! Talvout mad a ra evit miret hon yez koz, ha, dreist-holl evit miret ha difenn ar fe. »

Gant eun hevelep patroniez na hall ket *Kroaz ar Vretoned* mervel ar wech-man.

PAPER DA LAKAAT E ALUZEN

Me a ro da Groaz ar Vretoned, eur zom a

Hano

O chom

Skrivet war ar paper-man an aluzen ho peuz c'hoant da rei, hoc'h hano ha pelec'h oc'h o chom; distaget ar paper goude-ze, ha kaset anean evid eur gwennek 'barz eur c'holoen-lizer digor.

ZANTELEZ BREIZ

BUGALE NAONED

Er bla 228, Breiz a-bez a oa renet gant eur gouarner digaset a-beurz Rom. Ar gouarner-man an evoa bet urz digant an impalaer Maximian Hercul, d'ober da bep hini euz e sujidi renti enor d'an doueo Jupiter hag Apollon.

En Naoned e oa neuze daou vreur, daou zen yaouank a renk uhel, maro gant-e o zad hag o mamm : evel diou zeeven zoun ha nerzus e vevent o-daou e-kreiz ar baganed, o zellou troet war-zu Doue ar gristenien.

Unan ané Donasian, ar yaouankan, oa deut kristen a-raog egile; e spered a oa ueloc'h ha lemmoc'h, e galon muioc'h karantezus ha krenv. A-boan e oa badezet, en em lakaz da brezeg; e vreur hepken a chilaouaz ouz e genteliou hep gallout kouskoude bean badezet, rag, an eskop a veve en kuz en Naoned, a renkaz tec'hel pa arruaz ar gouarner neve.

Kement-man a oa da viz mac 288.

Ar re o devoa c'hoant da blijout d'an impalaer a yez da welet ar gouarner, hag unan bennag a laraz d'ean :

« Otro, gret mad ho peuz o tout da Naoned; rag an doueo braz Apollon ha Jupiter a zo war bean dilezet gant darn euz ar gear-man. Setlu a zo aman eun den yaouank, e hano Donasian, hag a ra fac war hon doueo galloudek, o laret eo Jezus a Nazareth (hennez a zo bet lazet breman 'zo daou c'hant vla evel eul laer), eo ar gwir Vestr, ar gwir otro hag ar gwir Doue. Darn a c'hilzon anean, ha troet an euz e benn d'e vreur Rogatien; mar be lezet da gomz pelloc'h e kresko bemde d'ober dismegans d'hon doueo. »

Ar gouarner, stonet gant ar c'helou-man, a reaz klask gervel an daou vreur; e keit-ze eul lez-varn a oa zavet war leuz-gaer.

An dud, paganed-holl, an em zastumaz en-dro d'al lez-varn, ha pa arruaz an daou vreur, e oa leuz-gaer leun a dud hag a zoudarded.

Donatien a oa digaset da gentan dirag ar barnet : (1)

— Herve 'm euz klevet, eme ar barnet; n'a teuz tam karante nag enor evit hon doueo holl-e'halloudek Jupiter hag Apollon; pell ac'hanel 'n em blijout a rez o trouk-komz ané, o vastari ané gant bep seurt konchou diboell, ha c'hoant a tefe en-dein da lakat en o lec'h eur paour keaz maro war eur groaz gwech-all en Judea.

— An wirione, eme Donatien a teuz laret en despet did-la, zec'h'et am euz d'ho tistagan euz ho falz-kreden ha d'ho trei war-zu an hini hepken a dle bean meulet ha servijet.

— Tav gant da gomz divalo, eme ar barnet, pe me is zouden d'ober d'az lakat d'ar maro.

— Diwall, eme ar Breton yaouank, ar gorden a vank d'id lakat em gonk a vo lakat 'n ez hini: gwelloc'h eo ganid tenvalijen ar fallentez evit sklerijen ar C'hris-t Doue; ma l'ne weli ket anei, hag en denvalijen ive e varvi.

O klevet ar respont-man, ar barnet a grogas enn-an ar gouarnar ar wasan; na gredas ket ober laz an Donatien war an eur, kaset e oe d'ar prizon da c'hortoz ar maro.

Deut e oa tro e vreur.

(Da heulth).

ERYOAN.

SENT AR VRO

War don : *Ar fllouter fin*

Hon sent koz a ra d'hon Bro-ni
'Vel eur gurunen,
Eur gurunen a ve gant-i
Sked mil stereden.

War hon douar o deuz merket
O roudou santel,
Hag hon zadou d'e deuz savet
Mil ha mil chapel.

Breman hon deuz e-barz an Nê
Skoazellerien vad,
N'hon deuz nemet goul digant-e
'Vit kaout hon mennad.

— o —

M'ho ped, m' hoc'h asped, sent ma Bro,
En hano Jezuz,
Digaset d'imp buhan en-dro
Hon mamm-Vro skeduz.

Hon mamm-Vro 'zo bet skleriet
Dre ho purzudou,
Ken n'hallomp ober eur gammed
Hep kaout ho roudou.

Hon mamm-Vro 'zo bet dispennet
Ha kaset da fall
Gant ar Zaozon, an Normaned,
En auzer gwech-all.

— o —

Ha breman enebourien kri,
Tud divrezonek,
A glask diframma digant-i
Hon yez 'zo ken c'houek.

'Vit o dizarbenn, o zent vad !
Astennet ho pree'h,
Ha ni 'chomo Breiz da vad,
Ni 'dovo an trech.

(1) Kement-man a zo tennet euz ober ar varzerien ha zo bet troet diwar al latin.

Ha neuze 'vo hon Breiz-lzel
Eur gwir « Mor a gan » (1)
A gan hag a beden santel,
Dre-holl heb chan.

« Bro ar zent » e vo 'vel gwech-all
War an douar-man,
O c'hortoz 'efomp d'ar bed-all,
Gan-ac'h da ganan.

Eur Marvailh-nevo

KI AR PENN-MARO

(Kendalc'h)

— Eman o c'hortoz ac'hanoch, eme an den-ze.
Kaset eo Herri adarre d'ar zal e-lec'h ma 'n evoa debret an noz a-raog. Eno e kavaz an itron, en-dro d'ei eun toullad floe'h-bihan ha dimezelled; 'n he c'hichen, war eur gador, an Dibennet a oa en e goaze. An itron a c'houlen-naz gant Herri kelo enze e gamb, hag a roaz he dorn d'ean da boket.

An dibennet a chome hepred reud war e gador hep tam finvaden.

— Itron, eme Herri, oc'h ober eur zell-treuz out-an, evit laret ar wirione n'am euz ket kousket er gamb-ze.

— Perag, emei.

— N'oun ket, eme Herri, huvreo spontuz am euz gret.

— 'Benn an nosvez kentan, eme an itron, e vo root d'ac'h eur gamb-all.

— Trugare d'ac'h, eme Herri, pehini na gredaz ken laret an evoa c'hoant da vonet en-dro.

Mern a oa debret evel an de a-raog. Mez Herri e oa zerret e galon, na ziskenne netra enn-an, daoust d'an itron d'hen pedi.

Pa oe debret mern, ha hi da laret : Deomp breman da vale el liorzou. Aman oa liorzou kaer meurbed, leun a vokedou a c'houez-vad, a freuz, hag a we braz.

Herri a gerze euz brech an itron; mez e vreur, an Dibennet, a gerze ive en tu-all d'ei.

Dre ma tremenent e-kichen eur wenn-frouez bennag, an itron a rae tapout ha rei da Herri da danva, hag e vijen tro-ba-tro kinniget d'ean war eur plad dir, per, avalo, ha freuz-all, ken mad da welet, ma na vije ket Herri evit harz da zibri.

Ar valaden a schuaz eur pennadik 'raog koan; 'benn neuze, Herri a oa klavy braz; ouspenn ma 'n evoa debret kalz a freuz, e oa deut war e c'heno eur vraz ken c'houero ma karje mervel : ar per, an avalo o devoa gret d'ean kement a blijador da zibri, a re d'ean breman eur boan iskiz gant ar c'houevder a oa enn-e. An itron o welet e oa klavy, a reaz digas eur vuredad dour melen, ha goude ma 'n evoa evet anei, Herri na zantaz ken netra.

(Da heulth)

DIR-NA-DOR.

Kantik nevo

EN ENOR DA ZANTEZ JERMANA

Eman he skuden en hiz Plouek-ar-Mor

War don : *An darzunel*

Ni a deu holl, gant fians, d'ho pedi Jermana,
Ni a deu holl d'ho pedi evit ar barouez-ma;
Dalc'het da rei ho skouzel da Blouegiz-ar-Mor
Hak hoc'h hano 'vo meulet da viken en Arvor.

(1) « Mor a gan » a ve breman laz-hano Bro-Gymru, dre ma ve klevet kanaan dre-holl en brezonek. Hon Idris-ni a oa ive eur « Mor a gan » en amzer Mikael Noblett hag an Tad Maner.

Gwech-all ho peuz, dre vuzrud, yac'haet an den mad
An euz roet d'hon farrouz eun iliz deread :
Hirie, m'ho ped Jermans, reit d'imp-ni ar pare
Euz holl glenvejo ar c'herf hag euz-re an inc.

Aliez 'man hon fenno re droet gant ar bed,
Ac ficherez, an danso, an evach milliget :
Dre ho fornaz hep ho far disket d'imp, Jermans,
Bean rik, izel-galon, reizet mad en pep tra.

Evit an disteran posn loskomp ha garm ha lenz,
O teurel tan ha moged hag o tamal an Neny ;
Dre hoc'h habaskdeil santel harpet war ar bedon
Disket d'imp gonzanv pep posn heb ober klemmsiden.

Dreist-holl, pa 'n em gav gan-imp tud a zo rac'hoanuz,
N'omp ket evit pad gant-e dre ma homp anwazuz ;
En eur c'houzav ho lez-vamm hep klemm mo c'houervoni
Kaeran skouer a guntrez ho peuz roet d'imp-ni.

Re a danve 'bonnera divaskel an inc,
Dibot e an dud pinvik a ya war-eun d'an Nè ;
E-mesk ar besketarien Jezuz 'gavaz sant Per,
Hag e kar dibab e zent en-touez an dud dister.

Sionaz ! avel al lore'haj a c'honez en hon amzer ;
Sevel, dilezel ho renk a glask an dud dister ;
Da vo d'imp ho santelez er stad an izela
Eur skouer 'vid klask an eurvad en Nè, nan er bed-ma.

Hent an Nè 'zo leun a drez, ha sonn ha skoaselluz,
Reit d'imp da gerzet dre-z-an ho torn ken truzuz,
Ma efomp gan-ac'h eun de da Vro al levnez,
D'ho meuli ha da gana hed ar beurbadelez.

ISTOAR SANTEL gant skendeanno, eul levr kaer
evit pepar real gant an timbjo.

ISTOR BREIZ

Eur zell breman war Vreiz-Izel e-pad ma oe dukach :
Euz ar bla 940 da 1213, Breiz a oe gouarnet gant
duked euz a hep tiegez konted.

Euz ar bla 1213 da 1364, an bano a duk a oe roet d'eur
ouenn a Vro-C'hall, gouenn Dreuz.

Euz ar bla 1364 da 1491, gouenn Montfort a oe mestr.

DUKED BREIZ (940-1213)

Alan Barvort, o yean hadsavet Naoned, a vezaz en
peoc'h e-pad pell-amzer gant ar gonted-all, e amezien,
kontted Rosón, Gwened, Kerne, Leon, Goelo, Pentevr
ha Poler. Bet o oant gant-an o welet Roue Bro-C'hall oa
ive eur mignon da Alan.

An emgleo mad-ze na badaz ket bepred, hag an Nor-
maned adarre a oa kiriek d'an drouk. War-dro 942, ar
roue Harold, tec'het kwit euz an Danemark, a c'houlenn-
naz digant e geavreudeur oa o chom en Normandi, eur
c'horn bepnag evit-an hag e dud. Gwilherm, duk a Nor-
mandi a roaz d'e ar Chotentin, stok da zonar Roado.

An Normaned-man a vije bet laouen braz o stagan
douar Roado euz o re, mez o klevet gwasad friad an evoa
bet o c'heavreudeur, en em dremenjont brao euz kont
Roado, o c'hortoz an tu da pregi war-n-ean.

Er bla 944, e savaz brezel etre mestro Naoned ha
Roado. Rak-tal, an Normaned treitour a gouezaz war
gerik Dol hep gout doare da zen ; tud kear, spouget a
lampsaz holl en iliz gant kement a brez ma oa mouget an
arc'heskop en o mesk. Mez donet a rezaz d'eur nerz ha fianz ;
ar botred en em daolaz d'o zro war an Normaned, hag a
gassaz ane d'ar gear a daolio kleze.

Re laouen e cant, hag e vankas d'oe mont en tu-all d'o
nerz o esat kemer kistel-kronv an Normaned ; ar re-man
a zizroz war-n-e, a lazaz kement hini 'oa ane hag a
deuz adarre da Dol ; ar wech-man ar gear a oa laket a
blad.

E keit-se, an daou gont a oa euz en em dagan ; mez dont
a rezaz keun d'e o klevet burzudo an Normaned, hag e
trojont o c'hlezeier euep d'oe ; mez na oant ket arvu en Dol,
oa et kwit an enebourien.

(Da heuilh)

BEVET BREIZ.

Torfejou ar vewenti

Hep dale e vo kaset dre ar vro diou werz, gant eur
skenden vraz ha kear er penn ane, unan war dorfed
Mantallot, eun all war hini Pabu. Daou wennek e voint
gwerzet o diou ; kavet e voint da buenan er bureo ar
Groaz hag en Gwengamp en ti Lannou, ru Sant-Erwan ;
en Penpoul, e ti an otro Huyart, kichen an iliz ; ar gwer-
zerien kazelenno o goulenno digan-imp, o dovo ane evit
d'entuz, mez e chomo ar frejo-timb war o c'hoat, da
laret eo, tri, pepar, pemp kwennek, deuz e vo goulennek.

Sionaz ! bepred e klevet komz euz torfejou ar vewenti ;
en Zant-Konnek, eun den a zo bet lazat a daolion kontel
gant eun all pa oant o vont er meaz an hostaliri.
Prenez holl, Bretoned, ar werzou nevez, kanet ane, ha
gret o c'hanan d'ho pugale, da zesk d'oe tec'het kwit raog
ar vewenti, mammen a dorfed hag a bec'hed.

GWERZ ZANTEZ BARBA

War don : *Keleorn. Pe war don : Kimad ar zoulard.*

(Kendalc'h)

'Vit diskoue e garante 'kenver an doueo,
Ha teurel war e vogel nerz e holl venjanso,
E ra he stejan dirag ar barner Marsien,
Hag he zamall da vevan en fo ar gristenien.

Trec'het gant an direizet, en deuz bet goulennek
Ma vije e verc'h Barba gant rustoni barnet,
Ober ra zoken tonet ar barner didroc
D'he brevin, dre ar poanio, bete fin he bue.

Neuze 'n eur prizon tenval Barba a zo tolet,
Hag, eun nebeud da c'houde, digaset d'ar prefed
Pehini, evel eun aer, dre gomzo tonelluz,
A glask dizrein ar Zantez diouz lezen Jezuz.

Mes, o kavout he c'halon startoc'h evit rec'hier,
En deuz e zoudrer liwet troet prim en krisder ;
Urz a ro d'he diwiska, d'he skei gant skourjeo ;
Ha goude, gant eur zae reun, dispenn he goulio.

Barba meurbed gouliet, d'ar prizon 'zo stelet
Ha miret gant ar barner 'vit bean mui poaniet.
Mes Jezuz, en he frizon, da hanter-noz goude,
En em ziskoe d'ar Zantez hag a nerz hec'h inc.

« Heuilhet bepred, 'me Jezuz, ma lezen frealzuz,
« Ha genia vefet eun de 'vit bepred evuruz ;
« Venjans hoc'h enebourien n'hell ket ho trec'hin,
« Bepred 'vevin 'n ho kichen evit ho frealzuz. »

Ar c'homzo-ze a Jezuz o deuz he c'hennerzet,
Laket en he c'halon ar pench, ar joasted,
Gwelact he goulio, pellact he drougo,
Ha roet d'eri kalon da c'houzanyi poanio.

(Da heuilh).

Goulen :

Leçons élémentaires de grammaire bretonne publiées
par Le Clocher Breton.

Leorik kenta : Al lizerennou chenchuz. Priz : 5 kwennek.

GOULENNET E BUREO AR GROAZ : Sionaz ha gwerzou
loret gant ar Gevredigez-Vreiz en Gwened, gant toniou. — Priz : pemp
kwennek.

Gwerzou nevez gant Aberve ha Taldre (troidigez Keu-
mraeg (brouzonek Tremor) kenver-ouz-kenver gant ar
brezonek). — Priz : pepar gwennek.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU
En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ AG AN DAOLENNO

Goulennek e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en han-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit touselen) : 2 skoad ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoad (dre ar post : 1 skoad ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik

10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

LEVRIOU BREZONEK NEVEZ

An Hircoulou. — An Hircoulou a zo da laret an *huanadou*,
kalz a huanadou a zo 'barz levr gwerzou an otro Jaffrennou,
huanadou war ar gizou koz a ja kwit, war Breiz dilezet gant
ho bugale, war boanion kaled bue an den. Mez bea 'zo ive
enn-an treo neuzuz ha kalonek, mad da zevl e bonn d'an
den bec'hiet e spored, ha dreist-holl mad da rei c'hoant d'ar
Vretoned da garet ha da zifenn o bro c'himidik. Kalz ane a zo bet
gwerzet a-benn brema, ha bemde e werzer.

Neb en neuz c'hoant da gaout *An Hircoulou* mare had mad,
n'en no 'med skriva d'an otro Vallée, rener *Kroaz ar Vretoned*,
hag en no al levr evid *seiz real e-lec'h eiz e koust lec'h*-
all.

Ar bourc'hiz lore'huz a zo eur c'hoari-fentuz bet displeget
en Montroulez. Klevet ho peuz holl komz diwar e benn. Evid
hen kaout, n'euz man d'ober 'med kas daou dimbr a dri
gwennek 'barz eul lizer, d'an otro Jaffrennou, Carnoel (Cotes-
du-Nord).

Goulen en bureo ar Groaz :

An DIAOUL-POTR, eur marvailh a skouer-vad ha
brao-kaer da lenn, a vo roet evid *daou wennek* gant ar
werz nevez JEZUZ O TOUGEN E GROAZ ; AN ANKOU
DIMEZET eur marvailh-all ;

GWERZ KOZ SANT KONERI gant eur skouden euz
ar re gaeran, *eur gwennek* ;

GWERZ KOZ SANT ERWAN a zo bet had-voullet
evid ar miz ma, *eur gwennek* ;

GWERZ NEVEZ IFRON VARIA LOURD, war-n-i
ISTOR BERNADET hag he gwelidigezo war he hed, *eur
gwennek*.

Ha meur a werz-all emeur o voulla ane.

EUN ALI

Da vestrou, da vestrezed-skol ha da veleien ar Vro

Kenta levr a dle bean laket entre daouarn ar vugale ec'h o ar
c'hatekiz ; mez ar c'hatekiz dre-z-an e-unan a zo eun tammik
diez da intent, eun tammik boch ha skwizaz d'eur spored
toner, dre na ve enn-an nemet reolenno hep skouerion, nemet
kentelio hep historion... ha treo-all seurt-so da zidual ar
bugel. Eun tamm bara zec'h eo, evel pa lavarfen, war-n-an
tamm aman ebet.

*Histoar santel da zeshin ar burzudou en deuz gret an
otrou Doue war an douar.*

Sethu eno hano eul levrig nevez-voullet gant breudeur
Ploermel hag en gwerz breman e bureo ar Groaz (200
pajen gant skoulenno). Eno e vo kavet gant ar mestro hag
ar veleien peadra da vuga ervad sperejou ar vugale hag ineo ar
re goz zoken.

Bravoeh levr na oufalc'h da gaout da lenn da noyezio
goanv en tiegeziou kristen.

Bennoz-Doue d'ar skrivagnerien, an otrone Baloen hag Hery,
beleien ar Vro, ha d'ar voullerien. « Breudeur » Ploermel.

Priz gant an timbjo : 4 real.

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieux.

KROAZ AR VRETONED

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Geiz.

Dalc'het bepred d'ho prezonek,
Ys an dud vad ha kalonek.

Ys ar feiz so; ma ve troc'het,
Dourpen ar Ven, e va Fezhell
Maz.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furnez ar Geiz.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An otro 'n eskop Dulong de Rosnay . . .	50 lur.
Eun dimezel vadeleuz euz Korle . . .	10
Eur mignon euz Boulvriak . . .	20 real
Eur mignon, euz Plouek . . .	20
Otro Person Tredrez . . .	20
Person Sant Erwan . . .	20
Otro Person ar Faouet . . .	20
Skol vrezonek Sant-Gharlez . . .	22
Skol vrezonek Pludual . . .	20

PAPER DA LAKAAT E ALUZEN

Me a ro da Groaz ar Vretoned, eur zom a

Hano _____
O chom _____

Skrivet war ar paper-man an aluzen ho peuz c'hoant da rei, hoc'h hano ha pelec'h oc'h o chom; distaget ar paper goude-ze, ha kaset anean evid eur gwennek 'barz eur c'holoen-lizer digor.

EUR LIZER MAD HA KARANTEZUZ DIGAND UNAN EUZ HON MIGNONED

Ar Minibi.

Otrone,

Dalc'het mad ha stard; an dud kalonek a roo dora d'ec'h. Ma zammik aluzen a roan a galon vad evit *Kroaz ar Vretoned*.

Person Sant Erwan.

- o -

EUR LIZER-ALL TRUGAREZUZ MEURBED DIGANT AN OTRO 'N ESKOP DULONG DE ROSNAY

Eur c'hlenved hurr en deuz miret ouz-in da skriva d'ac'h abretoc'h. Gwasoc'h keuziel em en gavan deuz ze pa zellan ouz ar gwall-reuz a ve gan-ac'h ha gant unan euz an « oberou » an kalvoudusa hag ar muian red euz ar Vro. Me 'garfe bean gallouduz a-walc'h evit rei dorn d'ac'h da dizarbenni ar riski. Chadennet ez oun gant al lezen a ra Doue d'omp rei en-dro d'imp, da gentan. Neuz forz l va sluzen a gasan d'oc'h a galon vad...

Torfejou ar Vewenti

Ar werz e oa bet komzet diout-i ar zun dremenet a zo moulet. War ar paper e weler, evel m'hon deuz laret d'ac'h, eur skeuden euz ar re vrasa pe, genloc'h, ter skeuden.

War an hini gentan, eur mewier, oc'h evan bannac'hou, a goll e skiant-vad hag a voug tamm-ha-tamm mouez e goustians en e greiz.

Pa red ar gwin-ardant 'n e vad,
Furan den a deu da glenvad;
Pa 'n eve lonket gwin-ardant,
Furan den a laz hep damant.

War an eil skeuden e weler ar mewier et da dorfetour, gant-an e gontel en e zorn o klask piou a lac'ho; dirak-an e weler patrom keraden Kerres-Pabu hanvel-beo.

War an derved skeuden, an hini vrasan, e weler a-us d'eur mor a dud, eur mewier torfetour o pignal war ar chafod gant eur belec o tiskouel d'ean ar c'hrusti hag an otro Diebler, ar bourro, o sevel kontel ar « winterz ».

Dindan ar skeuden hag a vo livet en ru, e kaver diou werz deuz ar re gaera, diploget em-e diwan torfejou ar Vewenti, hini Mantalot ha hini Pabu; houman a ve kanet war ton: *Petra zo neuc en ker Iz*, eben war ton: *Entre kerik Pempoul ha stank an abati*.

Gwerzet e vont daou wennek hepken o diou war ar memez paper gant ar skeuden.

Mar kar unan bennag euz hon lennerien kaout eun toullad auê da werza, hen pedi a reomp d'en em glevet, evit-se, gant an otro Moal (rue des Promenades, Saint-Brieuc), a roio d'ean EUR GONID MAD WAR AR WERZ.

An daou gaz hag ar marmouz

Daou gas o doa tapet eur fourmach, ha neuze N'hellent ket 'n em glevet d'en rannan entreze; Eno oa bec'h, avad, war al laeron lipous! Ma tivizjont goulen ali gant eur marmouz.

Hennez oe laouen braz euz an enor d'o barn. Penn-abeg ar breujo 'n euz troc'het en dion darn, Hag o laket en pep skudel euz eur balanz A blantaz sonn a-blom gant kalz a goustians.

— Gwelomp l' 'mean... Oc'ho l heme zo re bonner l Hag en dantan e-barz, ha lonkan eun tam kaer Da gompeza 'r poezio; 'met, sellet ar chans fall! En em gavaz kenkent ponneroc'h an tu-all.

Sord 'raje, 'met krigi, pa oa barner gwirion, En eil darn? Ar c'hejer a necl'iaz, ha gant aon E c'harmjont: — Paouezet! roet d'imp peb a dam, Ha ni a yei kontant d'en dibri heb estlam!

— Mar doc'h kontant, eme 'r marmouz, ar Feiz n'eo ket: Ve ked eur seurt kuden ken prim-ze diluiet; Pa ve tenned e-mez balanz-neur al lezenno, N'aje ked 'rok, nemet e ve mad o bouezio.

Hag en dere'hel d'ober eun tu pe du dantad, Ken a ye an diy darn bepred war vihanat; Hag en dere'hel d'ober dantad eun tu pe du, Ken a deue 'n diy darn da voanet mu-ouz-man.

Ar c'hejer kez, spontet evit mad, hen pedaz, Hep komeret ken poan, rein d'e pez 'vane c'hoaz. — Goustadik, mignonned l ma gwir zo glet d'i Kenkouls, na petra 'ta? evel eo glet d'ac'h-c'houi:

An dilerc'h-ze a zo gopr ma c'barz enoruz, Ha tsput en diou darn, hag o floopan fonnus; Ha pa oa dent ingal balanz-neur al lezen, E troaz didrouz kaer e lost d'ar vreaerrien.

BARZ AR GOUEZ
(Dalc'het zôznach Dodsley).

Darn euz hon lennerien o deuz lennet ar « Feiz ha Breiz » pe, da vihana, o deuz klevet hano anei. Barz ar Gouez a oa gwech-all unan euz ar vrudetan skrivagnerien a skriva war ar gazetenn-ze. Bennoz-Doue d'ean, en hano hon *Kroaz* vihan, da vean teurveet hadkrigi en e bluen evid-omp l Gras d'imp da halout lenn c'hoaz meur a skrid duduz diwar e zorn evel an daou gaz hag ar marmouz l

DANVEZ EUR GERIADUR

GONEST war a lar d'imp an otro Jalfrennou « gonest » a dalv « diste » en Kerne-Huel. Da skouer: *Sethu aman diou lodenn; houman a zo gonestoc'h evit eben.*

MOUST eun den *moust* a zo en den faro (en Goelo hag en Kerne-Huel); lavaret e ve ive *lac'het-moust* e lec'h *lac'het-mik*, ha *brein-moust* en Goelo.

MOUESK « Kraou mouesk », kraou daro, en Goelo hag en Treger; dre farserez e ve laret deuz an dud ive: *Arru int mouesk* pa veint koz.

ZANTELEZ BREIZ

Ar zent koz hag ar vened' o deuz, goude Doue, krouet Breiz-Lzel. (Istor Breiz).

Ar barner a ouïe penôz Rogasian na oa ket bet badezet, hag a grede d'ean e vije aezet da dizrei.

— Laret a zo d'in, emean, Rogasian, a tevoa c'hoant da lezel a goste hon doueou, o deuz gret kement evid-out, o rei d'id madou ar c'horf hag ar spered. Mez am euz o sonjal kement-ze! Na houllez ken klevet komz nemet euz eun Doue; mez ar re-all a gastizo ac'hanoud. P'eo gwir, n'out ket bet badezet, na heuilhez ket pelloc'h sonjezonou diboc'h da spered: an impalaered hag an doueou a gar-go ac'hanoud a vadou hag a enor.

O klevet seurt divalotach, Rogasian a zavaz ar gwad en e benn:

— Troet, emean, eo da spered, barner, pa rez muioch a van euz grasou mad an impalaered evit euz re an doue. Penoz e vank d'id eta e rentfen enor d'e? Nan int nemet mein ha houara, ha te ive 'zo henvel a-walc'h out-e.

Ar barner souezet a lavar gant kounnar:

« Kaset ar zol-man da gad ar zol-all, e vestr. Var-c'hoaz me 'ouvez ober d'e tevel. »

An daou vreur a dremenaz er prizoun kaeran euriou dimeuz o huc o pedi hag o veuli Doue, da c'hortoz gwelet anean en Ne.

An de war-lerc'h, e oant chadennet ha digaset adarre dirag ar barner, eur bobl a dud o sellet hag o chilou.

Red eo d'in, eme ar barner, kastizan ac'hanoc'h, mar na deu ket eun tam poell en o spered. Drouk-komzet he peuz euz an doue, hag an impalaered; al lezen a zo striz; zavet eo war ho penn.

Ar barner 'n evoa ket c'hoaz kollet fians; mez ar c'houm-zou-man a difaziaz krenn anean:

— An doue a venlez d'imp, eme an daou vreur, n'int nemet koat pe voin. Nan euz 'met eun Doue hec. Evit-an omp prest da c'houzav pep drouk.

War-ze ar barner a reaz zio d'ar bourev: an daou vreur a oe staget war ar marc'h-koat, ha gant kerden, torret d'e o izili ken ma strake o eskerna. Goude, ar bourev a skoaz gant-e en o gouk bep a dol goaf hag o eur lac'ha a daoliou kleze.

Den na reaz van o welet maro ken kri bugale Naoned, mez Doue, en Ne, o c'horunaz, hag ar Vretoned diweatoc'h a zavaz d'e eun iliz vraz.

(Da heulth).

ERVOAN.

EUR MARVAI'H-NEVE KI AR PENN-MARO

(Kendalc'h)

Mar 'n ije gouvet Herri petra ca c'hoaz en hent o tout d'ean, e vije bet kouls gant-an mervel rak-tal gant o gotad per hag avalou.

Pa oa debret koan, an itron a c'halvaz eur mevel hag a laraz d'ean our gir; neuze e laraz kenavo da Herri, o hedi d'ean gwelloc'h novez evit diaraog.

GWERZ ZANTEZ BARBA

— Da belec'h, eme Herri, e kaset ac'hanoz fenez ?
— E-lec'h e veet mad sur, eme ar mevel. Da gampr ar Milouriou.

— Pe sort milouriou ? eme Herri, eun tammik nec'het 'kas gont petra halle bean c'hoaz an astrakou-ze.

— Arru omp breman zoudon, eme ar mevel ; hag ac'hann d'arc'hoaz ar beure ho po amzer da zellet and.

En penn eur pondale e kavjont eun nor vraz dir :
« Aman, eme ar mevel, emeo ho kampr evit fenez. »
Na reaz nemet lakit e zorn war an nor, hag e ligoaz. Kenavo, emean, hag e voutaz Herri er gambr evel e vouter eun torfetour er prizon.

Herri a glevaz an nor o serri war e lerc'h : Kenian zell a reaz er gambr 'oa da welet hag ben na welje ket e vreur ; kaeroch e welaz. Ar gampr-man a oa euz krec'h betek traou goloet a vilouriou, an doub a oa gret gant eur milour braz, leuren ar gampr a oa ive eur milour pend-d-benn. E c'holo en e zorn, Herri a chomaz sebezet ; en pep penn euz ar gambr, en pep tu, e vele e skeud, hag e lec'h eur golo, e vele dek. « Sethu aman avad, emean er gambr a c'hiz neve ; gwelomp bepred en ye kora emeo ar gwele. »

Na oa gwelc' ebet ; sonerez Herri adarre : « Ar mevel-ze, emean, an euz en em dromplet o kas ac'hanoz aman, pe 'n euz netra da gousket. Me 'aro ze d'an itron. »

Kaeroch c'hoaz, na oa netra er gampr, na prez, na chiminal, na kador, netra, nemet ar milouriou a luc'he euz traou, euz krec'h, hag a bep tu. Herri a zilonte e zaoulagad en-dro d'ean : Red eo d'in, emean, mont er meaz ac'hann. An nor a oa zerret kloz, ha na oa war-n-i nag alc'houe, na krogen ; ober a reaz gant e c'holo an dro d'ar mogeriez : na toull, na dor, ar milouriou a oa graet euz eur pez. Neuze Herri, e c'holo en e gichen, a azeaz war e rer war blad e gambr, hag en em lakaz da zonal ; na gollc' ket e benn ; a holl nerz e gorf e krogas da youc'hal ha da c'hervel unan bennag da gas anean d'eur gwele da gousket.

Dek hekleo, a respontaz evel pa 'nije komzet e skeud er mogeriez ; an drouz a varvaz, ha pep tra a devaz sioul adarre : kaer an euz Herri ebilou, na glev den o tont.

— Arsa, emean, ar re-man 'zo kas ober eur zod gan-ia, herve welan. 'N euz forz, dre eun toull bennag ec'h in er meaz, na pa ve red d'in ober an toull-ze ma unan.

E gantelour, evel pep tra er c'hastel-man, a oa en dir ; Herri a lemaz ar golo er-meaz, hag a skoaz ar c'hantelour a dro-jouiz-kaer gant ar voger.

Ar pez dir a zilampaz betog d'ean ; mez na reaz na toull na faout er milour : neuze, ar gouanner en e galon, Herri a hadskoaz e gantelour war blad ar gampr, er krec'h, en daou goste ; van ebet, skei a ree 'vel eur marichal war an ane ; ar c'hantelour a dorraz, mez ar gwer na dorjont ket ; Herri, an daero en e zaoulagad, an em lezas da gouean ; e c'holo oa achu ; red e vije d'ean eta tremen an noz hep kador na gwele, e-kreiz an denvalijen.

Mez zoudon, war an taol ma varv ar golo, eur sklorijen-all a zav er gambr, 'vel o tarza euz ar milouriou ; he Herri spouronnet a glev eur vouez o kantan.

(Da heulth) Dir-na-Dor.

ISTOR BREIZ

O lakit an emgleo e-tre an daou gont a Naoned hag a Roanon, an Normaned, evit eur wech, a reaz kalz a vad da Vreiz-izel.

Chom a ra gan-imp eun testeni euz an emgleo a oea c'houde eire holl goude Breiz. A-unan gant Barvtort, e rojont dre skrid da Yan, abad a Landevennek, an hini an evoa zavet Breiz da gentan enep an Normaned, eun abati neve en bourc'h Balz gant levoez braz staget out-i. Holl eskibien Breiz, konted hag otrone, a lakaz o zin war ar skrid-man, war-lerc'h Alan a Naoned ha Berenjer a Roanon, an daou enebour dent adarre da 'n em glevet evit kas an Normaned er-meaz ar Vro, hag evit renti enor d'ar masac'h breton an evoa diskouet kement a nerz kalon hag a garante evit-i.

Goude kement-man, e welomp Alan o vont da Vro-C'Hall da zikour ar roue, e vignon, e-pad eur brezel ; kement a vad hag a hijadur a reaz d'ar roue-man ma otreaz ar frankiz da gement den an ije c'hoast da vont da chom en Breiz, ar pez a lakaz kalz a dud da vont war-lerc'h Alan.

O tont d'ar gear e reaz nemt gant kont Chartr, hag o vean gwelc' e c'hoaz, e timezaz d'ei. Eur mab an evoa deuz an dimezi-man, hag a oa hanvet Drogon.

Alan na revaz ket pell war-lerc'h. Pa zantaz oa prest da vervel, e c'hallvaz e vreur-kaer, kont Chartr, hag o tiskoue d'ean e val bihan, e pedaz anean da rei d'ean e skoazel, hag e reaz da bep kont hag eskop Breiz rei e le d'e vreur-kaer ha d'e vab. — Neuze e varvaz, hag e oe douaret gant kalz a enor en iliz bugale Naoned, Donasian ha Rogasian.

War-ze e c'hoarvezas eun darvoud souezus.

(Da heulth) Bever-Breiz.

War don : Kelwen. Pe war don : Kimial ar zoudard.

(Kendalc'h)

An de war-lerc'h adarre, Barba, leun a yec'hed,
A zo, 'vit bean barnet, da Varsien stelejet,
Pebini, leun a zouez, ouz he gwelet pare,
A ro d'ar fals-doueo burzud ar gwir Doue.

« Roet, eme an den kri, gloar ha meulodio
« D'ar galloud trugaroz dimeuz an doueo
« Pere o deuz ho nerz, frealzet, yac'hect,
« Lezet gwer-ec'h ar vuc 'vit galloud o c'haret. »

He c'halon meurbed tommet a dan ar garantez,
Barba he deuz lavaret gant beoder ha furnez :
« Jezuz-Krist, gand madelez, a deurve ma c'haret,
« Ha ma c'horf ha ma c'halon vo d'ezan 'vit bepred. »

Ar c'homzo-ze a Varba, ken fur ha ken meuluz,
O deuz gred d'ar gouanner mont 'n eur gonnar euzuz ;
Da zaou voureo didrue raktel en deuz urzet
Kemer kribino bouarn ; Barba 'zo dispennet.

Neuze e kri an houarn e fons ar goulio,
Zoken o deuz da Varba roget ar c'hosteio ;
He goad hag he goulio gant an 'tan 'zo rostet,
Ha gand an töllo morzol he fenn zo digoret.

Evel oc mor kounnaret e chom sonn ar rec'hel,
E chom e-kreiz ar posio eun ino ken zaetel,
Hag he c'halon, hec'h ino stard euz he c'hredennio
A ra d'he feden sevel ha nijal d'an Envo.

« D'ac'h, ma Jezuz, emezi, ma c'halon 'zo roet,
« Ho servijin, ho karet hepken em euz klasket ;
« Ma nerz et, ma Doue, dreiz-oc'h hellan pep tra,
« Mes hep sikour ho kraso biken n'hellin netra. »

E grizder eaz pelloc'h : ar barnet didruez
Gand otenno ra trouc'han he divron d'ar Zantez ;
Mes ar Zantez kalonuz, er boan-ze ken euzuz,
A zo leun a layenez o c'houzav 'vit Jezuz.

Evit gsiloud gouzav gant nerz na josueted
E lavare alies komz ar rone profed :
« Na zistroet ket ho sell diwar-na-on, ma Doue,
« Ha na belleet morse ho kras diouz-in-me. »

Hepdale en deuz urzet ar gouanner divez,
'Vit spounna ar gwer'hezad ha direin ar Zantez,
Lemel d'ei he dilbad, he steja er ruio,
Ha bourrevien war he lerc'h d'he skei gand skourjeo.

Epad ma oa bourreviel, en eur stum ken mezuz,
Ar Zantez, leun a fians en madelez Jezuz,
A zav, war-zu en envo, he zello gand true,
Ha 'n eur skuilh daero e c'houl skoazel digant Doue.

« C'houi pebini war an env a had ar goabrenno,
« A zebeli pa garet ar bed en amc'houlo,
« Teurvect, o ma Doue, goloï ho pugel,
« 'Vit na vo ket drouk-pedet war hoc'h hano zantel. »

An env en deuz he feden selaouet gant truez,
Ha Doue en deuz rak-tal frealzet ar werchez,
Eur vantel a sklerijen he deuz he goloet,
Hag he c'huzet a zirag zello ar baganed.

He c'horf, meurbed goloet a bep seurt goulio,
Ar Zantez a zo stelejet adarre d'ar bourreo
Pebini, ouz he gwelet stard bepred en he fe,
A c'houc'hemennaz troc'han he fenn gant eur c'hleze.

O dallidigez dibod euz tud ar fals-kreden !
Ho venjans a ra hastan eurvad ar gristenien,
O teurel dre ar maro o c'horfo d'an douar,
Da ine ar verzerien e ret nijal d'ar gloar.

Koulskoude, evel eun tigr ar muian kounnaret,
Dioskor en deuz dre-holl e verc'h Barba heulhet,
Hag e galon didrue a zo karget a joa,
P'en deuz klevet d'ar maro barn e vugel Barba.

Ken dinatur eo zoken, ma c'houlenn gand aket
Digand ar barnet digar eur mennad milliget :
« Roet d'in-me, emean, p'ez oun-me d'ezel tad,
« An eurvad hag an enor da beurskuilha he goad.

Neuze er-mez euz a ger Barba a zo renet,
Ha gand herr war ar mene stelejet gand zoudarded.
Arzu war lein ar mene Barba 'goue d'an daoulin,
Ha 'n eur zelled an envo e ped he mestr divin.

« Ra veet bepred meulet, ma Jezuz, ma Zalver,
« Da vean kement karet ho pugel ken dister !
« Mes kent mervel evid-oc'h roet d'in eur menoz :
« Ma-z-in gand nep ma fedo gen-ec'h d'ho paradoz !

Kerkent, dimeuz an envo, eur voez veuloduz
He deuz lavaret d'ei : Ma mervc'h karantezuz,
« Ho menoz d'ac'h 'zo roet, ho peden 'zo klevet,
« Hastet pignal d'an envo 'vit bezan kurunet.

« Selaouet c'hoaz, ma Doue, moez ho servijerez :
« Tolet war ma bourrevien eur zell a vadelez,
« Dam zad kez ha d'eze holl roet prim ho kraso,
« O diwizigeoz a zo kiriek d'o fec'hejo.

Neuze, kaer evel eun el, karget a levane,
Barba he deuz astennet he gouzok d'ar c'hieve.
Ha prim he zad dinatur eun tol en deuz roet,
Hag an tad muntrer en deuz e vugel dibennet.

Mes a-enep ar muntrer an env zo kounnaret ;
Pa ziskan euz ar mene e lugern al luc'hed,
An douar zo goloet gant an denvalijen,
Hag eun tarz kurun hen sko hag hen tol en ifern.

Marsien, maurbed spontet gant trouz ar c'buruno,
A red evit 'n em guzan en holl lec'hio distro,
Mes venjans Doue en deuz e pep lec'h hen heuliet,
Hag e-herr eun tarz kurun 'n euz ive hen lazet.

Merzerez vadelezuz, euz a c'hloar an envo,
Hon zellet gant karante, klevet hon pedenno ;
Diouz an tan, ar c'buruno hon diwallet bepred,
Hag er maro eurvuz evid-omp goulnnet.
Evel-se bezet gret.

IMPRIMATUR :

Die 17. Juni 1838.

P. LISON.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Goulennot e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit touseu) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Heb an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED

AR BREZONER HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA O'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Geiz.

Dalc'hit bepred d'ho presonek.
Yes an dud vad ha kalonek.

Yes ar feiz eo ; ma ve troc'het.
Ouspenn ar Vez, e vo Fezhell
Mour

GANT BREZONER EO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furnez ar Geiz.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An otro Derrien, person Ploumilliau.	10 lur.
An otro Bellek, kure Boulvriak.	20 real
An otro Gall, kure.	20
Otro Person Bothoa.	20
Beleien Penvenan.	4 sk.

Mignoned ha lennerien ker, n'omp ket hanter mad c'hoaz deuz ar pezh hon deuz ezom evit eur blavez ; ho pet true ez ho Kroaz ; an disteran aluzen a vo digemeret mad.

PAPER DA LAKAAT E ALUZEN

Me a-ro da Groaz ar Vretoned, eur som a

Hano _____
O chom _____

Skrivet war ar paper-man an aluzen ho peuz c'hoant da rei, hoc'h hano ha pelec'h oc'h o chom ; distaget ar paper goude-ze, ha kaset anean evid eur gwennek 'barz eur c'holoen-lizer digor.

KAN BRO GYMRU

Setbu aman, lennerien ker, eur werz euz ar c'haeran, daoust ha n'eo ket gwel hir.

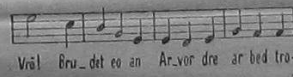
An ton, hag a zeu d'imp euz a Gymru, a ve kanet eno en enor d'ar Vro. Ar c'homzou anei a zo bet troet en hon brezonek-ni gant an otro Jaffrennou.

Red eo deski ha kanan anei en pep lec'h, er skolio dreist-holl ; netra gwelloc'h, evit eun ton kaer ha komzo mad, da lakat en kalono ar vugale, karante o bro ha kement a zere out-i.

Hon breudeur a Gymru a zo bet kouen braz o klevet oa laket en brezonek kanaouenn o bro. An otro Cochvarf a lare d'imp, en deio-man, en eul lizer, e oa bet moulet en e vro 'barz an holl gazetenn, ar chomzo brezonek a zo aman war-lerc'h.

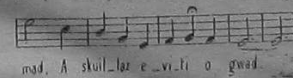
Ni Breiz a galon, karomp hon gwir

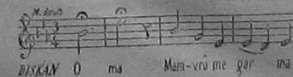
Vad Bro det eo an Arvor dre ar bed tra-

dro. Dispont kreiz ar brezel, hon zadou ken

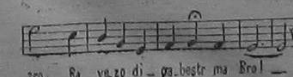
mad. A skuilhez evit-i o gwad.

DISKAN O ma Mam-vro me gar ma

Bro. Tra ma vo mes vel mur n'he

vro. Ra vezo digabestr ma Bro!

Ni Breiz a galon, karomp hon gwir Vro !
Brudet eo an Arvor dre ar bed tro-dro,
Dispont kreiz ar brezel, hon zadou ken mad,
A skuilhez evit-i o gwad.

DISKAN :

O ma Mam-vro ! me gar ma Bro,
Tra ma vo 'r mor vel mur n'he vro,
Ra vezo digabestr ma Bro !

Breiz, douar ar Sent koz, douar ar Varzed,
N'euz bro all a garan kemend 'barz ar bed ;
Pob memez, pob traonien d'am c'halon 'zo kaer
Ennê kousk meur a Vreizad ter !

Ar Vretoned a zo tud kaled ha krenv ;
N'euz pobl ken kaloneg a-zindan an nenv ;
Gwerz trist, sôn duduz a ziwan enô,
O ! Pegen kaer ec'h out, ma Bro !

Mar 'deo bet trec'het Breiz er brezeliou braz,
He yez a zo bepred ken heo ha biskoaz ;
He c'halon birvidik a lamm c'hoaz n'he c'breiz,
Dihonet out brema, ma Breiz !

TALDIR.

ISTOR BREIZ

An de war-lerc'h ma oc douaret Alan Barvtort, e oc kavet e gorf zavet war lein e ve en iliz Bugale Naoned, Donasian ha Rogasian. Sethu ar bobl euz kear souezet braz ; haddouaret ar c'horf ha laket war ar be mein braz ha skodo panner ; an de war-lerc'h e oa adarre war an douar. Neuze e savaz eun estlamm mesk an dud : bep noz, aboue maro an duk, e vije klevet ive en kear trouz eun arme o kerzet. Petra oa kiriek da gement a vuzudo ?

Eun den en em gavaz, eur mignon da Alan, hag a laraz gant kalz a furnez :

« Gout a ret holl, emean, pegen karantez e oa Alan en-kenver ar Werc'hez, pelini he devoa roet d'ean bepred an trec'h war e nebourien, dreist-holl war an Normaned ; ar Werc'hez a fell d'ei e vefe douaret korf he servijer en he iliz, evel ma man breman, hep mar, e iae er baradoz en he c'heben.

Heuillet e oc rak-tal ali an den-man ; douaret e oa Alan en iliz hudsavet gant-an en enor da Vari, ha zouden e tavaz pep trouz hag e paouezas pep burzud.

— 0 —

Gonde maro Alan Barvtort, e krog Breiz en eul loden neve euz he istor. Hano Alan a gloz loden ar Vretoned rik.

A-vreman, tud Bro-C Hall a ya da 'n em zilan e-mesk ar Vretoned ; darn ane a vo en-deun mestro en Breiz.

Mez araog kregi gant-se, gromp eur zell war an amzer dremenet : talvezout a ra ar boan ; oupen eur gentel a dennfomp ac'hane, mar karomp. Aboue war-dro ar c'houec'hved kantved (600) betek an dekved (1000), douar Breiz an euz gwelet o tremen eleiz a zent hag a venech. (Buec ar re-ze e ver o skrivan en Zantelez Breiz). Poan a ve o kredi ar vad diniver o deuz gret ar zent-ze da Vreiz-lzel. Zovel tier, labourad an douar, tennan gwe, hadan ed, ze 'zo c'hoaz nebeut a dea ; meuz zovel skolio en pep abati, rei d'ar Vretoned eun deskadurez kaer ha kristen, diskar an donec faoz, ha kas, war o lerech, er-meaz ar Vro, an holl fallgriez a oa ouz o heuilh, sethu eno ar mad braz o deuz gret avid-omp. Hi o deuz desket ar Vretoned, evel ma tesk eur vam he hugel ; d'e omp dleourien deuz hon spered ha deuz hon c'halon. O hanoio a zo da vean skrivet en aour er penn-kentan euz hon istor, hag ive en kalon ar Vretoned, evel hano eur vam vad en kalon he bugale. Meulet eta ra vezo da viken Korantin, Gwennole, Briek, Paol, Herve, Tudual, Geltas, Samson, Malo ha kement a re-all, holl zent koz ha tado Breiz-lzel.

(Da health)

BEVET BREIZ.

ISTOAR SANTEL gant skeudenno, eul levr kaer evit pewar real gant an timbro.

KEF-NEDELEK

Yudal 'ra an avel gwalone,
War an douar eur gwiskad skorn,
Dent-genvet 'hed an toenno :
Bean er-mez n'e ket fero !

Renket 'beb tu, en-dro d'ar fornigell,
Gand pep-hini jist 'n e skudel,
O c'hortoz mont da ofern hanter-noz
Gand e dri bôr 'man Perik-koz.

'N he c'hoaze 'penn ar bank-tosell,
'N eur gribal, Tintin Izabell,
Daoust ma ra trouz an dommerien,
Goustadik a lar he feden :

« Deut, ma Jezuz,
Bet trenezuz,
Ha gret ho tron
En hon c'halon. »

En eur hijal e boezio mein,
An horolach 'zo kroget da skein,
Lost an ti, dek tol stank ha berr,
Vel pa ve prez gand an amzer.

« Arsa ! eme an tad, sonjomp, ma bugale,
'Cha Jezuz da c'henele fete !
Laz't ho krib, Izabel, kaset dour bianiget,
Ha leket ar c'hef en oaled ! »

Dindan ar c'bruc'hi,
O femp, war leir an ti,
D'an daoulin e kouejont,
Ha kalonek pedjont !

Tud vad, bet seder ha laouen :
Doue 'neuz klevet ho peden :
C'hoarzin 'hust d'ac'h 'rei an ele
Pe gasfont ar peuc'h deuz an ne !

Mez gand pebez true er goabren pellafont
Deuz an den fall ha divergont,
Ra fae war ar beden hag e fell siouaz d'an
Tremen heb Doue er bed-man !

— 0 —

'Oa ket achu o zin-a-groaz,
An nor gand trouz a ouigouraz :
Eun den en ti a zo digouet...
Mouget ar golo en oaled !

« Piau bannag vec'h, pe c'h oc'h deut tre,
Tostet ha koaset n'ho koaze :
'Ti Per ar Moal ve 'pad ar goan
Skabel ha jist e-tal an tan. »

Mez Tintin Izabel a tesk eur griaden :
Aust a ra Van ar Gleizen,
A zo bet pell-amzer pôc-kar, gant-e, gwechall,
Taolet er-mez, et da Vro-C'Hall.

« O ma Doue,
Pebez digoue !
Mar n'omp harpet,
Ec'h omp kollet ! »

O welet ar c'hef binniget,
Yan 'zo deut e zremm droug-livet;
Jist ha skabel an neuz taolet,
Ha da vallozi 'n em lakel.

Ken neuz renket ar yugale
Kregi e-barz an den dife;
Beteg an nor 'deuz-han sklejet,
Dreist an treuzo er porz sklapet!

Avel gwadora bepred a yud,
Ma vlej er c'hraou al loened mud;
A-stribilh, 'hed an toenno,
An dent-gever a hij ato!

- o -

Tintin, ar yugale, o harpan o zad koz
A zo et d'ofera hanter-noz,
Daoust d'an amzer c'haro, d'an hentocho 'zo tenval,
Ha daoust d'an avel o yudal.

Ha breman e-treseg ar ger
'Maint o tistrei ge ba seder;
Vel kristenien vad, leun a fe,
Groet o dever 'kenver Doue!

Deut e Jezuz,
Ha truezuz,
'Neuz groet o droun
En o c'halon.

'Met al liorz ken da dreuzi,
Ha heb dale c'hetu an ti;
Pe welont e-barz an toulle
(Pebez darvoud, o ma Doue!!!)

Jan ar Gleizen en eur poul-korn,
Reud vel eur vaz e-kreiz ar skorn!!!

Goude kement a vallozio
Kristenien, spontossan maro!

Gab LISKILDY.

EUL LIZER DIGANT MIGNONED KYMRU

An otro Cochvarf, a vro Gymru, a skriva er zun-all
d'an otro Vallee ha d'an otro Moal:

« Paperou kymru a voull kement a hellont diwar-ben
Breiz ha braz e-hi eo souez kymriz o welet o yez, o gizioz,
o zoniou koz henvel-tre ouz ho re-c'honi. »

« Bet em euz digant Abherve ton « ben wlad fy nhadau »
war gomzou brezonek, hag unan euz hon faperou en euz
moulet ane. »

« Hon mignoniach ne ra c'hoaz nemet deraoui (kom-
mans) rag ezom hon deuz c'hoaz da 'n em glevet gwelloc'h. »

« Eur zonz mad em euz miret eus ma beaj dre Vreiz, ha
c'hoast em euz da adober ane evit an hanv. Gret ma
gourc'hemennou d'ar re am euz bet ar blijadur da welet
ha, dreist-holl, d'an otro 'n abad Le Clerc. »

ZANTELEZ BREIZ

Ar zent koz hag ar vanezh o deuz, goude Done,
krouet Breiz-Izel.

(Istr Breiz).

En tu-bont da istor merzerenti Donasian ha Hrogasian,
na 'n euz kelou ebet, hag a dalle ar boan, diwar-benn ar
religion gristen en Breiz, araog dondigez hon c'heitan
Tadou, deut euz a Vreiz-Veur;

Mez etre maro an daou zant-man ha dondigez
Bretoned Breiz-Veur, euz darvoud trist a c'hoarvezas en
Arvor. Abone Brest betek Roañ e-pad eun niver a vla-
vejoz, donar Arvor a oa blazet da gentan, gant ar
Romained, ha goude, peurlastret, peurlastret gant an
dud-gone deut euz a Zav-Heol.

E keit-ze, Bretoned Tremor a oa ive argaset gant
tud koz ar Zaozon 'zo breman; eun niver ane a
gwitaaz o lro hag a deuz d'an Arvor; o kavet ar vro
kaer ha mad, daoust d'ei da vean dilezet en eur stad
treuzus, e chomjont eon-i, tro war-dro d'an od aboue
Brest betek Dol.

Breman, mar karet heuilh penn-da-benn ma istor, e
welfet Breiz o c'hened hag o kreski etre daouarn ar zent
hag ar vanezh, euz an eil kantved d'egile.

(Da heuilh).

ERYOAN.

EUL LEVR DA C'HONID

An otro Jeffrennou a ginnig e levr *An Hirvoudou*, d'an
hini a chomo al lore gant-an evit ober ar c'honclou ha
diluia an divunadeno a vo kavet aman war-lerc'h:

1° KONCHOU D'OBEB

Ped krampoen a zaou liard a ya da bean eur vereuri a
gant skoed?

Nao brenestr am euz; nao gwrac'h 'zo en pep prenestr,
nao zac'h gant pep gwrac'h; nao ere war bep sac'h; nao
skoulm war bep ere: pegement a ra?

2° DIVUNADENNO

Divun:

Eur westik fad put.

A zo leun a eskern tud?

Beo en arog, mero en kreiz ha badeiant war-lerc'h?

Da diluian:

Paritragrataparitotiprarakashadestusfalminuspaldib-
odgaddu.

Eur Marvailh-neve

KI AR PENN-MARO

(Kendalc'h)

Diou vouez a gane war an dro: unan skler ha dudiu,
eben skliintin ha krenv, hag o-diou e larent:

Zav da benn ha zell, estranjour,
Da skeud e-barz ar merellour,
'Barz merellour ar c'halon
Krisoc'h evit falc'h ar maro.

Herri a oa zavet krenn en e zav, o tonet sonj d'ean euz
an diou skeuden dir ha gwer a zaludaz anean pa oe o
arruout er c'hastel. 'Oant breman en e gichen; unan en
pep tu, o kanan bepred: dre belec'h e oant deut, ha petra
oa an diou skeuden-ze hag o devoa bue en eur c'horf d'ir
ha gwer? An hini dir a zavaz he brech'h hag a astennaz he
dorn war galon Herri; eben a reaz eur sin d'ean war e
zaoulagad: ha rak-tal e santas en e greiz evel eun nerz
neve; ar c'hoant kousket a dech'has pell diout-an; mez
eun anken iskiz a sklavas e izili da c'hortoz ar pez an
evos c'hoaz da c'houzanv.

Ar sklerijen a greske bepred e-barz ar milourioz; zoudan
Herri a welaz enn-e eun hent, ha war an hent-ze, eur c'hi, eur
march e oa daou botr war-n-an; disken a rejont war lez eur
c'hoat evel da ziskwizan, mez unan euz an daou botr a
dennez e gontel hag a droc'has e c'houk d'egile; ar c'hi
en em lakaz neuze da yudal gant eur vouez spontuz
meurbed; ar gwad, o redek, a c'holoz da gentan an hent
ha goude, Herri a welaz ar gwad-ze o sevel evel eur ster
dic'hlanet, hag ar penn-maro, peno e vreur, o neoial e-barz
en eur dre war-n-ean e zaoulagad digor frank. Herri oa
chomet maniret; mez pa welaz ar gwad a deus, a grede
d'ean, 'barz ar gamp, evit hen moutan, euz krec'h, euz
traou, euz a bep tu, pa welaz zell ar penn maro o paran
war-n-ean, en em daolaz war e fas, o esat zeri e zaou-
lagad; mez dorn ar skenden wer a oa tremenet war-n-
e; na oa ken evit o zeri; bepred, en pep tu, e wele ar
gwad hag ar penn-ze. Neuze e c'houlennez ar maro, pe,
da vibanon, ar fallentez, da gouean war e galon, evit
ober d'ean ankoud; mez dorn ar skenden dir a oa tre-
menet war e galon, hag e lampe bepred en e greiz, daoust
d'eo spout. Houman 'oa ar gwasan poan an evos bet
biskoaz da c'houzanv: kredi 're d'ean oa kouet en beo
en ifern. Mez na oa ket pare.

Ar skenden dir a astennaz he dorn war e skoas, ha Herri
a zavaz en despet d'ean. Da gentan, e klevaz trouz eur
march o c'haloupad d'ar pimp-per-lamp, hep na wele
netra; 'n eun taol, an anevl-ze a arruaz dirak-an; eun
dra bennag a oa war e gein; an dra-ze an evos daou gorf
ha 'n evos nemet eur penn; zoudan eur sklerijen vraz a
braz war-n-ean, ha Herri en em anavezaz e-uan war
gein ar march, korf e vreur peget out-an; e skeud, war
gein ar march, a esae en em diframman a zivrec'h ar
c'horf maro; mez na oa ket evit ober d'ean diskregi; an
aneval a lampe gant an taolio gwentro, ar c'horf maro
na flashe tam.

— Herri a wele eno ar zebiant deuz e vuc da zont,
evel an evos gwelet breman zoudan ar skeud euz e vuc
dremenet: henvel a-walc'h euz poanio an ifern, e hoanib
er bed-man a dice pedout beteg ar maro, evit kastizan e
dorfed.

(Da heuilh)

DIR-NA-DOR.

DIGANT EUR LENNEREZ VAD:

An otro Doue da skuilho war-n-oc'h e vennoz, ha war
holl lennerion ar *Groaz*: ar c'hras d'ei da zero'hel ar
pejad labour lie deuz staget gant-an gant kement a nerz
hag a feiz, war ar brezonek. Ma kreskon ar feiz bepred en
Breiz!

A. Y. R.

euz Goadout.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Goulennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken: 12 kwennek (dre ar post: 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit tousel): 9 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post: 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken: 5 kwennek (dre ar post: 6 kwennek).
Eun dousen (13): 1 skoed (dre ar post: 1 skoed ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-lini (gant an timbjo: 12 kwennek).

Goulenn en bureo ar *Groaz*:

An DIAOUL-POTR, eur marvailh a skouer-vad ha
brao-kaer da jenn, a vo roet evid *daon wennek* gant ar
werz-neve JEZUZ O TOUGEN E GROAZ; An ANKOU
DIMEZET eur marvailh-all;

GWERTZ KOZ SANT KONERI gand eur skeuden euz
ar re gaeran, eur gwennek;

GWERTZ KOZ SANT ERWAN a zo bet had-voulet
evid ar miz mae, eur gwennek;

GWERTZ NEVE ITRON VARIA LOURD, war-n-i
ISTOR BERNADET hag he gweledigezo war he hed, eur
gwennek.

Ha meur a werz-all emeur o voulla ane.

LEVRIOU BREZONEK NEVEZ

An *Hirvoudou*. — An *Hirvoudou* a zo da laret an *divunadou*.
Kalz a huadadou a zo 'barz levr gwerzioz an otro Jeffrennou,
huadadou war ar gizioz koz a falc'wit, war Breiz diliget gand
he bugale, war hoanion kaled bue an den. Mez hea 'zo ive
euzan trefn neuz ha kalonek, mad da zevel o beun d'an
den bech'het e spered, ha dreist-holl mad da rei c'hoant d'ar
Vretoned da garet ha da zifenn o bro c'hinidik. Kalz ane a zo bet
gwerzet a-benn breman, ha bonde e werzer.

Neb en neuz c'hoant da gaout *An Hirvoudou* marc'had mad,
n'en no 'med skriva d'an otro Vallee, reer *Kroaz ar Vretoned*,
hag en no al levr evid *seiz real e-lec'h etz* o koust lec'h-
all.

Ar *bourc'hiz lore'hus* a zo eur c'hoari-fentus bet displeget
en Montroulez. Klevet ho peuz holl komz diwar e benn. Evid
hen kaout, 'neuz man d'ober 'med kas daou dimbr a dri
gwennek 'barz eul lizer, d'an otro Jeffrennou, Carnoet (Cotes-
du-Nord).

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Erieux.

KROAZ AR VRETONED
 a gomz
 10 real ar blok evit Breiz
 ha Bro-C'hall
 20 real ha daou skouer
 evit ar Bro-mañch.

KROAZ AR VRETONED

Kroaz ar Vretoned, komz
 a gallout hin Breiz
 ha Bro-C'hall
 ive, gwech an euzer, eur
 gromzenn breiz
 ha Bro-C'hall.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
 A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
 Furnas ar Gais.

Dale'bit bepred d'ho prasonek. Tes ar feiz eo ; ma ve trochet.
 Tes an dud vad ha kalonek. Outpenn ar Vreiz, o ve Fezh'bet!
 Muz.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
 GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
 Furnas ar Gais.

Aluzenno bet digant hon lennerien

Strollad (comité) Pontreo.	25 lur.
Skol gristen Plounevez-Kintin	10
An otro Braz, person Plouneve-Moedeo.	10
Eur mignon euz Pontreo.	10
Eur mignon all.	16 real
Eur mignon all.	8
Eur mignon all.	6
An otro du Roskek, skolaer skol-vrezonek Sant-Charles.	20
An otro Perennes euz Sant-Lorans.	4
Eun tiegec vadeleuz euz Koadout.	20
A. C. R. euz T.	20
Eur C'hoarek bet skolaer e skol-vrezonek Gwengamp.	20
Eur mignon euz Pondi (Morbihan).	1 sk.

Bennoz-Doue d'hon lennerien ha, dreist-holl, d'hon mignonned vadeleuz a Bontreo o deuz kaset d'imp eun aluzen ken kaer.

Pedi a reomp an dud vad o deuz bod ar vadelez da laret o dije kaset o aluzen en miz genver da gûd ar vadelez d'he c'has hep dale re.

Ar Vewenti

Sethu aman eul lizer emomp o paouez kaout digant eur mignon mad :

Sant-Lorans, ar 4 a viz c'houevrer 1900.

Otro rener,

Lennet em eus gant plijadur ho labour war ar Vewenti : kalz a dreo mad a zo enn-an. Me ive em euz c'hoant da laret eur gir bennag evit hen lakaat da dalvout. Eur « problem » a ginnigan :

An evaj a goll ar Vro. Pere eo ar gwellañ treo d'ober evit hen hars ?

Pevar real a roan evit komans ar « souscription » da rei prijio da neb a laro ar respont gwellañ d'ar « problem ».

Ma vije mudelez en otro 'n Eskop pleal gant-se ive.

Deoc'h a galon, J.-M. PERENNES.

Bennoz-Doue d'hon mignon evit e lizer ken skiantek ! Eman an otro 'n Eskop o pleal gant « louzou ar Vewenti ». En keloen an eskopti « La Semaine religieuse » ez euz meur a dra gaer war ze.

En Breiz-Tremor em euz gwelet, warlene, an tad Hayde hag an otro Coc'narf a zo e penn eur Vreureiz hanvet « an dirwest » a-enep ar Vewenti. Dre ar skouer vad, dreist-holl, eo e teurea-benn da gentelia an dud ha da drei ar sperejou war an hent mad. Kalz a dud a ra al le da dremen o bue pe, da vihana, eur bla pe eur miz, hep tanva herrad gwin ardant, ha skouer vad ar re-man a bonez tam-ha-tam war spered ar re-all hag a distro ane diwar o zoch menez.

Ar skouer vad, hennez ec'h e ar c'henta tu da dizarben ar Vewenti ! A hent-all ez euz ar prezegennoù, ar skrouz ha reennadurez ar vugale. Eon dro-all, e komzin d'ac'h deuz al louzou-ze. Evid hirie, n'hallan ket ober gwell evit hoc'h alia da ober al le em euz graet ma-unan.

Da gement-nini a ra al le e ve roet en Bro-Gymru eur vedalen pe eur zeñ e c'hilz pe c'hoaz eun tamm aplik, skrivet war-n-an e hano, hag a ve staget a-uz d'ar chiminal pe euz olevant an ti, d'an holl da welet anean 'vit rei sonj d'an hini an euz great l le, ha skouer vad d'ar re-all.

Evit staga gant-i, n'hon deuz ket ezom na medalen na paper ; ne vo nemet ober al le en e galon ha dirag Doue. Neb an nevo c'hoant, goude-ze, kaset e hano da Groaz ar Vretoned hag e vo laket war eur roll a vo hanvet, mar keret, Roll ar skouer vad pe tolen al leourien, hag a vo savet ar Groaz da rei skouer vad d'an holl hag ive d'en em unani etre-omp-ni, ar re o deuz c'hoant da enebi ouz an evaj en eur rei ar skouer vad.

Abherve.

Chom a ra gan-imp war-dro tri c'hant gwerz (Torfejon ar Vewenti, Torfed Pabu ha hini Mantlot) diwar ar milier 'oa tennet ; seiz kant hon deuz gwerzet ar zun-all. Neb a c'houlennno an nevo tri santim a chans e lec'h daou, diwar pep paper. Neuz 'ta hastet buhan rag, 'ben nemeur, na chomo ken.

An otro Perennes 'neuz roet da zaveleur priz a-enep ar vewenti : 4 real.

AR C'HAZ, AR GAEREL HAG AR C'HONIFL BIHAN

Ar gaerel, zo eun itron fio,
 En em zilas, eur beureves,
 E ti eur c'honiflik. Ze ne oa ket dies,
 P'edo Yan-veak neuz pell euz e dam pales,
 Mesk ar gliz hag an turkantin,
 'Hober d'an heol neve al les.

Goude peuri, lampat, treñ ha distreñ lirin,
 Hag en d'ar ger en-dro. Petra 'wel er preastr,
 Nemet Marc'harid koant tennan 'mez bek hi fri !
 — « Fi d'em Doue ! 'mean, ha ne ket me zo mestr ?
 Allas ! itron Godik, skarzet buhan ma zi ;

Tec'het deuz a di ma zado
 Evid ober lec'h d'e otro,
 Pe me biso war-n-oc'h kement raz zo er vro !
 Plac'h hi fri minoaout a respont dihrader :
 — « Pep tachen dour zo d'an hini he c'hemer.
 Na bravan penn-abek, emei, d'hon em ganna :
 Eon toul, ha n'ajec'h-c'houi e-barz 'met o ruza !
 C'hoaz pa ve eur c'hastel, me garfe gouz perak
 Ha pegouls, eo roet gant eul lezen bennak,
 'Wil birviken, na petra ta,
 Da Yan, map pe niz Per, Jakes pe Wilhaouik,
 Kentoc'h 'wid da Bôl, pe d'in-me ? »
 — « Ar c'hustum, ar c'hiz, 'me Yannik,
 A eure d'in bean perc'henn reiz em lojik,
 Evel, rôg d'in, gwech-all e oe
 Ma zad kun, ma zad koz, ma zad, a re da re :
 Pez a bisou ar re goz, war o lerc'h 've d'o map.
 Ma c'homaer, daoust hag e sonj d'oc'h
 Ve furoc'h ho lezen : « Pep tra da neb e dap » ?
 — « Ma, ma l 'mei, kouit krozal pelloc'h,
 Mont da vean barnet gant an otro Pilpouz. »
 Heman a oa eur c'has ginidik a Gervouz,
 War e drem eur min dousik-douz ;
 Tenv, lard e giz eur c'hô, gant e grev flour ha hir,
 A veve chouchedik, zioul evel eur zant plouz,
 O paterat dere'humad, ker c'houek ha ken didrouz !
 Hag a oa disket kaer kouls er gaon hag en gwir.

Dirak pôr e feuren voulouz,
 Pa oa kontant Yan deuz ar choas,
 O deus timad kompariset.

Bisik a laras d'e : — « Bugale, me ho pet,
 Deut tostoc'h d'in aman, p'am eus diskouarn kalet.

Ma noad braz zo kiriek, siouas ! »
 An daou loen d'ac'h a dostas.

Kenkent ma wel ar vreurerien
 Tostik d'an, kichen-ha-kichen,

Bisik-pilpouz, o teurl a bep tu e dibaoñ,
 A lak ane akord ouz o dibri o daou.
 Nag a gejer gwisket, deuz ar re a debr tud,
 A lak da 'n em glevet 'stase poblo munud !

BARZ AR GOET

(Troet doec'h La Fontaine).

ISTOR BREIZ

Na gomzomp ket euz a C'hradlon, euz Warok, euz Judikael prinsed kalonnek, euz Morvan, Wiomarc'h, hag euz ar brasan ane, Nominoc' : Buzo ar Vretoned-man, a ra enor d'imp ha d'hon bro, a vo diskriet gant buzo Zent Breiz. Mez a-raog tremen pelloc'h, greomp eur zell war-n-omp, Bretoned a-vreman ; petra omp-ni e kichen ar Vretoned koz ? Pelec'h eman nerz-kalon ar re-man, o fe, o c'harante 'vit o Bro ? Pelec'h eman breman bugale Gradlon ha Nominoc' ? Me 'wel ane kouezet gwall-izel, o spered a zo troet gant treo a netra, hag o c'balon gant an tehou ar fallan : E-lec'h karante ar Vro, me 'gav enn-e karante an arc'hant ; siouas ! ar garante-ze a gas an dud hag ar broioù da goll : 'vit kavet arc'hant, douar ha ti an dud koz a ve dilezet hag hano ar Vro ankouet.

E-lec'h bean zavet war-zu Doue ha pep mad, o zontjou a zo troet gant pep seurt plijadorio : evach hag ebato eo o magadurez.

Ebato, Evach hag Arc'hant a ren breman er vro 'lec'h ma oa gwech-all Fe, Karante, Nerz kalon.

An tehou fall a zo zavet en hon mesk evel doueo faoz ; ar Vretoned a vreman n'int ket bugale ar Vretoned koz, bugale o zec'hou fall n'int ken.

An amzerio gwech-all eo red d'e hadneveast, evel ma hadnevea bep bla an dero en hon farko. Bec'h d'ei, Bretoned yaouank : ha mar na gavet ket en-dro d'ac'h ar skouer vad a glasket, soñjet er re goz, Gweltas, Gwenole, Iltud, Samson, Nominoc', Barvtort ; klasket o roudou, ha heuilhet e.

(Da heuilh)

BEVET BREIZ.

ZANTELEZ BREIZ

Ar zant koz hag ar venech o deus, goude Doue,
 krouet Breiz-Isal.

(Istor Breiz).

AR VRETONED A-RAOG 'GANT DEUT DA VREIZ-VIHAN

Ar Vretoned a oa o chom 'lec'h eman breman Bro-Gymru. O douar a oe tapet ive gant ar Romaned, mez na chomaz ket pell etre o daouarn ; zoudardet Rom, galvet en broio Gall, a gwitaz Breiz-Veur, hag a lezas anei da 'n em zifenn hec'h unan ouz eun niver a Varbareid, Piktet ha Skosed, a gouee war-n-i a bep mare.

Daoust d'ar voger vraz ha d'ar c'hestel-krenv zavet etre-ze ha Breiz-Veur, e teuent bepred di da Isan ha da danan. Ar Vretoned na oant ket unanet a-walc'h evit stourm out-e, hag ar Romaned a oa et re bell evit o zikour.

Sethu aman en herr gomzo doare ar Vretoned en Breiz-Veur, a-raog ma oant diskenet d'an Arvor.

Pa na ouvent ken penoñ ober evit harz ouz ar Piktet hag ar Skosed, en em glevjont da c'hervel ar Zaozon d'o zikour : sal e vije d'e bean paouezet.

Ar Zaozon o zikouras da gentan, da c'hortos ma vijent krenv a-walc'h evit 'n em zavel enep d'e ; ar pez a deuz hez dale ; ar Vretoned, goude bean gouezet eur gaer a drech er bla 455, a oe troc'het d'o zro gant ar Zaozon en eun emgan vraz er bla 457. A-c'houde, ar brezel etre-ze hag ar Piktet, ar Skosed, an Angled hag ar Zaozon, a badas 200 vla, betek 655. E-pad keit amzer, Bretoned Breiz-Veur o devoa da c'honaañ kement ha ken braz gwall-eurion, ma zo poan ouz o c'breñ. Kontan a refomp ze ive eun de bennag.

Mez eul loden ane an evaja kwitast o bro dal ma savaz an emgan enep ar Zaozon. Er bla 455, eur hagad listri a gasaz war-zu Arvor tiegezoù a-bez.

Ar Vretoned a oa kristenien aboue an drede kantved ha bean oa ive war al listri c-leiz a venech hag a veleien.

(Da heuilh).

EVADAN.

Eur Marvailh-neve KI AR PENN-MARO

(Kendalc'h)

Re diez e vije kontan hirroc'h d'ac'h, ar spout, an anken iskiz an evoc Herri da c'houzany evel-se 'pad an noz. Pa deuz ar beure, ar skeudennou a dec'baz hag an traou en-dro d'ean a deuz sioul adarre. Ar milouriou na skeudent ken nemet sklerijen an de; mez Herri na oa ken hevel ouz eun den. Pa welaz er milourio e dremm dislivel, e zaoulagad zavet war var e benno, e tenaz kasi kement a soun d'ean euz e skeud e-unan evel euz ar skeudennou spontuz an evoc gwelet e-pad an noz. Trei ha distrei a re en-dro d'ar gamb' 'vel eul loen penfollet, o c'hortoz an nor da zigori.

Ar mevel a deuz eun dro bennag.
— Penôz, emean, eo bet kont ganac'h fenoz?
Herri a daolaz war-n-ean euz zell, a-walc'h euit diskar euz marc'h; mez ar mevel na reaz van:
— C'hanta, otro, emean, penôz eo bet ho kont fenoz?
Ma Doue! Herri a loskaz euz griaden l' Evel laret ya, e oa e zrouz zorn en-dro da c'houk ar mevel, ha 'n evoc ket amzer ar paour keuz den da laret « bara » e koueaz maro-nik.

(Da heulth)

DIR-NA-DOR.

Eur mignon, lenner «Kroaz ar Vretoned»

Ha labourer-douar war ar maer, a gas dimp an tammik istor-man, a rayo, zour mad, plijadur vraz d'an holl. Gweljan skouer a ro, dre eno, hon mignon da veur a lenner a zo disketoc'h euit-an hag a halffe, mar kerjent, skrivan treo kaer en brezonek.

AR SKRILH HAG AR VERIONEN

Eur skrilh paour 'c'hes eun devez
Da gaout e amezegez,
Eur verionen 'doe 'n he solier
Zerret boed frank 'pad an domder.
— « Merionen gez, roet d'in-me
Eun tammik boed 'n bano Doue
Hag euz c'hornik 'n ho fornigel
Pe me 'ya, sionaz, da vervel
Gant an naon hag an dienez. »
— « Penôz, lampon, 'teuz ket a vez
O tout da c'houl an aluzen?
'Laraz dean ar verionen;
Na petra 'ta 'res 'pad an hanv?
— « 'Mesk ar yaod 'vijen o kanan
Ma zammik zôb, merionen gez. »
— « 'Hanta, dans breman, mar kares l »
Hag e lezaz hec'h amezek
E-tal an or sempl ha mezek.

KELENNADUREZ

Kaer ha mad ec'h e labourat,
Ha kaeroc'h c'hoaz ober ar vad.

LAOUK.

MISSION LOKEMO

Lokemoiz o deuz bet an eurvad da gaout eur mision prezeget d'e gant an tad Erwan a zo anaveet mad ha karet kenkouz gant an aoc'herien.

Otro person Tredrez, eur gwel-zarmoner mar 'zo unan, hag an otro Petitbon a roe dorn d'ean gant an otro Gall, kure Ploumilio, a oe ksz a blijadur gant an holl o silaou anean, dreist-holl pa gomze euz an Douar-santel.

Adalek ar yaou betek ar zuli, ar 28 euz a viz genver, an euz padet ar mision. Eo keit-se an holl a zo deut rekiz-mad da zelaou ar c'helenno ha da dostat ouz ar sakramancho; betek ar re a oa eun tammik kramennet o c'houstians hag o deuz, a drugare Doue, roet d'ei eun tolskuba da berskarzan ar mergl koz diwar-ni. Evel sant

Per, gwech-all, an tad a zo anean euz gwel-besketaer, a oar tapet kement seurt pesked 'n o roueio. Lusifer, a gredan, a oa nec'het braz, rag en euz losket war Lokemo euz strapad gwel-amzer ken e skloke gwer ar prenesto. N'euz forz ken stank-all e tisede an dud da daouline euz an dôl-fask da zuli ar beure ha, d'an noz, daoust d'ar grizilh ha d'an avel foll, ar bannielo a oe dalc'het sonn da vinnigan euz vag neve. Ar zadora, an tad an nevoa graet euz breze-gen diwar-benn ar vevenit: euz pez-labour en gwirione, euz pez-keleennadurez, 'zo kaeroc'h l' hag a zougo frouez mad, mar he bolante Doue.

Bennoz-Doue d'an tad Erwan, da otro person Tredrez ha d'an holl veleien vad na zouzont ket dirag reuz ha labour da c'honid inro da Zoue! Graz d'an holl da viret don en o c'halon kentelio mad ar retred ha da gerzet gwelloc'h a ze war hent an Nê!

Goulennou AN OTRO JAFFRENOU

Kalz a respoucho hon deuz bet; en hini a ve al lore gant-an betek hen ec'h e an otro Erwan Raoul, euz Kerper. Digor e vo ar « geostrivadek » euz zunvez c'hoaz, neuze e vo klozet. Kazet buhan e respont nêb en deuz c'hoant da gaout eur priz l' Ouspen al levr roet gant an otro Jaffrennou, bea 'vo eul levr all, levr HISTOAR ZANTEL, war-n-an an testamant koz hag an testamant neve, skrivet gant otro person Kerfot. — Al levr-man a dalvo da briz kentan, ha levr an « Hirvoudou » da eil briz.

DANVEZ EUR GERIADUR

Eur mignon euz Pervenana a skriv d'imp: Aman ar gir « gonest » euid « dister » nan eo ket anaveet. Laret e ve « gonons » a dalv « used » ha « dister ». Da skouer: *Arzu eo gonons ma vorpand; ar patates a zo gononsoc'h euit ar bloa euit warlene.* « Moust » ha « mouesk n'int ket anaveet aman.

Eur mignon all a lar d'imp nan eo ket raez laret *brein-moust*; *brein-monest* eo a gleez da laret; moust a dal « faro », a gwisket mad » ha *monest* a dalv « gleb ».

Sethu aman girion-all:

MAC'H tomme ha gleb, boch. Da skouer: *Mac'h eo an amzer harie* (Lannuon).

MOTT pe FERO a ve laret en Lannuon euz eun dra na fin ket. Da skouer: *Chomet eo mott; eun dra fero 'n e blas.*

MARLONK pe *glout*, a ve laret en Leon-Uhel ha Treger-Izel, euz eun den pe eul loen a ve dirankoun.

Hon lennerien a vas o gourc'hemennou d'ar Barz-ar-Gouet, en euz plijet kalz e dammik istor d'an holl.

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad o deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlen en hon bureio an « HENT AR GROAZ » neve; skrivet eo en yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h pedeno « HENT AR GROAZ » e zo euz c'hantik kaer gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk ar Vretoned, an otro Milio. An otro Provost, chalon ha vikel-vraz, on euz roet d'al levr an ôtreneur ar 26 a viz du divezan.

Sethu aman ar prijio:

Unan hepken: tri gwennek hag eur gwennek euid kas anean ar peza zo: pepar gwennek (o fr. 30).

Eun dousen: (trizek euid touseu) c'houc'h real ha daou wennek gant an timbjo; ze 'ra 8 real (3 francs).

Eur c'hant: 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da laret eo 10 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU
En Lannuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Goulennet e ti AN OTRO PRUDHOMME LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIRO BREZONEK an otro Gwillouzik
(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken: 12 kwennek (dre ar post: 14 kwennek).
Eun dousen (13 euid touseu): 2 skoed ha 10 kwennek (dre ar post: 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken: 5 kwennek (dre ar post: 6 kwennek).
Eun dousen (13): 1 skoed (dre ar post: 1 skoed ha 13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo: 12 kwennek).

Goulenn en bureo ar Groaz:

An DIAOUL-POTR, eur marvailh a skouer-vad ha brao-kaer da lenn, a vo roet euid *daou wennek* gant ar werz neve JEZUS O TOUGEN E GROAZ; An ANKOU DIMEZET eur marvailh-all;

GWERZ KOZ SANT KONERI gant eur skeuden euz ar re gaeran, eur *gwennek*;

GWERZ KOZ SANT ERWAN a zo bet had-voulllet euid ar miz mae, eur *gwennek*;

GWERZ NEVE ITRON VARIA LOURD, war-n-istor BERNADET hag he gweledigezo war he hed, eur *gwennek*.

Ha meur a werz-all emeur o voutla anê.

LEVRIOU BREZONEK NEVEZ

An *Hirvoudou*. — An *Hirvoudou* a zo da laret an *huanadou*. Kalz a *huanadou* a zo 'barz levr gwerzio an otro Jaffrennou, *huanadou* war ar gizioz koz a ia kwil, war lireiz dilezet gant he bugale, war boanion kaled bue an dea. Mez bea 'zo ive enn-an treo neruz ha kalonek, mad da zovel e benn d'an den bechiet e spered, ha dreist-holl mad da rei c'hoant d'ar Vretoned da gret ha da zifenn o Bro c'hindik. Kalz anê a zo bet gwerzet a-benn brema, ha hemde e werzoz.

Neb en neuz c'hoant da gaout an *Hirvoudou* mare had mad, n'en no 'med skriva d'an otro Vallée, rener *Kroaz ar Vretoned*, hag en no al levr euid *sets real e-lec'h eiz e koust lech*-all.

Ar *bourc'hiz lorc'huz* a zo eur c'hoari-fentuz bet displeget en Montroulez. Klevet he peuz-holl komz diwar e benn. Euid hen kaout, n'euz man d'ober 'med kas daou dimbra a dri gwennek 'barz eul lizer, d'an otro Jaffrennou, Carnoet (Côtes-du-Nord).

Goulen:

Leçons élémentaires de grammaire bretonne publiées par *Le Clocher breton*.

Leorik kenta: Allizerennou chenchuz. Priz: 5 kwennek.

GOULENNET E BUREO AR GROAZ: *Soniou ha gwerzio* loreet gant ar Gevredigez-Vreiz en Gwened, gant toniou. — Priz: *pemp kwennek*.

Gwerzio neve gant Aberve ha Taldir (trouligez Keunraeg (brezonek Tremor); kenver-ou-kenver gant ar brezonek). — Priz: *pepar gwennek*.

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieux

KROAZ AR VRETONED
a goul
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou wennek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kaval e ve warnet en kre-
zoned Treger, kement tra
a zellout hon Bro-Breiz
hag oar he yez hag
yez gwech an amzer, evit
c'hroua lezard diwar
benn Breiz-Treger.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Purnas ar Geiz.

Dalc'hit hepred d'ho prenonk.
Yez ar feiz eo ; ma ve trec'het,
Yez an dud vad ha kalonek.

Yez ar feiz eo ; ma ve trec'het,
Ouzpenn ar Vez, e ve Pev'het!
Maz

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Purnas ar Geiz.

Aluzenno bet digant hon leennerien

Otro person Lsndreger	10 lur.
Otro Bolloc'h, kure Plouek-ar-Mor	10
Otro kure Lousannek	20 real
Eun itron vadeleuz euz Bro an otro Jaffrennou	20
Ed. Boulou deuz Logivy	8
Eur bugel fur euz skol Kermaria-Sulard	6 k.

LIZERO KALONEK

Stourmomp hepred, a skriv d'in unan euz hon mignoned vad, stourmomp evid difenn hon yez flour ha rez, kaer ha duduz a gomze hon zud koz, bean 'zo tri mil vla. Bevet Breiz 'n hon c'halono !

Ho Kroaz vihan, a lar eur mignon all, a zo, en gwirione, Kroaz-Breiz, koloen hep par ar gwir Vretoned. Disket d'imp, dre i, istoar hon Bro ger. Buez he Zent, ha gred d'imp kanan hepred gwerzioz hon zud koz. Ho skouer a rayo d'imp karet Doue er vad ha karod gwelloc'h hon Bro. Ho labour a zo talvouduz braz, otrone ; rak, pa vo karet Breiz gant he holl bugale ; pa vo Fe, doujanz Doue ha karante en kalon heb hini, neuze a vo peuc'h Doue dro-holl ; ha neuze ive Breiz, Bro ar Vaillantiz hag ar lealdet, he defe, zur mad, ar pless a honor a zo gleet d'ez en-touez an holl vretien. Ha vevo eta Breiz da virviken, gant he Brezonek, ha Kroaz ar Vretoned !!!

Ar Vewenti

Eur mignon a skriv d'imp eur respont diwar-benn ar vewenti :

« Red e vije, emean, e vije zerret an diou drederen euz an hostaleriou ha kaset war uhelaat priz ar gwin-ardant. Ma ne chomfe gan-imp nemet ter hostaleri war dek, ha mar koustfe eul litrad gwin-ardant ken ker hag en Ladysmith (daou c'haot hanter-kant lur e koust eno) ; neuze e vije ezet d'imp dont a-benn euz ar vewenti. »

Ze 'zo gwit, met siouaz ! euz huve n'eo ken, 'meuz aoun. Renerien hon bro n'o deuz ket c'hoant, darnvuia ane da vihana, da zeri an hostaleriou, o deuz labourer a du gant-e, de ar votadek. A-hent-all, ha p'o defe bolante vad, daoust hag en o dije nerz a-walc'h da ober eul lezen ken streiz ha d'ober d'an holl plega out-i ? — Gredan ket.

— o —

« O c'hortoz ar yeot da greski e varv ar zsaot » 'vel ma lere ar re goz. O c'hortoz, hep ober man, lezennou neve, ha n'int nemet « martezou », nag a droug a lezomp d'ober en-dro d'imp gant ar vewenti a ya, bemde, war wasaat !

E lec'h chom a zav da c'hortoz, ar gwella hon defe da ober, e vije, a gredan, heuilh alio mad ha kenteliou hon eskop hag en em unani da zavel « an dirwest » da laret eo « le hag unvaniez an dud vad a-enep ar gwin-ardant » evel en Bro-Gymru.

ZENT AR VRO.- MIZ C'HOUEVRER

AN DREDE (1008-1170)

ZANT YAN, ganet er bla 1098, kaset da Wengamp gant Zant Bernard da zavel eun abati, a zavas hini Bear ha hini Zante-Kroue ; hag a deuz goude da vean eskop en Zant-Malo.

AN DAOUZEKVED (337-400 ?)

ZANT RIGK, pe Riou, mab da Elorn, oe ganet en eur c'hastel, en Landerne ; kaset kwit gant e dad, dre ma oa kristen, en em dennaz d'an oad a bemzek vla war lez ar mor, e kichen Brest, elec'h ma vevaz 'ho vla oc'h ober pinijen. Neuze, Zant Gwenole hen kavaz hag a gasaz anean gant-an da Landevennek.

AR SEITEKVED (500 ?-547)

ZANT GWEROK pe Girek oe ganet ha zavet en Breiz-Veur, hag a deuz gant Zant Tugdual da brozek ar fe en Breiz-Vihan. Zavel a reaz eun abati elec'h eman breman Lanmeur, mez hen a yeaz 'n eul lec'h distro, war douar Ploudaniel, evit bevan e-unan. Sant Pol, eskop Leon, hen c'havas eno, hag a roaz d'ean ar garg a chalon hag a vikel-vraz en e eskopti. Er garg-se e varvaz.

ISTOR BREIZ

Thibaud, kont a Chartre, an evoa eta kemeret ar garg da sevel Drogon, mab Alan, ha da zivall d'ean e beadra. Mez Thibaud an evoa a-walc'h d'ober gant dreo e-unan, hag en em ziskargas war eun all euz ar bech'ze. Dimezi a reaz eta mam Drogon da Foulk, kont a Anjou, hag e roaz da heman, 'vit e hoan, an hanter deuz dukach Breiz-Izel. Lodenni a reaz ive gant-an kear Naoned a oa neuze pinvik-braz.

Breiz a oa eta evit an daou laer-man eur veuc'h-leaz, karget da renti d'ho pep seurt mad diwar goust ar minor bihan Drogon.

O-daou e teujont da vean pinvik ; sevel a rejont kstel ha touriou. Kont Anjou, lez-tad Drogon, a sonje gant kalz a zispiljadur e vije red d'ean lostat ar madou-ze pa 'nije Drogon pemzek vla. War a lavar an istor, e reaz neuze laz anean : mageraz ar bugel a reaz an tol, o walc'h anean gant dour bervet.

(Da heuilh)

BEVET BREIZ.

AN DAOU VREUTAER BIHAN

Daou vogel a zene deus skol
O c'hoari ha c'hoerzin laouen,
Pa zavaz etreze 'n eun tol
Broc'hadek ha girio diroll.
Petra oa koz d'an abaden ?
Eur graouen ;

Mann 'med eur graouennik o deus kavet en hent.

Unan, o soublan prim, a zerr ar gavaden ;

Egile 'vout warnan kenkenl,

Ma lam ar frouezen diouz e zorn.

Setu-int 'n em c'hasat, 'n em c'hoardrous, ha sourral

'N eur dol zello ken du, a-gorn,

Ha daou gi arloupier war ar memez askorn,

'Zo roch-diroc'h, 'vel mec'h gant soroec'h oc'h oc'h'al.

Neuze 'teuz eur skoller all,

'Oa brasoc'h evit-e, da dremen dre al lec'h.

— 'Han ta l' potred, 'mean, 'han ta l' pesod c'hoarv d'ec'h,

Ma ret ar seurt arvejo fall ?

Kentec'h 'vil mont d'en em dourtel,

D'iskleriet d'in an dra, douisk, plen ha leal ;

Ha me a zivizo piv 'n eus gwir, piv 'n eus gaou.

P'o deuz asantet, e stagjont

Da zisplegan bsenat o c'hoat.

— Ar graouen-ma, 'me Yan, zo kiriek d'bon breujaou ;
Hi so d'in, zur : me 'm eus hi gwelet da gentan !
— Nan ! 'me Wilh ; d'in-me he ; hi zerret 'm eus 'rog d'an !
Ha kranchat 'n o dorn deo, o daou ;
Hen sevel, ha laret : — Gwir e, m'en tou ru-glaou !

Ar p'otr braz a furch 'n e c'hodel,
A denn ac'lane eur gontel,
Ha, digor-frank gant-e daoulagad ha diskouarn,
O tiblaska 'r graouen, a ra diout-i taer darn ;
Neuze 'lar war eun ton uc'hel,
Ec'his pa ve braket 'n eur gador-vrec'h lezvarn :

— Klevet an diou gevren ganin en o c'hojo
Pen-da-ben, 'vel ma c'houl Levr-meur al Lezennou ;
Me, Barner dibabet, a ro
Eur grogillen da Yan, dre m'en deus hi gwelet ;
'N eil grogillen da Wilh, rak ma 'n eus hi zerret ;
Hag ar voeden d'in-me, 'vit bean o barnet...
Mont pepini d'ar ger en peuc'h, ha kwit frejo,
Pa n'eo bet hucher 'bed en dro !

Ha n' vije ket bet well, kouls da Yan ha da Wilh,
Ranna zioul o c'hraouen 'treze, boed ha kregilh ?

BARZ AR GOLET.

Un ti :

An otro LANNOU, leorier en Gwengamp, hag an otro HUYART, leorier en Pimoucl, e kaver breman kement levr brezonek bet moulet gant Kroaz ar Vretoned, ha dreist-holl GWERZIOU SEVE. Goulen ar werz war torfed Pabu ha Mantalat. Priz : a wennek.

ISTOAR SANTEL gant skendenno, eul levr kaer evit pewar real gant an timbo.

Eur Marvailh-neve

KI AR PENN-MARO

(Kendalc'h)

Neuze e teuz da Herri e sperel vad ; dirag korf ar mevel astennet euz toull an nor, e teuz d'ober hep seurt sonjou.

— An den-man, emean, marteze na oa evit netra en troio 'zo c'hoarriet d'in-me. Mez, me hen tou war na hano, a-raog varc'hoaz, ar re o deuz graet goap ac'hanon o devo paet o die.

War-ze, e krogas er paour kez mevel hag e lakas anean en kamber al Milouriou ; neuze e kerzas war-zu al horzou ; c'hoant an evoa da welet doure ar c'hastel, da glask war an dro an tu da dec'hel ha da renti drouk evit drouk.

« Red eo din, emean, gout da gentan pelec'h emeo ma marc'h. » Hag hen a-dreuz d'al horzou da glask ar marchosi. Zouden, ec'h arzus gant eun tamouk kos plac'h koz, a oa war he daoulin o c'houennat hag o lastum tutec'h-mec'h mesk ar gwe hag ar bekedou. « Houtman, m'ar vad, eme Herri, a die gout pelec'h eman ar marchosi. — C'hanta, moereb koz, emean, n'ho peuz ket a rion d'oc'h ivigno ? An hini eoz a zavaz he fenn ; mar vije bet Herri sorsier, an ije anaveet, dindan stum ha druilhou ar wrac'h koz, mestrez yaouank kastel ar Milouriou.

— Petra glaskes, emei, ma mabik ?

— Fe, moereb koz, me 'm euz klevet laret e oa kessek kaer aman, hag em oa c'hoant da welet ane.

— Ia da, eme an hini goz, ha da gi ha da varc'h a zo du-hont ive ; mez na servijont ken did da netra, ma mabik ; rag aoun am euz petra arufe gan-id.

— Heu ! eme Herri, en eur ober eur zailh.
 — An holl a oar er c'hastel a teuz lazet eur mevel er beure-man.
 — Ma Doue ! eme Herri.
 — Mez me larou d'it, mar kerez, penoz en em denn ? »
 Lak an tan er c'hastel.

— Ep eur c'hastel dir ? eme Herri.
 — Me laro d'it penoz ober : kemer gwad a gorf an hini a teuz lazet, liv gant ar gwad en or pe eur procestr, eno en tan a grogo ; meaz töl diwar-n-oud an dilhad-ze, mar 'garoz ket bean deuet ive, rag kemont tra a aparchant euz ar c'hastel a vo rostet gant-an.

Ar wrac'h koz a c'hoarze ; a'ue devoa ken 'met eur c'hoz dant, hag a hije en he bek o sellet euz Herri. Heman a zigore daoulagad braz ; a-raog 'n evoa gallet laret eur-gir, an hini goz a oa tec'het kwit. Mout a reaz d'ar mar-chosi, hag e loskaaz da vale Koua ha Dienoz, o rei d'e bep a dol war o chok. Neuze o t'pss eur vaz drog an nor hag e kerzas war-uz ar c'hoz.

Herri a oa distroet e keit-ze d'ar c'hastel, e gontel en e zorn, prest da ziwarda kenta hini arrije gant-an ; eur flok'hik liban en em gavas war e hent hag a dech'ha e kwit en eur you'chal. Herri a yeaz war e lerc'h o sonjal penoz korf ar mevel na oa ken, hep mary, en kambre ar Milourion.

— Ar flok'h a gasas anean d'eur zal elec'h ma oa tri den e eskennad, o skei, d'ober eun arched evit o c'hamarad maro. Ar c'horf a oa e-unan en eur zal-sil, tost d'e Herri a lezas ar flok'h da c'haloupad, hag a deuz sioulik er zal-kenno ; an tri emmenner a re kemont a drouz ma na glevont netra. Neuze, euzuzun tra ! e krogas en brech ar c'horf maro hag e skoes e gontel enn-i. Ar gwad a oe pell hep dont ; Herri a livas e zorn zorn gant ar gwad, a livas mogerio ar kambre, hag o tapout eur golo a flamine e kichen ar c'horf, e tostaaz anean d'an dir ruet gant ar gwad-ze. An dir a strakaz en eur zivogedi, hag a grogas. Herri a gasaz gant-an ar golo, ha dre mac'h e, e live ar mogerio hag e lake an tan. An dir, ar gwer a loska tennou hag a groge en eur virvi. Herri a zilframmas neuze e zilhad diwar-n-an, hag a yeaz er-meaz hanter-noz en eur c'haloupad.

Benn neuze, e save trouz er c'hastel ; youc'h ha huch : An tan ! An tan ! Herri a valec bepred, beteg ma 'n evoa laket eur pennad hent etre-an hag an ti. Neuze e tizroas, hag e welas euz dra spontuz meurbe. An tan an evoa gwasset en eun töl, ar c'hastel a zeve evel stoup ; a bep tu vije klevet tennou : dir ha gwer o strakal ; ar flammou a save beteg an Ne, hag an dud, a bell-bro, a oe spontet bras zur-vad er beure-ze ; rag an tan a oa ru evel gwad ; hag an dir, ar gwer teuret hag a rullie a bep tu, a oa hevel euz gwaziou gwad tom o paouez donet er-meaz euz kalon eun den. A-vesk an tan e save youc'hadenou a-walc'h da spontant loened goue. Herri na oe ket evit chom pelloc'h da zellet euz e labour. Housuni a re gant soun, hag e tolas pell diout-an ar gontel ru a oa c'hoaz en e zorn. Pa na welas ha pa na glevas ken netra, e galon kri ha dinatur a deuas adarre laouen : « Ma breur, a sonje hen, a zo chomet e-barz ive » hag e teue eur c'hoaz diaoul war e vuellou.

Kouskoude, hanter-noz ha diarc'hen evel ma oa, na oa ket brao d'ean ober hent : dienez an evoa en e varc'h. Mez ar marc'h an em gavas hag ar c'hi ive evel pa vijent o c'hortoz anean. Herri a oe laouen evit mad ; gwelloc'h c'hoaz, e zilhad koz, e votou, e gleze, arc'hant ive, a oa war gein ar marc'h.

— O mammik koz, emean, o sonjal er wrac'h ; c'houi an euz gret kement-man, Done pe an diaoul d'ho paean !
 Hag e wiskaz e zilhad, hag e lampaz war e varc'h. Raktalar c'hi a gemeras ar penn a-raog, e fri euz an donar, hag ar marc'h a heuilhaz anean hep trei tam.

(Da heuilh)

DIR-NA-DOR.

Prjoiu

Evit ar c'honchou hag an divnadedennou

Kalz a responchon a zo bet kaset d'imp en bureo Groaz ar Vretoned ; hiniennou o deuz skrivet d'an otro Jallfren-eou en Carnoet. N'eman ken o chom en Carnoet ; en Raon emean breman a war studi ar Reiz a, chom a ra e 10, boulevard du Colombier a.

— o —

Setlu aman hanoio ar re o deuz respontet mad penna-da-benn :

An dimezel G..., euz Plougastel-Daoulas ; an otro Bervet euz Landreger.

Bsa o devo pep a briz kenta.

An otro Raoul Erwan, euz Kerpert ; an otro Lois Moal, euz Koadout ; an otro Kerleau, Gabriel, euz Prat ; Kindederv eostik Kost-an-Noz o douz dibunet an darnvuia euz an divnadedennou ha gret ar c'honchou peuz-vad.

Pep a eil briz o devo.

— o —

Seihu aman hanoio ar re o deuz tostaet ar muian goude ar re loreet :

Hoitorea, euz Pont-Melvez ; eur Breizad euz Perroz ('n euz kaset d'imp eullizer en brezonek, eur peuz-labour !) ; Emmanuel Perroz, euz Kermaria-Sulard ; Josefina ar Moal, euz Boulvriak ; eur mignon, euz Kanibu-l.

— o —

Setl aman brema ar responchou :

Daouzek mil krampon a zaou liard a ya da bean eur vereri a gant skoed.

Bean 'heuz eur wrac'h ha pewar-ugent euz ar prenechou, gant-e seiz-kant nao-zac'h-war-n-ugent (729) ; e'houc'h mil pemp kant unan-ha-tri-ugent ere war ar zeyer (650) ; nao mil ha hanter-kant, nao-ha-daou-ugent skoulm war an creou-ze (59049).

Ar westik fao-pul, a zo loun a eskern tud, a zo eur votez koal-fao, troad eun den enn-i.

Beo en arog, maro er c'hreiz, ha badeiant war-lerc'h a zo eun den oc'h arat (al loun beo arog, an alar graet gant prenn maro er c'hreiz, hag an den badeet o heuilh).

Pa ri tra, gra tra (gra ar pez a ri) ; pa ri ti, to ti (lak eun doer warnan) ; pa ari, kas bad ; est uz falz ; min uz pal ; dibot gad du (gedon du na veint ket kavet bemde).

Trugare d'ho lonnennoir o deuz kaset responchou. Prestik e v'lonniget prijou c'hoaz (levet gwerziou an Tremener pa vo moulet).

DANVEZ EUR GERIADUR

Eur mignon euz Bro-Leon a skriv d'in diwar-benn ar gir Moll a zo implijet en Lannuon. « Aman, emean, e ve laret, moli evit chom batet, dare da semplaat. Da skouer : Darbet e oe d'in mot, da laret eo, ken spontet e oen ma oa darbet d'in semplaat.

Eur mignon all, euz Leon ive, a lar d'imp e larer mottel euz eun den meo-mik.

Setlu aman, geriou-all kaset da Groaz gant eur belek gouiziek euz Bro-Lannuon. Trugare d'ean !

ALBERZ, Da skouer : « Penoz man an alberz gant an edo ? » — Da laret eo an doare. — « Me 'm' moa kollet an alberz ac'hanoch » da laret eo ar gwel ac'hanoch. En Goelo e ve laret *distrap* e lec'h alberz.

C'HOUITA, mankout, a ve kemeret a-wechou da laret *mevel*. Da skouer : « C'houit e oa ma zad, pell zo ».

DIRABANSI, laret kojou diskiant a-dreuz hag a-hed ; eun *dirabanser* eo an hini a lar sort komzou.

RIOTAL, ober goap ha bikiliat un-beonag (pe en Lannuon evel *Dirabansi*).

DIDALVEZ a ve kemeret aliez evid *droug*. Da skouer : eur *bagel didalvez* e lec'h eur *bagel droug*.

EUVER, eun den lozoutek. Da skouer : « Oh ! nag lian a zo euzer ! »

JOLFA, eur *Jolfa* a zo eur plac'h difurlu, gwisket fall ha digempen ha bi, kouskoude, dilhadet-mad. Da skouer : « Honnez 'zo koeflet evel eur Jolfa ! »

LEVIONEK, eun termer, dalc'h-mad o lenna.

RANDONI, drsilha kojo dic'bras, krozal, krosmolat. *Randonuz, randonen* an neb a *randon*. *Randoni* a ve laret ive euz al loened. Da skouer : ar *c'hi a randone o chacha war e chaden*, da laret eo : a *groze*. *Sardoni, sardonenni* a laret ive euz eur *randonen*.

REWI En Lannuon, a ve kemeret evit *hegal, hegasi*. Da skouer : « Ne ra ken 'met rewi hanon. »

RESTAN, kosta, ha laret d'ar re-all ar pez a glever ; « resta kojo. » — « Hennez a zo eur rester anean » da laret eo : Hennez a gont d'an holl 'pez an nevez klevet. Eur *flatoul* 'zo memez tra :

Flatoul, flatoul,

Stag eur planken euz i doull.

'vel ma kan ar vugale, en Treger, euz an hini a ve « rester » pe « flatoul ».

RIBOULAD e gorzsilhen, skarzan anei : « Riboulad kojo » a ve laret ivez.

PROVOSTABL, pe *prevostabl*. Da skouer : « En Paris e zo treo kaer-prevostabl (kaer-spontuz), an den kerman eo truezuz e stad, provostabl. »

GIRIOU HA DOAREO-LAVAR A IMPLIJER EN SKIVIT

BEJAN 'vel *bujaneh*, amploar.

DIJAOZ 'vel *Jolfa*.

JOLBEN, 'vel *Jolgen*, pe *Jorgen*, eur plac'h yaouank koeflet 'vel eur plac'h koz, pe c'hoaz koeflet a-dreuz.

KOLL-BOUED, eul *lankon-didalo*.

KRAZO, eul *boudouren*, eur *gouilhounen*.

LORSEN, eul *laourek*, eun *didalo*. Da skouer : « Gwesa ma 'z eo lorsez hennez ? »

PENN-DOLOG a ve laret euz eun den teo e benn ha ponner e spered.

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gresonien vad a deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlen en hon bureoio an « HENT AR GROAZ » neve ; skrivet eo en yez Treger hag intentet 'vo gant pop-bini. War-lerc'h pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'lantik kaer gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk ar Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chaloni ha vikel-vraz, an euz roet d'al levr an otreadar ar 26 a viz du divezan.

Setlu aman ar prijou :

Unan hepken : tri gwennnek hag eur gwennnek evit kas anean ar pez a zo : pewar gwennnek (o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousel) c'houc'h real ha daou wennek gant an timbo ; ze 'ra 8 real (2 francs).

Eur c'hunt : 10 lur, ha seitek gwennnek a dimbo, da lareto 11 lur met tri gwennnek (10 fr. 85).

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Goulen en bureo ar Groaz :

An DIAOUL-POTR, eur marvailh a skouer-vad ha brao-kaer da lenn, a vo roet evid *daou oennek* gant ar werz neve JEZUZ O TOUGEN E GROAZ ; An ANKOU DIMEZET eur marvailh-all ;

GWERZ KOZ SANT KONERI gant eur skenden euz ar re gaeran, eur gwennnek ;

GWERZ KOZ SANT ERWAN a zo bet had-vouillet evid ar mix mae, eur gwennnek ;

GWERZ NEVE ITRON VARIA LOURD, war-n-i ISTAR BERNADET hag he gweledigez war he hed, eur gwennnek.

Ha meur a werz-all emeur o voulla ane.

Goulen :

Leçons élémentaires de grammaire bretonne publiées par Le Clocher breton.

Leorik kenta : Allizereonno chenchuz. Priz : 5 kwennnek.

GOULENNET E BUREO AR GROAZ ; *Soniou ha gwerziou* loreet gant ar Gevredigez-Vreiz en Gweaned, gant toniou. — Priz : *pemp kwennnek*.

Gwerziou neve gant Aberve ha Taldir (troidigez Keumraeg (brezonek Tremor) kenver-ou-kenver gant ar brezonek). — Priz : *pewar gwennnek*.

KROAZ AR VRETONED
A ROUL
10 real ar die evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou wennek
evit ar Bro ar estren.

KROAZ AR VRETONED

KAVET e vo war-oc'h en
Furnez ar Gant, kement tra
a sell-ouez hon Bro Breiz.
Izel hag ouz ha yes : hag
ire, gwech an auzur, ar
arizonn, bennar, diver,
benn Breiz-Treuz.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Gant.

Dalc'hil bepred d'ho p'raezek.
Yes an dud vad ha kalonek.

Yes ar feiz eo ; ma ve t'rec'het,
Ouzpenn ar Vez, a vo t'rec'het
Muz.

GANT BREZONEK KO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furnez ar Gant.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An otro Erwan Berthou, Paris	20 real
An otro Salib, rener <i>Kloc'hdi Breiz</i>	20
An otro Auffret, aluzener en Megoar	90
Eur belek euz Plouha	5
Eur mignon euz Treveuec	8
Eur mignon euz Bear	4
Eur mignon euz Lokenvel	4
Otro person Lokenvel	1 sk.

TOLEN AR SKOUER-VAD

Evel 'm oa laret en de all, o kôzeal diwar-ben ar Vewenti, savet e vo diwar-vreman, pep zun, er « Groaz ar Vretoned » eun dolen a enor, a vo merket war-n-i kement tra vad a vo graet er vro da dizarben ar Vewenti.

Gant an arc'hant roet da Groaz ar Vretoned gant an otro Perennes, hon deuz prenet eun « histoar zantel » da rei da briz hag, a-bent-all, moulet e vo, evit ar zun, eul levr ar c'haera, *Gwerziou ha sonioù an Tremener* (an otro 'n abad Lec'hvien). Al leoriou-ze (an histoar zantel ha gwerziou an Tremener) a vo kinniget d'ar re a labourou a gwella a eneb d'ar Vewenti.

Da zigeri hon zôlen, n'hallomp ket ober gwel evit moulla daou lizer kalonek, unan a-berz an otro Perennes, ogile a-berz eur mignon-all, devezour en Bear.

Otro rener,

Dont a ran ive, diwar-lerc'h, da digas d'ac'h ma gwennek evit ho Kroaz. Kredi a ran e rei plijadur d'ac'h meska evel-se diner ar paour hag an azen gant arc'hant an dud gwiek ha pinvidik. (Hon mignon a zo re izelek, re humbl, e lizer a zo skrivet mad ha rez pen-da-ben, en e leiz trec kalonek ha leun a furnez, ha « Furnez a dalv gwelloc'h evit pinvidigez » vel ma lere ar re goz).

Laret a rer d'ac'h, euz pep lec'h, e ret ar vad ha gwir eo a dra zur. Ho Kroaz a ra plijadur d'imp ha red eo d'in he lenn pen-da-benn, bep zun, dan mamm ha dam c'hoar ; ha vad a ra da gsalen an holl Vretoned gwelloc'h sevel yez koz ar Vro a oa ken disprizet gwech-all. Mad e vije, koulskoude, a gaffen, ma vije gallet laret bep zun, eun draik bennag diwar-benn al labour douar, micher an darn-vuan ar Vretoned. (Eun all mad hennez hag a vo heuilhet hepdale).

Breman e larin ive ma gir diwar-ben ar Vewenti. Sevel prijou zo mad, mes n'omp ket arri eno c'hoas ; ober ar le da dremen heb eva a zo gwel, med ar gwin-ardant a zo ken entreet en hon goad, pe gwel, en hon gisioù, ma n'hall ket an holl ober ar le evit e dorian da war-lerc'h ; mes an holl a hell kaout bolante vad, stourm deuz e wellan, prezeg dre skouer vad ha dre gomzo, (ar re a oar ober) dreist-holl d'ar re yaouank, rak abred e kroger ha, goude, e telec'har ; ar re yaouank a sonj d'e hirie ne veint ket tud ken e vent meo.

Ar pez a zo laret eur pennad zo er Groaz e'haliek a zo gwel-vad da hadlaret ha da ledan dre-holl.

Setu aze, otro rener, ar pez a zonzjan hag a laran d'ee'h a greiz-kalon.

Klozan a ran hag e pedan Doue da nerzin ac'hanoec'h bemde nui-ouz-nui.

Eur mignon, devezour labourer en Bear.

Otro rener,

Ne oan ket en zell ho pije had ar vadelez da rei kement a enor d'am lizer. Trugare d'ac'h ! Pevar lagad a wel skleroc'h ovid daou, ha sethu perag ho peus teneraet ma e'halon gant ho e-hall war ar skouer vad. Rak-lal pa meuz lennet ho respont, em euz sonjet komer our mis evit avoin ober ar le. En dek a viz meur e vo mad skrivan ma hano war *Roll ar skouer vad*.

Ma respont d'ar goulenn 'zo :

Ma karie an holl veleien, pep hini en e barrouz, klask eun toullad tud vad da voda ane, bep miz me 'laka, e-bars ar zekreter, gant ar rozera. Eno e vije klevel all pep-hini hag e vije kinniget d'e *Roll ar skouer vad*. An eil, dre halebini ouz ogile, a raje muez ha skouer vad, en eur heuilh an « dirwest » an « dive-wenti » en lez-feson ; pahouler eun arizonn, reid ean gwerz-butin, e-lec'h kas 'nean d'en hostaliri ; diwall da voulan da evan neb a dremen dre an li, ar « facteur » ar « chantonier » pe eun all.

Deio friko 'zo tud hag o devo c'hoant da voti ar re o devo pedet. 'Vel da yar here, d'ar wastel, d'ar pardon ha ken liex gwec'h e ve eun toullad kerent ha mignoned en dro d'e. Nag a vugale a wel ac'hanomp, nag a skouer fall a roomp oc'h ober-ze ! Me ho ped, en hano Doue, lakomp evez da gement-man ! Roomp alioù mad an eil d'egile hag en em unanomp. Goulennomp bennoz-Doue hag ar Werc'hez, sant Joseph, sant Erwan, hon faeron hag hon sel mad, an holl zent ha inoe ar Purgator ha deomp war rog. N'eo ket a-walc'h rei skouer vad pep-hini euz e beuz, red eo ouспен en em unan ouz ar Vewenti ha goulenn skoazel Doue hag ar zent dre hon fedennou.

Ho servijer,

J.-M. PERENNES.

Ni 'zo a du penn-da-benn gant an otro Perennes. En eur voda hag en eur unan tud vad o farrouz a eneb d'ar Vewenti, hon beleien, a gredan, na rafent nemet heuilh kentelio an eskop. Gwir eo ! na ve ket kavet, en kement parrez, kalz a dud tuet 'vel ma 'z eo gleet ha ze, hepken, 'n euz miret ouz alio an otro 'n eskop da vean heuilhet mad betekien ; koulskoude, n'euz ket ezom da vean kalz evit staga gant eur seurt labour, ha red eo ive fizioù en Doue : n'hall ket nac'h e c'hrasou ouz ar re o devo c'hoant da labourat evit e vad. Setu omp o vont da stagan gant amzer santel ar c'hoareis ; ma kinnigfe bemde pep-hini euz lennerien ar Groaz eur bedenn da Zoue evit-se, me jonj e teufemp a-benn, er miz meur, da ober eun dra beannag a-enep d'ar Vewenti.

Abaroe.

Evel a laret el lizer 'zo huelloc'h, noz devez ar yar here, noz devez ar wastel, noz devez al lapik, en denadeier kannab pe lin, ar gwin-ardant a ve bepred war an döl. Perag eur pen-tiegez bennag kalonek, o welet pegement a zrouk a ra an evach, na gemerfe ket war-n-ean kustumi en e dizelz a goste ar gwin-ardant en holl devezioù-ze ? Me gred e ve gwelloc'h dispign an arc'hant da gavet eur banne jistr mad ouспен, pe otramant, mar karet, eur baane gwin, evit dispign ane en gwin-ardant. En amzer-man ma he ken troet an dud gant an evach milliget-ze, eun pen-tiegez hag a ro gwin-ardant d'e dud a dle sonjal penoz, elec'h harz ouz an tech fall, e zikour anean da vont war wasit. Me zo zur eo harz devezioù seurt a laran, e tesk kalz a re yaouank evan ha karet an evach. Ar pennou-tiegez o devo da respont diwar-ze ; ha n'et ket da laret eo red heuilh ar « giz » a zo da rei gwin-ardant. Ar giz, mar 've ket mad, eo kentoc'h red dilezet anei.

Din-na-Don.

Ar Breton

(Zonik)

Cheta aze eur fall a loen !
Pa ve grommet, an em zifenn.

D'e oll grouadurien Doue ro peadra
Da zifenn o huc diouz o enebourien ;
Rag eur brezel a ve atö 'barz er bed-ma ;
N'eus nemed an Anko a lak ar peuc'h da ren.

Ar blei en deus bet nerz, al louarn finesa,
An tarv eur gwall gerno, an aer eur binin yev ;
An den e spered lem, trec'h d'al loen ar c'hrenva ;
Hag ar vroeg hi c'hened trec'h da spered an den.

Na te, pobl ar Vreizis, petra 'teus d'em aivall
Eneb ar re a glask, goude gourenno hir
Teurel anoud, marv-mik, 'mesk trec'ho bev gwech-all ?

Da youl. Hi ra chom stard, 'vel er c'hoad-derv yenn dir,
Da yez 'n ez penn kalet, da fe 'n ez kalon wir.
Dalc'h mad, hag e padi : AN NEB A VENN, A C'HALL !
BARZ AR GOUEZ.

Responchoù

D'ar c'hontchoù ha d'an dibunadennoù

En deio diwean euz ar zun-all, ha moulet gan-imp *Kroaz ar Vretoned*, hon deuz bet c'hoaz responchoù da c'houlennou an otro Jaffrennou.

An otro Jannin, euz Treveuec, 'n euz dituiet ane penn-da-ben hag an evo eur priz kentan.

An dimezel Mari Lozac'h, euz Boulvriak, he devo eun eil priz.

Breman e kloz an trec ac'hann d'ar wech kentan.

AL LABOUR-DOUAR

An otro Perennes, euz Bear, a c'houlenn digan-imp :
Pere eo ar gwellan avalo-just da blanta ? Pelec'h hag evit pe sort priz o c'havel ?

Gwech-all an otro person Bourdeles (Done da vo gant e ine !) an evoa savet evit hon lennerien eur pennad-skriz dispar diwar-benn gwe-avalo. En zell e oa da ber-ober e labour o skriva, da heul, eur giriennou bennag war ar gwellan avalo-just. Doue n'an euz ket lezet gant-an amzer a-walc'h d'hen ober. Mez na vank ket er Vro a dud gwiziek da gendrec'bel gant mennad an otro Bourdeles. Pedit a reomp ane da gas d'imp eur respont da c'houlenn an otro Perennes : moulet e vo er Groaz kenta, hag e vo deuet mad gant an holl.

Eur Marvailh-neve

KI AR PENN-MARO

(Kendalc'h)

Herri a oa ken laouen o kwitad ar c'hoat milliget hag a oa bet kiriek d'ean da gement a boaniou, ma leze e varc'h hag e gi da gas anean war an tu a garjent. Keun ha Dienez a ye an eil war-lerc'h egile, evel pa o dije 'n em intentet o-daou ha merket eul lec'h bennag da vont enn-an.

En eur dreuzi henchou ha gwenojennou, Herri a sonje petra raje pa vije deut e meaz ar c'hoat : « Sethu me, breman, skanv hag akwit da vale ; ma breur a zo chomet er c'hastel ha na deuo ken war ma lerc'h ; 'raog eiz devez, ar sonj anean, a re d'in kavet ar vuc ken divlaz ha ken c'houero, ar sonj-ze a vo maro-mik, ha sethu me laouen, disours, eur marc'h mad dindan-oun hag arc'hant em godello. Hei ! Dienez, kerr, ma fot ! hast am euz da vean er-meaz euz ar c'hoat daonet-man, ha da gemer eun tam plijadur 'mesk an dud. »

Na oa ket ezom da huchal war ar marc'h ; tremen a re evel eul luc'heden a-dreuz d'ar gwe ha d'ar brouskoajou, ar c'hi o redek en e raog. Herri na re van, o invori bepred en e spered ar gwellan tu da breman gant e arc'hant kalz a blijadur.

— o —

Pemp devez 'zo man Herri o vale ; tremenet an euz kalz kaerion ha kestel, ha bepred e c'haloup, kement a ezom a zant da freskat e henn, ha da 'n em zio'hourdan goude bean bet eun toullad deio hanter archedet. Dre 'n euz penn ebed d'e c'haloupaden, e lez bepred e varc'h hag e gi da gas anean en tu 'garont ; na zell gwech-ebed pesort hent a generont ; gant e arc'hant eo zur da vean arvu mad en pep lec'h.

Evel-se, er seizved de, da zerr noz, e figouejont en eun tammik kaer viban ; Herri a zebantas d'ean bean gwelet c'hoaz ar gear-ze. Disken a reaz er gwellan hostaliri, hag e c'houlennaz laouen da goanian ha da gousket, goude

me-oe lakel o vare'h er marchosi.

Da c'hortoz koan, Herri, azet er gogin, a 'n em lakas da gontan gant an hostis ha da c'houlen gant-an doaro ar vro.

— Fe, otro, 'me an hostis, n'euz ket aman kalz a dra da velet, na kalz a blijadur da gavet !
— Perag 'ta ? eme Herri; me gav ar vro-man brao ha duduz kaer.

— Ar vro, otro, eme an hostis, a zo brao awalc'h ; mez, pevar amez 'zo, eun daryoud c'hoarvezet war-dro aman, 'a euz roet d'an holl spout ha tristedigez. Eun den yaouank-flamm a oe kavet maro, troc'het e c'houk d'ean, war an hent, eur c'hi bras o yudal en e gioben. Douaret e oe ar c'horf; ha sethu breman bep noz, war-dro ar c'houlz-man, ar penn a deu war ruilh euz ar vered d'al lec'h e oe bet troc'het; (aman an hostis a reaz sin ar groaz, daer a spout en e zaoulagad); bean 'zo tud o deuz gwelet ha kavet anean; ha breman den na gred ken bale war an hent-ze; an dud dre-holl a zo dindan o aoun, ha kear a zo dilezet gant darn ane hag a deue aman dre ar roud-ze.

Mez eun dra spontusoc'h c'hoaz, eme an hostis a oa deut glaz, eo kement-man.

Ar wech kentan eo bet anavezet ar penn, da laret eo, tri de goude an torfed, ar belek a zo o diaroet d'hen douari; ha pa eo bet dizoleot ar hec'h hag an arched, na oa ken netra eun-an; ar c'horf a oa tec'het ive... hep e benn.

An hostis na oa ken evit komz. Benn neuz, Herri a oa prest ive da gouean: Sethu eta, a sonje, perag eun bet lakel e-meaz ar c'hastel, perag e kerze ma marc'h evel-se? Ma' l na pa ve red d'in e laza eun derved gwech, na ran forz, mez red eo d'in kavet peuc'h !

War-ze e lamp er-meaz an ti dirag an hostis, a gred d'ean eo troet espered gant aoun; tapout a ra e vare'h, hag e sko enn-an, gant ar gounnar, ar gwentro beteg ar gwad. Ar marc'h a ra eul lamp spontuz dreist moger ar porz, ar c'hi adarre en e raog, hag an hostis sebezet a wel ane o zri o tremen evel eul loc'heden; mez eur vatez he deuz anavezet ar c'hi, hag eur gri-forz a zav en hostaliri: « Ki ar penn-maro ! Ki ar penn-maro ! An dud en em zerr hell en ti, pep hini a zo 'vel en gortoz deuz eun dra ben-nag a iskiz !

— 0 —

Herri, an tan en e zaoulagad, a gerz d'ar pimp-per-lamp war an hent; ar marc'h hag ar c'hi a heuilh pendas-bean an urz roet d'e gant mestrez kastel ar Milourion, hag e kasot Herri war-eun da gavet ar penn-maro. 'N eun tol, ar c'hi a chom krenn en e za, hag a gred da yodal traouez; ar marc'h a chom mot-mik ive, e beder har o krenan dindan-an; ar ru eo ar penn-maro gant an hent. Donet a ra en eur ruial evel eur voult; mastaret eo a fank hag a boult; Herri, arrech an diaoul en e galon, a lamp 'traou, hag a gemer er c'hleun eur men ken pouner ma halje a-boan daou-zen e finval.

— « Deuz 'ta, emean, penn-maro ! 'Vit an derved gwech me ya d'az lazan ! » Hag e kerz war-zu ar penn, e ven zavet e-krec'h war bouez e zivrec'h. Ar penn-maro a ruilh bepred; ar ru eo an torfetour damdost d'ean, pa loska ar c'hi eun harzaden skiltroz hag e lamp gant gouk e vestr, digor e cheno. Ar men a goue war ar c'hi o terri d'ean gwalen e gein, mez an torfetour a zo koutet ive, troc'het d'ean e gorzailben en eun tol dant. E wad a ruilh evel eur waz hag a c'holo an hent; ar penn-maro a zo war-heun harz ar gwad-ze; zouden na ra ken nep finvaden; maro eo evit mad, ha gant-an an torfetour euzus, hag ar c'hi kalounek a loska ive o huand diwean. Ar marc'h a gemer an tec'h, e vouen en aer, ar brid en e benn, evel eul loen penfollet.

Pell amzer e oe komzet er vro-ze euz Ki ar penn-maro; eno am euz klevet an istor hag ac'hane em euz digaset anei d'ac'h, Bretoned.

Breman, mar karet tennan out-i eur gentel vad, sonjet penoz eun torfetour n'hall ket bean euz; ar soñj euz e dorfed a stag out-an evit biken. E galon a zo eur mezelour elec'h un kavoz noz-ze e bec'had d'e gastizan.

Dir-Na-Dior.

AR GAZEZ HAG AR BIK

Eur gazez koz 'os bet pignet
War eur wen hag he doa kavet
Eun bejadik brav a biket.

— « Han ! Han ! emei, aman avad
'Chan d'ober eur pred d'eread,
Sort a'em euz ket gret 'bonne pell-ze
Kas danzen boed d'am zaou otro. »
Ar van bik ne oa ket a bell
Hag 'arruas a denn-askel.

— « O kasig kez ! no debret ket
Ma leposued garan kemit !
Lest-a gan-in, 'n hano Doue
Ze dougo chans dae'h marteze. »
Med bisik-koz 'raez van ebet
Ha, dirag ar vani strafuilhet,
'Lonkas ane en herr amzer...
Neuze e tiskennas zeder
Hag ec'h eas en eur baterad
D'an ti; med pebez kalonad
E oa evit-i pa welas
Oa kollet he daou vab-sious !
Mont a ra krec'h, disken 'ra traou;
En eur c'hervel: Miaou ! Miaou !
Allaz ! he foan a oa kollet,
Ar vatez 'devoa o bouzet.

KELENNADUREZ

Gret fall, gret mad, deuz a refet,
Abred pe diwead vet peet.

LAOUIC.

DANVEZ EUR GERIADUR

(Girion Agaz d'imp gant eur mignon gweriek euz Bro-Lanhuon)

DILOKEZ, kozkal dilokez, kozkal a-dreuz hag a-hed hep poueza 'pez a lerer.

GOUESKOA, dastum ar gveskou a chom war ar c'hleuniou pa ve troc'het al lan.

TORBILLAT, torpilled unan bennag, pillat anean, rei eur flumad d'ean. Torpillat a ve laret a-wech euz an treo. Da skouer: ar gwogenno a dorbill ar gerek.

TROIATA troidelli.

ZANTELEZ BREIZ

Ar sant koz hag ar venec'h o deuz, goude Doue,
krouet Breiz-Izel.

(Istor Breiz).

Gant ar Vretoned a Vreiz-Veur a deue d'an Arvor e oa kalz a venec'h, rag Breiz-Veur a oa kristen aboue pell zo.

War dro ar bla 250 goude donedigez hon Zalver, pell eta araog amzer Donasian ha Rogasian, e oa merzeriet enn-i tri gristen Alban, Aaron ha Julius Kaer-Leon; nebeut amter goude e kaver enn-i eskibien.

War-dro ar bla 430, ar fe gristen he devoa kalz da c'houzant a-beuz falz-kredennno invoret gant an aheretiko Pelaj. Kristenien Breiz-Veur a c'houlennas zikour evid o fe; en amzer-ze eant ive o klask zikour evit o bro enep ar Skosed hag ar Varbared. Zant Jermen, eskop Auxerr en Bro-C'hall, a yeuz d'o c'havet hag a rezz d'e, d'o bro ha droist-holl d'a fe, eur vad diniver. Hen a zekaz d'e zvel abatiou ha kouencho: Lan-Iltud, Lancarvan, Ti-Gwen, Bangor-Iskoed a oe zavet war e gomz; enn-e e vevas, o c'hounid bemde skianchou ha zantelez, ar venec'h a zeu breman a-beuz Doue da zigas sklerijen ar fe da vro an Arvor: Zant Gweltas, doktor braz ha skrivagner ar Vretoned, zant Dewi, zant Samson, zant Paol, holl diskibien zant Iltud, tad an abaded.

(Da heulth).

ERVOAN.

LENNET LA 'CROIX DES COTES-DU-NORD'

Unan eur hon gwelenn miguoned a skriv 'vit ar zun ebarz « La Croix des Côtes-du-Nord » eur gozaden en gallek etre daou vartolod, diwar-benn Kroaz ar Vretoned. N'halljer ket kavet gwelloc'h tu da ziskone skler da bep-hini pesort talvoudegez an euz hon C'hoaz vihan; n'halljer ket kavet bravoc'h tu da c'houlen evit-i an aluzen. Daoust ma eo skrivet en brezonek, hon c'hazeten krouet evit ar vad, a die bean prizet gant an holl dud vad, neuz forz pesort yez a gomzont: kement-ze a zo diskleriet gant hon miguon, war eun ton lirin ha berzuz, da gement den a ouve ar gallek ha n'intent ket ar brezonek. Trugare d'ean a greiz kalon ! Doue da vinigo anean ha da vinigo e-labour.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU
En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Goulennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en han-plen)

Unan hepken: 13 kwennek (dre ar post: 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit tousel): 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post: 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken: 5 kwennek (dre ar post: 6 kwennek).

Eun dousen (13): 1 skoed (dre ar post: 1 skoed ha 13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik

10 kwennek pep-hini (gant an timbjo: 12 kwennek).

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad o deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlen en hon bureoio an « HENT AR GROAZ » nevez; skrivet eo en yez Treger hag intetet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hantik kaer gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk ar Vretoned, an otro Mlin. An otro Provost, chaloni ha vikel-vraz, an euz roet d'al levr an otreadur ar 26 a viz du divezan.

Sethu aman ar prijio:

Unan hepken: tri gwennek hag eur gwennek evit kas anean ar pez a zo: pewart gwennek (o fr. 20).

Eun dousen: (trizek evit tousel) c'houec'h real ha daou wennek gant an timbjo; ze 'ra 8 real (2 francs).

Eur c'hantik: 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da laret eo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

LEVRIOU BREZONEK NEVEZ

An Hirvoudou. — An Hirvoudou a zo da laret an huanadou. Kalz a huanadou a zo 'braz levr gwerziou an otro Jaffrennou, huanadou war ar gizioù koz a ia kwit, war Breiz dilezet gand he bugale, war boanjou kaled bue an den. Mez bean 'zo ive enn-an treo nerzuz ha kalonok, mad da zvel e benn d'an den bec'het e spered, ha dreist-holl mad da rei c'hoant d'ar Vretoned da garet ha da zifenn o Bro e-hinidik. Kalz ane a zo bet gwerzet a-benn breman, ha bemde e worzter.

Neb en neuz c'hoant da gaout An Hirvoudou mare had mad, n'en no 'med skriva d'an otro Vallée, rener Kroaz ar Vretoned, hag en no al levr evid seiz real e-lec'h eiz e koust lec'h all.

Ar bourc'his torc'huz a zo eur c'hoari-fentuz bet displeget en Montroulez. Klevet ho peuz holl komz diwar e benn. Evid hen kaout, n'euz man d'ober 'med kas daou dimbr a dri gwennek 'braz eul levr, d'an otro Jaffrennou, Carnoët (Cotes-du-Nord).

LEVRIOU NEVEZ

Gwerziou an « Tremener » (an otro 'n abad Lec'livien), eul levr ar c'haera, enn-an gwerziou bet moulet er Groaz, « ar falc'her », « distro ar mousik bihan », « ar c'havel goull » ha re nevez kaeroc'h c'hoaz 'vel « Greg ar mezhvier », « an dero trist ». Prest e vo evit ar zun. Priz gant an timbjo: 15 kwennek.

Levr nevez ar mestro-skol gant ar Breur Konstantiuz e ti Lafolye, Gwenned.

« Krenn-lavario Kerne-Uhel » gant an otro B..., belek: 12 kwennek.

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED
8 goust :
10 real ar viz evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha dour warnek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Karout ar war-ni, an Itron
Tréger, kaset ha
a zell ouz-hi Bro Breiz-
ted hag evit ha pre-
lev gwech an amez, our
dirzho bezañ d'ar
Itron Breiz-Tréger.

AR BREZONNEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Purmas ar Gais.

Dalo'bit bepred d'ho prasonak.
Yez an Ize so; ma va troc'het.
Yez an dud vad ha kalonak.
Goump ar Vreiz; va Fez'hoell
Maz.

GANT BREZONNEK HO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK KE AIO A VREIZ
Purmas ar Gais.

Aluzenno bet digant hon leennerien

Otro kure Plouriou. 20 real

Otro kure Plouriou 'n euz teurveet kas d'imp, a-unan gant e alozen, eul lizer karanteuz da rei kalon d'hon C'hoaz vihan. Bean hon deuz dastumet breman ouспен eiz kant lur a aluzenno. En zell ec'h omp da werza, en-keez Kroaz ar Vretoned, daou leoric. Eul levr war lavar-rou-koz diwar-benn an amzer ha lavariou-koz Kerne-Uhel. Priz: daouzek kwennek; ha levr gwerziou an Tremener, dek kwennek.

Plourio, ar 27 a viz C'hoaveer.

Otro Rener,

Eun tammik oun divezan da gas d'ac'h ma aluzenn: kemeret-hi; he rei a ran a galon vad. Me garje bean pinvidikoc'h; n'eo ket 20 real a rfeññ d'ac'h, met 100 lur. Kroaz ar Vretoned ve lennet gant kalz a blijadur en Plouriou, hag ober a ra kalz a vad. Dalo'bed stard l me ho ped. Holl e vemp glac'haret braz aman, mar digouefe d'ei mervel rag:

Karout yez kaer hon mamm-bro
Ha karout Jezuz hag hon Otro
Chetu hon c'hoant hag hon mennad,
Rag nin ive a zo Breizad.

Taolen ar Vewenti

Ar wech-man n' em euz ket skrivet « taolen ar skouer vad » en penn kenta ar pennad-man kaset d'imp gant eur mignon mad (trugare d'ezan!) 'rag na vo enn-an sionaz! nemet danvez nevez d'an istor euz torfejou ar Vewenti. Da zidallo e zaoulagad da neb a lenno, o rei d'ean da ansout ar wirione-man: *Mitoo'h a dud a las an eoc'h eoid ar c'hisez hag ar vosen.*

Komzet 'zo bet aman, en Kroaz ar Vretoned, deuz torfejou Mantalot, Pabu, Zant-Konnek, Keracz, tamallet holl d'ar Vewenti. Tri darvoud-all — unan en Plourac'h, eun-all en Kerberr, an hini divezan en Kanihuel — a zeu da beur-glozan an dro-tro-rond ha da zizoc'h an e c'breiz.

En Plourac'h e oa pevar den mev. Unan ane, gwasoc'h vit an tri-all, a 'n em gavas prestik e-unan eneb d'e. Ar re-man, fent gant-e, hen diskaraz, hen stlabez hag ben sklejaz, kement ha kement, ken e rejont d'ean teol ar maro: loened gwe n'o dije biken graet kement-all.

En Kerberr, eur mevier-all — mevier dre vicher, rag pa reaz e daol-kaer na oa ket mev — en Kerberr, eur mevier-all an euz bet roet, a nevez-vo, eun tenn-fuzul d'e vererez ha d'he mevel.

En Kanihuel, dimere'her divezan, e oa eun eured braz. Kalz a dud a oa o'prejan en kearik ar wreg-yaouank. Kalz a zellerien a oa ive ha, herve kiz ar vro, sionaz l eun hosteleri a oa deut eno da zigemer ar re-man, da zic'haoui ane eun tammik deuz ar c'houez-vad a zantent ha n'hellent ket tanyad.

En o zouez e oa unan hag an em gavas gwall-vev; dansal a reaz, koulskoude, kazi betek an noz, ha neuze ac'h eaz d'ar gear.

Gwall-zammet an' evoa, re-zammet, sionaz! Tri de goude, ker gortoz, ker klask e oa, kelou ebed na oa deuz ar mevier. Ar z' dorn d'abarde, war-dro div heur, e oa kavet maro-mik, astennet war eur prad gleb, e-tal eur vazik dour, e gorf paour diole'hed gant ar glao braz a reaz an deiuze-ze: ar vewenti a oa e dech fall.

Tud an den-man, kalz furoc'h evit-an, a zo glac'haret braz. Doue d'o disc'hlae'ro ha gros d'o bugalc'ha da galz a re-all da ziwall, evit biken, deuz si braz ar Vewenti!

Eur mignon.

Ar zun a deu e vo moulet eul lizer a-berz an otro Perenez en euz bet ar vadelez da gas c'hoaz pewar real evit eur priz a eneb ar Vewenti. A-hent-all otro person Respez 'neuz kaset ivez eur werz euz ar c'haeran a-enep ar Vewenti; moulet e vo ive ar zun a deu.

EN ENOR DA ZANT JOZEB

(An « Te Joseb » distroet en brezonek)

War an ton latin

Zent hag Ele an Env da Joseb roet gloar;
Meulomp-han, kristenien, ni holl war an douar,
Pa oe bet gand Doue choazet evit pried-
D'ar Werc'hez Vari binniget.

Pa 'n em gav sant Joseb zouezet hag ankenied,
Eun El a berz Doue an euz-han kelenned
Hen devoa ar Werc'hez konseved eur lugel
Dre vertu ar Spered-Santel.

Gant e Map Doue: Sant Joseb an euz mall
Da vro pell an Ejipt d'hen kas ha d'hen divall;
En ker Jerusalem hen klask e-vad tri deiz
Ha, goude glac'har, levezene.

Ar zent hag an dud vad, 'ya goude o maro
Da welet gloar Doue d'hen karout d'an Envo;
Zant Joseb, en ho peo, ho poa lievelep gras,
Maga Jezus 'zo kaeroc'h c'hoaz.

Ni ho ped, Trinded zakr, chilsouet ac'hanomp,
Dre zellid sant Joseb pardon a c'houlennomp
Ha gret d'imp arriout d'ho meuli en ho kloar
Goude trubuilho an douar.
(Savet gant an otro Bourdeles, person Hospes).

ISTOR BREIZ

War-dro 960, e savas tabut etre Tibod hag an duk a Normandi. An duk, evit dont gwelloc'h aze a-benn euz e enebour, a gasas eun toullad Normaned, laeron holl, da Vreiz. Disken a rejont en Leon, hag ac'hanc e tejont da Naoned, ar gear vrasan ha pinvidikan euz Breiz. Naonediz a c'houlennaz zikour gant ar c'hont a Anjou, p'eo gwir oa meste euz eun hanter euz kear hag e tenne diout-i leve braz. Ar c'hont a respontaz en eur giz deread, mez chom o reaz er gear. E vreg, intañvez Barvtort, a lare diwar-benn ze.

« Kouet eo, emei, kouet eo ar peul braz a oa en toull al Loar, hag a stanke d'an Normaned der non bro l »

Naonediz a c'hortozas eiz de ar c'hont digalon; pa ne welent den o tont, e lampjont o-unan war an Normaned hag hep dale e oe skarzet ar vro diout-e. War an dro, e rejont laret ive d'ar c'hont a Anjou diwall da zonet ken da c'houlennetra bet digant-e.

Alon Barvtort, entu-hont da Drogon, an evoa c'hoaz daou vab deuz eur verc'h da roue Bro-Zaoz; an hini henan, Hoel, den a nerz hag a galon, an evoa zikouret aliez gwech kear Naoned: Naonediz a gemeras anean da vestr en lec'h Tibod a Anjou. Kement-man a ie da jechan war Vreiz brezeleou neve.

Ti ar c'honted a Raon, diskennet a Nominoe, a oa ken uhel, ken brudet ha ken enoret hag hini ar c'honted a Naoned. Pa varvaz ar c'hont koz, Jubel, e vab Konan ar C'hamm, a zimezas da verc'h ar c'hont a Anjou, en sonj da wiskan evelse gwir e dad-kaer war kear Naoned, ha da zonet duk a Vreiz. Mez Hoel na oa ket en sonj da lezel Konan da gemer digantan al loden an evoa bet a-berz e hano hag e vaillantiz, ha daoust ma 'n evoa war Vreiz gwir ebed ouспен Konan (an hano a duk a vije roet gant ar Vretoned holl evel dre votadek), en em gannjont e-pad ugent vla 'vit an hano-ze.

(Da heulh)

BEVET BAZIZ.

ZANTELEZ BREIZ

Ar zent koz hag ar vevoc'h o deuz, goude Doue,
krouet Breiz-Lzel.

(Istor Breiz).

Ar c'hentian Vretoned deat en Breiz

A-rog stagan gant istor ar Vretoned kentan, hag ar vevoc'h en Arvor, eo mad laret petra eo ar PLOU, petra eo al LANN, daou c'har hag a ve kavet c'hoaz breman en hanoio hon farouziou hag hon c'hieriadenno evel: PLOU-magoar; LAN-debaron.

Dre ma tenent en Arvor, ar Vretoned en em zastome eun toulladik etreze, a hanve unan-bennag da vestr ha da rener war-n'e, a lake eur manac'h da bersonou, hagevel-se e vije zavet eur PLOU. AL LANN a oa henvel ouz ar PLOU, nemet elec'h bean zavet gant tiegezon, na vije eun-an nemet menech gant o servijerien hag o mignon. Al LANN na vije ket lurr da ober. Pep manac'h a zave gant mouled, kost pe vein, eun tammik lojen euz an disteran. En-dro d'an holl lojennou e vije gret eur fos. Donar hon Breiz a oa d'ar c'hont-ze goloet euz an eil d'ed degile a gosjon diwanet e-lec'h hanoarog kearion ar C'hallsoued-Romaned. Er c'hoazou braz-ze e oa o chom eun nebeutad dud tec'het kwit 'rog ar Varbare; bean 'oa dreist-holl, abalsomjor d'an dero, diwallerien moc'h, a dlee renti servij braz da Vretoned ha menech Tremor, o tiskone d'e an benc'hoaz er c'hoazou doun-ze; bean oa ive kalz a loened goue, hag ar Vretoned a ouie petra raent o toullan f'ichou doun en-dro d'o c'heriadenno.

Zant Paol, an hini a zo enoret hirie en Kastel-Paol, a deuz da chom war-dro ar gear a zoug breman e hano. Bean oa ouz hen heuilh beleien ha menech. Evel ar giz, e savjont pep hini e di; mez na rejont fos ebed en-dro d'e. Unan euz ar vevoc'h an evos gret e lojen 'tal eun feunteun dour red ha siller; sethu eun abarde pa oa o tizrei bet o pedi a-unan gant ar vevoc'h-all, na gavar ken na ti na lojen; dre ma 'n evos eur pen kalet, e badsavas eun noblañs all er memez lec'h; an de war-lerc'h keit ma oa o pedi, oe adarre diskaret: « An diaoul, me gret, eme ar manac'h, a c'hoari d'in ar seurt trois fall. » Hag e badsavas c'hoaz eun ti neve. Peder gwech e savas anean, peder gwech oe diframmet. Ar paour keuz manac'h nechet braz a iez ar bederved gwech da gomz euz e abad: « Ro d'in da lojen, eme an abad, ha kemer ma liti ». Zant Paol an em lakaz eta en peden 'braz al lojen milliget: Da zerr-noz e welo tont eul loez braz rouz, kernio spoutuz d'ean. Ar zant na linvas ket, al loez a demaz betek d'ean, hag... en em strinkaz d'e dreid; ar zant a reaz sin ar groaz hag al loez a deo'has mezek; biskoaz ken na oe ewelet. An diaoul-man na oa nemet eun taro goue, hag e deus benne d'an dour da feunteun ar manac'h. Al lojen, hep mar, a oa war e hent.

Pep PLOU ha pep LANN a vije a-c'houde toull et en-dro d'ean eur fos ledan; al loened goue a chome evel-se er-mez.

(Da heulh).

EVROAN.

Sant DEWI, paeron Bro-Geumri, a ve graet o ouel ar c'henta a viz meur; pedomp-han evit Keumri ha Breiz l

MAM-BRO

« Mam-Bro » a zo eun tammik c'hoaziaden a lskomp aman evit digas c'hoant d'unan beznag d'ober gwelloc'h. Sethu en herr gomz petra eo:

Per, ar map hena deuz eun ti labourerien, a zo et d'ar broio-kreec'h er c'houlz ma oa o vont da zimezi. En sonj eman da zistrei gant eur vojard s'c'harant; mez kouean 'ra klav en Paris hag e skriv d'ar ger da c'houlenn bean digemeret; e vam a ve laouen o rei digemeret d'ean, mez e dad a zo broc'het out-an aboue ma eo et kwit. Penoz ober? Digoret an nor d'ar mab, mez goude eur gentel hag e tale'ho sonj diout-i.

Hanoio :

Job koz — penn-tiegez
Marc'harit — e wreg
Monan — ar verc'h
Per — ar mab henan
Fanch — ar mab all
Mari — danvez-greg Per
Janed koz — ar vatez
Graez ha labourerien.

DIVIZ I.

MARC'HARIT, o neñ — MONAN, o plegan kouñ 'tal ar prenestr.

MONAN a gan zon an durzanel :

Kalz amzer am euz kollet o farchal ar c'hoajon,
Kas kavet an durzanel kouñket war ar brankou ;
Devet am euz ma amors ha tennet am euz fall
Tec'het eo an durzanel ha nijet er c'hoat-all.

MARC'HARIT

Dont a ra ar beure ; ma merc'hik, ped eur e ?

MONAN

Ma mam, an heol, en né, a dosta da greiz-te ;
Dispaket mad en deuz ; ar glao-a zo tec'het ;
Me 'wel, war vek an teur, ar c'hilek alaouret
Ha war-zu Mene-Bre troet e lost gant-an,
An devez pen-da-ben a vo brao, a gradan.

MARC'HARIT

Ma merc'hik, gwel a ze ; rag ho preur hak ho ted
A hallo, er skeud-ze, ober eun devez mad,
Gant an heol o toman, al louzou er parko,
Dre ma vefont tennet 'vo tec'h hag a varvo.
Na welet den ebet o tonet gant an hent ?

MONAN

Nan, ma mrim !

(Kanan ra adarre)

Deuz ar noz hag ar mintin e levan lapoused
O kanan, o riekanan war vej ar gwe pignet.

MARC'HARIT

Na ve ken abred 'vel diagent,
N'oun petra 'zo arvu gant p'otr al lizero.

MONAN

N'e ket diwéd, dreist-holl mar eo gwel hir e dro.
(Kanan ra)

Mez nan euz nikun ane hag a bile ma c'halon
Evel monez an durzanel o onelan d'he mignon.

MARC'HARIT

Mad e ve d'ac'h, ma merc'h, gwelet penoz 'man kont
Gant ar c'hoac'h a zo barz ar Park-Moan du-hont.

MONAN

An de zo tom ha kaer, me ya da vont raktal
Al labour-man a vo achuet eur wech-all.
(E'c'h a 'meaz en eur voaskanan)

DIVIZ II.

MARC'HARIT, a zav hag a ya d'ar prenestr.

Nan, n' euz den war an hent : koulskoude, pa sonjan,
E zo daou viz n'am euz bet kelo bed gant-an ;
Hag hen 'n ije kavet eur plas da vean mad ?
Hag hen zo kouezet klav ? Marteze 'n euz ankouad
Ken pell dimeuz e vro, breur ha c'hoar, ted ha mam
Gout a ra gant e dad na vo biken divlam
Da vean e lezet, breman p'eo arvu koz,
E-unan dindan bec'h 'bed an de hag an noz.
Petra 'n evoa ive da gless 'barz en Paris ?
'N evoa ket er gear just, kik ha bara gwintz
Ha karante e vamm, hag enor e barouz,
Eun ti mad da vevan na pa ve dindan plouz ?
Petra felle d'ean ? 'Vit bevan ha mervel,
N'eo ket koulz ha Paris bemde bro Breiz-Izel ?
Mez pa sonjan, sionaz ! marteze eo mouro ;
N'e ket mad, hep ezom, kwitad e di, e vro,
Evit mont el lec'h-all d'esad gounid ar c'hiant ;
Euz daou a ra tro vad, ve paket ousepka kant.
Ma Doue ! ma Doue ! m'ho ped, ma chilaouet !
Pellaet diout-an pep gwall-er, pep kleved ;
Digaset anean d'ar gear c'hoaz, daoust d'e dad,
E vam, mar be kollet, 'defe re galouad !
(Stonkan a ra he daoulagad)

(Da heulth)

DIR-NA-DOR.

SKEUDEN SANT ERWAN EN LANDREGER

Breman 'zo deut dre-holl, en Bro-C'hall ar c'hiz da
zevel skeudennou da gement den brudet a ve ganet er vro.
A-wechou, ar p'otr skeudennet evel-se war eul leur-
gac'h bennag a zo bet, en e vuez, eun den mad a-walc'h ;
a-wechou-all ive, n'eo bet nemet eur gwall-bini, n'euz
man da c'hoñd evit eur c'hristen o kemer skouer diwar-
n-an, evit-an da vean bet speredek-kaer pe disket-braz
pe brudet en eur c'hiz pe c'hliz.

Gwech-all goz, pa oa birvidik ar fe er c'halono, ne
vije ket graet kement-all ; neuze o weled, a bep tu, pa-
tromou gweslet gant hon zadou, nan da vrudanz ar bed-
man, mes da bini ar bed-all, da laret eo da Zoue, d'ar
Werc'hez ha d'ar zent, da zent ar Vro dreist-holl. Ni
Breiziz an amzer-vreman hon deuz dalc'het mad a-walc'h
d'ar c'hiz-ze, pen-c-gwir na weler c'hoaz en nep lec'h
muic'h a skeudennou-sent evit en Breiz-Izel.

Ha, koulskoude, tra zouezuz ha mezuz war eun dro !
hon zad sant Erwan, paeron Breiz-Izel, hag a zo ive hon
c'hevroad pac'h e ganet en Landreger, n'an euz er ger-
ze skeuden d'eread ebet.

'Vit hen die'baoui ha sevel eur skeuden d'ean emeur
oc'h ober eur gest. Otro person Landreger eo a ren ar
gest-ze. Kasomp d'ean pep a aluzen ma vo savet hepdale
patrom Sant Erwan war leur-ger Landreger, da viret
hon bro garet ha da pellaet diout-i pep gwall-er.

EUR CHELOU-MAD EVIT AR MESTROU HAG AR MESTREZED-SKOL

Ar breur Konstantuz an euz savet evit-o kaeran levr-
skol a oe bet skrivet biskoaz : ennan ar brezonek hag ar
gallek kenver-ouz-kenver hag eur pennad-labour evit pep
deiz euz ar bloaz. Preñet al levr neb an euz c'hoant da diski
bihan ha reaz ar gallek dre ar brezonek d'ar vugale : An
doare-ze a dleer breman da heuilh en kement skol gristen
euz an eskopti hag e vo savet da benn ar bloaz eur c'hou-
lennadek pe exami war ze da deiz ar sertiñkat. Levr ar
breur a zo graet en yez Leon ; kavout a rereti Prudhomme
eul levr-all (méthode de Landivisian) graet diwar-ben
levr ar breur ha laket ennan kenver-ouz-kenver girion
Leon, Treger ha Kerné.

KELOIO

Maro an aotrou De Grandpont en Brest. — An aotrou
de Grandpont a zo maro, nevez-ze, en Brest, a oa en e
vuez eun den madeleuz, a skiant hag a wiezegez dispar.
Mignon e oa d'an aotrou koronal Bourgeois, unan euz ar
re o deuz studiet ar gwella lion yez karek hag hon zoniou koz.
Evel an aotrou Bourgeois, an aotrou de Grandpont a gare
hag a zifenne ar brezonek. Teurvet en deuz skriva dimp
eul lizer karanteuz ha skiantek war leoriou an aotrou
Milin ha, kent mervel, en evoa kinniget unan euz al
leoriou-ze dre skrifer-dorn da Groaz ar Vretoned, dre
an aotrou chalouni Provost, oa mignon d'ezan. Lennerien
ar Groaz, n'ankouset ket en ho pedennou an aotrou-man
a gare kement ar vro hag ar brezonek hag en euz gret
vad d'bon C'Hroaz vihan.

GWENGAMP

Eun dra fentuz. — An de-all, dilun d'ar beure, a gav
d'ho, e tremenaz dre ar c'hoec'h eun itron hag a breuz
gant eur varc'hadourez eur golen ha daou pe dri wenne-
gad karotez. Laket an troc'h he vaner, eur v'rao a baner
do, e oa o font a-rot pa laraz eur varc'hadourez all d'he
smezegez : « Me gav, emei, eur stumm iskiz d'an itron-
ze ; meuz souñ e eur a mask » e'c'h e ! » Ha hi kenkent
da dól war ar brenezur eur pikot irvinen.

An itron na reaz van ebet a ze, hag ec'h eaz eunn d'an
hostaliri a 'n em gave kichen eno. « Oh ! hola vad ! eme
merc'hed al legumach war an dro : houman zo eun itron
'vel nan euz ket ! eun itron-p'otr emichians ! » Ha c'hoerz
war-n-i, me lar d'ac'h.

Benn eur pennad goude, evet gant-i he bannac'h, e
teue e-mez euz an hostaliri he vaner en eun dorn, he vara-
plui en dorn-all ha, gant ho c'herzed disneuz, e kemere
hent leur-ger.

Aboue 'meuz klevet laret e toug ar fals-iron-ze en
hano brudet : an itron Malarje.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

En ti :

An otro LANNOU, leorier en GWENGAMP, hag an otro
HUYART, leorier en PENN-DOR, e kaver breman kement
levr brezonek bet moulet gant Kroaz ar Vretoned, ha
dreist-holl GWERZIOU NEVEZ. Goulen ar werz war torfed
Pabu ha Mantalot. Priz : 2 wennek.

HENT-AR-GROAZ NEVEZ

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad o
deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR
GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlen en hon
buregio an « HENT AR GROAZ » nevez ; skrivet eo en
yez Treger hag intentet 'vo gant pep-bini. War-lerc'h
pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hiantik kaer
gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk ar
Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chaloni ha
vikel-vraz, on euz roet d'al levr an ôtredeur ar 26 a viz
du divezan.

Sethu aman ar prijio :

Unan hepken : tri gwennek hag eur gwennek evit
kas anean ar pezh a zo : pewar gwen-
nek (o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousel) c'houec'h real ha
daou wennek gant an timbjo ; ze 'ra
8 real (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha sitek gwennek a dimbjo, da
laret eo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

LEVRIOU NEVEZ

Gwerzioù an « Tremener » (an otro 'n abad Lec'hvien),
eul levr ar c'haera, enn-an gwerzioù bet moulet er Groaz,
« ar falc'her », « distro ar mousik bihan », « ar c'havel
goulo » ha re nevez kaeroc'h c'hoaz 'vel « Greg ar mez-
vier », « an dero trist ». Prest e vo evit ar zun. Priz gant
an timbjo : 15 wennek.

Levr nevez ar mestro-skol gant ar Breur Konstantuz
eti Lsfolye, Gwenned.

« Krenn-lavario Kerne-Uhel » gant an otro B.,
belek. 12 wennek.

LEVRIOU BREZONEK NEVEZ

An Hircoudou. — An Hircoudou a zo da laret an huanadou.
Kalz a huanadou a zo 'barz levr gwerzioù an otro Jaffrennou,
huanadou war ar gizou koz a la kwit, war Breiz dilezet gant
he bugale, war hoaniou kaled bue an den. Mez hea 'zo ive
e-un-an-tro nevez ha katonek, mad da zevel e benn d'an
den bec'het e spered, ha dreist-holl mad da rei c'hoant d'ar
Vretoned da garet ha da zifenn o Bro-c'hinidik. Kalz ané a zo bet
gwerzet a-benn brema, ha bemde e werzer.

Neb en neuz c'hoant da gaout an Hircoudou marc'had mad,
n'en no 'med skriva d'an otro Vallée, rener Kroaz ar Vre-
toned, hag en no al levr evid seiz real e-lec'h etz e koust lec'h-
all.

Ar bourc'hiz torc'huz a zo eur c'hoar-fentuz bet displeget
en Montroulez. Klevet ho peuz holl komz diwar e benn. Evid
hon kaout, n'euz man d'ober 'med kas daou dimbr a dri
gwennek 'barz eul lizer, d'an otro Jaffrennou, Carnoët (Cotes-
du-Nord).

Goulen :

Leçons élémentaires de grammaire bretonne publiées
par Le Clocher breton.

Leorik kenta : Al lizerennon c'hanchuz. Priz : 5 wennek.

Imprimerie Saint-Guilhem, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED
 « KROAZ »
 10 real ar dra evit Dreist
 ha Broc'hall.
 20 real ha daou wennek
 evit ar Broc'h estren.

KROAZ AR VRETONED

Kroaz ar Vretoned en
 « KROAZ »
 10 real ar dra evit Dreist
 ha Broc'hall.
 20 real ha daou wennek
 evit ar Broc'h estren.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
 A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
 Furnas ar Gela.

Dal'hiñ bapred d'ho prezoniek.
 Tas an dud vad ha kaloniek.
 Tas ar lola so ; ma ve t'ra'ket.
 Ouzpenn ar Vez, e ve 'Foc'hell'
 Muz.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
 GAND AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
 Furnas ar Gela.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An otro person Ploumagoar	10 lur.
An otro Loth, euz Raon	10
Eur beleg euz Loudaoc	20 real
Eul lennerz vad euz Plouha	6

Taolen ar Vewenti

Aliou mad tennet diwar diwean lizer an
 otro Pèrennes

Sant-Loranz an 27 a viz C'hwevrer 1900.

Otro rener,

A-rog ober eur pez labour brez e ve gret eun diviz ha zellet
 piou an nefe-laret ar gwellan stumm evit hen ober, brao, mad
 hag er gwellan marchat. 'Hanta pi homp gant ar Vewenti,
 greomp eun diviz entre-omp holl hag, holl ive, sikouromp hen
 heuilh.

An neb na vo ket dent gant an al lore
 Va gwall-gontant da vean plest gante.

Na vemp ket en zell e vo den evurus a wale'h evit laret en eur
 gir penoz c'houennat diouz hon mesk ha lac'han rak-tal al lou-
 zaouen a ve hec'h hano ar Vewenti. Mes eur volonte stard
 harpet war du Doue 'zo eun dra bennag, zêr mad, 'Gavan-ket
 eo mad da den kredi e ve, e-unan penn, evit ren eur pez labour
 evel hennez 'gradan ket ive na zo den ebet hep gallout ober
 neta evit enebi ouz an tech fall-ze.

Greomp 'la eur zell war-n-omp hon unan ha leromp : me ray
 evez war gement-se. Mar gan d'an hostaliri, me 'chomo en
 em zav ; pa vin skwiz 'vel-ze, e teun d'ar ger. Me d'remeno hep
 kemer bannac'he digant an hostiz. Me 'vo eno 'vel neb 'zo en-
 dro d'an tan, war evez ordinal. Mad e vije laret eur beden ben-
 nag evit ineo ar Purgator, pa hon euz da vont 'lec'h ma hon
 deve aoun da vean meo. Pa hon deuz koz d'ober gant tad veo,
 ken-zomp oute douz, krak ha neubet. Diskomp d'ar vugle
 vihan laret : Jezus, Mari, Joseb, Me ho salud Mari, ha pedenno
 ber evel-se, er-menez-se. Gant ar poincho-ze ha re-all hanval
 out-e na hallfemp ket e'houitan.

Ha neuze sonjomp en eun den hag an euz c'hoant kaer d'ober
 eun dra ; gwel'lec'h ve hen harz : komer 'rey e bleg, ha, dre an
 nor pe dre ar prenestr, ac'h arrio. Mad ! lekomp eta hon deuz
 C'HOANT, eur c'hoant stard da diwall deuz en tech milliget ze,
 hag e teuyo an tol da vad.

An otro Pèrennes 'neuz bet ar vadelez da rei d'imp
 evid sevel prijou a eneb d'ar Vewenti-pewar real c'hoaz.
 A-hent-all an otro Jaffrennou a ginidig d'imp leoriou an
 « Hirvoudou » da rei da briz ive. En gortoz omp e karfe
 unan bennag euz hon lennerien ober al le da dremen
 hep eva gwin ardent ; neuze e savfemp rak-tal « Tolon
 ar skouer-vad. »

Gwerz ar Vewenti

Se-la-ouet, kris-te-nien, Ha paour ha pin-vi-
 dik, Dreist 'r're-all, lon-ker-ien Kle-vel mad ma
 c'han-tik, Ouz kris-te-nien ar bed-holl, Hag ou-
 zoc'h hi-rie dreist-holl, E kom-zan, o me-
 wier, Da des-ki d'ac'h har-ga-si, Dreist pep drouk,
 ar Ve-wen-ti, Mam-men a vil wall-eur.

Ar pôzo (soupirs en gallek) n'int ket bet merket. Bean
 'zo ane e pen pep arouden, nemet e penn ar zeizved
 « E komzan, ô mewier ».

Selaouet, kristenien,
 Ha paour ha pinvidik,
 Dreist 'r re-all, lonkerien
 Klevel mad ma c'han-tik ;
 Ouz kristenien ar bed-holl
 Hag ouzoc'h hirie, dreist-holl,
 E komzan, o mewier,
 Da deski d'ac'h bargasi,
 Dreist pep drouk, ar Vewenti
 Mammen a vil wall-eur.

Tra vezuz, tra hudur,
 Tech eskumunget,
 Dizenor an natur,
 Mewenti viliget,
 Nen euz na hano na yez
 A larfe ar gaou a rez ;
 Penn out da vil valloz,
 Penn da vil goll : koll danve,
 Koll an enor, ar vue,
 Ha koll ar bradoz.

Allaz, ma o breur ker,
 O c'heuilh ar Vewenti,
 Hen toni a c'heller,
 D'an traon ec'h ay ho ti ;
 Ho tud koz 'devoa danvez,
 Leve, mado, ttegez ;
 Ha c'houi, paour kez lonker,
 Eur wech ho tanve drastet,
 A renko klask ho poued
 'Vel ar Mab dispigner.

Evel eur bom moged
 A ya gant an avel,
 'Vel huve tud kouked
 Ankouant 'n eur zavel,
 D'ar mewier gant e wâl-zi
 'Ve skarzet buhan e di :
 'N eur lajad, koulz laret,
 Teuzi holl a ra gant-an ;
 Pa sonjer an nebeutan,
 E dra a ve skubet.

Ma rankfen-me kemer
 Euz an daou-man unan :
 Tan-gwall pe ar mewier,
 Me 'gemerfe an tan,
 Rak an tan-gwall an devo
 Ha te, lonker, am c'hollo :
 Mein, ludo, poull ma zi
 War-lerc'h an tan a gaver
 Ha, war da lerc'h te, mewier,
 A vech e chom ar pri.

Pebez kroaz, ma Doue,
 Eo stad gwreg eur mewier !
 'N e baour kez bugale
 Skrijal 'rer pa zoner.
 Kaer ho peuz poania, espern,
 Zunan 'ra mel ho'h eskern ;
 Gant ho koad eo ruiet
 Ar gwin a ev al lonker ;
 Ho mado holl dibreder
 Gant-an a vo evel.

Nebeut eo koll danve
 Talvoudoc'h tenzor,
 A goller c'hoaz, ive :
 Me gomz deuz an enor ;
 Allaz ! mar goc'h eur mewier,
 Denz ac'hanoc'h pa gomzer,
 Paour kez, gret eo ho tro,
 N'oc'h nemet eun divezet
 Gant heb unan disprizet,
 Mez, fablen, c'hoarz ar Vro.

Pebez dizorz garo
 En-touez ar gristenien !
 Heol denz bolz an Nervo
 Kuzet ho sklerijen !
 Ouz-oc'h e komzan, merc'hed,
 Mez am euz o lavaret,
 Eur vaouez, mewierz !
 Lonkerez ! o lousoni,
 Pion a gredfe 've hini,
 Mar n'hen gweljet bemdez ?

Gwech-all-goz hon zado,
 Tud meurbet boazet
 Deuz an drogano,
 O devez bet laret :
 Bean 'zo tri dra, 'mez-e,
 Da dihout diout-e,
 Techet-braz da wâl-lin ;
 Heol a zavo re vintin,
 Merc'h a c'houveo al latin ;
 Gwreg a garo ar gwin.

Bezef den a skiant
 Uhel a dtegez,
 Bet bep seurt diskamant
 Ha kalz a wiegez ;
 Bezef goaz, bezef maouez,
 Mar goc'h mewier, mewierz,
 Kenavo d'ho prud vad !
 Ho skiancho 'zo kollet,
 Ho sklerijen tenvallet,
 N'oc'h mui nemed duad.

Eur mad all talvouduz,
 Ar yec'hed, ar vue,
 Dre gorvajo mezuz
 A drezennet ive ;
 Penoz padout o wewi ?
 Hirie leun bete krevi,
 An dilost deuz ar zun,
 Hep mui eskenn da vevan,
 Distronket, bec'h o silejan,
 Renkont glaouri o jun.

Oh ! na ped gwall-eur,
 Na ped barrad klenved
 Ha bemde, ha beb eur,
 Dre ar gwin c'hoarveet !
 Darn a zo benet meo,
 Darn en hent kavet maro,
 Skornet gant ar riu,
 Kalz all c'hoaz o gouk torret,
 Kalz gant al lanno brevet,
 Brondnet a daolion.

Bean eo 'ta gwirion
 Pez lavar ar skriour :
 Ec'h a da anaon,
 Arok koulz an natur
 Kalz a dud hep ken abek
 Nemet eur c'horf re lontrek ;
 Allaz pa ve a dir
 Pe a diamant kalet
 Eur c'horf evel-se maget,
 N'oufe ket padout hir.

(Da heuilh).

TENZOR AL LABOURERIEN

Bet hon deuz diwar-benn al labour douar hag ar gwe-
 avalo kentelion hag a rey plijadur da holl lenneria *Kroaz
 ar Vretoned*. Diez e vije displegan en komzou skleroc'h
 eur geleannadurez ken fur ha ken skiantek. Evit gwir, an
 hini an euz roet d'imp an alioù mad a zo aman war-lerc'h,
 an otro person Ploumagoar, an euz pep gwir ha pep
 galloud da gomz euz peza zell al labour douar ; n'eo

ket souez e ve eur mestr kelennet; rag an nep a anav anev, a anav eno ive eur mestr labourer. Kaer eo gwelet eur belek o rei evel-se ar skouer en pep tra, gwelet eur belek hag a ouve deski war an dro d'e dud an tu da c'houid madou war an douar ha madou barz an ô.

Kroaz ar Vretoned a lar d'ean a greiz kalon trugare ha bennoz-Doue.

PESORT GWE AVALO A ZO AR GWELLAN DA JISTR ?

Bean 'zo tri seurt avalo hag an euz douget a viskoz kalz avalo ha gret jistr mad en hon bro. Selbu aman 'vel iot hanvet :

- An avalo *briz-est*.
- An avalo *dou-danjon*.
- An avalo *dou-Normand*.

An daou seurt diwean a zo dons ; an hini kentan a zo krenvoc'h kalz ; p'eo gwir an avalo-ze a ra jistr mad, ar gwe a zo eta ive mad da zavel ha da blantan. Ar re-ze ive a zeblant dont ar gwellan en hon bro ; dre-holl an dou-danjon a zoug avalo ; gwelloc'h e veint, evit gwir, en eil t'rouer evit egile, rag oupen ar ween, an douar ive a ro talvoudegez d'an aval ha d'ar jistr evel a ro d'ar gwin, p'eo gwir euz an douar e tenn ar ween peadra da c'henel, da greski, da zarevi he freuz. Pep hini a ouve penôz (trouer Gwendelin a zo dispar evit ar jistr hag an avalo, trouer Gwengamp, Koadout, Plouagor ive ha kalz a re-all. Ze zo ken gwir, ma ve gwelet dez an eil keriaden d'eben an avalo o chans blas, dre ma ve dousoc'h pe grevroc'h an douar. Douar zec'h, an holl a oar ze, a ro avalo dons hag a ra jistr... merc'hed.

Eun dra vad eo eta anevoud mad an douar arog plantan gwe avalo ; pep seurt a zeyo gwelloc'h mar be laket en douar diout-i. Mez n'euz nemet tol ple ; n'euz seurt avalo gwelloc'h a d'elfe muioc'h a avalo, hag a deufe gwelloc'h en hon broio evit an tri seurt hon dez hanvet. Ar re-ze, plantet gant hon zud koz, a zo gret dez hon aer ha dez hon douar, evel ma 'n em gra an den e-unan euz ar vro e lec'h e ve aboue pell-ze o chom.

Badezet int bet gant hon zud koz, hag an hano a vretton a zo dent da vean o hini.

(Da heuilh).

Nota. — Ni garje e larfe pep den gwiziek, pep labourer, e c'hir diwar-benn al labour douar. Gant se holl e vo gret diweatoc'h eul levr biban « Tenzor al Labourer ».

MAM-BRO

DIVIZ III.

MARÇHARIT. — JANED KOZ.

JANED KOZ

Sethu aman 'm euz bet gant pôr al lizero, Herve lar eo douget war-n-ean hoc'h hano.

MARÇHARIT

Eul lizer l

JANED KOZ

Oan o vont e-biou an iliz

Pa 'n euz galvet anou.

(Mont a ra 'r meaz)

MARÇHARIT

Heman 'zo dez Paris.

Me anav e skritur. Siouaz l pesort kelo l Marteze da zannen trubuilh c'hoaz ha daero l...

Ha lavaret penôz nan oun mui evit lenn :

« Monan l » N'eo ket arrou l Jezuz l pebez anken l

Deuz e lamp ma c'halon me 'zo zur ec'h eo klanv ;

Aboue 'vit ar beure na ran nemet krenan...

Ma tigorin bepred anean da welet.

(Digori 'ra al lizer)

Is, ia, selhu aze hano e vamm merket E hini 'zo aman. Pegoulz ma daoulsgad A baro war-n-ean ive hag evit mad.

DIVIZ IV.

MARÇHARIT. — MONAN

MONAN

Eul lizer 'zo, ma m'm ?

MARÇHARIT

Deuz prim eta, Monan,

Eul lizer gant da vreur ; hast lenn d'in anean.

MONAN

Ja 'fad, gant ma breur Per, sethu petra lavar : Ma zad ha ma m'm ger, ma breur Fanch ha ma c'hoar.

« Aboue pell zo na 'm oa ket roet kelo d'ac'h. Gwallowan oun bet ha n'hallen ket skrivat ; breman oun pare pe war hent da vean.

« Mez siouaz, ar medisin 'n euz laret d'in dizrei d'ar gear : aer Paris, emean, na oa ket mad evid-oun.

« Digwener eta, mar plij d'ac'h rei digemer d'ho mab, « keun d'ean da vean ho kwitaet, e tizroin d'ar gear.

« Hast am euz da vean arrou evit chom ganac'h da « viken.

« O priata a ran a greiz kalon da c'hortoz ho kwelet. »

O mab karantezuz Per

P. S. — « Gret ma gourc'hemeno da Janed koz. Na « gredan ket pedi ac'hanoc'h d'ober kement-all da Vari. « Mar 'm ije gouvet, pegen evuruz vijemp breman hon « daou l Mez tremenet oun evel kalz a re-all e kichen an « evurusted. »

MARÇHARIT, o ouelan

Aboue 'vid ar beure trubuilhou ma spered A oa d'in eur zeblant dez ar pez 'm euz klevet.

MONAN

Perag 'n em drubuilhan, ma mammik paour ; me gred Kement-man 'n em gavo gwelloc'h 'vit na sonjet : Per a zo ya'c'h breman, ha 'c'hann da zigwener 'Zo amzer da bleal gant ar pez 'zo d'ober. Sonjet mad, ma mammik, hag e welfet zouden Penôz e-lec'h gouelan eo d'imp bean laouen Eo d'imp meuli Doue 'balamour d'ar gentel A zigas adarre ma breur da Vreiz-Izel.

MARÇHARIT

Da gomzou, ma merc'hik, 'zo komzou deread, Eur c'haer a desteni dimeuz da galon vad ; Mez siouaz, pa sonjan pegen gwaz eo broc'het Da dad eneb da vreur, e choman trubuilhet : Petra dalvo da Ber dont da gwitad Paris Mar gra e dad d'ean dizrei diwar e giz ? Biken oa ankousta devez an disparti, Hag ar sonj-ze breman a ra d'in hursuoi, Ma lavare d'e vab, aze, en toull an nor : « 'Vid ar wech diwean evid-oc'h e tigor. »

MONAN

Me gred muioc'h, 'vit ze, da garante ma zad, Nan, n'hallen ket kredi e tilerfe e wad.

MARÇHARIT

Doue, penoz ober lia gant piou goul kuzul ? Houman zo evid-ou eur hoan 'zo dreist-muzul.

(Da heuilh) (Mont a ra 'r meaz) DIR-NA-DOR.

EUN INE MARO

Bean 'zo en Breiz-Izel eun hostaliri a vije graet anei, gwech-all, an hostaliri wenn. En gwenn e oa liouet, gant ra, bete lein ar chiminal. An hostis hag an hostises 'oa o chom e-barz, 'oa tud a urz ha tud a feiz. An dud a diskenne en o zi, beajourien an darnvuian. Eur porz hag eur marchosi oa 'dreg an ti, hag an anevaled, arrou skwiz, a anavee mad an hent da vont di.

Arrou 'oa berr an de ha hurr an noz, en diskar amzer, en miz du, a gredan. Floc'h, an hostis, 'oa war doull an nor, hag hen o welet o tiskan diwar e varc'h eun den a ligne uhel, dez e welet.

« Salud, emean, mar oc'h c'houi an hostis. Bean ho pijs ar vadelez da rei d'in ma c'hoan hag eur gambr da gousket, evid-ou-me ma-unan ? »

Floc'h, hep zonzal kalz er pez a re, a dennaz e dok diwar e benn hag e gorn-butun dez e c'heno.

« Doue vezo ganec'h, den jentil, emean ; ho koan hal-lan rei d'ec'h, met eur gambr evid-oc'h hoc'h-unan ne laran ket. Ar gwelloc'h holl a zo kemeret ha me n'hallen ket dont war ma gir. »

« Ma Doue, ma den mad l hlesket bepred eur c'hon bennag evid-ou. Ar chas o dez o lojen, ha ne ket laret a renkie ar gristenien chom e-meze gant eun amzer evid houman ? »

« Dan jentil, ho tigare l poaniet an gan-ec'h, met ne welan toull evid-ou-h... Met mont a rafec'h da gousket er gambr-ru l »

« Ac'hanta, mad, gwel-vad eo ze l » An hostis, na wid-ze, a oa nec'het ; kravignat 're e benn, ne c'houle ket rei ar gambr-ru da zen ebed.

« Aboue lion aman o chom, emean 'benn eur pennad, n'ez euz bet er gambr-ru o kousket nemet daou den, hag o daou, 'benn an de war-lerc'h ar beure, e oa gwenn-kann o bleo e-lec'h du an de arog da noz. »

« Petore tra, ma den mad ? darempredet e gant ar sperejo ? »

« Evel a laret, eme Floc'h. »

« Ac'hanta mad, eme an den jentil, evel e karo gant Doue hag e vamm ar Werc'hez. Graet tan d'in er gambr-ru neuze, ha tommet d'in ma gouele, skornet on gant ar riou. »

Floc'h a reaz 'vel oa laret d'ean. A-boan d'ar den jentil bean debret e goan, e laraz noz-vez vad da dud an ti hag e savaz en e gambr. An hostis hag an hostises en em lakez da bedi, ma n'arruje drouk ebed gant ar beajour.

Heman, en eur arroued er gambr-ru, a zellaz en-dro d'ean. Ar gambr oa liouet en ru, ledan ha hurr. War ar mogerio oa evel takadennno gwad, fresk-beo da welet. Er penn e-krouec'h oa eur gouele plad, rideojo war-n-ean, da ober an dro. Ne oa netra e-barz a-bent-all. An avel a c'houeze e-meze ken-ha-ken hag a yude er chiminal, mez mez tra evel ineo en poan.

Ar beajour a daoulinaz da laret eur bedenn arog mont d'e wele. Hag hen neuze o vont 'n e wele hep kaout keli doan. Skwiz e oa gant e vach, ha dustu e vanaz kousket. Met pa oa hanter-noz o soun en ti hag hen o tibuni ; ne ouie petore trouz a gleve...

(Da heuilh). GIREK.

ZANTELEZ BREIZ

Ar rent koz hag ar venedc'h o dez, goude Doue, krouet Breiz-Izel. (Istor Breiz).

Koste Hanter-Noz, Frakan, Budok, Gwenole, Briek

War-dro ar bla 460, eun den a ouen uhel, kinderr eur roue bretonn brudet braz, a deuz da glask ar peoc'h en Arvor gant e vreg Gwen, hag e zaou rugel Weithenok ha Jakut. Disken a reaz da bemp eur noz war an ôd etre Zant-Briek hag ar vourc'h hanvet breman « Langueux ». E dud hag hen a glaskaz raktal 'mask ar c'hoajou eul lec'h da zavel o zier ; eul leo euz an ôd e kavjont unan da blijout d'e, ha Frakan a zavas eno eur plou. A-unan gant e servijerien e savaz loened, e tiskaras gwe, e hadas ed hag en evoc hep dale freuz hag edo kaer.

Frakan na chomas ket pell e-unan. Eun de, eur Breton all, hanvet Rhigall, a ziskennaz eun tam izelloc'h, war le ster ar Gouet pe ar Gwad, a zo deut aboue ster Zant-Briek. Rhigall, o welet ar c'hoajou kaer, a heuilhaz ar ster beteg lec'h man breman kear Zant-Briek, hag ac'hane dounoc'h c'hoaz, betek eul lec'h hanvet Porz-ar-Rouf ; eno e savjont ive eur plou.

Ar Vretoned-man na vevent ket evel re Frakan diwar al labour douar ; ar besketerez, ar chase, al loened a oa o labour hag o sijadur.

En gour-enez Treger e oa ive, 'henn neuze, Bretoned Vreiz-Veur. En traoannienn an Treo, e chome gant e dou Konother, mestr da vandennou braz a loened. Mez gwel diez e oa delc'hel ane, rag koajou an Treo a oa leun l vleid, hag an istor a lar d'imp penôz eun noz, Woodmon mestr an diwallerien loened, e oa bet dare d'ean bean taget gant-e, hen hag e holl zenved.

Sethu eno tri blou dez ar re gosan ; damdost d'e savaz ive eul « lann » ar c'hentan hag unan euz ar re brudet an Vreiz : lann Lavre, tost da enezen Breat.

(Da heuilh). ERVOAN.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIYOU HA MEIN-BESTIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou wennek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kard e ve war-pi, en bre-
zoc'h Tregor, kountet tra
4 setl ouz hon Bro Breiz-
duh hag ouz he yez, hag
100 evit, en unner, evit
giteumo, bannag diwar-
benn Breiz-Tramor.

**AR BREZONEK HAG AR FELZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.**
FURNER AR GELZ.

Date'hil hopred d'ho prezonnek. Yes ar felz eo; ma ve trec'hat.
Yes an dud vad ha kalonek. Ouspenn ar Ven, e ve Pev'hoel
Muz.

**GANT BREZONEK HO DEUD AR FELZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ**
FURNER AR GELZ.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An otro Dottin, euz Raon. to lur.

Taolen an dirwest hag ar skouer vad

Kinniget em oa d'ac'h, eur pennad 'zo, ma lennerien ger, sevel aman entre-omp an DIRWEST, da laret eo UNVANIEZ AN DUD VAD A-ENEP AR VEVENTI.

Evit sevel an dirwest, ar c'henta tra d'ober e'h e kavout tud da rei ar skouer vad, tud hag a rafe al le da dremen hep evan gwin-ardant.

Eur mignon mad, hag an euz roet da lennerien ar Groaz aliou dispar war ze, 'n euz laret ober al le a-bean eur miz. Bennoz-Doue d'ean!

Sethu aman eur mignon-all o skriyan d'imp eul lizer kalonek hag oc'h ober al le evid mad a-enep ar gwin-ardant. Trugare d'ean em hano-me hag en hano Breiz! Ar c'henta eo, en hon zouez, oc'h ober al le. Doue da ray d'e skouer teurel freuz ha chacha meur a hini d'e heul war an hent mad! Me eo a vo ar c'henta. Betekhen n'em euz ket karat kalz an evach ha, goude bean beachet en Kymru, em oa laret kenavo da gement evach meuz, hep koulskoude ober al le. Breman, avad, goude gwelet ma lennerien o rei ar skouer vad, n'hellan ket, me ar rener, chom war-lerc'h ha tremen hep mont da heuilh. Neuze e ran al le dirag Doue hag e c'houlennan digant Doue ha zent Breiz ar c'hraz d'hen miret tra ma vevin.

Breman, me 'gav d'in, e vije mad klask ha dibab, entouez sent ar Vro, unan hag a dalvefe d'imp da baeron. Pedit a ran hon lennerien da rei d'imp o ali war-ze.

Ouspenn eur sant paeron, eur rener a zo ezom. Ma kemerfemp da Rener a enor an tad Hayde an euz savet ha ledet an dirwest dre Vreiz-Tramor? — A-hent-all eur madoberour e'h eo bet evid-omp. Gant e aluzenno puilh e roaz harp d'imp-ni, er pen kenta dreist-holl. Mar 'd eo chomet hon C'Hroaz a zav hen eo a zo kiriek. Eun enor dleet mad d'ean eo henvel anean da Rener a enor euz hon dirwest.

Mar karfe breman eur belek bennag euz ar Vro dont gan-imp ive! Kemer a rafe renadurez hon c'henveurez hag en nije evid-omp eur menoz mad bemde o laret an oferen, da c'hervel war-n-omp bennoz Doue, na c'hall-tomp man hep-d-i.

KUZER KALONEK EUR MIGNON OC'H OBER AL LE

Panverit-ar-Beskont, 11 a viz Meurzh 1900.

Aotrou Rener,

En gortoz oc'h e vefe unan bennag deus lennerien Kroaz ar Vretoned hag a rafe al le da dremen hep eva gwin-ardant. Eun dra stard eo lonel er c'hiz-ze:

Laret a zo ezek, dere'hel a zo diez.

Biskoaz n'am euz bet karante vraz evit an evach krenn: tremen eur bla a zo abou n'am euz ket evel gwin-ardant, ha laret am eur-ou-ma-nun pennoz biken ken gwin krenn na dostao deus ma genou.

Eur pennad amzer 'zo na evan nemet jistr. Mar plij ze d'ac'h, kemeret kement-man evit skouer, Mar gallan, evit gwin-ardant n'arrou ket en disbarz ma Java.

Digemeret, aotrou Rener, ma gwellan gourc'hemennou.

Josef An BOUETTE.

Breman omp daou neuze war roll an dirwest:

An otro Bouette 'n euz graet al le an 11 euz a viz meurzh 1900.

Abherve 'n euz graet al le ar 14 euz a viz meurzh 1900.

Eun « dolen-le » hag eun « histor santel » a vo kaset d'an aotrou Bouette.

Gwerz ar Vewenti

(Kendal'h)

Goude holl, koll danve
A zo eur c'holl dister;
An enor, ar vus
'Zo trec a verr-amzer;
Ar c'holl braz, o ma Doue!
Eo ar c'holl euz an ine,
Gwallour ar gwallouriou:
Setu 'velkent, a dra zur,
Al labour, ar freuz hudur
Euz ar mewention.

Penoz, lonker, e c'hallfes
Bean soveteet?
Dre natur eo al lontegez
Pec'hed marvel daonet.
Pa vec'h divlam a-hent-all,
Pec'hed ebet na tech fall,
Ken si nemet mewi,
Ar Vewenti hec'h-unan
Da d'olo e-kreiz an tan
Da viken da dewi.

Ar si-nun, ma breudeur,
Ouspenn ma hec'h pec'hed,
A zo eur PEC'HED-MELT,
Gant kant si-all heulhiet;
Fe brosk, gwall-brezegezes,
Lacronsi, gadaleres,
Muntrer, mil dorfed,
Rag n'euz torfed ken ponner
Nan e gwest-mad d'hen ober
An den pa 'n euz evel.

Ouz e Grouer, e Zoue,
Dizuj ha dizoujanz,
En eskenn d'e drugare,
E ra mil dismeganz:
Goapaer ar miterio,
Gwall-dizaker ar zolio,
E Zoue eo e gof,
An davarn eo e iliz,
E velek-meur an 'hostiz,
Al le-Doue e brof.

E-kenver e nesao
Leun eo a falloni:
O prenañ, o werzan,
E ra mil laeroni;
Den paour, e balc'h e c'henaou;
Den a bluen, 'lar met gaou,
Servijer, ho laoro;
Tad eo, ya! tad kri meurbet,
Fried, muntrer e bried,
Gward war-n-oc'h, ho tebro.

Brasan drouk a oufe
Bean graet d'an nesao
Eo daouni e ine
O rei gwall-skoter d'ean:
Oh! siouaz da bet hini
Eo kiriek d'en em zrouni
Ar gwall-éver diroll?
D'e dud, d'e amezeien
Kenseurted, tavannerien,
Skouer-fall a ra d'an holl.

Ha c'hoaz en e spered,
En e holl skiansho,
Ar mewier dielbed
Nan eo nemet sio:
C'houezet gant ar rogetes,
Ha leun a vuanegez,
Pen kalet, kizidik,
Fallakr en e ioulo,
Tranbellek en e gomzo,
Gant korf ha kalon lik.

(Da heuilh).

Torfejou ar Vewenti

En Kemper

Gwad ar Vretoned n'e ket euz bean mesket gant gwin-ardant; ar gwin-ardant a lak ar gounar en o izili, ar grizder en o c'halon en eun doare a lakfe al loened da spontan.

Prestik e vo red lemel er-mez a-veak an dud ar mewier, eul loen kri ha dinatur meurbed a zo deut war ar bed gant ar gwin-ardant, ha na oa ket gwelet c'hoaz hini euzusoc'h evit-an.

En de-all, unan euz al loened-ze an euz kavet war e hent eur plac'hik pevarzek vis, ha pa ben deuz gwelet e oa hec'h-unan, en euz tennet e gontel ha skoed anei en he fenn, en he c'hein, en he c'hof, en he feultrin, troc'het d'ei he biazet hag he dorn, ha goude, diskaret anei hag he diframmet a daolion treid!

Decomp, 'potred ha hec'h c'hoaz d'ar gwin-ardant!

DIB-NA-DON.

BREIZ-IZEL

O ma Bro gaer a Vreiz-Izel,
Ma c'harante wirion,
Daved-oud pa d'olan eur zell,
Trid em c'hreiz ma c'halon.

Sed du-hont ar m'or glas-glain,
War-n-an gouelioù gwen-kan;
Ouz an ôd ar wagen lirin
A daz en eur gausan.

En gwir, oud-té, perlesc'h Breiz
Ma mam-Vro Landreger,
Gant trabennou glaz en es leiz
Ha trevajoù seder.

Pelloc'h eman Bro-Leoniz,
Bro an tourioù uhel
Savet war gant ha kant iliz
'Tro da a Gastell santel ».

ket souez e ve eur mestr kelennet; rag an nep a anav anean, a anav eno ive eur mestr labourer. Kaer eo gwelet eur belek o rei evel-se ar skouer en pep tra, gwelet eur belek hag a ouve desket war an dro d'e dud an tu da c'hounid madou war an douar ha madou barz an né.
Krouz ar Vretoned a lar d'ean a greiz kalon trugare ha bennoz-Doue.

PESORT GWE AVALO A ZO AR GWELLAN DA JISTR ?

Bean 'zo tri seurt avalo hag an euz douget a viskoaz kalz avalo ha gret jistr mad en hon bro. Sethu aman 'vel iet hanvet :

- An avalo *briz-est*.
- An avalo *dou-danjon*.
- An avalo *dou-Normand*.

An douar seurt diwean a zo dons ; an hini kentan a zo krenvoc'h kalz ; p'eo gwir an avalo-ze a ra jistr mad, ar gwe a zo eta ive mad da zavel ha da blantan. Ar re-ze ive a zeblant dont ar gwellan en hon bro ; dre-holl an dou-danjon a zoug avalo ; gwelloc'h e veint, evit gwir, en eil t'rouer evit egile, rag oumpen ar ween, an douar ive a ro talvoudgezh d'an aval ha d'ar jistr evel a ro d'ar gwir, p'eo gwir euz an douar e tenn ar ween peadra da c'hennel, da greski, da zavei he freuz. Pep hini a ouve penoer terouer Goudein a zo dispar evit ar jistr hag an avalo, terouer Gwengamp, Koadout, Plouagor ive ha kalz a re-all. Ze zoken gwir, ma ve gwelet deuz an eil keraden d'eben an avalo o chans blas, dre ma ve dousoc'h pe grenvroc'h an douar. Douar zec'h, an holl a oar ze, a ro avalo dons hag a ra jistr... merched.

Eun dra vad eo eta anveoud mad an douar arog plantan gwe avalo ; pep seurt a zenyo gwelloc'h mar be laket en douar diout-i. Mez n'euz nemet ol ple ; n'euz seurt avalo gwelloc'h a dölle muioc'h a avalo, hag a deufe gwelloc'h en hon bro evit an tri seurt hon deuz hanvet. Ar re-ze, plantet gant hon zud koz, a zo gret deuz hon aer ha deuz hon douar, evel ma 'n em gra an den e-unan euz ar vro e lec'h e ve above pell-ze o chom.

Badezet int bet gant hon zud koz, hag an hano a vretton a zo deut da vean o hini.

(Da heuilh).

Nota. — Ni garje e larfe pep den gwiric'h, pep labourer, e c'hir diwar-benn al labour douar. Gant se holl e vo gret diweatoc'h eul levri liban « Tenzor al Labourer ».

MAM-BRO

DIVIZ III.

MARC'HARIT. — JANED KOZ.

JANED KOZ

Sethu aman 'm euz bet gant pötr al lizero, Herve lar eo douget war-n-ean hoc'h hano.

MARC'HARIT

Eul lizer l

JANED KOZ

Oan o vont e-biou an iliz Pa 'n euz galvet anon.

(Mont a ra 'r meaz)

MARC'HARIT

Heman 'zo deuz Paris.

Me anav e skritur. Sionaz l pesort kelo l Marteze da zanzen trubuilh c'hoaz ha daero l...

Ha lavaret penoer nan oun mui evit lenn : « Monan l » N'eo ket arru l Jezuz l pebez anken l Deuz e lamp ma c'halon me 'zo zur ec'h eo klavy ; Above 'vit ar beure na ran nemet krenan... Ma tigorin bepred anean da welet.

(Digori 'ra al lizer)

Is, is, sethu aze hano e vamm merket E hini 'zo aman. Pegoulz ma daoulsigad A baro war-n-ean ive hag evit mad.

DIVIZ IV.

MARC'HARIT. — MONAN

MONAN

Eul lizer 'zo, ma mam ?

MARC'HARIT

Deuz prim eta, Monan,

Eul lizer gant da vreur ; hast lenn d'in anean.

MONAN

Ia 'fad, gant ma breur Per, sethu petra lavar : Ma zad ha ma mam ger, ma breur Fanch ha ma c'hoar.

« Above pell zo na 'm oa ket roet kelo d'ac'h. Gwall-glanv oun bet ha n'hallen ket skrivan ; breman oun pare pe war hent da vean.

« Mez sionaz, ar medisin 'n euz laret d'in dizrei d'ar gear : ar Paris, emean, na oa ket mad evid-oun.

« Digwener eta, mar plij d'ac'h rei digemer d'ho mab, « keun d'ean da vean ho kwitaet, e tizroin d'ar gear.

« Hast am enz da vean arru evit chom ganaoc'h da « viken.

« O priata a ran a greiz kalon da c'hortoz ho kwelet. »

O mab karanteuz Per

P. S. — « Gret ma gourc'hemenna da Janed koz. Na « gredan ket pedi ac'hanoc'h d'ober kement-all da Vari. « Mar 'm ije goueet, pegen evuruz vijemp breman hon « daou ! Mez tremenet oun evel kalz a re-all e kichen an « evurusted. »

MARC'HARIT, o gwelan

Above 'vid ar beure trubuilhou ma spered A oa d'in eur zeblant deuz ar pezh 'm euz klevet.

MONAN

Perag 'n em drubuilhan, ma mammik paour ; me gred Kement-man 'n em gavo gwelloc'h 'vit na sonjet : Per a zo yac'h breman, ha 'c'hann da zigwener 'Zo amzer da bleal gant ar pezh 'zo d'ober. Sonjet mad, ma mammik, hag e welfet zouden Penoer e-lec'h gwelan eo d'imp bean laouen Eo d'imp meuli Doue 'balamour d'ar gentel A zigas adarre ma breur da Vreiz-Izel.

MARC'HARIT

Da gomzou, ma merc'hik, 'zo komzou d'eread, Eur c'haer a desteni dimeuz da galon vad ; Mez sionaz, pa sonjan pegen gwaz eo broc'het Da dad eneb da vreur, e choman trubuilhet : Petra dalvo da Ber dont da gwitad Paris Mar gra e dad d'ean dizrei diwar e giz ? Biken na ankouas'n devez an dispart, Hag ar sonj-ze breman a ra d'in hursuni, Ma lavare d'e vab, aze, en toull an nor : « 'Nid ar wech diwean evid-oc'h e tigor. »

MONAN

Me gred muioc'h, 'vit ze, da garante ma zad, Nan, n'hallen ket kredi e tizefze e vad.

MARC'HARIT

Doue, penoer ober ha gant piou goul kuzul ? Houman zo evid-on eur hoan 'zo dreist-muzul.

(Da heuilh) (Mont a ra 'r meaz) DIR-NA-DOR.

EUN INE MARO

Bean 'zo en Breiz-Izel eun hostaliri a vije graet anei, gwech-all, an hostaliri wenn. En gwenn e oa liouet, gant ra, bete lein ar chiminal. An hostis hag an hostizes 'oa o chom e-barz, 'oa tud a urz ha tud a feiz. An dud a diskenne en o zi, beajourien an darnvuian. Eur porz hag eur marchosi oa 'dreg an ti, hag an anevaled, arru skwiz, a anavee mad an hent da vont di.

Atru 'oa berr an de ha berr an noz, en diskar amzer, en miz du, a gredan. Floc'h, an hostis, 'oa war doull an nor, hag hen o welet o tisken diwar e varc'h eun den a ligno uhel, deuz e welet.

« Salud, emean, mar oc'h c'honi an hostis. Bean ho pije ar vadelez da rei d'in ma c'hoan hag eur gambr da gousket, evid-on-me ma-unan ? »

Floc'h, hep zonzal kalz er pezh a re, a dennaz e dok diwar e benn hag e gorn-butun deuz e c'heno.

« Doue vezo ganaoc'h, den gentil, emean ; ho koan halan rei d'ec'h, met eur gambr evid-oc'h hoc'h-unan ne laran ket. Ar gweleo holl a zo kemeret ha me n'hallen ket dont war ma gir. »

« Ma Doue, ma den mad l klesket bepred eur c'hoar bennag evid-on. Ar chas o deuz o lojen, ha ne ket laran a renke ar gristenien chom e-mez gand eun amzer evid houman ? »

« Den gentil, ho tigare l poaniet on gan-ec'h, met e welan toull ebet evid-oc'h... Met mont a rafec'h da gousket er gambr-ru ! »

« Ac'hanta, mad, gwel-vad eo ze l » An hostis, na wid-ze, a oa nec'het ; kravignat 're benn, ne c'houlle ket rei ar gambr-ru da zen ebet.

« Above hon aman o chom, emean 'benn eur pennad, n'ez euz bet er gambr-ru o kousket nemet daou den, hag o daou, 'benn an de war-lerc'h ar beure, e oa gweun-kann o bleo e-lec'h du an de arog da noz. »

« Petore 'tra, ma den mad ? darempredet e gand a sperejo ? »

« Evel a laret, eme Floc'h. »

« Ac'hanta mad, eme an den gentil, evel e karo gant Doue hag e vamm ar Werc'hez. Graet tan d'in er gambr-ru neuze, ha tommet d'in ma gouele, skornet on gand a riou. »

Floc'h a reaz 'vel eo laret d'ean. A-boan d'an den gentil bean debret e goan, e laraz noz-vez vad da dud an ti hag e savaz en e gambr. An hostis hag an hostizez en em lakejaz da bedi, ma n'arruj drouk ebet gand ar beajour.

Heman, en eur arroued er gambr-ru, a zellaz en-dro d'ean. Ar gambr oa liouet en ru, ledan ha berr. War e mogerio oa evel takadenno gwad, fresk-beo da welet. E penn e-krouec'h oa eur gouele plad, ridejo war-n-ean, da ober an dro. Ne oa netra e-barz a-hent-all. An avel, c'houeze e-mez ken-ha-ken hag a yude er chiminal, mez mez tra evel ineo en poan.

Ar beajour a daoulinaz da laret eur bedenn arog moer d'e wele. Hag hen neuze o vont 'n e wele hep kaout kalz doan. Skwiz e oa gand e vach, ha dustu e vanaz kousket. Met pa oa hanter-noz o soun en ti hag hen o tihuni ; o ouie petore trouz a gleve...

(Da heuilh).

GUYEK.

ZANTELEZ BREIZ

Ar zent koz hag ar venec'h o deus, goude Doue krouet Breiz-Izel.

(Istor Breiz).

Koste Hanter-Noz, Frakan, Budok, Gwenole, Brlek

War-dro ar bla 460, eun den a ouen uhel, kinder eur roue breton brudet braz, a deuz da glask ar peoc'h en Arvor gant e vreg Gwen, hag e zaou vugel Weithenek ha Jakut. Disken a reaz da bemp eur noz war an od euz Zant-Briek hag ar yourc'h hanvet breman « Languoux ». E dud hag hen a glaskaz raktal 'mesk ar c'hoajou eul lec'h da zavel o zier ; eul leo euz an od e kavjont unan da blijout d'e, ha Frakan a zavas eno eur plou. A-unan gant e servijerien e savaz loened, e tiskaras gwe, e hadas ed hag en evoc hep dale freuz hag edo kaer.

Frakan na chomas ket pell e-unan. Eun de, eur Breton all, hanvet Rhigall, a ziskennaz eun tam izelloc'h, war lester ar Gouet pe ar Gwad, a zo deut above ster Zant-Briek. Rhigall, o welet ar c'hoajou kaer, a heuilhaz ar ster beteg lec'h man-breman kear Zant-Briek, hag ac'han dounoc'h c'hoaz, betek eul lec'h hanvet Porz-ar-Rouf, eno e savjont ive eur plou.

Ar Vretoned-man na vevant ket evel re Frakan diwar al labour douar ; ar besketerezh, ar chase, al loened a oa al labour hag o sijadur.

En gour-enez Treger e oa ive, 'benn neuze, Bretoned Vreiz-Neur. En traouienn an Treo, e chome gant e dud Konother, mestr da vandennou braz a loened. Mez gwe diez e oa delc'hel ane, rag kosjou an Treo a oa leon vleiidi, hag an istor a lar d'imp penoer eun noz, Woodmon mestr an diwallerien loened, e oa bet dare d'ean bean tage gant-e, hen hag e holl zenved.

Sethu eno tri blou deuz ar re gosan ; damdost d'eo savaz ive eul « lann » ar c'hentan hag unan euz ar re brudet an Vreiz : lann Lavre, tost da enezen Brehat.

(Da heuilh).

ERVUAN.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIYOU HA MEIN-BESTIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieux.

KROAZ AR VRETONED
a gant
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou vennak
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Karot e va war-o-1 en le-
zouez Treger, kaset tra
a-zu euz hon Bro Breiz-
led hag euz ha yer; hag
ive, gwech an amez, eur
stivema kaset divar-
bean Breiz-Tramor.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnes ar Geiz.

Dale'bit bepred d'ho prezonek.
Yez an dud vad ha kalonek.
Yez ar feiz eo; ma va troc'het.
Ouspenn ar Yez, e va Pae'hett
Muz.

GANT BREZONEK E O DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK KE AIO A VREIZ.
Furnes ar Geiz.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An otro Dottin, euz Raon. 10 lur.

Taolen an dirwest hag ar skouer vad

Kinniget em oa d'ac'h, eur pennad 'zo, ma lennerien ger, sevel aman entre-omp an DIRWEST, da laret eo UNVANIEZ AN DUD VAD A-ENEP AR VEWENTI.

Evit sevel an dirwest, ar c'henta tra d'ober ec'h e kavout tud da rei ar skouer vad, tud hag a rafe al le da dremen hep evan gwin-ardant.

Eur mignon mad, hag an euz roet da lennerien ar Groaz aliou dispar war ze, 'n euz laret ober al le a-bean eur miz. Bennoz-Doue d'ean!

Sethu aman eur mignon-all o skrivan d'imp eul lizer kalonek hag oc'h ober al le evid mad a-enep ar gwin-ardant. Trugare d'ean em hano-me hag en hano Breiz! Ar c'henta eo, en hon zouez, oc'h ober al le. Doue da ray d'e skouer teurel freuz ha chacha meur a hini d'e heul war an hent mad! Me eo a vo ar c'henta. Betekhen n'em euz ket karat kalz an evach ha, goude bean beachet en Kymru, em oa laret kenavo da gement evach meuz, hep koulskoude ober al le. Breman, avad, goude gwelet ma lennerien o rei ar skouer vad, n'hellan ket, me ar rener, chom war-lerc'h ha tremen hep mont da heuilh. Neuze e ran al le dirag Doue hag e c'houlennan digant Doue ha zent Breiz ar c'hraz d'hen miret tra ma vevin.

Breman, me 'gay d'in, e vije mad klask ha dibab, entouez sent ar Vro, unan hag a dalvefe d'imp da baeron. Pedit a ran hon lennerien da rei d'imp o ali war-ze.

Ouspenn eur sant-paeron, eur rener a zo ezom. Ma kemerfomp da Rener a enor an tad Hayde an euz savet ha ledet an dirwest dre Vreiz-Tramor? — A-hent-all eur madoberour ec'h eo bet evid-omp. Gant e aluzenou puilh e roaz harp d'imp-ni, er pen kenta dreist-holl. Mar 'd eo chomet hon C'Hroaz a zav hen eo a zo kiriek. Eun enor dleet mad d'ean eo henvel anean da Rener a enor euz hon dirwest.

Mar karfe breman eur belek bennag euz ar Vro dont gan-imp ive! Kemer a rafe renadurez hon c'henvreuries hag an nize evid-omp eur menoz mad bende o laret an oferen, da c'hervel war-n-omp bennoz Doue, na c'hallfomp man hep-d-i.

LIZER KALONEK EUR MIGNON OC'H OBER AL LE

Panverit-ar-Beskont, 11 a viz Meurs 1900.

Aotrou Rener,

En gortoz oc'h e vefe unan bennag deuz lennerien Kroaz ar Vretoned hag a rafe al le da dremen hep eva gwin-ardant. Eun dra stard eo touet er c'hiz-ze:

Laret a zo ezet, dere'hel a zo diez.

Biskoaz n'am euz bet karante vraz evit an evach krenv: tremen euz bla a zo abou n'am euz ket evel gwin-ardant, ha laret an eur euz-in ma-nun pennoz biken ken gwin krenv na dosta deuz ma genou.

Eur pennad sinzer 'zo na evan nemet listr. Mar plij zo d'ac'h, kemerat kement-man evit skouer, Mar gallin, evit gwin-ardant n'arrou ket en distarz ma javo.

Digemeret, aotrou Rener, ma gwellaen gourc'hemennou.

Josef An Bouette.

Breman omp daou neuze war roll an dirwest:

An otro Bouette 'n euz graet al le an 11 euz a viz meur 1900.

Abherve 'n euz graet al le ar 14 euz a viz meurs 1900.

Eun « dolen-le » hag eun « histor santel » a vo kaset d'an aotrou Bouette.

Gwerz ar Vewenti

(Kendalc'h)

Goude holl, koll danve
A zo eur c'holl dister;
An enor, ar vue
'Zo treo a verr-amzer;
Ar c'holl braz, o ma Doue!
Eo ar c'holl euz an ine,
Gwallleur ar gwallleurion:
Setu 'velkent, a dra zur,
Al labour, ar freuz hudur
Euz ar mewentiou.

Penoz, lonker, e c'hallfes
Bean soveteet?
Dre natur eo al loutegez
Pec'hed marvel daonet.
Pa vec'h divlam a-hent-all,
Pec'hed ebet na tech fall,
Ken si nemet mewi,
Ar Vewenti hec'h-unan
Da dolo e-kreiz an tan
Da viken da dewi.

Ar si-man, ma breudeur,
Ouspenn ma he pec'hed,
A zo eur PEC'HED-MEUR,
Gant kant si-all heulhiet;
Fe brosk, gwall-brozegeres,
Laeronsi, gadaleser,
Muntrezez, mil doried,
Rag n'euz toried ken ponner
Nan e gwest-mad d'hen ober
An den pa 'n euz evet.

Ouz e Grouer, e Zoue,
Dizuj ha dizoujanz,
En eskenn d'e drugare,
E ra mil dismeganz:
Gospeter ar misterio,
Gwall-dizakrer ar zulio,
E Zoue eo e gof,
An davarn eo e iliz,
E yelek-meur an 'hostiz,
Al le-Doue e brof.

E-kenver e nesau
Leun eo a falloni:
O prenan, o verzan,
E ra mil laeronsi;
Den paour, e balc'h e c'henaou;
Den a bluen, 'lar met gaou,
Servijer, ho laero;
Tad eo, ya! tad kri meurbet,
Pried, muntre e bried,
Gward war-n-oc'h, ho tebro.

Brasan drouk a oufe
Bean graet d'an nesau
Eo daoune e me
O rei gwall-skouter d'ean:
Oh! siouaz da bet hini
Eo kiriek d'en em zaoune
Ar gwall-ever diroll?
D'e dud, d'e amezeien
Kenseurted, tavarnerien,
Skouer-fall a ra d'an holl.

Ha c'hoaz en e spered,
En e holl skiansho,
Ar mewier dielbed
Nan eo nemet sio:
C'honezet gant ar rogenes,
Ha leun a vuanegez,
Pen kalet, kizidik,
Fallakr en e ioulo,
Tranbellek en e gomzo,
Gant korf ha kalon lik.

(Da heuilh).

Torfejou ar Vewenti

En Kemper

Gwad ar Vretoned n'e ket euz bean mesket gant gwin-ardant; ar gwin-ardant a lak ar gouarer en o izili, ar grizder en o c'halon en euz doare a lakfe al loened da spontan.

Prestik e vo red lemel er-meaz a-veak an dud ar mewier, eul loen kri ha dinatur meurbed a zo deut war ar bed gant ar gwin-ardant, ha na oa ket gwelet c'hoaz hini euzouc'h evit-an.

En de-all, unan euz al loened-ze an euz kavet war e hent eur plac'hik pevarzek vis, ha pa hen deuz gwelet e oa hec'h-unan, en euz tennet e gontel ha skoed anei en he fenn, en he c'hein, en he c'hol, en he feultrin, troc'het d'ei he biziet hag he dorn, ha goude, diskaret anei hag he diframmet a daoliou treid!

Deomp, 'potred ha bec'h c'hoaz d'ar gwin-ardant!

DUR-SA-DOR.

BREIZ-IZEL

O ma Bro gaer a Vreiz-Izel,
Ma c'harante wirion,
Daved-oud pa dolan eur zell,
Trid em c'hreiz ma c'halon.

Sed du-hont ar mor glaz-glain,
War-n-an gouelio gwen-kan;
Ouz an od ar wagen lirzin
A darz en eur gaoan.

Eo gwir, oud-le, perlezen Breiz
Ma mam-Vro Landreger,
Gant traoniennou glaz en es leiz
Ha trevajoù seder.

Pelloc'h eman Bro-Leoniz,
Bro an touriou uhel
Savet war gant ha kant iliz
'Tro da « Gastel santel ».

En Kerne na brav eo bevan
En er skany ar meno :
Pep tra 'zabiant seder ha glan
Pa ver tostoc'h d'an Nô.

Ha, dreist-holl, 'pez rs d'in tridal
Eo kavout tro-war-dro
Roudou tud an amzer gwech-all
O deuz savet ma bro.

Sed a-hont eur chapelik koant
Kuzet er c'hlaezen :
Eno 'veve gwech-all eur zant,
Eno 'ro e beden.

Deud e oa gant hon zadou koz,
Euz hon mam-Vro Tramor ;
O tec'hel dirag Yan ar Sôz
'Tiskenchont en Arvor.

N'anveet ket en Plourio
Traouien doue Ar C'houled ?
Eno kleze dir hon zado
Ledaz an Normaned...

Klevet, en menciou Kerne,
An tad koz 'tisplegan
Penôz harpar ar Vro, er Fe,
E dad a oa chouan.

War ho roudou, gwir Vretoned,
'Ouis difen ho pro,
Ni fell d'imp mont ha, mar be red,
Skuilha hon gwad d'hon zro.

Sent hag ho peuz savet er c'hloar
Evel eur Vreiz Neve,
Gret ma skeudo Breiz an douar
Hoc'h hini 'zo en Nê!

(Kinniget d'e vignon « Taldir »
gant « Abherve ».)

EUN INE MARO

(Kendalc'h)

An den jentil a c'hoanteaz disken euz e wele. Hag hen
o welet neuze eno dirak-an, eun arched ha pewar c'holo
en dro d'ei ha war benn an arched eur mortuo-uz-du. Ar
bleo a reudaz gand ar spount war benn ar beajour.
C'hoantad a reaz mont e-mez dre benn e wele hag an
arched en em gavaz eno kenkent.

Pemp gwech dius-tu ec'h esaz tec'h'al ha pemp gwech
e kavaz an arched war e hent, gant ar mortuo-uz-du hag ar
pewar golo, daou a hep tu.

An den jentil neuze e deuz da zont d'ean deuz ineo ar
purtkoar. Daouina 'reaz en e wele, ober 'reaz zin ar
groaz en e gerc'h hag e laraz evel-hen :

« Piou oud-te, ine maro, lar ze d'in ? »

Hag e klevaz eur vouez o sevel deuz an arched hag o
laret :

« Me 'zo eur beajour, bet lac'het er gambr-man bean 'zo
eur pennad mad 'zo ; marvet hon, neket en eur stad gwel-
vad ha breman hon o tevi en t'ân ar purtkoar ! »

« Ine maro, petore tra 'teuz c'hoant e rafen evid-
oud ? »

« C'hoant em euz da gaut c'houec'h oferen en iliz
Itron-Varia Folgoat, c'houec'h oferen laret en du, ha
neuze em euz ezomm deuz eur pelerinaj gret evid-on en
chapel Itron-Varia Rumengol. »

« Ine maro, me 'rey laret evid-oud c'houec'h oferen en
Itron-Varia Folgoat ha a rey evid-oud eur pelerinaj en
Itron-Varia Rumengol. »

A-hoa 'oa d'eo den jentil bean laret e c'hir divean, ar
pewar c'holo 'oe lse'het hag an arched kaset e-mez ar
gambr, ha na glevaz trouz ebed ar peurest deuz an noz.

Met, koulskoude, an den jentil ne zerraz lagad ebed
goude-ze. Re a spount an nevoa bet. An de war-lerc'h ar
beure, ar beajour a laraz d'an hostiz ar pez oa tremenet
en noz-ze.

« Ma den mad, eme an den jentil, me e an otro Rohan,
deuz kaste Goulin. Me 'reyo me ma-unan laret ar c'houec'h

oferen hag a yelo da chapel Itron-Varia Rumengol evid-
an ine maro-ze. Neuze 'ta bezot d'inec'h diwar vremen. »
Eur mix goude pe dost, ar gambr-ou oa deut da vean
gwenn, ha hiric an de ne vo klevet e-barz, hed an noz,
nemet ar gwennili yaouank oc'h aelani en o hez, ha trouz
an avel o c'houzant er chiminal. Lec'h 'oa trouz eo deut
ar peuc'h. An ine maro 'zo tarnijet da chom daved Doue.
GREK.

MAM-BRO

DIVIZ V.

MONAN. — JANED KOZ.

MONAN

Janed koz, Per a ra e c'houre'hemeno d'ac'h.

JANED KOZ

Ha gwir ? Pelec'h eman ? Hag hen 'zo beo ha yac'h ?

MONAN

Beo eo, Janed, pa skriv, mez bet eo klav 'pad pell,
Ha sethu c'hoant d'ean da zont da Vreiz-Izel ;
Me 'gred 'wel skler breman penôz 'barz ar c'herio
A zo muioch a bosan 'vit a blijadurio.

JANED KOZ

Daoust hag hen 'n euz gonet ive ean tam arc'hant ?

MONAN

Met e teuyo en yac'h d'ar gear, na 'm euz ken c'hoant.

JANED KOZ

Ma l mar 'n euz gret e dro hep rozellad netra,
Na daly ket d'ean dont aman da glask bara ;
Yec'hed mad a zo mad, mez nan eo ket a-walc'h,
Gwelloc'h c'hoaz e vije sour melen 'leiz eur yalc'h.

MONAN

Herve klevan ganac'h, breman eun dra 'zo skler,
Ma breur en ti e dad 'n evo ken digemor ;
An de-ze ma savas e droad dreist d'an treujo,
An nor evit biken 'zerraz war e zeulio.
Biskoaz na 'm oa gwelet ober da eur mevel
Evel ma rer hiric en ti-man d'eur bugel ;
Biken 'm ije kredet, panevet e klevan,
E renkje 'n e di koll e blas pe hen paean.
Trugare d'ac'h, Janed, kaer eo ho tigare !...
Sethu 'ta 'vit ma breur muzul ho karante !

JANED KOZ

N'eo ket ma c'halon-me, Monan, he deuz yenet
Ouz ho preur, a garan daoust ma 'n euz gwall-droet ;
Kement am euz laret 'zo 'balemour d'ho tad ;
Hennez eo 'n euz troet ; hennez eo 'n euz yenaat.
Ia, sionaz 'vit ho preur, ma tizro hag hen paour,
Ma teu da glask digor anez eun alc'houe sour !

MONAN

Janed koz, n'intentan eur gir en ho komzo ;
Mar anavan ma zad, n'e ket evit mado
E tigor da Ber an nor eur wech zerrret ;
Ma zad a zo uhel a benn hag a spered.
Gwelloc'h a ve d'am breur donet gant keun d'ar gear
Evit gant arc'hant gwenn hag sour 'leiz eur zac'h l'êr.
(Zellet a ra ouz an horolach).

Arsa, Janed, me 'ya da glask an dud d'ar park ;
Tolet plê mad penôz e chom mern en ho karg.
(Monet a ra 'r meaz).

JANED KOZ ('n eur bleal gant mern)

Kaer 'zo laret, red eo d'eur poir bean digar
Da lezel o-unan tad ha mam, breur ha c'hoar,
Gant eur vereuri vraz a vev pemp a gezek,
Denved, pevar bore'hel hag ugent loen kerniek,
Eur strêl euz ar vrasan noz ha de, hany ha goanv
Vit monet da Paris perag ?... da gouean klav !
Ha d'ar c'houlz e komzer oa 'vont da zimezi ;
Dibabet 'oa ar plac'h, kempenet 'oa o zi,
Hag hen a lar zouden kenavo d'e vestrez,
D'e vignoned, d'e di ha d'ar briedelez.
An tad a fum, ar vam a ouel, ar breur, ar c'hoar

A zo war o seiz pen ; red eo mont da Paris.
Diaoul kear a zo trec'h ; red eo mont da Paris.
Ha hiric 'teu d'ar gear, hen diarc'hant ha skwir.
Bravan stum da zont da welet e zousik,
A gred d'ei, a dra zur, eo breman pinvidik.
Allaz ! Hag ar poir koz zur na blego biken !
Kentoc'h gwelet e vab o tagan 'n e gichen,
Kentoc'h ben lezel kren da foeltri war e du
'Vit digeri an nor da rei d'ean repu !
Jesus Maria !

(Fañkan ra ar skullo war an dôl).

(o sellet)

Arru breman an hini goz,
Ha ru he daoulagad ; c'hoaz e vo bec'h fenoz ;
Jesus Gwerc'hez Vari !... Ha piou 'ta a lare
'Ve mo 'n evo savet ar seurt galoump-ze ?...

(Terri a ra eur skal).

(Da heuilh)

DIR-NA-DOR.

DANVEZ EUR GERIADUR

KOC'H-VARA (Kerne) da laret « bara gwespet » « bara
ar vartoloded ».

BRINSO (Kerne) da laret « blincho ».

MEIN-GAILHES (Kerne) eur seurt mean a ve mad da
veintad henchou.

(Da heuilh).

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad o
deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR
GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlen en hon
bureoio an « HENT AR GROAZ » nevo ; skrivet eo en
yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h
pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hantik kaer
gret gant eur skrivagner Bruzet-braz gwech-all mesk ar
Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chaloni ha
vikel-vraz, on euz roet d'al levr an ôtreadar ar 26 a viz
du divezan.

Sethu aman ar prijio :

Unan hepken : tri gwennek hag eur gwennek evit
kas anean ar pez a zo : pewar gwen-
nek (o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousea) c'houec'h real ha
daou wennek gant an timbjo ; ze 'ra
8 real (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da
laret eo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

Gouennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en lean-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit tousea) : 3 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

ERWAN HERNOT

KIZELER KALVARIIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Imprimerie Saint-Guillaume, Saint-Brieux.

KROAZ AR VRETONED
a goust
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou wannek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kroez ar Vretoned, en bre-
zoned, Treger, Lorient tra
a zell ouz-hoc'h. Bro Breiz-
Tel hag ouz he yez; hag
ive; gwede an amzer, eur
gwinno-kennig; diwal-
bern Breiz-Treger.

AR BREZONEK HAG AR FELZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Geiz.

Dale'hil hepred d'ho brezonek.
Yez an dud vad ha kalonek.

Yez ar felz eo; ma vo trec'hel.
Goumpuz ar Vez, e ve Pech'hel!
Man.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FELZ
GAND AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furnez ar Geiz.

Aluzenno bet digant hon lennerien

Herminik. 20 real

Herminik, an neuz savet Stereiden, Dotoigon ar Wer-
c'hez, Moereb Anna Jan ha kant ha kant pennad-skrid
all dudius da lenn ha leun a skourio mad, Herminik hag a
zo anaveet ha karet gant holl lennerien ar Grouz, na
ankoua ket hon c'hloen vihan, daoust d'ean da vean eot
kwit (spi em euz ne vo nemet evit berr amzer) euz hon
Bro ger a Vreiz-Izel. Sed aman ar penn kenta euz al lizer
kalonek en euz bet ar vadeler da skriva d'imp.

Otro Reuer,

Kas a ran d'ac'h ma aluzen evid Kroaz ar Vretoned,
hon « c'hloen » ken karet. Re dister deuz ma c'hoant
eo an aluzen-man, met me zonzj e c'hellin, ben nebeut
amzer, kas d'ac'h eun dra benag c'hoaz.

Taolen an dirwest hag ar skouer vad

Moulet e vo hepdale (taolenno an dirwest). Neb a raio al
LE da chom hep evan gwinn-ardant pe 'hed ar peurest euz
e vuc pe evit eur pennad amzer (na hallo ket bean biha-
noe'h 'vid eur miz) a vo roet d'ean eun daolen sinet ganin
ha gant an tad Hayde. Al Leour a zino ive hag a lako
an daolen en pign en e di, d'an holl da welet anei. Evel-
se, ken liez gwec'h ma paro e zaoulagad war-n-i, e teuyo
sonj d'ean euz ar pez en nevo touet hag e vo ezetoc'h
d'ean dere'hel d'e c'hir.

War an daolen e vo skeudennet patrom Hon Zalver en
e dremenvan, gant ar beden-man :

O ma Jezuz benniget, pa oac'h stag ouz ar Grouz,
Ho peuz e-pad hler amzer gouzanvet see'hed braz;
Dre ar gwin trenek ha c'houero a op d'ac'h kinniget,
Dioaz pech'ed ar Vewenti hon diwallet hepred.

Dindan ar patrom e vo moulet komzo al Le : « Me a
dou dirsg Doue ha sent Breiz chom hep eva bannac'h
gwin-ardant ebod e-pad ma bue (pe e-pad eur miz, daou
viz, tri miz). Me a c'houlen digant Doue, dre dellidou hon
Zalver, ar Werc'hez ha sent Breiz, ar c'hraz da dere'hel
mad dan le. »

Ar genta taolen a vo roet d'an otro Joseb Bouette euz
Panvrit-ar-Beskond, an euz graet al le ar c'hentan euz
holl Vretoned Breiz-Izel. Doue da rey d'imp ar blijadur
da welet meur a hini o kerzet d'e heul hepdale. An otro
Perennès 'neuz graet al le ive; e lizer e vo moulet ar
zun a deuz.

Gwerz ar Vewenti

(Pennad diwean)

Ma vefe 'n e vuc
Esper da furaat,
Ma teufe c'hoaz furnez
D'ean gant an oad ;
Ar c'hontrol ac'h e siouaz !
Dre ma kosa e teu gwaz,
'Vel eun den tersiennet,
Dre ma tiroll da eva,
Nemet peurgreski ne ra
Mui ouz mui e see'hed.

Nan eo ket na c'hellet
Digas gwel ho pue ;
Evit trei na gleet
Nemed kaout bolante ;
'Vit gwella ho klevejo
N'euz ezomm a gen louzo
Nemed hepken unan,
TROC'HET D'AN DROUK E WRIEN
Ar gwin dilezet a-gren,
Pare oc'h ken huban.

Allaz l an disparti,
Sur, a vezo poanuz ;
Sur e koust enebi
Ouz eun tech pennaduz,
Med mar geo tenn ar c'hrogad,
Eun dra red eo, sonjet mad.
Deuz a daou dra unan,
Ar baraduz mar trec'hel,
Pe an infern mar pleget,
Ar gonid pe an tan.

Al 'ta, ma breur kristen,
Brezel d'an enebour !
Galvet dre ar beden,
An Otro d'ho sikour ;
En em erbedet ive
Da Vari gwir Vamm Doue,
Daou dra, PEDI, TEC'HET ;
Pedi stard mad an Otro,
Tec'hel deuz an holl risklo ;
Groot-ze, hag oc'h zalvet !

Pred eo, o ma Doue !
Trein kein d'am drouk-ober,
Touit, 'ran d'ac'h hirie
Ne vezin mui ken mewier
Ma c'hennerzet, ma Zalver,
Ma vezin feal d'am ger ;
E lec'h ma mementio,
Me 'roy piñij gale,
Me 'dougou daon ha zec'hed :
Ho kras d'in, ma Otro !

(Ar werz koz-man a zo bet kompennet ha reizet a
neve gant otro person Tredrez).

TENZOR AL LABOURERIEN

Sethu gret ganac'h an dibab deuz ar seurt avalo ho peuz
c'hoant da gavet en ho parko. Breman e c'houlennet petra
e ar gwella d'ober : prenan ha plantan pe greffan.

An eil hag egile a zo mad ; kouskoude, bean zo labou-
rierien hag e gwel gant-e greffan ; suroc'h e vent, eme,
da gavout ar seurt avalo o deve c'hoant.

War hep seurt plant e vo greffet : plant yaouank ha
plant arvu osjet. War-ze e zo eun ali mad da rei ha heuilh ;
na c'hreffet gwec'h ebet war blant neve blantet ; lezet
ane daou pe dri bla da gemer nerz ha da ober grizioù,
arog stagan out-e brankou neve da vevan, pa otramant
ar ween a chomo dinerz ha digaloun, ha na vo biken
nemet eur ween laouret.

Mar be nerzus ha kalounek ar ween, en tri pe bevar
bla, ar c'hreffan a deuo da vad hag a roio d'ac'h eun
tamik freuz ; mez ne lezet ket anei da zarevi ar freuz-ze
holl er blavezio kentaù : skwizan a rafec'h ar ween hep
talvoudegez ebod ; lezet gant-i daou pe dri aval, avalc'h
evit tanvad, ha distaget ar re-all, 'dal ma vefont troadet.
Evel-se ar ween a impliou mad he galloud, o voutan
grizioù ha kost, hag abenn pevar pe bemp bla, ar freuz a
vo kalz muioc'h ane, ha gwelloc'h e vefont.

Sethu aman eul labourer-all hag eo red d'ean plantan :
an avel an euz diskaret darn euz e we, darn-all a zo gwall
goz ; eur park a-bez an euz da blantan.

Pebini e ar gwellan stum da blantan ? Broio 'zo hag a
blant o gwe war ar c'hleunio, darn-all en-dro d'ar park,
ni dre-aman, a blant kreiz ar park. Me gred d'in ar gwellan
stum eo plantan en-dro d'ar park ; sethu perag : mar
planter kreiz ar park, al labour douar a vo diez ; muioc'h
a zouar ive a vo kollet ; plantet en-dro d'ar park : an
douar a vezo muioc'h dizolo, ha dre-ze pep tra a ziwan
hag a deuo gwelloc'h.

(Da heuilh).

WAR AR ZILVIDIGEZ

Poaniet gant ho zilvidigez ;
Pa ve c'hoant, ze n'e ket diez ;
Dreist d'al labour-man n'euz netra,
Hep-an ho pue nan e tra.

DIWEAN :

Heb ar baraduz, kredet ze mad,
Gwir evrusted n'heller ket kùd.

Nag a goller pa goller-ze !
Rag koll 'rer ar gwel a Zoue ;
'Lec'h an evrusted braz dispar,
An infern 'vo ho lod heb mar.

Petra dal gonid ar bed holl
Mar lezom hon ine da goll,
Mar renkomp, bugale Satan,
Leski dalc'h-mad e-barz an tan ?

Petra gavimp ken c'hoantaù
Evel ar vuc peurbaduz ?
Mado all, zo c'hoariello ;
Ouz o c'hilask omp bugaligo.

Sonjomp : e-pad an holl viken
Pe c'houzanv, pe bean laouez :
Setu eur wirione a-bouez
Neb n'hi sell ket 'zo diezvez.

Ma Doue, keit ma vefomp benv,
Gret d'imp dalc'h-mad zonzj an Eav ;
Dre ho kras ma welfomp eun de,
Koustout da goustout, gloar Doue !

F. G.

EUR MARVAILH DIWAR-BENN DOR-DAL ILIZ KOZ KERVARIA-SULARD

En pep parouz e zo bep sort kontadenno. Sethu aman
unan em euz klevet en Langoat diwar-benn dor-dal iliz
koz Kervaria-Sulard.

Eur pennad deuz bourk Kervaria en em gav eur vereri
hanvet Koatalio. Eun de d'ar beure, oe spontet tud eno o
welet eur wrac'h koz kousket en kresc'h eur viz-vein
ac'h a d'ar zoller. Dius tu, meste an ti, a bigoaz er viz
hag a stlapan an lini goz en traon. Houman an em zavaz
hep deuk ebet, mez gwall-gonnaret e oa hag e kargaz
holl dud an ti deuz a bep sort mallozio. « Me, emei, eo ar
vosen, hag am mo zonzj diwac'h ! »
Bean zo eur werz a dalc'h an evor euz ze :

Mar distroan d'ar Vro
Me 'mo zonzj a Koatalio.

Meste an ti hag e dud spouronnet gant komjo ar
wrac'h-ze, gant aoun n'he dije bet c'hoant da vont e-barz
an ti, a zerraz an holl dorejo, hag a c'houezaz eun tantad
mad a dan gant ar muiian a voged ma hellent ; mez koll a
rejoit ho foan, rak ar plasc'h koz na glaskaz ket mont
e-barz ha dere'hel a reaz gant hec'h hent.

J. L. H.,
person Sant Jakoz.

(Da heuilh).

KROAZ AR VRETONED
a gont :
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall
20 real ha daou wennek
evit ar Bro-estron

KROAZ AR VRETONED

Kavel a ve war-ni, en Brezouek Treger, kement tra a fell dez heñ. Bro Breiz-hag ouz ha yez : hag ive, gwech an aotrou, eur gwechenn heñnag diwar-benn Breiz-Fransez.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnes ar Geiz.

Dals hit bepred d'ho brezouek,
Yez ar feiz eo, ma ve trechet,
Yez an dud vad he kalonek.

Yez ar feiz eo, ma ve trechet,
Ouspenn ar Vez, e ve Feiz-hell
Muz.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furnes ar Geiz.

T'olenn an dirwest hag ar skouer vad

T'olenn an Dirwest a zo moulet. Kaset e vo hep dale d'ar re an euz gret al le da dremen hep evan evach kre.

Sethu aman o hanoio :

JOSEB BOLETTE, euz Panvrit-ar-Beskond.

IAN-MARI PERENNES, euz Zant-Lorand.

GABRIEL KERLEAU, euz Prat.

An otro Gabriel Kerleau a ra al le evit daou vla.

Enor d'an tri den-man an euz ar galon, dirag an holl, da derri kren ha krak gant ar gwin-ardant ! Me garje penoz ar gazeten-man a gasin da bep korn a Vreiz-Izel, da bep ti, bras ha bihan, o hanoio hag o skouer vad. Na yefont ket o-unan, me gred, hag hep dale e tenio d'imp c'hoaz hanoio-all. Biken na vo re ; an holl Vretoned a dleje bean war Tolen an Dirwest, distaget kren o c'hallono dimeuz an evach milliget. Doue e-unan a oar nag a hoanio, a wall-eurion a bep kiz a jach, war-n-omp ha war ar vro, ar gwin-ardant ; laz an ra an den, diskar 'ra an tiegezoù, kontami 'ra ar vugale, ponnian 'ra ar vro ; ar vosen, ar brezel n'int ket gwasso'h ma staguso'h evit klevend an everen, hag an ever, kant ha kant torfed dinatur a zo dimp eun testeni a ze, an ever, pa ve trec'h dean o dech fall, eo ar gwason ouz an holl loened kri.

Menlomp eta ha trugarekomp ar re an euz gret al le da lemel dimeuz o dale'h pep c'hallono evit an evach ; ar re-ze a l'entent ar gwellan o mad, hini o zud hag o bro.

— o —

N'e ket red ober al le evit ar vne, nag evit eur bla ; awalc'h e toui evit eur miz, mar be c'hoant ; gant e talc'hier mad d'ar gomz roet ; n'e ket eur c'hoariaden eo kement-man, mez eun dra vraz hag a dalvoudegez.

An Dirwest a zo zavet breman er broio dre-holl ; rag dre-holl, e teuer da wetel skler penoz ar gwin-ardant a gas ar bed da goll tam ha tam ; en Bro-Zaoz, dreist-holl en bro Gymni, e ve kavet an Dirwest er skolioù, ha desket d'ar vugale kasad an evach.

En Bro-C'hall, en Allemagn, en Itali, tud a bep renk, a bep oad, a skriv o hano war dolenno an Dirwest : ha ni, Bretoned, pa 'man ar re-all o tanzen bean jare, a chomo da ruilh al en fark ar Veventi ? Neuze hep dals, ar bed holl a ziskouefe ac'hanomp gant ar biz, en eur laret evel e kleven siozaz l neuz ket pell : « Ar Vretoned a zo brein gant ar gwin-ardant ; eun toullad blavezio, ha na vo ken mad ar Vretoned nemet da stlepel a goste, gant sonn na gostantent ar re-all.

Kement-man n'e ket gwir ha na vo biken, mar karomp heuilh skouer ar Vretoned vad eman o hanoio aman el lec'h a enor.

ERVOAN MOAL (DIN-NA-DOU), euz Koadout,
hag a skriv o hano ar bevar war Dolen an Dirwest.

N. B. — An otro « Tik-Tak » euz ar Grouz gallek a ra ive da zavel eun Dirwest, mez evit ar Challaoued. Kroaz ar Vretoned a ra kement-all, evit ar Vretoned a gomz brezouek.

Da glasko pep hini euz e du evit zavel hon « Unvaniez » an Dirwest ; pa velomp eun toulladik e vo hanvet ar pennou hag ar rener anei.

TENZOR AL LABOURERIEN

N'euz forz pelec'h e plantet ho kve avalo, pe en-dro d'ar park pe en kreiz, eun dra zo rekiz, gont penoz ha pegoulz plantan.

Pegoulz plantan ?

Red e aman t'ol evez euz stad an douar : mar e g'leb, e well plantan da viz meuz, tremenet ar goany hag an darn-vujan euz an doureier ; mar e zee'h ho tonar, plantet da viz du ; eur gont koz zo hag a lar :

Da oul Zantez Kaledin
Pep tam koat a ra giron.

Ha penoz plantan ? — Sethu aman kiz ar re a blant en-dro d'ar park. Gonde an est, peuret ar boed gant al loened, e ve kaset an alar d'ar park, hag e ve troet da vreinna

pemp pe c'honoc'h hom douar tro-war-dro, kichen ar c'hleun. Eno pen-da-henn e vo plantet da viz du pe da viz meurs.

Arro ar c'houlz. Al labourer a gemer e dranch hag e bal hag a ia d'ar park. Da gentan e verk ped gween an euz c'hoant da sevel ha da blantan, o lezel awalc'h a blas etre pep hini evit ma c'hallou tourel koat ha donet da vraz. Neuze a ra e doullou.

Tri drostad hanter a ledander, an evo pep toull war bep tu, ha rez tri drostad a dounder ; mar plant en douar mad mez ponner, en euz pep interest o toullan douar : ar griou a grogou dounoc'h hag a vo krenvoc'h.

Deuz an douar an evo tennet, al labourer gwiziek ha spredetek a rei ter loden ; an hini warlein, an hini kreiz ; an hini dindean. Sethu gret an toull.

Mad e an toull-ze da lakat ar veen ? Nan ; al labourer a dap adarre e bal, hag a d'ol enn-an ar c'hentan douar an evoa tennet diwar c'horre.

Mar 'n euz an toull war-dro tri drostad, e t'ol douar mad betek na chom ken nemet eun kroatad da dounder ; neuze e kemer e blantan hag e lak anei war za en toull ; mad e vije arag stuman an douar dindanni, evel eur bern douar go ; ar griou a gemerou welloc'h a ze o fleg da vomet war draon. War lein ar griou, al labourer a dol adarre douar mad, diwar c'horre ar park, ha goude hepken e lak teilb, teilb zee'h avad, ha nan teilb tom, pe otramant ar griou a domou hag ar blantan a varvou. War c'horre an teilb, 've breman lakat an eil loden douar, war an eil loden an derved ; eun tam kouc'h goude tro-war-dro : ha neuz al labourer a ra eur c'horrad hutun pare e :

Sethu aze, war ma c'hreden, ar gwellan kiz da blantan gwe avalo evit ober d'e kregi priu da rei avalo, ha kregi stard ouz an avel.

(Da heuilh).

EUR MARVAILH DIWAR-BENN DOR-DAL ILIZ KOZ KERVARIA-SULARD

Arro e kichen eur ruzelen, ar wrac'h a chomaz a-gren, rak n'halle ket he-unan treuzi an douar. Ar vosen, goul ouzoc'h, n'halle ket biken treman so douar, mar na vije ket douget gant unan heñnag.

A-ben eun nebant amez goude ma oa arro ero, eun den a deuz ive gant eur c'har. An hini goz a c'houlennaz digant-an hag heñnag ije ar vadelez da dremen anei dre ar ruzelen. An den-man oa souezet braz mi-chanz, ha koulskoude a laraz e tremenjo anei. Dre na oa ket ledan ar ruzelen, he c'hemeraz etre e zivrec'h hag e oa spontet o wolel na boueze tam ebet ; zavel a reaz anei evel ma 'n ije gret deuz blouzen.

An hini goz a drugarekaaz snean a greiz kalon, hag a laraz dean e oa ar vosen ; mox pan-so-gwir an evoa he zremenet, hi a espernje anean dizestoc'h. « Breman, me a ouio, emei, ober kalz a distuj er vro : evit-ze, en em e gavin dizal kentan er vored, e-kichen an nor-dal, a c'houl vo deuz eun tu ha me en tu-all ; me ho kwelo e ha c'houl am gwelo, mez den-ah ebet na welo ac'hanou. « Tolet pl' d'an dud a stokin out-o gant eur var, hag a c'hansfet ar reo a gle mervel. »

Goude ar c'horro-ze, ar wrac'h a yezaz kwit. Ar charretour a reaz ar pez an evoa larot dean ar wrac'h koz. Ar zul war-lec'h, e-pad ar prosession e chomaz 'n eun tu deuz an nor dal, hag e weler an hini goz o stoken he baz ouz ouспен kant a dud.

Nebant amez goude, ar vosen du a aruaz en Kervaria-Sulard, hag ar re stiket gant baz an hini goz, a varvaz zoudou.

Neuze an den-man, test euz ar pez an euz kontet dac'h, a yezaz da zavel ar person hag a laraz d'ean petra oa c'hoarveet en e barrou. An otro-man o gondaonas rak-tal an nor-dal, hag aboue, biskoaz ar prosession na dremenaz dre eno, an nor a chomaz moraillet beteg eo bet dispennet an iliz koz.

(Kontet d'in otro Kergroaz ha chapel ar C'hoat, en Langot).

J. L. H.,
person Sant Jakez.

STOURM AN TRI BREUR

En envor d'am mignon gwech-all G. Milin,
a zo heñ d'ean yant neb a gar breiz hag
ar brezouek.
E. E.

Eur stourmat berr, mez Ariz ha lenn
G. M., Argal, Abouevra'h.

1.

Tre 'n tri breur Horan, Romaned,
Hag an tri C'horian, Albaned,

P'otred a ligneo ne'hel,
Brudet kuerc en trionac'h brezel,

A dril kalono kri 'n o c'hoaz,
Zo bet tanked eun emgann reiz ;

Eun emgann reiz zo divizet
'Vit d'iroestla eur skoum kalet ;

'Vit d'iroestla eur skoum kalet
Gant an dir, ouz heñ troc'han net ;

Evit gont piv o daou roue
A zeuy da zujed d'egile ;

'Vit gont pini euz o diou vro
A roy d'eben hi bezenno,

A roy hi lezenno d'eben
A oad da oad, da dirvikien.

Da zellet emgann an tri breur
Ar rouane, tudchentil-veur,

Soudardet, ha tud an diou bobl,
Re zister kouls hag ar re nobl

Tro-war-dro zo bodet, ken stank
Evel ar yead war lez eur stank ;

Hag i gwasket gant hir ankeo,
O c'hortoz pes 'ya da dremen ;

O c'hortoz pes 'ya da dremen...
Pa den ar c'honoc'h war an dachen.

Gant-e peb a skoed d'em zifenn,
Peb a fok-houarn war o lenn,

War o den peb a dok-houarn,
Ha klezeier en o daouarn,

Klezeier lem, blerimet splam ;
Hag en o daoulegad tan-flam,

A ziskuilh youl-grany o c'halon
Da laza pe vervel heb ron

'Vit rei d'ismandr d'an ermezad
Ha da dud o bro kelo mad l

An trompilh skiltir o tregarni
'Ra lammet ar vrezelidi

'N eil ouz egile ; o daou eun
En eur strollad en em zestum,

'N em juntr a-herr 'n eur c'hrogad ter ;
Hag i c'hoari o c'hlezeier :

Hag i 'n em sko, 'n em zrailh, 'n em fust
A-dreuz, a-hed, gant t'olio rust,

O klask 'n em zispenn a bezio
Pe dorri 'n hent d'o c'hallono ;

O skojoz arem stag-oc'h-stak
A d'ol fulenno, hag a strak ;

O zreid ponner o tankeal
Lak endro d'e da c'hoornijal

Eur gomoulen denval a boult
Zo enn-i trouz ha luec ar foultr ;

Weler ken 'med ar goabren-hont
War vez ar stourm o vont, o tont ;

War vez ar stourm o vont, o tont,
Ken a gren an holl gant ar spont.

(Da heuilh).

BARR AR GOURT.

DANVEZ EUR GERIADUR

LARDAN, pa ve laret euz eun den, a dalv « c'hoari mad », « bean en e vleut ». Da skouer : *Lardan 'ra pour ar binion, da laret eo « c'hoari mad a re, eman en e vleut. »*

POUILHAL pe **KANA POUILH** d'unan bennag, laret gwall-gomzou d'eun.

TALAREK sellet *talarek*, ober sellou talarek, eo ober sellou put, rond, euz-eun.

IMPOTEK a dalv « eonen ». Da skouer : *Hennez a oa meo, ken a seue an impotek (pe an impotek gwenn) euz e c'heno, da laret eo an eonen.*

An otro Jaffrennou a skriv d'imp e rer, en Kerne-Uhel, **GWABREN** euz an oabl ha nan euz ar goummoulen ; euz *wabren* a larer pa ve c'hoant da goma euz euz-goummoulen.

EUL LIZER

Gant an hanoio-man, sethu enn all a erri ganimp, hini unan euz hon gwella ha gwiziek mignoned : otro person Tredrez. An hano-ze a luc'ho evel an aour en penn tolen an Dirwest. Mil trugare ha bennoz-Doue dean. Sethu aman e gomzou ; kalonnek int ha leun a furnez.

Tredrez, ar 25 a viz meurs, de Gouel ar War'hez.

Ma mignon ker,

Evit frealzi hon Zalver Jezuz-Krist o vervel war Venekalvar, devet gant ar zec'bed deuz hon ineo, hag intanet c'hoaz gant ar vestl hag ar gwin-trenk kinniget d'eun gant e vourevien kri, hag evit henilh, deuz a bell evit gwir, rojjo sant Erwan ma faeron ha patron ma farrouz, e teuan gant plijadur hag a volante vad d'ober al le ne gemain na gwin-srlant nag evaj krenv ebed epad ma holl bue, ha karout a rafen gwelet ma holl barrousiniz o tonet d'am heul hag oe'h ober evelhen. Bennoz ha trugare d'ac'h, ma mignon santel, gant mil meulodi da vean 'n em lakeet en pen kentan ar Vreuniez-ze eheb ar Vewenti villiget. Breuriez ken deread ha ken talvouduz evit ar c'horvo kouz hag evit an ineo !!

Ra deuto kalz a leourien kalonek da c'heuilh ar vaniel neve-ze ho peuz zavet evit enor ha zilvidigez hon Broik ar muian karet, Breiz-Izel gwech-all bro ar zent a vije c'hoaz hirie an de anez he lorkerien dour a varo.

Erwan-Mari-Gab Durand,

person Tredrez ha Lokemo, war-lerc'h Sant Erwan.

AR PERSON KOZ

War don : *Kentoc'h meuzel, 5 va Doue.*

Peur-achu gant-an e bedeo,
E gi Medor en e giched,
Ar person koz, e-tal an tan,
O c'hortoz lein 'zo o toman.

Pen a tigouez war dion vranel,
Eur paourik hag hen diskabel.
« Eun tam bara me a zehje
« Mar rofec'h d'in, en han Doue. »

— « God, et timad da rei digor
D'ar paour a zo ouz-toul an nor ;
Er gegin dira-z-han lekfet,
Al lein hoc'h euz 'vid-on aozet. »

— « Mez, otro person, p-lec'h 'la,
'C'h in da glask d'ec'h evit leina ;
Gout a red 'omp en penn ar znn ;
C'honi pe ar paour a renko yun. »

— « God, ober penn n'ro ket zentio,
Ha zentidigez a blij d'in,
War yun mar digouez d'in mervel
D'an env stannoc'h vezo zével. »

Eun de goude e eferan
'Vel eun den o tout war arbenn ;
« Otro person, c'honi zo ken mad
« True dimeuz eur psour kez tad.

« Eor miz 'zo, gant reuz ha klaved,
« Gant töl-labour na 'm euz kroget,
« Hag er ger ma bugaligou,
« O ouelan gant naon ha riou.

— « Godik, ma yalc'h, pelec'h eman,
Vid an den paour a zo aman ? »
— « Aotro, n'ho peuz, war ma c'hreden,
Nemet an tam arc'hant-ze ken. »

— « God, vad 'ra rei an aluzen,
Ha poanuz bras eo ho goulen ;
Aour hag arc'hant, pa vin maro
Na zavfont d'am heuilh d'an envo. »

— o —
Erc'h ha skorn, an evnedigo
A choum lieb flac'h bed an hentcho.
Heb tan 'n o zi ar beovien gez,
A zo talvoud e druez.

— « Aotro, heb keout, a venre,
'Meuz klasket ho mantel neve »
— « Mar 'deo ma mantel 'c'heuz klasket,
Hoc'h amzer, God, c'honi 'n euz kollet.

Dec'h d'abarde me hi roaz
D'euz c'hilasker-foed o hanter-noaz ;
Iskiz war goz dilhad neve ;
Ar paour 'vid-on 'bedo Doue. »

— o —
Ar person d'ar krec'h zo pignet,
Da glask hag hen c'hello kousket ;
Eur c'hoziad, echu an de,
'Vel eur beac'h ploum 'gouez 'n e wele.

Monez ar c'hloc'hik e-kreuz an noz,
A divun kren ar person koz ;
Eur c'hlanvour en par ar maro
O c'houlou e zakramancho.

— « Aotro person, ma am c'hredet,
D'ho kwele e tistrofet ;
Arc'hoaz, pe e tarzo an de,
Diwallusoc'h vezo hale. »

— « Eur c'hlanvour zo, ouz ma gevel,
Ha difrean, God, d'in a fell ;
Pe e ve de, pe ne ve ket,
Ar maro na c'hortoz kammet.

Biskoaz, epad ma hir vuez,
Deuz ma foan n'am euz bet truez,
Amzer awalch, a-rog neubet,
'Mo da diskouizan 'n em arched. »

— o —
Maro eo person ar barroz,
Evel ma varve han zant koz,
Na dastumaz tra er bed-man,
Mez Doue dastume 'vit-an !

Gab LISKILDRY.

EUN UNVANIEZ NEVE EN ROAON

Dre-holl en Breiz, ar c'hhalono a drid hirie evit ar vro hag ar brezonek. Deuz a du Roaon e teu d'imp diwar an avel keleier euz ar gwella. An otrone Jaffrennou, Ar Menn, Derrien, Enaut ha tregont all a zo o vont da zével eun unvaniez en Roaon etre an holl studierien brezonek. En unvaniez-ze na vo komzet nemet brezonek ; er prejou a relont etreze na vo debret nemet menjou brezonek : Krapouez, bara ha jistr nerzus ar vro da galounekad c'hoaz ar gwir Vretoned-ze.

Bec'h dei, pep hini euz e du, evit hon bro, hon c'hizio, hon fe !

KARTENNO-POST NEVE

Sethu gret gant Dir-Na-Dor kartennou-post gant toniou neve, bravoc'h c'hoaz evit ar re gentan.

Eman ton an *darzanel*, eur plac'h yaouank a goste Skaer, o ouelan d'he mignon a gwite anei evit monet d'ar servij ; ton ar *zouben leaz*, eur vamm-goz o rei zouben leaz d'he map bihan pignet war zivrec'h e vamm ; ton *Gwin ar C'hallaouel*, eur plac'h yaouank o vonet d'ar feunteun gant e lod-dour ; ton *Ar baourez leaz*, eur vreg dall hag ec'h renevez vihan, o c'houlou an aluzen 'tal eun nor-dal ; ton *keor Is*, Pipi Gonto, o kanan gwerz kear Is-korn an oaled, dindan ar golo lutik, keit man kosan o poc'hat war an takl ha lutuned bihan, e vignoned, o tarnijal endro d'eun.

Ar briz a zo hepred : *pevar gwennek ; tri gwennek evit lennerien Kroaz ar Vretoned, gant eur gwennek ouspenn dre bep c'haec'h.*

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad o deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR GROAZ » ha ne vank netra d'eun, da c'houlou en hon bureoio an « HENT AR GROAZ » neve ; skrivet eo en yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hantik kaer gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk ar Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chaloni ha vikel-vraz, on euz roet d'al levr an otradur ar 26 a viz du divezan.

Sethu aman ar prijio :

Unan hepken : tri gwennek hag eur gwennek evit kas anean ar pez a zo : *pevar gwennek* (o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousel) c'houec'h real ha daou wennek gant an timbjo ; *ze 'ra 8 real* (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da laret eo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Goulennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en Itan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit tousel) : 2 skoed ha 10 kwennek (dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed ha 13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

En ti :

An otro LANNOU, leorier en GWESGAMP, hag an otro HUYART, leorier en PEMBOUL, e kaver breman kement levr brezonek bet moulet gant *Kroaz ar Vretoned*, ha droist-holl GWERZIOU NEVE. Goulou ar werz war torfed Pabu ha Mantalot. Priz : 2 wennek.

KROAZ AR VRETONED
 10 real ar hie evit Breiz
 ha Bro-C'hall.
 20 real ha douz wennek
 evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavet e ve warni en bre-
 zennek Tegeer, kement ma
 a sell ouz hon Breiz-
 heil hag ouz he yez; hec
 ive, gwech an amzer, ouz
 arimmo bennag divar-
 benn Breiz-Fransez.

**AR BREZONNEK HAG AR FEIZ
 A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.**
 Furnez ar Geiz.

Dalc'hit hepred d'ho brezonnek,
 Tis an dud vad ha kalonek.

Tis ar fide so; ma ve lez'het.
 Ouspenn ar Vez, e ve Fez'het
 Muz.

**GANT BREZONNEK EO DEUD AR FEIZ
 GAND AR CALLEK EZ AIO A VREIZ**
 Furnez ar Geiz.

AN DIRWEST

(Uvaniez ar Vretoned vad a-eneb d'ar Vevont)

Taolennon an dirwest a zo bet kaset d'an otrone Bouette, euz Panvrit-ar-Beskond; Perennes, euz Sant-Loranz; Gabriel Kerleau, euz Prat; d'an otro Moal (Dir-na-Dor); da otro person Tredrez; ha me ma-unan en euz kemeret eun daolen ha lakaat ma « le » war-n-i evid ar peurrest euz ma bue. Bezet ar vadelez, pep-hini euz ar genvreudeur neve, da sina e hano war e daolen ha da verka ive pegeit e pado e « le », pe evit eur pennad amzer (na hell ket bean bihanoc'h 'vit eur miz) pe evit ar peurrest euz e vuez. Sinet em euz ar c'hentan taolennoman e lec'h an tad Hayde, ar rener a enor. An tad Hayde, 'vel ouzoc'h, a chom en Breiz-Tramor, e-kichen Ker-diz, pell-pell diouz Breiz-Izel, ha re a amzer hag a frejo en divije koustet kas an taolennoman da zinan d'ean. Diweatoc'h, pa vefomp pinvik, yo reizet gwelloc'h an treo.

Beomp sonj, breman n'e ket a-walc'h kaout eun daolen ha miret euz war lanset eur pres bennag da louedi. Red mad eo lakaat anei da dalvou ha pa larfen, da dol breiz. Evid-se stagom anei en hon zi, d'an holl, ha dreist-holl d'imp-ni hon-unan, da welet anei. Gant-se e teuyo sonj d'imp, meur a wech bemde, deuz hon « le » ha deuz ar pez a zo bet kiriek d'imp d'ober anean, da laret eo, ar garante evid Doue, ar c'hoant da blega gwelloc'h a ze d'e youl santel oc'h heuilh e c'houe/bemmeno a-eneb d'al lontegez ha, dreist-holl, ar menoz stard da drein/kein d'eur pech'ed an euz graet d'hon Zalver beniget gouzany war ar Groaz ar c'houe/posanid, poanid en tu all da spered eun den.

'Vit lakaat donoc'h en hon c'halon ar zonzezonno-man, beomp akatuz da laret bemde reiz ar beden a gavfet moulet diadan skeuden hon Zalver war hep tolen.

*O ma Jezuz biniget, pa oac'h stag ouz ar Groaz,
 Ho peuz e-pad hir amzer gouzanvet sec'hed braz;
 Dre ar gwin trenk ha c'houero a oe d'Ac'h biniget,
 Douz pec'hed ar Vevont ma diwallet hepred!*

Ma sonje pep mewier ec'h eo hen e-unan a ra d'hon Zalver gouzany kement a boan ha bean tanailhet ken garo gant eur sec'hed heuzuz; ma anavez ec'h e hen e-unan a ginnig d'ean, en e dremenvan, ar gwin trenk ha c'houero oc'h ober eur goap dizakr war e Groaz, ma sonje en kement-se ar mewier, nan, m'en tou, gant ar vez a savfe 'n e galon, biken ken na c'houille distret d'e dech dinatural.

Sethu digoret an amzer-bask, an amzer santela euz ar bla, e ve gret koun enn-i euz gloazitrou hon Zalver. Poaniomp stard da rei ar skouer vad war an eva en-kerz an amzer santel-man; ha goncomp kenvreudeur neve d'an dirwest.

Me 'ro da sonj adarre penoz hon dirwest-ni savet entreomp, Bretoned, a zo distag diouz hini an otro Patrel a zo bet savet evit ar C'hallaoued hep ken.

Sethu eun hano ouспен; hini an otro MAZEVET, kure en Kaniuel, a ra al « le » evit eur bla. Bonnoz Doue d'ean.

Ar Groaz HENT REAL AR BARADOZ

War doa: Ar bennherz a Geroulaz (Barzaz Breiz).

E-leiz a dud a gav kalet
 Klovet Jezuz o lavaret:
 « D'ac'h hoc'h-unan marvet bemde,
 Douget ho Kroaz, ma heuilhet-me. »

Kaletoc'h c'hoaz e vo klevet
 En de ar Varn, da fio ar bed:
 « Pelllet diouz-in, tud viltiget,
 Et d'an tîa gant an Drouk-Spered. »

Hogen hirie, usar selouet
 Kentel ar Groaz, ha mar zentet,
 C'houi zur a vo neuze dizoan
 Dirak ar Varn, dirak an tîa.

Pa deuz hon Zalver en e c'hloar
 Da varn an Nenv hag an douar,
 Ar Groaz zantel a vo gwalet
 War ar goabr, lugernuz meurbed.

Servijerien ar Groaz neuze,
 Bet stag out-i en o bue,
 A dostay gant eur fianz vraz,
 Ouz ar Barner, hag ouz e Groaz.

Perag 'ta kad-son 'rag ar Groaz,
 Pa eo hi hep-mui-ken a gas
 Da rouantelez an Nenvo
 Digoret dre he dellido?

Er Groaz emañ 'r zilvidigez,
 Ar Groaz a ro ar wir-vuez,
 Er Groaz e kaver an difen
 Eneb an holl enebourien.

Er Groaz e kaver eun tanvad
 Deuz levezet a di hon zad,
 Nerz d'an ine, peuc'h d'ar galon,
 Hent ar vertu hepred gwirion.

N'ouz neb lec'h all zilvidigez
 Na neb esperanz a vuez,
 Nemed ar Groaz: kemeret-i,
 Hep mar vefet zalvet gant-i.

En ho rôg Jezuz a dougaz
 Ar Groaz, ha war-n-i a varvaz,
 Douget 'ta ho Kroaz evel-i-An,
 Ha war-n-i marvet evit-An.

Mar marvet gant-An, zur d'ho tro,
 Gant-An ive c'hoani a vevo,
 Mar bet lodeg en e hoani
 Lodeg velet en e jonio.

Ei eta el lec'h na karfet,
 Klasket kement mad a venfet.
 Ne gavfet ket, war an douar,
 Zuroc'h hent 'vid monet d'ac'h loar.

Reizet pep tra war ho meno
 Poan a gefet, ha poan atô,
 Pe dre gaer pe dre hek, ar Groaz
 En em gavo war ho tionskoaz.

Hirie drouk ar c'horf, ha kleved,
 Arc'hoaz trubuilho er spered;
 Breman gant Doue dilezet,
 Goude gant an dud heksinet.

Allez, ar pez a zo gwaz,
 C'houi hoc'h-unan a ra ho Kroaz,
 Hep skoazel na frealz ebet,
 Ken na deuz Doue d'ho kwelet.

Hag a-wejo, hep ober van,
 Ho lezo dinarz en ho poan,
 Evit ho reantan zentuzoc'h
 Ha rei d'ac'h kalon izeloc'h.

Den na zant gwel en e galon
 Kroaz Jezuz-hag e basion
 Evit ar re o deuz bet brev
 Ha poanio haual ouz e re.

Emañ ar Groaz ouz ho kortoz
 En peb lec'h, evel a-ratoz,
 Ne varn ket d'ac'h pelec'h monet
 Gant-ec'h ec'h ay hepred kevret.

(Reizet a-neve gant otro person Tredrez).

(Da heuilh).

ISTOR BREIZ

Penoz e deut kuzanen Breiz-Izel da chom gant konted Raon

E-pad an dihan-breizel, Gwerek, kont a Naoned, a dremenaz e amzer o kempen e gear-veur, hag o hadsevel hec'h iliz. E-pad c'houe/b va, na arrouz gant-an netra a dalvoudégez; mez ar c'houe/hved e hadigoraz an breizel, eneb Konan a Raon.

E-kreiz ar breizel-ze, Gwerek a varvaz; tamallet e oe adarre e varo da Gonan.

Gwerek 'n eva eur mab, Alan, onjet a seiz via, hag a varvaz ive. Sethu divranket gouenn Barvtort; na vanc ken dimeuz e vad nemet daou vastard, Judikael ha Hoel, bugale ar c'houe/h Hoel, breur Gwerek.

Konan a Raon a gavas mad an tu da vrezillekaat adarre; 'benn nebeut e oa kaer Naoned etre e zaoanarn.

Ar c'houe/h Anjou a lakaz neuze zoudarded war droad evit difenn bastarded Hoel; eun emgan vraz a oe etre-an ha Konan e-barz lannier Konkereal. Konan an eva an trec'h; mez er penn diwaan euz ar gann e oe lazet hag e teuz ar gouind gant ar c'houe/h Anjou. Heman a lakaz Judikael, da vestr en Naoned; mez na oa ket c'hoaz pare euz e hoan. Jafre, mab Konan, a stagas d'ober breizel d'ean, hag a reaz da Judikael plegan.

Gouenn ar gonted a Raon a oe neuze anavezet dre holl evel duked a Vreiz, ha kement-ze a oe eun dra vad; rag gouenn Barvtort, a wad kemmesket, techet da 'n em glevet gant ar C'hallaoued, na oa ket stumet ouz bean mestr d'ar Vretoned.

(Da heuilh)

BEVET BREIZ.

STOURM AN TRI BREUR

En ensur 'n am signon gwech-all G. Mitan,
 a zo breu d'ean gant heb a gar Breiz hag
 ar brezonnec. S. B.

Enr Hourad' heur, miz Breiz ha lenn.
 G. B., Argal Aterevac'h.

II

Eur barr-avel en deus c'houe/h,
 Skubet ar plas, ha diskouret
 Daareo ar wall-vekadek;
 Daou Horas 'n o gourve, gwalek,

Heb huc war an douar dro
 Glediet, pell, gant poullado ru;
 Glediet, pell, gant poullado ru,
 Hag ar C'huriased, a bep tu

'Waskan tenn war 'n Horas a chom
 E-unan da eivall tud Rom.

Kri joa re Alba 'sav en-av,
 Gant stad 'reont deuz o zud kreuz;

O youc'hadek d'an eny a zav,
Ar Romaned nec'het a dav.
Hogen, gwasoc'h evid an nech,
Gwas 'vid ar c'heu da goll an trech,
'N o inco leun a enkrez
'Tisken eun dra c'houvery-put : ar vez,

Pa welont, 'rôg taer laonnen c'havy
Horas 'dech, d'achap euz ar marv !
(Da heulth). Banz ar Gouet.

ISTOAR SANTEL gant skeudenn, eul levr kaer
evit pevar real gant an timbjo.

ZANTELEZ BREIZ

(Euz bursad graet gant Sant Gwenole)

Ar zant kor hag ar venedic'ho deuz, goude Doue,
krouet Breiz-Izel. (Istor Breiz).

Frakan ha Rbigall na osat ket o chom pell an eil euz egile ;
er skeud-ze, e teuent d'en em welet aliez, hag e oa zavet
mignonach etre-ze. O daou o devoa kemeret evit micher
zevel kezek, hag o flijadur e oa ober redadeier evit gwelet
pehini an ije an trech.

Ar redadeier-ze a vije gret war an treaz damdost da
Zant-Briek, pa vije tec'het ar mor a-bell.

Euz blavez, Gwenole en em gavaz er ger en koulz ar
redadeier-man, hag e oa pedet da vont da welet.

Rbigall ha Frakan o devoa 'benn neuze pep-hini eun
toulad mad a gezek yaouank leun a dan bet tapet 'barz
ar c'hoajou ha donvaet. Potred vihan, ar skanvan a vije
kavet, a vije lakat war o c'hein ; mez ar c'hezek na reent
zeblant ouz ar seurt mestro.

An de-ze, an enor a oa d'an nep a vije kentan euz eur
roch du vraz a weler he fenn a-bell en tu-all d'an dreazen.
Ar c'hezek, pa oe gret sin, a lampaz a-gevret war-zu ar
roch-ze, ken e save en-dro d'e an treaz evel eur yoge-
den. Mez zoudon, darn ane a droaz a bep tu, a gle, hag
a zeou ; na vanaz nemet unan, gwelloc'h douget, hag a
gerze bepred war eun trezek ar roch du. Ar marc'h-ze
a oa da Frakan, hag e « blouiz » en em lakaz da youc'h
o welet e tene ar gounid gant-e. Siouaz ! ar marc'h pen-
follet na chilaoue ken ouz ar potr bihan a oa war e gein ;
hag en eur arrount gant ar roch, e-lec'h chom pe dret, e
lampaz war-n-i, o teurel ar bugel war ar vein.

War-lerc'h ar youc'hadennoù e savaz kri-forz ; an
holl a sonje oa maro ar paour kez bugel. Pa oe zavet, na
dene ken diout-an na hu na ba. Unan bennag a laraz :
kasomp anean da Wennole. Gwenole 'benn neuze an
evoa brud vraz diwar-benn e skiant hag e vuz zantel.

Digaset d'ean ar bugel, en em lakaz da zikour anean
ha da bedi Doue : heman a ziroaz d'ar vuz, hag ar holl
souezet hag estlammet a laraz an nevoa tennet Gwenole
anean euz a varo da veo.

(Da heulth).

ERVOAN.

AN DAOU GAZ

Eun de daou gaz en em gavaz,
War lein eun ti 'barz eur ger vraz,
An eil eun d'egile 'n eur dunel-didouran.
Dre m'osant pennek o-daou, hini c'houle plegan
Da dec'hel a-rog egile.
Uzañ diout-e a lare :
— « Gwell é d'id, mic'biek, rei plas d'in da dremen,
Pe etramant me 'ya da d'eri d'id da ben
Ha da gas ac'harout e-traou d'ober eun dro. »
— « Sel, sel, 'mo egile, sel 'ta koarot otro !
'Vank d'an ober al lezen
Din-me ; koaskoude ma c'hreden
Eo ne dai tem ebet ma'oc'h 'vid-on ive. »
Ha selhu hi konnar enn-e
Da c'honegn ha da die'houan !
Da fountonal da 'n em dagan
Ken er lin teoubout da gouan
O-daou e-traou ha 'n em lac'han.

Nag a dud a weler brado
A zo ken zo l'bag ar re-ze !

LAOUIK.

AN NEVE-AMZER

Keno d'ar goav, ar c'hoz-muntret,
Krog 'ver gant an neve-amzer.
Er yeot, er bokejo, er gwe,
Eman o tridal ar vuz.

An douar noaz bete vremen
'Lak e wiskamant ar braon,
Ha biskoaz roue deuz ar bed
Eur gwiskamant ken kaer 'n euz bet.
An Tremener.

D'AR VUGALIGOU

DIVIZ 'TRE AN TAD HAG AR BUGEL
« Pelec'h ma penn ar bed ? »

Ar bugel. Tad kez, disket d'in, me ho ped,
'Pez 'zo pelloc'h 'vit ar grec'hep,
'N hini 'zo chouk d'ar bradellen ?
Tad, disket ze d'in hed-ha-hed.

An tad. Kavet 've c'hoaz lec'hioù neve,
Kalz a goajou, meur a vene ;
Ouspenn, kerioù, tier c-leiz,
Kalz kaeroc'h evit en hon Breiz.

Ar bugel. Ha pelloc'h ?

An tad. Menezioù-all c'hoaz.

Ar bugel. Ha goude-ze, tad ?

An tad. Ar mor braz.

Ar bugel. En tu-all d'ar mor ?

An tad. Eun sod all.

Ar bugel. Ha neuze ?

An tad. Neuze, mar 'peuz mall,
Et c'hoaz war 'rog, war 'rog bepred,
E kavet ha tud, ha loened ;
Ha mar dalc'hed ober an dro,
'Benn divez 'vet arri 'n ho pro !
Eonikarvor.

KELOIO

GWENGAMP

Gouel eur chapel neve. — Dirioù, da nao eur, e oa en
kolaj Gwengamp eur gouel braz ; binnidigez ar chapel
neve-zavet gant skolaerien goz ha mignonad ar skolach.

An otro 'n Eskop a os deut gant e vik-el-vraz, an otro
Morelle ; en-dro d'ean e oa ouспен kant belek. Na 'm
euz ket ezom eta da laret pegen kaer e bet al lidon, er beure,
en-dro d'ar chapel neve, hag ar peurest deuz an de.

Eur werz kaer, daoust d'ei da vean en gallek, a zo bet
kanet brao-tre gant bugale ha mestro ar skolach ; zavet e
os bet gant eur skolaer a wech-all, an tad Jourand, euz
Tregonnê, eur belek gwiziek ha kalounek, mar zo unan.

An otro Guyomard, rener ar skolach, an euz gret eur
plede dirag an otro 'n Eskop da drugarekaat anean ha
kement hini an evoa zikouret zavel ar chapel ; hag e sonj a
ya war ze, tresek an otro Kotentin a chom bepred en penn
kentan a gement-man. Goude an otro 'n Eskop hag an
otro Morelle e hanve a vouez huel, vel madobe-
rourien a dalvoudegez vraz, an otro Langlamet, ekonom
er golej, a oa ugent via 'zo gant kalz a boan o tanzen ar
chapel, an otro Neumager, Chareton, Julienne euz
Gwengamp ha kalz a re-all c'hoaz.

An otro 'n Eskop an euz respountet brao d'an otro
rener : Ya, meulodi, emean, da gement hini an euz hon
zikouret el labour-man, meulodi da gentan d'an otro
Kotentin a die birie e galon tridal en e ve. Ho pezet spi,
emean c'hoaz, e-barz an amzer da zont ; kement-man na
vo ket kollet ; Doue a roio d'imp eun de an trech war
holl enebourien ar skolioù kristen.

Ar penn diwean deuz ar gouel a zo bet ken kaer all.
War dibenn mern, an otro 'n Eskop an euz hanvet an
otro Guyomard, rener ar golej, hag an otro Langlamet,
ekonom, o-daou chaloned a enor euz an iliz-veur a Zant-

Briek. He strip ha strap : an holl a droid o c'halon en
c'hreiz ; ha strip ha strap evit an otro Guyomard evit an
otro Langlamet, pe o deuz o-daou, a-unan, hadsavet gant
mil ha mil boan ar golej vihan, spi Gwengamp hag ar
broiou tro-dro.

Doue an euz digemeret mad ar boan-ze, rag birie an
euz zinet gant kolaj Gwengamp e vo e-unan rener hag
skoazel da viken.

DIR-NA-DOR.

FAOUCET

Eur mision. — Er zun diwean a zo bet er Faouet mision
an amzer bask.

Otrone personed Panvrit, Tremeyen, Tremargal, gant-
e otro kure Kemper-Gwezennec, o deuz roet o foan evit
mad an inco. Euz o zu, bugale Sant Herve hag Itron-
Varia Kergrist a ziskouez e oa dleet mad d'e an hano hag
ar vrud a gristenien eun dibab bet roet aboue an amzer
goz da gristenien ar Faouet.

Sant Herve d'o miro ha da royo d'e evit ar bla an holl
c'hraso o devo ec'hom.

EUR GENTEL VAD D'AN HOSTIZIEN

Sethu aman eur gentel d'an hostizien, gant an otro
President al lez-varn, hag a dal bean chilaouet mad.

Ar wreg Ropers, hostizez en Pen-ar-Crec'h, damdost
da di an intanvez Bourioù, an hini a zo bet muntret en
Mantallot, a zavaz da eun eur beure, da werzan gwin-
ardant d'ar wreg-man ha da Bluen, goude ma devoa eun
hostizez-all, ar wreg Hamon, argaset ane diouz doull e
dor.

An otro President an euz gret d'ar wreg Ropers eur
gwall-c'hourdrouz :

« C'houi, emean, a zo emichanz, kiriek d'an torfed-
man, o vean roet gwin-ardant da dud veo. Eun hostizez
'vel e dleet na fell d'ei, na rei na gwerzan evach da
stoliaded, nag en de nag en noz ; ha c'houi, da eun eur
noz, a zav euz ho kwele, d'ober kement-all. Me 'lar d'ac'h
en gwirione, an torfed-man a bouez war-n-oc'h, rag ma
pije nac'het ho tor evel ar wreg Hamon, ar plac'h
Bourioù na vije ket chomet da evan, hag ar gwall-eur na
vije ket c'hoarvezet. »

Alevet mad kement-man, hostizien hag hostizezed,
skrivet ar c'homzo en ho spered, evit ma tigasfont son
d'ac'h en koulz dimeuz ho tever.

DIR-NA-DOR.

Pluen ha Park a zo bet didamallet, o vean na oa he
skler mad an treo, mes an torfed ma n'e ket bet graet
gant-e a zo bet graet sur mad gant ar VEWENTI.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN DAOLENNO

Goulennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek)
Eun dousen (13 evit tousel) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek)
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek)

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
KO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnaz ar Gela.

Dalc'hil bopred d'ho presonak.
Yes an dud vad ha kalonak.
Yes ar fela eo; ma vo troc'het.
Ouzpenn ar Vreiz, a vo peoc'hel!
Muz.

GANT BREZONKE KO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLEK KE AIO A VREIZ
Furnaz ar Gela.

ONIOU HA GWERZIOU

Premener (an otro 'n abad Lec'hvien)

gwerziou-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant e
ned; ar c'haeran levr gwerziou bet moulet liskoaz
ezonek Treger.

z : 10 kwanek, 13 gant an timbjo.

GOAR SANTEL gant skeudeno, eul levr kaer evit pewar real gant an timbjo.

uzenno bet digant hon lennerien

tro markiz a Estourbeillon, kannad ar
ribhan er « Gambrean deputeed ». 20 lur.
otrou Lajat, euz Montroulez, rener an
eberez (Resistance). 20 lur.
otrou Berthou euz Pleubian. 20 real

noz-Doue d'hon madoberourien ! Sethu breman
met betek hirie, tri c'hant skoued. Pewar c'hant
ed a zo ezomm evit ober ar blavez; da beurachui na
o ket, em euz fianz, kalon vad ha madelez da vigno-
r brezonek.

olen an dirwest hag ar skouer vad

thu aman eun hano ouспен da skriva war roll an dud
o deuz graet al LE, o toui tremen hep eva gwint-
nt ha rei war ze ar skouer vad euz o gwella.
n aotrou ERWAN-MARI AR BOUETTE, kemener
Skenviak, eo hano an hini an euz graet al LE da
an. Sed aman lizer an aotrou Bouette :

Otro Honer,

huaman eun hano ouспен da lakaat war daolen an dirwest;
ra al LE evit eur bla da chom hep evan bannaec'h hini kre

Erwan-Mari AR BOUETTE,
kemener en Skenviak.

p-hini euz al « leourien » an euz bet eun daolen hag
o anei en o zi, a wel d'an holl, da rei sonj d'e o-unan
o LE ha da rei d'ar re-all ar skouer vad.

ezomp holl sketuz mad da bedi Doue ha sent Breiz
vo roet gras d'imp da zivcienna ar Vewenti euz hon
e ha, mar be bolante Doue, ne vo ken, a-beñn eur
ad amzer, a vewierien en Breiz-Izel. Da c'hortoz,
an aman eun tammik gwerz evit ar re a chom c'hoaz.
on anei (tôn ar Basion vihan) a zo anaveet mad en
ne; an aotrou Bourgault-Ducoudray, eur soner
bet dre ar bed-holl, hag eur gwir-Vreizad, 'zo kaeroc'h l
z teurvet skriva evid-omp an tón-harpa war ar
io (piano pe delen).

r c'homzo: Telen ar berz, etc. . . a zo dindan ar
eunenna-kanan n'int ket re ar werz; na vo ket diez
at ar re-man en o lec'h.

BARN AR VEVENTI

Er penn kenta
Euz ar bed-ma
Doue 'grouaz
Hon tad Adam;
Eun ine splam
Enn-an 'lakaz.

Gwall-sklabezet
Dre ar pec'hed,
En e gaerder
Rentet e oe
An ine-ze
Gant hon Zalver.

Tud 'zo re stank
Hirie er fank
'Stlej o ine,
Ouz e zôtra (r)
Ha diverka
E vreveñte.

En hon touez-ni
Ar Vewenti
Er ar gwaller

A goll en den
Ar wir-skeuden
Euz e Grouer.

Ha, deiz hon Barn,
Hon diskouarn
A voubouo
Gant mouez skrijuz,
Yen ha klemmuz,
Mouez an Aotro :

« Vid-out, Breizad,
Ar gwella gwad
Euz ma c'halon
Em euz skuilhet;
Er groaz staget
'Tre al laeron. »

« Sec'hed heuzur,
Anken spontuz
'Meuz gouzanvet,
Ha gwin c'houero,
Gant c'hoarz garo,
D'in 'ginniget. »

« Ha, koulskoude,
Graso an Nê
'Peuz bet a-leiz,
Rak ho sent koz
'Denn ma bennoz
War douar Breiz. »

« Broad ebet
Ken binniget
Ha Breiz-Izel,
Gwir Vro ar Zent
En amzer kent,
Douar santel ! »

« He brezonek
'Vel ar mel c'houek,
En gwir, a dal
Eur voger vein
Rag an dud vrein
Euz a Vro-C'hall. »

« Kaerat gwersiou,
Furat ginou,
'Dleje miret

O feiz didam,
O ine splam
D'ar Vretoned ! »

« Hag, evelkent,
Mam-Vro ar zent
'Zo 'n em gollet
Oc'h eva re;
An evach kre
'Neuz he beuet. »

« Ha bern war vern,
'Barz an ifern,
E kouezet holl,
Ma bugale !
Breiz, eun true,
A ya da goll. »

O ma breur ker,
Ma breur mewier
Tro kein, m'as ped,
D'as tech menz !
'N hano Jezuz,
Lez da bec'hed !

(1) Sôira, da laret eo stlabezo, mekaat.

Ar pöz diwean 'halfje dalbout da ziskidn.

ZANTELEZ BREIZ

Ar sent koz hag ar vanech o deuz, goude Doue,
krouet Breiz-Izel.

(Istor Breiz).

Sant Brek o touari en Breiz-Izel, e vuzud kent an
'n hon Bro.

Rhigall hag e dud a oa en sonj e vije chomet gant-e
Gwenole, eur wech achu e studi en Lavre. C'hoant braz
o devoz da gavet eun abati en o c'hichen evit zikour ane
da labourat o douarou ha da lakat ane dindan ed, rag hi na
oant ket gwel-labourerien.

Mez Gwenole, oajet a eur bla war-n-ugent, a dilezas
e dud hag e vro hag a dremenaz en Kerne. Neuze Doue a
zigasoz eun all da gemer e lec'h.

War-dro ar bla 485, eul lestr braz hag a zouge tost da
zaou c'hant den a ziskennaz war lez ar Gouet. An dreme-

nidi a ziskargaz anei, a zistagaz diout-i gouelioù ha
kerden, hag e jachaz war an ôd. Neuze, o trei kein d'ar
môr, e heuiljont ar ster evel ma 'n evoa grêt gwech-all
Rhigall.

En o 'raog, evel o mestr hag o rener, e kerze, sonn mad
c'hoaz, eun den koz oajet a dek vla ha tri ugent. Ar
vanden a-bez en em gavar, goud eul leo kerzet, kichen eur
feunteun skler, dindan ar gwe braz. An den koz roaz urz
da chom eno eur pennadik da ziskwizan.

'Oant o paouer azean, pa digouez eno eun den war
varc'h o chasal er c'hoaz; pa wela kement a dud dianve
gwisket fall gant krec'hien gavr, e savaz enn-an war an
dro drouk ha spont.

— Arsa, emean, gant eur vouez rok, a belec'h e teuet
ha pion oc'h-hu ?

— Ni, eme an den koz, a zo tud neve-deut a Dremor,
ha n'hon deuz nemet eur c'hoant : enori ha serviji ar
gwir Doue.

'Oa ket achuet e gomz, ar c'baseour a skoaz ar gentro
en kof e varc'h da vont da Isret da Rhigall, e vestr,
penôz eur vanden tud estren a oa deut war e zouar hep
goulen e ôtre. Rhigal a oa klavy, ar peiz a re d'ean bean

drouk ha tagnous. Dal ma klevaz ar c'helo : Et, emean, gant an toullad pötre vad, da stlepel ar galomperien-ze er-meaz a-ziwar ma douarou. E dud a zentaz out-an ; mez a-boan e oant et en-dro, Rbigall koz a zantaz e glevned o wasit ; donet a ra keun d'ean hag e kas tud-all war-lerc'h ar re gentan d'ober digas d'e di an estren a zo bet kavet er c'hoat. Ar re-man n'e denjont ket holl ; an hini koz na generaz gant-an nemet daouzek ané, da vont da gavet Rbigall. Pa welaz Rbigall anean a lampaz diwar e gador :

— Sell, emean, ma c'henderv Briok, doktor braz Bretoned Tremor ; Doue a zigas anean d'am faeran.

Ar pez a oe gwir ; Briok, o poket d'o genderv, a roaz d'ean da evan eur banne dour binniget gant-an, ha heman zouden en em gavaz yac'h-pesk. Ken laouen e oa, ma kinnigaz rak-tal d'ar zant, an holl douaro tro-dro gant e di ha kement a oa enn-an, en eur bedi anean d'ober gant-e seurt a garje. Hen e-unan a yeaz da chom eun tan pelloc'h ; d'eur plou-all e-lec'h eman breman parrouz gall Hillion.

(Da heulki).

ERVOAN.

O FILII ET FILIÆ

(TROET EN BREZONEK)

Kaout feiz 'zo red'vil mont d'ar Baradoz

Klevet, bugale, me ho ped :
Houe an Nenv er Groaz stuget
A varo da yev 'zo deuet.
Meulet Doue.

Santez Madalen, Jakobi,
Salomea, an ter Vari,
A ya d'ar be d'ben balzami.
Meulet Doue.

Gant Madalen digemenet,
Daou ziskibl a yeaz 'zo deuet
Da doull ar be o-daou kevret.
Meulet Doue.

Sant Yan gant mall ha laouen-braz
D'ar be a-rog Per a redaz,
Ha kent ive e'ch arruaz.
Meulet Doue.

Eun sel warnezan azeret,
En deuz layaret d'ar merc'hed :
'e Jezuz ac'han a zo savet,
Meulet Doue.

An diskibled a oa strolled,
Jezuz en o zouez 'zo deuet ;
'e Peuc'h war-n-oc'h l' » en deuz-han laret.
Meulet Doue.

Pa glevaz Tomaz Didimuz,
E oa bey a-neve Jezuz,
En em ziskoue az struaz (1).
Meulet Doue.

— 'e Zell, Tomaz, zell ouz ma c'hoatez,
Ouz ma zreid, ma daouarn ivez,
Ha diskredik pelloc'h ne vez.
Meulet Doue.

Tomaz, o welout kement-se,
A respontaz d'ezan neuze :
'e C'houi eo ma Aotrou, ma Doue.
Meulet Doue.

Euruz an neb n'o deuz gwelet
Hag hej ervar o deuz kredet,
En Nenv e vefont kuruget.
Meulet Doue.

(1) « Arvar », da laret eo « douezan », « struaz » 've graet eun an hini 'n euz douezan, a zo « diskredik » pe « angrud ».

ALLELUIA !

Ar goanv kalet 'zo tremened,
An neve-amzer 'zo deuet
Da lakid levenez er bed,
Alleluia !

O pegen brao ac'h eo evan !
Bue 'zo er meziou breman.
Klevet a rer dre holl kanan :
Alleluia !

Ar gwe a dispak o deliou,
An evned a ra o neziou
'N eur ganan o c'haeran zoniou,
Alleluia !

Bolz an Nenvou 'zo gwen ha glaz ;
Koani ha zioul eo ar mor braz,
Hon Breiz-lzel 'zo kaeroc'h c'hoaz,
Alleluia !

An heol a lus'h a-uz d'hon fenn,
Ar ster a red, skler, er braden,
Nijal a ra ar balsafen,
Alleluia !

'Barz ar parkou, 'bscz ar prajoù,
Ne weler ken nemed bleuniou ;
Deomp d'o dastum, bugaligou !
Alleluia !

Laket, Tinik, 'n ho pleo melen,
Bokedo hanv, hag eur rozen,
Deut, me 'rey d'ac'h eur gurunen.
Alleluia !

Ea tour, ar c'bleier 'n eur vrallad,
A digas d'imp ar c'helo mad,
Kanan 'raint 'n eur vouez deread :
Alleluia !

Jezuz a zo deut euz ar be,
Leun a c'hloar ha leun a vue !
'Vid-omp, kristenien, kaera de !
Alleluia !

Gwerc'hez Vari, 'n em fraezet,
Rak ho Map a zo hadvevet,
Kanet eta, o Mam ! kanet ;
Alleluia !

Aotro Doue, madeleuz,
Ouz ma ine, bet trueezuz,
Graet ma hadvevo gant Jezuz.
Alleluia !

D'am c'halon psour, ken glac'hared,
O Jezuz, herie hadvevet,
Roet peuc'h hag evrusted,
Alleluia !

Gret ma vevo, er c'halono,
Ar fe a zo kazi maro,
Graet ma c'hefomp holl d'an Envo
Alleluia !

Graet ma vo an holl gristenien,
Unaned stard 'vid'n em difen
Enepe d'o gwall-enebourien,
Alleluia !

HERMINIK.

Herminik an euz bet ar vadelez da gas d'imp, a-unan gant ar zón kaer-man o'ch o paouez lenn, eur marvailh a vo moulet heplade. Bennoz-Doue d'ean !
Trugare ive d'eur mignon all, an aotrou Berthou euz Pleubian, 'n euz kaset d'imp eur istor bras, hini eur pötr hag eur plac'h an euz anavezet. Bue ar re-man a dalvo da skouer da veur a zen yaouank war beza fur ha d'o c'herent war zével mad o bugale.

STOURM AN TRI BREUR

En enor d'am mignon gwelet
a zo kau d'ean gant neb a par
ar brezonek.

Sur : stourmal berry, mes Ariz
G. M., Argad Aber

III

Setu aze ar c'helo fall
'Zo kaset d'Horas koz rak-tal :

Lazet e ho taou vap hena,
Tec'hed 'n euz 'n hini yaouanka ;

Tec'hed 'n euz 'n hini yaouanka,
Ken a renk Rom senti d'Alba !

— Eur mab d'in 'tec'het ! lazet daou !
Rom 'plegan d'Alba ! Ze zo gaou !

Pe hon mam-vro n'eo ket trec'het,
Pe an tri Horas zo marvet ;

Ha pa ve e zaou vreur lazet,
Hini 'bed 'ne n'ou euz tec'het ;

Hini 'bed 'ne n'ou euz tec'het,
Me oar pe wad 'verv 'n o gwaziet !

— En em dromplan a ret, siouaz !
Ouspen triouac'h mil hen gwelas !

'Dal ma 'n euz klevet, an tad kez
A zav enn-an eur wall-vroez ;

Gant eur vouez spontuz, an den koz
A döl war e vab mil malloz :

— Koll omp 'ta gant e boeltroniez,
Tra didalve, kalon heiez !

Den losk, dizenor d'am bleo gwenn,
Mar teu d'em ziskouen d'in biken

Me lammo gant-an ar vue
Ea deuz hirrad dre 'r gwall-döl-ze !

An tad konnaret a skrije,
Ne gave den hen frealsje ;

Ne gave den hen frealsje,
'Med e vignon : hennez a re

Gant komzo flour, deuz e wellan :
— Pesord 'raje 'r pötrik, 'mean,

E-unan-penn, a-enep tri ?
— Mervel, kentoc'h 'vid 'n em zaotri !

Da viret dinam e han' glen,
Stourm bete 'r fin, 'vel gwir Roman !

Ve ket pep kalonek trec'heur ;
Ma vije kouet 'vel e vreurdeur

'Oant lakel o zri 'n eur beiad
Enoret gant 'n holl vroiz vad ;

Ha breman !... keit ha ma vevo,
Mez var-n-an ! ha pa vo msro,

Mez er hed-man war e eskern,
Mez war e ine, en ifern !

(Da heulki).

BARZ AR GOUEZ.

Gouennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouaz

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek)
Eun dousen (13 evit tounea) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek)
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouaz
10 kwennek pep-hini (gä. at au timbjo : 12 kwennek)

KROAZ AR VRETONED
 a gouz
 10 real ar breiz evit Breiz
 ha Bro-C'hall.
 20 real ha daou wennek
 evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavet e vo war-er en bre-
 zonek Treger, krouet tra
 a zall ouz ha Bro-Breiz
 ha Bro-C'hall. E breiz
 ive, gwech an amzer, eur
 zivunad breizad devot
 haen Breiz-Transir.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
 A ZO BREUR HA O'HOAR EN BREIZ.
 Furmaz ar Gais.

Dal'ñit hepred d'ho prezonenk.
 Tex ar dud vad ha kalonak.

Tex ar feiz eo ; ma vo trechet.
 Ouzpen ar Vreiz, a vo Feiz-hall!
 Muz.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
 GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
 Furmaz ar Gais.

KLEIER PASK

I

Perik 'neuz seiz la... ha naon ! 'Boe dech'n an euz debret nemed eun tam bara dibabad 'mesk ar skubadur, hag e dammo dilhad a goue a druilho, e dreidigo 'zo noaz 'barz eur c'hoz voutou ler re vraz an hanter ha digor frank da lonkan dour. E vleo a goue war e dal, rodellek ha melen-sour, mez luiet, hag, en o mesk, e weler luc'han e zaoulagad leun a zaëro.

Rag Perik 'zo eun emzivad paour kollet en ker vraz Paris. Penôz e vev 'boe tri miz 'zo eo maro e vam ?... Hen e-unan ne oar ket. Doue n'ankoua ket an evned bihan 'n o ne, penôz na gemerfe ket dindan e ziou-askel eur bugelik hep tad na mam ?

II

Perik 'zo ganed en Breiz-Izel, hon mam-Vro dispar ken karet gant he bugale, bro an dero kaled hag ar c'halono krenv. Sonj 'neuz c'hoaz euz an tiik-plouz, kleder ha kloz, e tigoraz enn-an e zaoulagad d'an heol, hag e galon d'ar vue, du-hont pell-pell, tu ar c'huz-heol en Kerne. Nag e oa brao bevan eno !

E dad a oa masoner, hag e c'honee a-walc'h da vevan aez, gant e wreg Marianik hag e vogel ; mez klevet a reaz komz dez an « Exposition » hag e lakaz 'n e benn mont da labourat da Bariz, 'vid gonid arc'han mad.

Daoust da zaëro Marianik, e oe gwerzet an ti bihan hag ar park, ar vuoc'h vriz hag an anez koz dero du. Ha setu-hi da Bariz.

Da gentan, an treo ac'h eaz war-eeun ; Per a c'honee devejo mad, ha Marianik, daoust d'he « fourneau » ha d'he anez koad sapr, 'n em gave c'hoaz evuruz en hi c'hambrik, pen-e-gwir he dca Perik da zével. Pemp bla 'oa hen. O-daou e komzent brezonek etre-e ; Marianik a diske d'he mab e fedenno ; kontan 're d'ean marvailho kaer ; komz a re d'ean euz ar Vro garet, euz an iliz koant gant he zourik kizellet, euz pardonioù ha gouelioù Kerne. Diskoue 're d'ean taolenno digaset dez ar ger, ha laket en pign ouz ar mogerioù : Iron Varia Gwir Zikour hag Iron Varia Rostren, Zantez Anna ha Zant Erwan, hon Tad zantel ar Pab ha Zant Per. D'ar zul, ec'h ent d'an oferen o-daou ; Per siouaz ! a renke labourat zul-gouel-bemde !

Pegen koant e vije Perik o vont dorn-ouz-dorn gant e vam d'an iliz ; gwisket en martolod bihan : bragou berr ha kolier glaz, gant eur zeien alaouret war e dog, hag e vleo rodellek en-dro d'e dal !

Eur bla 'oa ken e oaint en Paris, pa goueaz Per dez lein eun ti braz e labour war-n-an, hag e varvaz teir heur goude 'vel eur c'hristen mad, etre divrech e wreg hanterfollet. Nenze, glac'har ha paourente ! Tam-ha-tammik 'oe gwerzet an treo ha Marianik, ranned he c'halon gant maro he fried, na stourmaz ket pell ouz an drubuilh. Pemp miz goude e rentaz hec'h ine da Zoue, 'n eur bedi 'Nean da gemer true ouz Perik.

III

Setu Perik e-unan er bed, bihan dister ha paour !

Eun amezegaz e gemeraz 'nean dre drue, mez, 'benn pemzek de, e skvizaz, dre m'he doa ive bugale, hag e lakaz 'nean 'barz ar ru.

Neuze Perik a vevaz 'vel ar vugale-all dilezet, ken stank, en Paris. Klask a re brsa, ober a re kevridioù, pa c'halle ; mez biskoaz na laëraz man ebet, daoust d'ean da gaoud naon, rag zonj a vire euz kentelioù e vam ger, ha laret a re e bedennoù beure ha noz. Mont a re da gousket du-man ha du-hont, dindan ar ponchou, 'mesk ar berniou koat, 'barz ar chantierou, 'lech ma kave.

Chom a reaz fur hag honest 'mesk ar c'hanfarded troet fall a re goab anean.

E c'hoant e oa mont da Vreiz-Izel. Eno e kaffe true ha karante, bara ha lojeiz. Mez penôz mont, pen-e-gwir oa paour ha bihan ?

Plijet 're d'ean mont d'an ilizou, klevet an oignon, gwelet al lidou kaer, klevet c'houez duduz an ezenn, ha laret e chapelet dirag skeuden tucuz ar Werc'hez. Aliez e chome 'pad an de en iliz, hag e kouste 'barz eur c'horn bennag, dindan diou-askel e ael-mad.

Neuze e c'hunvree euz an amzer dremenet, euz ar marvailhoù klevet ken aliez. Unan dreist-holl a blije d'ean : hini ar c'hleier o vont da Rom d'ar Yaou-Gambliid.

War-lene oa deut d'an ofiz gante vam, hag en euz zonj dez meulodio ar c'hleier o vont kwit, da gaout ar Pab, eme e vam. Herie adarre eo ar Yaou-Gambliid ; kleier war ar c'han ha kant touz eur Paris 'zo en brall, en-pad ar Gloria in Excelsis.

Perik barpet ouz porched an iliz, a zell en oabl, hag a zebiant d'ean gwelet skeudennoù kleier o nijal, gant diou-askel alaouret, 'mesk ar gwabren gwenn. « O kleier evuruz ! me garfe mont da Rom ganac'h da welet ar Pab, ma zad, ken kaer gant e xae wenn. Me 'zo zur an nefe true ouz-in, pen-e-gwir 'neuz eun er ken mad, gant eur mouse'hoaz ken douz war e c'hono, hag e rofe d'in arc'hant da vont da Vreiz gant an hent houarn... » Mez ar c'hleier 'zo tavet ; eur pennad c'hoaz e klevet eun hiboud tenval, 'vel ma vijent aru pell-pell... ha goude, man ebet.

— o —

Perik, 'n eur husnadi, a deu d'an iliz, hag a bed stard e skeud eur pilier, dirag ar « Baradoz » 'lech ma oa laket ar zakramant, leun a c'holoioù hag a vleuniou c'houez-vad. Na oar ken en euz naon ha riou, zonjal a ra er c'hleier o nijal en er.

Ken brao 'oa d'ean eno, ken e chomaz pell, o laret e chapelet. Pa oa o vont er-mez, hag hen o welet kichen ar fonz badeiant, 'traou an iliz, eur c'hloc'h diskenet war ar pave. Zouezet bras Perik a dosta.

« Sell 'ta, 'neuz ar c'hloc'h-man 'zo chomet war-lerc'h ar re-all, mez, zur a-walc'h, prestik ac'h ey ive da Rom. » Perik na oufe ket 'oa fountet ar c'hloc'h, hag e oa diskenet da gas da c'hadober. Eur zonj a zo deut d'an amrivad bihan. « Ma ! me ive c'hey da Rom gant ar c'hloc'h-ma ! me c'hey da gaout ar Pab ! » Hag hen da 'n em guzan drek-an.

An noz a deu, ha Perik, jouchet dreg ar c'hloc'h, na lar grik ; gortoz a ra ma plijo gant ar c'hloc'h kemer e nij trezek Rom. 'Vid bean zur da vont gant-so, e pign war-n-an, en em dalc'h stard hag en em stag zoken gant e c'houriz. « Breman, ec'h on zur dez ma zad, n'ey ket kwit hep anon. »

IV

Ar c'houket a deu d'ean hag e hij e benn evid chom difun.

En eun taol hag hen-o santout ar c'hloc'h o fioval, o sevel tamm bihan ha tamm bihan, hag o kemer e nij a-dreuz douen an iliz digor fraak dirak-an.

Setu-han en er, ha Perik ive, stag out-an, ha krog mad 'ne ziou-askel rag diou-askel 'neuz ar c'hloc'h, ha nijal a ra, prim, prim, dre an oabl splan, steredennet 'vel eur vantel c'hilaz griet a berlez. Ha Perik a wel an traou bihan ha dister, Periz hanter-gousket, sklerijennet gant an « electricité ». Hag ar c'hloc'h a nij hepred.

An de a zav, eur sklerijen ru ha melen-sour a darz en oabl, hag an heol a strink ; dirac'h-an, ar stered a 'n em guz mezek ha Perik a wel an douar, splan ha kaer dindan ar bannou heol. Tremena a ra uz d'ar c'hoajou tenval, d'ar prajou leun a vleuniou, d'ar parkou alaouret, d'ar steriou braz, d'ar menegoù uhel, d'ar c'herioù koant, ha d'an ilizo mud... dre mac'h eo eet ar c'hleier da Rom 'lech ma ya Perik ive, war varc'h war e gloch zentuz. An evned a darnij en-dro d'ean, o c'houlenn an eil digant egile pesort evn braz eo hennez.

Mes ar c'hloc'h a nije primoc'h evid an evned, primoc'h 'vid ar gwabren alaouret gant an heol, primoc'h 'vid an avel a skub ar gwabren. Ha Perik Isouen, a gan kantiko ha sonio brezonek. Bazoul ar c'hloc'h a sko hag a gan gant-an.

A greiz-holl ar c'hloc'h a disken, goustad, ha souden Perik na wel ken man ebet ! Santout a ra diouvec'h o kregi enn-an, ha neutre na oar ken man...

Eur pennad goude, e zebiant d'ean koueün, met koueün goustadik war eun dra bennag hag a zo blod, gwag ha klouar.

Peged e chomaz er c'hiz-ze ? Pa zivunaz, e oa en Rom... Ya, en Rom, rag 'barz ar gamb kaer e lec'h ma oa gourveet 'n eur gwele plu, e wel, da gentan, eun daolen vraz, 'n eur sterna alaouret, war-n-i ar Pab 'n e zav, en e zae wenn, e vouse'hoaz madeleuz war e c'hono, hag e zorn zaved da vinnigan, 'vel war daolen 'oa 'ti Perik gwech-all. Ha war ar c'hinnal, e zo eur c'hrustil braz, gant eur C'hrisif olifant. Ha kichen e wele, 'zo eur belek a gomz d'ean brezonek, a c'houlenn digant-an hag ben 'neuz c'hoant da gaout eun dra bennag... Pelec'h man 'ta ?...

(Da heulh)

HERMISTE.

Bet eo an aotro « Dir-na-Dor » 'ti e gerent en-pad an dihan-labour ; gant-ze ne vo ket a « santelaz » rag a « histor Breiz » evit ar zun. Ar zun gentan, e leuz en-dro gant eur bern teo neve war al labour-douar dreist-holl. Ec'h on ive o paoues kaout digent migooned eun toulad akrijo a bep sort ha war bep tra, gwerzioù ha komz plen. Frugare d'e a greiz kalon ! Moullet e vo pep-hini d'e dro rag re striz man hen C'hrisif evit mont an holl war eun dro. Aluzenno 'zo bet ive ; moullet e voint er zun a deu.

AR GROAZ

HENT REAL AR BARADOZ

War don : Ar bennerez a Groulaz (Baraz Breiz)

Treit ha distreit tu ma karfet,
 En ti, er-maez Kroaz a gavfet ;
 Red eo 'ta bean gouzanvuz
 Da gid peuc'h ha bean evruz.

Douget ho Kroaz, bi ho tougo,
 Ha da fin vad bi ho kaso,
 El lec'h n'bo po ket da ouelaon...
 'Vefet ket neuze er bed-man.

Mar bi douget en despet d'oc'h
 C'houi hi 'rento kalz ponneroc'h ;
 Hi dougen, koulskoude, 'vo ret
 Ili pe eun all gwasoc'h dreinet.

Ha c'houi 'zonj d'ac'h gallout tec'hi (t)
 Diouz ar pe'z n'euz gallet hini ?
 Pe zant an euz biskoaz bevet
 Hep Kroaz ha hep trubuilh ebet ?

N'e ket bet zoken bon Zalver
 Hep eñtrez eun eurvez amzer,
 Ken mont d'an Neav 'oe ret d'ezan
 Gouzanv, mervel ha hadbevan.

Perag, eta klask eun hent-all,
 Pa 'z eo ar Groaz an hent real,
 'Gas war-eün d'ar rouantelez
 Miret d'ar zent ha d'an elez ?

Buez Jezuz-Krist a zo bet
 Eur verzerenti hed-ha-hed,
 Hag e klasket en hoc'h hini
 Eban, levenez ha dud !

Fazi, fazi, mar peuz kredet
 E vijac'h hep trevel er bed,
 Bue mab-den n'eo bet biskoaz
 Dieub (s) a reuz, dizamm a Groaz.

(1) Po e lec'h 'n en Treger.

(2) Dised da laret eo libro en gallek : ar girza a zo euz tammik ankouet, aboue m'eo bet chadennet Breiz-Izel ouz Bro-C'hall, 'meuz aoun. Koulskoude, klevet em eur laret en Treger-Izel d'ic'h'hab, diac'h'hab, a deu euz an havelap gwiran, a gredan.

A-wejo an dud zantellan
A zoug ar c'hroajo ponneran,
Rak, dre ma kresk o c'harante,
E kresk o doan, pell diouz Doue.

Med an den-ze ken trubuilhet
N'eman ket hep frealz ebet,
Hag hen a wel e dellido
O kreski gant pouez e groajo.

Ar groaz douget gant zoulanz
A dro ar boan en esperanz;
Saul-vui m'eo ar c'horf kastret,
Saul-vui e teu nerz d'ar spered.

Bet zo bet tud ken frealzet
En-kreiz ar boan hag ar morc'hed,
M'o dos soun da vean hep kroaz
Ha dishanval diouz o mestr braz.

Dreist spered an den, kement-se
'Zo eur burzud a c'hras Doue,
'Ra d'hon ine klask evit-An
Ar pezh hon sponte da gentan.

Pa vefet deut er bazen-ze,
Da glask ar boan evit Doue,
Kredet ec'h oc'h evruz neuze,
Kavet ho peuz gwir hent an Ne.

Dre ma kevfet ar groaz c'hoero,
Hag e klasket tec'hel ato,
Reureudik e vefet bepred,
Hag ho stad kaletoc'h-kaled.

Ma vije bet tra er bed-man
Gwell d'an ine evit ar boan,
Reit en dije d'imp hon Zalver
War gement-se, kentel ha skouer.

Ha d'an diskibien hen heuilhe
Ha d'an oll dud, en ho goude,
Mar roaz eun ali anad,
Setu hen aman klevet mad :

« Mar fell d'ac'h dont e lec'h mac'h an
« Troet kein krenn d'ac'h hoc'h-unan,
« Douget ho Kroaz benid-c'houlou
« Ha kerzet eun war ma roudon. »

Lennet, klasket kement tra zo,
Hag ar respont b'pred a vo :

Red eo mont dre galz trubuilhon
Da rouantelez an Nenvou.

(Ar warn koz-man a zo bet reitet a-neve
gant otro person Tredrez).

STOURM AN TRI BREUR

En envor d'am mignon gwech-all G. Milin,
a zo heu d'ean gant neb a gar Breiz hag
ar brezonek. E. E.

Eur stourmal beer, mes kris ha lenn.
G. M., Argad Abervach.

IV

Kannad ar rous a lere,
Ti Hores koz pa zigouee :
— Salud, otro; demad ha jous,
'Vit kement hag e c'hall bea !

Kased on digant roue Rom
D'ho konforti. — N'eus hed ezom :

Ma mibien henn zo maro
'Vel ma tliant, evid o bro ;

'Oelan ket d'o c'holl enoruz...
— Ar yaouanka, 'vad, zo euzuz !

A drugare Doue, ar pot
En euz bet eur chans-vad dibot ;

Et mez demeure eur risk ken bras,
Deuz o vreurdeur e talc'ho plas.

— A-youl 've marv gant an daou-all,
A-rôg ober eun tol ken fall !

— Ganae'h on souezet, avad !
Evel-se eb e komz e dad

Deuz eur pôtr yaouank a vreur
Hag a garer dro-holl en ker ?

— Perag eta e teu o vrud
Da nijal stank dre c'heno 'n dud ?

Dre 'n euz tec'h'et, an trañtour,
O lezel trec'h gant 'n enebour ?

— Penôs, n'ouzoec'h ket ? Ni zo trec'h !
— Ma Doue ! N'eo ket bet en tec'h ?

— Tec'h'et 'n euz 'vid mad e vrois,
Ne ket d'ober d'e tol trais

Na da zilezel an emgann,
Chomet dirak tri e-unan,

E dec'h ne oa nemet gwidre
Da glask dispartian ane,

Ha, laket 'treze disparti,
Ober out-e hini 'hini !

E dec'h a oa eun ijin fur
Da drec'h 'ne muoc'h assur ;

Rak ne oa ket evid an tri,
Krenv e oa, 'vad, diouz pepini ;

Hen a oa krenv diouz pepini :
O zri tizet, hen die'houl.

Gant e droidel touellet,
War e lerc'h ind a zo lampet.

O hast d'e dapout oa hanval,
'Med o c'hamejo dizingal ;

Dizingal oa o c'hamejo,
Dispar o nerz hag o blonso.

Ho map, pa wel emaint pellik
'N eil diouz egile, a chom pik ;

Ar C'hurias benan, a oa 'rôk,
A zailh war-n-an 'vel eur c'hilhok ;

'Med e nerz a oa disterit
Gant posn, skuizder, ha koll e wad.

An Albaned, a zonz gwall-eur,
A gri : « 'N em zikouret, breudeur ! »

Kaer 'n oa hastan an eil Guris :
E vreur oa marv pa harrias.

Stourm euz gent kalon 'n e blas,
Hag hen semploc'h ha skwizoc'h c'hoas...

An Albaned, 'oa nec'h'et meur,
'Gri d'an drede : « Sikour da vreur ! »

Re zivad ! trec'h c'hoaz, Horas
D'an hini 'oa war-lerc'h droas :

« Ma breudeur ! 'mean, venjed oc'h !
An enebour a chom pelloc'h

Da berachoi ar gonit,
M'hen lizo, Rom, en enor d'it ! »

Hag en daou lam e oc' sru,
Ha gorroed e gleze ru ;

Gorroed e gleze ru-glaou,
Ha diskared ar C'hurias traou !...

(Da heuilh).

BARZ AR GOUET.

SANT-BRIEK

RETRET AR VRETONED

Na bras eo klevet kanan kantikou brezonek ha pedi
Doue en yez hon Bro garel, en-touez Bretoned evel-d-
omp, gant eur belek santel o tisplegan d'imp, diwar e gador,
gwirioneou ar fe splan ha kalonek, 'vel pa vijemp distroet
d'an amzer binnet euz hon fask kentan ! An eurvad-ze
hon deuz bet en Sant-Briek 'pad hon retret « retret ar
Vretoned », en chapel Sant-Guilherm.

Gras d'imp digant Doue da denna euz ar retret-ze
freuz mad a zilvidigez ha trugare d'hon beleien dreist-
holl d'an tad Ferlicot, 'neuz graet ar c'helepadurezou.

Ar zun a deu e vo moulet eun dra bennag war eur
mision kaer a zo bet en Plufur ha war pardon Sant
Koneri, en Plouvouskan. Re a brez-labour a zo bet gan-
imp, evit ar zun, evid hen ober, abalamour d'ar gouliou,
mes graet e vo ar zun a deu hep mank.

SONIOU HA GWERZIOU An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvien)

Ar gwerziou-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant e
vignoned ; ar c'haeran levr gwerziou bet moulet biskoaz
en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad o
deuz c'hosant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR
GKOAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlen en hon
bureoio an « HENT AR GROAZ » neve ; skrivet eo en
yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h
pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hantik haer
gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk ar
Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chaloni ha
vikel-vraz, on euz roet d'al levr an ôtreadur ar 26 a viz
du divezan.

Sethu aman ar prijio :

Unan hepken : tri gwennnek hag eur gwennnek evit
kas anean ar pezh a zo : pewar gwen-
nek (o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousel) c'houec'h real ha
daou wennek gant an timbjo ; ze 'ra
8 real (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da
laret eo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Goulennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit tousel) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

KROAZ AR VRETONED
a gwal
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou wannek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

KAVET eo veze-hi, en bre-
zonek Treger, komzet tra
a fall ouz hon Bro Breiz-
tel hag ouz he yez ha-
ve, gwech an amzer, eur
grievous beuzag diwar-
benn Breiz-Treger.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUK HA C'HOAR EN BREIZ.
Purnez ar Geiz.

Dale'hit bepred d'ho presonek.
Yez ar dud vad ha kalonek.

Yez ar feiz eo; ma ve trec'hat,
Ouzpenn ar Vez, e ve Fez'het!
Muz.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLEK KE AIO A VREIZ
Purnez ar Geiz.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An notrou chaloni Guitterel. 10 lur.
An notrou Jqsse, euz Naoned. 20 real
Eur mignon euz Pontreo. 1 sk.

An notrou Josse 'neuz teurvet skriva d'imp eul lizer kalonek, en brezonek. Trugare d'ean ! Eul lizer-all, en brezonek ive, hon deuz bet digant an notrou Zimmer, eun den a wigez dispar. Eman o chom en Allemagn, tri c'hant leo diouz Breiz-Izel hag hen o c'houveout ar brezonek c'houek evel ma vije ganet en Kastel-Pôl ! Ha n'e ket ze eun dra esoruz evid-omp gwelet an dud disketan euz ar bed o pleal gant ar brezonek ? Kaerat respont d'ar re a ra fae war ar brezonek ! Gwellat kentel d'an dud divrezonek a glask trei bugale Breiz war ar gallek !

AN DIRWEST

En gortoz e oan e vije deut, en-kerz an Amzer-Bask, meur a hini da rei o hano. Ar re a zo diredet n'int ket stank, siouaz ! Hag, evelkent, an drouk ac'h a war wasaat hag a stlej war e heul eur bagad torfejou, hag eur bern gwaligner a gasti, losket war hon Bro gant brez'h an Notrou Doue.

Mammen ar gwall-ziou dre-holl am euz klasket ;
E-BARZ AR VEWENTI bepred 'meuz hi c'havel ;
Me a deu d'hi henvel MAMM AR FALLAGRIEZ,
A laka an dirzuz en ker ha war ar mez.

D'an dirzuz-ze na welan ken louzun 'met ober al le ha rei ar skouer vad entre-omp an eil d'egile. Gant-se, lennerien ger, kemeromp eun tammik kalon, en hanv Doue, ha greomp holl AL LE, ha pa ne vefe nemet evid eur miz.

KLEIER PASK

(Pennad diwean)

V

Setu aman petra 'oa c'hoarveet. Ar bugel kez, pa oa 'n em staget ouz ar c'hloc'h, daoust d'e c'hoant da chom difun, a oa manet kousket, ha, 'n e huve e zebante d'ean nijal gant ar c'hloc'h 'trezek Rom. Mez, skwiz ha fall, dre ma oa war yun keit a oa, an derjen a oa kroget enn-an, hag ec'h ambrennie.

An de war-lerc'h, gwener ar Grouz, ar zakrist a gavaz 'nean hanter-varo war ar c'hloc'h hag ac'h eaz da gas ar c'helou d'eur beleg a oa er sekreteri.

Heman, truezuz, a diskrogaz ar bugel paour, a bakaz 'nean 'n e vantel, hag a dougaz 'nean d'ar presbitoar.

— « Otro person, setu aman an « u pask » a digasan d'ac'h. »

— « Petra 'ta ? »

— « Sellet ! eur bugel kez hag a zo klavv-fall, na ra nemet ambrenni, 'n eur yez na intentan ket, nemet Rom ! Pab ! »

Ar person a oa deuz Breiz, hag e ouie brezonek. « Ya, emean, ar pôtr bihan-ze 'zo eur c'henvroad, d'in ; paour kez bihan ; deuz klevet 'nean, e kred gant-an bean en Rom. »

Douget e oe Perik 'barz eur gwele, ha roet d'ean louzouz ouz an derjen, hag e vanaz kousket.

VI

Pa zivunaz 'ta, Perik a zonzje gant-an bean en Rom, 'ti ar Pab, hag, o welet 'kichen e wele eur beleg koz, bleo gwenn d'ean, o vousec'hoarzin ken tener :

— « Tad zantel, emean, mé 'meuz c'hoant da vont da Vreiz-Izel, ma bro. »

— « Ya, ma bugel ! pa vi yac'h, e kasin anoud da Vreiz ; mez, da c'hortoz, bez fur, ha kousk c'hoaz eun tamm. »

Penn Perik a goueaz war an trevercher, hag ar c'housket a hadkemeraz 'nean adarre hag an derjen ive.

An de war-lerc'h, zadorn-Fask, ar c'hleier a hadkavaz o mouez, hag a divunaz Perik.

— « Ar c'hleier, ar c'hleier o tont d'ar ger ! Me 'garfe mont d'am Bro gant hini ma farrouz ! » hag e 'n em lakaz da ouelan.

Ar vatez koz, a oa 'kichen e wele, a laraz d'ean : « Na ouezek ket, pa vi yac'h, ac'h i d'az pro. » Mez Perik a zelle dre ar prenestr, o zonzjal gwelet ar c'hleier o tremen en oabl, 'vel eun taol nij evned braz. Pa deuz ar person da welet e glanvour bihan, e oa bepred stag e zello war ar prenestr.

— « Ma bugel, emean, ar c'hleier na valeont ket, mez an Otro Doue a zo mad, hag an euz digaset anoud d'in, ha, gant-se, e virin anoud evel ma bugel ; na ouezek ket, me 'vo 'vid-oud tad ha mamm, ha, d'an hanv, c'hefomp hon-daou da welet Breiz, hon Bro ger. » Ha Perik a c'hoarzaaz...

— o —

...Zul-Fask ! Alleluia ! Perik 'zo yac'h. Prened 'zo d'ean dilhad neve, dilhad martolod bihan 'vel gwech-all, hag ar vatez koz a wisk 'nean kempen, a dileuy e vleo rodellek, hag ar bugel koant vel eun ael, a red da bokad, d'e dad neve. Mont a ra gant-an d'an ofren, 'barz ar c'heur, hag e kan Alleluia, a greiz kalon. Goude an oliz, ac'h a da bokad d'ar c'hloc'h faout an neuz douget 'nean da... Rom. Hag ar c'hloc'h a drid dindan e bokik.

Perik a zo breman evuruz ; diski a rayo karet Doue dreist peb 'tra, hag e Vro goude. Marteze 'vo beleg 'vel e vadoberour ?...

HERMINIK.

Ar bempved a viz Ebrel, 1900.

Falc'h ar Maro

Falc'h ar Maro, he denz lamet digan-imp an Tremenero, na skwiz ket o skei hag o falc'hat. An onek euz ar miz-man, e varve en Kerne, eun abad yaouank, leun a skiant, a wigez, a garante evid Doue hag ar Vro. Savet ha kenteliet gant ar gwellan euz ar mestro, nag a frenz dispar a zantelez en dije t'let eun de, nag a enor, nag a vad en dije graet d'e vamm-Vro Breiz, ma vije chomet pell en hon zouez, heb bean diskaret evel-se gant tol kriz ar maro en kreiz e vrud ! Pedet pep-hini ac'hanomp, ma lennerien, evit ma vo Doue gant e ine ha ma royo nerz ha frealidigez d'ar re a ouel d'ean.

O sonjal ar maro-man e teu d'in war ma spered eur zonik savet gwech-all d'eur misioner tregeriad gant « Laouenanik Sant Erwan ». Diskouez ara ar zonik n'emomp er vue-man nemet en harlu ha ne voimp unanet da vad nemet en Neuv, gwir vam-Vro ar gristenien.

MAMM AR MISIONER

— Pion ac'hanoc'h, tud kalonek — a Vreiz,
An neuz gwelet, lez an Arvor,
Ma mamm baour o ouelan dourek,
Azeet war dreuzou he dor ?

— Ni 'neuz gwelet en Breiz-Izel, — Aotro,
Damdost d'ar ger a Lendregar,
Eur vamm o ouelan d'he bugel
D'he bugelik pell diouz ar ger.

— Me ho ped en hanv Doue, — Breizix,
Laret d'in ar c'homzou klemmuz
Ho peuz klevet, klevet neuze
Gant eur vammik ken truezuz ?

— Laret a re treuz he daelo, — Aotro,
Me am moa eur bugel gwech-all,
Me am moa eur bugel er Vro,
Breman-pell diouz Breiz ha Bro-C'hall.

Erwan, Erwan, pelec'h oud-te, — ma Mab ?
Perag 'teuz kwitaet da vamm ?
Da vamm glac'haret noz ha de,
Da hirvoudi na baouez tamm.

Erwan, Erwan, pelec'h oud-te, — ma Mab ?
Pegoulz e teuf war-zu Breiz ?
Hast kaer : ma c'halon hepdale
Na lammo pelloc'h en em c'hreiz.

Allaz ! Allaz ! en Bro-Treger, — Erwan,
N'as kwelin ken oc'h ariet,
Na welin ken, bew ha seder,
Da zivrech'en-dro d'in skoulmet.

Perag gouelan ha hirvoudi, — Jezuz ?
Ma mab a zo d'ec'h da wiken :
Eun de, tost d'ar Werc'hez Vari,
En Env hen gwelin-me liep-ken.

'Vit ma mab am euz d'ec'h roet, — Gwerc'hez
Miret d'in, 'barz ar barador,
Eur c'hornik 'loc'h c'hallin gwelet
Hag Erwan, ha ma zadou koz !

Laouenanik Sant Erwan.

DALC'HOMP D'HON GWISKAMANCHO BREIZ !

Setu aman petra am euz lennet war eur gazeten vraz diwar-benn gwiskamancho Breiz :

Petra eo ar c'hoz gwiskamanchoz giz Paris, a lak ar merc'hed da veza henvel ouz bizier koat en-dro d'eze truilheannou a bep sort liou, e-tal koefou drant merc'hed Kerne, e-tal o c'horfennou voulouzet hag o c'hulierou dantelez gwen ?

Ha c'hoaz e kaver mammou hag a blich gwelloc'h d'eze lakset eun tok paper war benn o merc'hed evid lezel gant-e gwiskamant ken brao ar Vro ! Ar re-ze eo troet o spered war an tu gin, rag, en gwirione, n'ouzont ket pelec'h ems ar gwir vraventez.

(Diwar an Ouest-Éclair).

STOURM AN TRI BREUR

En entou d'am mignon gwech-all G. Milin,
a zo lez d'ean gant neb a par Breiz hag
ar brezonek. E. R.

Eur Hourmat berr, ma Ariz ha leon.
G. M., Argat Aberniz.

V

Kri vije 'r galon na oelje
En ti Hors koz en de-ze,

O welet e zacu vab maro,
'N o daouarn deo o c'bleveio ;

'N o daouarn deo o c'bleveio,
Hag ar bleun kaeran war o zro ;

O zad, hag e vab yaouankan
Kuruned a lore gantan,
Gantan a lore kuruned
Hag a boko hanter-youget ;
Ma lare o poket d'an stard :
— Hini ma mibien n'eo trubard !
Evit o zri ee strif ha bec'h,
Vid unan levene an trec'h ;
Vid unan trec'h ha levene,
Evid hon holl vroiz ive !

VI

Kri vije 'r galon na oelje
En ker Alba neb a vije,
O wellet 'n hini 'oe roue
Ha ne oa ken netra neuze,
Pleget dindan eur zam glac'har,
E benn stouet da gae 'n douar ;
Stouet e benn gant an den paour
Tioueri e gurunen aour !
Unan 'oa muioc'h c'hoas da glem,
Ken 'n hi c'haron ha broudo lem,
Unan 'oa muioc'h da glem c'hoas
E'r vroeg koz, mam an tri C'hurias.

Honnez a ouele hi-unan
Hep kaout den da rein d'ei dizoan
En hi arstidigez diroll ;
Tec'het a re diout-i an holl,

Pe zoken ober d'ei, meur 'wech,
Bepred an hevelep rebech :

— M'ho piije laret d'ho potret
'N em glevet da chom unanet,
'N em glevet da chom unanet,
I ha ni 'vijemp ket trec'het !

Goude ober kanvo en de,
Trei-distrei 're war hi gwelc ;
Trei-distrei war hi gwelc-blun,
O hirvoudi e-kreiz hi hun ;

Rag en noz e wele ar re
Stourm hi zri mab 'barz hi hunvre ;

Tousmac'h ar c'houec'h, dispac'h ha freuz,
Goad, ha tólio a-bed, a-dreuz ;

Ken a seve hi bleo gant heuz ;
Ha d'hi mibien en o gwall-reuz

E youc'he-hi dre hi c'houstek :
— Breudeur ! breudeur ! 'n em zikouret !

BARZ AR GOUET.

Kaerat kentel 'neuz displeget d'imp an otro Barz ar
Gouet, 'dre e werz dispar ! Hirie an de, ec'h omp siouaz !
RE NEBEUT UNANET en Breiz, ha red-holl en em
glevet, koulskoude, mar karomp dere'bel 'n he sav hon
mamm-Vro Breiz, gant yez ker hon zedou koz.

TENZOR AL LABOURERIE

Penoz dere'bel ar gwe ?

N'e ket a-walc'h prenan plant mad hag o flantan 'vel
e dleet ; pa veint arrou braz, e ve c'hoaz da gavet evez
diout-e.

Mar be nerzuz ar ween e tólo kost a bep tu : mez aliez
a-walc'h, an toliou na voint ket ingal, hag ar blantenn,
gwelloc'h kostaet dre eun tu, a gemero ar pleg da vont
war an tu-ze.

Ma l red e tól ple ouz ze ; rag, mar ya ho plantenn war
eun tu, an avel gre, pa c'houeo euz an tu-all, a geso anei
traou eun dro bennag. Ouspen c'hoaz, en koulz an avalo,
mar doug ar ween muioc'h a avalo euz eun tu evit euz
an tu-all, ar branko euz an tu ponneran a jecho anei
war draou, mar na deont c'hoaz da dori.

Evit kavet eur ween zoun hag ingal da freuz, e red ma
vo war-dro keit-ha-keit ar brankou a bep tu ; ar peuz a
zo ezet d'ober, ma ver war evez da stuman sbrad ar
brankou da gavet muioc'h pe nebeutoc'h, 'vel e ve ezom
evit pleñd ar ween.

Breman, divezatoc'h pa wellfet an « ubelvar » o sevel
en ho kwe avalo, teonet ané rak-tal. Ar re-ze a vev

diwar goust ar ween hag a geso anei de goll hepdale,
ma veint laret da greski.

Nag a we er parko hag a ve gwelot o vervel bla ha ble,
ha na ve man d'ober d'e nemet distagan diout-e an
dagerien-ze !

(Da heuilh).

AN NEVE-AMZER

Piou e ar plac'h yaouank welan tond degad-din
Ha hi ken kaer, ken koant, gant he zao glaz-glizin,
O tougen war hi fenn eur gaer a gurunen
Graet gant mae ar c'haeran ha bokedo spenn-gwen ?

— o —

An erc'h a c'holoc an douar 'boe pell 'zo
Hag ar skorn a harze da redek ar c'hoajo ;
Pa deu ar plac'h seder gant he genou ken flour
Da c'houezan war-n-eze : Diskorna 'ra an dour,

An oaned bitan red war he lerc'h dre vagad,
Ar bokedo laouen a zigor o lagad
Hag an evndigo lavar d'ei dre o c'hlan :
Trugare ! Trugare ! C'houi 'zo hon mam wellan.

Rak-tal en em lakont da c'hoaz o farezik,
Hag er bruk hag er c'harz da zavel o nezik ;
Damdostik d'ar re-man beo ma teu da dremen,
Ar plac'h yaouank-flam a ra eur c'hoaraden.

— o —

Lavaret d'in, potred, ha c'houi ive merc'hed,
Piou e ar plac'h koant-ze, mar hec'h anaveet ?
Gwelot ho peuz-hi c'hoaz gant hi zrem ken seder ?
Holl laront : « Kennadez euz an Neve-amzer ! »

Pep pla, war dro miz meurs, e teu d'ober he zro
War-lerc'h ar goan, a zo eun den yen a garo,
Da digas da bep tra bue ha levenez,
Da domma pep kalon gant ar wir garantez.

Er mugon bet er skol-vrezonek Gwengamp.

KELOIO

LOUARGAT

Arabad da *Groaz ar Vretoned* tremen hep rei da c'houit
d'he lennerien 'pez zo bet graet en Louargat disul diwean.
Unan euz he bresan mignoned, hag a dalve d'ei meur a
lenner yaouank ha kalonek, an otro Goas, a zo rener ar
skol vrezonek en kolej Gwengamp, a gane, an de-ze, e
oferen gentan en e iliz-parouz.

Bean oa en-dro d'ean kalz a veleien, ha darn ane cha-
lonied, evel an otro Goff, arc'h-belek Gwengamp ; an
otro Bivic, person Benec'h ; an otro Pennek, kelenner
en Seminer braz Sant-Briek ; an otro Guyomard, rener,
hag an otro Langlamet, ekonom en kolej Gwengamp.
Meur a leanez ive a weled 'barz en iliz, o vean 'n em gav
'barz urz an Itron Varia Broons, unan deuz c'hoarezed ar
belek yaouank. Petra bennag an tad hag ar vam gristen,
pa ro Doue d'e eur gurunen gaer a vugale, 'vel da re an
otro Goas, a gav ec'h e eun enor evit-e gwestli d'e servij
unan ane pe ouспен.

An iliz a oa kempennet euz ar c'haeran. Er c'heriou
brayan e ve diez kaout bleunio kaeroc'h evit ar re a oa
enni.

Ar brezege a zo bet graet gant an otro chaloni Guyo-
mard : pez neuz lavaret da Louargatiz diwar-benn an
otro Goas, ha diwar-benn ar vad an neuz graet beleien
Jezuz-Krist d'ar bed holl, hag ispisal da vro Breiz, ha
c'hoaz ispisaloc'h da ine pep-hini ac'hanomp, a chomo
pell-skriver en-deñn o c'helono ; ha well e ze.

Rag mar o miront, e telc'hfont da vean, 'vel ma hint
hirie, eur skoner evit tud ar paroujo all.

PLUFUR

Goude ar glao e teu an amzer vad : goude ar pec'hed
e teu gras Doue. 'Vit ar zun-bask iliz koz Plufur 'oa pinvig
ha pinvig braz : re leun e oa a dud hag er gador e 'n em
cile daou brezege deuz an dibab, an tad Ferlicot hag an
tad Perennes.

Ar mision a zo bet heuilhet gand kalz a aked : aboue
ar brezege gentan, de zul ar bleunio, an holl a zirede

d'an iliz 'vel gant ar gouelio braz. An tado a displeget
gwirioneo euz hon fe gant kement a galon hag a nerz,
teue an dud ar mision yen ouz hon relijion da skuilh da
ha, rak-tal goude ar brezege, da redek en-kichen
gouision evit bean dizammot deuz bec'h pouner o fec'h
Dimerc'her ha disadorn oa kaer meurbed gwelot eun
braz a wersed hag a verc'hed o tostat euz an dol Zant
ha gant pebez fe !

Disul goude ar gouspero, Itron Varia Plufur zavet
eun tron hag, en-dro d'ei, ouспен c'houec'h ugent goll
felle d'ei c'hoerzin ouz he bugale karet ha rei d'e
bennoz.

An tad Perennes a bignaz neuze er gador ha, goude
eur brezege meurbed kaer war galloud ha madeleze,
Werc'hez, e vestlaz d'ei holl dud Plufur, braz ha bibi,
potred ha merc'hed, an dud zantel hag ar bec'herie.
Lakat a reaz anomp holl entre he divrec'h : eno eo he
bevan, eno 'vo brao mervel.

Doue da vo meulet, an tado Ferlicot ha Perennes
vo binniget hag hon fastor mad da vo trugarceket !

PLOUVOUSKAN

Pardon Sant Koneri. — Ar meur-z-Fask, merda
Plouvouskan o deuz graet, gant lidou braz, gouel ken
Sant Koneri, o faeron karet.

An otro 'n abad Marec, euz Pleuveur, kure en Panvre
ar-Beskont e oa ar pardoner. Eur brezege kalonek
nerzuz war vne ar zant an euz displeget dirag ar bol
kristen dastumet a-leiz ar chapel a oa en he c'haeran.

Goude ar gouspero, eur prosesion 'zo eet deuz ar chapel
da iliz neve Sant Per. Eno eo bet roet bennoz ar Zakre
mant santel.

Distroet d'ar chapel an dud 'zo tremenet dindan
relego.

Goude, an otro person 'neuz galvet d'ar presbitor
dud a vor hag ar re impliet er prosesion.

Doue d'hon miro holl ken ar c'henta pardon ha
plijo d'ean rei e vennoz d'hon zud a vor !

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENN

Gouennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek)
Eun dousen (13 evit touseu) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

SONIOU HA GWERZIOU

An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvien)

Ar gwerziou-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant
vignoned ; ar c'haeran levr gwerziou bet moulet biskop
en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

KROAZ AR VRETONED
 A GOURT
 real ar dia evit Breiz
 a Bro-C'hall.
 real ha daou wennek
 evit ar Broio estren.

KROAZ AR VRETONED

Real a zo war-oc'h an bre-
 zonek Treger, kement tra
 a sel ouz hon Bro Breiz-
 lod hag ouz ho yec; hag
 re gwech an amzer, eur
 gresenn leunig diwar-
 bon Breiz-Tramor.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
 A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
 Furnes ar Gole.

Dafe'nt kopred d'ho prezouek.
 Yes an dud vad ha kalouek.
 Yes ar feiz eo; ma ve tou'nek.
 Ouzpenn ar Vreiz a ve Fez'hoel
 Maes.

GANT BREZONEK KO DEUD AR FEIZ
 GANT AR GALLEK EX AIO A VREIZ
 Furnes ar Gole.

ER ZUN A DEU, E VO LAKET AMAN EUR PEN-
 D SKRID DIWAR-BENN OFEREN-NEVE AN
 BRO 'N ABAD L'ANTHOINE, BELEK YAOUANK
 ETOUN, EUZ BEAR.

Inzenno bet digant hon lennerien

Otro Fustek, euz Gres, o chom en Paris. 20 real.

AN EVACH HAG AR VOTADEK

on mignon mad, otro person Tredrez an euz bet ar
 lez da skriuan d'imp war ze eul lizor hag a zo leun a
 nt.
 er vez, emean, tremen dre bro Treger, pa ve botadek !
 holl hostalerien leun-kouch a dud ha, d'an abardaez,
 ieren a-leiz o tont d'ar ger a sklij-kaer dre an hent
 eur c'hi o vont d'an oferen, hep komz euz ar re a
 'n o gourve, 'harz an toulleion.

tra 'zo kiriek da ze ? Dreist-holl eur c'hiz ar fallan,
 biz da rei d'an elenerien, de an elenadek, eur wech
 gant-e o bilhed o barz ar c'hef, eur paper evit mont
 ra eur bannac'h en eun hostaleri bennag.

elenerien a glufe sonjal, pac'h int galvet da rei o ali
 reo o farrouz, ec'h o ze eun enor braz evit-o; eun
 deet, eun dlead ec'h e ive, 'zo kaeroc'h ! Neuze, eur
 ten mad a glufe hen ober EN SELLA ZOUE, hepken,
 a evit eur gopr bennag.

ent-all, an neb a dalc'h ar zac'h a zo ken gwas hag
 ni a laka e-barz; ar re a ro bilhejo da euan a zo
 was ha gwasoc'h c'hoaz evit an everien; eur vicher
 ek na reont ken, o tougen an dud d'eur pec'hed
 et hag, evel pa larfen, o leuskel ane war hent an

at-se, otro person Tredrez an neuz goullet digant
 usianiz ha gonec't war-n-e ne vije ken roet psprou
 an en e barrouz. Tredreziz, parousianiz sant Erwan,
 ristenien euz an dibab: rei a refont war-ze eur
 vad hag a dougo freuz. Gras d'an holl da heuilh

war-benn an elenadek n'em euz nemet nebeut a dra
 d'ac'h. REIT HO MOUEZ D'AR RE WELLAN;
 d honest ha nan da dud fall; da dud a fe ha
 a re dizoue; da Vretoned a galon ha nan da
 ded a deu, d'ar c'houlz-man, ne our den deuz
 Tolet pled ive ouz skiant ha gwiegez ar « guzu-
 » neve. Pen-e-gwir 'man o micher hag o c'herg
 azul » pe ali war dreo ar barouz, eun dra anst eo
 velloc'h ali gant eun den a skiant ha disket a-walc'h
 ent eun den pe zod-nay pe dizek.
 reist-holl, lennerien ger, me ho ped en hano Doue,
 bannac'h en de-se.

homp stag gant ar miz mae, miz ar Werc'hez hag
 hon faeron sant Erwan, n'eomp ket d'o glac'hari
 ar pec'hed ar sul kentan euz o miz !

AR C'HAZ HAG AR BUGEL

Pe eun tammik kentel war hep tra)

War don : Petra zo neve en ker Is

Eur bugel war dreujo an ti
 'Oa en e goaze o libri,
 Gant-an 'n e zorn eur gramposzen,
 Hag eur c'has bihan 'n e gichen.

Ar c'has 'ra fistoulik ken brao,
 Ken flourik ec'h asten e bao
 Ma kav d'ar bugel 'n euz ar c'has
 En e genver kerante vraz.

Sed ar bugel kavet gant-an
 Eur mignon euz ar re wellan !
 Buhan e rann e gramposzen
 Da rein d'er c'hasik eur loden...

Ar c'has liper, pa 'neuz tapet
 An tamm 'nevoa c'hoant da gavet,
 Rak-tal a dro kein d'ar bugel,
 Ha gant e damm a dec'h pell-pell.

Neuze ar bugel difaset
 D'ar c'has 'oc klevet o laret :
 D'am c'hramposzen e oaz mignon,
 Ha n'e ket d'in-me, ampoezen ! »

Hag a dud a weler, siouaz !
 Hag a zo hanval ouz ar c'has.
 Ma kavont da c'honid gan-imp,
 E tiskoueont kerante d'imp.

Pa ve 'n hon bro eur votadek,
 E ve gwelet o turedek
 Euz ar c'heriou war ar mesio
 Koz kenfarded da glask maejo.

En o c'homjo, ar bôtred-se
 Zo 'vid-oc'h leun a garante.
 Dionz ma laront, evit ho mad
 O deuz c'hoant braz da labourat.

Ha, p'o deuz bet, gant ho maejo,
 Eur garg vad da c'honid skoejo :
 Eur garg Kannad pe Senatour,
 Ec'h ankoueont o c'homjo flour.

Neb en neuz spred da gompren
 A laro d'ec'h diwar o fenn :
 « D'e o-unan c'hint mignonet,
 « D'o c'henvroiz ne laron ket ! »

Eur gentellik a welan c'hoaz
 Da diski gant histor ar c'has,
 Eur gentellik d'an everien,
 A blij kement d'an hostizien.

An hostiz d'an ever pinvik
 'Zo kustum d'ober fistoulik,
 Hag an ever, siouaz d'ean !
 A gred eo e vignon brasen.

Mes, pa 'neuz fouetet e arc'hant
 O lonka jistr ha gwin-ardant,
 E kav eun tammik sklerijen
 War garante an hostizien.

Ar mawir kez (gwell-diwead),
 A lar breman gant kalouad :
 « D'am gwenneien, n'e ket d'in-me
 « 'Oa mignon kalon an den-ze. »

Histor ar c'has hag ar bugel
 Zo enn-i c'hoaz meur a gentel ;
 Unan dispar a zo enn-i
 D'an dud a ya da dimei.

An dud yaouank a gred buhan
 O c'harer 'vit-e o-unan ;
 Ha gwell-liez, en gwirione,
 Ec'h int klasket 'vit o danve.

Mes, pa 'neuz ket gant al leve
 Ha gwir garante ha gwir fe,
 Ne c'hell kammed an evrusted
 Bean en ti an daou bried.

Eur gentel c'hoaz, pac'h omp gant-i,
 Eur gentel c'hoaz, kent ac'hai,
 Eur gentel d'an tad ha d'ar vamm
 A ra dilez heb delc'hel tamm.

P'o deuz tapet o lod a-bez
 Kalzik bugale (pebez mez !)
 N'o gweler mui ouz o c'herent
 Ken karantek ha diagent.

O c'halon rannet gant glac'har,
 An tad, ar vamm neuze a lar :
 « Ma mado eo, ha n'e ket me,
 « Da karet gant ma bugale ! »

Delc'homp bepred, herve hon stad,
 Delc'homp d'an holl gentelio mad
 A ro d'an dud bihan ha braz
 Histor ar bugel hag ar c'has.

A. M. D. G.

KEVRIDIGEZ SKOLAERIEH ROAON

Eur c'helo hag a rei kalz a blijadar d'ac'h holl, lenne-
 rien ger, o heman. An otro Jaffrennou a zo o paouez
 bean hanvet rener eur gevridigez zavet en Roaon gant-an
 hag e vignoned, ar skolaerien-all brezonek. Bean ont
 eno betek breman hep en em anaveont, war dro eun daou
 c'hant Breton a bep korn ar Vro. En eur-man, hint bodet
 holl en-dro da vaniel Breiz, prest d'ober pep tra evit rei
 d'ean eun tam troad ha, goude-ze, e zero'hel zoun e-krec'h.

Evit-ze, eman o sonj, etre kalz a sonjesonou mad all,
 deski komz mad ar brezonek, da rei da intent pep tra
 hep sikour ar gallek, ha da ober prezegenou en bon
 mesk, darn war ar Vro, darn war micher al labourer-
 douar, darn-all evit ar beskerterien.

Kement-ze a rei kalz a vad war a gredan, rag an holl a
 rei digemer mad d'ar visionerien neve-man, kannaded
 kalouek o kas dre-holl ar wirione, dre garante evit
 Breiz hag o c'henvroiz.

DIR-NA-DOR.

MAGNIFICAT PLOUHA

(Save! gant an otro Touche, person Pleudel)

War don : Ar oran hag al louarn.

Er barouz a Blouha, a bep lec'h dre 'r c'hanton,
 En de ma figure an adoration,
 'N em gave beleien a galz a barojo
 Evit zikour kanan ofis ar gouspero
 War don an tra la la, war don an tra la la,
 War don tra de ri de ra, tra la la.

Gant kalz meurbet a lid e tigor an ofis,
 Ha deuz ar bobl kristen e oa leun an iliz ;
 Psalmo, antifonen o deuz bet kanet mad
 War don ar goullo braz bete 'r magnificat.
 War don an tra la la...

Neuze ar c'haner braz gant e chap alaouret,
Rend pik war e skabel an nevez bet kanet
Ar c'hanik kaer meurbed hanvet magnificat;
Med na lezaz gant-an allaz 'n na pen na troad.
War don an tra la la...

— o —

Don Fransez, pa welaz e oa an holl zac'het,
A zavas 'n e zao, den na re trouz ebet,
Hag hen neuze losket eun tanfollad gougad
Evit digas d'ar ger ton ar magnificat.
War don an tra la la...

— o —

Dom Fanch, goude 'n a olis, a jar d'ar c'haner braz
Me 'moa c'hoant da asten ma fomp hiz war da fas;
Me grede 'felle d'id ober da geur Plouha
Kanan 'r magnificat war don an tra la la.
War don an tra la la...

— o —

Entrezoeb, kanerien, chiloet eur gentel :
Muzulet ho tonio war ar c'homzo zantel ;
Kometer eur muzul mar ge ze d'ac'h-c'houi ret,
Med kan Mamm hon Zalver d'in-ma ne ganet ket
War don an tra la la...

— o —

An tammik histor-man a zo GWIR. Ouspen ma rayo
plijadur d'hon lennerien, e vo kavet enn-an ive eur vad a
gentel :

Muzulet ho tonio war komzo a ganet.

Neuze 'ta pa ganfet kan an iliz, kanet-han war tonio
deread, da laret eo war ar c'han-plen, bet savet, gwech-
all goz, evit an oliso gant hon mam santel an Iliz.

— o —

Ha pa ganomp en brezonek ? Bean 'zo dest, er parou-
jo-zo, eur c'hiz neve, ar c'hiz fall, mar 'zo unan, da
wiskan komzo brezonek gant tonio gallek. Netra viloc'h l
Koulz e vije gan-in gwelet eur plac'h fur diwar ar meaz
gwisket gant gwiskamancho dizonest liboudenno Paris.
Neuz netra en tu-all d'hon tonio brezonek, netra deread-
toc'h ouz hon yez, netra ive euz a gement a zavfe gwel-
loc'h an ine war-zu Doue. Perag 'ta o dilerez evit tonio
na zereot ket ouz hon c'hanitko ?... na, kennebeut, ouz
hon ilizo, pen-e-gwir nan euz enn-e, peurvuia, netra
gristeo, netra euz a gement a dougfe an dud da bedi.

AR MARTR HAG AB SPARFEL

Eur mart, pôtr fio, 'kave d'ean
E oa riskluz braz 'n em gannan
Gant eur sparfel evit leerez
E no d'ean deuz e nez,

'Chies, ean de, d'en kaout, suk ha mêl e c'heno :

— Kals a drue em euz ouz-oc'h, ma mignon ker,
O welet 'renket chom aze hed an amzer ;
Med, mar 'peuz c'hoant, me a delc'ho tom hoc'h ou.

— Fe vad, me ar sparfel, te 'zo eun ali mad

Ha, 'meuz aoun, e sentin ouz-id, ma c'hamarad ;

Laret e oa bet d'in 'oaz eul laer, eur fripon,

Med bean 'teuz ar stom deuz eon den a feson

Dous ha dirouk. — Ze 'oa kojo komerezet.

— Hep mar ebet ; med delc'h ma no tom bepred. »

— Ye, ya vad ! — Ha setu ar sparfel diskennet.

Allaz, 'ben e teuz en-dro,

E oa kollet martr hag no.

Ne liet ket en dud souret

Kalz int gwasoc'h evit enbourien tonet.

LAOUK.

DOM YAN DERIEN

Ar c'beutan a viz mae e tigouze gouel Sant Jakez.

Gwech-all goz e oa sr c'hiz mont en pell-bro da bar-
dona hag, en-tonnez ar pardonioù pell-ze, ne oa hini
brudeoc'h evit pardon Sant Jakez, en ker Gompostel, er
Spagn.

Bean 'oa ive pirc'hiried (pe pelerined) hag a rae
beachou hirt-hirt war ar môr evid mont da bidi war be
hon Zalver, en Douar-Santel. Gwall-riskluz e oa, en amzer
goz, ober ar seurt beachou. Neuze ne oa na henchou-
bourn na listri dre dâo ; laeron a gaved dre-holl war vôr
kenkouz ha war douar hag ive tud divadez leun a gasoni
hag a grizder a-eneb ar gristenien.

Sethu aman histor eur pirc'hirin brodet braz gwech-
all, Dom Yan Derien. E wera a vije kanet, n'euz ket gwall-
bell c'hoaz, en Bro Lannou ; dastumet eo bet eno gant
an aotrou Pengwern, barner a beoc'h. An aotrou Luzel,
euz e du, an nevoa disket anei gant eur plac'h koz euz
Duaut-Kerne. Ar werz a zo aman war-lerc'h, herroc'h
evit hini Lannou, a zo bet kanet gant eur plac'h koz euz
e barrouz da otro person Tremeven.

GWERZ DOM DERIEN

PIRCHIRIN SANT JAKEZ

Dom Yan Derien a zo spontet ;
Anson pe sperd 'neuz skoet
Tri dôl war goste e wele :
— « Dom Yan Derien kousket oud-te ?... »

Dom Yan Derien a lavare :
— « Arruet 'vije an dra-ze,
E vije gant an drouk-sperd
'Neuz betek hon Zalver tem'et ? »

— « Sperd pe diaoul me nan on ket :
Me e ar vamm 'deuz ho kanet ;
Gwestlet 'moa d'an Aotrou Doue
Mont da zant Jakez Galile. »

« Ma mab, ket eta evid-on ;
Ter oferen laret enon,
Evit ho tad, evit ho mamm,
'Vid-oc'h hag e vefet divlam. »

— o —

Dom Yan Derien a lavare
D'e c'hoar pa oa deut ar beure :
— « Reit d'in eun douzen rochedo
Ha kement-all mouchouero. »

— « Ma breur ker, petra hoc'h euz graet
Pe kwitât ho pro a ranket ? »
— « N'em euz netra graet ; mes Doue
A urz d'in ober an dra-ze. »

War-ben tri miz me 'vo distro ;
Mar na vin ket neuze er Vro ;
'Benn tri miz ma vin ket aman
Graet m'obido en iliz-man. »

Dom Yan Derien a ya rak-tal
War be e vam : « Ken ar wej-all,
Ma mamm, me lis da Galile
Vid-oc'h, mar be c'hoant ma Doue.

— « Ma mab, mont 'rin ive d'am zro,
Hogen, n'efomp ket war an dro,
Tri mor, tremenfet dious-tu
Hini glaz, hini ru ha du. »

— o —

Dom Yan Derien eet war ar môr,
D'ar fianz e galon digor,
Daou vôr 'zo gant-an tremenet
Ha drouk ebet n'euz arruet.

Digouezet war an diwean
Er c'hiz-man e komzer out-an :
— « Red mad e d'id nac'h da Zoue
Pe nan i ket da Galile. »

Dom Yan Derien, heb son ebet,
D'an dud fall an euz lavaret :
— « 'Nac'hin na Doue na ma fe,
Ha pe n'afen da Galile. »

« Hogen mar be c'hôant ma Doue
Hag hini zant Jakez ive,
Droug ebet d'in c'houi na refet
An dud fall a vezo beuet »

« O zant Jakez, ma zikouret,
Diouz an dud fall-ma ma miret,
Me 'zavo d'ac'h eur chapel gaer,
En Tremeven, e-barz ho ker. »

'Noa ket e gomz peur-achuet
Ar vag gant-e a zo faotet :
Hogen, klevet ar burzud-man,
'Reaz zant Jakez evit-an.

'Barz an douar Dom Yan a grogaz
En eur planken hag arruaz,
Na braz e madelez Doue !
War an aot, aot bro Galile.

Dom Yan Derien 'oa gwell-nechet :
— « Marteze, 'mean, gavin ket
'Vid m'oferen kloer bihan. »
Dre c'hras Doue, kavaz unan.

— o —

Dom Yan Derien 'laraz laouen,
Gant fe braz, e der oferen ;
Neuze e vam ben a welaz
'Kreiz an iliz ; out-an 'komraz :

— « Tettet 'teuz da vamm, ha da dad
Ha te ive, ma bugel mad,
Hon daou c'homp breman evuruz,
'Barz 'n evrusted 'zo peurbaduz. »
(Dastumet ha reuzet gant an aotrou J. L. II.)

KELOIO

LOGUIVY

Ar moc'h gouez. — Kalz 'zo diout-e er bla-ma
noz e tispakont ha ne vent ket pell o tifeuzan eur pe
patatez. Trouz ve graet out-e, skoet war ar bilek
trebe 'vit bargas ane, med n'eo ket eun dra euz
war ar bale hed an noz. Ar chaseourien a glefo
glevet da lac'han al loened fall-ze, pe, a-benn eur
na vo ken gellet hadan an douaro en-dro d'ar c'hoar.

PLEUVIAN

Pardon Zant Jord. — Disul diwean pardon
Zant Jord a zo bet graet gant lidou braz.

En oferen viatin, kanouenno brezonek a zo bet
kalonek. D'an ofern bred, an otro 'n abad Ar Rigou
euz displeget eur brezegen nerzuz war vuc ar
paeron d'ar barrouz. Goude ar gouspero, eur pro-
deuz ar c'haeran 'n euz tremenet dre ruo ar bou-
dud a vor, en gwiskamant zervij, re iaouank gwisk-
gwenn a zouge reuto war-lerc'h eur vatimant vraz
pennet brao. Daniel neve Zantez Anna a heuilh
Zant Jord. Zonerien kloerdi bihan Landreger
c'hoarriet o zonio kaeran.

Bennoz ar Zakramant Zantel kanet erfad 'neuz
ar gouel dispar-man.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIIOU HA MEIN-BE

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENN

Goulennet e ti

AN OTRO PRUDHOMM

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillow

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek)
Eun douzen (13 evit tousel) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek)
Eun douzen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillow
10 kwennek pep-hini (gant an timbo : 12 kwennek)

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED
KROAZ :
10 real ar 25a evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha d'ou wennek
evit ar Bro-Als.

KROAZ AR VRETONED

Kroaz a ve war-d, en bre-
soned, Treger, kement tra
a sell ouz hon Bro Brez-
zel hag ouz ha yez ; hag
iro, gwech an amzer, euz
grienned hanterag dirag-
benn Breiz-Francoz.

AR BREZONER HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA O'HOAR EN BREIZ.
Furnes ar Gole.

Dalc'hil hepred d'ho brezoner.
Yez ar feiz so ; ma ve tro'het.
Ouspen ar Vez ; a ve Foc'hell
Maz.

GANT BREZONER HO DRUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furnes ar Gole.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An dimezel Pomelec, euz Binic. 20 lur.
An otro 'n abad Cozic, euz Lannuon. 20 real

Taolen an dirwest hag ar skouer vad

EUR LIZER KALONEK HAG EUR SKOUER VAD

Sethu aman eur lizer kalonek am euz bet ar plijadur da gaout ar zun dremenet :

Otro rener,

Nag a blijadur em me bep sul o lenn ho Kroaz vihan ! Honnez ec'h e ar gwellañ kazeten em euz gwelet ; rei a ra nerz ha kalon d'ar gwir-Vreizad da derc'hel stard d'o yez brezoner : ar brezoner n'ey ket da goll keit ha ma vo delc'het mad d'ean.

Ar gwellañ tra da derc'hel Breiz en he sav ec'h e ar sonj mad a zo deut d'ec'h eur pennad 'zo : ar LE da dremen hep evan evach kre ; siouaz n'int ket stank ar re o deve kalon a-walc'h 'vit trei kein da vammen an holl gwall-siou !

Ma welfe eur mewier nag a dud fall evel-t-an a ya da goll, e teuje, a dra zur, da drei kein d'ar vewenti ; mes ken dallet e gant e bec'hed ken n'eo ken evit chanj a vuez.

An hini 'neuz skrivet al lizer-man ken gwir ha ken kalonek a zo eur plac'h yaouank-fiam. Evit-l da vean yaouank he deuz ket amzer a-walc'h da velet en-dro d'ei meur a skouer fall war ar vewenti, kement a zav breman, a bep tu en Breiz-Izel, c'houez fall an tech milliget ! Holl, braz ha bihan, koz ha yaouank, unanomp 'la hon nerz 'vit ober brezel d'ean. Goulenomp, dreist-holl, en-kerz ar Miz Mae, skoazel ar Werc'hez hag ive hini Sant Erwan, paeron Breiz-Izel.

SORC'HEN FURLUTEN

Sethu peur-glozet amzer an elenadec. Ouspen an evach an euz redet ar zun dremenet ; ar gevier a zo bet roet tro d'ha ive.

En dimezi a-holl
Ne ve 'met tourio ha kestel.

'Vel ma lere ar re goz. Kement-all, 'meuz son, a c'hellid da laret euz an elenadec a-dost. Aman en Sant-Briek, eur souez e oa sellet ouz ar mogerion, gwisket ma oaint gant paperou a bep liou ha, war ar papero-ze, nag a dreo kaer !... dreist-holl gant ar sort gaouiadec-ze neve-difoupet er vro, a ve gret ane « ar sosialisted ». Diouz klevet ar re-ze, ne vije ken d'ober 'met kousket hag evan 'hed an de hep labourat, ma teujent da vean mestr. Nag a drouz areont gant komzo sklokuz : Liberté, Egalité, Fraternité III 'leiz o geno ane. « Promesaou kaer ha paemanchon loek » al lavar-koz-man e vije gwelet pegen gwir ec'h e ma vijent hanvet da renerien. A drugare Doue, na voint ket.

Sethu aman war-n-e eun tammik kanaouen bet savet gwech-all gant an aotrou Hingant, eur belek mad hag a oa eur mestr-skrivanier. (Done da vo gant e ine !)

Ton : Ar seiz shiant naturel.

En neb lec'h, en neb amzer, paourik kez Furluten,
Nan eo yac'huz d'id kaout fe en lavar pep laten ;
Evid da zorc'heni ec'h eo bet studiet
Petore liou war gevier a vije d'id plijet.

Rôg tailhan d'id korreen, kuzet mad ar winklez,
E ve frotet d'id da gein, bete gout na wintfez ;
Rag-ze 'vo d'id komzet sav-tol a liberte,
Zav-tol a egalité hag a fraternité.

Mez zell en pïou e tleez lakaat da fianz,
Pe erfin e pei ker da govad esperanz ;
Koulskoude, m'hen tou d'id, ez po sur ma mignon,
Al liberte-man war-lerc'h diskeriet 'barz ma zon.

— o —

Gant-ze ez po liberte, evel peb babouzek,
Da c'houeza da fri 'n ez manch evel eur mic'biek ;
Bean 'z po liberte da vale dierc'hen,
Da loja er mez en noz, da gâd riou d'az kroec'hen.

Da zijunin, ha da lein, ha da vern, ha da goan,
Ez po ive liberte d'ober bouellen voan,
Bean 'z po liberte da eva jistr glesker,
Heb aon na ve roet d'id an hano a rouler.

Ma peg da gof ouz da gein, al liberte frankan
Ez po da lonka avel evid hen dispegan.
O pegen evuruz 'vi gant da liberte ;
'Vo ket red d'id kâd amann 'vid freits paourente.

Da smezeien nesan, evel eur Republik,
'Barz da ger izellan a c'hoario poullik,
Hag ez po liberte d'o lezel da grigi ;
Ha, mar na blij ket ze d'id, m'oar vad, e kaskali.

Kement-se a liberte a vefe eun dra fall,
Memez d'id-te, Furluten, pe d'eur Furluten all ;
Rag an neb na c'houll ket da stad war an douar,
Pa glev komz a liberte a ra skoarn vouzar.

An otro HINGANT,
marvet-person, en Sant-Ke-Perroz.

GOUEL AR GROAZ MIZ MAE

(Kavaden pe dizololdigez ar Wir-Groaz)

An drived euz ar miz-man e tigouez goul kavaden ar Groaz zantel. Santez Helena, mamm d'an impalaer Konstantin, a zeuaz da Jerusalem er bla 266 ha, goude bean graet diskar eun templ gwestlet da Wener (eur falzdouez euz ar baganed) a oa bet zavet war mene-Kalvar, e oe dizoloet he hon Zalver ha kavet eno ive e Groaz zantel. Aotrou person Tredrez 'n euz savet war ar Groaz em werz kaer ; pa n'hellomp ket he moullan pen-da-benn (re hir e vije), e roomp aman war-lerc'h eur pöz bennag distag diout-i.

War don : An oferen pe eun Doue hepken ador.

DISKAN :

O Kroaz, mammen hon holl fianz,
M'es salud gant kalz a doujanz !
Kressk o zantelez d'an dud vad,
Tro ouz Doue ar re divad.

'N em dizolo, Kroaz ma Zalver,
Ma welo anat ar pec'her,
Penôz, war-n-out Jezuz maro,
Te 'zo 'vid-omp skeul an Nenvo.

Sav uhel, sav da benn seder,
Diskoe d'imp da zivrec'h ken kaer,
Poket rimp d'id ha noz ha de,
'Vel pe vijez leun a vue.

Ar bed, an Nenv 'gân meulodi
D'ar Wir-Groaz gant kalz a dudi,
Rag war-n-i Jezuz 'zo marvet
'Vit terri liammo ar pec'het.

Motfez a stummaz ar Groaz
Pa rannaz an dour gant e var,
'Vit treuzi war zec'h ar mor dôn,
Da dec'hel dirag Faraon.

Ar c'host mesket da Jeremi
'Barz e vara gant tud gwall-gri
'Verk koat ar Groaz 'zo bet summet
War e skos da Zalver ar bed.

Ar c'host, 'neuz Elize soubet
Ha gwalc'hed e-barz an dour-red,
'Verk ar Groaz glebiet gant ar gwad
Da walc'hi hon ine 'vid mad.

Jakob 'welaz skeden ar groaz
En baz Jozeb a azeulaz ;
Deuz ar Groaz ar rousantelez
'Veuilfomp 'pad ar beurbadelez.

Meulet ra vefet da viken,
Treinded sakr, eun Doue hepken ;
Ar re hoc'h euz saveteet
Dre ar Groaz, renet-he hepred.

Person Tredrez.

OFEREN NEVE EUR BELEK BRETON

Breman 'zo eiz de e oe en Bear, eur gouel kaer, gouel oferen neve eur belek yaouank, an otro 'n abad L'Anthoine, kure en Panvrit-ar-Roc'h.

Kaer an euz tud ha gazetanno-ze terri hon fenn d'imp gant bep seurt sonjezonou diboell ha dife, ar garante hag an donjans evit ar veleien a zo braz hepred en kalono ar Vretoned ; deio evel heman, e ve gwelet kement-se.

E-leiz a dud a oa deut disul da Vear. Gwech-all-goz, heve 'meuz klevet laret, na vije ti en eur harrouz ha na gase da vihanan unan pe daou da oferen neve eur belek yaouank, rag eur belek yaouank a zo evel eun di ; Beariz, kaeroch c'hoaz, a oa deut kazi holl : kement a dud a oa er meaz an iliz evel e-barz, e-keit ma padas an oferen-bred.

Otro person Pontré, an otro chaloni Jakob euz Kouent Bear, an otro Clerc, mestro-kelenner en Gwengamp, a anveiz en mesk ar veleien.

An otro Prigent, person Prat, a reaz goude an aviel eur brezegege war stad ar belek. Parousianiz Bear an evo bet eno eur gaer a gentel da zerc'hel ane hepred stag oua o fe hag o beleien.

« Bean zo tud, emean, hag a fell d'e distrujan ar veleien pe nan int ket evit distrujan gant ; gwella a ve d'e paouez ; rag ken diex e diskar ar belek evel Doue e-unan. Ar belek a zo hag a vo da viken, rag Doue hag an Iliz peurbadus a zo e dad hag e vamm. »

Ar c'homzo-ze nan euz ket muioc'h gwir evit-e. Daoust da gasoni ha brezel, ar belek a reno hepred, hag an nep a sko enn-an e zent, a ra falloc'h 'vit paouez ; rag en em gemer a ra euz Doue e-unan. — Eur blijadur e oa gwelet Beariz o chilaou ar c'henteliou-ze leun a furnes, ha gwelet evel eur skouer a ze, gant pegement a brez e oant deut da reati enor d'ar belek neve.

Goude an oferen, pred, evel eman ar giz, a oa gret en ti an otro L'Anthoine evit e dud, hag e vignoned evuruz da zaludi anean e-barz an de kaer-man.

Hon gouc'h'emennou d'an otro 'n abad L'Anthoine ha d'e dud. Hirr huc d'ar belek yaouank da zifen en hon bro ar fe gristen hag ar c'hizio mad.

DIB-NA-DOR.

KAN KOLAJ GWENGAMP

War don : *Kan Bro-Gynru.*

Eoor ha bue d'id, o kolaj santel,
En gwir, te zo dispar, en bro Breiz-Izel;
En Arvor, en Argoat, ac'h oute-brudet,
Dre-holl en Breiz 'teuz mignoned.

DISKAN

*Gwengamp ! D'id eo hon c'halon,
Keit ma vo gwad 'n hon gwazio,
'Vit da zifen n'a zavo.*

N'euz ket c'hoaz pell amzer, e bet binniget
Da chapel meurbed kaer, ha brao kompennet ;
En de-ze c'hoaz, gwir mad, da holl vugale
D'id a greiz kalon a lare : (*diskan*)

En eskop Sant-Briek 'teuz kad eur mignon ;
Karet a ra hanout, a greiz e galon.
Deut e da vinigan da chapel neve
'Vit diskoel d'id e garante !

Mer 'teuz war an donar, tud 'vit da zifen,
Mignoned kalonek, mad-oberourien,
'Barz an Envo ive a teuz mignoned
A zo 'vit-out advokaded.

Gwel a ran o logera 'uz d'as chapel koant
Skeuden vraz ar Werc'hez skeduz 'vel arc'hant.
Deuz an tron-ze ken kaer mam ar Wir-zikour
A bellso an enebour !

Kavout 'ra d'in ive klevet en Envo
Moejo douz ha laouen holl zent koz ma bro
O kana trugare d'ar skol vrezonek
Ha d'he mestr meurbed kalonek !

En gwir, ar skolik-man a zo gwel-vrudet
Ha plijout a ra kaer d'ar gwir Vretoned ;
Dalc'h eta da ziski da vugale Vreiz,
Yez c'houek o bro, yez kuny o feiz.

Ha brema, sell hep doan an amzer da zont ;
Eneb d'an dud dife, d'an dud divergont
Eo savet zondarded aozet d'an emgan
A gano d'yd gand eur voez drant : (*diskan*)

HERBOT,

Bet er skol-vrezonek Gwengamp.

TENZOR AL LABOURER

Gant gwe kaer, gant avalo mad, darn a gay c'hoaz an
in da evan jistr fall.
-Pe e reont jistr re abred pe re divezet gant o avalo ;
pe c'hoaz o beselio na vent ket dalc'h'et 'vel eo diert.

Red eo tol ple da gentan, kemer, evit ober jistr, avalo
dare, na glaz na brein ; anez-ze, ar jistr an evo pe eun
divlaz kri, pe eun divlaz brein, a-walc'h evit koll anean.
Red eo ive lakat d'ober jistr ar gont vad a avalo ; da
evan 'pad ar bla, ho po jistr mad gant lakatetre 400 ha 500 a
avallo dre variken — jiste da viret na c'houzany nemet
nebeudik a zour hag a c'houlen kalz a avalo.

Setbu gret gan-ac'h jistr gant avalo mad ha dare.
Laket ho peuz enn-e ar pont kreny a avalo ; ha sethu
eur miz bennag goude, oc'h souezet braz, 'n eur tanvad
ho jistr 'barz ar variken, o welet n'e ket mad. Perag ?
Zur-oun, ar variken na os ket netet 'vel eo diert. Red eo
kemer kalz a boan gant ar beselio evit dere'bel enn-e
evsch mad.

Mez en eur gemer poan, eur variken a bado keit ha
ma karfet. Me 'm euz evit jistr deuz ar c'hentan euz eur
variken an evoa gret 35 bla a servij.

A-hoan e't ar jistr, eo red gwalc'h ar variken gant
dour skler, ken na chomo ker tam koe'h-jist. Goude, vo
tolet enn-i dour bervet evit e dizec'h an, ha pa vo zec'h
mad, e vo stouvet evit na yei enn-i taken aer, rag an aer
a skje an tu diabar da lound. Da dol ple ive penoz
fustailh hag a zo bet enn-d jistr trenk a zo fustailh kollet.

Pa ve ar jistr o virvi, eman ar giz en kala a dier leunian
ar variken gant dour. Ar giz-ze na dal man : kalz eo
gwelloc'h lezet hep lakat dour e-pad ha dreist-holl goude
'n euz bervet ar jistr.

Ar gwella jistr am euz evit os euz eur variken hanter-
c'houlou.

Sethu, labourerien ha pennon-liegez, ar pez am oa da
lavaret d'ac'h diwar-benn ar gwe avalo hag ar jistr.
Evrurz e vefen o sonjal e raje ha vad ha plijadur da unan
bennag ac'hanoc'h.

ZANTELEZ BREIZ

Ar zent-koz hag ar venec'h o deuz, goude Doue,
krouet Breiz-Izel. (*Istoar Breiz.*)

Gwelet hon deuz Rhigall o rei d'e genderv Briok an
holl douarou a oa en-dro d'al lec'h an evoa kavet anean.
Briok a'n em lakez rak-tal el labour gant e zaoz c'hant
manac'h ; da gentan, e savaz eur chapel (e-lec'h eman
bremen ar chapel neve-hadsavet gant an otro 'n eskop
Fallieres) ; e-kichen, e kompennaz evit-an eun tamnik
lochen, hag e venec'h, euz o zu, a reaz kement-all evit-e
o-unan.

Neuze en em lakjont holl da ziskar ar c'hoajou braz a
c'holoc en amzer-ze ar vro dre-holl. En o lec'h e oa gret
prajou kaer ha parkadou ed. Pa oent gwest da vevan
dinec'h diwar bouez o divrec'h, ar venec'h, Briok er penn
kentan, a stagaz da zavel eun iliz. Kastel ar Rouf, roet
gant Rhigall a oe diskaret, ha gant ar vein anean, e oe
zavet an iliz (a zo bremen iliz-veur Zant-Briek). En-dro
d'ei, ar venec'h en em vadas ; dre hira amzer, kalz a dud
a deuz da chom gant-e hag evel-se e oe zavet kear Zant-
Briek.

En tu-hont d'al labour-dour, menec'h Briok a boanie
da wrienna ar fe gristen en kalono o breudur, ar Vretoned
o devoa kavet en Arvor. Tud Rhigall ha Frakan a oe
hep dale dizroet diouz o falz-kredenno ; Briok a reaz deuz
ar boblou-ze, evel ma 'n evoa gret deuz an douarou, eur
parkad kaer a freuz mad ha dudiuz da galon Doue.

Aman e welomp ar gaeran skouer euz ar pez a reaz
ar zent koz hag ar venec'h en Arvor : labourad an douaro
ha labourad an ineo : dre forz poan, an douar a roaz d'e
kant evit unan, dre forz prezeg, ar fe a dolaz en kalono
ar Vretoned gwrienna ken doue, ken na vefont biken
tennet.

Briok a labouraz evelse betek an oad a zek vla ha pevar-
ugent ; mez 'henn neuze, brevet e gorf gant ar boan hag
ar blavezio, na oa ken evit kerzet. Bepred e felle d'ean tol
evet da bep tra, hag e vije gwelet d'an abarde o tremen
dre ar gwenjoennou a-dreuz d'ar parkadou ed, douget
'barz en eur c'har gant e ohen. Darn euz e venec'h a heu-
llic anean, a-wechou en eur ganap psalmou an olis, henvel
a-walc'h euz ar prosession pac'h a da ouel Zant Mark da
vinigan ar parkou.

(*Da heulh.*)

ERVOAN.

EUR GERIADUR NEVE

A drugare Doue, na vank ket en Breiz-Izel a dud disket
a ble gant ar brezonek. Piou na anve ket, dre o hano da
vihana, an otro Roudoult 'neuz savet « Bali an Ne », an
otro Moal, e ziskibil, 'n euz graet eur geriadur 'vit Leoniz,
an tad Caourantin, rener « Feiz ha Breiz » ?

Ar re-ze eo o deuz, konz laret, roet lusk ha lans war
rog d'ar brezonek en Bro-Leon.
Hag, en Treger, n'omp ket chomet war-lerc'h. An otro
chaloni Chatton gant e « Levri Bugale Mari », an otro
chaloni Guittrel gant e gantiko, an otro chaloni
Pennek, dreist-holl, gant skol-vrezonek ar c'hloerdi, o
deuz digoret an hent ha kalz a veleien a gerz bremen war
o roudou.

Ha n'e ket en Breiz hepken e ver stag davad gant studi
ar brezonek. N'euz ket pell e oa meneg sman euz eul
lizer a oa bet skrivet d'imp en brezonek gant eun den
gwiziek euz deun an Allemagn.

En Pariz ez euz eur skol-veur hanvet e Sorbonne
boded enn-i an dud gwiziek euz ar bed-holl. An otro
Henry, eur mestr brudet euz ar skol-ze, a denaz, meur a
via diouz-tu, da dremen ar miziou-hanv, en-jad an
dihan-studi, war lez ar mor en Leon. Harluet e oa bet
gwech-all euz e Vro (euz an Alsas ec'h e ginidik) ; doue
a reaz, a-ncheudou, da garet Breiz 'vel eun eil vamm-Vro.
Diski hon yez a reaz, o tout zoken er studi anean donoc'h
evit ar Vretoned o-unan, pa 'neuz disket, en tu-all d'ar
brezonek-bremen, ar brezonek koz, ar c'heumraeg, an
iverzonek.

Sethu hien o kinnig bremen d'ar Vretoned eur geriadur
dispar, pa gaver enn-an, ouспен ar geriou, o gwrienna
hag ive, evel pa larfen, o c'herentiez : eur souez gwelet
nag a gendirvi o deuz lezet hon geriou en kement yez an
Europa. Er c'hent-skrid e ve displeget freaz penoz
em gemer evid euz ar studi-ze. N'eo ket eur levr pobloz
ec'h eo al levr neve ; levr ar re disket eo an hini ec'h e
d'ar re-man e rayo kalz a vad, o tiskouel d'ar gwella
tu da studia hag o tigeri out-e evel eun tenzor a wiegez.
Kavet e vo al levr neve en Roan, en ti Pihon.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESKOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Goulennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(*Gant an tonio en lan-plen*)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek)
Eun dousen (13 evit tousel) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(*Hep an tonio*)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

SONIOU HA GWERZIOU

An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvier

Ar gwerziou-man a zo bet dibabet diwar e bapero g
vignoned ; ar c'haeran levr gwerziou bet moulet bisk
en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

En ti :

An otro LANNOU, leorier en GWENGAMP, hag an
HUYART, leorier en PEMPOUT, e kaver bremen ke
levr brezonek bet moulet gant Kroaz ar Vretoned,
dreist-holl GWERZIOU NEVE. Goulen ar werz war
Pabu ha Mantalot. Priz : 2 wennek.

ISTOAR SANTEL gant skeudennou, eul levr
evit pewar real gant an ti

KROAZ AR VRETONED

Kevit e ve warni, en brezonek Tieg, kement tra a sell out hon Bro Breiz, tost hag ouz he yec; hag ive, gwech an amzer, eur greden, Jezu: a d'war kemp Bro Breiz.

**AN BREZONEK HAG AR FELZ
ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.**
Furuez ar Gals.

Dalc'hit hepred d'ho presonek; Yec ar felz eo: ma ve treket,
Yec an dud vev ha talonek. Oupian ar Vez, e ve Fe'he!l
Euz.

**GANT BREZONEK EO DEUD AR FELZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ**
Furuez ar Gals.

LA ZO DEUZ AR WEREN D'AR VUZEL

an ha Janed a felle d'ez e kaout eur mab aotro hag
merc'h itron. Pa oe ar pōtrik eiz vloa hag ar plac'hik
e kasjont aneze d'ar skolaer ha d'ar skolaerez. Mar
unanennag da c'houlon digant Yan: « Petra vo
otr ive? » Yan a lavare: « Ma mab 'vo den a vicher,
« ket turier douar m'oar vat. » Pa vije goulnennet
Janed: « Petra oc'h en zell d'ober gant ho plac'h
bank? » Janed a lare: « Ma merc'h 'vo itron, na
mo ket, m'oar vat, da dibri patatez ha yod. »

ad a oa en Yan hag en Janed o sonjal e vijent eun
tad ha mamm d'eun aotrou ha d'eun itron vraz. Na
ket da Yan na da Janed gwelet o bugale o c'hoari
ar vugale-all dimeuz o renk ha gant-e gwiskamant
diwar ar meaz. An daou bried a debre treut 'vit
out gwiskan Yannik ha Janedik 'vel bugale aotroune.
et 'vije, eur veach an amzer, eur zac'hat patatez hag
pikol kik sezon d'ar skolaer ha d'ar skolaerez, dre
c'hoarie bugale ar re-man gant Yannik ha Janedik.
ennet mad vije ive d'ar vugale komz en brezonek: fae
ar yez-ze l'neo mad nemet d'ar blomerien ha d'ar
skerien bara, eme Janed. « Bonjour monsieur, comment
s portez-vous? Je me porte bien » a lavare an daou
vel 'vel diou gigin distagellet.

Un nebeut bloavezio a dremenaz. Ar vugale na oa
zōd, rag en Breiz-lzel an holl 'zo gant gant spere;
ai mad a rent 'ta, o-daou, ha gonid a rejont, hep
n o « zesteni-dre-skrid » war ar studio kenta. Dious-
Yan ha Janed a gredaz 'oa Yannik ha Janedik diske-
n 'vit ar person. Kas a rejont aneze, koulskoude, da
liou brasoc'h; ar pōtr da golech Lanhuon, ar plac'h
Zant-Breiz; na wiet ket c'hoaz petra vije gret gant
nnik, meaz Janedik, a dlee bean skolaerez.

Tremen 'reaz c'hoaz eur nebeut bloavejou. Yannik 'oa
tamm krennrd koant ha krenv, eur glazard, 'vel ve
et. Dond a reaz da vad gant-an e dibab evit mont en
ygrafou. Pion 'oa lorc'h enn-e? Yan ha Janed. Na
c'hent ken war o zreid, nijal a rent dirak ar bobl. An
rou Yannik a c'honec tri-ugent lur ar viz. Holla vat l
thu Yannik krak-aotrou en roud 'vit an Haer-nevez.
nedik a dremenaz ive he dibab d'bi zro, ha, goude bean
digemeret, e distroaz d'ar ger. Mez siouaz l miziou ha
ziou all a dremene, ha n'arrue ket a gelou mad. Ar
our kez plac'h yaouank na wie ober netra gant he dek
z e-barz an tiegez; na oa ket evit rei harp d'he mamm.

Eur zul, Yan ha Janed ac'h eaz d'an ofern-bred ha
nedik a lavarez e raje mern. Piz 'ta da boac'hat, bopred,
nedik lakaaz ar piz e-barz ar gōter hep taken dour,
ag ar piz da strakel ha da lampat, ha da vial war leur
ti. Na wie ken a be du trei he fenn. Neuz 'teuz d'ez
ar sonj da boac'hat patatez. N'ankouaz ket, en-dro man,
a lakaat dour, meaz kement a lakaaz er gōter, ken e frail-
az ar patatez, ha, pe arruaz Yan ha Janed, e kredaz gant-e
a yod war an tēn.

E-barz ar skolon braz, 'gredan-me, ve disket d'ar
erc'hed dibri hag evan, hag ober dantelez, meaz 'vit
er boed na ve ket disket. Da petra 'r foeltr deki ober-
e, p'eo gwir, herve lavarer, an holl d'le bean breman
otrou hag itron er bed-man?

Ar plac'h yaouank-man, koulskoude, n'ouille ket choum
alloc'h er barouz; 'mez he doa, hag aoun na vije laret
a oa mad da van. Mond a reaz 'ta da Bariz hag en em
lakaaz gwerterez 'n eur vagajin vraz. Renkout 're bean
avet beure mad, ha gwell-diwead c'he da gousket. Na oa
en evit-i na zul na gouel, ha koulskoude na oa ket 'vit
onid peadra da 'n em wisks, rak en Pariz e renker
ean gwisket ker. Na gleve ken nemet komzou louz
e-beurz ar merc'hed all, hag a-beurz ar brenerien. An
dremenourien, 'barz an henchou n'o doa tam stad evit-i.
Na wele ken nemet skouer fall, dizurz; furnez a bed
neb lech. Gwelet a re dispign aro'hant hag aour gant
paotred ha merc'hed hag o gonec na oar den penōz, dre
aeronsi ha buez fall. Tam ha tammik ec'h eaz da goll,
evel ar re all, ha da ruilhal d'ar wāz.

Pelec'h eman breman? Pelec'h 'man ar plac'hik koant?
Dizremmet eo gant an dizurz hag an drouk. Pelec'h

'man merc'h Yan ha Janed, a dlee bean itron war o
meno? O vervel e-barz eur c'hlavndi bennag, brein he
c'horf, ha brein loc'h ino. Ma Doue 'pet true out-i!

— 0 —

Gwelet hon deuz Yannik, krag-sotroun, o c'honid tri-
ugent lur ar viz. Kement-se 'zo nebeut er c'haerion: Ar
boed e-unan a dalve-ze... hag ar lojeiz l hag an dilhad?
Ugent real er c'haerion braz na dalveket ket muioc'h 'vit
pewar real en kaerion bihan Breiz. Pa vo lavaret d'ac'h:
Hen-ha-hen a c'honec daou skoud bendeiz en Pariz, pet
jonj oc'h eo nebeutoc'h pinavidik gant e zaou skoud 'vit ma
loc'h gant pemp real. Mes distroomp da Yannik. Kiz a
vloajeou zo tremenet ha hepred eo eun tam skrivaniar
bihan. Hag e choumfe beo kant vloa, na vo biken nemet
eun tam skrivaniar bihan.

Ed eo ive da Bariz evel a c'hoar, hag evel kalz a re-all,
hag a ya d'ar ger-ze d'ober o galeourien. Adalek tarz-
an-deiz beteg diwead en noz eman Yannik o lakaat liou dū
war dammou paper, e-barz eur c'haoued horjal. Biken
ken na wel an heol. Sevel 'ra 'n heol en enyo, lugerni ra
en-pad an deiz, mond a ra da gousket mesk ar gwabren-
nou aouret; kanaan 'ra an evnedigou er parkeier hag er
c'hoajou, ziouaz! Nan eo ket evit Yannik Yan. Liouan
paper a ra ha aetra ken l Nan eo ket eun den, n'eo nemet
eun dre; n'ez euz na sul na gonel evit-an. Dond a ra koun
d'ean aliez euz ar barouz, ha keuz 'n euz d'an
amzer ma kerze en mesk ar yeot, 'barz gliz-gwenn ar beure.
Bean 'n euz koun, koun leun a c'houekder, euz an here, euz
an cost, euz ar linadek, ar verz, al leuriou nevez, euz ar
pardonioù, hag ar festou ker a Vreiz-lzel. Plijout 'rafe
d'ean distrei ha bean eun den diwar ar meaz. Re diwad
eo siouaz! Yan ha Janed 'zo maro, hag o zammik leve
'zo bet gwerzet da bea ar gle o doa gret da rei diskamant
d'o bugale. Hag ar pōtrik kez nan euz nag aer, na paouez,
na skoazel, na c'houekaj d'e gorf na d'e ine.

Dre ar gustomaz da vean daoubleget, e skevent 'zo
deut da vrein; hijet eo e gorf gant eur paz spoutuz.
En eur c'hlavndi eo bet ive, meaz n'eo bet eno nemet eun
derwez. Kement aoun 'n euz bet o welet stad ar glanvou-
rien zo eno hep zikour mad, ken eo et a-rok 'n eur
redek. N'an euz ken breman nemet eur c'hoant: distrei d'e
barouz da vervel. Kavout 'ra c'hoaz eun tam nerz da vond
beteg an hent-houarn. Mez kriz eo an amzer. Krenan 'ra
ar paour kez ha passat 'ra muioc'h 'vit biskoaz, ken a
skop ar gwad a leiz e c'henou. Seith-an kouezet war eur
bank en eur c'hornig na oar ket pelec'h eman; heuet eo
e zaoulagad, ha ruilhal 'ra, en-divez, d'an douar, 'vel eur
mexiad.

An deiz war-lerc'h, euz ar beure, Yannik zo bet kavet
maro. Douget eo bet d'eun tam ti ve gwelet war ribl ar
ster vraz, e-lec'h vo kaset an holl dud marvet dre wall:
tud beuzet, tud kountellet gant ar vunterrien, tud 'n em
grouget, tud dibennet ha divouellonet gant ar mekanikon.
Digoret eo bet e gorf gant ar velisid ha douget eo
goude d'ar vered en eur c'harr, buhan, buhan. En eun toull
doun ha ledan eo bet silapet war eur bern reuzendigez sil
douaret hep eur beden.

Siouaz! Siouaz! Yannik ha Janedik! Ma vije chomet 'n
ho pro vijech breman labourerien enoret, en yec'het mad,
bugaligoù o c'hoari en-dro d'ac'h.

Pegement n'euz ket a Yan hag a Janed, a ra reuz o
bugale o c'hoantat ober gant-e krak-aotroune ha
dimezelled.

Micher al labourer douar eo ar c'haeran deuz ar viche-
rlou; ha muioc'h yac'huz hag enoruz eo bean plomer war
ar meaz 'vit bean den a vicher e-barz eur c'haouet horjal
en kaer. Choumomp holl en Breiz; gouzomp beyan gant
nebeut, beomp fur hag honest hag e vefomp euruz er
bed-man, ha Doue vo mad evid-omp er bed all.

ERWAN BERTOU,
euz Pleubvan.

ISTOAR SANTEL gant skeudno, eul levr kaer
evit pewar real gant an timbjo.

D'EUR BUGEL HAG A RA E BASK KENTAN

AR SIBOR ALAOURET

War don: *Ar benhez a Geroulaē.*

Klev, bugelik, an istor-man
Kavet 'n eur levrik duduz
Diwar-ben eur sibor bihan
'Zo bet alaouret gant Jezuz.

Ze 'oa e-pad an dispac'h vraz;
Neuze eur bobl kri da Zoue,
D'e lezez zantel ha d'e groz
A re eur brezel didrue.

Eur pastor, a-rok tud fallakr
Leun o c'halonou a grizder,
'Lakaz e holl hostiou zakr
E-barz 'n eur sibor bihan gwer.

Gant ziel ar presbitor koz
Ar pastor mad hen zrollaz,
Ha dindan an douar, eun noz,
O pedi Doue hen kuzaz.

Mez, zell neuze 'pez arruaz:
Pa oe 'n tenor diaouaret
An hostiou oa gwenn-kan c'hoaz,
Hag ar siborik alaouret l.

Jezuz 'n oa merket e dremen
Gant aour melen l Ra vo meulet l
Hag ar merk-ze war ar weren
'Barz ar sibor 've c'hoaz gwelet.

Ze nan e ket eur gontaden;
Eun dra gwir 'm euz danevellet.
O l pegen karan ar skouden
Euz ar sibor-ze alaouret l

Ma c'halon-me 'zo eur sibor
Siouaz l paour e l n'hellan ket nac'h.
Vit-an, Jezuz, hadgret istor
Ar sibor alaouret gan-ac'h.

Ho kalon ive, pōtr bihan
'Vel ar sibor 'dongo Jezuz;
Jezuz 'vo d'ac'h 'n ho 'bask kentan l
Pebez de kētr, de evruaz l

Ho kalonik, aōnet-i mad
Vid digemer 'n Otro Doue:
Hoc'h holl denzor, ho kwellan tad l
Ho Toue hag ho karante.

Zonjet en Jezuz de ha noz,
Mui-ouz-mui beunde hen pedet;
'Vid-oc'h kwito e varadoz:
Ho kalonik 'vo alaouret l!

Eonikarver.

AN OZAC'H KOZ HAG E VUGALE

Kinniget en envor d'Andren a Gerdrel, den reiz,
a re Inor d'e vro Breiz-Izel.

Emil ERNAULT.

Eur Breizad koz, hag a ouie
Na vanc'he ken pell er bed-man,
P'hen jeche an douar gant-an,
A c'houlaz rei d'e vugale
A-rög dispartian diout-e
Eur gentel deuz ar re wellan.

Gant peder baz hag eur c'hevre
E reaz eur pakad a-voare,
Hag e lavaras d'e dri mab :
— Pa 'z oc'h pôtréd diouz an dibab,
Herve 'm euz klevet gant ho mam,
Gwelomp pini hallo terri
Ar strollad-man 'barz en daou dam :
Bean 'n o cur pris digan-i.

Pôl, 'n hennan, gonidek kalet,
A dap ar stroll-ze, ha rak-tal
Ouz e c'hlin deo 'n euz-han laket ;
Hag hen dre i oll nerz posial
'N esper d'e zrouhanteri net.
'Man bout-divout, 'man cheeb-dijech ;
Ec'h ehan, ec'h hadkrog meur wech ;
Ec'h ehan meur wech, ec'h hadkrog,
Hag e teu ru 'vel eur c'hilhog,
'Vit man : n'her plegas ket zoken.
— N'on ket 'vid an tam fagoden,
Mui 'get laouenan 'vid barr dir,
'Mean gant huanaden hir,
Hag hen o sec'han ar c'houezen
A zeu diouz e ben gleb-dour-teil ;
Red e d'in hen lezel d'an eil.
Te, bet trec'h en triouac'h gouren,
Kaourintin, esa ; ha chans d'ïd !

Heman, 'oa eur gourenner krenv,
Gwev e izili hag eskuit,
A skouiz neuze i elfo tenv
C'houet tenn ; heb muioc'h gonit.
— Anez eur zikour deuz an Nenv,
'Gav ket d'in 'n efe den ar msaout,
Da dro Wanik ! zur e d'her c'haout
Mar be gwir ar marvailho koz
A gont d'imp brao, d'abarde-noz :
Pa eo hen gwidor ar vreurdeur,
E-lec'h ma yankaz an daou vraz
Ec'h ai, onn 'vad, gant-an, trec'heur,
Aour, pinsez kaer, hag enor meur !

Hogen Ervoan ive c'houites,
Evit-an da vean pôtr zart
Hag en peb sord labour ampant :
'Vid ober berz, 'renkehe kaout c'hoas
Sord ne oa ket gant-an, siouaz !
Gwalen pe louzo talvouduz
Da zeventi treo burzuduz...

— Ac'han 'ta ! entrez-oc'h, tri gwaz,
'Me 'n tad, n'oc'h 'met tud klouarik,
Gwan a zemp, losk ha gwiridik ;
Gwir eo ec'h a 'r bed gwaz-oc'h-was !
Mar chomfe d'in eun elvennik
Euz an nerz an oa, me 'm euz jouch,
Pa ziwane morblu d'am gronch,
Pa ziwane d'am gronch morblu,
(An deio kaer-hont n'ed int mu !)
Me c'hoarife eneb d'oc'h-hu ;
Ya, c'hoari 'raen eneb d'oc'h
Hag e trec'hen... Ma, tankerru !
Ne ket laret na rin gwelloc'h
War bonez ma diyrec'h ha m' deoulin :
Gwelled a vo !

'N eur vouch'hoerzin
Ha digor-frank o daoulagad,
'Man 'r bôtred sellet ouz o zad ;
'Man 'r bôtred sellet ouz o zad
O chonjal : — komz a ra 'vit mad ?
Hag o c'hortoz 'sord ha d'ober.

Dieren eure ar pakad,
Ma kouez distag ar bejer ;
Ken zeder ha tra, neuze 'lak
Uoan 'pen e c'hlin, hag her strak ;
'Stase 'for eun all dre 'n hanter,
Hag eun deirved ; hag o lezel
An diwean, e lar : — Honnez
A virtet bepred gant evez,
En envor d'in ha d'am c'hentel :
N'EUZ GALLOUD HEB KEVREDIGEZ.
'Vel ma tisk d'imp an Aviel,
Pep tiegas pe rouantelez
'Zo dizunvan, a ya da goll.
C'houi 'vel splan, 'vel 'n eur mezelour,
N'halla man ouz-oc'h 'n eonebur,
Ma 'pe youl-grenv d'em zere'hel holl,
Tri fen-bas kevreet 'n eur stroll ;

E-lec'h, avad, d'en em zikour,
Mar ga pepini en e roll,
E vo gred anoc'h goap ha c'hoerz,
Laket war ho mado ar werz,
Ha c'hoariet naousped gwall-dôl :
Gant an unvaniez 'man an nerz !

Aliez ar seurt kelenno
A vije, pelloc'h, 'n e c'heno ;
C'hoaz, pa oe war e dremenyan,
D'e vibien, tost d'an, en goelvan,
'Lere ar c'hoziad : — Kenavo !
Me ya daved ma gourdsdo ;
'N em glevet, chomet a-unan,
Bagale gez, braz ha bihan ;
Pôl, ha Kaourintin, hag Ervoan,
'N em glevet ! chomet a-unan !

BARZ AR GOUET.

An otro « Barz ar Gouet » a gendalc'h gant ar gentel
vad en nevoa staget gant-i en e « Emgann an tri breur. »

Gant an unvaniez 'man an nerz,
N'euz galloud hop kevredigez.

N'ankouamp ket ar gentel-ze entre-omp Bretoned ha
beomp unanet. Ma vije gwir unvaniez entre-omp Tregeriz,
Leoniz ha Kerneviz (Pôl, Kaourintin hag Erwan euz an
histor) neuze ne vijemp ket pell o tont a-benn da zével
kein.

ZANTELEZ BREIZ

Ar zent koz hag ar venech o deuz, goude Doue,
krouet Breiz-Izel.

(Istor Breiz).

Sant-Belek (kendalec'h)

Eun abarde, Briok a oa evel-se o vale, daou ejen o
charre anean hag e venech en-dro d'ean o hanan. An de
a oa kaer, an ohen a gerze goustadik, kement ha ken bihan
ma teuz an noz war Briok hag e venech a-rög ma oant
arru er ger. Zouden, ar re-man a dav da ganan, hag a
dec'h kwit en eur c'haloupad, henvel ouz eur vanden yer
spountet gant al louarn. An ohen ive a chomas a zav, hag
ar zant a welaz neuze dirak-an eur vanden bleidi, daoulagad
ru en o fenn evel skodo tan. E oant o vont da lampad
war an ohen, pa zavaz ar zant e zorn ; rak-tal, evel pa o
dije bet eun tenn, ar bleidi a goueaz d'an douar, stouet
dirag Briok, evel da c'houlouen pardonn digant-an. Benn
neuze ar venech, merez a oa dizroet ive war o c'hié ;
mez ar bleidi a zavaz hag a ziskouezas d'e o dent.

E-pad an nosvez pen-da-benn, ar bleidi, ar venech hag
ar zant a chomas eno hep flach tam : Da veure, e c'hoar-
vezas eun darvoud-all. Eur Breton a Dremor, hanvet
Konan, o tec'hel kwit gant e dad raog ar Saozon, a
digoueaz war an ôd e-kichen douarou Briok, hag a deuz,
digaset gant dorn Doue, d'al lec'h ma oa Briok, e venech
hag ar bleidi.

Ar Breton a chomaz sebezet :

— Hols, emean d'e dud, gwelet 'ta ! Petra e kement-
man ?

Mez, o sellet mad ouz Briok, e snav eur belek kristen,
hag hen hag a zo pagan, a deu 'raou a geiz e varc'h hag a
lar d'ean :

— Tad, tad ! ni na c'houlomp Doue ebed nemet da
hini. Ro d'imp holl ar vadeiant !

Rak-tal ar bleidi, 'vel pa vijent o c'hortoz kement-man,
a dec'h kwit en douar e c'hoarjous. Ar zant, laouen braz a
gomz gant Konan deuz e vro hag e ven ; neuze e ra
dean ha d'e dud yun seiz de, hag an eizved, e ro de ar
vadeiant.

(Da health).

ERVOAN.

SONIOU HA GWERZIOU An Tremener (an otro 'n abad Lec'h)

Ar gwerziou-man a zo bet dibabet diwar e bapero
vignoned ; ar c'haeren levr gwerziou bet moulet
en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

En ti :

An otro LANNOU, leorier en GWENGAMP, hag an
HUYART, leorier en PEMPOUL, e kaver breman ken
levr brezonek bet moulet gant Kroaz ar Vretoned,
dreist-holl GWERZIOU NEVE. Goulen ar werz war to
Pabu ha Mantalot. Priz : 2 wennek.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Goulennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik
(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek)
Eun dousen (13 evit tousen) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad
deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR
GKOAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlouen en holl
bureoio an « HENT AR GROAZ » neve ; skrivet eo en
yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h
pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hantik kaer
gret gant eur skrivagner brudet-braz gwec'h-all mesk ar
Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chaloni ha
vikel-vraz, on euz roet d'al levr an ôtreudur ar 26 a
du divezan.

Sethu aman ar prijjo :

Unan hepken : tri gwennek hag eur gwennek evit
kas anean ar pez a zo ; pepar gwen-
nek (o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousen) c'houec'h real ha
daou wennek gant an timbjo ; zo 'ra
8 real (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da
lareteo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

KROAZ AR VRETONED
 a goul :
 10 real ar lia evit Breiz
 ha Bro-C'hall.
 20 real ha daou wennek
 evit ar Bro ar estren.

KROAZ AR VRETONED

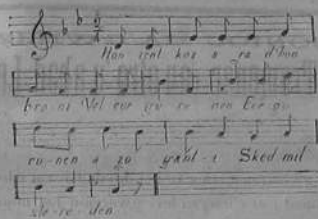
Kroaz ar Vretoned, en bre-
 zhonek, freged, kuzmet tra
 a sellour hon Bro Breiz-
 Izel hag en he yez : hag
 ive gwech an unan, er
 gwech bennag divar-
 leun Breiz-Izel.

AR BREZONNEK HAG AR FEIZ
 A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
 Furnez ar Gals.

Dalc'het hepred d'ho prasonk.
 Yes an dud vad ha kalonk.
 Vez ar izid so i ma ve treged,
 Gouzpen ar Vez, a ve Pae'het!
 Muz.

GANT BREZONNEK SO DEUD AR FEIZ
 GAND AR GALLEK KI AIO A VREIZ
 Furnez ar Gals.

SENT AR VRO

Hon zent koz a ra d'hon bro-ni
 Vel eur gurunen,
 Eur gurunen a zo gant-i
 Sked mil stereden.

War hon douar o deuz bevot
 O bue santel,
 Gant hon zadou o deuz savet
 Hon bro Breiz-Izel.

Ha breman hon deuz 'barz an Nê
 Hënterourien vad ;
 N'hon deuz nemet goulen drez-e
 'Vit kaout hon mennad.

— o —

Ni ho ped eta, sent ar Vro,
 En hano Jezuz,
 O reit d'imp-ni buhan en dro
 Hon mam-vro skeduz.

Hon mam-vro 'zo bet skleraet
 Dre ho purzudou,
 Ken n'hellfemp ober eur gammed
 Hep kaout ho rondou.

Hon mam-vro ho peuz betek-hen
 Miret en he fez,
 O terc'hel dirag an estren
 D'he giziou, d'he yez.

— o —

C'houi 'peuz harzet anei gwech-all
 Da vean flastret
 Gant an Norman ha gant ar Gall,
 Hag ar Sôz a donet.

Ha breman enebourien kri,
 Tud divrezonk,
 A glask diframma digant-i
 He yez 'zo ken c'houek.

'Vit o dizarben, sent karet,
 Astennet ho trec'h
 Ha ni 'chomo « Breiziz bepred »
 Ni 'devo an trec'h.

Neuze, 'vel Gymru, Breiz-Izel
 Vo eur « môr a gân (1) »,
 A gân hag a beden zantel
 Dre-holl heb ehan.

« Bro ar zent » e vo 'vel gwech-all
 Er bed tromennuz,
 Ken efomp ganac'h er bed-all,
 En Breiz peurbaduz.

(1) « Môr a gân » eo les-hano Bro-Gymru breman, dre ma klavez
 dre-holl enni i kavan en brezonnk.

MERC'HEDE BREIZ-IZEL CHOMET EN HO PRO !

Merc'hed Breiz-Izel a weler hirio o vont a vandennadon
 da vitijen er c'heriou braz. Nag a risk a ve evit-e enô !
 Ar zun dremenet eur plac'h euz bro-Dreger, hag a oa en
 servij en Sant-Briek, a zo en em venet a-ratoz-kaer. Pe
 ne oa ken 'n he skiant-vad ; pe (ha ze a vije ar gwass) he
 devoa lezet 'n he farrouz fe he yaouankiz. Ha 'nevo Doue
 true ouz hec'h ine ! ha c'houi, merc'hed Breiz-Izel, chomet
 en ho pro !

Alion d'ar Vugale goude o Fask kentan

N'eo ket peurgloset c'hoaz dre-holl amzer pask ar
 vugale ; plijadur a rey d'e, emichans, kavout aman eun
 ali bennag, da delc'hel mad gant ar vug gristen goude
 o fask.

War don : *Selaouet gant joa.*

GRET HO PEDENNOU BEMDE

Dalc'het mad d'ho pedenno,
 Pedet bemde, bugale ;
 Pedi zo ar gwir dro
 Da gavout grasou Doue ;
 Anez ne vefet ket
 'Vit rena bue gristen,
 Anez ne hellfet ket
 Euz an droug en em zifen.

TOSTAET OUZ SAKRAMANCHO

Ouz ar sakramancho
 Bep miz tostaet, me ho ped,
 Hag euz an holl c'hraso
 Int zo 'vel eur vammien-red ;
 An neb a glask ervad
 Silvidigez e ine
 A gar lreiz tostât
 Ouz feunteunio ar vug.

DIWALLET DA GEMER PLEGIU FALL

D'ar mad, d'ar zantelez,
 Sonjet d'en em rei abred,
 O tiwal gand evez
 Da gemer pleg fall ebed ;
 Penn diwean ar vug
 'Vel penn kenta anezi,
 A lavar ar furnez,
 'Ve gwall-zizuz pe disi.

DIWALLET DIOUZ AR GWALL-DAREMPRED

E-pad hoc'h holl vuez,
 Klevet mad, bugaligo,
 Diwallet gant evez
 Diouz ar gwall-darempredo ;
 Rag penn-kiriek e vijent
 Euz o taonediger,
 P'o deuz kollet diagent
 Meur a hini dievez.

Mar klask ar bec'herien
 Ho tenna d'o ebato,
 Ha d'an droug ho tougen
 Dre ober pe dre gomzo ;
 Pellait ha pellait krean,
 Daoust d'o c'hoarz, d'o gwaperez,
 Hag, evel ar vosen,
 Kasait o hentadurez.

KANTIK AR VUGALE DA ZAND ERVOAN

War don : *Ar mouzik bihan.*

Azo ar Genkiz a lere
 D'he mab Ervoan Kevarzin :
 « Mabig, emei, noz ha beure,
 « C'houi 'bedo war ho taoulin.
 « Laret zo d'in a-beurz Doue,
 « Pa oac'h bihan, ma bugel :
 — « Da vab Ervoan a vo enn de
 « Eur zant braz en Breiz-Izel. »

DISKAN :

*Otro zant Ervoan vinniget,
 Ma zant Ervoan, Breiz-Izel,
 En han' Doue ma zikouret
 Ha me 'vo bete mazel,
 Me 'oo eur zant, eur zant ive,
 Evel ma oac'h en bugel,
 Hag enn devez em o en Ne,
 Me bod gant zant Breiz-Izel.*

Ervoan a c'hoerze e lagad,
 O klevet e vamm Azo,
 Ha daoulinet 'tal e vamm vad,
 E lere e beddeno
 « Mar am c'heret, o ma Doue,
 A levere ar bugel,
 « E vo Ervoan eur zant neve
 « D'e vugik kez Breiz-Izel. »

Aked vraz an ije bemde
 Da lenn bue zent ar Vro,
 Ha goude pedi e kleske
 Ober evel-t-e d'e dro.
 « Reit d'in, ma Doue, emean,
 « Adalek ma on bugel,
 « Roet d'in ar c'hras da vean
 « Eur zant 'vel zant Breiz-Izel. »

Ne gere netra 'barz ar vro,
 Vel e iliz Landreger ;
 En ofera hag er gouspero,
 Ervoan a gane zeder.
 « Eun de me 'vo, ebarz an Nê,
 A levere ar bugel,
 « Hag e kanin gand an Ele
 « Ha gant ma zent Breiz-Izel. »

Gouelan a re o kimiadi
 D'e vamm Azo ar Genkiz,
 Gouelan 're d'e dad Heleri
 'N eur vont da skolio Paris.
 « Da Baris ma renkan monet,
 A levere ar bugel,
 « En Paris, me vo fur bepred,
 « Vel em broik Breiz-Izel. »

Ne oa ket 'mesk ar yaouankiz,
 O l'nao, ne oa ket unan,
 O studien en ker Baris,
 Furoc'h 'vit ma oa Ervoan.
 En Paris kerkoulz hag er vro
 N'ankouez ket ar bugel
 'Pez a lere e vamm Azo,
 Pe oa 'n e vro Breiz-Izel.

En Breiz-Izel, o ma Doue,
 A zo c'hoaz kalz a vammio
 Hag a lavar d'o bugale,
 Evel ma lere Azo ;

Ha pa 'oe gret e bask kentan,
E leront hi d'o bugel :
« Deut, bugel, deut da hardonan
« Da zant Ervoan Breiz-Izel. »

« N'oun pera vefet 'a ho pue,
« N'oun pelec'h veet kas-ti
« Gant ober bolante Doue,
« G'houi 'vo evurus hepred. »
Evel-se lavar ar vamm vad,
O tonet gant he bugel,
O tonet da westlan he mab
Da zant Ervoan Breiz-Izel.

Hag en Landreger daoulinet,
En kibeh be zant Ervoan,
Ar bugel kez an euz laret
'Vel Ervoan, pa oa bihan :
« Otro zant Ervoan, ewean,
« Me n'ou nemet eur bugel :
« Evel-d-hoc'h me 'garje bean
« Eur zant d'am bro Breiz-Izel.

« Gant ma vo bolante Doue,
« N'euz fors pelec'h vin kaset :
« N'euz fors pera vin em hne,
« Me a vezo fur hepred.
« Zant Ervoan, c'houi am zikouro
« Adaleg ma on bugel,
« Hag evel-d-hoc'h 'm o en Eovo
« Ma lod gant zant Breiz-Izel. »

Kalon douz a Jezuz, heet ma c'harante ?
Kalon douz a Vari, heet ma zividigez ?
Sant Joseph, pedet evid-omp !

L. S. E.

IMPRIMATUR :

Saint-Brieuc, le 4 mai 1895.

Av. CHATTON, can., vic. gen.

Ar genouen-man ken kaer, bet savet gwech-all gant
Leonnanik sant Erwan, a vo kavet da brenan, moulet
war eur paper distag (met eul levr oferen) er bureo ar
Groz.

ZANTELEZ BREIZ

Ar zant kor hag ar venec'h o deuz, goude Doue,
krouet Breiz-Izel.

(Istor Breiz).

Maro Rbigall ha Briok

Briok ha Rbigall a oe hepred mignoned braz. Akéz en
em welet an eil egile. Eun devez, eun den euz plou *Lis-
Helion* a arruz da glask Briok da vont raktal da welet
e vignon a oa prest da vervel.

Briok, daoust ma oa klaev ive ha zempl bras, a reaz en
dougenn d'e gar hag e yeaz prim warza *Lis-Helion*, eur
vanden venec'h en e rog, hag eun all war e lerc'h, o
kanas.

Zouden, pa oa o tremen tosk d'ar mor, a-dreuz d'ar
parkou ed hadet gant-an e-lec'h ma oe gwech-all koajou
doun, eur c'han duduz a zavas out d'e benn, o respont da
gan ar venec'h ; an ele o-noon, a lein an nenvon, a ziskoude
d'ar zant pegemont e plije e labeue da Zoue. Briok a ra
pôz an oen war ribl an hent, hag e venec'h, leun a fe hag
a nez-kalon a ruilh mein, da c'hasaveout al lec'h ma oe
klevet mouez an ele. Goude e svjont eou eur groaz, a zo
bet enoret er vro e-pad meur a gantved.

Pa arruz Briok en *Lis-Helion*, e kavas e genderv
zempl bras ; rei a reaz d'ean e zakramancho, ha raktal
goude, evel pa vije bet o c'hortoz kement-se, Rbigall a
vervaz. Briok a laraz d'ean kanavo ; evit gwir, na zalez
ket pell da vont war e lerc'h d'an nevo.

En eur vervel, Rbigall an evoas lezet gant e genderv e
holl vado ; evelse ar venec'h a stagaz ouz douaro Zant-
Briok, douaro Hillion, a chomez gant-e ive da arad ha da
labourad.

(Da health).

ERVOAN.

AN OTRO HAG AR BUGEL

Eun otro 'gavas eun devez
M'oa et war ar maez da bourmen,
Eur pôtrig koant 'a eur prad da vés,
Ha laras d'ean evelhen.

— « Deus ganin an ker, bugeligi ;
« Sent ouz-in, kwita da loened ;
« Eno te a vo pinvidik,
« Te 'vo ma mab muien karet. »

— « Ma c'herent, otro, a zo paour,
« Med n'in ket ganac'h evit-se,
« Rak hoc'h holl dreo, arc'hant hag sour
« B'font ket d'in o c'harante. »

— « Deus ganin, me 'meus palezio
« 'Zo enné treo deus ar c'haeran ;
« Dilbad kaer as po 'lec'h truilho,
« 'Lec'h bara sec'h boed ar gwellan. »

— « Ma zi-plouz a dal o palez
« Pa ve kempennet gant bleunio ;
« Deus ma zruilho 'mo ket a vez
« Keit ma heuilhin skouer ma zado. »

— « Me 'm eus ive 'n em liorzo
« Bokedo 'teus biskoaz gwollet ;
« Gwe-freuz digaset a bell-bro
« Stanko gant marh gwenn pavet. »

— « Ho liorzo na d'ent ket
« Hon c'hoajo kaer, hon frajo glaz,
« 'Lec'h klevet richan an evned
« Ha hiboud fresk ha flour ar waz. »

— « Deus ganin ha me as kaso
« D'ar skol da vet tud a spered
« A zresko d'id e-leiz a dreo,
« 'Rei ac'hantout eun den disket. »

— « Em farrouz 'zo eur skol ive
« 'Lec'h tesker d'in leun ha skrivan ;
« 'Lec'h tesker d'in pedi Doue
« Karout ma zud ha ma nesso. »

— « Te as po keun eun de, bugel ;
« Er c'haerio e klevet kanan
« Gant musikerien deut a-bel
« Sonio deus an dudiusan. »

— « Me anave musikerien
« A dal muioch evit ho re ;
« Al lapoused 'gan ken laouen
« 'Bars ar c'hoajo pe darz an de. »

— « Koukoude, mabik, te 'blij din,
« Koant out ha bean 'teuz spered ;
« Ha mar kerfes doned ganin,
« 'Vefes pinvidik, enoret. »

— « O prezeg d'in kollet ho poan,
« Otro kez, ganac'h nan in ket,
« Re-holl en em blijin aman
« 'Barz al lec'hio ec'h on ganet. »

Hag hen seder 'n eur laret se
O vonet kwit en eur lampad,
Trezek ar loened 'oa neuze
Gourvet 'mesk yaod glaz ar prad.

LAOUIK.

ISTOAR SANTEL gant skeudenn, eul levr kaer
evit pewart real gant an timbjo.

EUR C'HELOU MAD

Dublin eo an hano euz ker-benn Iverzon (*Irlande* en
gallek), eun enezen vraz tost da Vro-Zôz, 'lec'h ez euz
tud euz an hevelep gwad gan-imp, o komz eur yez kar-
nes d'hoz brezonek. Eno 'zo bet graet gouelio kaer en
enor d'ar Vro ha d'ar yez. Unan euz hon lennerien, a zo
ive unan euz hon gwellan mignoned, a zo aet da Dublin
da welet ar gouelio. Hon mignon a oar an iverzonek
(brezonek ar Vro) hag an euz kemeret eur blijadur dispar
o klevet kanan kanouenno Iverzon war donio koz henvel-
tre ouz hon re-ni. Emeur o pleal a bep 'n gant ar yez
da zavel anean ; breman e ve disket er skolio bihan, ha,
zoken, er re vraz, ha graet gouelio en e enor.

SONIOU HA GWERZIOU An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvien)

Ar gwerziou-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant e
vignoned ; ar c'haeran levr gwerziou bet moulet biskoaz
en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad o
deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR
GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlen en hon
bureoio an « HENT AR GROAZ » neve ; skrivet eo en
yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h
pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hantik kaer
gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk ar
Vretoned, an otro Millin. An otro Provost, chaloni ha
vikel-vraz, on euz roet d'al levr an ôtreneur ar 26 a viz
du divezan.

Sethu aman ar prijio :

Unan hepken : tri gwennnek hag eur gwennnek evit
kas anean ar pez a zo : pewart gwenn-
nek (o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousel) c'houec'h real ha
daou wennek gant an timbjo ; ze 'ra
8 real (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da
lareteo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

Gouennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek).

Eun dousen (13 evit tousel) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).

Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik

10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint-Guillaume, Saint-Brieuc

KROAZ AR VRETONED
 a goude
 30 road ar bla evit Breiz
 ha Bro-C'hall.
 27 road ha daou wennek
 evit ar Bro-estron.

KROAZ AR VRETONED

Kavet eo war-ti en tre-
 zonek Treger, kumant tra
 a zell ouz hon Bro Breiz-
 drek hag ouz he yez: hag
 ive, gwech an euzer, euz
 gortenn bennag diwar-
 benn Bro-Tramor.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
 A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
 Furnez ar Gela.

Dalc'hit hepred d'ho prezonok.
 Tes an dud vad ha kalonek.
 Tes ar feiz so: ma ve troc'het.
 Ouspenn ar Vez, e ve Fez'het!
 Muz.

GANT BREZONEK ZO DEUD AR FEIZ
 GANT AR GALLEK KE AIO A VREIZ
 Furnez ar Gela.

Tôlen an Dirwest hag ar Skouer vad

DAOU DEN KALONEK

Me 'garfe e vije hep zun hon ZOLEN AR SKOUER VAD savet en pign aman er bann kenta, hag evel war talben hon C'Hoaz vihan, ha skrivet war-ni eun hano neve pop gwech.

Siouaz ! an hanoio na deont ket founnez a-walc'h ha, gant-se, an « dôlen a enor » a chom peurliesha mouchet he fenn 'vel ar zent en ilizo da ouel ar Basiôn, pe c'hoaz, 'vel an heol a zo bet war-n-an, dilun diwean, eur waskaden dre al loar, war a lar an dud gwiek.

Gwell a ze, dispaket e vo hon zôlennik er zun-ma, ha skrivet war-ni daou hano neve, hanoio daou den kalonek euz an aod, o deuz c'hoant da rei ar skouer vad d'o c'henvroiz en eur ober AL LE.

JAKEZ THOS, euz Lokemo, 'n euz graet AL LE da dremen epad e holl vuz hep tanvad evach krenv.

JULIAN LAMOUR, euz Lokemo ive, 'n euz graet eun hevelep LE.

Enor ha trugare d'e, ha ra deuyo o skouer vad da vean heuilbet gant an holl 'n o farrouz ! Lokemo 'vel Tredrez ec'h e parouz sant Erwan ha, renet gant eur pastor mad deut war lerc'h ar zant hag oc'h heuilh e roudou, n'hall ket Lokemoiz c'houitan war rei ar skouer vad e-touez ar re genta.

KUR GREDEN DISKIANT DIWAR-BENN AN EVACH KREUV

Aliez e klevet tud o laret ec'h e mad ar gwin ardant da rei nerz. War digare ec'h e ar gwin-ardant eun evach da krenv e kav d'e e laka ive ar c'horf da vean krenv. Ze 'zo eur gaou ha netra ken ; ar c'hontrol eo ec'h e ar wirione : AN EVACH KREUV A DEBR AR C'HORF E LEC'H KREUNVAAT ANEAN.

Ma tiskarfe unan bennag bemde rekiz eur c'hlaouiasedan e-barz eur ribot-koat, pop gwech e verke an tûn e roudou war ar prenn, ha, benn ar fin, e teufe da berdebri ha da berdeuzi anean : kollet e vije ar ribot. Mad ! evelhen 'man ar stal gant korf eun den hag ar gwin-ardant. An neb a ev bemde eur werennad gwin-ardant, a boac'h bemde ive e gorzailhen, e vouzello hag e wad, hag, o lakaat gant-se poac'hadur war boac'hadur, e teu buhan da vean 'vel... al lontrek Fouelte-bonello. A zo poac'h-holl tor ha stripo, a gomz Prosper Proux ancore.

EUR CHIZ EUZ AR WASA

Bean 'zo re-all hag a grad ne vije ket doread rei digemer d'eur mignon 'n o zi, hep kinnig d'ean eur bannac'h hini krenv. Ha c'hoant o deuz ar re-ze d'ober gaou ouz o mignoned ? — Rag an evach krenv (ze zo bet laret ha diskleriet d'ac'h meur a wech), a ra gaou ouz an dud, gaou ouz o c'horf, gaou ouz o ine, gwasa 'zo. Eun dra iskiz, en gwirione, gwelet tud oc'h ober gaou d'o mignoned 'vid testenia d'e o c'harante !

Hon mignon, an aotro Bouette euz Panvrit-ar-Beskond, neuz skrivet d'imp eul lizer kalonek diwar-benn an elenad-ek 'n e barouz. Touet en evoa ehom hep evan, he ne-unan, na rei da evan en de-se. Ze na harzaz ket an holl dud honest da rei o mouez d'e dad. Kaera skouer, hag evit an dud war ar renk, hag evid an elenourien !

TAOLENNO AN DIRWEST

An tôlenno a zo bet roet betek-hen a oa sinet gan-in e lec'h an tad Hayde, madoberour hon C'Hoaz ha rener an Dirwest en Breiz-Tramor, hag a oa bet dilennet gan-imp da rener e enor. Eman an tad Hayde o paouez kas en-dro d'imp tôlenno sinet gant-an hag a vo roet hiviziken d'al leourien neve.

AR VENI KREATOR

War don : O kalon zakr.

Deut, spereid krouer an Nenvo,
 Da intanan hon ineo ;
 Ma vezo deuz ho kras karget
 Ar c'hhalono oc'h euz krouet.

C'honi 'zo hanvet ar Fresler,
 Donezon Doue, hon c'hrouer,
 Fantan veo, tûn, karantez,
 Hag heol mad ar zantelez.

Seiz donezon a reit ive,
 Ar biz oc'h a dorn-deo Doue,
 Diouganet oec'h gant an Tad,
 Hon lakât 'ret da gomz ervad.

Reit sklerijen d'hon sperejo,
 Ha karante d'hon c'hhalono,
 Kreyaset gant ho nerz bemdez
 Hon c'horf leun a fillidigez (1).

Pellaet ar spereid enebour,
 Reit d'imp ho penec'h bak ho zikour,
 Ha graet, dre ho ren-vad bepret,
 Ma tiwallimp deuz pep pec'het.

Groet d'imp anveout Doue an Tad,
 Jezuz-Krist e vab hegarad,
 Ha kredi stard ez oc'h ive
 Spereid an eil hag egile.

Ra vo Doue an Tad menlet,
 Gant Doue ar Mab adbevet,
 Ra vo goude ar spereid-glan,
 Meulet bepret gant pep-unan !
 Person Tredrez.

EUR STROLLAD NEVE A VRETONED EN SANT-BRIEK

Kevredigez-Vreiz, zavet breman 'zo daou vls, na gerze ket nemeur betek breman, dre fôt a intent a-walc'h etre ar memrou.

An otro Vallée an euz sonjet neuze zerri en eur strollad ar re ane a zo o chom 'barz en Zant-Briek. Neheut emaint ; dek pe daouzek ; n'euz forz, dont a refont a-benn d'ober eun dra bennag, mar kerzont pen-da-ben, evel m'o deuz kerzet disul.

En ti an otro Guyon, leorier ha maoull en Zant-Briek, eur mignon braz d'ar brezonek, hon deuz en em gavet war dro pemp eur. An otro Vallée a zigor ar pardoun dre eur plede, da ziskoue pegen bi an labour a zo bet gret betek breman siouaz, ha pegen braz a chom d'ober.

Evit rei kerz d'al labour, emean, e red da gentan en em dostat ha labourad a-gevret ; evit-ze, omp aman hirie ; kemeromp eta sturier, tenzorier, sekretour, greomp eur reolen, heromp aketuz da'n em intent ha da 'n em welet eur wech ar miz, ha ni a reyo kalz evit mad ar brezonek hag ar Vro.

Ali an otro Vallée a zo bet heuilhet pen-da-ben, he breman ez omp bodet ha prest da ober eur vad bennag.

Sethu aman, ar bureo neve :
 Rener : an otro Kerviler.
 Hadrener : an otro Vallée.
 Sekretourien : an otrone O. Guyon hag Ar Moal.
 Tenzorier : An otro Miard.

Ar strollad-man a zo evit an departamant a-bez ; an nep an euz c'hoant da zonet enn-an, a dle kas e hano d'unan euz ar sekretourien, paeon eur skoed ar bla, ha donet, mar gall, da bep bodadek da Zant-Briek ar zul kenta a bep miz. Kaset a vezo da bep hini kelo en-koulz.

Neuz netra gwelloc'h evit ar strolladou-man evit ober ar vad ; enebourien Breiz en em glask hag en em glev ; red e ober evel-t-e. En Paris, a zo bet zavet eur strollad tud gwiek evit difenn hon Bro ; — en Montroulez, e ver o sevel eun all ; — en Roaôn, an otro Jaffrennou an euz bodet ar studierien breton ; — en Gwened, en Oriant, ar brezonek a zav zoug e henn dindan skoazel an otro 'n Eskop, an otro Bulcon ha Sahib.

(1) A samladurez.

Greomp ive eun englen etre-z-omp, Bretoned a Goste-Nord ; nag a hini ha na c'houlen ket gwelloc'h evit zikour da zizarben an holl nosialisted, judevien ha fran-masoned a zo kas tagan hon Bro ! Ma, sethu aman eun nor digor evit pep Breton a fell deus difen e dra, da laret eo, e yez, e fe, e gizion koz.

Deut eta daved-omp, Bretoned a Goste-Nord ; petra zo d'ober evit-ze, c'hoaz eur wech ? rei e hano, digas e aluzen ha rei da vianan e ali, bep miz, mar n'haller ket donet e-unan. Eiz deuz a-rog pep bodaden e vezo kaset da bep mestr eur paper da laret ar pezh a vezo d'ober ; hag eiz deuz war-lerc'h eur paper-all da zisklerien kement a vezo bet gret.

Sethu aman da bion skrivan evit rei e hano hag e aluzen :

D'an otro O. Guyon, vu ar Prefectur, Sant-Briek, pe d'an otro Moal, vu ar Champ-de-Mars, Sant-Briek.

War-lerc'h pep bodadek e vo kanet tonioù brezonek, euz ar re geraan ; ar wech diwean, e zo bet kanet etre peder mouez ha gant an harmonium : Ni Breiziz a galon, ar werz kaer zavet gant an otro Jaffrennou. Ar wech kenta e vo kanet An darzanel ; pep hini a lar seurt a oar. Hon mignoned o deuz c'hoant da zonet eur wech da welet, m'o deuz nemet skrivan d'eur sekretour, hag e vefont pedet a-benn ar wech-all, ha digemeret gant kalz a enor hag a blijadur.

Ar sekretourien.

PARDON SANT KARE EN LANVELLEK

Pardon sant Kare a vo graet evit ar bla en-kerz gouelio ar Pantekost, gant lidou bravoc'h c'hoaz evit ar blao a-rog. An otro Eveno, rener kloerdi Sant-Jakez, e vo ar pardoner ; sonerien kelendi Gwengamp a deuyo ive, hag ar werz neve, savet gant an otro Pon, a zo bet hadvoullet evit ar pardon. Brudet braz ec'h e ar pardon dre Vreiz-Izel, kement a c'hraso a zo bet skuilhet el lec'h binniget-ze ! Itron Varia a Dru e zell truezuz, dreist-holl, ouz an dud boaniet gant poanio ar c'horf pe gant re an ine. Ouspenn grasoù, induljansoù 'zo da c'honid ive o tastaat ouz ar zakramancho hag o pedi da vad en iliz en-kerz an eizved.

Gwerz neve

En enor da Zant Herbot

MAN E BARDON DA LUN AR PANTEKOST

War don : Me an euz choazet eur vestrez

Aotro sant Herbot binniget,
 O chelaouet hon pedenno !
 Euz a bep dronk hon difennet
 Ni hag hon holl diegoso.

Bea 'zo, herve eo merket,
 Unek kant blavez pe war-dro
 Teuz sant Herbot vinniget
 Euz a Vro-Geumri en hon Bro.

E dud, euz an noblanc kenta,
 Hag enoret kalz en o bro,
 N'o devoa bugel nemet-a
 Da zougenn pelloc'h o hano.

Pa n'oa c'hoaz nemet eur bugel,
 Sant Herbot 'n eur c'hoat 'n em denne,
 Hag eno ar pôtrik santel
 A greiz e galon a bede.

Aketuz bepred e vije
Pa 'n em gavo gant ar re-all,
Da gomz d'ez euz treo an Ne
Da bellat ar c'horizo fall.

Eun devoz-a-dreuz euz c'hoat braz,
Ma oa o vale 'n eur bedi,
Gant eur lojen e tigouezaz
Oa eur manac'h santel enn-i.

Ar manac'h a laraz d'ezan
Dilezel kreann an holl vadon
Hag an holl draon euz ar bed-man,
Vit monet skavoc'h d'an Nevo.

Sant Herbot a zentaz kenkent
Ouz goure'hemen an den santel,
Laret a reaz d'e gerent
Oa red d'ezan o dilezel.

E dud a respontaz d'ezan
'N em rei, mar karje da Zouc,
Ha zant Herbot en eur onelan
A gimisdaz eun de diout-e.

Trenzi a reaz ar mor braz
Ha prestik, herve leverer,
Hep dronk ebet e tigouezaz
War oco eskopli Kemper.

Ar vrud vraz euz e vuzudo
Diskuilhaz 'n ean hepdale,
Euz ar pewar c'horn euz ar Vro
An holl d'e welet a rede.

En denn euz c'hoat tenval meurlod
Ar zant neuze en em dennaz :
Dre gwall-ardon an Dronk-Spered
An dud tonellet hen argassaz.

Euz c'hoat-sil eta a gluskaz
'Lec'h hallef sevel e lojen,
Hag eno ar zant a vezaz
Er bedon hag er binijen.

Al loened gouez euz ar c'hoat-ze
A deve d'e gâd hep spontan ;
Ar bleidi zoken a chome
En o goure en-dro d'ean.

Kenkent ha ma oa gouveet
Pelec'h oa savet e lojen,
Da c'houl digant-an ar yec'hed
E tensz kalz a glanvourien.

An den santel, madeleuz,
Eo eur barcan ar c'horlou,
A ouie dre gomzo neruz.
Sovetaat an ineo.

Goude kement a vuzudo
Hag eur vuc hir ha santel,
Done d'ar zant 'roaz kelo
E reakje dambrestik mervel.

E zilhad manac'h a wiskaz,
Ha goude-ze, en e lojen,
War an donar e c'hourevez
Hag hen seder-holl ha laouen.

An diaoul hen temptaz neuze,
Enn-an eun dronk euz ar gwassan,
Ha sant Herbot gant grâs Doue
A c'hallaz trec'hi war-n-ezan.

Mervel a sure hep anken
Gant-an e holl zskramanc'ho,
Hag e ino, 'vel eur goulm wenn
A nijaz euz-sûn d'an Nevo.

Sant Herbot, ho pue 'zo bet
Kaled 'vel m'eman hon liui
Ni a vo eta chilaonet
Pa deufomp amn d'ho pedi.

Sant Herbot, euz ar gwad breizad,
En Breiz 'peuz heuilbet hon zado,
Rei d'ar Vretoned o mannad
Pa hedfont 'vite, 'vit o Bro.

Hennor.

ISTOR BREIZ

KIZIO KOZ

Me 'gomz d'ac'h euz kizio a oa gwech-all en Breiz war-dro ar bla 1000, da laret eo, 900 via 'zo. D'ar c'houlz-ze, muioc'h c'hoaz evit da vremen, ar Vretoned a oa tud farsuz, hag a blije d'e ober, gant pep honestiz, hep seurt c'hoariello hag ebato.

En amzer ma komzan d'ac'h, an dud n'o devoa ket a fizians 'barz ar papero hag ar skriturio : ar paper, eme, a hallef bean devet pe ar skritur bean diverket ha troet ; peno'z eta delo'hel sonj am euz me bet, Fanch, en deman-de, digant Pipi, gwir hag ôtre da dreman en e bark ? Fanch a dape war e vrec'h e vab bihan oajet a bevar pe bemp bla, hag a yee gant-an ha gant Pipi da di unan bennag deuz o mignoned.

Pa vije gret an intent eire-ze, Fanch a groge en skonarn e vab bihan, pe otramant a roe d'ean eul laz da lakat ar potr da gornial e-pad eun hanter-eur vad. Goude, pep hini a zizroe d'ar ger.

Perag skei ar bugel, a laret-hu ? Evit ober d'ean dal-c'hel sonj l — Mar teuje da Bipi donet da zislaret e gomz ha da nac'h ar gwir roet da Fanch, pemp, dek, ugent vla goude, Fanch a gase gant-an Pipi da gavet e vab : — Teuz ket a sonj, emean, euz eul laz didrue am oa roet d'id eun de pa oaz yaouank.

— Eo zur, ma zad, sonj a-walc'h ; 'n euz ket nemet ar wech-ze ho pijs tennet d'in ma bragou. Zonj mad am euz ive e oa tonton Pipi ganac'h.

— Gwelet a rit aze, Pipi, eme Fanch, nac'hel c'hoaz ar wirione.

Pipi mezek a lare neuze : Ankouad am oa, mez p'eo gwir ar potr an euz sonj, n'am euz man da laret ken.

Ar potr an ije dalc'hel sonj deuz e laz ; mez man nemet ar sonj-ze a oa eun testeni hag a ziskouee skler e oa bet eur promesse bennag etre Fanch ha Pipi.

Gwechou, pa deve ar vamm gant ar potr bihan, e-lec'h skei anean, e vije roet d'ean eur seurt kofad madigou, ma lipe e vuzello diwar-nan ar peurest euz e vuc ; ar c'hofad madigou a oa c'hoaz, herve larer, gwelloc'h testi evit an tölhou baz.

(Da heuil)

BEVET BREIZ.

AR PROZ VENI SANTE SPIRITUS

War don : Neb a gar bevan fur hag evaruz.

Deut, spered santel, deuz an Nenno
Ha dre eur zaczen deuz ho kloar,
Skleraat, intanet hon ineo,
Ken diouziak ha ken klouar.

Deut, pac'h eo c'houi 'zo tad ar bevien
Ha roer an donezono,
Deut, pac'h eo c'houi 'zo ar sklerijen
A renk da gâd hon c'hhalono.

Deut, c'honi hon gwellan frealour,
Eun hostiz ken mad d'an ino,
Eun ezenik ken kuoy, ken flour
D'ar beajour skwiz o vale.

En drevel, 'red d'imp diskwizan ;
'Kreiz ar boan oc'h freskadurez ;
En hon daeron hag en hon gwelvan,
C'houi a ro nerz ha levenez.

O sklerijen an evaruzan
A oufe da welet mad-dan,
Beteg ar gwelod deut da lennian
Kalono ho servijerien.

Hep ho kras ha hep ho madelez,
N'euz netra vad e-barz an den,
N'euz ennan nemet zempladurez,
Netra dinam, netra pergen (1)

(1) Mad peno-da-benn.

Plijet ganac'h gwalc'hi ac'hanomp
Dimeuz lousoni ar pec'hed,
Douret ar pez a zo sec'h enn-omp,
Yac'bet ar pez zo gouliet.

C'houekaet 'pez hon deuz a roster,
Tommet ar pez hon deuz a yen,
Torret ar pez hon deuz a c'hwerder,
Reizet ar pez 'zo digempen.

Reit d'oc'h oll servijerien lidel
A laka enn-oc'h o fianz,
Ho seiz donezon zagr ha zantel,
Evit bevan en ho toujanz.

Reit d'imp dellid an oberio mad,
Groet ma raimp hon zilvidigez,
Ha ma en em gavimp evit pad
En hero al laouenidigez.

Person Tredrez.

Gouennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik

(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit tousel) : 2 skood ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skood (dre ar post : 1 skood ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENAO

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenion vad
deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR
GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlen en he
bureio an « HENT AR GROAZ » neye ; skrivet eo en
yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h
pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hantik katolik
gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk
Vretoned, an otro Milio. An otro Provost, chaloni
vikel-vraz, on euz roet d'al levr an ôtreadur ar 26 a
du divezan.

Sethu aman ar prijjo :

Unan hepken : tri gwennnek hag eur gwennnek en
kas anean ar pez a zo : pewar gwennnek (0 fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousel) c'houec'h real
daou wennek gant an timbjo ; 20
8 real (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha seitek gwennnek a dimbjo,
laret eo 11 lur met tri gwennnek (10 fr.)

En ti :

An otro LANNOU, leorier en GWENGAMP, hag an otro
HUYART, leorier en PEMPOUL, e kaver breman he
levr brezonek bet moulet gant Kroaz ar Vretoned,
dreist-holl GWERZIOU NEVE. Goulen ar werz war
Pabu ha Mantalot. Priz : 2 wennek.

KROAZ AR VRETONED
 a goust :
 10 real ar bla evit Breiz
 ha Bro-C'hall.
 20 real ha daou wennek
 evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kevl e vo war-oc'h, en he-
 zenneg Treger, kement tra
 a sell ouz hon Bro Breiz-
 tad hag ouz ha yez, hag
 ive, gwech eo amzer, ouz
 gremmo bennag diwar-
 benn Bro-Tramor.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
 A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
 Furnez ar Gais.

Dalc'hil bepred d'ho preznek,
 Tex an dud vad ha kalonek.
 Tex ar feiz so : ma ve truchal,
 Ouspenn ar Vreiz, a ve Feiz-holl
 Hag.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
 GANT AR GALLEK KE AIO A VREIZ
 Furnez ar Gais.

Aluzenno bet digant hon lennerien

Aotrou person Tredrez . . . 1 skoad ha 15 kwennek.
 An aotrou 'n abad Besko . . . 2 skoad.

An Dirwest

Eun hano c'hoaz. — An aotrou Erwan-Mari Robin,
 jardiner en Perros, 'n euz kaset e hano, en eur c'houlenn
 bean laket war daolen an dirwest. Ober a ra AL LE evit
 e vue. Enor ha trugare a greiz kalon d'ezan !

AR MARC'HADOUR BONEDO KOTON

Eur marc'hadour yaouank a ye dre 'n Amerik,
 War e gein eur valisennik
 Leun-tenn a vonedo koton ;
 En e zorn eur vaz tenv, hag e-kreiz e galon
 Eun tammik lore'h, gant eur joa don,
 O sonjal 'teufe da vea
 Eun de, war bouez labour hag amzer, pinvik-mor :
 Rak ne rafont, na petra 'ta ?
 'Met kriski-kriski an tenzor
 A zant, pellik zo, hep ma ha,
 'Chech ponneroc'h war e ziskoa ;
 Hag en devo 'n dudi neuze, hag an enor
 Da zouten, d'e dro, e gerent
 O deus 'vit-an poaniet kement...

Pa n'oa sonj d'an nemed da vad
 'Stase, o heul seder e hent,
 An noz ben zoupren 'barz eur c'hoad.
 Goude ober eun tam peden,
 Skwiz-divi, e-tal eur ween
 War ar yeod 'n em led da gousket
 Heb golc'het na matalasen :
 Pa na oa ket, renke tremen ;
 Heb matalasen na golc'het,
 'Vid dilhad-noz, ne laran ket :
 Diouz e bakad en euz tennet
 Eur bonet
 Ha lakad 'nan klok ha kempen
 War e ben.

'Vel eur bugel,
 'Zo chouchet ez
 En e gavel
 'Lec'h hel luskel
 Zioul, gant evez
 Glin e vamm gez,
 A c'hoerz, p'em wel
 Pintet uc'hel
 War hrec'h eun el,
 Setu 'n den paour
 Douget pell, pell
 'Barz eur vro well,
 War divaskell
 Eun hunvre sour.

Pa zihun, d'antronoz-beure,
 Da leoiata erre
 E krog 'n e valisen. O pegen skanv e deut,
 Ha pegen treut !...
 Ma Doue !
 Hi zo goull e eul laer bennak
 A zo et gant-an e zave,
 Pa oa e-hun, laouen, war al letonen wak !

Kenavo d'e holl levene ;
 D'ar gweledigezio euruz
 A ziskouee d'em eur bed ken duduz !
 Sevel e zaoulagad a ra, d'em glem d'an ne...
 Petra 'vel tro-war-dro, er gwe ?
 Toud e vonedo kez war ben peb a varmouz !
 Hag i ober tailbo, jestro hanval d'e re ;
 Krizan o fri taltous,
 Ha dougen, 'vel-t-an, kroec'h
 Daoulagad ha divrec'h ;
 C'hoerzed 'n ije a-walc'h, paneved e wall-nee'h !

Komz a ra d'e gant eur vouez dous :
 — Arri zo de, 'peus ken ezom bonedo noz,
 Rented 'ne d'in eta, mar plich ! — 'N eur yez babous
 Ec'h eilgeriont d'ean gant mil ha mil chabous
 O satouilhat, diouz o giz koz,
 Treo a c'hragonilh, drouilh-drest, a-leiz o bego zoz.

Neuze, 'vad, 'teu da valan groz ;
 Ha war-n-e, gant eun ton grignous,
 'Man foultradi naouped malloz :
 'C'han 'ta, chakerien trousc ! paouezet drailhan plous,
 Ha tulet ma bonedo traou !...
 Ne c'houlet ket ? Arraou, treo didalve, arraou !
 Arraou ! Mibien an diaoul ! Et gant-an loened lous !
 Krosmoladek 'n euz 'vid respont.
 Pa zonzj eo goab diout-an 'reont
 Gant o gront,
 'Sav e zorn sarret, d'o gourdrous.
 I ra d'ean, dious-tu, kemend-all, heb nep spont.
 Kemer 'ra mein a vozado
 Hag o zol d'e ; hogen al laeron divergont
 'Stlap out-an, diwar o branko,
 Kraou koko ;

Eur grizilhad a skitrak hag a ra gwall-vlonso :
 Ponner ha kaled e 'r frouez-hont,
 Ha kals tenvoc'h 'vit kraou hon bro.
 Muioe'n a zrouk 'n ije bet c'hoaz,
 Paneved an ijin
 'N oe da drein ar vilin
 'Uz d'e ben gant e vaz
 O vont, o tout milbin,
 Ha skein a glei, a zeo.

Ar c'haouad-ze oe rust ha berr ;
 Mez arri oa hon den, war-lerc'h e fineseo,
 Yannik didra 'vel 'rök ; 'wele mann ken d'ober.
 Sethu hen 'ta, en dizesper,
 A ya da ziframmen e vleo.
 Ne ket, 'vad, eur guchennad kreo
 'Zo deut gant-an 'n e zorn ; e voned kotön eo.

Hen a skuilh
 Daelo puilh
 Hag a ruilh
 Gant glac'har
 War heman,
 'N diwean !
 Hag e lar
 O skrijan
 En eur bar
 Ar gwassan :

'Sord 'rafen deuz unan ? Tapet 'nan c'hoaz, breman,
 Kor skraperien daonet, hag et gant ar gonnar !
 Ha llapan 'r boned d'an douar.

Burzud ! O joa dispar !
 'N holl varmoujen a ra 'vel-t-an ;
 Ma tiskan koton diouz peb bar.
 Biskoaz n'oa bet gwelc't, diouz ma kont an histoar,
 Hevelep koueadek
 Bonedo klupennek :
 'Vel eur vanden evned gwenn-kann
 A ruz eur pennadik, luskelled en er splann,
 Hag a zeu, 'vit komer ehan,
 Da blafa 'n eun havrek ;

'Vel-se 'ya 'r bonedo losket diwar beb brank
 Goude troidellan eun tam, war 'n ezen c'houek,
 Da biadan, stank,
 En-dro d'ar pôtr yaouank.

— Trugare, otrone lostek,
 'Mean, o serrin prest e dreo, a lakas klek
 En e zac'h ; trugare ! birviken n'ankouein
 Ar gentel oc'h paoues rei d'in,
 Hag a zisplegin d'ac'h 'n em yez, 'rok kimiadin :
 'Vid ober berz, me renk
 'N em drein ha 'n em zistrei
 Bep tu, a zeo, a glei ;
 Ha da zestum skiant
 A dal mui 'vid arc'han,
 Sellet piz doareo treo, ha loened, ha tud
 'M e da bleal gant-e... Pa gavin-me pelloc'h
 Drevrezerien 'veld-oc'h,
 'Vin ket zot 'vel on bet, pa ouvean an trut ?
 BARZ AR GOÛET.

PARDON BRAZ ZANT-KARE

Etre Gwengamp ha Landerne n'euz ket kaeroc'h pardon
 evit hini Zant Kare. Sethu ar pez a sonjen o tizei dilun,
 ma spred ha ma c'halon karget a blijadur, euz a Lanvellek,
 e-lec'h e ve gret bep bla pardon an Itron Varia Druze, en
 eur geraden anavet ouспен dek leo dro dindan an hano a
 Zant-Kare. Ar chapel e ve gret enn-i ar pardon kaer-man,
 a zebiant bean zavet a-boue war-dro tri c'hant vla 'zo pa
 zeller ouz an oterio, an doub, ar mogerioù livet ha kem-
 pennet er giz koz ken deraod, ouz an tour a zav en
 draonien skanv ha zeder a-oz d'an tier ha d'ar gwe braz.
 Daoust pegen koant eo dre-zi be-unan, deio ar pardon
 ar chapel a ve kaeroc'h c'hoaz, hevel ouz ar Vretonezed
 yaouank a vir evit ar gouelioù braz o c'haeran gwiska-
 manchou. Ar merc'hed a zivar-dro, dre forz labourad ha
 heuilh skouer ha kuzulio mad ar seurezed Krehen a zo o
 terc'hel eun ti-skol damdost d'ar chapel, 'devoa gwisket
 ha kempennet anei 'vid ar bla kaeroc'h evid biskoaz. Evit
 gwir, an otro Guillou, person karet Lanvellek, an evoa
 c'hoant da rei d'ar pardon eul lec'h dispar, ha 'n em
 gemeret an euz ken mad ma eo deut krenn a-benn deuz e
 c'hoant, evel ma c'han da gontan d'ac'h.

Neuz, en hon broio, pardoun kaer zant pe zantez a
 gemeul na zigor dre eun tantad. An nep a gar a zigaz
 koat ha, goude ar gousperioù kentan, d'abardae noz, ar
 veleien hag ar bobl a ya da c'houean an tan, en eur ganan
 kantikou a joa, a zav gant ar moged war-zu an Nô o kas
 d'ar Zant kelo mad a-beur e vignoned euz an douar.

Disadorn da noz eta e oa c'houet en Zant-Kare eun
 tantad braz en enor d'ar goul da zigaz sonj anean d'an
 holl dud tro-war-dro. Disul beure mad, daoust d'an amzer
 fall, euz Plonaret, Plufur, Tremel, Ploumerin hag a
 belloch c'hoaz e oa pirc'hirined en Zant-Kare. Me,
 pa arruiz eun temik 'rog an oferen-bred, a oe souezet
 braz o welet kement a dud er chapel hag er-mez, holl
 sioul ha didrouz, o pedi a greiz kalon en eur ober ter dro
 d'ar chapel, pe en eur vonet a vandennou, bihan ha bras,
 da boket da skeuden an Itron Varia Druze. Na ve klevet
 en-dro d'ar chapel nemet mouez ar beorien o c'houlenn
 hag o trugarekast : ar pedennou-all na veint ket klevet
 gant dioukonar an dud, mez, o welet ar birc'hirined
 vad-man o rei an aluzen gant kement a fe, ar chapelled en
 o dorn, en eur hedi, en em lakar da zonzjal er blijadur a die
 o feden ober da ziskouarn Doue hag er madou hep niver
 a digas war ar vro.

Benn an oferen, a oa da zek eur, an niver euz an dud
 an evoa kresket adarre, ha koulskoude, an amzer a oa
 fall, ar glao a gouee, ar vougen deo ha yen c'holoe er
 vro, na zebiante ket bean tost da zavel, hag an oferen de
 ar pardon a ve bepred kanet er-mez. Diavaez euz ar
 chapel ez euz bet zavet oz d'an nor vraz euz oter huel,
 stag ouz an tour hag an iliz hag a ve gwelet a-bell. Eno

e pign ar c'holidet hag ar veleien ; an otro chaloni Eveno, eur Breton euz hon bro, hag a zo aboue eun toullad blavezio rener kloerdi misionerien Hattu, ar Finister, e oa deut d'ober ar pardon ha da laret an oferen. En tu rog d'ar chapel, e zo zavet ive eun tamik chantene evit ar gaderien : eno e kemer plas musikerien kelendi Gwengamp, deut er beure-man gant o mestr, an otro 'n abad Derriennic, da c'hoari toniou ha zikour-kanan an oferen hag ar gouspero. Ar glao a wasa ; mez den na glask monet en-dro da zischlavan, an holl a chlasou an obis pen-da-ben, hep flach tam muioch evit pa vije bet an heol o paran en ne, hag an amzer an dudusan.

Red e laret penoz den n'evio kollet e boan o chom ; ar Werc'hez, da gentan, n'ankouau ket he servijerien ; a hent-all, ar zarmoun re verr, siousaz l gret gant an otro chaloni Eveno ; an toniou-muzik ken brao c'hoariet gant muzikerien kelendi Gwengamp, an ero, war a gredan-me, digollet pep bini eus e boan.

Pa oa schu an oferen, an amzer o vean gwellaet, ar mamoun a gas d'ar chapel o bugaligou da avieli ; eno eman pardon ar re vihanen, bennoz ar belek ; me 'gred penoz ar zonz euz bennoz-ze a chom en o daoulagad hag en o c'halon hag a ra d'e kavet ken mad donet ive d'o zro divezetoc'h da bardonan bep bla gant o bugale ; evel-se a rum-da-ram, ar skouer a vir ar giz hag a zalc'h ar fe.

(Da heulth)

DIR-NA-DOR.

PARDON SANT KEMO

Kaerat arvest gwelet bep 'bla Lokiregiz o tonet war o bagou da bardon Sant Kemo, blienet gant o banniel ha pastor o farrouz. Evit ar bla seiz bagad a oa ane hag ec'h int diskenet d'an douar e-kichen an Dourben, 'lec'h ma oa diskenet Sant Kemo gwech-all goz, en o fenn an aotrou person hag an aotrou de Mauduit, mer Lokirek. Bizkoaz na oa bet kanet hon c'hantiko brezonek gant muioch a fe hag a herder, na silouet braoc'h prezegen-nou evit ar re a oe graet gant an daou berson en de-ze. Da viz here e vo tro Lokemoiz da vont da Lokirek : Sant Kemo ha Sant Kirek da royo d'arousianiz ken leal d'a enori an holl graso o deuz ezom !

AN HANV

Deuz ar c'hreiste piou a wellan
Degad d'in o toned breman ?
Eur plac'h eo ma wellan ervad,
Diouz he zrem flour hag he dilbad,

Eur zae zulsoured a douga
Ken skler 'vel an heol pe bara ;
Pa deuan da zelled out-i
Ma daoulagad renkan zerri.

Tostad a ra ouz lec'h ma hon ;
C'houez tomm a zo gand hec'h elon,
Diwar he zal e roull an dour,
Vit hen stanka n'he deuz mouhour.

'Barz an disbeol 'man o klask mont,
Mez n'euz 'tal d'ei na derv nag ont
'Lec'h ma c'halle kad yenien
Da derri eun tam he zerjen.

Mankout ra d'ei ive zouban
He zreid en dour d'o c'hloaran ;
Ar leuntinier hag ar gwajo
A zizec'h war he c'hammejo.

Zec'het he deuz ar plac'hik kez ;
Vit hen terri e kav kellez,
Luz, mouar dou, hag avalou
War ar c'hleuniou hag ar parkou.

Da gusbeol ha da darz an do
E plije d'in-me bout neuze
Dindan skeuden ar gwe tenva
War ar yeot glaz o huvercal.

Lavared d'in 'ta, tud yaouank,
Mar peuz li bet gwelet gwall-stank,
Po hano he deuz ar plac'h man ?
— Holl laront : « Kennadez an Hanv ».

AR C'HOZIK.

Eur migron bet en Skolaj Gwengamp.

KELOIO

SANT-BRIEK

Pardon Itron Varia a Esperanz. — Kalz a Vretoned a oa deut evel war-lene da bardona ha da ganan d'an noz hon c'hantiko brezonek en-pad er prosesion a oa bravoc'h c'hoaz evit war-lene.

An tad Ferlicot euz an tadon Maristed 'n euz graet d'e eur gaer a brezegen war ar fianz a dleomp da gaut er Werc'hez. An Archael, pa deuz a-berz an Aotrou da henvel anei « Leon a c'hraz », a ziskleriaz d'an dud e o-hi evel tenzor graso an Aotrou Doue ; hag, aboue, hon mammm zantel an Iliz n'he deuz ket paouezet d'he lidi ha ha gaout drezi graso puilh digant Doue. Ouspen d'ar galloud, Mari he deuz ive ar c'hoant, eur c'hoant braz, eur youl-krenv da ober vad d'imp-ni. Lakeet ec'h e bet da Vamm ar Gristenien gant he mab o vervel war ar mene-Kalvar ha karante ar Vamm-ze a zo kement en tu-all da hini mamoun an douar ha m'eman he santelez hag he galloud a-ust d'hon re-ni. Lakomp 'ta hon fianz er Werc'hez en pep amzer hag en pep lec'h.

Gras d'an holl da denna frenz mad euz ar pardon hag euz ar brezegen ha trugare d'an otro chaloni Lohan, d'an tad Ferlicot ha d'an holl veleien vad o deuz lakët o foan evid-omp.

LANRODEK

Gant piou 'man al lore ? — 'Vit stourm ha dorna, eman gant soudarded Gwengamp.

Ar zun dremenet e oa brezel streze ha soudarded Sant-Briek ; en dro da dosen Marc'hallac'h ha koat Sant-Loranz e teuchont d'en em grigi ; stard e oe ar c'hrogad, herve 'larer, mes, 'benn ar lin, e koueaz Gwengampiz war Zant-Briegiz hep gout doare d'e, ha setu ar re-man paket.

Gant piou 'man c'hoaz al lore ? — 'Vit digemer ar zoudarded, eman zur-mad gant parouz Lanrodek.

Enon 'teuz re Wengamp da ziskwizan ha da dremen o nozvez goude bean bet redet hag en em draihet e-pad ar beure. Warlene o devoa bet gant Lanrodegiz eun digemer kalonek : ar wech-man a zo bet graet d'e ken brao pe bravoc'h c'hoaz. An ofiserien a oe roet d'e gweleou mad 'barz ar presbitoar, 'barz an diou noblans hag an tier gwellan deuz ar barrouz.

Ar zoudarded paour, li, n'o devoa 'met plous 'vit kousket, mes plous fresk e oa, hag o izili a oa divi ; ouspen-ze stad a oa enn-e rag, dre-holl, kouls laret, e vije roet d'e jistr mad da derri o zec'hed ; darn ane zoken, 'vel ar re 'oa en Koat-en-Roc'h 'ti 'n otro Sant-Jouan, a c'helle jejan war e vutun pez a gerent.

Me 'gred eta o deuz maruze kousket ken aezet hag o mestro.

An de war-lerc'h, d'ar beure, e seblantjent bean diskwiz mad ; war an hent o (istrei da Wengamp e kanent a-bouez o fenn.

Ha Lanrodegiz a lare d'e a c'heno hag a galon : kenavo ar wech-all !

Ad. VALLEE

MEKAN'KER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoaveneuz neve hanvel
« La parfaite » euz ti « Hignette »
eo an hini wella. Eset eo da netaat
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h
'vit he lakset en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brens eun
digoaveneuz a renk mont da velet
ar « Parfaite » pe skriva evit an
taolenno d'an AOTROU VALLEE,
mekaniker bet disket war e vicher
ou Skol-Veur ar Vekanikerien (ecole
centrale) euz Pariz, o chom en Mon-
trolez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoaveneuz n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 »
— n° 2, — 300 — 590 »

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Gouennet e ti

AN OTRO PRUDHOMME

LEORIER EN SANT-BRIEK

LEVR KANTIKO BREZONEK an otro Gwillouzik
(Gant an tonio en kan-plen)

Unan hepken : 12 kwennek (dre ar post : 14 kwennek).
Eun dousen (13 evit touselen) : 2 skoed ha 10 kwennek
(dre ar post : 7 lur 7 kwennek).

(Hep an tonio)

Unan hepken : 5 kwennek (dre ar post : 6 kwennek).
Eun dousen (13) : 1 skoed (dre ar post : 1 skoed ha
13 kwennek).

BUE SANT ERWAN, gant an otro Gwillouzik
10 kwennek pep-hini (gant an timbjo : 12 kwennek).

SONIOU HA GWERZIOU An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvien)

Ar gwerzou-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant e
vignoned ; ar c'haeran levr gwerzou bet moulet biskoaz
en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

En ti :

An otro LANNOU, leorier en GWENGAMP, hag an otro
HUYART, leorier en BEMPOLL, e kaver breman kement
levr brezonek bet moulet gant Kroaz ar Vretoned, ha
dreist-holl GWERZIOU NEVE. Gouten ar werz war torfed
Pabu ha Mantalot. Priz : 2 wennek.

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien' vad o
deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR
GROAZ » ha ne yank netra d'ean, da c'houlen en hon
burecio an « HENT AR GROAZ » neve ; skrivet eo en
yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h
pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hantik kaer
gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk ar
Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chaloni ha
vikel-vraz, on euz roet d'al levr an otreadur ar 26 a vit
du divezan.

Sethu aman ar prijjo :

Unan hepken : tri gwennek hag eur gwennek evit
kas anean ar pez a zo : pepar gwennek
(o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit touselen) c'houec'h real ha
daou wennek gant an timbjo ; ze 12
8 real (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, ha
laret eo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 80).

HOAZ AR VRETONED
a 2001
real ar bla evit Breiz
a d'ar Jistr
evit ha vevn wegnec
ar ar Breiz evit.

KROAZ AR VRETONED

KROAZ AR VRETONED
a 2001
real ar bla evit Breiz
a d'ar Jistr
evit ha vevn wegnec
ar ar Breiz evit.

AR BREZONK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Gela.

Dal'hañ bapred d'ho prezonak.
Tea an dud vad ha kalonak.
Tea ar feiz so; ma ve teac'hed.
Ouspenn ar Vevn a ve Feiz-hañ
Mann.

GANT BREZONK KO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLER KE AIO A VREIZ
Furnez ar Gela.

Aluzenno bet digant hon lennerien

... belek. ... 20 real.

EUN ALI MAD

AR MESTROU HA D'AR MESTREZED SKOL

An holl vestrou o deuz dal'het sonj euz al levriou-priz
oa bet laket en gwerz warlene, gant renerien Kroaz ar
Vretoned, d'ar mare-man euz ar bla : kavet o doa ane
ao-dispar hag bi marc'h mad.

Evit ar bla e kinnigomp d'ar adarre leoriou goloennet
ant lien livet-kaer ha lizereono-aour war ar c'holoenn.
LEVR AN TREMENER, ar gwellan levr-priz a oufac'h
gavout. Priz : pewar real ; tri gwennek ouspenn evit
timbjo.

GWERZIOU HA MARVAILHO A SKOUER VAD, eul
vrik enn-an eun dibab euz ar gwellan skrijou bet monilet
ar Kroaz ar Vretoned. Priz : pemzek gwennek, tri gwen-
k ouspenn 'vit an timbjo.

Goulennet al leorio-ze, mestro ha mestrezed euz ar
o ; kalz a vad a rafet d'an holl o rei ane e lec'h al leorio
lek n'int ket lennet nemeur. Goulennet ive ha roet
-holl an istoar santel neve, eul levr a dlefe bean
re daouarn an holl en Breiz-Izel.

Eur Marvailh-neve

Hostaliri ar Jistr mad

Kinniget da gement hini
'Zo en Dimec'h, ha 'Var ve
Na 'maent ket ennan c'hoaz.

1. — Hostaliri Arnus

Eur wech e oa, eur wech na oa ket, hag eur wech
ha bapred.

Hag e oa gwechall, damdost d'an ôd, en bro Treger,
n den e-unan, hag an evoa 'n em laket da zerc'hel
staliri gant an tammik peadra hag eur goz vatez chomet
nt-an goude maro e dud.

An hostaliri, eun ti plouz morlivet, a oa war eur groaz-
nt ; koulskoude, an hostis an evoa nebeut a c'hounid
g ar geusteuren na oa ket gwell vad : ar bevans a
trent, hag evit evach, na oa nemet jistr, leaz ha dour ;
z an evachou-all, hini na oa anavezet c'hoaz en nep
'h. An dud eta a dremene kasi holl en toull dor Arnus,
man oa hano an hostis) hep ober van na diout-an na
neuz e goz vatez.

Evit laret ar wirione, mar na oa ket stumet kaer an ti,
mestro ive n'o devoa ket kalz a c'hras vad : Arnus a oa
soured : biskoaz na vije klevet gant-an nag eur gir
ir nag eur gomz deread ; ar vatez koz, Yonan-Vorn,
alamour na 'devoa ken nemet eur lagad ha pevar dant),
a louz mezus. An treo-ze holl a lake an dud da drei
n da hostaliri Arnus, daoust d'ei da vean plaset mad.
Arnus a valloze neuze, hag a gane pouilh d'e vatez
; o laret d'ei e oa kiriek d'aa dismegans gret gant an
l d'ean ha d'e di, penoz e lakje anean da vont da glask
ara ; mez an de-se, emean, arog monet ermeaz, me
ou d'id da c'houk, gwrac'h an tanfoeltr.

Ar bater-man a vije kanet da Yonan eur wech ar zun,
ar marc'had ; neuze e vije kalz a dud war ar pevar
nt, hag Arnus a yee en kounnar pa wele ane o tremen
toull e zor en eur ober goap anean.

Sethu eur merc'her, devez ar marc'had, e oa adarre
us d'abarde noz, war vue ar paour kez Yonan, prest
skarboti anei, pa glevjer trouz eun aneval-kezek o
et a drain vad war draou gant unan euz ar pevar hent.

Pa oa Arnus o vont d'ar frenestr da zellet, e welaz eur
re'h kaer hag eun den war-n-ean, o chom a-zav euz
il ar porz, eun d'an ti. An amzer a oa war rouzan ;

koulskoude, an den estren a welaz, hep mar, ar bod euz
toull an nor, rag disken a reas a-zav ar vatez hag e
c'halvaz an hostis gant eur vonez rok. Arnus a denaz
prim euz a doull ar frenestr d'ar porz :

— Penoz, eme ar beajour, hostaliri a zo ganac'h ?
— Ia, otro, eme Arnus.
— Kemeret eta ma marc'h, laket-an prim er mar-
chosi ha roet d'ean boed mad ; skwiz e, ha me ive ; gret
evit-on eur gwele hag eun tam pred ; aman e tremenin
an noz.

Arnus a grogas en pen ar marc'h hag a gasas anean
d'ar c'braou.

— Penoz, eme an diazeour, n'ho peuz mevel ebet ?
— Nan zur, otro, eme Arnus. Deut d'an ti, mar plich.
O laret d'an otro donet d'an ti, Arnus a oa nec'het o
sonjal en pe stad e kavje anean : an treo-holl louz hag a-
sklabe, ha Yonan o ouelan 'kora an tan. Mez Yonan a oa
bet ive o sellet dre ar frenestr, ha pa he devoa gwelet ar
beajour o tonet war-zu an ti, he devoa tapet he skubelen,
ar pez na re ket aliez, ha laket eun tam urz en-dro d'ei.
Mez ankouaet he devoa enoui ar golo, ha pa denaz ar
beajour en ti, e tolaz e droad en eur varezad gouelion a
oa ouz an treuzo. Heman a loskaz eul le-douet, ha, tra
souezus, eun toufad moged a zavaz euz e droad, evel e
teu euz eun houarn-ru pa ve tolet en dour.

(Da heñhik)

DIR-NA-DOR.

FANCH KOUER

I

Pell r'og goulaouik an de
'Sailh Fanch Kouer 'mez e.ve.
— 'Sord zo kôz eta, Fanchik,
E savez ken abredik ?
— Ma fried, n'ouvezet ket
Am euz da ger da vonet,
Da werzan daou zac'had ed ?
Gwell e gan-in mond abred :
Primoc'h 'ze e via distro,
Hag arc'hant em godelio !

Prest goude, oa Fanchik Kouer
Oe'h ober hent, dibreder,
War e azen, en noz du,
Gant daou zac'h, unan 'bep tu.

II

Ar beure 'luc'h war ar glis
P'eo arri Fanch en Keris.
— Porjer, digoret an nor,
'Man Fanch Kouer o c'houl digor !
Porjer Keris, pa glevas,
Deuz e wele a zavas ;
Deuz e wele eo savet,
Ar persier 'n euz digoret.
— C'houi, 'mean, eo ar c'hentan
'Antre lidiv er ger-man ;
N'oc'h ket bet pell 'tblouzan !
Marc'had mad d'ac'h zoubetan !
Marc'had mad 'zoubetan d'ac'h,
Gant ho loen hak ho 'taou zac'h !

Marc'had Fanch na oe ket fall,
Pa oa deut r'og ar re-all ;
Gwerzet 'n euz holl e winiz,
'Vel ma kare, d'eur bourc'hiz,
Gant-an eur pikol barv gwenn,
Hag a gomzes d'an 'velhen :
— Kontand oe'h da zont gan-i,
'Kas ho sac'hado d'am zi ?
— Ya, zur, 'me Fanch. — Hag i mont.
D'eun ti kaer e tigoueont ;
Pa int er porz antreet,
Ha peurziskarget an et,
An otro a zigor frank

Eur gambr vras d'ar pôtr yaouank.
Heman a zo chomet pell
Bamet, gant ar peza wet :
Arc'hant hag aour bern-war-vern ;
Mein talvouduz, a lugern
Deuz pep liv ar wareg-glaou,
'Vel eur parkad blennio brao !

An otro 'lar d'an den paour,
O tiskoun d'an eur peza aour :
— Lennet 'n hano-ze, ma gwas,
Ha m'ho lako piavik-bras !
Fanchik, na ouie ket lenn,
A wel engravet eur penn
Hanval ouz-bini 'r c'hoziad ;
Tridal 'ra : hen eo, zur mad !
Hag e lar, o stoui don :
— Hoc'h hano, roue Grallon !
Ha kouean war e zaoulin.

— Euz 'n enor-ze n'oa ket din,
'Me 'r prins mad, o vouse'hoerzin.
Sav, ha kemer perlez lin,
Mein prinsuz, aour, arc'hant,
A-vriado, 'vel to c'hoant,
Da hadleunia da zeier ;
Ha return euz d'ar ger !

III

Prest goude, oa Fanchik Kouer
'Ober hent arze, seder,
War e azen, en dje splann.
Pa 'n em gave i-unan,
Fell d'an sellet an treo kaer
'Zo mesk-ha-mesk 'n e zeier ;
Lore'h d'an bean pinvik-mor,
Teu da zispak e denzor.
Gant al luc'had flam a dol,
'Vel koummo a luf en heol,
'Vel koummo a luf en heol,
E chom mezevellet holl,
Ken e koue rust d'an donar...
Hag e tivon gant glac'har !

IV

Divun a ra Fanchik Kouer
War 'n hent braz a Landreger,
Astennet war lein e gain,
Blonset e gorf gant ar mein ;
'N e gichen e azen du,
Gant e zeier a bep tu ;
'Met, siouaz ! ne oant ken lenn
A berles kaer nag a c'hreun !
Diswriet gant drein, en hent
Bep kammed e tishilient ;
Bep kammed e tishilient ;
I a oe ken tenn agent,
I ken tenn agent, ken blouc'h,
A oa koazet o stambouc'h ;
I ken tenn agent, ken reut,
Pegen moan ha flask oant dent !

Fanchik Kouer, dihunet mad,
'Frot e vorzed, e lagad :
Ha gant nadoe ha neuden,
Dreusan pob zac'h, ken-ha-ken ;
Dastum enn-e edenno
A oa foted tro-war-dro ;
Ha, daoubleget, war e giz
Mont da zeri 'r greun gwini
A oa bet d'ean lezet
Gant peb sort loened naoniet ;
Gant peb sort loened naoniet,
Evel logod ha razet ;
Evel razed ha logod,
A grign pepini e lod ;
Merion du ha merion ru,
'Jech 'ne gant-e tu pe du,
'Jech 'ne gant-e tu pe du,
D'o c'hlenkan 'n o zoul dioustu ;

Ha naouspet laer eskelled,
 'Vel piged ha kigned ;
 'Vel kigned ha piged ;
 Ar brini hag ar c'houmed ;
 Ar c'houmed hag ar brini,
 Golvaned, yer, klujeri,
 'Vije poanial a-zevri
 D'o fika hini 'hini,
 D'o fika hini 'hini...

Evelso o teskaoni,
 Goude kreiste, Fanclik Kouër
 A zo arriet er ger ;
 En dour-c'houes, hag hen brêwet,
 'C'hlaouri gant fôt ha sec'hbet ;
 Ponner a yalc'h, 'Laran ket,
 'Laran ket ponner a yalc'h ;
 'N ed 'n euz serret, gant bec'h 'walc'h,
 'N ed 'n euz sorret, gant bec'h 'walc'h
 'N eun hanter-zac'hik a zalc'h !

Pa wel 'nan, stouet e vek,
 'Vont warlerc'h e loen skouarnek,
 'Vont warlerc'h e loen skouarnek,
 'Man gwall-zouezet e vroek.
 — Doue ! emei, ma friet !
 Pesort tro eta 'teuz gret ?
 — Ma groeg ker, m'ar 'vad e ris
 Enn dro zod ha diavis ;
 Enn dro zod ha diavis,
 Klask Lendreger dre Geu's,
 'Zo bet gwechall-gez beuet
 Er mor don, triouac'h gouret !
 Skiant, avad, 'm euz prenet,
 Gwerz tri hanter-zac'hed et
 Ha c'hoz eur pennad dervez
 Ma foan, gant poan ma loen kez ;
 Disket 'm euz, n'ankousin ken :

An Otro Doue d'an den
 'N euz roet an noz tenval
 'Vit kousket ha hunreal ;
 An noz evit hunreal,
 Hag an de vot poanial ;
 An de skler, 'vit labourat,
 Dihan spered ha lagat !

BARZ AR GOUET.

Gouelioù Gwengamp PRIJOU EVID EUR « WERZ NEVE »

En Gwengamp e vo gret an dregontved euz ar miz-man gouelioù neve, evel nan euz bet gwelet biskoaz. Nao eskop a deuyo euz an eskoption tro-war-dro da rei da iliz Gwengamp an hano a iliz-veur, iliz-real pe « bazilik » evel a larer en gregach.

Er bla 1857 e oa koronet an Itron-Varia ; ar re goz o deuz sonj a ze. Ar Vretoned, koz ha yaouank, a deuyo er bla-man en niver ken braz ha gwechall da welet breman kurunenni an iliz. An otro Gouf, person Gwengamp, 'neuz kaset a bep tu pedennou da zonet.

Kroaz ar Vretoned a fell d'ei ive ober eun draik ben-nag da ziskone he c'herante d'an Itron-Varia ha goulen he Gwir Zikour. A-vreman eta e zo zavet eur strivadek evit ober eur werz d'an Itron-Varia. Wir Zikour d'war-benn ar gouelioù neve a zo da vean an dregontved ar miz.

Prijo a vo roet :

Da gentan : Levr an Tremener, hag enn-an dek karten-host brezonek a bep hiz, a vo mad da verkan.

D'an eil : Levr an otro Joffrennou, an « Hirvoudou ».

D'an drede : Eul levr neve gant eur c'holoen vraz, a zo enn-an c'hoiz gwerzou ha marvailhon bet skrivet war Groaz ar Vretoned.

N. B. — Pedi a reomp hon lennerien da glask endro d'è kanerien hag a hallje kanan evid-omp o vras paet mad. Gwerz koz Seazig Gwengamp a vo moulet ar zun a deu war bedenn meur a vignon.

ISTOAR SANTEL gant skeudennou, eul levr kaer evit pewar real gant an timbjo.

AR BARADOZ

En zonj deuz eur mignon

Eun noz 'loan o sellet ouz bolzen an Nenvo
 En miz mac ha du-bont, pell-pell, a ust d'am fenn,
 Me 'wele ar stered hag ar steredennou
 Hag, amzer da amzer, evel eul luc'hedenn.

An noz a oa tenval, al loar oa et da guz,
 An evned 'oa taved, kousket 'kreiz ar brouskoad,
 Ha ne gleven ken trouz, 'met eun drouzik skiltruz,
 Hiboud eur waz vihan, o redeg dre ar prad.

Me 'zante ar gliz noz o tiveran zeder
 O freskad ar bleunio goevned war an douar ;
 Zouden me a glevaz... n'oufen ket laret ker ?
 Eur vouez e oa... ken flour ! ma chomiz dilavar.

Ma dioukouarn digor, hep eun huanaden,
 Me jfleoue erfad. Eur vouez ze a oa zur,
 Mouez eur mignon maro, hag e vizaj laouen
 Ken zeder hag an heol ! o doussn plijadur !

« Te aman ma mignon, te ma mignon karet !
 Pelec'h ez ? Chom ! Gortoz ! Ma lavari d'in-me
 Pelec'h man an Nenvo, lec'h oud-te ternijet ?
 Ti an Otro Doue, pelec'h man an ti-ze ? »

« Ti an Otro Doue ? Zell du-ze, krouec'h-krouec'h, pell,
 En tu-all d'ar stered, en tu-all d'an oablo
 Eno man ti Doue, 'ti an Drinded zantel,
 Pell deuz trouzou ar bed ha deuz e drubuilho.

Ya, eno man Doue. Me zo deut war ma giz
 Da gerc'had ma zelen, an delen m'oa ankouezet
 Pa oan et gant Doue. Tro pad ma yaouankiz,
 Am euz kanet war-n-i yez koz ar Vretoned.

Breman fell da Zoue kavout eur barz en Nè,
 Eur barz hag a gano en yez zantel ar Vro
 War delen aour Marzin « Baradoz » zant Herve.
 Kenavo ma mignon, rag me ya da zistro !

En devalder an noz neuze hen a ganaz
 War e delen glemmuz, kanouen ar « Falc'her »
 Ha me o tihuni : Eun huve oa, ziouaz !
 Me am euz huveet e-barz an « Tremener ».

Kenavo ta mignon, pa vo fin d'am bue,
 Du-ze er baradoz, dreist bolzen an Nenvo,
 Dreist an oabl, ar stered, ma teurve gant Doue !
 Ma à bigno d'am vro, da zec'ha ma dastro.

GIREK.

Goulen levr an Tremener er bureo ar Groaz : 40 kwennek

Dansou ar Vro

Ar zun diwean e teuz aman eun den yaouank disket
 braz, dreist-holl war an tonio hag an danso koz. Dend e
 oa euz Pariz a-ratoz-kaer evit studia dansou Breiz-lzel ;
 brao-dispar e kav ane hag eman en sell da skriva war-n-e
 eul levr ; e holl wiegez a lako el levr-ze, emean, da rei da
 snout d'an holl ec'h e an dans koz ar gwella ha n'ant
 nemet sodien ar re a lak ar Vretoned d'hen dilezel.

Kalz a blijadur em euz bet o klevet ar pôtr yaouank-ze
 « Ya, emon-me, eur vez eo gwelet Tregeriz o trokan dre-
 holl dans ar Vro, a zo ken brao ha ken deread, 'vit ar
 « vals » hag ar « polka », ha seurt c'hoario dizonest e ver
 enne, merc'hed ha pôtréd, mek-ha-mek o trei hag o
 tistrei oc'h en em derc'hel, nan dre ar biz-bihan 'vel
 gwech-all, mez a dro-vriad evel tud divergont.

Pen-e-gwir e tleomp rei aman kentelio mad diwar bep
 tra, perag n'hen grafemp ket ive diwar-benn an danso ?
 Dalc'homp ta da danso ar Vro hag a zo, diouz lavar an dud
 gwiek, kalz kaeroc'h evit an danso neve ; miromp ane,
 dreist-holl, dre mach int deread, nebeutoc'h a riskl enne
 evit an ineo evit en danso neve e zebant bean bet kavet
 hag ijinet gant an drouk-spered e-unan, ken fall mach
 int !

Pardon braz Zant-Kare

Pred a oc gret en ti al Leanezed. Er zal vrasan euz
 ti-skol en em gav, da greiz-te, al loden euz ar bardonez
 a zo deut evit labourad. 'N eun tu, ar vuizerien : en tu
 all, beleien ha mignoned : eno e welomp otro person hag
 otro kure Plufur, an otro Herve, kure er C'houer-holl,
 an otrone Breard ha Merrien, mestir-kelennerien
 kelendj Gwengamp, otro kure Tremel.

Etre pred hag ar gouspero, ec'h an d'ober eun tan-
 mik tro d'ar pardon : kurioziteo zo a-walc'h, ha dreist-
 holl lennerized planedennou, merc'hed stummet fall a wela-
 ouz toull dor o c'hirri, o c'hortoz eun evn bennag da
 zibluan. Unan ane a lavar d'eur pôtr yaouank pa oa
 tonet digant-i : « Bez fian, me zo zur, ar merc'hed a yel-
 war da lerc'h evel ar clas war-lerc'h an toliou baz. » N'ou
 ket penoz e kaver en Breiz potred ha merc'hed zod
 walc'h da lezel ar seurt stouperien da dremen d'è lost
 loue en o geno.

Ar gouspero a zon rak-tal eo ar ru prosision Plufur
 Tremel ; an amzer a zo brao breman hag an dud, end-
 d'ar chapel, a zo bern war vern. An Tad Felicot a ra e
 brezegege gaer da bedi ar bobl kristen a zo dirag-an da
 viret e fe, 'n eur zivall dreist-holl ouz ar Protestanted.
 Goude, ar prosision gant ar muzik a ra tro ar geraden
 an dud en em doug war-lerc'h ar veleien, poan d'è
 kerzet etre an diou renkad a zell a bep tu o tremen
 bannielou kaer, ha, dreist-holl, eur groaz aour euz
 Tremel, hag a lueh evel ar yeol.

Goude ar gouspero eo ariet adarre ar vugale vihan
 eun niver a zo ane, deut aboue beure war barien o maro
 e-barz kirri ha gweturio.

Kouls koan a zo ar ru ; rag ar muzik eo red d'ei mon-
 en-dro abred. Al leanezed a ro d'imp adarre digemer gant
 kalz a largente hag a c'bras vad.

Goude pred, ar muzik a c'hoari eun ton da drugare
 kaat al leanezed vad, hag ive ar c'beginerezed, o deuz
 kemeret euz o zu kement a boan gant ar pardon.

Neuze ar gweturio a dosta, ha goude kimiadi, pep
 a ya en e hent, o kas gant-an eur sonj mad euz pardon
 Zant-Kare.

Mez an otro person a bed ac'hanon da vonet gant-
 ha me, o welet ec'h a bepred ar pardon war garez
 n'oun ket evid harz euz kement a vadelez. Kement
 reomp eta hent Lanvellek. Sethu du-hont an tour, a zig
 d'in sonj euz tour Kastel-Pôl. Ar vro a zo brao ; an
 dre-holl o deuz eur stum deread hag eun aer laouen.

An de war-lerc'h, an heol a gas ac'hanomp d'ar pardon
 Kalz a re-all a zo ar ru 'n hon rog ; na chom ken
 an oferen-bred da laret. Pirc'hirined a zo bepred a vugale
 hag ar bevien a zo ive en-dro d'ar chapel o kanan bepred
 zon an aluzen. An otro chaloni Eveno a lavar evel
 an oferen-bred, hag an tad Felicot a ra ive ar brezegege
 ken kaer ha ken nerzus ha biskoaz : Chilaouet bepred
 kristenien, emean, komz ho peleien, rag ar veleien, ha
 bi hepken, a zo a-beurz Doue.

Pred a zo roet adarre en ti al leanezed ; otro ma
 Lanvellek, ha ne'voa ket gallet dont d'ar zul, en em g
 hirie. Plijadur am euz o klevet en pep korn an dôl
 ar brezonek : unan koz, gant eur pennad bleo gwenn,
 zav hag a lavar eo heman d'ean an triugentved pardon
 euz gwelet en Zant-Kare.

'Benn e achu gan-imp, ar geraden a zo leun a dud
 mez ar wech-man n'hallan ken dale, ha daoust am
 keun d'ar brezegege a die ober er gouspero an otro chal
 Eveno, daoust am euz keun d'ar prosision a arrou
 man zouden euz a Blounevez-Moedek, red e d'in kwit.

Plijadur vraz am euz o hadlaret aman trugare d'ean
 person Lanvellek abalamour d'an treo kaer an euz
 d'in klevet ha gwelet.

War ma hent an dud a digouee gan-in a vandenn
 vont war-zu Zant-Kare, ar pez a ra d'in laret c'hoaz :

Nan, 'tre Gwengamp ha Landerne
 'Neuz ket kaeroc'h pardon vit hini Zant-Kare.

DIN-NA-DOU

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BES

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENN

Imprimerie Saint Guillaume, Saint Brieux.

NOAZ AR VRETONED
a goul-
real ar bla evel Breiz
a Bro-C'hall.
real ha douc wennak
al ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavet e vo war-d-l. en bre-
zonik Treger, kement tra
a seli ouz han Breiz-
tad hag ouz ho yez; hag
ive gwech an amzer, eur
goudeus bennag diwar-
benn Breiz-Treger.

**AR BREZONIK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.**
Furmes ar Gals.

Dalc'hit hepred d'ho praronik,
Yez an dud vad ha kalonik.

Yez ar falc eo; ma ve troc'het,
Ouzpenn ar Vez, a ve Fezhad!
Miz.

**GANT BREZONIK EO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIA A VREIZ.**
Furmes ar Gals.

AN DIRWEST

Da Yann a lip e vannac'h da zul

Me, eme Yan Lip-e-weren, pôtr e vannac'h pop sul,
n'ouñket eur mewier; evid-on da vean tomm d'in a-
ejiogo, n'on ket eur rouler, a drugare Doue, ha na vin
ken. Plij a ra d'in, gwir eo, evan eur bannac'hik goude
a, pe gant eur mignon pa gavan ma zro, pe pa ve
ouel, morlarje, de kenta bla, botadek pe eun digare-
d bennag. Evan e vannac'h hep bean meo pe zoken
nt bean meo a-wechoigou, ze n'e ket eur wall dra an
ni e. Gant-se ne welan ket perag e rafen-me *al le*.

— Perag e rafes-te *al le*, Yan gez! Sell ouz da
ezek Jakez Foueltr-bouelle, a zo hirie an de, eur
wier-touet, eur rouler, mez e barrouz. Hennez a zo
da gentan, eur pôtr dam-fur eveld-out, da laret eo
pôtr e vannac'h da zul, eul liper e weren ja gave e
Petra 'ta'neuz kollet anean ha graet d'ean kouean ken
? — Ar pez as kollo-te ive mar na dôlez ket ple:
out re a fizianz enn-an e-anan ha re nebeud a dis-
ed rag ardou an Drouk-Spered a ve dalc'h-mad o trei
g o tistrei war dro pep-bini sehanomp evel eul loen
anaret a furlufte, a fichfichfe da glask peadra da
ouia.

— 0 —

« An eil nebeud a founa egile »

Vel ma lare ar re goz. Piousc'hanoc'h-en-touez ar re a
d'e lipat o bannac'h pa gavont o zu, hep bean
wieren koulskoude, da laret mewieren touet, piou
hanoc'h a helfe sevel e benn sont ha laret d'in krak ha
nn en-kreiz ma daoulagad ne vo biken eur rouler ha
man ket zoken war an hent da vean? Rag, da heul
p lipaden, e sank (e plant) an diaoul dounoc'h-douna en
c'hine tech milliget ar werventi, 'vel ma sankfe eur
antrier eur gontel-dir en ho kalon ha, benn eur pennad,
dôllet ple war ho stad, evel eun den a zifunfe ar-
piz e gousk, e vo re ziwed siouaz! Tapet e vefet vel eur
sk e rouejou, pe vel eur c'had en eur griped.

Neuze ta, tud dam-fur, liperien n'int ket aet c'hoaz da
wieren, e flet diwall hag en em zifenn diouz ar
venti... ha penôz? — oc'h ober *al le*, na welan tu ebet
met hennez.

C'houi 'zo henvel a-walc'h ouz eun den a gersfe gant
wenojen striz ha ramp en grap an tornaod war lez
môr; ma tapfe hennez eur linkaden ha ma ruilhfe gant
tornaod, e vije, sur mad, war var da goll e vue. Mar
gouzefe gant-an neuze, a-greiz-holl hag evel dre
ezud, eur voden-vslan dindan e zorn, ha na gav ket
c'h e pegfe krog enn-i dioustu-dak hep klask pemp
ad d'ar maout?

Klevet mad, liperien ho pannac'hik, me 'vel se-ha-
c'h holl o ruilha goustad da genta, bubanoc'h-buhana
c'houde, gant tornaod ar werventi a ges war-eün, nan
ar môr, da bunz an ifern eo a zo gwasoc'h kalz! Setu
pan, dre vuzud, eur voden-zilvidigez dindan ho torn
le ec'h è ar voden-zilvidigez-ze; tapet krog enn-i,
ar keret, pe, m'ben tou d'oc'h, oc'h kollet... kollet da
en marteze.

SEZIZ GWENGAMP

Eur lenner, speredet-kaer ha disket-breiz, a gas d'imp gwerz
ez Gwengamp gant eul lizer sk'antek a g m'romp diwar-n-an
c'homzou-man: « Em yaouankiz em euz hi e'hânet ha k'levet
c'hanan nousep kant gwech. Hite an de, kement euz Seziz
Gwengamp d'ar vugale ha zoken d'an dud yaouank, a-bean
anaveont an hano hepken euz eun dra vuzuduz a glefe ar
z zafet diwar e benn bean war vuzello an holl Vretoned. »
Nan eo nemet re wir! Gant-se, lennerien ger, lennet holl,

disket ha kanet en enor da Itron Varia Gwir Zikour ha d'hon
Bro, gwerz Seziz Gwengamp. An ton anel a zo hez hag anaveot
mad en Bro-Gemri. Eun de, han 'zo broman kant via pe
dost, ma oa emgan entre ar Challoùed hag ar Zaxxon, a greiz-
holl, Gwiogampiz 'vid kemer kalon, 'n em lakaz da ganar Seziz
Gwengamp. Bretoned Bro-Gemri a oa eno, en-touez zoudarded
Bro-Zaoz, batet o klevet yez ha tonio hon zadou koz, a ansavaz
e oa, en-touez ar Challoùed, tud euz eun hevelep gwad gant-e
ha na skojont k-t gant ar Vretoned. Abous, pa ve digemeret
eur breton en Bro-Gemri, eman ar c'hiz kana pe c'hoiri d'ean
war an delen Seziz Gwengamp; klevet em eoz anean meur a
wech en Kerdez ha, dreist-holl, en Lanover, warlene.

An enebour a gomz

— Porzer, digoret an nor-man!
An otro Rohan zo amañ,
Ha daouzek mil soudard gant-an,
Da lakat seziz war Wengamp.

Ar porzer a respont

— An nor-man na vo digoret
Na d'ac'h na da zen-all ebet,
Ken na laro dukez Anna,
A zo mestrez war ar ger-ma.

Ar porzer a gomz d'an dukez Anna

— Digoret 'vo ar persier-ma
D'ar prias divirion 'zo ama,
Ha daouzek mil soudard gant-an,
Da lakat seziz war Wengamp?

An dukez Anna a respont

— Ma dorio a zo moraillet,
Ma mogerio zo krenvaet,
Fê ve ganin deuz o c'hlevet:
Gwengamp na vo ket kemeret.

Na pa vent trionac'h miz aze,
Na ve ket kemeret gant-e;
Karget ho kanol; poan ha hec'h!
Ha gwelet piou en devo nec'h!

Ar porzer a gomz d'an dukez Anna

— Tregont bolod a zo amañ,
Tregont bolod 'vit e gargan;
Poultre na vank, na plom tamn e-bed,
Na stin da ober keonebet.

Ar porzer a zo lae'het

Tre m'edo (1) tistroi ha pignet,
Gand eun teñ poultre-gwenn 'oe tibet,
Gant eun teñ poultre demez ar c'hamp,
Gand eun den hanter Goazgaram.

Gwreg ar porzer o gemer e blas

Dukez Anna a lavare
Da wreg ar c'hanolier neuze:
— Otro Doue! petra 'vo gret?
Setu ho pried paour tibet!

— Na pa ve ma fried-maro,
Me rafe ma-un en e dro!
Hag e ganol me a gargo,
Tad ha kurun! ha ni welo!

An enebourien en ker

'Oa ket he ger peurschuet,
Ar mogerio 'zo bet frezet,
An norio a zo bet torret,
Ha leun ar ger a zoudardet.

An dukez Anna a bed ar Werc'hez; houma a vral hi hec'h-unan kleier an tour-plat

Dukez Anna en em strinkaz
War he daoulin, pa e glevaz:
— Itron Varia-Gwir-Zikour,
Ma plijfe gan-sec'h, hon zikour!

Dukez Anna dal ma klevaz,
Trezeg an llis a redaz;
Ha war he daoulin 'n em stouaz
Ha war an douar yen ha noaz:

— Ha c'hw' garte, gwerc'hez Vari,
Gwelet ho ti da varchosi,
Ho sekreteri da gao gwin,
Hoc'h ôter vraz da dôl gegin?

Ne oa ket penlaret he ger,
Ma teuz eur spont braz en ker;
Gand eun tenn kanol oa losket
Ha nao c'hant den a oa lazet;

Ha gant ar strak an leuzosa,
Ha gant an tier o krena;
Ha gant son-vrell an loll gleier,
A zone o-unan en ker.

— Pachik, pachik, pachik bilhan,
Te 'zo prim ha skany ha buhan,
Kê tiz-mad da vek an tour-plad,
Da c'hout piou zo o vransellat.

Euz da goste zo eur c'hleze,
Mar kavez den-bennag aze,
Mar kavez den-bennag o son,
Plant da gleze en e galon!

O vont e krouc'h, hen a gane,
O toat d'an traou, hen a grene:
— Beg an tour-plad ol onn-me bet,
Ha den e-bet n'em euz gwelet;

Ha den eno n'em euz gwelet,
Nemet ar Werc'hez venniget,
Ar Werc'hez hag he mab, a-vad,
Re-ze a zo o vransellat.

Ar prias divirion lavare
D'e zoudarded, pa e gleva:
— Sternomp hon c'hezek, ha d'an hent!
Loskomp o tier gand ar zent.

(1) Pe ma oa.

Eur Marvailh-neve
Hostaliri ar Jistr mad

*Kinniget da gement hini
'Zo en Dizeest, ha d'ar re
Na maent ket ennan c'hoaz.*

II

Yonan, dre ma oa kustum da glevet leoudouet, na reaz van ebed; nemet e sonjaz e oa Arnus, o vont adarre da gouvan war he chouk; ha hi da furchal da glask hec'h allumetuz; mez eur c'houz fall a zavas, da heuilh ar moged, euz treid ar besajour hag a grogas en he fri.

— Jezuz! emei, aman zo c'houz!

— Ganas'h zur, gwrac'h koz, eme an davezur, Petra glasket o furchal?

— Ma Doue, otro, eme an hini goz, c'houi a zo aze? Me sonje d'in e oa Arnus...

— Gortozet, ha me ya d'enoui d'ac'h ho lutigen.

An otro a dostaaz d'an oaled, hag o vean laket e viz war ar vouchen, raktal al lukgen a gregaz.

Yonan a gredaz d'ei an evoa enaouet ar golo gant eun alumetezen.

War-ze Arnus a deuz en ti.

— Otro, emean, azeet, mar plich, ha na delet ket plé mar eo eun tamik digabestr an teco; ma mitez a zo koz.

— Petra a gemerfet d'ho koan!

— Digaset d'in, eme an otro, eur podad jistr euz an hini gwellan, ha poac'het d'in eur hanter lur gik euz hennaz rouz a wellan aze e-pign.

Yonan a reaz tan, a droc'has kik, hag Arnus a yeaz da gerc'hat jistr. Pa oa prest pep tra, ac' beajour en em lakaz da zibri.

— Ar c'hik hag ar bara, emean, a zo mad; mez ar jistr na dal man. — Hag es'h evaz eun hanter-bodad. — Gant petra a rez da jistr, ma den?

— Gant avalo mad, otro, eme Arnus. Bean zo eun dorchen en gwask.

— Neuz blaz ebed gant-an, eme an otro. O laret ze, e krogaz er pod, hag e lonkaz an hanter-af.

Me desko did, emean, ober jistr mad. Kerz da glask c'hoaz ha kas ganid daou bod. Arnus a zigasas daou bodad. Na badjont ket pell: daou all oa digaset adarre. Debret ar c'hik aboue pell zo, ha bepred an otro a eve.

Da hanter-vez e laraz da Arnus, arzu tarret e zieuabar o tiskan er c'haou: Diskoue d'in pelec'h monet de gousket. Hag e savas ouz tdl, zoun war e dreid daoust ma 'n evoa seiz warn-ugent podad jistr en e gof. Arnus a oa batet.

Pa oa et an otro da gousket, e tizross d'an ti en eur frotan e moulagad gant aoun ma vije oc'h huveral. Yonan a ziroc'he en korn an oaled, dindan al lutigen.

Argas a reaz anei da gousket, hag e kemeraz he flas. Mez hep dale e vanaz kousket d'e dro. Neuze an nor a zigoras hag an otro a deuz en ti.

(Da heuilh)

DRE-NA-DOR.

MA BAGIG

Da zovesterien a vdr

Me em eus eur vagig a zo livet en gwen,
Tremen'ra war an dour ken skav hag eur bluen;
Kaer 'n eve an arne 'n en dirollan garo
A boan 've d'ei stoka da veg ar gwagenno.

DIGLAN

Nij war an dour, ma bagig wenn,
Nij war an dour
Da gas ar spi d'an ocherien
A c'houl sikour.

Ma bagig wen a zo hanvet ar « Stereden »
Ha hanvet mad ec'h e; pa ve leun a anken
Ar paour kez marto'od o c'hortoz ar maro,
E teu d'en sovetaz a-dreuz o'an islonko.

Nij war an dour, ma bagig wen,
Nij war an dour
Da gas ar spi d'an ocherien
A c'houl sikour.

Kaer 'n eve ar mor braz krozal hag ar wagen
Dornan 'n aod gant konnar, ni ve bepred laouen
Hon franz zo laket en Doue hon Otro
Hag er Werc'hez Vari Rouanez ar morio.

Nij war an dour, ma bagig wen,
Nij war an dour
Da gas ar spi d'an ocherien
A c'houl sikour.

LAOUIC.

DALC'HOMP D'HON GIZIOU

ha d'hon gwiskamanchou Breiz-Izel

Ya, dalc'homp d'hon brezonek ha d'hon gwiskamanchou Breiz-Izel, evidomp da gentan, evit hon bugale en hon goude, evit ma pado Breiz, evit ma tremeno a-rum-da-rum hag evel a zorn da zorn yez, giziou, gwiskamanchou ha kement tra vad a zo deut d'imp-ni war lerc'h hon zadou koz.

Hirie ec'h eo dent ar c'hiz, eur c'hiz fall euz ar fallan, da drei bugale Breiz war ar gallek ha war gwiskamanchou giz ar c'heario.

Skolio-zo, skolio kristen darn ane siouaz! e lec'h enebi ouz ar zorc'hen-ze, a ro lans ha lusk d'ei da vont war wasaat.

Eun de, a lare d'in an aotro Markiz X..., e teuz d'am c'haout eur vaouez vad a ziwar ar maez ha hi ru he daoulagad ha du he fenn.

— « Aotro Markiz, emei, en eur diskouez d'in he merc'hik, eur plac'hik koant evel eun ael gant he broz rajadur, he zavancher glaz hag he bonedig ru, setu me nec'het-braz. Ar vestrez-skol na houl ket rei digemer d'am merc'hik, war digere ma toug evel-d-on, evel he zud, evel kement den a boell a zo duman, gwiskamant ar vro. »

— Setu eno eun dragwall-zouezuz, a laraz an aotro, hag hen ha mont ha gwelet ar vestrez-skol. Na oa nemet re wir ar pezh a damallet d'ei; red e oe breuta ha marc'hata pell evit gouind war-ni rei digemer d'ar plac'hik gwiskamant giz ar vro. — « Re a vez a vije evid-on kaout eur c'hoef e-mesk kement-all a dogou pluet, a lare ar vestrez, o tiskouel he neziad merc'hedigo troet war ar gallek. Ar gallek hag an tok pluet setu al lezen aman en skol-me, hag eul lezen striz eo an hini ec'h e. Pe chench langach ha gwiskamant pe vont e lec'h-all. »

Mallan groz a renkaz ober an otro markiz. — « N'e ket evit ober ar pezh a ret, klevet, em euz-me savet ho ti-skol diwar ma c'hoost. Rei digemer d'ar plac'hik gant he gwiskamant pe choum hiviziken hep kaout donezon ebet euz ma ferz, setu ma lezen-me ha, m'hen tou, e vo dalc'het d'ei! »

War-ze ec'h eo digemeret ar plac'h bilan, mez n'e ket lin d'an abaden c'hoaz.

A-ben eur pennad e teu an itron markizez d'ober eur tamik weladen d'ar skol ha petra wel en eur dont e-barz?

— Ar paour ket bretonnez vihan 'drek ar re-all, en korn ar binnijen.

— « Petra, emei, daoust hag ar plac'hik-man nan eo ket bet fur? »

— « Evit fur ec'h a bet a-walc'h, a respontaz ar vestrez, mez sellet, itron, ouz he gwiskamant; ma n'e ket euz vez kaout en-touez... »

Na oa ket peur zistaget hec'h aradennad gant ar vestrez ma trouez-haz ar varkizez, drouk enn-i:

— « N'e ket en toull-pinnijen, en eur lec'h a enor e vo laket ar plac'hik, ha ze nan ar zun a deu, nan ar c'hoaz; diouz-tu-dak, dirag ma daoulagad, hag a-wel d'an holl evit rei enor da Breiz-Izel ha diebaoui an dismeganz ho peuz graet anei betekhen... Ha breman eur gir hepken hak ho pedan d'hen lakaat don en ho spered. Yez ha gwiskamant Breiz-Izel a c'houlenn e vo roet d'e aman al lec'h kenta, al lec'h a enor. Ar plac'h bilan-man gant he gwiskamant sellet anei, me ho ped, evel ma vije ma merc'h e vije. »

Ar gentel, a larer, na oe ket kollet ha, de ar prijio, pa deuz war an « teatr », gant-an e wiskamant giz Kerac-Izel a doug en kement lid da rei ar skouer vad, an aotro markiz a welaz dirak-an, e-touez an dimezeled toget, meur a vreizadez vihan a rae evel eul lez a enor en-dro da plac'hik an histoar, hag int koant-dispar gant o gwiskamanchou Breiz-Izel.

An histor-man, hag a zo gwir, nan eo ket bet klevet marteze en hon eskopti-ni; anoz ze ne vije ket c'hoarveet

gant eur skol vrudet eun histor-all henvel a-walc'h a vo displeget aman ar wech kentan.

(Da heuilh)

Kelou euz Gwened

Euz a Wened e teu d'imp er zun-man hep seurt kelou kelo mad ha kelo fall.

Kalz a boan an euz gret d'imp klevet e oa maro an otro 'n eskop Buleon, breur an otro 'n abad Buleon, an eskopti Gwened mirer ha difenner kentan ar brezonek. Laket a reomp anean er penn kentan dre ma 'n eo kroget da gentan da labourad evit mad ar vro, rag hi an otro Laticule eskop Gwened, en em lak 'e-unan da zifenn ar brezonek hag a ro urz d'e veleien da zifenn, da gom ha da studian anean, o welet skler penoz anez ar yez, fe a zinerz hag a ya da goll en Breiz.

Trugare ha meulodi d'an otro 'n eskop Gwened e hon ferz hag a barz an holl Vretoned. Ar plijadur a dre-holl ar c'helo-man na rei ket d'imp ankouit an eskop Buleon. Pedit a reomp hon lennerien da gavet an anean en o fedennou. D'e vreur an otro 'n abad Buleon e kinnigomp aman an testen e kemeromp kalz a bezz er c'hilac'har.

KELOIO

COADOUT

Tan-gwall. --- Trist e kavet keleier ar seurt-man laket er gazetennou.

Dimeuz diwean, da nao eur hanter, e krogas zoudan an tan en eur *ti-guard* a zo damdest da Goadout war hec'h Karbaez. Na oa den er gear nemet tri bugel biban, o a bevar kla, eun all a zaou vla, hag eun all a zek ma. An daou vrasan en em dennaz deuz an tan, mez an dro a oe mouget en e gavel. 'N eur direi d'ar gear, 'd'ar kavet e vam e gorf paour rostet ha devet. Pebez kalounad evit-i! Pebez kalounad ive evit an tad pa arruaz d'an eun a ziwar e labour.

Herve klevet, e deut kazi zod. Doue da bellao gwall-eur ha da gavo true ouz an dud paour-man!

Ad. VALLEE

MEKAN KER, RU VREST EN MONTRouLEZ

An digoavenez nevez hanv « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netez ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da breua eur digoavenez a renk mont da werc'har « Parfaite » pe skriva evit a taolenn d'an AOTROU VALLEE mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanikerien (ecole centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 310 f.
— n° 2, — 300 — 590 f.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIYOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieux.

KROAZ AR VRETONED
A ROUL :
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha dour gwenn
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavel e an warn-d, en bre
zont Treger, k'ontet ha
a sellout hag Bro Breiz-
Izel hag enez ha yez; hag
ive, gwech an amzer, var
priedoù bennag diwar-
benn Breiz-Treger.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Geiz.

Dalc'hil hepred d'ha presonik.
Yez ar feiz so; ma vo Itron'et,
Ouspenn ar Vez, e vo P'oc'h'et!
Muz.

GANT BREZONEK KO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK KE AIO A VREIZ
Furnez ar Geiz.

EUN ALI MAD D'AR MESTROU HA D'AR MESTREZED SKOL

An holl vestron o deuz dalc'het sonj euz al levriou-priz
a oa bet laket en gwerz warlene, gant renerien Kroaz ar
Vretoned, d'ar mare-man euz ar bla : kavel o doa ane
brao-dispar hag hi marc'had mad.

Evit ar bla e kinnigomp d'è adarre leoriou goloennet
gant lien livet-kaer ha lizerenno-aour war ar c'holoenn.
LEVR AN TREMENER. ar gwellan levri-priz a oufac'h
da gavout. Priz : pepar real ; tri gwennec ouspenn evit
an timbjo.

GWERZIOU HA MARVAILHO A SKOUER VAD, eul
levrik, enn-an eun dibab euz ar gwellan zkrizjou bet moulet
war Groaz ar Vretoned. Priz : pemzek gwennec, tri gwen-
nek ouspenn vit an timbjo.

Gouennet al leorio-ze, mestro ha mestrezed euz ar
Vro ; kalz a vad a rafet d'an holl o rei ane e lec'h al leorio
gallek n'int ket lennet nemeur. Gouennet ivet ha roet
dre-holl an Histoar santel neve, eul levr a dlefe bean
entre douarn an holl en Breiz-Izel.

— 0 —

Gant ze c'hoaz ar re o deuz c'hoant d'ober eun dra vad
en eur c'hounid eur gwennec bennag, n' o deuz nemet
goulen en bureo ar Groaz Gwerzioù ar Vretoned gant eur
skeuden er penn ane. Priz : ugent real ar c'hant ar
gwerz ar hadwerz ane ro lur ; ar pez a ra d'ean zo real
gounid war bep kant.

Sonjet erfad, potred yaouoank, ha lavaret kement-man
an eil d'egile.

Aliou mad a-beurz unan euz hon lennerien

Eur Breton mad, hag a galz a spered, daoust ma n' e
ket gwel uhel e stad er bed-man, a skrive d'imp ar zunn-
all eul lizer a galz a dalvoudgezh. Sethu aman loden
dioutan :

« En Naonet em oa gwelet eun tamm doare ar
c'heriou braz, ha dre-ze, e karan gwel a ze ma Bro, 'ma
Brezonek, ma Relijion ha ma Labour-douar.

O tistrei deus Sant-Briek e riz eur gozeaden gant
eur plac'h yaouank o tistrei deus Versail, èt kwit aboue tri
bla 'zo hag a zo bet klanv-bras eno. Breman e re
gwelloc'h hag e oa deuet d'ar ger evit chom da viken.

Eur plac'h koz a oa gant-i hag a gonte d'ei deuz Bro-
C'hall gant hec'h harc'hant bras, mes kement ze na gonsoleint
ket ar plac'h-man : « 'Gomzet ket d'in, emei, deuz Bro-
C'hall, dreist-holl, deuz Paris ha Versail. Me emei a oa
et di yac'h, breman 'zo tri bla, hag a zo bet diou wech
er ger klanv, ha beb gwech e teuen yac'h hag ec'h een
adarre, hag e teuen adarre klanv, mez ar wech-man nag
e teufen yac'h na gwitain ken ma bro. »

Joa em euz da vean distroet deus a Naonet pa oa ar
c'houl-ze, gant aon 'na vije c'hoarvezet ganin evel malare
ar potre koz d'è vab diwar-bene, gamaraded : « Ma fôtr,
emeañ, n'oun ket laouen ma heuilhez an dud-ze ; ar re-ze
'zo tud fall. »

« O ma zad, eme ar pôtr, me a chomo fur hag a
gelenno ar re-ze, hag e teufont de vean fur ive. »

An ted a yeaz er maez deus an ti, a zigasas gant-an
eun tokad avatou brein hag eun aval mad en o mesk.

Neuze e lavaraz d'è vab : « Daoust, emean, pe an aval
mad a zeuio da vean brein, pe ar re vrein a zeuio da vean
mad? »

Eul labourer douar deuz Plusquellec.

Kement-man a zo eur gentel vad, evit ar re a yaer-
meaz o bro duar digare gounid arc'hant, ha d'ar re a
health kompannez fall. Trugare d'an den kalounek-
man ; zil e vije an holl heaven out-an.

KANTIK

AR VERDIDI HAG AN OCHERIEN

DA

ITRON VARIA WIR-ZIKOUR GWENGAMP

O mam dener, o Gwerc'hez flour,
Itron Varia Wir Zikour,
Leviet hepred war an hent mad
An ocher hag ar merdead.

Liez an ocher 'neuz klevet :
« Et da Wengamp hag e welfet
« Eur stereden kaer kaer ma zo,
« Itron Wir Zikour lie hano. »

Hag an ocher zo deut, Itron,
Da daoulinan dirak ho tron,
Deut da Wengamp deuz an Arvor
Da welet Stereden ar mor.

TON : Intañvez al lochen

Na pegen kaer eo ho kwelet,
Stereden Vor, Itron Wir Zikour,
Da noz, n'euz stereden ebet
Da steredi ken skler war an dour,
N'euz mamm ebet, Gwerc'hez Vari,
A zellfe ken mad ouz he bugel,
Vel ma ret ouz ar verdidi
Hag ocherien ho pro Breiz-Izel.

TON : Vou-on chez vous
Les loups garrons...

Enor hag enor, Gloar ha gloar,
Hag en Ee ha war an dour,
War an dour ha war an dour,
Enor d'Itron vad Wir Zikour !

TON : Des ancêtres sacrés avez-vous le respect...

Pa welfet an avel, Itron Gwerc'hez Vari,
An avel hag ar gwach o ruilhil hon listri,
O ruilhil hon bago deuz eur garrek d'eben,
Bet sonj, bet sonj neuze, eo c'houl hon stereden.

Enor hag enor, Gloar ha gloar,
.....

Bet sonj, bet sonj neuze, ec'h omp ket daoulinet,
En hoc'h iliz Gwengamp, ha dindan ho porchet,
Bet sonj e zo eur vamm a bugale er ger,
Ha n'o deuz da vevan nemet poan an ocher.

Enor hag enor, Gloar ha gloar,
.....

TON : Tro mare ar c'huz-heel meuz klevet trous nehour
(BARZAZ-BREIZ).

Ha dreist pep tra, ô Gwerc'hez, roet d'an ocherien
Gras da c'heuil hent ar furnez, evel gwir gristenien :
An den allaz ! zo re wag hag ar bed zo ker fall !
Chom war benn vo re diez, mar ne vec'h o tiwal.

O mam dener, ô Gwerc'hez flour,
Itron Varia Wir Zikour,
Leviet hepred, war an hent mad,
An ocher hag ar merdead.

Bet hepred 'vit Breiz-Izel, bet hepred Gwir Zikour,
Ha neb lec'h ne valeo, vel he fôtr, war dour :
Pa dalc'h sonj mad ar Breton eo badeet kristen,
N'euz den da drec'hi war-n-an, na ve vezo biken !

Enor hag enor, Gloar ha gloar,
.....

TON : Kantik sant Vinsant (Telen Gwengamp)
ve : Kalz amzer am euz hollet. . .

Kenavo, Gwerc'hez Vari, marteze ken a via !
Mar ben er ger adarre, me dei da bardona,
Me dei aman d'ho kwelet ha d'ho trugarekaat :
Kalon ocher Breiz-Izel ne vo biken ingrat.
Pa vo pell dez e diig, zo du-hont war an ôd,
Diwallet bugaligo ha tud ar martolod.
Ha mar n'hall dont da Wengamp, gantnozvezho Pardon
Hi deuo, sur, evit-an ha 'vit e anson.

Enor hag enor, Gloar ha gloar,
Hag en Ee ha war an dour,
War an dour ha war an dour,
Enor d'Itron vad Wir Zikour !!!

LAOUENANIG SAINT ERVOAIG.

GOUELIO BRAZ--AR C'HI MUD

Raktal goude gouelio Gwengamp, a vo gouelio Rostren;
arog gouelio Gwengamp e vo Karhaez.

En Gwengamp, en Rostren, e vo enoret ar Werc'hez
Vari, merc'h zantez Anna, patronez hon bro; en Karhaez
e vo enoret eur zoudard a galon : La Tour d'Avvergn, a
ra enor Breiz dirag Bro-C'hall, hag enor Bro-C'hall dirag
ar hed-holl.

La Tour d'Avvergn a ouie mad ar brezonek hag an euz
skrivet levrio gwiziek war hon yez. Eun den leal a
oa ive ; dre-ze e skrivomp aman e hano gant kalz a bli-
jadur. Mad e vije bet kavet eur werz en e enor, da ganan
en Karhaez, pe gwelloc'h c'hoaz, eun drajedi bennag
zavet a-ziwar e vuz, ha c'hoarizet en brezonek.

Red e vo dont da anaout penoz ar brezonek o vean
hon yez-ni, e dleet d'ean an enor ebarz an ti hag ermoaz,
er gouelio hag er pardonioù. Tud yaouank, zavet eta
etre z-oc'h trugadurioù ha c'hoarizet ane evel gwech-all goz !
Ar pez a zo bet gret en Montroulez a hall bean gret en
Karhaez. — Desket etre-z-oc'h tonioù brezonek, ha kanet-
e dirag an holl (er Groaz e ver o vont da voulan tonion).
Tud yaouank Karhaez, dreist-holl, pa eman ar socialisted
kas mont warn, perag na zavont ket eur strollad etre-ze
da zifenn ar wirione ha da zifenn o bro, eneb an dud-ze
e fell d'è diskar en Breiz ar fe, ar yez na pep tra a spar-
chant ouzimp, Bretoned ?

Anez labourad hag en em zifenn, ec'h arrou ganimp
evel gant eur bobl e komzet out-an er gazetenno en
deio-man.

En Autrich-Hongri ez euz eur rum tud, Tcheked o
hano, hag an euz eur yez dizhevel ouz hini an Allemened.
Epad pell amzer n' o deuz gret nemet komz o yez etre-ze
en o zi, en eur gix eun tammik mezek : An Allemened a
hanvaz ane : ar ehas mud. Eun de, o deuz laket en o
fenn zével o yez war d'quad hini an Allemened, hag arrou
int en eur gouiz, en eur ganan, en eur c'hoari pejo en
kiz hag en yez o zud koz, en eur zével strolladoù da
unan pe galloud ha pep bolante vad.

Greomp evel-t-e en pep kear, en pep parrouz; hon
dever eo, da gentan, evit miret hon Breiz hag hon bazo ;
d'an eil, evit miret ar wirione, ar fe, enep ar fals kredenno
a zeu breman a bep tu, war an avel.

GWERZ

ANN

ITRON-VARIA ROSTREN

Mamm santel da Zoue, Itron Varia Rostren,
Rouarez ar ger-man, selaouet hon feden,
Digoret ho tivrec'h, digoret ho kalon,
Da rei d'ho pugale ho pennoz, ô Itron !

Hostaliri ar Jistr mad

Kinniget da gement hini
Zo en Dizech, ha dar-ve
Na maent ket unan c'hoan

Arnus a huvrae en e gousk, hag a lare : "N e ket mad ma jistr ?... Piou a lar n' e ket mad ma jistr ?... Seitek podad an euz evet !... seitek podad, podad, podad, podad, podad !..."

An Diaoul (anavect ho peuz anean aboue pell zo) en em lakas da c'hoarzin ken ma sklokas an ti.

Arnus a roaz eul lamp en e blas, mez na zibunas ket, ha bepred e c'hrozmole etre e zent : « Jistr mad ! seitek podad, podad, podad !... »

An diaoul na oa ket e-unan : eur bouc'h da a deus gant-an war e lere'h stag ouz eur gorden, ha dindan e vrec'h e oa eur bakaden. Eur c'houez heuzuz a oa deut adarre en ti, n'ounn pe deuz an diaoul, pe deuz ar bouc'h, pe deuz ar bakaden, pe marteze ane o zri.

Mez Arnus ha Yonan na zantent netra. An drouk-sperec a oa tostaet d'an hostis hag an evoc astennet e zornuz d'e benn ; monet a reaz da wele Yonan, hag a reaz kement-all d'ei : raktal Arnus a zavas, Yonan a wiskas a dilhad, ha kousket bepred o-daou, e kerzjont warlerc'h an diaoul o vonet ermeaz euz an ti.

Heman a gasas ane gant-an d'ar pesour ; eun dordchen a oa war an doelen, o tiveran taken ha taken er penton, eur vilin-malan a oa damdost d'ei, hag eur bern avalou en kichen. Hep golo, ar c'harti a oa sklerijennet liou houarn ru, gant daoulegad an diaoul o tevi evel diou c'holoan.

— Hop ! Arnus, emean, me ya da zeski did ober jistr ! Lak d'in-me avalo 'barz ar vilin. — Mad ! — Ha breman kaset ar vilin endro !

Arnus ha Yonan, bepred kousket, a zentes raktal hag a grogas pep-hini en eun dorn euz ar vilin ; ha da dre neuze euz holl nerz o c'horf. An diaoul a oa zavel war al louar vin, uz d'ar gern, hag a voule 'barz en eur c'hopal. Yonan a oa skwiz hep dale, an diaoul a feuke anei gant e vaz :

« Hop ! Yonan ! hop ! Arnus ! » hag e kase ane war rog evel eun arnez kezek.

Pa oa hanter-malet an avalou, an diaoul a grogas ar bouc'h du :

« Hop ! Arnus ! hop ! Yonan ! hop ! 'ta !... »

Hag o kregi en treid a-dren ar bouc'h, e stlapaz anean 'barz ar gern ! Eur vlejaden skrjuz hag eur strak !

« Hop ! 'ta, hop ! »

Mez Yonan a oa koueet war e fri d'an douar : An diaoul a gemeraz an dorn milin, hag e oa 'klevet an eskern o strakal dindan en hent houarn.

Paré e oa ar bouc'h !

Yonan a zavas gant eun tammik zikour, hag e oa malet avalo adarre ; mez gwech ha gwech-all e vije klevet o sevel euz ar gern eun drouz dishenvel euz trouz an avalo o frikan : Kouik ! mia ! klok ! klok !... Neuze Arnus ha Yonan a derme, hag e vije rad d'ê had lansen : An diaoul a oa o tizac'han pezh ha pezh e bakaden mesk an avalo.

(Da heulth) DIR-NA-DOR.

Ad. VALLEE

MEKAN KER, RU VREST EN MONTROULEZ.

An digoavenez nevez hanvet « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netez ha nerz eur bugel dek 'ta zo a-walc'h 'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brena eun digoavenez a renk mont da velet ar « Parfaite » pe skriva evit an taolenno d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e viche en Skol-Veur ar Vekanikerien (eoc'h centrale) euz Paris, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 f.
— n° 2, — 300 — 590 f.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Oulitame, Saint-Brieux.

kemeret gant Rbigall Frakan, Zant-Briek Budok, hag evuruz dindan-ê.

Wardro ar memes koulz (470-475), Bretoned all a Dreimor, o tec'hel kwit raog ar Saizon hag ar Piked, a ziskennaz war an ôd, hag a zavas eur gear deut da vean breman Kemper-Kaourantin. Beas oa bet tud-all o chom er vro-man erog ar Vretoned : paganed holl, bugale ar C'hallaoued-Romaned a oa bet distrojet gant ar Vabared, evel hon deuz kontet a-ziarog.

Ar Vretoned neve-arru na oa ket gwel stard ive ar fe en o c'hreiz : Grallon a oa er penn ane, ha Grallon, mar boa eun den kalonek hag eur mestr fur, na oa ket eur c'hristen leal mad.

Na oa ket pell arru en Arvor, ma kavaz an tu da ziskoue e nera-kalon hag e c'halloud.

Bandennou Saizon, paganed ha laeron-vor, o devoa gret o demeurans en ezennou al Loar, hag ac'hanc, war o bagou skanv, e teuent gwech an amzer da danan ha da laereez an dud tro-war-dro. Pa glevjont oa arru Bretoned en Arvor, e lampjont war o listri, ha Grallon o gwelaz eun de o tonet warzu e gear. Mez Grallon hag e dud a oa kustum da vrezellekat ; ar Zaizon, ar wech-man a oe dizailhet ken brao, ma kemerjont an tec'h prim ha prim. Grallon a yeaz war o lere'h, a dapaz ane en toull al Loar, hag a roaz d'ê eun tuz, o kemer pemp hag o tibennan ar pemp kentan euz ar Zaizon, ma 'c'h eaz ar brud euz e hano euz a Gerne d'an holl Arvor.

An holl pennou-plou deuz ar vro en em lakaz dindan e skoazel, hag e teuz da vean, evit gwir, roue Kerne.

(Da heulth). ERYOAN.

KANTIK ZANT PER

WAR DON : Zantez Mari, man Doue.

DISKAN

Otro zant Per binniget, abostol evuruz,
C'houi a zo bet ha diskibl ha mignon da Jezuz,
Azeet en e gichen, hoc'h unan war eun tron,
Pedet evid-omp breman, rak c'houi 'eo hon Patron.

Lakaet hoc'h bet gant Jezuz en penn an Ebestel,
Ar garg hoc'h euz bet neuze da vesa e dropel ;
Deuz lein an nenvo eta diwallet ho tenved,
Hag an hini 'nho koude, hirie ken trubuilhet.

C'houi eo ar Min-diaze, dibabet gant Jezuz,
Ha war-n-oc'h en euz zavet e liz peurbaduz,
En ho torn en euz ive laket an alc'houeo,
Da digor pe da zerra an nor euz an nenvo.

Koulskoude, Zant binniget, ho Mestr hoc'h euz nac'het,
Mes daero ar binijen a welc'haz ho pec'het ;
Kelennet gant ho-kwalleur, c'houi 'vezo evidomp
Eun tad leun a drugare d'hon zeyel mar koueomp.

War ho tiou-jod diou rigol kleuzet gant ar glac'har,
War ho taouarn diou chaden, penn ho kroaz en douar,
A diskoue n'ho pos nac'het nemet gant ar geno,
Ha n'hoc'h euz ket paoezet da garet hoc'h Otro.

Ar c'heutan oac'h o tougen testi da Jezuz,
O rebec'h d'ar Judevien o zorfed estlammuz ;
Tri mil den a distroaz da ober pinjen,
Ha burzudo a bep saut heulhe ho prezegen.

Eur c'ham a gav ar c'berzet, daou varo ar vue,
Ken braz eo dent ho kalloud, den braz ho trugare,
Ma tigaserc war hoc'h bent tud klanv, tud mac'hagnet
Hag ho skeud en eur dreinen, a ro d'e ar yec'hed.

Sant Per, reit d'hon daoulegad diou fentenn a daero
Evid gouelan evel d'hoc'h bende d'hon tec'hejo,
Ra chomimp stard en hon fe, ra varvimp evit,
Mar deu tud fallagr en Breiz d'ober brezal d'zei.

ISTOAR SANTEL gant skeudenn, eul levr kaer
evit pewar real gant an timbo.

O Gwerc'hez, rozen gaer, o fleuren binniget,
A zindan eur voden en amzer goz savet :
War levar Albert-Vreaz, da greiz kalon ar goan,
Er blavez trizek kant oc'h bet kavet aman.

Gand an den gouiek-man n'euz klevet ar re goz,
'Save e-mesk an drez aman eur voden-roz :
Hag en pep kouls ar bla ar voden bepred glas
A dôle bokedou bete kreiz ar goan braz.

Eun dra ken zouezuz el lec'h-man digouezet,
Hag a vije bende gant pels-unan gwelct,
A lakaz hon zud koz da zellet piz aze,
'Vit ma vije gwelct petra oa kement-se.

Dond a rezont d'ar bod, dindan-an oe toullet,
Hag ouz treid ar grouiou kerkeit e oe kavet
Ar c'haeran penn Gwerchez, livet brao ha seder,
Evel man e Rostren breman war an oter.

Holl d'an douar raktal e taoulinjont gant jos,
'N eur gana mil bennoz d'an Itron-Varia ;
Ha gand ar velen ar penn zantez zavet
Gant respet hag enor oe d'an iliz douget.

A-dal ma oe klevet ar burzud-man er vro,
'Teuz pelerined a-bep tu di-war-dro :
Hag an nep a bede ar Verc'hez hon Itron,
A zistroe d'ar ger, ar peuc'h en e galon.

Ha piou a lavaro ar burzudou neve
A weler, o Mari, en hoc'h iliz bende !
Nag a vad a zigouez gand ar re a c'houlen
Digan-oc'h-hu sikour, Itron-Varia-Rostren !

Zavet, eta tud klanv, deuz ho kwele, zavet !
Evid-oc'h a-bell-ze n'en deuz ken a yec'hed ;
Mes sec'het ho taerou, zellet war-uz Rostren ;
An Itron-Varia a glevo ho peden.

Tud koz, hep tan na ti, peorien gez hanter-noaz,
Bugale n'hoc'h euz ken na tad na mamm, ziouaz !
Eur vamm oc'h euz aman, eur vamm holl-c'hallaoudek
Euz he dora ho pezo ar bara pemdiek.

Ha c'houi zo en gwelvan, glac'har en ho kalon.
Kollet gan-oc'h eur breur, eur priet, eur mignon ;
Pedet ive Mari : he c'hroaz oe poveroc'h
Ha bepred hon c'hroaz-ni a ve gant-hi skanvoc'h.

Mes evid-omp, dreist-oll, 'vidomp, pec'herien ger,
Mari a zo eur vamm, eur vamm a vadelez ;
Oll eta 'n eur oelan, an zavomp hon tec'het,
Gant sikour hon Itron, ni vezo pardonet.

Fentenn bepred digor, bepred leun a c'hrasou,
Hag a vad hoc'h euz gret aman d'an incoul
Skullet eta ho tour, mammen a drugarez ;
Laket ar peuc'h dre-holl gand ar gwir garantez.

Hon zikouret, Mari, en poanion ar bed-man,
Mari, reit d'eomp an dora en hon beur dizevan :
Kouezet evid-omp holl dirag ho mab Jezuz,
Ha ma vezimp gao-oc'h en envou evuruz.

Laket en Brezoek gand an Otro Merser, Person
Mellionec.

Imprimatur.
EUGENE,
Evêque de Saint-Brieux et Tréguier.

ZANTELEZ BREIZ

Ar zant koz hag ar vonech o deuz,
Gwalc' Doue, krouet Breiz-Zel
(Istor Breiz).

Petra lavar an Istor diw arben Grallon ho Gwenois

Gwellet hon d'ê betek breman, o studian Zantelez
Breiz, eul ho len euz douar Arvor, Roste an Hanter-Noz,

— Neuz e ta, eo ni hon deuz gret ar variken jistr a zo aze ?

Yonan, daeron a spont en he daonlagad, na respontez gir.

— Hag an diaoul, eme Anous, a zo teo'bet kwit ha lezet ar jistr. Petra eta, anean, en eur skei war e benn, petra an euz lavaret d'in d'ober gant ar jistr-ze ?

Ar sonj a deuz d'ean hop dale, hag e lagad a lugerne o laret da Yonan :

— e Deuz ! ma serfomp ar variken jistr-man, evel pa vije eur variken sour.

DIR-NA-DOR.

KOUEADEK AN DELIO

Gant c'hone an diskar-amzer kri
Ha 'n delio, hini a hini;
Distag diouz o skour, e varvont;
War an douar, du-ma du-hont.

'Meint ledet en eur gwiskad bras;
Hag ar c'hoajo zo seo'h ha noaz,
O tivoer ar bod gwaskeduz
Ma kane monez an estik-kuz...

Mantred a galon, 'kreiz e vrud,
E kerz a gammejo munud
Eur pötr yaouank, hag hen gwall-glan,
Dre 'r c'hoad ker d'e vloao kentan.

— Koadik kez, 'meaz, kenavo !
'Vid-on 'n em lakez en kaozo;
Pepini da zelio a gone,
Zo eur zeblant anko d'in-me.

Tud gwiek a zougaz eur varn
A zon dalc'h-mad ouz ma diskouarn;
Ha biken o girio kalet
N' hallont dont demuez ma speret :

« An delio deuz ar c'hoajo glaz
'Weli 'tont melen eur wech c'hoaz;
'Weli 'tont melen eur wech c'hoaz,
Honnez an diwean siouaz !

Gant skeud ar marv e honi gronnet;
Da yaouankiz a vo gwenvet
Kent evit yeod er prajerier,
Barro gwini 'mesk ar reier... »

Ya mervel 'ran ! N'eur bar terrub
Avel ar mizio du am skub;
Deio splann ma neve-amzer
Zo ed 'rök 'vel eur skeuden verr.

Koue, koue, delien re brim deut koz,
Er wenojen 'lec'h 'vo ma foz;
Da lagad ma mam glac'haret
Koach ar plaz 'lec'h 'vin douaret !

Mar teufe 'vad, ps zerr an de,
Ma dousik koant, ma c'harante,
Dislak-kaer hi bleo melen sour,
Da oelan war hi mignon paour;

Da oelan dre-man, ha pidi;
Delio, 'goue hini a hini,
Gret eun trouzik d'am dihuna,
M'am bo 'n em be yen eun tam joa !...

Hag hen mont kwit; evit biken.
Pa goue 'n diwean deliaouen
E ze diwean zo deuet,
Dindan eun derwen oe beiet;

Mez e garante na yeas ket
Daved ar men-be dilezet
E-unan ha sioulk ato,
Pa oa e vamm gant keü maro,

Nemet pa deuz, awecho,
O reton euz an traouienn,
Da drouzal war e dro kammed
Eur bugel 've mesa denved.

BARZ AR GOUET.
(Tredet dioc'h M. Hecquet).

Enn ali mad bennag diwar-benn skrivan ar brezonek

Ar vugale-skol o deuz c'hoant da gaout o «sertificat», a zo red d'e sevel eur skrid-labour en brezonek. Setu aman war skrivan ar brezonek enn alio bennag a vo deut mad gant-e, a gredan.

— o —

En brezonek, an artikl a ve skrivet evelhen : *ar, an, eur, eun, Ar, an* a dalv « le, la, les » en gallek; *eur, eun* a dalv « un, une ». Goeloiz ha Kernoviz a zo douget da skrivan a-dreuz an artikl dre ma heuilhont doare o bro; en parouzio-ze euz Kerne e lerer *er, on* e lec'h *an, ar*; hag en Goelo *er, en*, eo an doare da laret e lec'h *ar, an, em, eur*.

— o —

Evit an hano (substantif, en gallek) arabad eo ankouat ar poent-man a zo a dalvoudegez vraz : Eun hano hag a zo pötr (masculin) en gallek a hell bean plac'h (féminin) en brezonek pe, er c'hontrol, eun hano plac'h en brezonek a hell bean pötr en gallek.

— o —

Penöz skrivan an hanoio-gwan-perc'hena (adjectifs possessifs) ? — Sed aman ar gwella doare d'hea ober : *Ma, da, e* (d'ean), *he* (d'ei), *hon* pe *om*, *ho* (d'ac'h-c'honi), *o* (d'e).

— o —

Penöz skrivan ar rag-hanoio (pronoms) ? *Me, te, hen* pe *en, hi, ni, c'honi, hi* pe *i, int, ac'hon, ac'honud, ac'honop, ac'honoc'h, anean, anei, anc*. En Treger, e ve laret aliez ive *anonn, anout...* a heller da skrivan evel-se gant ma töllet ple nan int nemet doareo-lavar berraet; girio trefoet pe hobluz nan int ken.

— o —

Bean 'zo eun tammik gir hag a ve laket a-rog ar verbou en brezonek : rannik ar verbou (particule verbale) a ve graet anean. A-wechou e ve *a* ar rannik-ze, a-wechou-all e ve *e*. *A* a ve implijet peurvuian pa gerz ar gir rener (le sujet) pe ar gir renet (le complément) a-rog ar verb. Da skouer : *Me a gar Doue*, ar gir rener *Me* a gerz a-rog ar verb; *Doue a garan*; ar gir renet *Doue* eo an hini kenta; gant-se e laker *a*. Pa ve da gentan eur gir nan e na rener na renet, e a ve laket e lec'h *a*. Da skouer : *Aliez e welan*; *skoet hag e vo digoret d'ac'h*, aman ar gir a gerz a-rog n'eo nag ar rener nag ar renet; gant-se e 've kemeret e lec'h *a*.

— o —

Sed aman penöz e tleer skrivan ar verb « am euz » : *Am euz, a teuz, en deuz* pe *en euz, he deuz, hon deuz, ho peuz, o deuz*. Arabad eo skrivan *meump* e lec'h *hon deuz, devoamp* e lec'h *hon devoa*; ar girio-ze *meump, devoamp* n'int ket brezonek mad.

— o —

A rannik ar verb a ve skrivet hep *h*; er c'hontrol ha stagel (conjunction) a ve skrivet gant eun *h*. Da skouer : *Ar roue ha Trifina a deuz*; ar c'henta *ha* a zo stagel hag a gemer eun *h*; an eil *a* a zo rannik-verb ha na gemer ket *a*.

— o —

Kant lavarer
Na dalvont ket eun oberer.

A lare ar re goz *Gwella ho peuz d'ober eta, ma bugale, ec'h e skrivan hag ober dre-ze ac'h hoc'h-unan*, — o kemer skouer diouz pennadou *Kroaz ar Vretoned*. Kaset ho labourou da *Groaz ar Vretoned*, mar karet, ha goulennet kuzulo *digan-imp* pa vefet *nechet*; respontet e vo d'ac'h ha divanket kement labour a vo kaset d'imp-ni da eunna.

Dalc'het sonj ho peuz graet deuz histor Yanik ha Janedik a oa aet da Bariz da frita paourante; ar mignon an nevoa skrivet evid-oc'h an histor-ze, an otro Erwan Berthou, a zo neve-arur er vro. Ra vo deuet mad onn-i Eun den a wiegez vraz ec'h e an otro Berthou hag eur breton kalonek : ober a raso kalz a vad d'e genvroiz ha d'e vro Breiz-Izel. Ouspenn-ze, eur skrivagner, eur barz ec'h e anean, lemm e blien ha digor frank e spered da gement tra a zo hrag hag uhel. Spi em euz na ankouas ket lennerien hon C'Hroaz vihan.

An otro C. a Gerambars, unan euz hon gwella mignon, a zigas d'imp eul lizer hag a ra d'imp kala a blijadur. Bet en deuz eur vedalen sour digant eur strollad tud giwziek euz a hep ronantelez euz ar bed, hag o devoa en em glevet da rei prijou d'ar gwella labouriou gret war al louzeur a ve kavet er bleunton. An otro a Gerambars an evoa kaset eul labour war bleunton Breiz.

Hon mignon mad a lak e holl boan hag e holl blijadur da labourad evit Breiz.

Skrivet en deuz c'hoaz eur mister, da laret eo eun dragedi hag a vo c'hoariet en Kemper hep dale ! Ar mister-ze a zo zavet diwar *vue Gratton ha Zant Ronan*.

An otro a Gerambars a fell d'ean diskoue ar fe gristen o trec'hi war falz-kredenno ar baganed, ha rei dreze eur gentel d'ar Vretoned a vremen, a fell d'e ive lakat o fe, o yez, o hano da drec'hi eneb kement a enebourien a zo mall gant-e d'a distrujan. Trugare d'an otro a Gerambars evit ar skouer dispar a ro d'an holl dre e labour ha dre e genteliou mad !

AN DELEN DIR

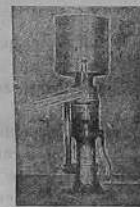
Moulet eo levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*. Al levr-man a zo c'hoaz kaeroc'h evit an *Hrvoudou*, rag ouспен ar gwerzioz hag ar zoniou dispar a zo ennan, e kaver ive da heuilh pep gwerz skeudennou euz ar brava graet gant Pwintil-Merion, eur Breton, eur liver hag eur barz a Gymru, ha gant an otro Hamonic, liver en Zant-Briek.

Al levr a gousto nao real (2 fr. 25) hag an timbjo; kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

ISTOAR SANTEL gant skeudennou, eul levr kaer evit pewar real gant an timbjo.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez ne ve hanvet « La Parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netast ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit be lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brens eun digoavenez a renk mont da velet ar « Parfaite » pe skriva evit an taolenno d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanikerien (ecole centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Paris.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 f.
— n° 2, — 300 — 590 f.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU
En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

KROAZ AR VRETONED
A GANT
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou vennek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

KAVET ER VAER-AL EN BRO-
KROAZ VRETER, KEMENT TR
A EIL ER BRO BRO-BREIZ-
IZEL HAG ER HO YER : HAG
IVE, GWECH AN AMZER, EUR
PENNEN LONNAG DIWAR
BENN BRO-TRAMER.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furraz ar Gela.

Dalc'hit brepred d'ho prasonak. Yes ar feiz eo : ma ve l'arzhel,
Yes an dud vad ha belec'h. Ouspenn ar Vez, v'ez Fez'hoat!
Maz.

GANT BREZONEK HO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furraz ar Gela.

AN DELEN DIR

Moullet en levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*. Al levr-man a zo c'hoaz kseroc'h evit an *Harvoudou*, rag ouспен ar gwerzioù hag ar zonion dispar a zo ennan, e kaver ive da beuilh pep gwerz skeudennou euz ar brava graet gant Pwintil-Merion, eur Breton, eur liver hag eur barz a Gymru, ha gant an otro Hamonté, liver en Zant-Briek.

Al levr a gousto nao real (2 fr. 25) hag an timbjo; kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

AN DIRWEST

AR VUNTRERIEN

II

Laret em euz d'ac'h ar wech diwean e oan en em gavet, en eur ober hent entre Kerhaez ha Gwengamp, gant eun tiegiadi tud veo. Heugl a rae ma c'halon gant ar sort arvest pa oe ma zello tennet war-zu eur beachour nevez-bignet en trein. Hennaer na oa ket stummet ouz genel an dristidigez; ar c'hontrol e oa : Euz den fich-fich, rubenn ha lemm e lagad a oa anean. Eur valisenik du, sachou kouevr warn-i a roe da anout e vicher; eur beachour a gonsers eo an hini e oa.

— Na dudusat bro! eme ar beachour en eur vinc'hoarzio, gant e zaoulagad t'arrek o virvi en e benn ru, dre ma zelle ouz hon amezeien.

— Yal otro, emon-me, n'euz netra bravoc'h 'vit meneio Kerne... nemet, marteze, e ve ilizo Leon an hini e ve.

— Petra vern d'in gant hoc'h ilizou? eme ar beachour; me 'gomz d'ac'h deuz ar vro ha, me 'lar d'ac'h, ec'h e Breiz-Izel eur vro vad.

— Yal emon-me, pa n'eo ket c'hoaz peurgollet gant-i e gizio koz, he yez hag he feiz daoust d'ar vewenti, d'an anchou-houarn ha d'ar skolio divrezonek.

— Ar feiz, ar yez, ar vewenti petra 'zo c'hoare ganac'h gant ar sorchennou-ze? me 'gomz d'ac'h deuz ar c'hionec'h ha, n'hen tou, me 'meuz graet eur veach vad.

— Gwin eo a werzet, aotro?

— Gwin li gwelloc'h evit-se, aotrou.

— Gwin-ardant neuze?

— Gwelloc'h evit se a laran d'ac'h! C'houi'zo eun den sket war a welan; klevet ho peuz hano, emichans, z ar sort a likeur a ve breman ar c'hiz evan diout-an c'heario braz, gant an dud a-zoare; kent mernia pe ania, da zigeri ar galon; ha c'hoaz e zo bet roet d'ean hano gallek a « apéritif » evel pa larafe h en brezonek an digorer. Ma « apéritif » me, mar karet en ansouez gant-an, n'ho peuz nemet ober eur zell ouz ar gerioù. « Kinkina » ec'h e hanvet hag e kavet anean pop lec'h. Yal m'hen lar d'ac'h, ma c'hinkina-me a zo ufet dre-holl.

— Gant kinkina eo eta a ret ho sort evach? a c'honiz neuze digant an aotrou. Gouzout a raen ec'h e ar kinkina euz sort lonzon ya-huz a-walc'h, pen-e-gwir roet d'ar glanvourien d'ho ya'haad deuz an derzien em moa c'hoant da c'houi' hag hen e oa graet, en rione, an evach « digorer » gant treo dinoaz d'ar hed.

— Groet gant kinkina? a droc'har ar beachour, petra t-hu, aotro? n'ouzoc'h ket ec'h e ar c'hinkina euz yez ker? hag hirio an deiz, kement a ve a beligenta verza entre ar vare'hadouren ma ranke klask, da a-holl, ar marc'had mad. Me hen anvado d'ac'h entre-, pa oc'h e-houi eur brao a den, deuz ar c'hinkina ket mui em « apéritif » evit em lagad!

— Ha petra 'ta a laket d'ober anean?
— Oh! euz pep sort treo, gwin-ardant, liou lampech, dour dreist-holl, hag evid rei d'ar vestailhez ar blaz-ze eun tammik c'houero a ra d'ar zodien-kredi ez euz kinkina e-barz, petra?... na divunfac'h biken, aotro,... skolpad koat, ya skolpad drailhet hag ive eun takennik beonag euz eur sort louzon a ve graet anean « laurier-cerise » en gallek, dre ma he tennet euz sort gwe-lore, c'houez ar c'herez gant-e; euz heman, avad, na lakomp ket re, dre mach e eun ampozon-rik.

— Ha gant-se, aotro, e werzet mad ho tilavadur diwar skolpad?

— Mad, mad, aotrou, ha list anon da laret d'ac'h war ze eur brao a histor. Pa hon digwezet en Breiz-Izel, ar c'henta tra a c'houennet digan-in en kement hostaleri ma teuen eann da ginnig ma marc'hadourez, e oa : « Aotro, na livet mad ec'h e ho kinkina? » ha me o liskouet pegen brao e oa al livador anean... « N'e ket da a-walc'h, a responte pop gwech an ezen-ze; amañ e pij d'an dud an treo krenv ha dua ma vije ho kinkina, nerzua ma vije kavet. »... Ijinusat kavaden em euz graet neuze, aotro! Beaz 'zo duman eur bern lec'hid, c'houi' ar sort koc'h du a chom e fons al « lambik » eur wech poac'het ar gwin-ardant e-barz. Al lec'hid-ze n'eo mad da netra nemet d'ober teil; eur penmoch zoken na c'houllfe ket anean... « Ma, emon-me, mad a-walc'h e vo ze evit ar Vretoned!... Ha me ha mont ha rei kelou duman diouz-tu dre an orjalen : « Kaset da di an hostiz-man pe an hostiz-hont euz Breiz-Izel harrikenado lec'hid du, an dua 'vo ar gwella; ar sort boed-moc'h a vo dispar evit ar Vretoned!... Ya aotrou, kredet pe na gredet ket l'ar c'hant braz en euz goned gant ar moc'hach-ze; gwerzan mad 'meuz graet anean, keroc'h zoken evit an hini mad dre ma oa duoc'h.

— Hag o laret ze, e c'hoarze ar marc'hadour ken a skloke speuriner koat ha gweriner ar c'hombot. Chomet a zav e oa ar gasek du hag hen da ziskan hep dishana da c'hoerzio, hag ar vaouez, he fenn kignet, a leaxe o torloù he bugel, enkeit ma roc'he he gwaz hag he breur 'vel daou benmoch dindan eur c'brataden-heol... ampoezounet, emichans gant muntrerien seurt ar beachour-man. Gwas-kan war ma c'honnar a rankiz 'vit miret da skei gant-an ma botez en e reor d'ober d'ean kwitaat buhanoc'h al lec'h.

— Oh! ma teufe da vibana an histor-man hag a zo gwir, da zigeri o daoulagad d'ann c'henvroiz ha d'ober d'e trei kein d'ar vuntrerien, oc'h ober al le.

Lennerien vad, me ho ped, ar re ac'hanoch o deuz c'hoant da rei ar skouer vad war dioueret an evach krenv, roet hoc'h hano da *Groaz ar Vretoned*, gret al le evit eur m'z, eur bla, pe evit ho pue hag ho pe eur skeuden euz ar re gerra siel gant an tad jesuit Hyde, rener an « Dirwest ».

EUN ALI MAD

D'AR MESTROU HA D'AR MESTREZED SKOL

An holl vestrou o deuz dalc'het sonj euz al levriou-priz a oa bet laket en gwerz warlene, gant renerien *Kroaz ar Vretoned*, d'ar maro-man euz ar bla : kavet o doa ane brao-dispar hag hi marc'had mad.

Evit ar bla e kinnigomp d'ho edarre leorioù gollennet gant hien livet-kaer ha hiteranno-sour war ar c'holoenn. LEVR AN TREMENER. ar gwellan levr-priz a oufalc'h da gavout. Priz : pewart real; tri gwennek ouspenn evit an timbjo.

GWERZIOU HA MARVAILHO A SKOUER VAD, eul levrik, enn-an eun dibab euz ar gwellan zkrizou bet moullet war *Groaz ar Vretoned*. Priz : pennek gwennek, tri gwennek ouspenn evit an timbjo.

Goulennet al leorio-ze, mestro ha mestrezed eur ar Vro; kalz a vad a rafet d'an holl o rei ane, o lec'h al leorio gallek n'int ket lennet nemeur. Goulennet ivet ha roet

dre-holl an *Histoar santel neve*, eul levr a diefe bean entre douarn an holl en Breiz-Izel.

Gant ze c'hoaz ar re o deuz c'hoant d'ober eun dra vad en eur c'houid eur gwennek bennag, n'o deuz nemet goulenn en burez ar *Groaz Gwerzioù ar Vewenti*, gant eur skeuden er penn ane. Priz : *agent real ar c'hant Ar gwerzer a hadwerz ane-10 lur*; ar pez a ra d'ean 20 real gounid war bep kant.

Sonjet erfad, potred yaouank, ha lavaret kement-man an eil d'egile.

Ar zun diwean, an otro Gwennaal, unan euz hon gwellan mignonou euz Bro-Leon, an euz graet d'imp-ni eun enor braz o tont en Sant-Briek a-ratoz-kaer evit ober eur veladen da *Groaz ar Vretoned* ha d'e renerien. Bennoz-Douc d'ean en hano an holl! A-rog kinnadi hon mignon mad a skrivaz evid-oc'h, lennerien ker, ar fablen-ma koant-dispar; an ton anei a vo roet divestoc'h.

AN AZEN HAG AR VILIN AVEL

Kanet em euz brazer Doue
Ar Werc'hez, ar zent, an ele,
An heol o rei d'comp sklerijen,
Al losr o ruilh er goumanoullen.

Kanet em euz gourdroz ar mor
Ar vagig, he gwel wen digor,
Glavez ar c'hoad, s'oa an costik,
Kanet em euz... maro Toulit (1).

Hirio kameran va zelen
Evit kounta d'oc'h eur fablen.
Selaouit mad ar gentel holl
'Vit na yel ger ebet da goll

Eun azen euz an azenna,
Eun ejen euz ar pounera,
Grest o labour, o vont d'o c'hraou,
A rea kevret an hent o-daou.

En eur dremen Martin a zell
Euz bannou eur vilin avel,
Hag hon doktor a wel dioc'h-tu
N'eman ket an traoz war o zu.

Ne ouiz ket, e gwirionez,
Penaos o trei en diavez
E valjent bleud en disbarz.
Aotrou Doue, na pebez c'hoarz!

— « Eur seurt labour nebe en deuz gret
Gant ar furner an rougo ket!
Hag ar skourneker da c'hoarzin
Ken na oule, paour kosa Martin!

— « Kleo va nigaon, eme Gola,
Hor mestr a oar ar pez a ra.
Ma lak ar bannou war an ti
Eomad an traoz, c'helles kredi.

(1) Toulit e hano ki bihan Gwennaal an doue-gavet-war-ze er vro.

Ar « perak », ni n'hen gwelomp ket.
Kement-se ne ra man ebet :
Ar pezh 'zo dreist spered ejen,
Spered brasoc'h c'hell e gompren.

Er bed e kavomp meur a zen
Henvel ouz Martin bon azen ;
N'ed int nemet ezen ive
O klask kompren labour Doue.

GWENNAEL.

Hostaliri ar Jistr mad

Kinniget da gement hini
'Eo en Dirveet, ha d'ar ve
Na 'maent ket emnan c'hoaz

Al leur-neve

Klenket e oa gant kalz a boan ar variken ebarz ar c'haos : Arnus a reaz al labour e-unan, gant zikour Yonan, rag n'oulle ket e teuje den ebet a zivavez endro d'e jistr neve. Eun dra a nebe anean : ar c'houez fall a oa gant e evsch : biken den, emean, na danvas ma jistr, mar chom ar c'houez-ze gant-an.

Arnus an evoa douget e wele d'ar c'haos, ha bep noz e vane kousket en eur chilaou e jistr o virvi. Dre ma verve, al liou anean a cheuche, hag ar c'houez ive : liou an tan a oa gant-an, evel ma 'n evoa laret an diaoul, ar c'houez, daoust ma chome krenv, na oa ket da ziplijout. Eun nosvez, Arnus a laraz e ranke tanva ; Yonan a yeaz gant-an d'ar c'haos gant eur weren hag eur golo ; lakat ar zond er variken, ha hanter garget ar weren.

— Yonan, o lakat he fri war-ni, a hursunaz gant ar c'houez ; Arnus a reaz goap out-i hag a gavaz ar c'houez mad.

— Tosta ar golo, emean, ma welin al liou ive ! Mez a-boan e oa ar golo uz d'ar weren, e krogas an tan en evsch, hag eur flamm glaz sklerjennaz ar c'haos. Yonan spontet a loskaaz he golo hag a yeaz kwit. Arnus a fellaz d'ean laz an tan, mez zouden e vanas mantret. E-kreiz ar flamm glaz e welas o sevel penn eun den, penn ar beajour a oa bet o lojan gant-an ; hevelep daoulagad ru, hevelep baro du, hag an hevelep c'hoarz drouk war e vuzello :

— « Ha ! ha ! Arnus, emean, an diaoul a zo 'barz ar variken ! Darbet e d'id bean lonket ac'hanon ! Ha ! ha ! ha !... Deut oun da vadean ma evsch neve : *gwin-ardant* a vo e hano, da laret e, *evsch kalounek, dour a oue* ; ma melloz a roan d'an nep a vadeo anean er giz-all, o lakat dour ebarz ! Ha ! ha ! ha ! Sed aman breman petra fell d'id ober : red e d'id, disul kentan, ober eul leur-neve, ha digas aman kalz a dud. Da variken na yelo biken da hesk, keit ma werzi he zalvoudegez eur wech bende ; kement-ze a vo sez, rag an hostizien-all a c'houlenno ganid da breman. 'Benn eur bla, m'hen tou, war ma hano a Lusifer, sz tevo karget da variken a aour e-lec'h gwin-ardant. »

War-ze ar penn diaoul a loskaz *eur youc'haden* hag a dechas. An tan a varvas, hag Arnus, eur c'houezen yen war e fas, a reaz eun huanaden evel eun den o tibuni euz eun hunvre : lezel a reaz eno ar weren, hag ec'h eaz da gousket d'an ti.

En e gousk e welaz vel eur mör *gwin-ardant*. Kas e van, e kousez war e benn ebarz ; an diaoul, en eur c'hoarzin, a stlasp eun alumetezen e-kreiz ; rakial an tan a grogas, endro d'er paour kez Arnus, oc'h ober d'ean gouzany eur boan iskiz bep hen d'vi, hag e welas neuze skrivet ust d'e benn en lizerenno du : *Ifenn — Tu an Evrien*. War-ze e tibunaz, skrinnet e aent ; eun tamm spoutet a zavas en e gsalon ; met arog ar mor tan er bed-all, e welaz ar mor aour er bed-man, hag ar welaze a lazaz ar spoutet en e gsalon, hag e gargas a blijadur.

(Da heulh)

DIR-NA-DOR.

Peden 'vit ar Pardaez

(Hymne To Lucis ante terminum).

Araok 'vo divez d'an deiz-ma,
O Krouer gallouduz pep-tra !
E pedomp holl ho madelez,
D'hor miret en ho trugarez.

Pell diouz-omp, huvreou pouanuz,
Pell ive skeudennou heuzuz !
Chadennit 'n troideller koz,
Ma chomo glân hor c'horf fenoz.

Reit d'eomp ar c'hress-se, ô Tad mad,
Ha c'ui Map unik par d'an Tad,
Pere gand ar Spered-Santel,
'Ren er c'hantrajou eternel !
Evel-se bezet graet.

GLAODA AR P...

ZANTELEZ BREIZ

Ar senti kas hag ar venec'h o deuz,
goude Doue, krouet Breiz-Izel
(Istor Breiz).

Aman en em gav istor ha bue zant Ronan (1).

Zant Ronan a oa deut euz Iverzon da Vreiz : bean oa unan euz an 350 eskop gret gant zant Patrik. Kwitaet an evoa e vro e-unan war eur vag, glacharet e galon abalamour d'an enor a oa gret d'ean. Evelse e tigoneaz en Breiz, hag e teuz da chom war lez ar c'hoajou elec'h eman Porzei. Eno en em gavaz emesk eun toullad paganed. Ronan en em lakaz mad gret-holl, o teski d'e da gentan distrujan ar bleidi, a hente koajou Nevet hag a dage d'e o loened. Er skeud deski d'e chasat ar bleidi, e teskaz d'e ive chasat euz o c'halono an drouk-spered, euz en em disober euz o falz-kredenno ; kalz ane a vadeaz.

Mez eun de, o vean badeet eur pagan yaouank nevedimeet, e vreg en em lakaz en kounnar euz ar zant, dre ma 'n evoa, emei, laeret d'ei he fried. Ar vreg-man oa he hano Keban.

Keban a damallas ar zant en gaou : « An den-ze, emei, da bep loar neve, a gemer stum eur blei, hag e tag evelse al loened hag an dud. Red é, dévi anean pe loska ar chas war e lerc'h. »

Da gentan, an dud a c'hoarze, o klevet anei gant he c'hlemmou : mez Keban he devoz lakat mad en he fenn ober ar pezh he devoz laret : ar re a oa kristen, na chilaouent ket anei ; mez ar baganed, dre hirr amzer, a deuz d'he c'hredi. Eun devez e teuz ganti eur gaou neve : « Ma merc'h vihan am euz kollet ; gant Ronan al laer ec'h é ét, ha debret zur an evo anei. » He mignoned a roaz ali d'ei da vont da gavet Gradlon-Meur, da c'houlenn ma vije grêt eun enklask, ha kastiet, evel ma oa dleet Ronan, al laer bugale.

Gradlon n'evoa ket furnez Salomon.

— « Na gredan ket kaer, emean, ar gont a rez d'in : Ronan n'hall ket bean eur gwall den. 'C'hoemp da welet breman zouden hag hen zo direbech peotramant kabluz.

Gradlon a reaz etia digas Ronan, ha, hep klask tam sklerijen digant-an, e larez :

— « Bean 'm euz aze daou gi braz, krenv ha drouk meurber. Loskaet e voint war Ronan : deuz a reio ar chas d'ean, ni welo pelec'h emean ar wironne. »

(Da heulh).

ERVOAN.

(1) Bue zant Ronan a zo bet lakat en tragéd gant an otro Karambars, unan euz hon mignoned. Komzet hon doa diant-i ar zun all.

REDADEK HA DISKOUZEDEK KESEK

EN

ZANT-BRIEK

Er pevar devez diwean euz ar zun dremenet, o oa en Zant-Briek eur « c'houeours » e vit ar c'hezek, 1,300 lur a brijou a ve da rei bep bla.

Plijadur a roy da lennerion *Kroaz ar Vretoned* leun enni hanoio eul loden euz ar re deuz o bro hag o marteze, hag o deuz bet prijou.

Re hirr o vije kontan aman an holl brijou a zo bet roet. Na rin nemet hanvan ar re deuz ar Vretoned o deuz bet prijou a enor :

3e priz a enor (eur vedalen aour) : an otro a Gésincourt, euz Peapoul, ha 900 lur a brijou en arc'hant.

5e priz a enor (eur vedalen aour-arc'bantek) : an otro ne a Robien, euz Zant-Servez, ha 850 lur a brijou en arc'hant.

6e priz a enor (eur vedalen arc'hant) : bugale Denmat, euz Corlay, ha 260 lur en arc'hant.

7e priz a enor (eur vedalen arc'hant) : an otro Quére, euz Plossulien, ha 200 lur en arc'hant.

8e priz a enor (eur vedalen arc'hant) : an otro Cam, euz Kanuel ha 200 lur en arc'hant.

9e priz a enor (eur vedalen arc'hant) : an otro Lucas, euz Zant-Ygeaux, ha 100 lur en arc'hant.

10e priz a enor (eur vedalen arc'hant) : an otro Baudouin, euz Corlay-Uhel, ha 50 lur en arc'hant.

13^e priz a enor (eur vedalen kouevr alaouret) : an otro Herve, euz Corlay, ha 100 lur en arc'hant.

14^e priz a enor (eur vedalen kouevr) : an otro Le Breton, euz Corlay-Uhel, ha 60 lur en arc'hant.

15^e priz a enor (eur vedalen kouevr) : an otro Burlot, euz Laniscat, ha 50 lur en arc'hant.

18^e priz a enor (eur vedalen kouevr) : an otro Loyer, euz Kergrist-Moëllou.

Unan bennag a lare dirak-oun penoz an hevelep re o deve ar prijou bep bla. Koulskoude, bean 'zo kesek mad er vro ouспен ar re-ze. Pep labourer dour hag an euz tri pe bevar a gesek en e varchosi a halfe, gant eun tam evsch, kavet eur wech ar bla prijou e vit unan da vihanan euz e gesek.

Tôlet am euz plû d'eun dra-all. E touez ar c'hezek digaset gant Bretoned, unan a zouge eun hano breton. *Koantik*, deuz ar Finisterr, ar re-all a zouge hanoio gallek. Roet d'e 'ta haonio brezonek !

KELOIO

Torfed Pabu. — An den an evoa lazat ar vreg Kastel euz Pabu, breman 'zo tri pe bevar miz, a zo bet kavet. Barnet e bet en deio-man en Zant-Briek, da vean kaset d'ar galiou hed e vue.

Eur gouevrenez neve a Vretoned yaouank a vo savet hepdale eo Naonet, diouz skouer hini an otro Jaffrennou en Raon. Bue hirr hag eurvad d'ei !

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez neve hanvet « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netaat ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit he lakat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brema eun digoavenez a renk mont da welet ar « Parfaite » pe skriva e vit an taoleno d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanikerien (école centrale) euz Paris, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 200 f.
— n° 1, — 150 — 315
— n° 2, — 300 — 590

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieux.

ISTOAR SANTEL gant skeudennou, eul levr kaer e vit pewar real gant an timbo.

KROAZ AR VRETONED
A Goulz :
O real ma bla evit Breiz
ha Breiz-Gall.
O real ha doua wennek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavet o ve war o. en bre-
sonek Treger, komzet tra
a sell ouz hon Breiz-
tad hag ouz ho yez : hag
ye, gwech an amzer, eur
drienna bonnag divar-
kenn Breiz-Treger.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furms ar Gals.

Dalc'hilt bepred c'ho prezontek. Yes ar feiz eo : ma ve troebet.
Yes an dud vad ha kalonek. Ouspenn ar Vez, o ve Foc'hell
Maz.

GANT BREZONEK HO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furms ar Gals.

AN DELEN DIR

Moulet eo levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*. Al
yvr-man a zo c'hoaz kaeroc'h evit an *Hrvoudou*, rag
ouspen ar gwerzioù hag ar zonion dispar a zo ennan, e
aver ive, da heuilh pep gwerz, skudennou euz ar brava
ract gant Pwintil-Meirion, eur Breton, eur liver hag eur
arz a Gymru, ha gant an otro Harmonic, liver en Zant-
Briek.

Al levr a gousto dek real (3 fr. 50) gant an timbjo ;
kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

IOU !

Eor d'ar re a zoug bepred
Gwiskamanchou ar Vretoned,
Ar gouriz hag ar bodreou,
Iou !

Pegen kaer dilhad ar Breton ;
Pa o dougan 'trid ma c'hision,
Salud gwiskamant ma zadou !
Iou !

O ! Gwiskomp c'hoaz an dilhad koz,
Ar bragou braz, ar chupen gloz,
Dougomp ané en hon gouelioù,
Iou !

Harz ar vez, en hano Doue !
Beza treitour piou a c'houllfe ?
Digouezet eo an amzerioù,
Iou !

(Tennet duar levr neve an zotrou Jaffrennou,
an Delen-dir.)

EUN ALI MAD AR MESTROU HA D'AR MESTREZED SKOL

An holl vestrou o deuz dalc'het sonj euz al levrioù-priz
bet laket en gwerz warlene, gant renerien *Kroaz ar
Vretoned*, d'ar mare-man euz ar bla : kavet o doa ané
o-dis ar hag li marc'had mad.

Evit ar bla e kinnigomp d'ê adarre leorioù goloennet
bet liwet-kaer ha lizerenno-sour war ar c'holoenn.
LEVR AN TREMENER, ar gwellan levr-priz a oufalc'h
savout. Priz : pewar real ; tri gwennek ouspenn evit
timbjo.

WERZIOU HA MARYAILHO A SKOUER VAD, eul
kenn-an eun dibab euz ar gwellan skrijoù bet moulet
Groaz ar Vretoned. Priz : pemzek gwennek, tri gwen-
ouspen evit an timbjo.

Gouennet al leorioù-se, mestrou ha mestrezed eur ar
; kalz a vad a rafet d'an holl o rei ane, e lec'h al leorio
ek n'int ket lennet nemeur. Goulennaet ivet ha roet
holl an *Histoar santel* neve, eul levr a diefe bean
e douarn an holl en Breiz-Izel.

ant ze c'hoaz ar re o deuz c'hoant d'ober eun dra vad
ur c'hounid eur gwennek bonnag, n' o deuz nemet

goulen en bureo ar Groaz *Gwerzioù ar Veventi* gant eur
skeuden er penn ané. Priz : ugent real ar c'hant Ar
gwerz a hadwerz ané 10 lur ; ar pez a ra d'ean zo real
gounid war bep kant.

Sonjet erfad, potred yaouank, ha lavaret kement-man
an eil d'egile.

Klenved al loened

Eur pennad 'zo man war al loened eur c'hlenved, eur
sort breac'h hanvet en gallek *Fievre aphteuse*, da laret eo
tersien glogorennec ; n'euz ken a foarion en meur a
lec'h en abek da ze. En em glemm 'a ra an dud, gant
gwirione, euz ar gwall-goll a ve gant al loened klanv, ha
gant ar re a zo chomet yac'h, zo kaeroc'h, pa n'haller ken
o gwerza ezet.

A drugare Doue, ar gwall-gleaved-ze na skoe betek-
hen nemet loened ar broioù-krouec'h ; setu hen o klask
teurel o droad en Breiz-Izel ive, pa glever breman brud
anean eun tammik dre-holl, dreist-holl en-dro da Lanis-
kat ha da Gannihuel, war em euz klevet.

Pa grog ar c'hlenved en eul loen, e teu d'ean
kridien, tersien, tristidiger, die'hoant ha heug diouz e
boed. A-benn daou pe dri de e sav klogorenno bihan
'n e c'heno, war e fri, e vronno, e dreid. Ar c'hlogorenno
a darz a-benn daou de hag al loen paour a chom pemp
de c'hoaz er stad trueuz-ze gant gorioù o kreyenni.
Neuze, mar die pares, e wella d'ean tamm-ha-tamm, e
tebr boued hag e teu e-barz.

Petra d'ober evit yac'haat al loened klanv ? Delc'bel pep
tra net war o zro ha gwalc'hi o c'hlogorennou, re o zroid
gant dour, enn-an eur meudad bennag a holen kouevr
(couperose bleu, en gallek), re o fri hag o geno gant dour
vinegret.

En Itali e zo ive kalz a loened klanv, hag eun eskop,
aotro 'n eskop Vijerano 'n euz skrivet war ze eul lizer-
kemennadurez :

« Ar Gwellan louzou, eme-an, a oufalc'h da gaout a-
eneb ar c'hlenved eo ar *manudik*, eul louzouen c'houez-
vad a gresk el lec'hio meinek hag heoliet mad. Graet gant
ar *manudik* dour-kibel ha gwalc'het gant-an gorioù ho
loened. Ezatoe'h e vo d'ac'h hag emzavoc'h ive implija al
louzouen-ze a zo dinoaz hag anaveet mad gant an holl
evit louzou all ha n'int ket kenkouez, hag li, koulskoude,
gwerzet ker. Esact ec'h e bet ar *manudik* gant tud a
wiegez vraz ha testeniet gant-e ec'h e mad-dispar a-
eneb d'ar c'hlenved. »

Gwestlet eo ar mix-man da Wad Zakr Hon Zalver. Sed
aman eur werz neve zavet warn ze gant unan euz hon
gwella mignoned.

Kantik gwad zakr hon zalver Jezuz

WAR DON : O Kalon zakr pe eun all

DISKAN

Me 'gred, ma Jezus doue ha mad,
C'beuz skuilhet 'vidomp hoc'h hall wad,
N'euz gras, na dellid na pardon,
Met dre ho kwad, gwad ho kalon.

Peo'bet Adam, hon zad kentan,
'Nevoa kollet tud ar bed man,
Gwad zakr Jezus, ma da Doue,
'Neuz retet d'an holl ar vue.

Gwad Abel venjans a grie
War e vreur fall dirag Doue ;
Gwad Jezus 'zav beteg e dron,
'Vit e vreuder da c'houll pardon.

Konnar zantel Krouer ar bed
'Nevoa an holl en dour beuet,
Karante vraz hon Zalver mad,
'Neuz gwelc'het an dud en e wad.

Pa ne tennet an den peo'her
War e benn konnar e Varner,
Eo difennet gant gwad Jezus,
Hag e pella peb drook spontuz.

C'houi holl karget a bec'hejo,
C'houi holl zammet a dorfejo,
'N em weld'net en gwad zakr Jezus,
Dont 'refet, 'vel an erc'h, lintruz.

D'an de kontan bla, de evruz,
'N em lak da skuilh e wad Jezus,
Gonid 'ra e hano Zalver,
O rei e wad 'vit ar peo'her.

En jardin Olivet Jezus
'C'houzans eun angoni skrijuz,
Ar gwad strink deuz e izili
Pa wel gant eun el ar c'hali.

Gant skourjeo eo dispennet
Kaeran ma a zo bet ganet,
Dre urz Pilat Jezus n'eo ken
Met gouli ha gwad pen-da-ben.

Roue an nenv hag an dour,
An neuz eur gurunen dispar,
Eor gurunen spenn war e ben
Ru gant ar gwad 'ruilh deuz 'n empen.

Hon Zalver Jezus doue e groaz
War vene Kalvar gant poan vraz,
Dinerzet dre fors koll e wad
A ya 'vit koan bep kamad.

Ar vourevien gant tacho braz,
'Stard a stag Jezus ouz ar groaz,
Ar groaz en he zao 'zo zavet,
Deuz ar goulio gwad a red.

Lein ar C'halvar 'zo bet ruiet
Gant gwad ar pemp gouli beret,
Gant ar gwad zakr a diverse
Deuz kelon zakr an Den-Doue.

Ho prasan jao eo koulskoude
Meskan gant gwad ho pugale,
Ar gwad a red en ho mempro,
Ha dieken en o c'halozo.

Me ho salud, o pemp gouli,
Gant eur c'heant braz d'hoc'h enori ;
Ra vo ruiet kreiz ma o halon
Gand gwad Jezus 'n e basion !

Me hoc'h adped, o ma Zalver,
Dre ho pemp gouli ken tener,
Ho pet true ouz ma ina,
Pa c'hei dirag barn vraz Doue.

Kent ma marvin, o ma Jezuz,
Gant ar gwad zakr ha prisuz,
Hoc'h euz bet evid-omp skuilhet,
Ma gwel'het glan deuz pep pec'h et.

Groet d'in ar c'bras da virvikon
Da ober eur gwir binijin,
Ha roet d'in war ma maro
Eur gwir glac'har d'am fec'hejo.

Ha c'houi, Gwerc'hez, mam glac'harec,
Dre an anken 'poa o welet
Ar goullo-deuz ho mab ker
Bet trueuz en em c'henver.

Dre dellido ar seiz kleve
Pere a dreuzaz hoc'h ine,
Pa ruiilhas gwad zantel ho noan,
Ma fraezet 'n em zremevan.

Person Tredrez.

Hostaliri ar Jistr mad

*Rinniget da gement hini
'Zo en Dirvest, ha d'ar re
Na 'maent ket ennan c'hoaz.*

Al leur-neve

An de warlerc'h, beure mad, Arnus a oa krog da reizan pep tra 'benn al leur-neve; kas a reaz Yonan da glask eur marc'h hag eur c'harr da charre pri ha mein; monet a reaz d'ar vourec'h da bedi ar zakrist da embann al leur-neve war al leur-ger: rubsno 'vit ar merc'hed, butun 'vit ar bôtred ha jistr mad-evil pep bici. — An dud a c'hoarze o klevet an doare; rag komz a jistr mad en ti Arnus, oa evel komz a zour biniget en puns an ifern.

N'euz forz, pep hini an evos c'hoant da welet keus-teuren Arnus ha Yonan, ha, dizal al leur-neve, e oa tud gant-c, aboue koulz an oferen-bred.

Setu ar pezh a c'hoarvezas: ar re gentan, o vean tan-vaet ar jistr-neve, a yeaz meo d'ar ger-erog kreis-te; mez ar seurt tud meo-ze na oa ket bet gwel'et c'hoaz: an de-ze, ar merc'hed n'halljont ket bale war an henchou, hag ar re a oa et d'al leur-neve a hastaz dizrei d'ar gear. Er c'hoant, ar bôtred a ye holl a vagad da hostaliri Arnus: heman an evos zavet tölou endro d'al leur-neve, 'barz ar wash-just 'barz an ti, ha c'hoaz al loden vrasan euz an dud a renke evan deuz o za, keit ma hallent chom. Yonan, euz a vorn, 'oa arru dall... gant al labour; pemp pôtr a oa endro d'ei o kas *gwin-ardant*; biskoaz na oa gwel'et seurt evadec.

Arruout a reaz ar pezh a dlee arruout: 'benn an abardé, an holl chopinou a oa torret, hag ar re a dene c'hoaz a eve o fenn er pod, da c'hortoz kouean hep dale war o reor er plad. An huch, ar youc'h hag ar skrif a vije klevet ter plad. An huch, ar youc'h hag ar skrif a vije klevet ter plad. An huch, ar youc'h hag ar skrif a vije klevet ter plad. An huch, ar youc'h hag ar skrif a vije klevet ter plad.

Ac'hane e welaz torri an tölou, bruzunan ar podou, hag e klevaz didalan ar barrikennou 'barz ar c'bao. Pôtre ar ferier e savaz tabut etre-ze, ha daoust na oant evit chom en o za, e oe treuzet e c'har da unan, hag e lagad da eun all; tölou dorn ha treid na oant ket da gontan; ar re a vije bet bac'het, a-wech koueet, na zavent ken, hag a chome da ziroc'hall mesk ar pri gleb war al leur-neve. Da noz eun toullad grage ha merc'hed a arruaz da gerc'hat o zud; mez an darn vuian euz ar re-man na oant gwel'ed da deurel eun troad arog egile; neuze oa digaset kirri, hag Arnus a welaz kargan a-ziwar e leur-bag e borz, eun toullad korfou henvel euz korfou maro. Ar merc'hed a onele, o c'houlenn pep gwasson da gouean war Arnus, hag unan hag he devoa klevet he den 'barz ar poull c'baoe, en krasou ar zoud, a gomras euz rostan Arnus 'barz en e di.

'Menz ket ezom da laret d'ac'h mar oa gwenn Arnus 'benn e oant et ac'hane.

Pa na vanaz ken den nag en ti, nag er c'hraou, nag er porz, nag el leur, Arnus a gredeaz disken a ziwar e ween. Pa deuz el leur, na oa ken kazi tam pri warni: et e oa war o cbouk gant pôtre ar *gwin-ardant*; neuze, ec'h eaz prim d'ar c'bao, nec'het gant e variken.

Ar variken a oa eo, ha hi leun-cbouk, evel da veurs. Neuz Arnus, dinoc'het, a grezas d'an ti: Yonan oa o paouez disken euz ar zolier, eur zac'had arc'hant gant-i. — Setu aman eun devez, emei!

— Kontomp l'eme Arnus; — hag o serri an nor, e kemeraz golo, hag e tispakas an arc'hant war an dôl. — Oh! emean. — 600 lur a gontas; c'houezan re 'rog oa pare.

(Da henilh)

DIR-NA-DOR.

AN DAOU DORN

Eun de 'ma oa fulezet braz
An dorn deo d'e vreuz paour evlhen a gomre:
« N'euz netra n'am me graet evid-oc'h a viskoaz,
Deut on da veza skviz o labourat 'vel-ze.
N'ouzo-c'h delc'hen netra, m'oc'h mad 'met da derri
Hag 'balamour da ze e vevet disoursi;
Mez a-dalek hirie eo me a ziskwizo:
Diwac'h beteg brema 'm euz bet re a druc:
Pan eo gwir 'peuz pemp biz krouet evel ma re
Mechanz, gallet gant-c poulz ive d'ho tro. »

O klevet kement-ze an dorn klei 'oa poaniet.
« Me annav, emean, da van, ziouaz! hon mîd;
Mez evel-oc'h, ma breur, nan on ket bet skoli,et,
Ha dre-ze evel-oc'h nan on ket labourat. »

An dorn deo na houk ket chilaou ar rezon-man,
Ha zetu ar paour-kez raktal, hep dalean,
Krog da boanial deuz e wellan.

Pléal ra kalonek gant treo an diegez;
Gant doan da derri sort 've dalc'hmad war evez.
Fall a re da genta, gwelloc'h 're eur wech-all,
Ha 'benn eur miz pe daou e rez evel c'hoari
An holl labourio stard a re e vreuz gwechall.
Kement-ma, a dra-zur, 'ra mez d'ha diegi.

C'houi hag a zo kustum da chom hep ober man,
Chilaouet ar gentel, ha delc'het sonj hepred
Penonz n'euz netra 'barz ar bed
A gement na ve groet gant labour ha gant poan.

HERNOT.

Trugare, a greiz kalon da Herbot a zo, hen e-unan, eur skouer euz e lavar:

n'euz netra barz ar bed

A gement na ve groet gant labour ha gant poan.

pe, evel ma lare hon zadou koz:

Gant ar boam ha gant an amzer

A-benn a bep tra e teurer.

Herbot, dre forz labourat, a zo deut da vean eur barz euz ar re wells. Eaor d'ean ha gras d'am holl lennerien yaouank da gerzet war e roudou!

AR PAOUR-KEZ PLAC'H

O kwitaz eur c'houkset trubuilhet ha ponner

Na ziskoue d'in nep hanvre kaer,

War ar grec'hien em euz pignet

Arög ar c'hentan luc'h euz an heol binniget.

En eur fresk ma tihun al loened hag ar bleü,

Eun evnig a gane etouez spere-gwen ar c'hleü;

Gant e vam dener oa boëlat;

Ma teue 'n dour em daoulagat.

Ha me o c'houlenn gant estlam:

O! perag n'am euz ked a vam?

O! perag n'on ket me 'vel an even yaouank

Zo e veir em dilhen, luskellet war ar branck?

Me n'am euz er bed-man netra;

N'em boe ket eur c'havel zoken em de kenta,

Pa n'on 'med eur plac'hik, bet kavet war eur men

'Kitchen iliz ar gerieden.

O tivoer ma c'herent, n'ouzo ket pegen c'houek

Eo bean poket gant o bek;

Bugel 'bet en draonien na lar

O kôzeal-gan-in: « Ma c'hoari! »

Er veilhadec gant-e me n'an ket da c'hoari;
Ar gonidek laouen biskoaz na laraz d'i
Donet didan e dōen-zoul
D'ober eun diskwizaden ziou!

Avi 'm e pa welan e diad reo vihan
Endro d'o oaled ge, 'lec'h 'strakl eur c'haoued
Da zerr-noz; p'o gwelan abell
'Krapat war e zaoulin, da vout cheriset gwella.

D'an ilizik zantel, 'vit skuilh en peuc'h daelo,
E plich d'in antren; rag eno
'Ve ket serret an nor dirag ma diannes;
N'euz 'med en ti Doue n'on ket estranjoures!

Meurwech 'sellan ar men ma oen laket dre guz;
Pen-kentan d'am glac'har, d'am glac'har ankenit
Roudo 'fell d'in gwelet enn-an
Lezet gant ma mam o oelan...

Tu pe du, er vered ive 'hon kustam mont;
'Met' sort choaz 'rafen er mein hont?
Paour-kez plac'h, n'anvean ma zud
Na beo war an douar, na marv er heio mud!

Parkez neve-amzer 'on goelan, pell, siouaz!
Diouz an divrec'h am hargasaz;
Ma mam, daoust ha 'to ket true deuz ma birvoud
'Di ket d'am c'hlask war-dro ar men 'lech am lezjo.

BARZ AR GOUE. (Tröet d'oc'h Soume).

KELOIO

PLUSKELLEK

Eur mignon euz *Plusquellec* hag a skrive d'imp he man 'zo pemzek de, a zigas hirie ar c'helo-man. Treuz d'ean:

Eur bugel devit gant an dour bervet.

Eur plac'hik, gourc'hennet d'ei boeta ar moc'h, na o tougen eur besellad dour bervet, pa stokas ar buger euz he c'hoar vihan '8 miz a oa o c'hoari war leuren a ti. Lod euz an douar a goueaz war he fenn. An de warlerc'h ar bugel a varve.

BENAC'H

War a glevomp gant mignoned, gouelio pardon Loh-Maria a zo bet tristat evid ar bla-gant eur gwall-darvoud eun den a zo bet kavet maro en eur park. N'hon, deus klevet man c'hoaz divar-benn e zoare hag e hano.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digovenezerez nevez hanvet « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netra ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit he lakaa en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brena euz digovenezerez a renk mont da welet ar « Parfaite » pe skriva evit an taolenn d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanicerien (écol centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite »:
Digovenezerez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 fr.
— n° 1, — 150 — — 315 fr.
— n° 2, — 300 — — 590 fr.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

DAZ AR VRETONED
a goust :
al ar bla evit Breiz
Breiz-Hall,
al ha daou wennek
ar Broio estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavet o ve war-n-l. en hea
sontek Treger, kement tra
a zall out ton Breiz
Izel hag ouz he yez; hag
ive, gwech an amzer, eur
evitenn leunag diwar-
benn Breiz-Troad.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Gelo.

Dalc'het bepred d'ho prezonek.
Yez ar falc eo; ma ve t'rad'het,
Yez an dud vad ha kalonek.

Yez ar falc eo; ma ve t'rad'het,
Ouspenn ar Vez, o ve Fez'het!
Muz.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furnez ar Gelo.

Aluzenno bet digant hon lennerien

Otro Herbot. 8 real.
Al gristen Sant-Nikolas ar Pølem. . . 19 real hageur gwen.
Bennoz-Doue da skol Sant-Nikolaz evit hec'h aluzen ken
er l'Er zun a deu e vo roet aman eun dra bennag war
d'ligez ar prijou a zo bet brao-dispar ha moulet penn-
benn « paner burzuduz ar mevel Fanck », eur c'hoar-
den fentuz a zo bet c'hoarriet gant bugale ar skol.

AN DELEN DIR

Moulet eo levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*. Al
man a zo c'hoaz kaeroc'h evit an *Hurvouдон*, rag
pen ar gwerzioù hag ar zonion dispar a zo ennan, e
er ive, da heuilh pep gwerz, skeudennou euz ar brava
et gant Pwintil-Meirion, eur Breton, eur liver hag eur
z a Gymru, ha gant an otro Harmonic, liver en Zant-
ek.

Al levr a gousto dek real (2 fr. 50) gant an timbjo;
ret e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

AR MENE BRE

Pa 'pezo tro da vale dre Vreiz-Izel e rofen ali d'ac'h da
nal war lein Mene-Bre.
Mar beajet dre an hent-houarn goude bean tremenet
Wengamp hag eun tamm a-rog arnuout en disken
neri, n'och euz nemet lakaat ho penn er-meaz, en tu
iz, pa deuz deuz Gwengamp hag e welfet eur chapel
er veg an dosen war-dro eur c'hant leo euz an hent-
arn. Heman a dremen ouz troad ar mene.
Tri c'hant gourad uheloc'h evit gore ar mor ec'h en em
ar blenen a zo war lein ar mene. Er plas-ze, ter foar
pla a ve dalc'het hag e teu enn-e tud euz a dek leo tro-
nd, da werza loened, kezek dreist-holl. Ar re-man a
prenet peurvuian gant Saizon ha Prusianed, a gas
ze d'ho bro, emichans, da funa ober brezel d'imp;
ar pep gwellañ ac'h a gant-e demuez ar foar.
Ar seitek a viz even e ve an bini gentan, an eil devez
z cost an eil, hag an eil war-n-ugent a viz gwen-
o an derved.

Pet gwech n'on ket bet e-barz ar foariou-man, nag a
n'am mije gwech-all gant ma c'hamsaraded, da welet
ar arnuet devez diarog ar foar evit mont war an dosen
oar o sevel an tier koat evit an hostalerio hag ar
liou all.
Laret em euz « an tier koat » rag war vetez eur c'hant
demeuz lein ar mene nan euz lojeiz nemet ar chapel-
stellet da Zant Herve : ar chapel-ze, koulz ha kalz
reio-all diwar dro, he deuz he histor.

(Da heuilh) EUR MIGNON.

ENOR D'AL LEANEZED-GWEN

En kalz a blasou, al leanezed-gwen o deuz kemeret
red da rei' prizioù d'ho bugale evid deveriou bresonek.
or ha trugare d'ar re-ze.

En bourc Karnot, kanton Kallak, eo bet ar prizioù en
ti al leanezed an 22 deuz ar miz-ma. Pemp plac'h vihan
o devoa labouret evit kaout ar maout evid an deveriou
skrivet en brezonek : sethu o hanoioù : Josefina Leyour;
Soaz Morvan; Augustina An Ohaik; Augustina Chauvel;
Selinn Rivet.
An diou genta o deuz bet beb a briz digant an otro
Jaffrennou ha sur int bet gonest mad gante. An teir all
ne oa ket fall ive o deveriou.

EUN ALI MAD

D'AR MESTROU HA D'AR MESTREZED SKOL

An holl vestron o deuz dalc'het sonj euz al levrioù-priz
a oa bet laket en gwerz warlene, gant renerien *Kroaz ar
Vretoned*, d'ar mare-man euz ar bla : kavet o doa ane
brao-dispar hag bi marc'had mad.

Evit ar bla e kinnigomp d'è adarre leorioù goloennet
gant lien livet-kaer ha lizerenno-aour war ar c'holoenn.
LEVR AN TREMENER. ar gwellañ levr-priz a outac'h
da gavout. Priz : pewar real; tri gwennek ouspenn evit
an timbjo.

GWERZIOU HA MARVAILHO A SKOUER VAD, eul
levrik, enn-an eun dibab euz ar gwellañ zkrjioù bet moulet
war *Groaz ar Vretoned*. Priz : pemzek gwennek, tri gwen-
nek ouspenn evit an timbjo.

Goulennet al leorio-ze, mestro ha mestrezed eur ar
vro; kalz a vad a rafet d'an holl o rei ane, e lec'h al leorio
gallek n'int ket lennet nemeur. Goulennet ivet ha roet
dre-holl an *Histoar santel* neve, eul levr a dlefe bean
entre douarn an holl en Breiz-Izel.

— 0 —

Gant ze c'hoaz ar re o deuz c'hoant d'ober eun dra vad
euz eur c'hounid eur gwennek bennag, n'o deuz nemet
goulen en bureo ar Groaz *Gwerzioù ar Veventi* gant eur
skeuden er penn ane. Priz : *ugent real ar c'hant* Ar
gwerzter a badwerz ane 10 lur; ar pez a ra d'ean 20 real
gounid war bep kant.
Sonjet erfad, potred yaouank, ha lavaret kement-man
an eil d'egile.

Bennoz-Doue d'an otro Herbot an euz bet ar vadelez
da gas d'imp gant e sluzen ar werz-man ken kaer en
enor d'ar Groaz vihan.

DA GROAZ AR VRETONED

Mar 'mije bet ijin ha mouez evit kana,
Eur spered lemm a-walc'h evit galloud rima,
Neuze, en gwirione, 'mije zavet eur son
War *Kroaz ar Vretoned*, ma c'harante wirion.

Eur son 'mije zavet 'vit kana trugare
Da rener ar Groaz-man, an otro « Abherve »,
A ro ken kalonek, hep kounta gant ar boan,
Da yezik kaer e vro, e amzer, e arc'hant.

N'am mije ket ankouet « Barzar Gouets », « Dir-na-Dor »,
« Taldir », « Gab Liskildry », holl brudet en Arvor :
O sonio dud'uz a lak 'n hon c'halono
Eur garante wirion 'vit yez kaer hon zado.

Ar yez-man hag ar fe, biken na vo mouget
Keit 'ma choumi 'n ea zà, o *Kroaz ar Vretoned*!
A skeud-ze, evit-out e c'houlan Aluzen
Gant ar gwir Vretoned, hag ar gwir Gristenien.

'N hon amzer-ni, zionaz, kalz a gazetennou,
'Zeu da lemel ar peuc'h dimeuz ar c'halono.
'Barz hon bro Breiz-Izel, koulz evel er lec'h all,
Na 'maint ken da gontan ar gazetennou fall.

Ar re a deu d'o len nan int ken Bretoned;
An drouk na ve ket pell 'vit laza o spered.
Ober rint dismeganz ha d'o yez, ha d'o fe,
Evit-e nan euz ken na ine, na Doue.

Mez te, o tisplegan ken brao yez hon zado,
A gas ar joasted en hon ziegezo :
Oudiusoc'h en gwir eo da werzioù dispar
Vit na e skrijo fall, skrivet 'n eur yez konnar.

Enn-out bon deuz disket histor hon zudo koz,
Histor zent Breiz-Izel en neuz ouz hon gortoz,
Ha disket karout Breiz, perlezen ar broio,
Laket teuz don 'n hon c'hreiz karante hon mam-bro.

Groet a teuz kalonek brezel d'ar veventi
A ra kement a zrouk, zionaz l en hon bro-ni,
Ha pluen da varzed d'imp he deuz displeget
An torfejo heuzuz zo diout-i ganet.

N'a teus ket, me oar vad, trec'het krenn an tech-ma,
Mez eun töl gwelio-bouner a teuz roët d'ean;
Hag ar gwir Vreizaded, ar re a gar o bro,
A lar d'id trugare a-greiz o c'halono.

Dalc'h bepred, Kroaz vihan, da stourm ouz an diaoul,
An euz kement a c'hoant a c'hafe Breiz da goll.
Vit eun emgan ken kaer, gwir mad, deuz an nenno
Holl zent koz an Arvor, skoaret d'id a roio.

Ha ni holl o mibien, feal d'o c'hentelio,
A zikouro anout dre hon aluzenno,
C'hoant hon deuz da zifenn hon Breiz hag hon Doue
Brezonek hon Zado ha kreanso hen fe...

HEADOT.

GOULEN a rer da brenan (pe da drokan ouz
eur groaz neve) eur c'halvar koz en
mean-minerez kizelletr Skriwa evit se da vureo ar Groaz.

GOUELIOU AR MIZ

Digwener diwean, an ugent deuz ar miz, e tigoonee
gouel santez Marc'harit, patronez Buholien. Otro Person
Tredrez, 'man relego ar zantez-ze en e chapel Lokemo,
'n euz savet war he bue eur werz neve a vo moulet
hepdale. Eman ive o paouez skrivan gwerz santez Mad-
dalen a oa he gouel an 22 euz ar miz. Trugare ha bennoz-
Doue d'ean, en hano an holl Vretoned, a disko diouz e
werzio anout ha karout ar zent gwel-ouez-gwell l
Da c'hortoz e werzio all, setu aman lid-hanoio santez
Anna en euz troet otro person Tredrez eul latin en
brezonek : o lenn ane gant fe ha karante, ar re ac'h-
hanoimp n'o deuz ket an eurvad da c'halloud mont da bardon
santez Anna, a 'n em unano a spered, koulskoude, gant
ar birc'hirined, hag o devo o lod er c'hraso a vo skuilbet
war ar vro gant patronez ar Vretoned.

WAR DON : Ni ho salud, stereden vdr.

DISKAN

Zantez Anna mamm goz Jezus,
Ha mamm ar Werc'hez glorios,
Pedet evidomp de ha noz,
Ma c'hefomp holl d'ar baradoc.

Anna da Joakim pried,
Mam-gaer d'an otro zant Joseb,
C'houi a zo c'hoaz arc'h da Noe,
Arc'h kevredigez gant Doue.

C'houi 'zo deus Oreb ar mene,
Zantez Anna grwien Jese,
C'houi 'zo eur ween ar c'haeran,
Hag eur winien deus ar gwellan.

C'houi a zo deus a ouenn real
Ha da Doue bepret feal;
Deus an ele an evrustet
Ha bugel d'ar batriarked.

Gloar ar veleien vinniget,
Ha gloar ar zent, ar zentezed,
A c'hiz karget goabren liotruz,
Anna, koumoulen lugernuz !

Anna, deus ar c'hras ar vesel,
C'houi zo eur mezellour zantel,
Mezellour skler a drugare,
Hag a deoliez ive.

Difennerez ar wir Iliz,
Dirag Doue c'heuz kalz a briz,
Anna repu ar bec'herien,
Ha skoazel an holl gristenien.

Teri 'red chaden ar sklavet,
Frealz 'red an dud dimet,
Anna mamm an intanvezed,
C'houi a ro harp d'ar gwerchezed.

Bean oc'h porz an dud a vor
D'ar birc'hired dor digor,
Louzo 'roet d'an dud klanvuz,
Ha peoc'h d'ar re 'zo morc'heduz.

Ar gomz 'rentet d'ar re 'zo mud,
Ar sklerien da bep seurt tud,
Ar c'hlevet d'ar re 'zo bouzar;
Zantez Anna, 'peus ket ho par.

Frealz d'an dud 'zo ankeniet,
O Anna, mamm ar Vretoned,
D'ho pugale reit ho sikour,
O diwalet deus 'n enebour.

Person Tredrez.

AR

C'hok hag an diou Yar

Diou yar, drouk etrede 'balmour d'eur c'hreunen,
'C'baes da gaout ar c'hok 'oa en penn ar vanden :
' « Din-me, eme unan, ar c'hreunen 'zo gleet,
Me 'm eus he gwelet da gentan. »
— N'e ket, eme eben, me em eus he zapet.
Dre-se e d'in e kle bean. »
Ha setu hi da 'n em gannan
A daolio bek deus o gwellan.
Ar c'hok 'ra digas ar c'hreunen,
Hag a lonk 'nei 'n eur c'hopaden;
Ha neuze a lar d'e : « C'houi 'so gwel diaviz
N em dorran 'balmour d'eur c'hreunennig winiz :

Kals gwelloc'h 've d'ac'h 'n em glevet
Ha kraout anaoudegez
Evit an hini 'n euz lemmet
Ken prim 'tredoc'h pep lec'h prosez. »
Hag heu 'c'hober d'e mond en dro,
Med kredet mad n'osant ket fero.

Tud a brosez, c'hoarzet diwar goust ar yer-se,
Mez diwar hoc'h hini a refet,marteze.

LAOUIR.

Hostaliri ar Jistr mad

Kinniget da gement hini
'Zo en Dineest, ha d'ar re
Na 'maent ket ennan c'hoaz.

Warlerc'h al leuc-neve

Leur neve Arnus a yeaz ar vrud anei pell war dro. Na vije ken klevet komz er parkou, er c'heriadennou nemet euz e jistr. Dont a reaz hostizien da c'houlenn gant-an penoz en evoa grêt anean, ha d'e danva : Arnus a gase anê holl d'ar gêr meo. Gwerzan a re d'e ive, dre voutailhad, evit kas ar vrud deuz e jistr hag euz e di a bell bro.

Everien a devee a hep tu, d'ar zaliou evel war ar pemde. Arnus an evoa kemeret diou vatez vihan hag eur geginerez d'ober ar servij gant Yonan; hed an de, n'o dije man d'ober nemet kerc'had ha diskargan gwin-ardant. Eul lostad kirri a vije bepred ouz toull an nor; red e oe d'Arnus hirrat ha ledanad e borz, ober eur c'noari boulu ha kilhou, zével eur marchosi braz ha peadra da lojan beajourien, a deus n'ounn deuz a belec'h vel digaset gant ar c'houez.

Bean ce darn anê hag a glaske tapout an tu d'ober jistr evel Arnus, o tonet da zikour anean : eleiz a labou-rierien a digouee gant-an bemde, da drei ar vilin, d'ober an dorchen, da walc'hi ar batriko, da sterdan an dor-chen, da gerc'hat dour. Eun de, eun otro pinvidik a ginnigaz eur million da Arnus evit klevet gant-an e zoare d'ober jistr.

Heman a virez anean eiz de, evit zo real bemde, da drei ar vilin. 'Benn e tizroaz d'ar gêr, an otro an evoa malet d'e hostiz c'houec'h pe seiz millier avalo, ha c'hoaz e roe d'ean daon ugeat lur goude e hoan. Evit gwir, kredi re d'ean an evoa tapet an doare, abalamour ma 'n evoa laket Arnus dirag-an, eul lur holen hag eun hanter-lur pebr 'mesk an dorchen gentan.

Den na ouie, nemet Arnus ha Yonan, istor ar jistr neve; den na ouie penoz ti Arnus a oa dent da vean eur gwir toull-ifern, elec'h e rene an dioull da vestr. Hep dale, kement den a zalc'he d'e enor ha d'e vrud vad, a lezas an hostaliri-man a goste evel diorog.

Rag brud an disurzoz a yee da heuilh brud ar jistr e-unan. An dud fur a laraz e oa ebarz an evach-man eur vammen a zrook evit an dud hag evit ar vro; mez ar pleg a oa kemeret; hag evit klevet ar mear pe ar person o trouk-prezeg euz e jistr, Arnus na spounne ket; zur e oa da werzan bemde talvoudegez e variken, hag ouспен, ps garje.

Dre ma 'n evoa penn fall hag eun tamm kasoni ouz ar re a re brezel d'e win-ardant, Arnus a grogas da werzan a varrikennoù d'an hostizien all. An dud a soueze, kes goud a belec'h e kemere kement a win-ardant; oar ket pell diouz tremen anean da zorser.

Kaeroc'h c'hoaz! Eun de, Arnus a lakaz en e benn bean mear en e barrouz : deut e oa pinvik, enoret e oa gant an holl; seilhu e savaz adarre eun evadec' : gwin-ardant d'an holl evit netra. Ar barrouz a bez a dremenaz en eiz de en ti Arnus, hag Arnus a dremenaz mear. Petra larin d'ac'h?

Na oa nag enor na karg re uhel evit Arnus : prezidant Republik pe roue an amzer-ze (an istor na lar ket kaer petra oa), a roaz d'ean eur seurt kroaz enor, evit e drugarekaat diouz eur variken gwin-ardant pemp bla a gasaz d'ean d'e balez.

Evit troc'han krenn, Arnus, da zek via goude penn kentan an istor-man, an evoa gwerzet gwin-ardant dre ar bed-holl, ha troet gant-an an holl bennou. Deut e oa pinvik-mor; zavet en evoa, war blasen e goz hostaliri eur palez kaeroc'h 'vit hini eur roue, endro d'ean eul liorz e oa enni an hanter deuz ar barrouz.

Deuz toull an nor, Arnus an evoa gret ober eur feunteun pe eur blommen : seiz loen distum a dôle gwin-ardant dre o geno, hag an nep a dremene, a halle evan kement ha ma kare hep paean gwennek. Ar vammen euz ar feunteun a oa, er c'bao, eun hanter leo ac'hane, ar variken diheest roet gant an dioull, hag ar variken be-unan, 'vel ma ouveet, e save hec'h andon diouz an ifern.

(Da achu ar wech kentan)

DIN-NA-DON.

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlenn en bureoio an « HENT AR GROAZ » neve; skrivet eo yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-Jerz pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hanit krogret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chadoni vikel-vraz, an enz roet d'al levr an otrendur ar 26 a du divoazan.

Sethu aman ar prijio :

Unan hepken : tri gwennek hag eur gwennek evit kas anean ar pez a zo : pewan gwennek (o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousel) c'houec'h real da daou wennek gant an timbjo; ze 8 real (2 francs).

Eur c'han : 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da larete eo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 80).

SONIOU HA GWERZIOU

An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvien)

Ar gwerziou-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant e vignoned; ar c'haeran levr gwerziou bet moulet biskou en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

En ti :

An otro LANNOU, leorier en GWENGAM, hag an otro HUYART, leorier en PEMPOL, e kaver breman kement levr brezonek bet moulet gant Kroaz ar Vretoned, ha dreist-holl GWERZIOU NEVE. Goulen ar werz war torfed Pabu ha Mantalot. Priz : 2 wennek.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez neve hanvet « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netaat ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brema eur digoavenez a renk mont da weler ar « Parfaite » pe skriva evit an taolenno d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanikerien (école centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 f.
— n° 2, — 300 — 590 f.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENAO

KROAZ AR VRETONED
10 real ar bla evit Breiz
ha Breiz-C'hall.
20 real ha drao warnek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Karet e vo warnet, en les-
sonnek Treger, kontet tra
a zell ouz holl Breiz. Reuz-
fod hag ouz ha yez, hag
ive, gwach an amzer, eur
gizenna bennag diver-
senna Breiz-Treger.

AR BREZONER HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Gela.

Dal'heil hepred d'ho prasonek,
Yez an dud vad ha kalonok,

Yez ar leiz eo ; ma ve trez'bet,
Ouspenn ar Vez, e vo Foc'hell
Muz.

GANT BREZONER EO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furnez ar Gela.

Aluzenno bet digant hon lennerien

An notrou Y. M. G., belek. 20 real

Bennoz-Doue d'hon mignon mad an euz teurvezet kas d'imp 'n e lizer, a-unan gant e aluzen, eun ton euz ar re gaoran, dastumet gant-an en Kerne-Uhel, hag eur zonik kenkouz-all « Dirag eur be ». Moullet e vo hep dale.

AN DELEN DIR

Moullet eo levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*. Al levr-man a zo c'hoaz kaeroc'h evit an *Hrvoudou*, rag ouспен ar gwerzioù hag ar zoniou dispar a zo ennan, e kaver ive, da heuilh pep gwerz, skeudennou euz ar brava graet gant Pwintil-Merion, eur Breton, eur liver hag eur barz a Gymru, ha gant an otro Harmonic, liver en Zant-Briek.

Al levr a gousto dek real (2 fr. 50) gant an timboj ; kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

Hostaliri ar Jistr mad

Rinniget da gement hini
'Zo en Divreest, ha d'ar ve
Na 'maent ket ennan c'hoaz.

A-walc'h a blijadur hag a eur-vad an deuz bet Arnus betek breman : o welet an holl disurzou en deuz digaset dre holl er vro, an diaoul a c'hoarz ha Doue a fach : arru eo an de ma vo red d'ean renti kont.

Arnus a oa dimezet da eur vreg pinvik ha bet en devoa bugale : holl e varjont an eil war-lerc'h egile : tri botr, ter blaeh. Er c'houlz ez omp arru, Arnus a zo e-unan : e wreg ive a zo et leun a levenez war-lerc'h he bugale : na chom ken nemet Yonan a ve o c'houarn eun niver a vevelien hag a vatazed. Deuz e du, Arnus na ve kavet nemet en-dro d'e win-ardant, o werzan, o kontan e varriko, o verkan ané. Bemde e teu e-leiz a varc'hadourien, a hostizien diviet o evach ; Arnus a werz, hag a dastum arc'hant a vonjadou, kement a arc'hant ma e deut da ober fae war-n-ean : aboue ma 'n euz kollet e wreg hag e vugale, 'n euz ken evit-an 'barz ar bed netra a dalvoudegez. An sour a goue war e di a lez anean dize-blant ; mez an disurz hag an drouk a gss dre-holl, a lak e galon da dridal. E win-ardant a zo gwasoec'h evit eur c'hleze, gwasoec'h evit ar vosen, gwasoec'h evit ar brezel ; hennez da vihanan a ziskar an den korf, ine ha spered : war-lerc'h ar gwin-ardant, 'vel war-lerc'h eun tan-gwall, na chom ken netra nemet ludu : an ti a-bez a zo diskaret ha ddevet ; na chom anean netra nemet eur sonj. Arnus, pa wel eun den o vont gant an hent, e gerzet losk, e zaulagad dilonet he dispered, e drem bolboset ha drouk-livet, a sonj laouen : Sethu aze *skoud* eun den. Mad ! Doue 'n euz lemet digan-in ma bugale : me a lemo digant-an e re.

(Da heuilh)

DIR-NA-DOR.

PANER BURZUDUZ AR MEVEL FANCH

C'hoariet fentuz c'hoariet gant bugale a Skol ar Galon-Zaker euz a Zant-Nikolaz, de rotidyez ar prijou

AR C'HOARIERIEN :

YAN Otro koz,
FANCH Mevel an otro Yan.
GWILHERM
EOAN
NIKOLAZ Nled d'an otro Yan.
ZULIAN
TREMOUR

Diviz kentan

FANCH (e-unan)

Pebez dirazuz !... Amzer villiget eo hini *kanje* ar vugale !... Ha bout c'hoaz o tabital, o kounnari e-ped eur miz penn-da-benn, abalsmour d'ar grenarded vihanze, hag a zo arru aman, 'vel eur vanden brioi digweet war eur park nevez-hadet !

Mes ive, n'euz hini 'bed kiriek da gement-ze, nan, hini 'bed, klevet mad, met ar pôtr koz ec'h on o serviji anean abou daou vloa 'zo tremenet. Karet a ra ar vugale 'vel eun tad-koz, ha, koulskoude, na reont ket brao d'an, pell ac'hane ! Ha hep bloa, ar *berlingo*, ar lod, ar c'hram-poez gwiziz a lak da zont aman eur vanden diaoulou bihan, n'int mad 'med da drailhan an traou, ha da lakaat an dizurz er logeriz-man... Ouspenn ! na lezont tamm peoc'h 'bed gant servijer mad o yontr koz ; bemde emsint o c'halarial, o c'huchal e-tal e zikounarn paour.

Eil diviz

FANCH, AN OTRO YAN

YAN

Ah ! Fanch ! c'hui 'zo aze ?

FANCH

De-mad d'ac'h otro !

YAN

De-mad d'ac'h, Fanch kez ! Petra 'ra ar vugale !

FANCH

Na glevet ket ane oc'h ober trouz dre aze ?

YAN

Gwelomp, Fanch ; bet teneoc'h eun tammik ; ni 'zo bet bugale ive.

FANCH

(*N eur gomz out-an e-unan*). Ha c'hoaz ec'h oc'h, ma mestr kez !

YAN

Debret eo o lein gant ar vugale ?

FANCH

O Ya ! pell 'zo ; nan int ket chomet da c'hortoz ; pa oan arru d'o serviji, e oa lonket dija ar c'hram-poez gwiziz gant-e ha lipet an aman.

YAN

O Fanch ! c'hui 'zo digalon en kenver ar re vihan !

(Yan kwit).

Treizet diviz

FANCH, NIKOLAZ

NIKOLAZ

Fanch ! Fanch !

FANCH

Petra 'zo arru c'hoaz !

NIKOLAZ

Ah ! ma Doue !

FANCH

Petra 'zo 'is ?

NIKOLAZ

Deut da vel't ho konifed bihan.

FANCH

Perag ?

NIKOLAZ

Deut hepred !

FANCH

Mez, petra 'zo !

NIKOLAZ

Unan ouz-e an euz 'n em lac'het !

FANCH

Ah ! koz marmouz !

NIKOLAZ

(*N eur c'hoarzin*). Paour kez loen paour ! Klevet 'noa penoz oa laeret ho poned d'ac'h, ha diouz-to 'neuz 'n em lac'het 'vid rei e groc'h en d'ober unan neve !

FANCH

Ah ! non d'in pesked ! Kôz c'huil derv !

Pevared diviz

ZULIAN (e-unan)

... Den ebet ! Hag ar chaden gaer 'zo c'hoaz war an dôl... O pegen kaer eo !... Gand sour 'ma graet, zur mad ! O ma ve bet d'iq !... Neuze 'vad me stagfe 'nei war ma jiletan 'vid mont d'ar skol ; hag ar skolerien-all denfe en dro d'in 'vid gwel't ar chaden gaer-ze !... Ewan a zelle 'vad !... ha Matelin 'ta !... Matelin hag a oa ken gloruz de ar a prijou e gand e gôz chaden a daou wennag !... Ar chaden-man 'vo d'in, me 'zo 'vont da c'houlen 'nei digant ma yontr... Mez ma oa ve ket roet d'in !... Kemeromp-hi breman... Ya, mez neuze veen laer !... laer ? petra 'laran ? laer, hogen pen vo maro ma yontr Yan, eul loden euz e holl vadou a vo d'in. Kemer ar chaden breman, 'zo 'zo laerez ? — Hi c'havet eun tamm divre-zatoc'h, ze 'zo memez tra... D'in 'ma diouz-to ! Ma laeren, gwaz-a ze !... Na vo ket anvet al laer hepred !

(Zulian kwit).

Pempved diviz

FANCH (e-unan)

Klaskomp pegement a goll an euz gret an diaoulou bihan-ze aman (*Neuze Fanch a zispak eun tamm paper, hag a len kement-man*) :

Nikolaz 'n euz drailhet ar garrikel. 5 skoed

Zulian 'n euz drailhet 3 veren diwar ar

prenestr. 1 skoed

Tremeur 'n euz lac'het e bolez, i c'hoz

hag diskaret kild ar yer. 7 lur

Gwilherm 'n euz drailhet ar veselber

(distrier) hag al listri (plajou). 80 lur

Ewan 'n euz c'hoezet an tan er foennek. 100 lur

Ze 'ra eur c'holl a. 200 lur ! !

Ma mestr n'e ket paour, meza bout e vo eun de, hag an de-ze 'n e ket gwall-bell, mar chom an diaoulou-ze aman. Deomp breman da gontan ze d'ao otro, ha ma zo c'hoaz 'vid daou liard a spered en e benn, e tigo e zaoz-lagad, hag e zerro dor e di war fri al lutunerien vihan-ze !

C'hoaz-levet diviz

FANCH, YAN

YAN

Petra 'zo c'hoaz, Fanch, pen ho welan ken kounnaret ?

GOULEN a rer da breman (pe da drokan ouz eur groaz neve) eur c'halvar koz en mean-minerez kizellet. Skriya evit se da vureo ar Groaz.

FANCH

Arru on poez gand ho nted, zur 'vad; rag skler eo da wel't pendz 'vit revinet gant-e an berr amzer. Silsouet, ma mestr kez. (Neuze Fanch a zispak e damm paper, hag a lenn d'e vestr an dizmantr gret gand e nied vhan): ... Klevet 'oc'h euz, otro, 200 lür... 200 lür en euz de kepken !

YAN

Fanch, c'houi 'zo servijer mad, kalon oc'h euz. Mez, en pelloc'h 'ma ar chaden aour 'm oa laket sman, war an dol, dec'h d'an noz ?

FANCH

N'e ket aze ? Nan euz ket c'hoze med eur penna-dik e oa aze !

YAN

Zur oc'h, Fanch, na oc'h euz ket hi dilec'het ?

FANCH

Ya, zur mad / mez otro, c'houi martreze...

YAN

N'am euz ked hi gwelet

FANCH

Neuze 'ma laeret !

YAN

Gand piou ?

FANCH

Gand unan bennag euz ar vugale, zur 'vad !

YAN

Fanch !...

FANCH

Oh ! otro; ho nied 'n euz o zechou-fall, 'vel ar vugale-
a-h.

YAN

Martreze ! zur, unan bennag euz-e 'neuz kosehet ar chaden 'vid e'hoari gan-ac'h. E maint 'barz al liorz pellan. Galvet-e 'dont d'an ti.

FANCH

Nikolaz, Zolian, Tremeur, Gwilherm, Ewan la !!

AR VUGALE

Oho ! !...

FANCH

Deut d'ar ger ! !...

AR VUGALE

Mo ! !... ioul c'hou! c'hou ! !...

(Da heuilh).

EVNID-ARVOR.

Histor ar Mene Bre

II

Ar pezh a skrivin aman em euz klevet ma zad koz hen kontan en-pad nozvezion bir ar gouany e-barz 'n em lojeiz blouz euz troad ar mene.

E c'hindigez en nevos bet 'lec'h er blavez 1797 hag e varo er blavez 1837. Biskoaz n'an euz kwitset e vro. En-pad dek v'la ha pevar-ugent en deuz gwelet, klevet ha kontet kalz a dreo diwar-benn Bre; aliez en euz laket ma bleo da zevel 'n em fenn ha ma gwad da yenan 'n em gwazion pa gonte historion arret gant tud euz ar vro en-dro d'ar mene en amzer dremenet ha zoken en amzer-vreman.

A-rog staga gant an historion-ze e pedan al lenner da zont gan-in a spered en-pad eun nebeut amzer war lein ar mene da arvesti (contempli) euz an vro a weler ac'hane.

Touriou, ilizou, kestel, manerioù, tier a weler a deg leo tro-round en de pa ve kaer an amzer; ar mor zoken a weler glaz evel an oabl, treunek ker Lanhuon. En noz, ha pa zeler treunek an hanter-noz, e weler o lugerni eun niver braz a dourion-tân.

Euz a heptu e strink mammennou dour fresk a gresk steriou ar vro; unan euz ar steriou-ze he deuz zoken he mammen euz troad ar mene : houman 'zo hauret ar Gindi hag a dremen dre Landreger hag ar Roc'h.

(Da heuilh).

EUR MIGNON.

EUR C'HELOU TRIST

Eur c'helou trist a glevomp. Maro eo mamm an otro Dubourg, an eskop karet a garfe pep hini ac'hanomp leout da eskop en Breiz-Izel.

Kas a reomp d'ean, a-greiz hon c'halon, hon gourc'hemennou a gaonv ha re hon lennerien, en eur goulenn digant neb a lenno eur beden 'vit ma vo Doue gant ine e vamm.

ROIDIGEZ AR PRIJO EN LANDREGER

Gouelioù kaer a zo bet en Landreger ar zun-man.

Roidigez ar prijoù a zo bet er golach hag en ti ar Frerien, hag hon Brezonek ken karet an neuz bet e lec'h a enor an bep plas.

Ar barz Jaffrennou an neuz bet kanet kanaouennou brezonek euz ar c'haëra. An otroù Rener deuz ar golach, an neuz, epad ar banvez, lavaret d'an holl e vije gret a-ben ar bla eor skol vrezonek en Landreger. Trugare d'ean !

En ti ar frerien e zo bet gret mad an treo ive. An otroù Gouronnet, kenta kure Landreger, ha Jaffrennou o devoa disket pemp bugel bihan da ganan kanaouennou brezonek e-pad ar « seanz », hag an dra-ze 'n euz gret plijadur vraz d'an holl. Erwan Verthou an neuz kanet ive en krezonek.

Trugare d'an dud kalonek a ro o foan da zevel hon Breiz-Izel !

Ar zun a deu e vo moulet « Pardon santez Anna en Parit-Kintin » a zo digouet eun tammig diweat gan-in 'vit bean moulet ar wech-man.

KELOIO

PLOUVOUSKAN

Pardon. — Pardon bras zant Koneri 'zo bet graet disul diwean gant lidou dispar. Ar zadorn, gouspero kentan ha tantad. An de warlerc'h 'barz ar chapel goz kempennet brao mearbed, an ofiso heuilhet gant eur bobl vras, a zo bet kaer. Eur brezegeñ kalonek war bue ar zant a zo bet displeget en pad an ofern bred. Goude ar gouspero eur prosesion deuz ar c'haëran, e lec'h eo bet douget relege brudet zant Koneri gant an dud a vor, 'zo eet da vizitan iliz zant. Per ha roet enô bennoz ar zakramant zaotel. Sonerien kloerdi-bihan Landreger o deuz c'hoariet o c'haëran tonio. Kanouennou en enor da zant Koneri a d'e vam Eliboubana 'zo bet kanet kalonek, hag eilet gant ar sonerien. Goude ar prosesion an otro Person 'n euz graet eun digemer mad d'an dud a vor ha d'ar re oa impliet er prosesion. Plouvouskaniz n'ankousont ket fonnuz ar pardon kaër-man.

RUNAN

Ar Pardon. — Pardon kaer Itron Varia Runan an devoa lec'h, dizul diveza. Vel bep 'la, eul lod vraz a dud a oa 'n em dastumet d'ar pardon-ma. An iliz, daoust d'ei da veza braz a oa leun 'vit an ofiso. An otro Toullélan, person ar gouent neve en Lannou, 'oa ar pardoner. Gant kalz a galon an neuz laret d'an holl galloud ha madelez ar Werc'hez, he c'harante 'wit ar Vreizaded, o deuz savet d'ei kement o ilizo, dreist-holl ilizo ken kaer hag iliz Runan. Er brozision a zo bet graet gant kalz a lid en-dro da Bark ar foar ha bennoz ar Sacramant he deuz aebuet an devez.

Goude pardon an iliz eo bet pardon ar yaouankiz. En gwir, biskoaz n'am moa gwelet kement a dud; mez, siouaz, kalz re a ziskoete n'o devoa ket graet al le.

Keun braz 'meuz oc'h hen laret, met en Breiz re aliez ar c'hren-lavar-man 'zo gwir :

Trouz ar pardonio en hon bro
A zigaz c'hoarz d'an diaoulo !

HERBOT.

ISTOAR SANTEL gant skeudennou, eul levr kaer evit pepar real gant an timbjo.

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad o deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlenn en hon bureio an « HENT AR GROAZ » neve; skrivet eo en yez Treger hag intentet 'vo gant pep-hini. War-lerc'h pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hanik kaer gret gant eur skrivagner brudet-braz gwech-all mesk ar Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chaloni ha vikel-vraz, on euz roet d'al levr an ôtreador ar 26 a viz du divezan.

Sethu aman ar prijo :

Unan hepken : tri gwennek hag eur gwennek evit kas anean ar pezh a zo : pepar gwennek (o fr. 20).

Eun dousen : (trizek evit tousel) c'houec'h real ha daou wennek gant an timbjo; ze 'ra 8 real (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da laret eo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

SONIOU HA GWERZIOU An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvien)

Ar gwerziou-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant e vignoned; ar c'haeran levr gwerziou bet moulet biskoaz en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

En ti :

An otro LANNOU, leorier en GWENGAMP, hag an otro HUYART, leorier en PEMPLOU, e kaver breman kement levr brezonek bet moulet gant Kroaz ar Vretoned, ha dreist-holl GWERZIOU NEVE. Goulen ar werz war torfed Pabu ha Mantalot. Priz : 2 wennek.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez neve hanvet « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netaat ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brena eun digoavenez a renk mont da welet ar « Parfaite » pe skriva evit an taolenno d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanikerien (école centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, [220 f.
— n° 1, — 150 — 315 »
— n° 2, — 300 — 590 »

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc

KROAZ AR VRETONED
a goust :
O real az bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
O real ha d'ara weenek
evit ar Broia estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavet a ve war-ek, en bre-
sonik Treger, kement tra
a zall ouz hon Bro Breiz-
Izel hag ouz ha yez; hag
ive, gwech an euzer, eur
pivorno benag diwar-
benn Breiz-Treger.

AR BREZONER HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA O'HOAR EN BREIZ.
Purnas ar Gela.

Dale'hed bepred d'ho purnas.
Yez an dud vad ha kalonak.

Yez ar feiz so; ma ve troc'het,
Gougen ar Yez, a ve Fezhel!
Naa.

GANT BREZONER KO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLEK EE AIO A VREIZ
Purnas ar Gela.

AN DELEN DIR

Moulet eo levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*. Al levr-man a zo c'hoaz kaeroc'h evit an *Hirvoudou*, rag ouспен ar gwerzioù hag ar zoniou dispar a zo ennan, e kaver ive, da heuilh pep gwerz, skeudennou euz ar brava graet gant Pwintil-Merion, eur Breton, eur liver hag eur barz a Gymra, ha gant an otro Harmonic, liver en Zant-Briek.

Al levr a gouste dek real (2 fr. 50) gant an timbjo; kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

KEVREDIGEZ-VREIZ

(UNION RÉGIONALISTE BRETONNE)

Kevren ar brezonek

Ali da Varzed Breiz-Izel

Prijou a vo roet gant ar Gevredigez-Vreiz (Union régionaliste Bretonne) d'ar gwellañ gwerzioù ha soniou savet en brezonek gant an danvezioù-man :

Danvez ar Gwerzioù

Diougan Gwiklan (prédiction de Gwiklan)

Pa zavo Gwiklan euz e ve
E vo brezel en de-se.

a lar Pedernegiz. Eur barz hanvet Gwiklan a zo bet douaret gwech-all goz war lein ar Menebre er « Park braz », hag a die distrei war an douar a-rog tía ar bed. En de ma hadsavo, e vo en « Enez e-hlaz », e-harz ar Mene-bre, war hent braz Gwengamp, entre Louargat ha Traou-Yeodi, eun emgan ken kri ma vo gwad e le'h dour a rullho en gwaz an enez. Goude an emgann-ze, hag a vo an diwean euz an diwean brezel, e reno ar peuch dre ar bed-holl hag e vo hadsavet Breiz-Izel. Gras d'hon Bro digant Doue da vean savet ha rentet peuch d'ar bed hep kement-all a vrezelloù!

Danvez ar soniou

Kenavo da oehou Breiz

(Adieu aux côtes de Bretagne)

Eur Breizad a wel, a z'war bourz (le pont) eul lestr a gas anezan da bell-bro, oehou Breiz o touzi (o fontan) lam-ha-tam dirag e zaoulagad, hag a lar d'e kenavo.

Kân broaduz Breiz-Izel

War eun ton brezonek

— o —

Hermingou sour hag arc'hant a vo roet da brijou, hag ar skrijou kurunet 'vo lennet ha kanet en Gwengamp 'vit ar gouelio. — Gant-se pedi a reomp ar varzed da lakaat toniou (toniou Breiz hepken) warne.

Kas ar skrijou d'an otro Vallée, rener Kevren ar brezonek, o chom en Sant-Briek, 23, rue Saint-Benoît, ac'hann d'an 20 a viz eost.

AR RENER.

Lennet ha kavet mad gant ar re genta euz ar Gevredigez.

PURIT-KINTIN

Pardon Zantez Anna

« Enor, enor, da zantez Anna,
Meulomp, meulomp, ar vamm ar wellan. »

Na kaer ha duduz e oa disul diwean klevet eun niver braz a dud o kanan gant kement a nerz hag a garante ar c'homzou-ze, en enor da vamm ar Werc'hez!

Pardon an Itron zantez Anna 've gret e Purit d'ar zul tostan da ze hini braz zantez Anna Vened. Peb bla, d'an de-ze, iliz Purit a ve darempredet gand holl dud ar barrez ha re ar parrejou tro-dro. Bet 'oan c'hoaz, nan euz ket pell, e pardon Purit, hag e oa brav; mez, 'vel lavare ar re-goz, biken na oa ket ha na vo ken marteze ken koant hag ar bla-man. Ys, eur pardou dispar e bet hini Purit abalamour da « Digemer relego zantez Anna ha zant Joakim, he fried zantel ».

Me 'garje bean eur barz 'vit kanan 'vel m'e dleet bro vihan goant Purit hag he fardon ken kaer. Mes, ziousaz, re dener e c'hoaz ma luen; beet 'ta traeuz vid-on, leon-rien ger, ha na zellet ket 'med ouz ar c'hoant am euz da veuli hon mam-goz zantez Anna, patronez hon bro garet Breiz-Izel.

Nan euz ket, herve ma c'hreden, kalz a lec'hioù e Kerac bravoc'h 'vit bourc'h Purit zavet 'vel eun niz war eur grec'hen, mesk eur hochad gwe hir. Nan e ket braz ar gerik; nan euz man brao e-barz da velet (koule e laret) man 'med eun iliz kuzet er c'hlaezen euz pehini 'zav an tour koant bek-moan, hag a ve gwelet a-bell. Bravan gweledigez ive euz mene Purit! Touriou ha bourc'hioù tro-dro : Tremargat gand e iliz goz, tour Maël-Pestivien ha pelloc'h hini iliz 'n Itron Varia Bulat, ken brudet en Breiz; tourig chapel 'n Itron Varia Gvianduet; ha pell-pell duze, en dremvel, war du ar Mor-Bihan, chapel 'n Itron Varia Parkou hag ar Gwir-Mane. Nemed glazdur ha parkou-ed en-dro d'ar grec'hen, hag ouz he zreid, ster Blavez o hiboudal goud eur vouez flour, du-hont en draonien, e-mesk an haleg ha yeod ar prajcier. 'Na kaeran brok da welet.

E-beñ ar vro-ze an euz dibabet zantez Anna 'vit digemer eul loden euz e Relegou!

D'ar zadorn. — Disadorn d'anderv, lenner ker, mar 'pije gallet bean war unan benag euz meneou Purit, 'pije bet an eurvad da welet eur prozision euz ar re gaeran, hak ho piye laret zur penoù nan e ket maro ar fe e Breiz c'hoaz.

Daoust d'ar prez 'zo bréman war al labourioù diwar ar mez, eur bobl a dud heuilhe ar Relegou zantel laket war eun tron en eur c'har kempañet brav-tre gant dantelez, bannielou, glazdur ha bleun a bep liv. En-dro d'ar c'har tri-ngent den war varc'h ha medalen zantez Anna stag ouz o c'halonou. An otro Cam hag an otro Lucia, mér ha eit-mer Purit a oa ive gant o seianno a dri liou. Goude ar c'har beleien ar parrejou tro-dro ha tud e-leiz, en hent ha war ar c'hleuiou. Bep ma tremene ar Relegou an dud war ribl an hent a zaouline gand respet. An draouienou kenkoulez hag ar meneou a zistone gand ar c'hanikou.

Pevar dantad oa en hent euz bourc'h Laruen beteg Purit. An hini kentan, war douar Laruen, oa zavet e-tal chapel goz zant Geltas. Enò, war an dachen, goude an tantad, 'n Otro Eveno reaz eur prezegen da sizpleg pebez tensor e Relego zantez Anna. M'oar vad penoù ar chapel goz oa enò zigazaz eur sonj brav d'ar prezeger, rag achu reaz 'n eur gomz deuz an amzer gwech-all ha pedi reaz stard an dud da zere'hel mad d'o fe ha da vean bepred gwir Vretoned 'vel hon zadou koz.

Trugarekât a reaz ive tud Laruen da vean reit digemer mad he ken braz enor da Relegou zantel zantez Anna ha neuze ar prozision e yeaz en-dro adare d'an eit tantad d'egita beteg iliz Purit 'lec'h oa roet « Benediction » ar Zakramant. Hag an dud a zistozaz d'ar ger evruz da vean enoret vel-se itron zantez Anna.

D'ar zul. — D'ar zul 'oa ar pardon. Ar pardoner 'oa eur beleg zantel ha gwiek braz, eur beleg anavet ha karet

mad gant ar Vretoned, eur beleg zantel, laret am euz 'n Otro Eveno, Rener kloedri bet Jakez, en eskopti Kemper. D'ean ive oa dleet an enor d'ober ar pardon, rag hen an noa bet ar Relego 'vit iliz Purit. Trugare d'an a-greiz kalon.

N'am euz ket ezom da laret d'o'c'h pegen kaer oa kempañet an iliz 'vit ar pardon. Na vanke netra. En oferen-bred 'n Otro Leroux, person Maël-Pestien, oa « avieler » (pe diakar) hag eun abad yaouank ('n Otro abad Le Goent) oa « abostoler » (pe sous-diakar). Eur musik oa ive : eun tamboulin hag daou c'hlaïron. Enor d'ar muzizianed, rag c'hoari mad o deuz graet. Enor ive da ganerien yaouank Punit, pötrez ha merc'hed. Pegen kaer 've an ofison pa ve kanet evel-ze. Prezegen 'n Otro Eveno oa kaer meurbed. Me garje kave amzer da zisplega 'nei penn-da-benn, mes awalc'h 'vo pa mo zkrivet aman ar c'homzou kentan tennet euz ofis zantez Anna :

« Mamm hon bro, zantez Anna holl-c'halloudez,

Bezet skozel ho Pronead,

Miret d'omp ar fe,

Dale'hed stard 'n bon zouez gixlou mad hon zad koz,

Roet d'omp ar peoc'h dre ho peden zantel. »

Goude ar gouspero 'oa gret ar prozision. Ar c'har 'n oa digaset ar Relegou an de a-rog, o zongaz c'hoaz hed-ha-bed. Eur c'halvar neve zo bet binniget ha goude 'ma bet enaouiet eun tantad braz ennan tennou e-leiz.

Goude « Benediction » ar Zakramant an holl o deuz tostet d'an döl zantel 'vit pokan d'ar Relegou. An amzer 'zo bet brav-tre 'vit ober ar pardon.

Enor d'ar beleg mad ('n Otro Morvan) laket da bastor e Purit. E barousianiz a dale'ho sonj euz ar pardon hag euz ar pardoner an euz digaset d'e. Enor da veleien deut da enori 'n itron zantez Anna, dreist-holl an Otron Moel ha Poezevara, chaloni a enor. Enor ha trugare c'hoaz eur vech d'an Otro Eveno. Enor ive d'an holl dud o deuz pedet ho kanet 'n Itron zantez Anna. Dalchet zoj euz ar pardon-ze, Puritiz, ha danevelet-han d'ho pugale.

E...

D'an Otro M..., mignon da "Groaz ar Vretoned"

WAR AN TON KYMRAEK : *Baged y gwynnydd gwynn*

Pa valec dre Vreiz-Izel
Barzed koz ha kanerien,
'Rog kwitid ti-plouz ha kastel,
Hi gemere o zelen;
Ni a zo kanerien ive,
Hag o mibien a re-da-re,
A-rog ho kwitid ni 'gno
D'ach trugare ha kenavo.

Enor d'an dud a spered lem,
Hag a vir daoust d'an Ankou,
Daoust da bep darvoud ha pep kem,
Ar spi en Breiz o zadou;
Er brugou ru, el lan melen
E kan adarre evned,
Hag an evned na gousfont ken,
'C'hann ma vo Breiz dibunet.

El lan melen, er brugou ru,
An hanv a zo digouet,
Ha gant-an barzed a hep tu
A gan evel lapoused :
Rennoz d'an nep a ro eur c'alud
D'al lapousik o tremes,
Al lapous a gaso e vrud
Er brugou, el lan melen.

DIR-SA-DOR.

Enor da doniou Breiz-Izel!

Gwasan brezel a ve graet ouz hon brezonek gand tud so! Ha n'e ket a-walc'h da ensourien hon brezonek skailh o digmaganz war yez hon zadou, hon soniou koz ive a ve disprizet gant-e. Ha, koulskoude, 'vel em euz hen laret c'hoaz aman pa 'm euz moulet « Magnifisat Plouha », tonio brezonek a zo laz en tu all d'an tonio gallek hag, e c'hellan ken laret hirie hebson ebet da laz, en tu all da donio kement bro a zo er bed.

Er foar-veur pe « exposition » a zo bet savet en Pariz, e ca prijio d'ar gwellan kanerien ha d'ar gwellan tonio euz ar bed-holl. Ha n'ouzo'h ket gant plou ec'h eo et al fore? — Gant hon tonio brezonek a zo bet kement a dud o selou ane ma oe graet diouz-tu eur gest e-toner ar zellerien ha prenet gant-e eur garunen aour d'ar garterien. Euz a Vro-Gymri eo e oa deut ar garterien-ze da gann en brezonek tonio brezonek, en ker Pariz. Ha n'e ket z'ou dra zouguz! Gwir eo, en Bro-Gymri na ve ket gwasket ar brezonek evel aman hag an dud diwar ar maez a ve diskat d'ar skolioù kanaan a peder mouez; eur wach deut er-maez euz ar skol, e kemeront dudio sevel lajou-kana hag o kanaan entre-e. Pegouls e vo graet kement-all en Breiz-Izel?

Goul ar seiz sant

« Ar zent koz o deuz, goude Doue, savet Breiz-Izel », dreist-holl sele and a oa enoret ha pedet gwach-all evel tadou-hoz hon mam-Vro. Ze 'zo bet displeget ha diskleriet gant kalz a wieseg gant ma yont ha ma faeron, an otro Trevedy, eun historier brudet braz. Setu Gwenedourien o vont da adrevel gouel ar seiz sant en Gwened. Gras d'imp-ni da gemer skouer war-n-e ha da adlakat dre-holl en o lufu kentan, sent ar Vro, a zo bet dam-ankoust en meur s'lec'h, en hon eskopti, da heul fa'z-kredeg ar Jansenisted ha dismegans an dud divrezonek!

PANER BURZUDUZ AR MEVEL FANCH

Seizved diviz

FANCH, YAN, AR VUGALE

YAN

Ma bugaligou ger, dec'h d'an noz 'm oa laket eur shaden aour war an del aman, ha breman na ve ket kavet-piou 'n euz hi gwel't?

ZULIAN

Me n' 'm euz ket bepred.
Ar re-all peb-unan d'e dro :
Na me 'vo...

FANCH

Skler a-walc'h eo gout penoz ar chaden-ze nan e ket et kwit bec'h-man. Mar lez an otro ac'hanou, rog pemp minut e vo kavet.

YAN

Gret 'ta, Fanch, ha gret buhan.

FANCH

Bugale, unan ouz-oc'h 'n euz laeret ar chaden... (or vugale zo kounaret o klevet komzou evel-ze hag a sell an eil ouz egile 'n eur zellet treuz ouz Fanch. O bugaligou ger! zell't treuz mar oc'h euz c'hoant. Al laer 'n euz eun hanter viout 'vid dizklerian ar wirione.

ZULIAN

Me n'ero euz ket laeret man ebet.

GWILHEM

Na me 've.

TREMEUR

Na me 've.

EWAN

Zell't ms godel.

NIKOLAZ

Me 'zo prest da drei ms godel.

FANCH

Koz traou eo-ze... Pen eo gwir al laer na c'houl ket anzav e bec'hed, me 'zo 'vont da glask eur c'has gwen, eur

c'has « divinour », hag henez 'vad anavo al laer, ha c'hoaz na vo ket pell.

(Fanch kwit).

Elzeved diviz

YAN HAG AR VUGALE

GWILHEM

Ma yont, en gwirione, me n' 'am euz ket gwel't ar chaden.

ZULIAN

Fanch 'zo eur pôtr fin, ma yont, Me 'm euz klevet eun istor hag e tamale enn-an eur mevel d'ar vugale ar pez a laere e-unan.

EWAN

Ha me 'm euz lennet, 'braz eun istor, penoz eur vatez a laere arc'hant d'he mestrou hag a damale ar vugale 'vo.

TREMEUR

Anaveet 'oa bet al laer 'benn ar fin?

EWAN

Zur 'vad.

Naved diviz

YAN, AR VUGALE, FANCH

FANCH

Ze eo ar gwellan. Breman 'vo anaveet c'hoaz. Bugale, 'braz ar baner vihan-ze 'zo eur c'has gwen, eur c'has « divinour ». Silaouet mad breman. Peb-unan a dle frotan e gein d'ar c'has ha, pa vo arri tro al laer, e vo klevet ar c'has oc'h ober maou. Ewan, da gentan.

EWAN

Me n' em oa ket aoun 'bet.

FANCH

Koschet ho torn 'drenv ho kein breman.

(hag ar re-all a rei memez-tra).

GWILHEM

Na gredan ket ec'h on al laer.

TREMEUR

Ma c'has binan, kredi ran ec'h anaveet gwelloc'h al logod 'vid al laerien.

NIKOLAZ

Piou eo al laer, ma mout?

ZULIAN

An « divinour » braz na lar man 'bet. Al laer a dle bout pell.

FANCH

Douzik. Douzik. Pa larin tri, peb-unan a zavo e zorn. Diwallet. Unan. Daou, ha tri.

AR VUGALE ('met Zulian)

O pegen louz eo ma dorn.

ZULIAN

Aha, mad 'zo gret. Fanch 'n euz ho poudret 'vad. Me nan on ket bet diot 'velloc'h. Me nan on ket et da frotan al loen louz-ze.

FANCH

Zetu aze al laer. A sapri « kalimant ». Reit ar chaden aman.

ZULIAN

Nan e ket gan-in.

FANCH

Koz c'huil, reit ar chaden aman.

YAN

Petra 'zo?

FANCH

Otro, rog digas ar c'has, 'm euz laket bleut war e gein 'vid gwennan o dorn d'ar vugale. Ez 'walc'h 'oa gout penoz al laer n'an euz ket kredet frotan ar c'has. Eur gavaden vad eo bet ma hini. Reit ar chaden aman, koz lutun fall.

ZULIAN

Pardon, ma yont, pardon.

YAN

N' am euz ket pardon 'vidoc'h, pen eo gwir n' ho peus ket diskleriet ho pec'hed. Na c'houlan ket laerien 'braz aman zi. Gret ho pakad, ha kerzet kwit. Hag arc'hoaz me 'gwen deuz ho kelou d'ho tad.

GWILHEM

Hon mestr-skol a lare ar wirione : « Al laer 've anavezet abred pe divezad. »

TREMEUR

Ha neuze, Gwilherm, hen gout a ret kenkouls ha me ec'h eo eun dea fall laerez, eun dra enep d'al lezer 'n Otro Doue, pen eo gwir 'n euz laret :

« Mado re-all na zezir ket,
O c'hemeret hep lealded. »

FANCH

Ac'hanta, Fanch n' e ket eur pôtr diot. Gout ar oar tapout al laeron gant e gaz « divinour ».

EVNIG-ARVOR.

GOULEN a rer da brenan (pe da drokan ouz eur groaz neve) eur c'halvar koz en mean-minerez kizellet. Skriva evit se da vureo ar Groaz.

HENT-AR-GROAZ NEVE

Pedi a reomp ar veleien hag an holl gristenien vad o deuz c'hoant da gavet entre o daouarn eun « HENT AR GROAZ » ha ne vank netra d'ean, da c'houlan en hon bureio an « HENT AR GROAZ » neve; skrivet eo en yez Treger hag intentet 'vo gant pep-bini. War-lerc'h pedenno « HENT AR GROAZ » e zo eur c'hantik kaer gret gant eur skrivagner brudet-braz gwec'h-all mesk ar Vretoned, an otro Milin. An otro Provost, chaloni ha vik-el-vraz, on euz roet d'al levr an d'itradur ar 26 a viz du divezan.

Sethu aman ar prijio :

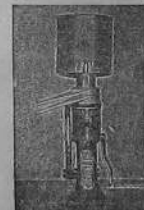
Unan hepken : tri gwennek hag eur gwennek evit kas anean ar pez a zo : pewar gwennek (o fr. 30).

Eun dousen : (trizek evit touse) c'houec'h real ha daou wennek gant an timbjo; ze 'ra 8 real (2 francs).

Eur c'hant : 10 lur, ha seitek gwennek a dimbjo, da laret eo 11 lur met tri gwennek (10 fr. 85).

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digovenerez neve hanvet « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netaat ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit be lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brenn eun digovenerez a renk mont da welet ar « Parfaite » pe skriva evit an taolenno d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanikerien (école centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoovenerez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 »
— n° 2, — 300 — 590 »

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

KROAZ AR VRETONED
a gont
10 real ar bis evit Breiz
ha Bro-C'Hall.
20 real ha 1000 wennek
evit ar Broio estren.

KROAZ AR VRETONED

Kroaz ar Vretoned, en bre
mañch, kement tra
a sell ouz hon Bro Breiz-
Izel hag anezha, hag
100 gwech, 1000 wennek, sur
gizourio breizeg diwar-
bon Breiz-Transor.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAZ EN BREIZ.
Furnez ar Geiz.

Dall'v'ell hepard d'ho prezontek,
Yes an dud vad ha kalonek,
Yes ar feiz so; ma ve troc'het,
Ouspenn ar Ves, a vo Feiz-holl
Hag.

GANT BREZONEK KO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK RE AIO A VREIZ
Furnez ar Geiz.

GOUELIO GWENGAMP

Bue ar Pewar mab Emon

Diriou an 30 euz ar miz-man e vo staget en Gwengamp gant gouelio dispar en enor d'hon bro Breiz. Ar gouelio-ze a bado tri de dious-tu. An de kentan, diriou an 30 a viz eost, da 8 eur noz, e vo graet eur brezeg en c'hallek gant an otro Collin war an otro Thielmans, ar muzisian brudet-braz an euz tremenet e holl vus en Gwengamp. Kanet e vo e ganaouen « An dion Vreiz ». Digwener da noz e vo roet prijou d'ar skrijou en brezonek bet kurunet gant ar Gevredigez. Disadorn e vo c'hoariet Bue ar pewar mab Emon gant pôted Plouyan renet ha bet disket gant an otro Parkik labourer-douar. Pôted Plouyan 'zo dispar ha brudet dre ar bed-holl evit c'hoari komediancho en brezonek. Ouspenn-ze e vo eun teatr livet ha kempenet kaer ha klenveier dir, kurunenou aour ha gwiskamancho an amzer goz brodet ha sularet a bep tu. Deut holl da welet ar c'hoari-ze n' euz ket bet gwelet kement-all er vro-man biskoaz ha na vo gwelet biken !

Tchek ha Breton pe ar c'hi mud

« Bean 'zo nebeut amzer e lennen war eur gazetenn, ar *Graoz euz Paris*, 'pez a deu war-lerc'h :

« Barz en Aotrich, an darvuia deuz an dud a zo « Aleman » hag a gomz ar yez « alemanek ». En diou vrotk hepken, ar « Bohem » hag ar « Moravi », e zo tud a rumm-all hanvet « Tcheked » ; eno ne ve komzet nemet ar « tcheked » ; an alemanek n' e ket anaveet.
« Daou c'hant vloa 'oa gwasket gant an Alemaned tud ar Bohem hag ar Moravi o devoa arri ankouat o mam-yez. Ar Tchek an nevoa c'hoant da vean eun dra bennag er vro, mestr-skol, avokat, barnet, den a vicher pe a gonverz, a haste buhan 'n em ober Aleman hag ankouat ar tcheked. Ar vicherourien, an oberourien, tud saour ha dister ar c'heariou hag a ziwar ar mez na oa ken nemet-e o viret ar yez, ac'h ee da vervel.

« An noblantz ha tud ar gouarnamant lare penôz eur Tchek, pe ne oute ket an alemaneg, a oa eur c'hi mud.
« Ar Tcheked a grede e oant fin ; na yez ket kavet kant ane da laret e c'halle o bro hadsevel, ha ze 'arriaz koulskoude.

« War-dro hanter kant vla 'zo, eun toulladik tud disket hag a gare o bro en em unanaz hag 'n em lakaz da voulla geiriadurio (dictionnaires), historio, kanaouennou koz ; karante ar vro a gouske, a zifunaz neuze. Delc'het e oe da diski an alemanek ; an holl, 'avad, o devoa c'hoant da diskin ive o mam-yez a oe laket adarre en enor ; dre-ze o deuz kavet alc'houe o frison.

« Trouz a zo c'hoaz, gwir eo ! Lezen an Aotrich a ro an hevelep gwirio (droajo) d'holl dud ar vro, n' euz forz deuz petore rumm e vent. An Alemaned, avad, a zo kustum, a bell 'zo, da zellet ar Tcheked evel tud dister ; n'hallont ket kridi e teuje ar re-man da vean o far nag en neve o yez an hevelep gwirio 'vel ar yez alemaneg. Pa oa an holl Tcheked oberourien, turierien douar, skuberien, mevelien, 'barz an arme dindan ofiserien aleman, e renkent plegan. Hirie ec'h int ken disket hag an Alemaned, muioch a vus a zo enn-e, kalz emaint, n'houlont ken senti ; c'hoant o deuz da vean keit-ha-keit gant an Alemaned.

« An alemaned a lar gant gaou : Ni a zo ar hobl ar muian speredet deuz ar Bohem hag ar Moravi ; hon yez hepken a dle bean yez ar gouarnamant ; d'imp eo da lezenni ha da varna en hon yez ; d'ar rumm izeloc'h da c'hout petra a laromp mar 'deuz c'hoant ; n' hon deuz ket da ziskenn beteg komz deuz bean intentet gant ar c'hi mud.

Poan ho peuz o kridi, leketa ! (kwita !) Bretoned, ma breudeur, e ra an Alemaned trouz pa larer e renko tud ar gouarnamant, pe an dud en kerg mar keret, gout komz ar tcheked pe c'heint da vroio 'lec'h na gomzer nemet ar yez-ze ?

Ha na gav ket d'ach, ma c'henvroiz, eman an treo eun tammik en Breiz-izel 'vel en Bohem hag en Moravi ? Laket hano ar Breton 'lec'h hini ar Tchek ; n'omp ket ni ar c'hi mud, ha gwir ? Pa c'houlomp bean eun dra bennag 'n hon bro, na ve ket c'hoant d'ober d'imp ankouat komz hon c'havel ? Kalz deuz hon 'breudeur, hon mibien, hon c'herent holl 'zo tud ar gouarnamant ; kentoc'h 'vit lezel ane 'n hon mesk, e vent kaset, en enep d'e, d'ar sav-heol, d'an hanter-noz pe da greiste Bro-C'Hall, 'vit kas d'imp Galloued a zell anomp aliez 'vel o mevelien, 'vel o chas ! N'hon deuz nemet eun eskop hag a gomz evel-d-omp ; n' e ket miret 'vit Kemper pe Sant-Briek ; kaset eo bet da greiz Bro-C'Hall da Vilin, pell deuz-imp.

Pet dimeuz ar berseptourien, ar c'ontrolierien, ar valtouterien, tud hent-houarn zoken, pet ane a oar ar brezonek ? Neubent m'ouaz ! N'euz ken nemet ar skolaerien hag ar skolaerezed a ve kaset d'imp hag a gomz ar brezonek, da c'hallout jacha hon bugale d'o skolioù (gout a rer na bizjemp ket hon c'hrouadourien d'ar C'Hallaoued) ha barz ar skolio-ze urz ha lezen ar mestro a zo ober d'ar vugale ankouat ar brezonek ; mar hen komzont, ar « simbol » 'zo oc'h o yedal. Ken ezet 'vije, koulskoude, diski ar gallek dre ar brezonek hag o diski evel-se o-daon ! Yal 'met n' e ket heman mennoz pôted Bro-C'Hall penno braz ar gouarnamant ; c'hoant o deuz da lach'an hon yez, hon gizio, hon gwiskamancho, beteg hon fe. Lemel hon bugale digan-imp a reint prestik, 'vit ober d'e ankouat o bro, o zud, holl 'pez a garont, mar na diwallomp.

Hag hon deuz graet, emichanz, eun dra bennag 'vit ober kement-se d'imp ? — Pell ac'hane ! Bro-C'Hall n'be deuz ket gwelloc'h bugale evel-d-omp ; bi c'haret a reomp 'vel eur gwir vamm bi hag en em diskoue ken aliez evel-d-omp eul lez-vamm. An dervedenn euz he martoloded 'zo ganet en Breiz ; ni eo he gwellan soudarded ; an dud disket o deuz lennet hec'h histor, renk an zav hon deuz he sovetaet tremen eur weach ; an de hirie c'hoaz ar Vretoned 'n em ra lach'a en Bro-Sina vit he banniel.

N' hell ket ar C'Hallaoued laret zoken hon deuz nebeutoc'h a spered evit-e ; embann 'reont 'n o gazetennoc'h ec'h omp muioch yaouank a gorf hag a spered, muioch bevuz, muioch nerzuz, muioch kalonek evit-e.

N'o deuz digare mad ebet eta 'vit c'hoari ar giz a reont... nan hini ! 'Met pa ve c'hoant da derri e benn d'e gi e larer e ve kilan.

Kaer o deuz ober, n'int ket ar ru c'hoaz 'lec'h e karfent, da c'hraz Doue. D'imp-ni, Bretoned, da harz out-e hag, evit-se, kemeromp skouer war ar Tcheked : en em unanomp. Diskomp ar gallek, mez labouromp ive stard 'vit diski ar brezonek, komz hon zado ; kenomp hon gwerzio hag hon zonio kor ; savomp re neve ; c'hoariomp, 'vel gwec'h-all, trajediennou ho komediancho ; er gouanv, goude koan, laromp, 'vel ar re goz, hon rimadello, hon c'hontadenno ha lezomp a goste ar « politik » milliget a ra enebourien euz a gwellan mignoned, hag an evach a izella ar c'hristen beteg al loen.

EUR MIGNON.

LAOUIS.

AN DIRWEST

GWALEN HON BRO

Piou a welan 'tremen aze
'N eur huchal, 'n eur douet Doue
'N impotek 'tond deus e c'heno ?
Piou ?... Ar mevier eo e hano.

An den-se, ganet 'vit bean
Ust d'an holl dreo 'bars ar bed-man,
En em lak hep mez izeloc'h
Evit eul loen mud, eur penmañch !

Sellet e zrem ken disalvet
Hag e zoulagad dislontet !
N' eo ken evit delc'hen e ben ;
'Wech an amzer 'koue er vouilhen.

Na 'peus ket heuz ouz en gwelet
Gant fank an bencho goloet ?
Hanta ! mar gwelfec'h e galon
Es pe c'hoss muioch a spouron.

Ma gwelfec'h ar sonjo tenval
'Ra d'ean mallozi, huchal...
Sonjo a goler, a avi,
A vanjans hag a gasoni.

Piou 'laro na dei ket bennez
Da vout toctetour eun devez ?
Kalon, konsians ha spered
Gant ar gwin-ardant 'zo mouget.

O evach milliget te 'so
Gwalec'h ganti an holl vroio !
Te 'tous kaset meur a diegez
Deus an enor d'ar fank, d'ar vez !

Te 'lak an tad kri, didruc
En-kenver greg ha bugale !
Te 'ra d'ar re-man dizenti
Ouz o c'herent e-lec'h douji !

Ganid 've kollet prim ar fe,
Pep doujans da lezen Doue...
Erha hon lakes da vean
Gwest d'ober an treo heuzusan !

O ma Doue diswrienet
Dimeus kalon ar Vretoned
Ar giz ken iskiz da evan
Nep 'so o enebour gwasan !

Gret ma tilesfont holl a-gren
An evach-se gwall-eur an dea,
Pe a Vreizis kalonek, kre,
'Chomo 'med ar skeud hepdale !

Pe hon bro garet Breiz-izel
Hepdale a reako mervel !
Mervel 'balamour na vo ken
Gwest he bugale d'he difen.

ENOR DA VARZED BREIZ-IZEL !

Charles ar Goffic

Warlene e oa bet roet kroaz an dud wiek (an hini a ve out-i eur zeien liou moug) d'an otro Parkik, rener pôted Plouyan a c'hoario ar « Pewar mab Emon » en Gwengamp ar c'henta euz ar miz gwengolo. Evit ar bla en em euz ar hlijadur da welet war roll ar c'hoazioù a enor (ar re uhelan, eur zeien ru out-e), hano hon c'henvroad bru-

det, an otro Charlez ar Goffic ganet en Lanuon. Deut da vean eur skrivagner dispar en-touez ar re vrudetan euz ar bed, an otro Goffic n'ankoua ket e vro. En eur gemer en Breiz-Izel danvez e leoriou gallek e denn war-n-omp sellou ar bed-holl. Ouspen-ze, daoust d'ean da vean dispar war ar gallek, an otro Goffic na zilez ket ar bre-zonek. Gant an otro Braz en euz zavet ar Gevredigez-Vreiz d'hen difenn ha bet en Bro-Geumri 'lec'h eo bet hanvet da varz dindan an bano-barz euz Eostik-ar-garante. Enor d'ean ha gras d'hon Bro da vagan c'hoaz kalz a varzed da dere'hel banniel Breiz ken uhel hag bennez!

AMZER AN EST

WAR DON : Ar benhez a Geroulaz

Penno ed breman a weler
O velenan er parkeier ;
Mar tolet evez, e welfet
Lod ane sonn, ha lod stouet.

Pa ve zavet sonn ar penno,
Setu eur merk ec'h int goulo ;
Ha pa c'hint stouet er c'hontrol,
Zur mad, a c'haen int karget holl.

En-touez an dud eo memez tra :
Bemde ve gwelet tud netra
O fenn gant-e zavet uhel...
Nan euz eun-e nemet avel !

Ar re avad a gar bean
Kuzet er lec'hio izelan
An holl a oar a zo ena-e
Vertuio kaer leiz o iae.

'Vit an deio e vo gwelet
An ed, er parko melezet,
O henean rengen ha rengen
Skoët gant falz ar vederien.

An dud a zo evel an ed ;
Bemde dre bevar c'horn er bed
E ve diskaret kalz ane
Gant falch'an Anko didrue.

Skein 'ra an Anko 'vel eun dall
Gweich en tu-ma, gweich en tu all ;
War an den psour hag ar pinvik,
War an den koz hag ar babik.

Evurez neb a bosgn dalc'h-mad
Ma vo e ine en stad vad :
Pa vo skeët gant ar maro,
En Nenv dor digor e kavo.

A. M. D. G.

Histor ar Mene Bre

III

Keriaden ar manati

Mar geo difourniz beg ar mene demeurez a dier, troad an dosen n' e ket hanval, rag kalz a geriadennno braz, kalz a dier o-unan a zo sklabeet a bep tu. Daou vourk braz a zo, unan er c'huz-heol (hourk Louargat), egile er sav-heol (hourk Pedernek). Da Bedernez eman ar plas-foar ; ar mene, a-hent-all, a zo damdost hanter-deuz-hanter da dud euz an diou barrouz hag an dispartit en em gav stok ar chapel.

En unan euz ar c'heriadennno a zo en traou ar mene ec'h e bet ganet ha savet an hini a skriv an histor-man, enb ive an neuz klevet kontan ar pez a deu da lakat hirie war ar paper.

Ar Manati zo eur geriadenn a dri-ugent tiegez pe war-dro, en em gav war an hent entre Louargat ha diskenbent-houarn Koneri ; an tier, darn ane goloet a blouz,

darn ane en mein-glaz a zo sklabeet euz troad ar mene ; ledan ane zoken a zo en krap. Dre greiz ar geriadenn e tremen eur waz-dour, ar Gendi, a zo bet komzet anei uheloc'h.

Nan euz ket c'hoaz pell amzer hano ar geriadenn e oa ar Manati : lennet an euz an hano skrivet evel-se war lizero-ferm graet gant mempro ma ziegez 'kerz ar bloa 1850. Klasket an euz gout perag e oa hanvet ar geriadenn ar manati en amzer gwech-all ha setu petra meuz kavet : E lec'h eman breman kouent Bebar e oa, en amzer goz, menez'h. O gwirio (droajo) a deus betek ar Manati.

Ar marc'halac'h

Eno e oa gwech-all goz eur marc'had a vije delc'het stok keriadenn-vraz an Audreded hanvet hirie ar Marc'halac'h (Marc'hadlec'h). Ar marc'halac'h nan e hirie nemet parkou en-krap an dosen eun tam uheloc'h evit an tier nesan d'al lein. Gwech-all e oa enb eur blasen. Eur feunteun a weler hirie c'hoaz war lez an hent, hanvet, ar feunteun, feunteun ar Marc'halac'h hag an hent, hent ar Marc'halac'h.

Ar marc'halac'h, pa zeblante re vihan, a zo bet kaset betek lein ar mene hag ac'hane e deut foariou Bre.

(Da heuilh).

EUR MIGNON.

DIRAG EUR BE

Me 'blij d'in kreiz zioulder an noz
Jileo mouez ar wazik-dour,
A dremen dre ar vered koz
'N eur drouzal, ken zioul, ken flour.

» Zioul ha flour gwazik 've da vouez
» 'N eur dremen dre ar vered,
» Ha goud a rez e tremenez
» 'Kichen kerfo douaret ?

» Kalz 'veld-out zeder ha laouen
» A gerz 'barz hent ar vue,
» Heb sonjal penob 'n o c'hichen
» Man 'r maro gant e glev !

» Nag a hini 'n e yaouankiz
» A ve gant-an diskaret,
» Hag aze 'n dicehol an iliz
» Ped korf den yaouank kuzet !...

» Deuz ma c'horf betek ar vered,
» Deuz da welet ar beio,
» Marteze da zour biniget
» E servijo da zero !

» Dirag ar be-ze, trez warn-an,
» En-harz eur groaz-vinerez,
» Greomp mar kerez eun dic'han,
» Marteze klevfomp eur vouez.

» A hep tu d'imp man na glewan,
» Nemet mouez ar wazik dour
» Gant trouz an awel o c'houezan
» Gwej ha gwej en bek an tour.

Koulskoude deuz ma daoulagad
E koe takenno dero
N'on ket evit 'harz da c'harmad,
Daoust da zioulder ar beio !

Eur vouez na glev ket ma skouarn
'Deu da gat hekleo 'n em c'breiz,
D'ober d'in junta ma daouarn
Ha laret : « De Profundis ! »

Y. M. G.

AN DELEN DIR

Moulet eo levr an O. Jaffrennou An Delen dir. Al levr-man a zo c'hoaz kaeroc'h evit an *Hirvoudou*, rag ouспен ar gwerzioù hag ar zonioù dispar a zo ennan, e

kaver ive, da heuilh pep gwerz, skeudennou euz an gant gant Pwintil-Merion, eur Breton, eur liver euz barz a Gymru, ha gant an otro Harmonic, liver euz Briek.

Al levr a gousto dek real (2 fr. 50) gant an kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

Hostaliri ar Jistr

Kinniget da gamenn
'Zo en Dirac'h, ha
Na 'maent ket ennan.

Koulskoude, eun dra a nec'he Arnus. Eun dro emean, e vo red d'in rei ma ard da eun all, evit ket kollet an doare da ober gwin-ardant. Na penob ober, pa 'n evoe eun noz eun huve, hag a e vignon an diaoul o laret d'ean : c'hoant am euz an holl dud war da lec'h da gavet lod er binvidigez en evurusted an euz digaset war an douar ar ardant. Kemer eta greun a bep sort plant, ar anavezet hag an ezetan da gavout, lak ane eur da dremen an eur variken gwin-ardant, hag warlerc'h had ane ar parkou : kement frouez a warne e vo ennan peadra da ober gwin-ardant, den a hallo evelse kavet peurz er madou hag ar rion am euz digaset war an douar.

Arnus a hastes heuilh ali e vestr : elec'h gwin-ardant, e teuz da werzan bep sort greun, da bep marc'hadour hag hostis ar giz da denne evach kre. Hepdale an evoe ar blijadur da gwin-ardant deut da vean er bed holl eur evach hag e hano e-unan meulet hag enoret gant an kerien euz a guz-heol betek sav-heol.

Neuze e labour a oe achu : an diaoul n'an evoe netra d'ober gant-an er bed-man hag e c'halvas d'ar bed-all. Sethu penob.

(Da heuilh).

DIR-NA-D

KELOIO

LANVELLEC

Eur c'helou trist. — Deuz ar beure, an 19 a Per-Yan An Digerber, deus Zant-Koneri o gazek war e ividik he deus lac'het anean war an Doue d'hen pardono! hag an otro zant Koner ar Werc'hez da frealzi e intanvez hag e vugale. A zeu dre laer-kaer ; skei a ra dizamant. Pegouls tro ? N'ouzomp nag an heur nag an amzer. zalc'homp prest dalc'hmad : neuze 'n eur goll boanius-man e kavimp bue ar baradoz a bado da

Eur mignon da "Groaz ar Vrest"

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTRouLE

An digoavenez nevez
« La parfaite » euz ti « Hig
eo an hini wella. Ezet eo da
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo
'vit he lakat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da bre
digoavenez a renk mont da
ar « Parfaite » pe skriva
taolenn d'an AOTROU V
mekaniker bet disket war
en Skol-Veur ar Vekaniker
centrale) euz Pariz, o chom
troulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur
— n° 1, — 150 —
— n° 2, — 300 —

ERWAN HERNON

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLE

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Briek

KROAZ AR VRETONED
a goust :
10 real ar bla evit Breiz
10 real ar bla evit Breiz
10 real ar bla evit Breiz
20 real ha daou wennek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavet e vo war-c'h, an breiz
sinek (Trigor), komzet tra
a sell ouz hon Bro Breiz-
Izel hag ouz ha yer; hag
iva, gwech an amzer, eur
gwienn hengas diwar-
benn Breiz-Transv.

AR BREZONER HAG AR FEIE
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
FURNAS ar Gals.

Dalc'hit hepred d'ho gresonek.
Yez an dud vad ha kalonek.

Yez ar feiz eo; ma vo troc'het,
Ouzpenn ar Vez, e vo Pao'het!
Muz.

GANT BREZONER HO DRUD AR FEIE
GAND AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
FURNAS ar Gals.

GOUELIO GWENGAMP

Bue ar pewar mab Emon

'Vel em moa laret d'ac'h en divezan niver (pe numero) eaz Kroaz ar Vretoned, disadorn kentan e vo c'hoariet en Gwengamp, gant pôtred Plouyan, ar re genta euz Breiz evid c'hoari komediancho en brezonek, eun dra-jedien dispar « ar pewar mab Emon ». Piou n' an euz ket klevet komz euz « ar pewar mab Emon » ? rag na gredan ket e vije bet en Breiz-Izel trajedien ebet ken brudet hag honnez, droist-holl tro-dro da Voutroulez 'lec'h 'neuz renket an otro Ledan hag an otro Lanoe, deut war e lerc'h, he moulan meur a wech, kement a voull 'oa gant-i ? En Montroulez, en kement tiegez ez euz breman war ar prenestr eul levr « Bue ar zent », rag tud Voutroulez a zo bet a holl-viskoaz kristenien vad hag ive ar « Pewar mab Emon » rag, goude pedi Doue hag ar Werc'hez, nan eo ket difennet lenn eur dra bennag eur tammik fentuz da zidual an amzer.

Koulskoude, daoust d'e vrud vad, al levr koz (an hini a oa bet moulet gant Ledan ha Lanoe) na dalvee ket ker, penseliet ma oa a dammou gallek, hag enn-an kement a droidellou hag a historiou luisennet hag evel kilwidennet an eil gant egile ma oa gwall-diez da lenn ha diezoc'h c'hoaz e vije bet da c'hoari evel ma oa.

Gant-se, a-rog c'hoari anei a-neve potred Plouyan hag o renerien, an otrone Park ha Kloarek, o deuz renket adober Bue ar pewar mab Emon penn-da-benn. An otrone Rolland hag ar Garrek daou varz euz an dibab, eo o deuz kaset da benn al labour diez-ze.

— o —

Bean 'zo breman tri pe bewar bla, pa oa an otro Jaffrennou war e studi gan-in (deut eo da vean eur mestr aboue), em oa roet d'eun da lakaat en rimou tam-mou distaget diwar « Bue ar pewar mab Emon ». Setu aman displeget gant-an, histor eun emgan entre Beuvel eur c'hont ha na c'houlte ket paeon an taillou ha Lohier, mab an impalaer, an evoa c'hoant da gaout an taillou digant-an dre gaer pe dre heg.

LOHIER (em eur dic'hwiina e gleze)

Diwall te, ma karez, diwall euz ma c'hleze !
(Eur soudard da Veuvel a lak an dorn warn-n-an).

LOHIER

Me 'z tisko da gregi barz eur mab d'ar Roue !
(Lohier hen laz gant eun taol kleze).

BEUVEL

Venjanz ! ma zoudarded ! Bec'h da dud ar Roue !
D'an arnou, soudarded ! sailhomp holl war-n-eze !

LOHIER

'N em gannan a fell d'id ? Deuz eta, trubard braz !
Na gredi ket tostaat euz a hirder eur vaz !

BEUVEL

Me hen tou d'ec'h, Lohier, c'houi a zo deut aman
Evit klask ho troug-eur, rag c'houi varvo breman !

LOHIER

Mignoned ! 'N em strinkomp war an enebourienn,
Ra vont astennet holl maro, war an dachenn !

An diou gostoenn a lamm an eil war eben.
Beuvel ha Lohier en em gann, hag an duk
a laz Lohier en eur laret :

BEUVEL

Sethu man en da gorf, bugel, ma c'hleze gwen !
Dall... Kemer anezi evid da groaz-nouen !

LOHIER (beuzet en e wad ha prest da vervel) :

Ah ! muntret ha traitout !... Skoet on em c'halon !
Venjet, venjet ac'honan, Foukez ha Ganelon !...
(Mervel a ra ar Prinz).

GANELON (mignon da Lohier)

Gwaz a ze d'emp, en gwir ! Sethu Lohier lazet !
En em difennomp mad, pe ac'h omp holl paket.

(Dalc'hen a ra ar gann : daou floc'h d'ar Roue a goue).

FANON

Ret eo o laza holl, hep dilezet hini :
Setu war an douar dija diskaret tri !

FOUKEZ (mignon da Lohier)

Otrou an duk Beuvel, peuc'h 'ta, mar plich ganec'h,
Ehanomp an emgann, ha ni 'n em rento d'ec'h,
N'ed omp ket evid-oc'h, ni a wel er vad ze,
Rag-se 'ta, ni ho ped, lezet d'emp hon bue.

JAFFRENNOU.

AN DIRWEST

Trê-Noz ha Trê-De

I. — Fanch ar C'hoant

Dilun 'heure, e ce kaveten eun doule-
dour Fanch ar c'hoant hag e vreg, i
maro ; an dud a gred e cant meo e-
daou hag o deuz en em veuet o
kouean en dour.
(Ar gwiadenn a viz gwevr 1899).

Fanch ar C'hoant euz Kerwen nan e ket eun den-fall,
Mez e gizik en deuz evel kalz a re-all,
Da gâd mad gwin-ardant, d'ober fae war an gwin
Ha da vean, pe hall, e benn ouz ar chopin,
Fanch ar C'hoant, euz Kerwen zo eur den a galon
Kement a ya 'n e gof evel en eur penton ;
Mez ar penton, p'è leun, a chom plom ha hep skuilh
Ha Fanch n'anave kea doare 'bed 'met a ruilh.

— o —

« C'hanta 'ta, chom 'n ez ze tampoeltr koz karigel !
'Lare d'ean e vreg o krog en e 'hazel ;
Kentan gwech 'ma 'c'hi 'traou, me na zalcin ken
— Da lakat d'id, porc'hel, da ber droad war ar plên a
E oan o tout ma-un euz ar vourc'h da gouz koan,
P'lo c'bleviz gant o c'hôz 'barz eun tammik hent moan,
Terval oa 'vel eur zac'h ; an diaoul, hep leton,
'Gavje biken e doull da direi d'an ifern.
Mar oa digompex kaer, an hent ive oa lous ;
Me a gerze war-lerc'h, 'dreuz d'ar vouilhen, didrouz,
Rag c'hoant 'm oa, vit eur fars, da glevet pen-da-benn
Penôz gant an daou Yann e troje 'n abaden

— o —

« Na grogez ket 'n em c'hik, kiez, a skrive Fanch,
Na grogez ket em c'hik, pa laran, krog 'n em manch,
Peotramant fenez, pa arroufomp er gêr,
Me az lezo er porz da gludon gant ar yer. »
« Mar man kont evelhen, è te a chomo' meaz ;
Da viana 'n em gwele fenez o kouskin eaz : »
An hini goz hep mar, na oa ket o farsal,
Rag zouden e kleviz 'n em rôg dour o strimpal.
Me chomas kren 'n em zav e kreiz ar wenojen,
Dilontet ma zellou 'dreuz d'an devalijen,
Mesk, trouz ha malloziou a zave euz ar waz.
Ma dorn a oa manet kropet war ma fenn-baz,

Rag eur sonj ankeoniz a weliz o tremen
Barz 'n em spered evel tan-glaz eul luc'heden.
Gant ma c'halon spountet n' oun petra oa 'n gortoz...
Pa gleviz eur gri-forz e kreiz sioulder an noz,
Eur youc'haden hepken, mez skiltr ha damantuz,
(Yud ar blei en kichen a vije dudiuz)
Ken ma santiz 'n em c'hik hursunen ar maro
Ha war ma zeod sklaset e vlaz kri ha c'hwero.
Ma zreid dichadennet, e nijiz da zikour...
Fanch a oa o vongan e vreg gant-an en dour,
Hag e zaoz zorn skoulmet war gouzouk ar plac'h kez,
A lare 'n eur vervel : « Fenez e kouskfomp eaz. »

— o —

Fanch ar C'hoant, euz Kerwen, na oa ket eun den fall,
Mez e gizik en doa evel kalz a re-all,
Da gâd mad gwin-ardant, d'ober fae war ar gwin,
Ha bean, pa halle, e benn-ouz ar chopin.

DIR-SA-DOR.

Hostaliri ar Jistr mad

Kinniget da gement hini
'Zo en Dirwest, ha d'ar re
Na 'maeni ket ennan c'hoaz.

Eun abarde, Arnus a oa o paouez monet en e wele,
hen klanv ; Yonan he devoa kaset d'ean eur wrenaad
louzou, da zikour anean da gousket, rag Arnus nan
evoa ken klevet, eiz devez 'zo, nemet n'halle ket
kousket.

Zouden e teuz eur mervel da gomz outi, o laret d'ei e
oa deut en ti eun otro hag a felle d'ean gwelet an otro
Arnus-Laret d'ean, eme Yonan, e klanv an otro Arnus.
— N 'in ket sur, eme ar mervel, rag aoun em euz diout-
an — Aoun ? eme Yonan, hag, oc'h ober eur c'hruz d'he
diousskos, e tiskennaz da gâd an otro.

O welet anean, e tigoraz frank he daoulagad, hag e oe
dare d'ei semplan. Ar memez den e oa a oa bet breman
oa zo vîa o c'houlen lejan gant Arnus.

— Doue ! emei, an diaoul !
An diaoul a loskaz eur glemmaden.
— Tan ha kurun ! emean, an hano-ze o stokan d'am
hini en deuz pouc'het ac'honan. Diwallet da laret ken an
hano-ze keit ma vin en ho ti. Pelec'h eman Arnus ?
— En e wele, otro, hag hen klanv.

— Me ya d'hen jarean, eme an diaoul ha c'houi ive.
Laret d'ean dont d'ar c'haou.
Yonan a valec, mez krenan 're en eur zellet war he
lerc'h.

An diaoul chomet e-unan a dennas eur gontel, hag a
droc'has (kement-man 'zo gwir mad) eur pennad deuz
e lost a oa paket en fons e vrago. O frotan anean gant
e viz, an tan a grogaz ennan, hag e tiskennaz evelde d'ar
c'haou e-lerc'h e kavaz Arnus.

— De-mad, ma den, emean, rag heman e da zivezan.
Arnus a gollaz ar gomz, hag e kouez war e zoulun.
An diaoul en eur c'hoarain a dostaz e lost euz eur varik-
ken. Ar variken a loskaz eun tenn, o veui ar c'haou a dan.
An holl varikou a zailhan en eur flaminan. Pa arruz an
tan-ze gant Arnus, e savaz gant-an hag ec'h eaz en e
c'heno : e zilhâd, a oe deveit, mez e gik ne oa ket losket
a diavez : an tan a zêve anean a ziabaz o tonet er-meaz
a bep tu : benvel mad e oa euz eun daonet ; an diaoul
a grogaz en e zorn da zansal. Ar flamm zavaz en eun tol
euz traou ar c'hastel betek krech. Ar re a hallaz tec'hel
a laras o devoa klevet yudadennou spountuz o tonet euz
ar c'haou, hag e oa sonjet penôz Arnus klanv evel ma oa,
an evoa lakat an tan er c'hastel hep goul d'ean hag e oa
bet deveit. Darn a damallaz ive d'an otro a oa deut
d'abarde da welet Arnus ; mez an archerien na gavjont
roud ebet anean, ha Yonan, kollet ive, n'hallas rei kelo
bed d'e.

Deuz ar c'hastel na chomaz nemet eur bern ludo, hag, el lec'h ma oa ar c'haoc'h, eun toull doue ha du. An toull-se n'ez gallet den biskoaz na stouvan na golo anean; tud 'zo hag a lar penoù, dre-z-an, e 't Arnus d'an ifern gant an diaoul.

Sethu eno istor ar gwinn-ardant; planeden Arnus e planeden an holl everien; Arnus rostet en bev a zo eur skouer euz an everien deuet er bed-man gant ar gwinn-ardant ha rostet er bed-all gant an diaoul.

(N'ez hen).

DIR-NA-DOA.

ENOR D'AR BREUR KONSTANTIUS

Ar breur Konstantius e an bini'n euz disket ar gwellan doare da disket ar gallek da vugale-skol dre ar brezonek, hep lakaat ant da ankouat yez ar Vro. Ar breur an nevoa kaset da foar-veur Pariz (er an exposition) eun nebeut kabierou war-n-e labourou-skol gallek-brezonek, kement a blijadur 'zo bet gant an dud gwiek o lez ane ma skrifer breman en Pariz meulodion dispar en e enor. Kroaz Pariz he deuz graet eur pennad-skrid war ze ha c'hoaz eur paper-all *tu Vie Catholique* e hano. Enor d'ar breur Konstantius!

D'AR YAOUANKIZ

Da hep mad,
En pep stad,
Poan dalc'h-mad.

TON : Ar re unanet

Bean yaouank a zo brao, 've laret aliez,
Ar yaouankiz, 'gav da gals, 'zo hep tristidigez,
Ze 'zo geon, klevet anon, aman omp 'vit kat poan,
Poan hepred, poan a bep tu, en koz 'vel en bihan.

O tent war an douar-man, dalc'h-mad, c'harm ar bugel
'Vel pa omije 'teu er bed, 'vit e' honeraz, 'vit mervel;
O vervel c'harm adarre!... Ha n' 'a peuz ket gwelet
Dioujod koac'hiet an den klanv gant daerou yez glebiet?

Met ar yaouankiz 'zo pell deuz kavel ha maro,
Ners, gened, yec'hed a-leiz, pell diout-a daero;
Gant eur bern mado 'vel-se, penoz ha kat glac'har?
'Ve glac'har d'an oad-se 'met an bini en kar.

Setu peuz a ve klevet, dreist-holl en hon amzer
Hag a ra 'llez trei kein da lezen hon Zalver.
— Red eo, 'me, d'ar yaouankiz lot plijadurezo,
Ye, red med eo d'ei tremen pell dimeuz an daero!

Gaou eo ze, ken se'h e gaou, biken 'n em zislarin,
Daoust d'an niver a dud fall 'n em gavo eneb d'in,
Ar yaouankiz da welet 'vel eur vlegen 'zo flour,
Ar bleun ar c'heran 'n o c'breiz a gao eun daken dour!

Den yaouank, mes'h out kristen, zoken ma nan out ket,
Lavar d'in en gwirione, ped gwej 'peuz ket renket
Plegan da gein 'wit tenan deuz zeul da dreid piko
Piko lemm, piko kalet, sklabeet dre 'n beacho.

D'gent v'la, pa dilezez da dad, da vamm garet
'Deuz da veget, da zavet, ha koukoulz kekenet,
O! lavar d'in, da galon, ha na ve ket rannet,
Ye, rannet gant ar glac'har, ha gant ar boan speret?

Pell-pell da-bont, pa renkez 'vit chom dalc'h-mad divlam
Miret ha heul hep skwizan ali med tad ha mamm,
O lavar d'in, da galon, ha na ve ket poeriet
O sonjal en ti da dad, 'lec'h 'pa gwir evrustet?

Poan o chom fur ha kristen, o kerzat en hent mad,
Poan goude bean pec'hiet, kasi goude ebud!
O lavar d'in den yaouank, hag en n'ot ket gaouiet
Ar ganfardet a lar d'id klask plijadur hepred?

Plac'h yaouank, laret ive etre diou c'houezenaden
Hag en ve dalc'h-mad 'n ho kroez eur galonik laouen?
Me 'wel a-wejo en oabl, 'kreiz an newe-amzer,
Koumoul o kuz an heul hag o harz e sklader.

Ar bed, en gond 'ret m'oar-fad, 'zo vel eur mor riskuz,
Hevel dimeuz ar c'hlaen, preved enn-i o kuz,
O laret d'in, plac'h yaouank, hag en n'eo ket poanuz
Stourm dalc'h-mad deuz ar bed-se, deuz e becho nec'huz.

Anzavomp eta 'zo poan, ha poan ewitan holl
'Wit an den yaouank zoken, pe vo fur pe diroll,
Setu persg an iliz 'deuz hanvet an douar
N'eo ket traoien dudius, met TRAOIEN A C'HLAG' HAR.

Y. M. G.

CHAPEL SANT WELTAS (EN KARNOT)

War ribl eur roz c'hlaez ha ken sioul
Hag eur c'hornik nenv digoumoul,
Eur chapel gont a 've kavet,
Gant daouarn disanvez savet;
Uz d'an nor-dal, eur zantik-men
Uzet, ma n'eo ken 'vel eun den,
Eur zantik-men a zo lakel:
Hen eo sant Weltaz biniget.

Chapel sant Weltaz a zo koz l
Ne oar den he oad, er barroz;
Mein-benerez ar mogerioù,
Ha dero kalet an norion.
'Kora ar murion, teuron hudur
Zo gret d'e stumou dinatur,
Ha, pe ra glo, an dour a red
Deuz o genou frank-digoret.

An tour a zo mistr hag uhel:
Dishout a ra an svel,
Hag ennan daou gloe'hik bihan
Tri c'hant v'ld zo z'ou hep ehan.
Pa 'n em gav mare ar pardon,
An diou c'hoar o-diou a ziston
Hag ar belerined santel
A anvez o galy euz a bell.

Eur wech ar bla, da Wengolo,
An diabarz en em c'holo
Gant bokejou ha fien gwen
Evid pardon hag oferen.
Kac'ra pardon 'zo tro-war-zro
E'h eo ama, en hon c'horn bro;
Den na gonto a bed klevred
Sant Weltaz an neuz yac'haet.

— o —

Mez, epad ar bla, a-bend-all,
Klever an svel o yuel
Dre ar prenestrou fall serret
Ha dre an nozejer gwarriet.
Ar geouen vriz a ra he c'hud
Er solierion pell euz an dud,
Hag an askell-groch hen vouzet
Uz d'an oter a zo nezet.

C'houez ar maro 'zo er chapel,
C'houez an traou tremenet a bell:
Ken trist e tison ar pave
Hag eur c'haoc'h dinden eur meno.
Ar c'hojiri, tammik ha tam,
Gant ners ar gozni a zidam,
Hag ar sent koz, war o jijen,
A zeblant moredet o fenn...

Dre ma kerzan dre an iliz
Me glev o froual traou iskiz...
Vel nij mil teuzik dibnet
Ha gant trouz ma zreid spouronet.
Mare da vare eur c'hlemvan,
— Me gred, eun anson en poan —
Hag gwechall en holl ilizou
E touared an noblansou.

En tu deou, patrom sant Weltaz
A zo lakel war eur c'hravaz,
Eur vaz eskop zo en e zorn
Ha daou gi bihan en pep korn.
An daou gi bihan zo uzet
Ken aliez ma vent poket,
Uzet eo diouehod sant Weltaz,
Hag e zaoarn, hag e ziouskoaz.

Nag a bed remzi tud hon bro
Deuz pedet, daoulinet, eno!
Nag a bed gnon 'neuz poket
Da gorf sant Weltaz biniget!
Ken, pa 'ya war-dren ma spered
'Dreuz kemend a remziou marvet,
E spontan, o wel'd ma kredan
Chom em zao 'barz ar chapel-man!

Hag e-pad ma nij an toud meo
'Meaz e doull, ma tregren hekléo
Pevaz c'horn ar chapel serret,
Me n'gouez d'an daoulin klevred!
Ma sederaaz ar sent kost,
Ha ma weliz sant Weltaz mad
Eur mouz'hoarz en e valvennou,
Mouze'hoarz didrouz ar skeudennou!...

TALDIR.

ISTOAR SANTEL gant skeudennou, eul levr kaer
evit pewart real gant an timbjo.

AN DELEN DIR

Moulet eo levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*. Al levr-man a zo c'hoaz kaeroc'h evit an *Hirvoudou*, teg ouспен ar gwerzjou hag ar zoniou dispar a zo ennan, e kaver ive, da heuilh pep gwerz, skeudennou euz ar brava graet gant Pwintil-Merion, eur Breton, eur liver hag eur barz a Gymru, ha gant an otro Harmonic, liver en Zant-Briek.

Al levr a gousto dek real (2 fr. 50) gant an timbjo; kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTRouLEZ

An digoavenez nevez hanvet
« La parfaite » euz ti « Hignette »
eo an hini wella. Ezet eo da netaat
ha ners eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h
'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brema eun digoavenez a renk mont da welet ar « Parfaite » pe skriva evit an taolenn d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Vest ar Vekanikerien (école centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 f.
— n° 2, — 300 — 590 f.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Briac.

KROAZ AR VRETONED

KROAZ AR VRETONED
a gont
reol ar bla evit Breiz
a Bro-C'hall.
reol ha d'ho wennek
evit ar Breiz estren.

Kroaz ar Vretoned
a gont
reol ar bla evit Breiz
a Bro-C'hall.
reol ha d'ho wennek
evit ar Breiz estren.

AR BREZONNEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Purnez ar Geiz.

Dalc'hit bepred d'ho prazonek,
Yez an dud vad ha kalonek.
Yez ar feiz eo; ma vo t'rec'het,
Ouzpenn ar Vez, a vo P'c'hell
Muz.

GANT BREZONNEK EO DEUD AR FEIZ
GANT AR CALLEK EZ AIO A VREIZ.
Purnez ar Geiz.

Aluzenno bet digant hon leennerien

An otro Raoul de Saint-Meleuc . . . 10 real
Autro rener skolach Gwengamp . . . 20 lur

GOUELIO GWENGAMP

Bean 'zo breman daou vla ez euz bet savet en Mon-
oulez eur Vreuziez diwallerien Breiz hag ar Brezonek,
Gevredigez-Vreiz hec'h hano. Warlene e oa bet graet
uelio gant-i en Gwened; euid ar bla, Gwengamp eo an
uz bet an enor da vean dibabet evit an eil bodadek
ar genvreudeur.

Staget ez euz bet gant ar gouelio dre eur brezegen en
hek graet gant eur prezezer dispar, an otro Colin, en
or d'an' otro Thielmans, bet ograouer en iliz Itron
aria Wir-Zikour.

Daoust d'ean da vean bet ganet en pell-bro, an otro
hielmans a oa kalon eur gwir Vreizad en e greiz, ken en
ez gwetlet e holl vuc hag e wiegez, a oa brudet dre ar
ed holl, da enori hon Breiz-Izel. Diwar tonio Breiz-Izel
eo en euz zavet e obero kenta: Kan an diou Vreiz en
or da Vreiz-Izel ha d'he c'hoar henan Bro-Geumri, ha
an sant Erwan en enor da baeron santel ar Vretoned.
Ankoulez kristen ha breizad ec'h eo bet Thielmans en e
he hag e kave d'ean zoken ne oa ket e vicher a ograouer
er vicher ordinal pac'h eo karg eun ograouer mad rei
bozel d'ar belek ha, pa lavarien, staga diouaskel ouz
denno an iliz d'ober d'he nijal war-zu Doue. Setu
ez en euz displeget en e c'hallek braz ha flour an
trou Colin ken freaz ha ken rez ken e oa eun dudi e
daou.

An de war-lerc'h ar heure bodadek en ti-kear. An
tro mear a ro da anaout d'imp, dre eur brezegen
lavar, e tleomp dreist-holl diwall diouz ar « politik »,
g holl e strakomp kalonek hon daouarn out-an da rei da
ent ec'h omp holl a du war ze: ar politik er-meaz !
Goude-ze, an otrour Jallrennou a ra eun « diskleria »
war-benn al labourio gret gant ar Vretoned da viret
brezonek, hag an otro Vallée a ro kelou er ar striva-
nno (pe concours) savet entre holl varzed Breiz-Izel hag
an hanoio ar re ane a zo eet al lore gant-e.

Kement a blijadur o devoa an holl o welet e oa bet
niet stard gan-imp da zavel ar brezonek ken e oe
bet gant-e eun « trugarekât ispisial » d'ar genvreudeur
on. Eun itron pinvik-mor eus Bro-Skoz, a 'n em gave
dre garante evit hon brezonek a zo henvel ouz ar yez a
omzet en he bro (Breiz ha Skosed a zo eun hevelep
om-tud) a zavaz 'n hi zav hag a laraz rei d'imp 'vid
an prijou da vlc eur yalc'had vad a arc'hant: *pemp
lur*. — Pemp kant lur da c'hoñd er bla a deu l
oret ho diskouarn, harzed Breiz-Izel, ha kroget da
en ho pluen. Ar wech-man ne vo ket laret 'daly
er boan skriva en brezonek !

Da gentelia acabnoe'h lie da diskouel d'ac'h penoz
er, sed anan breman labourio ar varzed a zo bet
niet en Gwengamp.

(Da henuilh).

GWERZIOU

varzed o devoa da zhab entre skrivan moullod ar brezo-
ne zavel eur wez war d'ougen Wiklan ar barz. Eo-touez
o deuz komeret ar Brezonek da zavve o fennad-skriz,
da euz Fouennan 'neuz bet ar maout; Youen ha Janed ar
a deu da eil. Al'houeder Tregera a zo eet al lore gant-an evit
ougen Gwiklan; Erwan Menebre a zo chomet eun
nik war-lerc'h.

AR BREZOUNEK (YEZ KERNE-IZEL)

WAR DOS : *Sanctorum meritis*

Ar Brezounek hag ar feiz
A zo breur ha c'hoar e Breiz.

O brezounek, va yez, o yez mearbed karet,
Eat ken doue em c'halon ha ker stard em spered,
E pe leac'h e kaviñ komzou a-walac'h c'houek
Evit ho meuli, Brezounek... ?

Eur yez a zo labour tenn ha paduz eur wep,
Holl o deuz kalz poaniet d'e ober da viken;
Bez ez eo a eur bobl eur wir groudigez
Great ouz he lievelidigez.

Bez ez eo al levr beo e pini 'deuz laket
Istor e sonj skrivet ha d'he lignez fiziet,
Eur ster vraz, burzuduz, hag a dreuz an oajou
Evit mont heteg hon tadou.

Eur yez eo 'leac'h santel e pini 'n em gaver,
Ma pokomp, teneret, gant ene hon zud ker,
A zo maro, brudet, brema 'euz pell amzer,
Hag a vev dre o yez ker kaer !

Pebeuz dudi sonjal : « Va zadou hoz gwec'ball,
Aman, war douar Breiz, dispartit dioc'h Bro-Chall,
A gomze'r brezounek evel m'her gran birio,
E garie, her meule atao ! »

Den ebet en hor Breiz na dle, hep bout meuz,
Dianaout eo hor yez eul loden talvouduz,
Ha siouaz ! pa varvo pep Breizad a gollo
Kaera pinvidigez e vro.

Gouzoud a reer dre-holl Brezounek hag ar feiz
A hep amzer a zo breur ha c'hoar en hor Breiz !
Ken gwir eo kement-ma, ma na veler eun den
A garfe unan hep eben.

Eur brezel kriz mearbed a reer d'ar Brezounek,
Disprizet, gwall-gaset eo gant tud diaoulek;
O veza n' hellont ket dic'hrizenna ar Feiz,
A glask kas hor yez euz a Vreiz.

Tud diskiant ma'z int, laret 'deuz entreso :
« Taolomp an dismegeaz, taolomp gwel ar maro
War ar brezounek-ze a garont 'vel o Feiz,
A galon, a zo en o c'hreiz ! »

« Pa viamp en em gavel da oher dilezel
Yez koz ar Vretoned, neuze, gant an avel,
Ni 'welo o feiz kreyu 'ront kwit a-nebeudou,
Evel kiziou mad o zadou !... »

Setu aze, Breiziz, o sonj, o c'hoantegez,
Ha fellout rafe d'oc'h, dre o leiztegez,
Rei skouez d'an dud fall, trei kein d'ho Brezounek,
War digarez desk'r gallek ?..

En ho sro, Bretoned, Breiziz pennou kalet !
Laromp a bonez hor penn : « Ar Brezounek bevet !
Ni e gomzo bepred heteg heur hor maro.
Bevet ar Brezounek atao !... »

O yal dalc'homp d'hor yez, evel d'hor mell penn-baz !
Ra zeuy ar mistri-skol, 'r parrezioz war ar meaz,
Da zeksi d'o fôdret d'ar merc'hed, ar gallek,
Mez bepred dre ar Brezounek !

Allo, bugale Breiz, hag a zo desket mad,
Er c'hearion, en dachen, er foarion, er marc'had
Na ruizet ket gand mez o komz ar Brezounek,
Diskweiz ez oc'h kalonek.

Dalc'hit sonj mad atao ez eo ar Brezounek,
Eur yez evel eun all, eun tenzor talvoudek,
Deut a-dreuz kantevoju, roet d'eomp gant hon tadou,
Evel ar c'hsera 'z o madou...
Goude.

Evit kan Breiz Breiz-Izel ar priz a zigou gant Herbot, eun
diskibl euz skol brezounek Gwengamp hag a ra enor d'he vestrou.
Al'houeder-Treger hag Ab-Breiz o deuz graet ive gwerzioz
kalonek, a deu da eil.

Kan Broiz Breiz-Izel

O Breiz-Izel, hon gwir vamm-vro,
Chilaou mouez drant da vugale;
Holl 'westlomp d'el hon c'halono.
Enn-e 'kavi fe, karante:
Mar deu 'n estren da dol e droad
War hon farko, hon menao,
'Wit da zifeno ni a skuilho
'N diveza taken euz hon gwad.
Argad !

Uell a ra d'imp, munn vinniget,
E ve bepred divlamm hon gouenn;
An Herminik c'blan nan hall ket
Beza sotret gant an estren.
Koulez en Arvor hag en Argoad.
Koulez en Treger hag en Gwened,
Ar Vretoned o deuz touet
D'he difenn rag an divroad.
Argad !

Hon brezonek, yez hon zado,
Yezik Marzin ha sant Herve,
Beteg mervel ni a garo
Hag a gano gant karante.
Beteg breman, ni a car vad,
Gant meur a dud eo bet gwasket,
Met an amzer 'zo digouet
'Lech ma kouso hon c'halonad.
Argad !

Dihon eta mam-bro karet,
Gant da fe greuy ha da yez koant !
Hon c'halono 'zo intanet,
Holl'oc'h omp dare d'zo emgan.
Gwaz d'ar re a dey das-kwapit,
Rag pa vefomp re gounnaret,
Tua ha kurn l e vo gwelit,
Hag en eo gwir e krogomp mad !
Argad !

E. HERNOT.

SONIOU

Priz henlan

KIMIAD DA AOCHOU BREIZ

Va lestr, displeg e welio, ker skav hag eur goelan,
A nij, war-zu ar mor bras... O Doue pebez poan !
Dilezel (evit peget ?) bourc'h distar va c'havel,
Tad, mamm, breur, c'hoar, mignonedha va bro Breiz-Izel.

An'beol a ziskan du-hont, a-dre d'ar c'hoajou braz,
Ar vrumenn en em astenn war ar gwagennou glas,
Ne glevan ken ho kimiad, kerent roua-karet,
Mes m'ho kwel c'hoaz war an aot gant ar glac'har mantrel.

Bremask c'hoaz e klevan klec'h chapel Zant-Efflam
O tinsa an « anjelus » hag e welen va mamm,
War eur c'harrek en he za, o pedi Mamm Doue
Da ziwall he c'hrouadur, d'en sturia noz ha de.

— « Mirit, emezi, mirit ma mabik, o Gwerc'hez !
Er mor a zo gwall-draitour hag a lounk altes
En e wagennou spontuz bugale Breiz-Izel ;
M'ho ped, Mamm drugareuz, diwallit ma bugel ! »

Ma zad, e dog en e zorn hag e zellou troet
Da glask va lestr a lavar : « Evel-se ra vo gret !
Ma tistro c'hoaz Yvenik d'ar ger, Itron Vari,
Ez imp, da ze ho pardon, d'ho kwelet en ho ti ».

« Mont a rimp da bardon braz chapel ar Goz-lliz (1),
Ha d'ober an dro d'ez e prenimp eur gouriz
Gret gant ar c'hoaz ar gwenna... Ouspenn, en hoc'h enor,
E rimp kana eun ofern, rouanez an Arvor ! »

E leit-se, war ar mor braz, va lestr a nij bepred,
Du-hont a-dre d'ar c'hoajou, an beol a zo kuzet
An beglev na gas ken d'in mouez va mamm ha va zad ;
Kals re bell emaint breman, n'o gwelan mui ervad.

Tammik ha tamn, e dremwel, e welan o skeudou
O tenzi evel moged ha chetu an daerou
O sevel d'am daoulegad, founuz ha c'houerv meurbet...
Na leiz eo an disparti ! Mes kalon pa'z eo red !

Deomp, en avantur Doue, d'al leac'h ma vin galvet,
Ha greomp e peb amzer ar pezh a vo dleet !
Marteze, kent an distro, am bo bet an eurvad
Da c'houdic'ar Groaz enor d'he c'has d'am mamm, d'am zad.

Da vikans, mar gellan, ha gand skoaz an Envou,
Birviken an enebour na welo ma zeulou...
Mont war o c'hil, hon tadou biskoaz na zeskehoat ze,
Ha pa ve red d'in mervel, me a ray evel-t-e-l-l.

Ch. GWENNOU.

PRIZ KENTAN

Kimiad ar martolod Breton o vont d'ar Chin.

'Vel eur gwelan, lein an oablou,
Ma lestr e weliou digor
Zo gwentet gant an aveliou
Pell dimeuz ochou Arvor.

Dizeblant ouz an disparti,
Ar vartoloded a gân ;
O sperejou 'zo dizoursi,
Ma hini-me 'zo en poan.

Ma c'halon bsour a zo gwasket
Gant ar bec'h ar pounneran,
N'oun pe drouk enni 'zo skoet
Pa 'meuz tolet aman.

Pignet en beg ma gwern ubel,
Na zistagen ket ma zell,
Na pa vije red d'in mervel,
Diouz douarou Breiz-Izel.

Pa welan 'vel eur vogeden
O tenzi ochou Arvor,
Ma daerou taken-ha-taken
A goue goustadik er mór.

(1) Ar Goz-lliz, e parrez Planfel, leac'h pirc'hiriznach brudet
ha pleustret gant an dud a vor.

A-boan e tarz c'hoaz an douar
'Tre an dour hag ar goabren,
Kenavo Breiz, ma mamm, ma c'hoaz,
Ma c'harante da viken !

Me da gar ha n'hen gouien ket ;
Kousket en poull ma c'halon,
Ma c'harante zo dihonet
Breman ha bi kré da don.

Kenavo 'ta, reier, dero,
Kenavo treaz ha bili,
Rag hirie me a zoug kanvo
D'ac'h holl hini ha hini.

Kenavo touriou iliz koant,
Ha killic'heir lugerauz,
Glevin ket ho kleier arc'hant
O seni an Angelus.

Kenavo, ma zik balan !
Me wel duze, 'toul da zor,
Eur yamm glac'haret o ouelan
He zellou troet er mór.

Kenavo, ma bagik vihan,
Pell e vezi 'n es kourve,
Disliv ha reud en es lian
Evel eur c'horf hep ine.

Na gouskin ket nozveziou hanv,
Enn-oud evel 'n eur c'havel,
Ar wagen dindan o kanan,
Hag an avel o luskel.

Trouz ar c'hanol 'vel eur c'hurun,
Ha skrij trompilh an argad,
A deuyo bemde d'am dibun
Ha bep noz d'am luskellad.

Kenavo, Breiz, a greiz halon,
Kenavo, Breiz, a bouez pen ;
Da hano a dougin, breton,
'Vel ar groaz 'zo 'n em c'herc'hien.

Ha gant ar groaz en e vruched
Ha da hano 'n e c'heno,
Da vab na vo biken trec'het
Nemet gant dorn ar maro.

DIR-NA-DOR.

EUR PRIZ A BEMP KANT LUR

An holl gouelio kaer a zo bet en Gwengamp a zo tre-
menet breman ; ar sonj ane a dremeno ive evel sonj pep
tra ; na vano nemet ar vad o deuz gret, o tiskoue d'an
holl pegeñ karet eo c'hoaz Breiz gant eul loden euz he
bugale, o teski d'an holl karout anei ive.

Eun dra bennag a van c'hoaz kouskoude, ha kement-
man a vezo eun amors d'an holl Vretoned, da zigas ané
da sonjal ha da skrivan en brezonek.

Eun itron vad, hanvet Mosher, eur Skohez euz an
Amerik, a ginnig 'benn ar bla en gouelio Kemper eur
priz a bemp kant lur d'ar gwellan labourio gret n
brezonek.

Sonjet mad, barzed ha kanerien ha studiet ar bre-
zonek.

A gemet-man e red d'in tennan eun tammik kelen-
nadurez.

Na ve na bras na mad d'imp, Bretoned, gwelet an
estren o karout Breiz, ha ni, Bretoned, o chom dizeblant
out-i. Ar Gevredigez a zo prest da gemer hanvio kement
hini an euz bolonté vad da labourad a-du gant-i, gant
ma vo eta Breton Kalonek da larec'e, ma karo e fe, e yez
hag e vro. Skrivet eta, Bretoned, d'an otro Mard,
12, rue du Champ-de-Mars, Saint-Brieuc, ha roet d'ean
hoc'h hano hag an ugent real a zo da baean bep bla. En
emgann a zo zavet daou via 'zo evit Breiz, mui a zoudar-
ded a vo, mui a fianz hag a nerz hon devo da c'hounid.

ISTOAR SANTEL gant skeudennou, eul levr kaer
evit pevar real gant an timbjo.

KANAOUENNOU KERNE

Eul levr neve brao-dispar en brezonek penn-da-benn

Eur c'helou mad hag a rayo da gement hini a gar Breiz-
Izel hag he yez tridal o c'halon 'n o c'hreiz ! Betek-hen
e oa eur zouez hag eur vez zoken evid-omp gwelet
stalian a wel d'an holl e stalioù leotierien Breiz leorio
kaer, enn-e skeudennou tennet ha livet dispar ha , war
ar c'hein ane, pe eur patrom pe zoken eun hano touel-
luz bennag da rei da gredi e 'oa treo ha yez Breiz en
diabarz ane... ; ha, pa digoret al leorio-ze ne gaved enn-e
nemet gallek penn-da-benn. Breman e vo c'henchet penn
d'ar vaz ha tu d'ar grampeezen. Ar renk kenta, eve
m'eo dleet, a vo roet d'ar brezonek e stal al leotier euz
el lec'hio-all. 'Man eur belek mad euz Kerne, an aotr,
Jezegou, kure en Kastelin, o paouez ober moulla Kano-
rouenno an aotrou Kere, bet e berson en Kastelin hag
unan euz ar gwellan barzed en nize biskoaz delc'het euz
bluen entre e vizied. Al levr neve, moulet en Brest en
levrdi kristen an aotrou Kaigre, a zo eur pezh-labour en
gwirione, hag a ra enor d'ar voullerien ha d'al liverio
o deuz tennet ar skeudennou. Rag skeudennou a-leiz a zo
en diabarz anean kenkoull hag en diavez. Nep na ouez
ket lenn a gomero evelkent plijadur vraz o sellet ouz
paotred Kerne o tansal pe o son ar vombard war o c'hoaz
karr en eur dont en-dro euz eun eured bennag. Meur
lagad a dourassenno ive gant ar gwel hepken euz patrom
ar mousik bihan pe ar mab mac'hagnet pe ar martolod
dilezet e-kreiz ar mor ha, dreist-holl, gant patrom
hon tad santel ar Pab war vagik sant Per ha ha
hanval-beo. A-hent-all, peadra zo da c'hoazin gant
« Lez-ober », an archer a-du dalc'hamad gant e « rige-
dier » ; ha na vefet ket 'vit barz da gäd eur gridien (p
hurus) o sellet ouz ar grougaden, 'lec'h man a ispi
ar « c'hoaz denik » o kana e « zön an den krouget » a
anavect-ha brudet en Treger kenkoull hag en Kerne.

Mar geo brao ar skeudennou, ar c'homzo a zo bravou
c'hoaz. Lennet ané hag e welfet : al levr a vo kavet
brena e ti Prud'homme, 10 real ne goust ken ; eun ne
evit e dalvoudegez !

AN DELEN DIR

Moulet eo levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*
levr-man a zo c'hoaz kaeroch evit an *Hrvoudou*,
ouspen ar gwerziou hag ar zoniou dispar a zo ennan,
kaver ive, da heuilh pep gwerz, skeudennou euz ar
graet gant Pwintil-Meirion, eur Breton, eur liver hag
barz a Gymru, ha gant an otro Hamonic, liver en
Briek.

Al levr a gousto dek real (2 fr. 50) gant an timb
kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez neve ha
« La parfaite » euz ti « Hign
eo an hini wella. Ezet eo da
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-
'vit he lakaet en dro.

Nep 'neuz c'hoant da bren
digoavenez a renk mont da
ar « Parfaite » pe skriva ev
taolenno d'an AOTROU VAL
mekaniker bet disket war e
en Skol-Veur ar Vekanikerien
centrale) euz Pariz, o chom en
troulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur,
— n° 1, — 150 —
— n° 2, — 300 —

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIU HA MEIN-BA

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLEN

Imprimerie Saint-Guillaume, Saint-Brieuc

KROAZ AR VRETONED
A BOUT
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou wenek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavet e vo warn-ñ, en bra-
zont Treger, kement tra
a fell ouz hon Bro-Breiz
Izel hag ouz ha yez: hag
Ize, gwec'h an amzer, eur
gerieno bennag diwar-
benn Breiz-Franz.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnaz ar Geiz.

Date'it bepred d'ho prezontek.
Yez an dud vad ha kalonek.
Yez ar feiz eo: ma ve troc'het.
Ouspenn ar Vez, e ve Fez'holl
Muz.

GANT BREZONEK EO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK ES AIO A VREIZ
Furnaz ar Geiz.

GOUELIOU GWENGAMP

Bue ar pewar mab Emon

Ar zun diwean am euz komzet d'ac'h euz ar gwerziou
kurunet ha laret ive eur gerieno bennag diwar-benn
ar c'hant lur prijou a vo roet en Kemper da varzed
Breiz-Izel er bla a deu; ar wech-man e fell d'in komz
euz « Bue ar pewar mab Emon » a zo bet c'hoarizet da
gloza ar gouelio.

Gwaz a ze, re frank o oa an dachen evit gallout klevet
mad. Pa ne oa ket a voger a-dreg an teit da zistoni o
moeziou, p'otred Plouyan, kaer e oa d'e komz krenv ha
distag, ne oe nemet ar zellerien tostan evit klevet ane
penn-da-ben.

Setu aman en berr gomzo danvez an drajedien (al levr
en brezonek hag en gallek a vo kavet da brens evit pewar
real en ti Gwaziou, Gwengamp).

— o —

Ar c'hont Beuvet an nevoa lac'het Lohier, mab da
Charlemagn, roue Bro-C'hall. Heman a c'helv neuze d'e
arme an holl varc'heien hag ar re-man a zeot out-an, nemet
ar pewar mab Emon, nized da Veuvet.

Beuvet zo lac'het dre drubarderez gant tud ar roue ha
Renod, unan euz ar pewar mab Emon, drouk ennan a-enep
d'ar roue ha d'e dud, a zav kros entre-an ha Berthelot
niz da Charlemagn.

Renod

Hola! aman n'euz den nemet vit laza tud?
Pelec'h out, Roue Franz, kousket, pe meo, pe vud?
Mar kerez dont aman, klevi da begemet.

Emon, tad Renod

Diodet out, Renod?

Ar memz re, Berthelot ha tud ar roue ouspenn

Berthelot, niz Charlemagn

Piou gomz ken direspet
Diwar benn ar roue gallouduz euz a Frans?
Koustout ray ker d'ean eun hevelep ofans.

Renod

Bete breman, na oa nemet ar mogeriou,
Ha sethu dioukouarn da glevet ma geriou:
Laret a ran eta d'id-te, prinz Berthelot,
E tlefe ar ru-tan zevel war da ziouchod,
Ha war diouchod da yont, ha war re da holl dud,
O wel't er palez-man lazan, 'vel eul loen mud,
Eun den deit a fianz da gaout an Impalaer!

(Trey a ra 'tresek ar c'horf maro).

Ya, zellet, va zud kez, mar n'eo ket eun dra gaer;
Eun den koz eun den nobl, diwadet vel eul loue,
En toull dor, ha dre urz, ha gant tud eur Roue!
Mad! d'ec'h holl a laran penoz ar roue-ze
Na verit ket zoken da zougen eur c'hleze.

Berthelot

Skwiz oun euz da glevet, ha va dir en deuz hast
Da zigas da stripou da yena, mab ar c'hast!

Renod

An dro-man eo re hir da deod, prinz milliget:
O trouk-komz euz va mamm da setanz 'teuz douget.
(Laza ra 'nean gant eun taol dorn).

Holl dud ar Roue a c'hop, hag a den o c'hleze-er
D'an armoù! d'an armoù! laret eo Berthelot!
Zailhomp holl a-unan war e-vuntrer Renod!

Renod (hep finval, kroazel gant-an e zlouevrec'h)

Kenta hini dosta d'in-me zo den maro:
Charlez 'n evo brezel ganemp-ni pa garo!
Mes piou a zeu aze?

Moji (en eur dont war an teatr a-daol)

Me, da genderv Moji,
'M euz klevet war ma hent eur c'helou meurbed kri:

Va zud paour zo aman, lazet gant traitourien!
Daolon gwad a skuilho prestik e vuntrierien;
Hogen, na fell ket d'in e vefe labret
E wad glan mesk an haw a red 'n ho kwazied:
Evit hirie, e gorf karet na c'houlas ken;
Peuc'h ha zioulder a vank d'am c'heul ha d'am anken.
Va zud a zeny ganin, dont d'am c'heuz neb am c'har,
Ha malloz da gement zo kirriek d'am glac'har!

Renod

Me c'heulio da roujon, fors pelec'h dre ar bed:
An drubarderez-man a gonsto ker meurbed.

Richard, Colchard hag Alard

(O sikour Renod ha Moji da zaval korf Beuvet)

Ni roy ganec'h ho-taou bec'h d'ar gigerien lonz!
(Kwit ac'h eont gant korf Beuvet).

Eur wech Berthelot niz ar roue lac'het gant Renod setu
ar brezel dichadennet entre Charlemagn hag ar pewar
mab Emon, a du gant-e Moji, mab Beuvet, eur p'otr a
vil-vicher, eun tammik sorser anean, gant e varc'h
Boyard hag e gleze Flamberje, roet gant-an da Renod.
Sed aman histor ar marc'h hag ar c'hleze burzuduz.

Moji

Hogen p'oa o tistrey deus skol an Abati,
E kaviz war ma hent eur j'ant dipret mad,
P'hini 'vel ma gwelaz 'n em lakaz d'am goadad:
Da eun den evel-t-an hag a oa hep e bar,
Me 'oa 'met eur c'hornek! eun tamm koz preon douar!
Eur c'hoezaden-vue, eur sköten, eur skrilh-vorn!
A dolche pemp kant leo hepken gant eun taol dorn!
Skwiz braz diouz e glevet, ha drouk ennan da vad,
Me c'haez d'ezan raktal da eur gan troad-euz-troad:
Dre nerz Garbatari me 'bar e well-daolion,
Ha skö eun taol marvel en-kreiz e vouzellon,
Ma koesz d'an douar en eur c'houlas pardon,
Hag em mije, 'mezan, digant-an 'vit ranson,
Boyard! ar marc'h terrubl, kaera marc'h 'zo er bed,
Hag a vo da viken war an douar gwelet,
Zo krenv evel ar mor, buban 'vel an avel,
Sentuz, doujet d'e vestr, na oufet kavet well!
Flamberje! e gleze a rod 'n ive,
Vit sikour anezan da zont c'hoaz en bue:
He loanien, emezan, deud eon deuz an ifern,
Soubet gant Vulkan koz er goad hag en tan spenn,
He doa ar gwir galloud, 'bars entre pep daouarn,
Da droc'ha hep terri an dir hag an houarn!
Unan deuz va zroyou, ma oe raktal yac'haed!
Setu, va c'hendivi, war eon an taol ampard
Dre hini em euz bet Flamberje ha Boyard,
'Meuz roet d'ec'h Renod demuez a galon vad
P'ho peuz va zikouret da venj maro va zad!

— o —

D'an eil arvest e welomp ar pewar mab Emon o 'n em
difean ouz tud ar Roue en o c'hastel Rochefort. Renod
a ro eur gaer a gentel d'e dad Emon, a heuilhe Charle-
magn a eneb d'e vugale, war digare en nevoa touet hen
ober war levr an Aviel.

Renod

Levr kaer an Aviel nan eo ket gret da ze,
A lar d'ec'h, er c'hontrol, karout ho pugele:
Paganet ha tud gwec, savet barz er c'hoajou,
Hep kavet levr Doue, 'gar o bugaligon.
Ma na gomerit zkouer, va zad, demuez an dud,
Sellit da vibana demuez al loenet mud;
An heuzusa out-e, pep hini en e stad,
O deuz holl karante atao evit e goad,
A ro d'o re viban bepret harp ha skoazel
El lec'h c'hwi na gleskit met ober d'e brezel!
Ne oa ket a-walc'h d'ec'h hon beza dinac'het,
E lamet diganeomp hon lod 'vel bastardet;
E klaskit c'hoaz ouspenn an tu dont d'hon laza!
Va zad, ret pe kollet ho skiant er wech-ma!

— o —

D'an trede arvest ar pewar mab Emon a ro dorn d'ar
roue Yon, en Bourdel, da argas ar Sarasined; Klarea,

merc'h da Yon, a zimez gant Renod hag ne weler dre-
holl nemet ar peuc'h hag a levenez; pa deu traitourien
da veska treo ha da werza ar pewar mab Emon d'ar
roue Charlez er blien Vocouleurs.

Ar pewar breur

Deomp c'hoaz gant stad da Vontoban,
Pell deuz an drubilh hag ar loan,
Ha kanomp stard diboez hor penn:
Mez d'an dud traitour da viken!

Ar re all

Mez da Charlez ha da Yon,
Rouane losk ha digalon,
Da veza kaset pewar breur,
Eneb daou c'hant da Vocouleur!

Ar pewar breur

Dre c'hras Doue, 'meump darbaret
Demeuz an daou-c'hant den armet,
Hag en despet d'an traitourien,
Ni eruo er gear laouen!

Ar re all

Al lore 'zo deud gant pewar,
Deuz eur gan divent ha dispar!
Da Charlez pebeuz troast-fri!
Disket vo d'ober truchuri!

Holl en eur voez

Harao! d'an dud fall ha digar,
A lak brezel war an douar!
Bue-hir d'an dud a galon
A gas ar bed en hent gwirion!

— o —

D'ar pevare arvest e weler eur redadec kezek a zo bet
savet en Paris gant ar roue; Renod ha Moji a c'hone ar
priz gant Boyard a zo bet livet en gwen 'vit miret out-an
da vean anaveet. Goude-ze Moji, gant eun töl-subtilite,
a gas gant-an kurunen ha baz ar roue hag ar roue
hen e-unan.

D'ar pempad arvest eur c'hourennaded entre Roland,
niz Charlemagn, ha Renod ha, 'ben ar fin, red-holl eo d'ar
roue, daoust d'e benn kalet, plega hag ober ar peuc'h.

Charlemagn

Ar pez zo bet zo bet; zavit milien Emon.

(Zaval a reont)

Dre zousder ha dre nerz hoc'h euz trec'het warn-on;
Dleet eo d'in anzar va c'höil heb keuz na poan,
P'an euz, da vibana, 'n em drec'het va-unan.
Breman, c'heomp da di ho mamm, da di ho tad,
Kalon an daou re goz a drido gant ar stad;
Goude, teufoc'h ganin da veva em falez,
Vit töl sked hag enor war va touantelez.

Sed aze, leannerien ger, eur skeud hepken euz en dra-
jedien-man a zo dispar en gwirione, hag a ra ar brasa
enor da böted Plouyan o deuz c'hoarizet anei ken reiz,
d'ar skrivagrierien; an otrone Garrek ha Rolland o deuz
savet anei diwar ar leonien koz, hag ive d'hon bro Breiz-
Izel a-bez, pa c'hö bet graet al labour en brezonek pen-
da-benn.

ISTOAR SANTEL gant skeudennad, eul levr kaer
evit pewar real gant an timbro.

AROK BEPRED!

WAR DON : An Duzunel

Kinniget d'ar barz Abherve.

Me em eus liez a wech klevet tud o laret
E vije hon bro, hon yez hep dale diskaret,
E teuchemp, ni Bretoned, da zilezel kizio
A zo gwrietet 'n hon c'hreiz aboue keit amzer zo.

Bet e oe eur c'houlz siouaz l hag e vije kredet
E tenche o c'haoz da wir 'pez a garchent gwelet :
Tud fall 'o devoa touet kas hon Bro ger da goll
A boanie hep flash evit dond a benn euz o zaol.

Na vije klevet dre-holl, a bez tu e troer,
Nemert drouk-komz diout-i ha deus hon yez hon kaer ;
Er skolio, er journalio, dre sonio didalve,
En pep feson 'c'hessant lakad 'n dispriiz warn-e,

An holl Vretoned a oa mantret gant ar glac'har
'Welet ar gwall-erurio c'hent da daol war o douar ;
Pedi 'rejoint kalonek o sent koz ken brudet
Da zoned d'o skoazeli 'rok e vijent kollet.

Ar re-man 'welaz pegen braz e oa o anken
Ha gant nerz 'pedchont Doue da zoned d'o souten :
Ha Doue na c'houlzaz ket lezel teurel a blad
Breiz, 'devoa roet d'ean servijerien ken mad.

Lakad a raez da sevel enn-i tud kalonek
A zifennas hep skwizan, o fe, ar Brezonek ;
A ziskouez pegen fall 'oa rei taol ar maro
D'eur vro ken kaer en he yez, ken kaer 'n he c'hizio.

Enor d'el Dre o labour o deus he hadsavet
Hag en lizerenno aour e kle bean skrivet
O hanotio e-bars levr a anaoudegez
'Zo 'n kalon pep Breizad 'n eus 'vit e vro karantez.

Evit he hadsevel kren e zo c'hoas kalz d'ober,
Met goet e vazo gant gras Doue ha gant amzer,
Mar 'n em unanfomp holl, rak unvaniez 'ra nerz,
Ha hep-i, lar ar re goz, n' haller ket ober berz.

LAOUIC.

MARC'HARIT FULUP

Ar pez an euz plijet ar muian d'in ha da galz a re-all
e-barz gouelio Gwengamp, eo an enor gret d'ar ganerien
brezonek, d'ar ganerien gwerziou koz a ye gwechall euz
an eil ti d'egile da labourad, ha dreist-holl, da ganan.
Ar ganerien baour-ze, tud aliez euz ar renk izelan,
paeroc'h evit ar merer bihan, a zo bet laket el lec'h
kentan e-kerz gouelio Gwengamp. Breiz an amzer dre-
menet a zo bet enoret en, rag Marc'harit Fulup, ar
ganerez kaer, he deuz miret gant an niver a werziou
koz hag a rimastellou a zo en he fenn, eul loden gaer
euz spered, kizio hag ine laouen hon zado koz.

Abalamour da ze, e zo bet gret d'ei kement a enor :
kanet he deuz en « Tavarz brezonek » dirag euz niver
a dad gwiziek euz pep koste a Vreiz hag a belloc'h
c'hoaz. Skrivagnerien euz ar gazetennou brudet an
Pariz, an « Débats », ar « Petit Journal », ar « Soleil », etc. o
deuz goulennet gant-i dosero he bue evit o skrivan pen-
da-benn en o gazetennou.

Euz itron pinvik braz euz an Amerik he deuz c'hoan-
taet ive klevet anei o kanan, ha, goude-ze, kavet he skunden,
a zo bet tennet gant-i en ti eur photograph en Gwen-
gamp hag a vo lakel gant an istor euz bue Marc'harit en
gazetennou New-York en Amerik hag en Paris.

An holl enoriou-ze, evel am euz lavaret, n'int ket
hepken evit Marc'harit Fulup, mez evit Breiz-Izel da
gentan, he c'hanaouennou hag he gwerziou, evit ar bobl a
ganerien a veve, gwechall en hon mesk hag a ya siouaz l
da goll ; evit an dud an disteran, pa o defe en o c'hreiz
euz tamm euz ine Breiz-Izel ; evit Marc'harit Fulup, he
deuz miret ken mad an tenzor gwestlet d'ei gant he

mammigo-koz, hag a oar e zisklerian ken brao ha ken
reiz, a-walc'h evit trec'hi war an holl ganerien gallek.

N'e ket a-boan displegan aman war he hed, bue Mar-
c'harit Fulup ; ar gazetennou gallek o deuz komzet diout-
i. Dsoust da ze, e fell d'im laret eur gir bennag 'vit
na chomfomp ket war o lere'h. An holl a oar breman
penoz Marc'harit a zo ginidik euz Plunet, elec'h eman
c'hoaz o chom, penoz he deuz desket he gwerziou (ous-
pen daou c'hant) gant he mamm a oa neerez, ha penoz
e vev breman oc'h ober pirc'hirinachou da zantez Anna
Wened, hag o kanan. Oajet eo a 63 vla, ha dsoust da ze,
eo gwet c'hoaz da 'n em vevan hec'h unan ha da vevan
he den a zo notet war e vele. An holl a oar ive penoz eo
hi he devoa kanet d'ar barz braz an Uchel, euz Plouaret,
an darn vuian euz ar zoniou a zo bet kurunet en Paris
en 1868.

Marc'harit Fulup he deuz dastumet wardro 50 lur en
Gouelio Gwengamp ; 'benn ar bla e vo roet d'ei, mar
galler, eur pris a enor, en Kemper, ha da gement hini,
pôtr pe blaeh, a vo awalc'h da c'hoari gant-i.

Kanet 'ta, kanerien baour a Vreiz-Izel ; ho kân hak ho
soniou koz a zo eur brezegenn hag eur skouer vad a
hadsav adarre warzu trec'hi hon bro, toniou, gwerziou
hag istoriou, spered ha kalon ar Vretoned.

DIR-NA-DOR.

Aboue ma e bet skrivet ar pennad mad, eul levrik ar c'haera
zo bet moulet en ti Guyon, Sant-Briek, enn-an ar re vella
euz sonio Marc'harit Fulup, gant an toniou. Goulen al levri-
ze en ti kement leorier a Vreiz-Izel.

Ar son-man a vije bet loreet, sur (mad, en Gwengamp ma
vije bet arru euz tammik abretoc'h ; neuz forz e gwel e divezad
evit hep ket), ober a ray plijadur d'hon lennerien.

KIMMAD AR MARTOLOD YAOUANK

WAR AN TON KEUMRAEG : Bugellio y gwynnydd gwynn

Kenavo, o ma bro Breiz l...
An daero 'so 'm daoulagad
Ha ma c'halon a ran 'n em c'hreiz
O sonjal c'han d'ho kwitad l
Med ma renkan ho tilezel
Ho sonj a vo beteg mervel
'N em c'hason, o ma bro garet
Ha biken na vo lemet.

Kenavo, aoc'h ken kaer
Dornet gant ar gwagenno,
'Pad ma yaouankiz dibreder,
E oac'h lec'h ma c'hoario ;
Breman me a ya d'ho kwitad
En despet d'am gwel-galonad,
Evit rei sikour d'am c'herent
'Deus poaniet 'vidon kement.

O l trezek d'ac'h me asten
Ma divrec'h, o aoc'h ker,
Ha mar gellfen, prim e nijfen
Daved-oc'h a dreuz d'an aer.
Med allaz l ret eo chom aman
Da hirvoudi ha da ouelan
En eur zelc'hen bepred ma zell
Warnoc'h o teuzi 'n dremwel.

O lestrig bihan, dousa
Da redek war ar wagen,
Te, avel, paouez da c'houeza
Ken krenv en e walio gwenn,
'Vit ma welin c'hoas eur pennad
An aoc'h ken ker d'ar Breizad,
Tour ar chapel goz hag ar groaz
A sav du-hont en oabl glaz.

Med bepred e telc'h pellad,
Rec'hel an aod a ziskan...
An oabl, an dour 'den da 'n em gâd,
Siouaz d'in l n'o gwelin ken...
O n' em eus ken nerz da ouelan
D'am bro, d'am c'herent a gollan...
Gant keun d'ê me 'renko mervel
Du-hont barz ar brolio pell.

Histor ar Mene Bre

Ar chapel goz. Euz wa dindan an douar. An oferen drantel.

Pa deu an avel fall da c'houean en mixiou fall
gouanv, n' e ket fero bean war Vre. Evit-se, m' 'oar
ec'h eo bet lezet mogerio ar chapel ken izel evel
int. Pevar zroatat hanter pe bemp d'ar muan a zo en
barven an doen hag al leur. En dro da bemzek troid
ledander war dregont a hed, tour hag all, sed aze
ha doare ti koz an otro sant Herve.

Barz ar chapel ez euz euz aoter viban dister. Tud koz
vro a lare e oa dindan korn an aoter-ze eur feunteun
meurbet. Gwech-all, emê, e oa bet losket er feunteun
euz wa goude staga eul las sei ru ouz he c'herc'hen. Kaer
he devoa an evn-ze an tu d'en em zila dre dindan
douar betek porz-mor Lannuon.

Kalz a dud a grede, gant-se, e oa kleuz ar mene
leun a dour. Gwelet em euz an aoter diblas ha n' em
gwelet alberz ebet a feunteun.

A-wechou e klevet komz en Breiz-Izel euz tud
hag a distro war an douar da spontan o c'hennoiz. Da
anê a zo evel chas pe loened-all, darn a ve en gwetur
tan pere ve gwelet, en noz, o tremen dre ar c'heriadenn
pe glevet, a-wechou-all, o tremen en tel ho kichen
bean zoken gwelet. Peurvuan, kreden an dud war ar
man a ve e vent maro en eur stad fall. E renk
eur belek bennag ober war o zro 'vit kaout ar pen
diout-e.

Heman a dle em rentan en eur chapel pell de
tier, rag treo spontuz a gle c'hoarveut en-pad an noz.

Da hanter-noz e ve lavaret euz oferen drantel, evit
pec'her en poan. An oferen-ze a ve lavaret a-zous
laret eo en eur staga gant-i dre ar fin. Goude an ofe
ar belek a deu er-mez euz ar chapel evit dibab
lec'h da gelc'ha enn-an an ine en poan.

Eul loden douar, rond hag a vent d'eur c'hlerc'h
ken a ve merket peurvuan d'an ine poaniet ; ac'h
gleo ket mont keit ha ma vo eun den beo war an douar
meaz, an avel-foll na ehan da c'houean, ar c'hurun
strakan, an dour-bil da gouean.

En-pad an holl oferenno-mañ, an diaoulou a ve
meaz, an avel-foll na ehan da c'houean, ar c'hurun
strakan, an dour-bil da gouean.

Chapel-Vre, herve tud ar vro, he deuz servij
viskoaz d'ober ze. Nebent a veleyen, a laront c'ha
deuz ar galloud da ober ar sort oferenno.

(Da heuilh).

EUR MIGNON

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTRouLEZ

An digoavenez ne
« La parfaite » euz ti « Hig
eo an hini wella. Ezet eo da
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo
'vit he lakaet en dro.

Nep 'neuz c'hoant da bro
digoavenez a renk mont d
ar « Parfaite » pe skriva
tsolenno d'an AOTROU VA
mekaniker bet disket war
en Skol-Veur ar Vekanikerie
centrale) euz Pariz, o chom
troulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur
— n° 1, — 150 —
— n° 2, — 300 —

ERWAN HERNON

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOL

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieux

KROAZ AR VRETONED
a goul :
10 real ar ille evit Breiz
ha Bro-C'Hall.
20 real ha daou wanoek
avit ar Broiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavet e vo war-tel, an bre
zouek Treger, komant tra
a well out hon Bro Breiz-
led hag our he yez; hag
ive gwech an aozet, our
grienna lannag diwar-
leze Breiz-Treger.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAZ EN BREIZ.
Furmes ar Geiz.

Dale'ñit bepred d'ho prasonek.
Yez ar feiz eo; ma vo tre'het,
Yez an dud vad ha kalonok.
Ouspenn ar Vez, e vo Pev'het!
Muz.

GANT BREZONKE KO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK KE AIO A VREIZ
Furmes ar Geiz.

PARDON LOMIKEL EN TREAZ

En eur dizrei da Zant-Briek evit hadkregi adarre gant Kroaz ar Vretoned, sethu aman ar pezh a gavan, digaset pemzek de zo i embann pardon Lomikel-an-Treaz.

— o —

« En Lomikel-an-Treaz, vat, vo eur pardon er bloa-man. An aotrou Lucas pehini zo ono person, a ra pep bloa gwelion kaer da Zant-Mikel, mez biskoaz n'an efoa gret an treo 'vel e raio ane 'vit ar bloa.

An ofern vo kanet gant tud disket mad en ijin ar ganeri. An aotrou Kerzilin, pehini zo eur skrivagner braz hek eur musiker gwiziek a dalc'ho an ogro. An iliz vo tellet evel n'eo ket bet c'hoaz biskoaz bete vremen. Bea vo dreist holl diou vanniell neve dez ar c'haera, en pep tu d'an oter, hini Breiz-Izel hag hini Bro-C'Hall, douget gant daou den a galon.

Mez n'eo ket klozet al lidon evel-ze. War al lez-ger vo zavet eun dol-tear evit ar Varzed hag ar ganerien gwiziek, pere vo gwelet 'vit ar veach kenta en Lomikel. D'an aotrou Lucas deuo an enor da vean destmet an dud alonok-ze pere zo karget a garantez 'vit ho Bro ha dare vit rei plijadur ha skouer vad d'ho c'henvroiz.

Er pardonioz koz, ar ganerien vije lakaet en enor vraz, mez aboue eun nebeut bloaveziou na welet kaner brezonek ebed ken. Na glevet nemet kanerien gallek fall. Er ru eo poent d'ar c'hiz distroi war ar gwerziou hag ar soniou brezonek. Ac'hanta, en Lomikel-an-Treaz, ar zul vengolo, vo klevet ar Barzed hag ar ganerien-man : Jaffrennou, Erwan Verthou, Ar Berre, Kerangoue, Lajat, re-all c'hoaz, marteze.

Deut ta, ma zud vad, mar man 'n ho kalon karantez Pro. Gallout refet dond d'ar zadorn da noz da welet an stad, rak en Lomikel e kavfet gwelso ha friko, pezh a refet, ebars hostalari al Leon-Aour, ti Jakez Guegou, c'higiner-mestr, mar zo, m'hen lavar d'ac'h. Lardet potioiu-ler war benn Gour-Mikel; hag araok ! »

— o —

« E eta, daoust na 'm oa ket klevet komz ouz an holl bloa gaer-man, a lardas ma botou lér hag a gerzas warzu Mikel.

An tam divezad e chomiz, ha n'aruz nemet d'ar zul, an evit an oferen bred; toull dor an iliz e renkiz ar gwerziou; mez ar pezh a gleviz hag a weliz ac'hane a reaz ar gwerziou e oa c'hoaz kaeroc'h an treo evit na oe laret.

« Er bobl a dud dastumet en pep korn an iliz; endro d'an ar Varzed breton gant o gwiskamanchou a bep liou, ar gwerziou evel re ar betek o oferenan, eur muzik hag eur c'han du-er. An iliz gant e filerou-men pounner, stag 'ouzan douar ar gwerziou kaled da harz ouz an avel mor, an iliz pen-da-er lédet gant blunioù ha bannieloù; dibot e gwelet er gwerziou all ebart seurt parrouzioù bian. Ar pardoner, an U. V. ar person Lanen, a savaz er gador goude an aveli.

« Er freaz ha skler a deu betek d'in-me, hag a intenkerien en em gav evuruz o tonet da veuli er gwerziou Mikel ouz an ôter hag er gador elec'h ma hen devoa gwechall pa oa person en Lomikel.

« Eo achu an oferen, an dud en em vod war al lez-ger, evel e vo zavet eun teatr war bemp bariken. Eno an holl Varzed breton, deut o zro da brezek ha bannieloù. Ewan Berthou, Jaffrennou, Lajat, de Keranen, Herbot, a bigu, tro-ha-tro war benn ar variz, a gan pep hini e zon : digemeret mad eo soniou an holl, rag bean int moueziou a Vreiz; gwech eun amzer dremenet, hag a ra d'ar re goz zavel o gwech eun testeni a garante d'ar Vro, hag a dalc'ho galono; gwech all, evit laouenad, eur rimastel eur goz koz bennag dastumet korn en oaled.

« Er plijadur eo zellet ha chilaou; ankouet eo mern er chopin, ha koulskoude, gonet hon deuz holl ar gwerziou hag egile; pa n'eo zonet ar c'hreiz-te ha bannieloù, kenavo e berr ha deomp da bred.

— o —

« Lomikel, an otro Lucas, an euz pedet ar Varzed dastumet endro d'eo d'ol. Et eo en pep korn ar Vro

ar vrud euz an digemer enoruz hen deuz gret d'e; red eo ive e vije kaset dre holl trugare ar Varzed, an drugare o deuz laret d'ean o savet o gweren d'eo yec'hed, de ar pardon, hag o vo hadlaret gant-e en pep lec'h.

Rag hen a roaz d'e eun dorn karantez da zavel eun ti, ti ar gan, ti ar soniou hag ar gwerziou, elec'h ma tevio ar Vretoned da glevet en yez braoan ar re goz, kanan menlodi o bro ha deski bean gwir Vretoned.

« Ti Kanri Breiz » sethu bean gwer Vretoned. Ar Varzed hen dougo war o diouoska a-dreuz d'ar pardonioz evel gwir galon Breiz o vonet 'tousez he bugale.

— o —

Goude mern, ar Varzed a gan adarre, ha goude ar gouspero, daoust d'ar glao, ar gwerziou, ar soniou a ya bepred endro. Aboue keit amzer na oe gwelet na klevet kement-all! Aboue keit amzer ar Vretoned paour evel bugale mezek, n'o devoa ket kredet zavel eun lagad warzu Breiz-Izel, o mamm. Mez hirie ma eo hadleket d'ei he c'hurunen, eur blijadur eo e gwelet : eun dudi eo e chilaou o c'hoarzin, o kanan ken skilr he mouez, ken flour he c'homz, ken c'houek he yez. Re verr an amzer a dremenet gant-i.

Da bemp eur e kaner c'hoaz; mez ar glao a gresk; tostet a ra ive koulz an disparti. Kenavo a laran da Lomikel ha da Lomikeliz, an despet 'n em c'halon, rag berr e an amzer pa ouier ober diout-an eur seurt impli, re verr ar seurt pardonioz.

DIR-NA-DOR.

JANNED

Sôn

Pa iez Janned e kear n'ed oa nemet koefou,
Mes, evit heul ar c'hiz, e kemeras tokou.

Gant Janned ken nebeut n'oa nemet eul losten,
Kemeret a reaz diou : ruz unan, eben gwen.

He c'herc'h en a oa ken eaz a zindan he zae c'hlouan :
En em c'hwaskel a reaz evit kaout kerc'h en voad.

Ne ouie nemet he iez, nemet kana gwerziou,
En eur gallek divez e kan brema soniou.

Klevet a rea hep sul, oferen, gousperou,
Hogen ar zul breman zo roet d'an ebatou.

Yan, ne dalv mui gouela Janned, da zouzik koant,
Rag e kear-veur Pariz e kav goazed, dre gant.

Mes hep dale 'weli Janned war hor meziou,
Roufennet 'raok an oad ha goloet a droulhou!

PER PRONOST

ISTOR BREIZ

Mar eo nebeut anavezet istor Breiz-Izel aboue an amzer goz, istor he yez, ar brezonek, a zo nebeutoc'h c'hoaz.

Mez startoc'h e talc'her d'eun dra pa anavez ar dalvoudegez anean. A vremen eta e vo skrivet aman istor ar brezonek en hon bro; da bep hini d'e lenn ha d'e zeski d'e dud ha d'e vugale.

— o —

Hon zado koz o tec'hel euz a Vreiz-Veur arog ar Saizon, digasas gant-e ar brezonek wardro ar bemped kantved goude donedigez hon Zalver. Hep dale ar brezo-

nek a oe mestr en Arvor, ha d'an dekved kantved e oa komzet ebart en seiz eskopti hag en eul loden vraz eskopti Naoned.

Eskoptio Breiz na oant ket neuze ken ledan hag ar re zo breman. Bean oa nao eskopti en Breiz.

En Zant-Briek e oa daou, Treger ha Zant-Briek.

En Kemper e oa daou, Leon ha Kerne.

En Gwened e oa unan.

En Naoned, unan.

En Roazon e oa tri, Dol, Roazon ha Zant-Malo.

Ar brezonek e oa komzet eta en eskoptio Kerne, Leon, Treger, Sant-Briek, Gwened, Zant-Malo, Dol, hag en eul loden vad euz hini Naoned. Na oa divrezonok d'ar c'houz-ze en Breiz nemet an drederen deuz an archeskopti Roazon a-vremen, hag an hanter a hini Naoned. Nag a goll en deuz gret aboue ar brezonek!

Abalamour da ze, darn a zo hag a lar penoz ar brezonek a ya bepred war dren hag e vo tolet er mor hep dale. Kement-ze a zo gaou war gaou, Rag, ar brezonek nan euz ket kollet tam ha tam, dre hira amzer, e c'haloud war douarou Naoned, Zant-Briek, Dol ha Zant-Malo; en eun tol en euz souzet a-dren, hag aboue eo chomet hep flach tam.

Penoz e oe argaset ar brezonek betek ar bonnou elec'h eman breman? Sethu aman petra a respont an dud gwiziek.

En Breiz-Izel, d'an dekved kantved, e oa komzet tri yez, unan ouspenn eta evit breman : ar brezonek, ar gallek koz hag ar latin. Ar brezonek an evia trec'het a-bell war an daou all. Mez sethu an Normaned (evel hon deuz laret) a denaz en Breiz evel bleidi da laz an dao d'ha d'ha : loden vraz euz ar Vretoned a dec'has en o rog en Bro-C'Hall. Pa argasas d'eo Alan Barvtort an Normaned, douaro Breiz, dreist-holl en tu Bro-C'Hall, a oe hep tud. Alon a ginnigas gwirioù bras d'ar C'hallowed a deuje da chom en-ñ. Kiz a denaz hag e zigasas gant-e ar gallek. Ar Vretoned euz o zu, ise gant-e 'n em veskan gant ar C'hallowed-ze, a dec'has warzu ar c'huz-heol, trezek Brest, hag evelse, Breiz-Izel en em gevas evel eman breman, lodennet etre daou hanter, unan gall hag eun all breton.

Divezatoc'h, an duked a Vreiz a denaz aoun d'e dirag an disparti-ze a yec' bende war wasad, hag oa gwest da lakat brezel en Breiz : evid gwellaed an drouk a zave etre an daou bobl, e tigasjont Bretoned mesk ar C'hallowed; henvel ouz eur gouell mad, ar re-man a lakas en kalon ar C'hallowed karante o bro neve Breiz-Izel, hag an daou rann en em stagas en eur pezh hepken. Na oa nemet ar brezonek ha n'hallas ket hadkregi.

Sethu eno, herve an dud ar gwiekian, perag na gomzer ket a vrezonok en Breiz pen-da-ben. Benn ar zun-all e komzomp dimeuz ar gwerziou, hag ar soniou bet skrivet en brezonek en amzerioz koz.

BREIZ BREIZ.

AR GOZEN

Tabouliner, krog 'n ez tiou vaz
Ha sko stank war da groc'h en kraz.

Youc'h a bouez da benn ha sko c'houek
Da lakat ar bobl da redek.

Ma klevo betek ar bouzar,
Betek ar re varv en douar,

Ar sonjezon 'zo deut 'n em fenn,
Hag a larin did kren ha kren,

— o —

Me 'm euz intantet eul labour
Ha na vo ket gret hep sikour :

Lakat ar zoc'h 'n eur goz kozen
Ken kaled ha men he c'herc'h en.

Eur park a zo tri c'hant via 'zo
O vagan spenn ha drok louzo.

Dre hurr amzer ar gozen baour
'Zo deut henvel ouz eun den laour :

'Ve ken gwelet an douar bé
Dindan ar vein hag ar yeod goue ;

Krignet é betek an eskera
Gant amprefaned bern war vern ;

War he chouk drez a vodennou,
'Vel eur gwiskamant druilhennou.

— o —

Kouls'ou te breman tri c'hant via
Er perk-man e savas bara :

Bara gwioiz ha bara du,
Ha goude 'savaz blenniou ru.

Er man kant via c'hoaz hag ouspenn,
E vagaz bruk ha lann melen ;

Ha gant e vleunio ar park mad,
An evoa c'hoaz stum eur Breizad

— o —

Allaz ! tud divade, tud kri
E flastras gant mein 'vel c'hoari,

A hadas spenn 'n pep planchonon
Da vongan yeod glaz hag ed gwenn ;

A zistouvaz a ratoz kaer
Ma fark d'an holl 'vel eul leur-gér

— o —

Mez ma fark a zo bepred d'in !
Ra skampo 'r laeron, pa gomzin.

Touet am euz e teuje c'hoaz
Ken ya'h ha ken dru ha biskoaz :

Toc'hado barvek ha blennion
Bec'h an irvi, bec'h ar c'hleuniou.

Arsa 'ta, ma mignon, sko stenn,
D'ober ma embann pen-da-ben.

Yonc'h ha sko betek vi tazen,
Ds zigas tud d'am c'hoz kozen.

Ma 'm ho potred vad berr ha berr
Da klantan 'r zoc'h 'n he c'hroc'hen ler

D'ober c'hoaz, gant zikour Doue,
Deuz ar c'hoz park eur park neve.

DIR-NA-DOR.

EUL LEVRIK NEVE

TER ZON

Gant Marc'harit Fulup

HA SONIOU KURUNET EN GWENGAMP

Ar musik gant ar c'homjou

En gwerz an ti Guyon, ru ar Préfecture, Zant-Briek.

Priz. 12 kwennek

Kentoc'h evit laret ha hadlaret d'ac'h eo brao al levrik-
man, sethu eur zon tennet diout-an, da rei da danvad da
bep-hini.

SON AR MEWIER

'N han da Doue, ma mignonned,
Pa vis-me klav deut d'am gweled ;
O drei, drei, drei,
Keun ho po d'in-me mar marwen.

'N hanv da Doue, maro pa via,
M'ho ped, sonet ket ar c'hiaz d'in,
O drei, drei, drei,
M'ho ped, sonet ket ar c'hiaz d'in.

Ar gwerenno hag ar pinto,
'Re-zoigo d'in a zono,
O drei, drei, drei,
'Re-zoigo d'in a zono.

'N han da Doue, ma mignonned,
Pa vin-me marv hag interet,
O drei, drei, drei,
O l'n'am lezet ket er vered.

Ra vin interet kao ar gwin,
Ma zreid dindan ar variken,
O drei, drei, drei,
Ha ma geno dindan ar pin.

Ar variken pa didallo
O l' pebez kofad me 'reio !
O drei, drei, drei,
O l' pebez kofad me 'reio !

'N hanv da Doue, ma mignonned,
Pa vin-me marv hag interet,
O drei, drei, drei,
O l'n'am lezet ket er vered.

Am laket dindan ar pinsin ;
Tolet ewar-n-on jistr pe win,
O drei, drei, drei,
Tolet ewar-n-on jistr pe win.

Laro nouze pôtr ar weren ;
— a Leromp gant-an pob a beden
O drei, drei, drei,
Leromp gant-an pob a beden ».

« Pob a Bater, pob a Aye,
'C'hei e ine dirag Doue,
O drei, drei, drei
'C'hei e ine dirag Doue ».

KELO NEVE

Sethu aman eur c'helo digaset da Groaz ar Vretoned
gant eur mignon d'ei ha na ouie ket a Vrezonek breman
za daou via. Skrivet an euz ar c'helo-man en brezonek
frezaz ha skler, evel pa 'n ije desket hon yez war varlen e
vamm.

EUR SKOL-VREZONEK EN PARIS

Sethu eur c'helo mad a deu deuz Paris.
Er ger vraz-ze, e lec'h zo koulskoude kalz a Vretoned,
na oa ket, beteg breman, skol vrezonek ebed. Diski
d'o bugale lenn ha skrivan ar brezonek oa diez-braz d'ar
c'herent, daoust ma karent be yred Breiz hag yez o zadou
koz. D'an noz, pa zistroent d'ar ger, goude o labour, hi
a vije bet laouenaet ha nerzet en eur gomz gant o bugale
en yez o Bro : ar re viban baour-man avad, goude meur
a dejou tremenet en ruioù Paris, samblez gant ar falla
potred euz ar bed, na ouient ken brezonek awalc'h, hep,
evid-ze, gouzout, muioc'h a c'hallek.

Lennerien ger, c'houi hoc'h euz lennet meur a wech
er gazeten pebez halleboded a deu da vean hep dale ar
Vretoned a ankoua o yez, o c'hizion hag o Bro !

Mez e ver o paouez sevel eur skol vrezonek en Paris
gant daou den a galon hag a spered vraz, brudet mad en
Breiz hag en Bro-C'Hall ive : Cbarlez ar C'hoiffic ha
Charlez Gwennou. En gwirione, kement hini a gomz
brezonek a gaso d'an daou Vreton-ze e c'houre'he-
mennou ar re wellan, hag a vo gant-e a greiz kalon.

OLIER S.

En ti :

An otro PERLIÉ, leorier en GWENGAMP, hag an otro
HUYART, leorier en PENPOUL, e kaver breman kement
levr brezonek bet moulet gant *Kroaz ar Vretoned*, ha
dreist-holl GWERZIOU NEVE. Goulen ar wercz war torfed
Pabu ha Mantalot. Priz : 2 wennek.

SONIOU HA GWERZIOU

An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvien)

Ar gwerzioù-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant e
vignonned ; ar c'haeran levr gwerzioù bet moulet biskoaz
en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

AN DELEN DIR

Moulet eo levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*. Al
levr-man a zo c'hoaz kaeroc'h evit an *Hrvondou*, rag
ouspen ar gwerzioù hag ar zonion dispar a zo ennan, e
kaver ive, da heuilh pep gwerz, skeudennou euz ar brava
graet gant Pwintil-Meirion, eur Breton, eur liver hag eur
barz a Gymra, ha gant an otro Harmonic, liver en Zant-
Briek.

Al levr a gousto dek real (2 fr. 50) gant an timbjo ;
kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

EUN ALI

Da vestrou, da vestrzed-skol ha da veleien ar Vro

Kenta levr a die bean laket entre daouarn ar vugale ec'h e ar
c'hatekiz ; mez ar c'hatekiz dre-z-an e-unan a zo eun tammik
diez da intent, eun tammik boc'h ha skwizuz d'eur spered
tener, dre na ve enn-an nemet reolenno hep skoueriou, nemet
kentelio hep histoariou... ha trec-all seurt-se da zidual ar
bugel. Eun tamm bara zee'h eo, evel pa lavarfen, war-n-an
tamm aman ebet.

*Histoar zantel da zeskth ar burzudou en deuz gret an
otrou Doue war an douar.*

Sethu enô hano eul levrig moulet gant breudeur
Ploermel hag en gwerz breman e bureo ar *Groaz* (200
pajen gant skeudennou). Eno e vo kavet gant ar mestro hag
ar veleien peadra da vaga ervad speredjou ar vugale hag ineo ar
re goz zoken.

Bravoc'h levr na ouf'ac'h da gaout da lenn da nozvezioù
goav en tiegeziou kristen.

Bennoz-Doue d'ar skrivagnerien, an otrone Buleon hag Hery,
beleien ar Vro, ha d'ar vourlerien. « Breudeur » Ploermel.

Priz gent an timbjo : 4 real.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez nevez hanvet
« La parfaite » euz ti « Hignette »
eo an hini wella. Ezet eo da netaat
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h
'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brena eun
digoavenez a renk mont da welet
ar « Parfaite » pe skriva evit an
taolenno d'an AOTROU VALLEE,
mekaniker bet disket war e vicher
en Skol-Veur ar Vekanikerien (école
centrale) euz Paris, o chom en Mon-
troulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :

Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 »
— n° 2, — 300 — 590 »

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

KROAZ AR VRETONED
à goust :
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall,
20 real ha daou wennek
evit ar Bro-estrea.

KROAZ AR VRETONED

Kavet e ve war-oc'h, en bre-
zonn Treger, kement tra
a zell ouz hon Bro Breiz-
tel hag ouz ha yez : hag
ive, gwech an amzer, eur
ginnig brezonn diwar-
benn Breiz-Treger.

AR BREZONER HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Geiz.

Dal'hit bepred d'ho brezoner.
Yez ar feiz eo : ma ve trechet,
Yez an dud vad ha kalonek.
Guspenn ar Vez, e ve Feiz-hell !
Muz.

GANT BREZONER HO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ.
Furnez ar Geiz.

KELEIER BRO GYMRU

An otro Vallee, rener *Kroaz ar Vretoned*, a dlec
dizrei er zun-man deuz a vro Gymru elec'h eman ter zun
'zo.

Skrivan ra d'imp da laret hon deuz eno kalz a blijadur,
hag ive kalz a labour. Treo a bouez vras hen deuz c'hoaz
d'ober, emean. Gant ze, na dizroet ket c'hoaz vid er
zun. *Kroaz ar Vretoned* hag e lennerien a gas d'ean o
gourc'hemenn ; rag hen na ankoua ken ac'hanomp.
Sethu aman, troet deuz ar gallek, eul lizer a dalvoudegez
an euz skrivet da Zant-Briek, diwar benn ar votadek en
Bro-Zaoz.

« Digouezet oun en Cardiff 'koulz ar votadek evit ar
« c'hannaded, ha digemeret gant an Tad Hayde hag an
« otro Cochfari.

« Vel a ouvet, evit ar votadek-man, e zo daou du :
« ar re a fell d'e ober brezel d'an Transvaal ha goude da
« Vro-C'hall, hag en tu-all, ar re zo eneb ar brezel. Ar
« C'hymriz a zo holl tud a beuc'h.

« Mar ve trouz en Breiz gant ar votadek, aman 've ive ;
« pep kostean a ra prezegennoù, pledeou d'he zud. Bet
« oun o chilaou ar C'himriz hag ar Saozon, potred ar brezel.
« Pegen dishenvel int ! Ar C'himriz a gan da gentan kan
« ar Vro, en brezoner, ha goude e chilaouont evel en
« eun iliz. E touez ar Saozon n' ez euz nemet trouz,
« c'hoaz, pa na zav ket a gannou.

« Aman d'ar zul na ve ket votet ; an holl a ia d'an
« oferen ha d'an iliz.

« Ar lun e krog adarre ar votadek, hag ec'h an da chi-
« laou daou blede grêt gant daou Gymro hag a zo war renk
« da vean kannaded. Eno am euz gwelet pegement e kar
« an dud-man o bro. N' o deuz ken c'hoant nemet da
« zifenn ar Lealded, ar Wirione hag o Bro.

« Vit bean kannad en Kymru, e red toui defenn gwi-
« rion ar vro, ar brezoner, ha labourad er Gampr evit
« nad ar c'hennoù. Na n' e ket ze ar gwellan tra ? »

Herve a skriv d'imp aboue an otro Vallee, Kymriz o
deuz bet an trec'h 'barz en Cardiff hag en Llanover, o
tiffenn eneb ar Saozon frankiz o bro ha peuc'h ar bed-
holl.

ERVOAN HERNOT

Eun tiegez hag a ra enor d'hon bro, mar 'zo unan, eo
tiegez Ervoan Hernot. « Taldri » ebarz kazeten an *Ouest-
Eclair*, an euz skrivet eur gir bennag war vuz tad ar
c'hizeller gwiek an euz zavet kalvar pe kroaz ar Vretoned
en Lourd.

Ervoan Hernot koz a oe ganet en Sant-Yan, tost da
Blouaret, er bla 1810, en eun ty bian war goste an hent
bras. E dad a oa masouner, hag a zeskaz anean war e
vicher. Mez Ervoan a blije d'ean gwelloc'h ar gizez evit
ar morzol, hag eur zul, keit ma oa an dud en oferen, e
tapas eur men, hag a reaz gant-an eur pen, penn zant
Yan-Vadezour.

Ervoan a zeskas er skoll lenn ha skrivan, mez pa deuz
divezatoch, wardro an oad a naontek vla, da chom da
Lannuon, ec'h eaz da heuil ar skol-noz dindan ar
Breudeur. Da 27 vla, an evoa eur vedalen arc'hant en
Zant-Briek evit e skeudnennoù mein.

Ac'hane, e teuz e hano da vean anavoet, hag e kizellas
ouspen 800 kalvar evit e vro hag evit ar broion-all,
Paris, Bro-Saoz, an Norwey. Ar pab pi IX a ginnigis
d'ean ar groaz a varec'h e zant Gregoar.

Ouspenn e oa kizeller dispar, Ervoan ive a oa barz, hag
eur barz brudet ; e oberou, leun a fe hag a galon, a zo bet
ledet dre-holl er Vro, etre ar bla 1850 ha 1885.

An otro Ervoan Hernot, e vab, a gerz pen-da-ben
war roujou e dad : kizeller brudet ha barz evelt-an.
Lennerien Kroaz ar Vretoned o deuz kavet aman darn
euz e obero. Hirie e voullomp gant kalz a blijadur ar
vezz vras-man zavet en e enor ha kinniget d'ean.

KROAZ AR VRETONED EN LOURD

D'an otro Hernot, mestr-kizeller en Lannuon.

WAR DON : *Itron Varia 'r Folgoat.*

Mar 'n ije ma c'halon
Diweskel wit nijal,
War-zu kaer vraz Lannuon
E vije et raktal,
Hag en iez ar Vretoned
Oh ia !
Da Hernot n ije kaset
Eur c'han a joa.

Kanet 'n ije trugare
D'ar c'hizeller dispar,
An euz groet eur groaz neve
Gant mein deuz hon douar ;
Eur groz hag a zo zavet
Du-ze,
Kichen ar roc'h binniget
Gant mam Doue.

Beteg hent hon doa gwelet
Kroaziou, mein bezio,
A zo bet gant-an zavet
En bro Breiz tro-war-dro ;
Hag ar beden dirag a
Bepred,
Deuz hon c'halon a zave
Hep aoun e-bed.

Met du-hont, tal ar Werc'hez,
Ar mestr zo bet brasoc'h,
Jesus e barz e enkrez
N'hall ket beza kaeroc'h ;
An tremener dirag-an
Me gred,
A ouelo war dremenvan
Salver ar bed.

Stoui a rei d'an donar
Dirag glac'har Mari,
Zo e-harz 'troad ar C'halvar
Gwir vam an Agoni :
Neuz kizel 'bet a c'halle
Biskoaz,
Ober ken kaer mam Doue
Ouz troad ar Groz !

Yen, an abostol karet,
Ha zantez Madalen,
Gant Sant Longin glac'haret
A zo en he c'hichen.
Ar pec'her paour kalledet,
Me gred,
An evo keun d'e bec'het,
Ouz o zellet.

Pebez devez evuruz
Evidomp, Bretoned,
De ma 'ch eo bet Jesus,
Hag e groz binniget :
Hon c'halono an de-ze,
Oh ia !
Holl unanet a gane
Alleloia !

Pegen kaer e oa neuze
Pa ganemp kantiko,
Klevet ekleo ar Mene
O tiston yez hon bro :
Da Vreiz hon brassan karante
Me oar,
Mez du-hont hon deuz ive
Eul lod douar.

Yez Marzin ha zant Herve
Wel eun evn divroet,
D'e vruk, d'e lenneier goue
Prim a zo dizroet,
Hon c'hoaz neve zo chomet
Hepken,
Euz-voto ar Vretoned
Da virviken !

An 20^a a viz gwegnolo 1900.

E. HERBOT.

Eur c'hornad butun

Da betra e sonj ar vutunerien pa ve ar c'horn en o
geno ? Sethu aze eun divnettezen diez awalc'h da zifuni.
Ar butuner e-unan na oar ket aliez.

Fanch koz azeet er c'hlazen, goude hadlein, e falz
pe e dranch en e gichen, ar c'horn en e c'heno,
e stag e zell war eur bod raden e koste ar c'hleun ; mez
Fanch koz n' eman ket gant ar bod raden. Fanch koz
a zo bet gwechall zoudard en Algeri, hag e sonj a zo et
dreist d'ar bod raden, dreist d'ar c'hleun, dreist d'ar
parkou en tu-all d'ar mor ; eman du-ze en Biskara o
kignat e goz rondou.

Fanch yaouank an euz ive kouchet eur c'hornad : ar
maged a deu deuz e gorn evel dimeuz eur chiminal, hag
e sell anean o sevel en er eur gildroenni. Mez Fanch
n' eman ket e benn gant kildroenou ar vogeden.

Fanch yaouank eman e spered o pardonan du-ze
wardro chapel ar Seiz-Sant gant e gamaraded.

Hag evelse, pep butuner o vutunad e teu dean bep
seurt sonjo. Pa 'm o klevet, me laro d'ac'h ive doareo ar
vutunerezed.

Da c'hortoz, mar karet, me gonto d'ac'h ma doare-me,
ar sonj a zo deut d'in an de-all en eur devl eur c'hornad,
war ribl an hent bras. Eur potr yaouank a dremenas,
eur pakad war e skoa. E vam a oa gant-an, hag en eur
dremen, e c'hleviz o laeret.

— Groz deuz da wellan da blijout d'az mestr, ha da
c'hounid eun tam arc'hant !

— Mad, emon-me, heman a ya zur awalc'h d'ar broio
krec'h. War-ze e lakiz an tan war ma c'horn (koulz had-
vern a oa) ha raktal e stagaz anean e-unan ma spered da
heuilh ar potr yaouank.

— Perag ec'h a heman d'ar broio krec'h ?

— Da c'hounid bara ha gwerz-putun, eme ma c'horn
butun, ru e benn.

— N' hall ket eta gounid bara en e vro ?

— Nan, eme ar c'horn.

— Ma, me gred en dije bara mad er ger, mar karje,
ha butun ive leiz e gof.

— Gwell souezet e vijenn, eme ar c'horn.

— Chilaou 'ta. Me well da-man, er barrouz, e 'zo eun
toer mein-glaz hag an euz n' oun ped toer war e gont ;
eur c'harter hag an euz d'ober tri c'hant kar, ha daou
c'hant kled a bla ; eur marichal hag e teu d'ean kezek da
houarnan deuz ter leo dro ; mar 'n ije kalz a vugale da
vevan ha nebeut a vara war ma flanken, elec'h kas an
d'ar broio krec'h da draillan plouz d'ar zaoud, me o
lakje unan en ti an toer, un all en ti ar marichal, eun
trede en ti ar c'harter, da zikour ane ha da zeskiar vicher,
ha divezatoch en em lakjent war o zra o-unan ; an dud
a vije gwelloc'h servijet, ha ma bugale ive.

Ma bugale, gant bep a vicher, a vije eun de mestr en
o zi, ha Bretoned en o bro, hag heman em euz gwellet
o tremen, o vean ma 'n evo desket micher ebed, a vo
mavel pad e vuz, foueter-bro ha..... fouet-e-voutik, hep
mar. Eur bugel ha nan euz ket a vado a-beurz e dud, vo
biken kontet evit eun den en e vro, mar na deu
da vean war e dra e-unan ; hag ar gwellan kiz da c'hounid
e liberte, ha goude da zerc'hel mad d'e frankiz ha d'e vara,
eo kavet en e zorn eur vicher.

'Benn am oa invoret kement-man, oa devet ma
c'hornad ; jachet mad am oa warnean, hep mar. Dre ze

na respontas man. N' evoa netra da laret ive nemet
essant, n' e ket gwir ?

Ar butuner.

Ar vutunerien e teuje en o fenn sonjou mad evel heman,
a zo pedet d'o digas da Grouz ar Vretoned, hag e vo paet
d'e evit o foan bep a gornad butun.

Ar Bleiz hag an daou Ijen

Daou ijen a oa o peuri 'bars eul lannek,
Pa zigouas eno eur pikol bleiz kezek,
A deus 'trezek de 'n eur iudal gant an naon.
Med an daou daro-man 'vit-se n'o deus ket aon ;
'N em laket a reot prim koste ouz koste,
'Vit bean prest da zigemer komper Guillaou
War veg lem ho c'berniasou.
Heman a dam da dam a dosta diout-e,
A dro hag a zistro, 'lamp a zeo, a gle,
Med bepred 'kav kerniasou an eil pe egile
Prest d'en kas 'trezek ar bed-all
Hep chomet pell da zidortal.
Efin, mezek, divi, hanter lec'h et,
E renk moned en dro pe bean dizac'het ;
Ha klevet 're ane o tout war e zeulio
En eur loskad blejadenna.

Daou pe dri de goude e teuas adarre
Da essid ho zapout, ha siouaz ! henn neuze
Oa savet kasoni etre an daou ijen ;
N'hallent mui 'n em c'houzanv, n'houllet mui 'n em
Hag evelse 'teuas diout-e prim a-benn, [difenn,
En eur dagan ane 'n eil goude egile.

Bretoned, ma breudeur, diwallet n'arufe
Hevelep tra ganac'h en amzer da zonet.
Chomet holl unanet, 'n em unanet bepred,
Rag evelse hepken e halfet hadsevel
Ar Brezonek hag ho pro garet Breiz-Izel.

LAOUIC.

ISTOR BREIZ

Breman 'zo mestro-skol hag a zesk ar gallek d'ar
Vretoned ; [gwech-all goz, wardro ar bla 1100, e oa
mestro hag a zeske d'e ar latin. Ar mestro-ze a vije o
okom gant ar re binvik hag en abbatou, ha na reint skol,
darn ane, nemet en o zi, d'e ha d'o zud. Darn all ive a
zalche skolio digor d'an holl.

Mez e tu-hont da ze, bean oa kanerien, telennourien
hag a gane en brezonek, gwerzioù gret gant-e pe gant
barzed a vrud euz an amzer-ze. Awechou ar ganerien-
man a vije ive o chom gant an otrone, da zon d'e toniou
brezonek.

Deuz ar gwerzioù gret d'ar c'houz-ze, hag a zo bet
hanvet *lai*, nan euz chomet hini ganimp en yez brezonek.
Ar c'hallaoued o c'havas ken brao, ma o zrojont en gallek
koz, hag hirie, mar omp zur int bet invoret gant Bre-
toned, n'hallomp lenn ane nemet en gallek.

Wardro eun daou-ugent bennag a zo bet dastumet,
darn gret en Breiz-Vian, darn all en Breiz-Veur.

Ebarz unan, e lennomp en pe stum e vije gret.
Sethu aman ar c'homzo :

« Gwechall e oa ar giz gant ar Vretoned d'en em
« zastum en Kastel-Pol evit gouel ar zant patrom. An
« itronezed pinvidikan hag ar c'haseran euz ar vro, a deus
« di da bardonan gant an holl dud a noblans hag a wiegez.
« Eno e vije displeget, kontet an holl darvoudou arrou
« pad ar bla, an tollou-kaer grêt gant ar varcheien, an
« dimezioù ha doareo an amouroujen. An istor kaeran, e
« vije grêt diout-an eur werz, pe eur *lai* ; an hini e vije
« a vuc er werz, a lake warn-i e zin, ha neuze an holl
« ganerien ha telennourien e c'hane 'pad ar bla en pep
« ti, en pep kora a Vreiz, hag an holl a dene d'e zeski
« dre envor. »

Sethu eno ar c'homzoù a gaver evel kent-skrid
en unan euz ar gwerzioù koz brezonek-ze bet troet en
gallek.

Benn ar zun-all e lakfomp aman eun istor tennet
diout-e.

BEVET BREIZ.

AR MESAER PAOUR

Sethu tremenet raktal 'toul ma dor
Nikolas Pentouz, e c'heno digor ;
E c'heno digor 've gant-an bepred :
Koulskoude na gomz mui 'vit e zenved.

Nikolas Penmud eo e lezbano,
Nikolas Penzod, 'mè darn-all a zo ;
« Nikolas Pentouz, petra 'zo neve,
« Petra 'zo a gaer en bolzio an nê ? »

Ha dre ma tremen, an holl a ra fent,
Nikolas Pentouz a is gant an hent,
Er beurezioù hanv, en eur vouse'hoarzin,
D'ar bleun, d'an evned ha d'an heol lirin.

Wardro noz, pa deu Nikolas d'ar ger,
E zorn war e vaz hag e benn en èr,
'Vel diou c'holoen 've lemm e zellou,
Ha bepred e vouse'hoaz e vuzellou.

Ha neuze me well eur seurt sklerijen
A ra d'e benn noz 'vel eur gurunen,
Ma spered a stou dirag o spered,
'Vel dirag eun oabl karget a stered.

Ar mesaer paour desket gant Doue,
A wel treo skrivet gant glix ar beure,
E sav e ine da ganen bep noz
Dre skeul ar stered, toull ar baradoz.

O tud skiantek, o barzed a vrud,
Mar teufe biken da gomz ar Penmud ;
C'houi 'renke stouan ha plegan ho penn
Dirag-an na oar na skrivan na lenn.

Mez bezet dinec'h gant ho kurunen,
Ar mesaer paour na gomzo biken,
Rag Mestr ar Gened na fiz e denser
'Met er galon c'blan e doug gant enor.

Sethu tremenet raktal toull ma dor
Nikolas Pentouz e c'heno digor,
E c'heno digor 've gant-an bepred,
Koulskoude na gomz mui 'vit e zenved.

DIN-NA-DOR.

RETREJOU ZOUARDED YAOUANK

Aboue eun toullad blavezioù e deut ar giz vad da ober
retrejoù evit ar zouarded yaouank a ve war vont d'ar
servij. N' euz netra gwelloc'h.

Betek breman ar retirejoù-ze n'int ket c'hoaz gwell
anaveet ; en hon zu-ni, nan euz nemet diou barrouz hag
a blê gant-e : *Rostrenn ha Lannuon* ; hep dale, mar be
c'hoant, e vo eur retred a bla, da vianan en pep kanton.

Kement-ze, en eur zeski d'ar zouarded yaouank o
deverioù neve, n'hall nemet gwella d' ar fe en o c'hreiz,
ha krenvad ane, ma voint bepred prest d'enori en pep
lec'h hag en pep pleg o hano a Gristen hag a Vreton.

Er « c'hasern » e klevout sotonioù a bep seurt ha war
bep tra : red e d'e kavet an nerz da stourm ha dre gomz
ha dre skouer : eur retred vad a roio d'e an nerz-ze. Ar
« c'hasern » a ra kalz a drouk d'ar Vretoned ; kentelioù
diwean ar retred o diwallo.

Sethu aman, ar pez a zo skrivet d'imp diwar benn

AR RETRED EN LANNUON

Digeri a rei ar meurz da noz 33 euz ar miz-man, hag
ec'h achuo ar zadorn warlerc'h, d'ar beure. Prezeget e vo
gant an *Tad Gall*, rener ti ar Maristed en Zant-Briek,
o sikour anean, an otrone Bescond, person Plunet ; Henry,
kure Ploubezre ; Nicol, kure Panvid ; Moreau, kure
Pederneec.

Pevar briz a vo :

Ar re a zigaso gant-e hoed, a baeo 8 real.

Ar re-all a baeo 10 real ar priz izelan.

8 lur, an eil priz.

4 shoed, ar priz uhelan.

Ar « phonograph » a vo zonet, ha skeudenna a bep
seurt a vo diskouet gant golo, ar pez a ve laret diout-
en gallek *projections lumineuses*.

EUR BREZEGEN WAR AR BREZONEK

An otro de Kerangué euz Tredarzek, an euz gret an
deio-man eur brezegen en kioerdi Landreger d'an holl
skolerien dastumet evit e chilaou. Laret an euz d'e
komz ar brezonek hep adun na mez, e zifenn, e studian
hag e skrivan, o rei d'e da skouer « Taldir », ar barz
ziskoue kement a garante evit e vro hag evit e yez.

Ar brezegen-man an euz grêt kalz a vad, rag an
otro de Kerangué, mar prezek dre gomz, a brezek muioù
c'hoaz dre skouer.

FOAR VIKEL

Disadorn e oe en Gwengamp foar Vikel. Eun toullad
brao a gezek a oa er foar ; marc'hadourien na oa ken
kement evel e vije sonjet. Lod vras ane o devoa gret o
frenan ebarz foarioù Bre ha Bulat ; eno e oa bet gwerz
kazi ar pep gwella, ha dre ze na oa ket kement a glask
en Gwengamp. Ha koulskoude breman e man evit kalz
ar c'houz da werzan : kouz gouel Mikel, ha kouz ar
goanv, ma ra pep hini ar gont dimeuz ar loened a hall
miret hag ar re eo red d'ean kas d'ar foar, en doare nan
euz ket a voed awalch d'o magan er c'hraou epad ar
mizioù yen.

En abek da ze c'hoaz, e zo bet nebeutoc'h a glask war
ar loened, rag kement-man a arru ; pa 'n eye c'hoant ar
marc'hadour a loened, ar labourer an eve ezom ane, hag
aliez' benn e kas ane d'ar foar, ar marc'hadour na zell ken
out-an.

Daoust da ze, al loened kaeran a oa an Gwengamp a
zo bet gwerzet, ha gwerzet mad.

Ronsed oajet etre pemp ha seiz miz zo et ugent
real war bewar-ugent skood, daou-c'hant ugent lur,
daou c'hant hanter-kant lur. Mez re nebeut a zo et
ar briz-ze.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez neve hanvet
« La parfaite » euz ti « Hignette »
eo an hini wella. Ezet eo da netaat
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h
'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brena eun
digoavenez a renk mont da welet
ar « Parfaite » pe skriva evit an
taolenno d'an AOTROU VALLEE,
mekaniker bet disket war e vicher
en Skol-Veur ar Vekanikerien (école
centrale) euz Pariz, o chom en Mon-
troulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 »
— n° 2, — 300 — 590 »

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc

« Jesus Doue ! piou 'n euz klemmet,
« A laraz e-berr, spouronnet. »

Zouden o konean d'an daoulin,
E tirollas gae da c'hoarzin.

« Doue ! heman oe ma fried,
« Hag hen maro 'vont dreist d'ar gled. »

DIM-NA-DOR.

Retred ar zoudarded yaouank en Lannuon

Retred ar zoudarded yaouank hon devoa komzet anei
bremen 'zo pemzek de, a zo achu.

Sethu aman ar c'helo a zo bet digaset d'imp evit *Kroaz
ar Vretoned*.

« Bep bla, an treo 'ia war wellad ganimp. Er bla man,
e oa destumet en Lannuon dek ha c'houec'h agent zoud-
dard yaouank, deuz parroujou ar Merzer, Zant-Drien,
Callec, Goadout, Treglanviz, Louargat, hep kontan ar
parroujou tro-dro. Eun enor bras eo evit-ê hag evit an
dud yaouank o deuz kaset, bean diskouet d'ar re-all an
hent mad hag e heuilhet en o rog pen-da-ben.

Nemet kement-ze a dennje warnê bennoz Doue epad
ma voint pell euz o bro.

Bep noz, e vije gret eur prision war ribl ar ster a
zistag Ploubezre deuz Lannuon, hag a gloz en tu-ze
liorz al leanezed. Zon a ree ar vro tro-war-dro gant ar
mouezioù o kanan kantikon.

Diriou, an otro Berthou, kure en Lannuon, an euz gret
kalz a blijadur d'an holl, o kanan tozias brezonek ha
gallek war ar « phonograph ».

Digwener, unan euz Frerien Lannuon an euz diskouet
skeudenn gant golo (projections lumineuses), eun dra
ken brao da welet evel ma ê souezus.

Disadorn, otro person Lannuon a laras an oferen kanet
gant ar zoudarded.

Pen-da-ben e zo bet urz ha plijadur. Me grad
penoz ar retred-man a zo bet mad, hag a dalveo kalz
d'an dud yaouank o deuz e c'hret.

Trugare d'al leanezed evit o digemer, trugare d'an
Tad ar Gall an euz prezeget ar retred gant kement
a galon, d'ar veleien a zo deut a-ziwar dro, ha,
dreist-holl d'an otro Bescond ha d'an otro Toullelan, o
deuz kemeret kement a streul hag a boan evit diskoue
d'an dud yaouank deut a bep korn ar vro, penoz kalono
ar veleien breton a zo d'o c'henvroiz, yaouank ha koz,
pa veint a bell pe a dost. »

— Ar c'belo-man a rei d'an holl plijadur. Ra chomo
goude kement-ze hon zoudarded yaouank Bretoned ha
kristenien vad bepred. Na fell ket d'ê ankoud er
« c'hasern » nag o fe nag o brezonek, mez difenn an 'eil
hag egile ouz 'r red : ar soudard na dle kavet soun rag
netra.

Sethu aman warlerc'h eur werz vraz digaset d'imp gant
eun den yaouank diwar-benn kimiad ar zoudard ; lennet
a vo, me zo zur, gant plijadur.

BETEK AR MARO

KIMIAD EUR SOUDARD YAOUANK

WAR DON : *Sav, Breiz-Izel, da vannielo*

Kenavo, ma mam ger, ma zad,
Red eo d'in siouaz l ho kuitad ;
Med ma c'halon ganac'h a vo
Betek ar maro !

Kenavo, ma bro Breiz-Izel,
Na din ken d'ho kwelet 'rog pell ;
Med me 'vo Breizad en pep bro
Betek ar maro !

Kenavo, hon iliz ken kaer,
Tourik koant 'lec'h 'kan ar c'hleier ;
Ar sonj diouz-oc'h am frealzo
Betek ar maro !

Kenavo, ma holl dudo koz,
Kousket du-hont 'n ho pezio kloz ;
Me heuilho bepred ho skouerio
Betek ar maro !

Kenavo, Breudeur, Beleien,
P' euz diskouet d'in ar gwir rouden ;
Me 'chomo stard 'n em c'hredenno
Betek ar maro !

Kenavo, ma muian-karet
Ous ho kuitad 'c'h oun glac'haret,
Med, m' han tou d'ac'h, me ho karo
Betek ar maro !

Kenavo, d'ac'h holl a laran,
Marteze ar wech diwean ;
Ho sonj 'n em c'halon a'chomo
Betek ar maro !

Bean vin soudard a galon,
'Vel e tle bean pep Breton ;
'Vel e oa gwec'hall ma zado,
Betek ar maro !

Ha mar renkan mont d'ar brezel,
Hep soun ec'h ouvein mervel,
Rak me 'dalc'ho enor ma bro
Betek ar maro !

LAOUIK.

ISTOR BREIZ

EUR WERZ PE EUR « LAI » EUZ AN AMZER GOZ

Ar Bisclaveret (blel Iavaret) Istor eun den-blel.

« Bean oa o chom gwec'hall en Breiz-Izel eur marc'hek
nerzus ha kalonek, den a zoare hag a stum vad. Dimcet
e oa da eun itron vras, koant ha pinvik ; en em garout a
reent kalz o daon. Eun dra hepken a nec'he an itron ;
tri devez a zun e kolle e den, hep e ouie pelec'h e vije
tec'het.

Eun de, pa na oa ken evit tevel, e c'houllas gant-an,
goude forz liperez ha komzou brao :

— Arsa, ma fried, da belec'h et-hu hep sun epad
tri de ?

— Itron, emean, mar laran d'ac'h, en em gavo drouk
ganin : koll ho karante ha 'n em goll ma-unan.

Mez an itron he devoa krog, hag 'n eun töl berr,
ar paour a beglaz.

— Ma, emean, epad tri de bep sun e teuan blei, hag e
keit-ze e vevan evel ar bleidi, diwar griziu-louzou ha kik
al loened e nallan da dapout.

— Ha pa vec'h blei, miret a ret-hu ho tilhad ?

— Nan, eme ar marc'hek, tennan ran diwarn-on pep
neuden, ha neuze 'teu war ma chouk eur c'hroc'h en blei,
hag e choman evelse epad tri de ; goude e hadkemeran
ma dilhad, hag e teuan ho ten adarre.

— Pelec'h, eme an itron, e laket en keit-ze ho tilhad ?

— Itron, mar plich ganac'h, e tavin war gement-ze ;
rag mar vijent laeret d'in, e chomfenn blei da viken.

— Penoz eta, eme an itron, na ouiet-hu ket pegement
ho karan ? Petra 'ta 'm euz gret d'ac'h evit koll ho fians ?

An itron da ouelan, he da lampat en ker'chen he fried.
Zouden e galon a oe trec'het, hag e lakas e vuc etre he
daouarn.

Gout a ret, itron, emean, e zo 'toul ar c'hoat eur
c'hroaz-hent, hag e-kichen, eur goz chapel. Eno e tennan
ma dilhad hag e kuzan anê a-damdest, dindan eur roc'h
goloet a goat hag a drez.

Awalc'h a oa ; an itron a oa laouen ; na reaz ken van
ouz baleadennoù he fried.

Kichen d'ei e oa o chom eur marc'hek hag an evoa
e goulennet ive da zimezi.

An itron a iez d'e gavet, hag a gontas d'ean istor he
den.

— Tapet d'ean e zilhad, emei, ha me a zimezo d'ac'h
gant plijadur.

Eur zun bennag, ma oa kollet adarre ar marc'hek-blei,
egile a grogas war e zilhad.

Pa zizroas, [oa gavas netra, hag e oe red d'ean dizrei

d'ar c'hoat evit biken. An itron a skuilhas eun
daero, a reaz eun tammik kanvo, hag a zizroas
c'hoantaden.

(Da heulh).

BREIZ BRETON

ZANT ERVOAN

Zant Ervoan, patrour braz bro Dreger, a zo
anavect ha muioc'h brudet c'hoaz evit na sonjer
Herve kont, an otro Gó, chaloni ha person
a zo o tanzen zavel d'ean eur skeuden en e gear
gwelloc'h, daoust na vo ket an hini kentan ; ar
avad a vo.

An otro Zant Ervoan a zo enoret bras en
Kemper. Kontan a rer eno diout-an peder ha hant
skeuden, er parrouzioù-man :

En Brennilis, Brest, Brieç (chapel Sant-Venne-
den-Poher, Eliant (chapel Treanna), Ar Faou
Feuille, Ar Folgoët, Goueznou, Gouezec, Gouezec,
Hospital-Camfrout, Huelgoat, Irillac, Kerles
Lampaul-Guimiliau, Landivisiau, Landrevarzec,
Quilinen), diou en Landudal (en iliz hag en
Tremarec), ter en Lanmeur, Loparhet, Loqueffret,
Melgven (en iliz hag en Drinded), unan pe di
Montroulez, Pencran, Penmerit, Pleyben, Ploare,
Plomodien, Plounevez-ar-Faou (en Sant-Herbot),
diry, Plouezet-Guerrand, Plougassou, diou en
gonven, Plouneour-Menez, Pouldavid, Pouldergat,
melin, diou en Kemper, Redene, Riec, ter er Roc'h-
en Zant-Zalver, Sizun, Trellez.

En iliz ar Folgoet e kaver ar c'hosan ; deuz an
aneï, e gret zur aboue ar c'houezekved kantved.

Na fell ket d'imp bean trec'het, ni Tregeriz, er
a zell an enoriou a renter da Zant Ervoan. An
evidomp eur blijadur vras e welet brudet el lec'h
d'imp e bepred da zerc'hel ar penn kentan.

TESTENI EUR MIGNON

Deuz eul lizer digaset d'an otro Rener *Kroaz ar
Loned* gant eun otro euz eskopti Kemper, e
kement-man :

« Ma mignoned ha me a zo holl a du ganac'h
sikour deuz hon gwellan el labour o p'ez da
hadsevel hag enori ar brezonek hag ar fe en Breiz-
Izel »

Trugare, en hano an otro Rener hag en hano
ar Vretoned, d'ar mignon kalonek-man ha da gement
a sonj evel-t-an. Hep dale marteze hon devo ezom
o skoazel.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTRouLEZ

An digoavenez ne ve
« La parfaite » euz ti « Hig
eo an hini wella. Ezet eo da
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a
'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da bren
digoavenez a renk mont da
ar « Parfaite » pe skriva er
taolenn d'an AOTROU VAL
mekaniker bet disket war
en Skol-Veur ar Vekanikerien
centrale) euz Pariz, o chom en
troulez, rue Vrest.

Prizou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur,
— n° 1, — 150 —
— n° 2, — 300 —

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BE

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENN

KROAZ AR VRETONED
a goust :
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou vrennek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Karet a ve war-d-l. en bre
zouez Treger, komzet tra
a c'houz ouz Bro Breiz-
Izel hag ouz he yez ; hag
ve gwech an darn, ouz
gizenna bennag diwar-
benn Breiz-Troad.

AN BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Galz.

Dalc'hil bepred d'ho gremuzik.
Yez ar fidi eo ; ma ve breizad.
Ouspenn ar Yez, a ve Feo'hell !
Maz.

GANT BREZONEK KO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLEK KE AIO A VREIZ
Furnez ar Galz.

AN DIRWEST

KARR AN ANKOU

War an tón a garfet.

Dlwall, dlwall, Yan ar Stollad,
Me glev ar c'haro a wigourad.

Cbilaouet holl, Bretoned vad,
Me gonto d'ac'h marv eur Breizad ;

Cbilaouet holl e varv mezus,
Ha, goude-ze, e varn skrijus.

Breizad e oa, mevier ouспен ;
Allaz ! nag a zo evellen !

Evit-é 'm euz zavet ma zon,
War varo eur breur, eur Breton ;

Evit ar re o deuz pec'hiet,
Hag evit ar re n' o deuz ket.

— o —

Tre an Holl-Zent hag an Anaouñ,
N' euz 'met eun noz, eun nosvez soun.

An dud beo a guz 'n o gwele,
Ar re varo 'zo war bale.

Klevet e vint er frenestrou,
O c'houl sikour ha pedennou.

Etre 'n Anaouñ hag an Holl-Zent,
Yannik Kerfot a oa en hent.

E oa meo dall kousket 'n e gar
Pa goueas e gorf d'an douar.

Penoz e teuas ar landen
D'ober diout-an eur grougaden ?

Piou a rez gant-i daou skoulm prenn
Ouz troad ar peul ha dreist d'e benn ?

Etre 'n Anaouñ hag an Holl-Zent
Yannik Kerfot a oa en hent.

Krouget 'n lost e garr dre eur peul,
E gorf warlerc'h dre stluj o heul.

Biskoaz gwelet tra ken spountuz !
Eur c'horf maro en hent 'a ruz.

Digoret e zsaoulagad frank,
O ruilh hag o tiriilh er frank.

Spountuz gwelet eur loen dizrouk
O jechan e vestr euz ar grouk.

Gwelet, ouz golo trist ar loar,
Ar roud pen-da-ben en douar ;

An hent merket dre ma tremen,
A vad du taken ha taken.

Pa den eur skod pe mein a vern,
Ar marc'h a jech war bouez e hern.

Ken ma ve klevet 'vel o klemm,
Ar c'horf frenzet gant ar mein lemm.

Pa 'n eo arru 'n toull ar vered,
Ar marc'h 'n e zav a zo chomet :

— « Digemer mad a c'houlennan
a 'Vit ar c'horf maro zo aman. »

(Da heñh).

Keleennadurez d'ar Zoudarded yaouank

Eur mignon, hag a anave mad ar vicher a zoudard, a zigas d'imp kement-man evit ar zoudarded neve.
Trogare d'ean a greiz kalon.

D'ec'h-hu, zoudarded yaouank, pere, an daerou 'n ho taoulagad, a zo an deveziou-man o kimiadi dimeuz bo kerent hag ho mignoned, kent evit mont d'ar « c'hazern » da dremen, loden eur bla, loden-all daou pe dri blavez, e skrivan ar nebeut giriou-man, evit rei d'ec'h eur gelenadurez bennag war ar pezh hoc'h euz da ober arog kwitad ar ger, hag war ar pezh ho pezo da ober epad ho « conje », ha dreist-holl, en deveziou kentan, evit bean laouen hag evuruz en ho pue neve.

Bean zo zoudarded koz, achu o « c'hoñje » aboue ugent vla, dek vla, eur bla, eur miz marteze, hag en em blij o spontan ar zoudarded yaouank, o kontan d'e kalz a istoriou, gevier peurvuian, war gont ar zoudarded koz ha muioc'h c'hoas war gont ar mestro, pere na vent ket ankouezet, pa ve lec'h da drouk-komz diout-é. Ar re-man, dreist-holl, a ve laket dirag o daoulagad evel tud hep kalon, prest da zibri ar zoudard, rak tal ma kavout an tu.

Kast-amzer abeurz ar zoudarded, kast-amzer abeurz ar mestrou ; zec'hiet, naouñ, dalc'h mad, drouk chans da dremen an noz er sal a bolis pe er prizon, sethu aze, den yaouank, an dolan a zo goret dach dimeuz ar « rejimant », an deveziou diweas hoc'h euz tremenet en ho pro ; sethu aze ar pezh a zeblant d'ac'h 'zo euz ho kortoz, pa aruffet er « c'hazern » 'ben daou pe dri devez.

Ar zoudarded koz o deve klasket livan gevier d'ec'h er giz-ze, na vint ket bet ar gwellañ servijerien ; pa vint pell dimeuz ar bec'h, e tiskargoat o c'honsianz, na ve enni aliez nemet kasoni.

Kalz a skoueriou a halfenn da rei war ze ; unan, dreist-holl, a servijou da rei d'ec'h da intent pegement a fianz a haller lakat da gredi istor poanion ar zoudarded.

Anaveet an euz, n' euz ket pell amzer, eur mestr bian, (eun « adjutant » a gred d'in) hag a re e servij en eur rejimant vretien. Kalz a dud dimeuz e vro o deuz servijet diadan-an epad tremen pemzek vlavez ma 'c'h e chomet en arme. Goret an euz bepred deuz e wellan evit dougen dorn d'e muiñ m's halle, hep koulskoude 'n em wasad evit-é. Unan ané a oa deuz e vilajen ; pa ouveas e teus d'ar gear e-lec'h ma oa e-unan, e labouras da gaout anean diadan e urz, evit ma kavez berroc'h an amzer epad e « gonje ». Roet a oe daan, komzet an evoa d'an mestrou-all evit-an. Epad tri blavez e klaskas pep tu d'ober d'ean plijadur : sevel bepred ar bec'h a ziwar-nan, ôtrei gant-an hep seurt plijadurion, evel monet d'ar gêr gwech an amzer, ha tremen anean gant nebeut a labour. Distroet d'e vro, e deod na oe ket birr awalch da lavaret an holl drouk a vage aneb e holl vestrion ; ouz e glevet, biskoaz zoudard na oa bet ken gwall-euruz hag hen, ha na oa ken skwiz en arme.

Na lavaran netra ouспен, me hoc'h lez da gredi pesort a halfé eur zoudard fall, hag an eve tremenet e amzer er prizonion, lavaret dimeuz e vestro, pan-ee-gwir eur zoudard anaveet evit bean eur servijer mad, a gav seurt fall da lavaret.

Na chilaouet ket eta, kamarded yaouank, kojou skwiz, hag é holl evid ar zun da greski armeo Frans, gant eur galon jouz, gant eur spered laouen, ha gant eur gwir fianz en amzer da zont. Dizec'hiet ho taerou ha re ho tud, o rei d'e da intent 'tizrofet daved-é, hoc'h amzer achu, krenvoc'h, disketoc'h, en eur gir, gweud da zifenn ho tiegezou, ho madou, ho pro, ha dreist-holl, ho kwirio hag ho frankiz aneb an neb a gredfe, dre eur pe dre amzer, dont en eur giz bennag d'o diskar.

(Da heñh). ERVOAN MENEURE.

Warlerc'h e teu aliou mad hag a delveo kalz d'ar zoudarded yaouank ; dlwall euz ar « vevant », dreist-holl an de kentan, bean skwiz gant an « arc'hant », bean zentuz ; sethu ar pezh a vo displeget ar zun all.

SOAZIK

An itron goz a lavare
D'he mitezik 'zul d'abarde !
« Deut ganimp, Soazik, da vale »

Eur miz a oa, ar plac'hik keaz,
O labourad ken e oa feaz,
'Oa ket bet euz an ti ermeaz.

« Fanduill n' e ken evit dibri ;
« Tapet ar c'has, tapet ar c'hi,
« Ha deut endro ganimp hon zri. »

Ar c'has liban en he godel,
Ha dindan he brech' eur skabel,
Soazik ia da vale zebrel.

Mez Fanduilh keaz war bouez e las,
Oe'h ober chiboudik d'ar c'has,
'N euz bet eun tól pao war e fas.

Sethu 'n itron goz en trubuilh,
Ha komzou treut da gonean pulh,
Abalamour d'ar c'hi Fanduilh.

— o —
Er meaz a gear e zo eun tour,
Dindan-an traouennik glaz-flour,
Bleuniñ melen war ribl an dour.

« Kemeret Fanduilh hag ar c'has,
« A lare an itron d'he hras,
« Ha gwalc'h bet é o-daou er waz. »

Pa oe arru deun an draouen,
Soazik he deuz zoublet o fenn,
D'ar c'hi, d'ar c'has ebarz al lenn.

Mez ken kaled he deuz gwasket,
Ha ken mad he deuz-é gwasket
Ken o-daou he deuz-é beut.

Otré Doue ! penoz ober ?
Penoz bremañ dizrei d'ar gear,
Ha ki ha kas ebarz arster ?

Rag gout a rar ar plac'hik keaz,
Penoz karante bec'h mestrez,
Zo d'an daou loen, nan d'ar vates.

— o —
O nag e divlaz ha c'huero,
E-kichen bara du he bro,
Bara gwenn mesket gant daero.

Nag e oa mad, nag e oa kaer,
Ar bara du poac'h et er gêr ;
Gouell ar galon ouz hen ober.

Du-hont, lec'h e par he lagad,
Eman bec'h mam, eman he zad,
Du-hont he deuz lezet pep mad.

Ma lavare Soazik netre
« Kenavo did, kear didrue,
« Ma tizroñ d'am c'harante ! »

— 0 —
War he skabel, en penn ar roz,
Man azeit an itron goz,
Ha drouk vras enni o c'hortoz.

DUR-NA-DOR.

ISTOR BREIZ

EUL « LAI » PE EUR WERZ EUZ AN AMZER GOZ

Ar blsclaveret (blel lavaret) pe an den-blel

« Tremen a reaz tri pe bevar bla. Roue Breiz a deuz eun de da chasael er c'host. Ar chas a gavas eur blei. Loskaet e oant warlerc'h hag e c'haloumpjont anean 'pad an de hep dont a-benn d'e dapout. Koulskoude war an abarde, ar loen a skwizas, hag e oa o vont da vean paket, pa welas ar roue war e hent. Dont a ra war red betek d'ean, ha daoulinan ouz e dreid n eur boket d'e zaoulin, gant eun aer doujus ha karantezus bras.

Ar roue a reaz barz ar obas, hag a zifennas ober drouk ebed d'eur loen ken dan.

Ar blei, evel pa 'n ije intentet komzou ar roue, a reaz shêr d'ean, ha 'n e gwitaas ken mui evit eur c'hi. Na vije komzet nep lec'h nemet deuz blei ar roue, ha deuz ar chase burzudus.

Eur miz bennag a dremenas adarre, pa deuz en penn ar roue pedi da zont da leina d'e balez, an holl otrone a oa dindan e urz hag e c'houarnamant. Ar marc'hek an evas laeret dilhad an den-blei a oa en o zonez; pa welas blei ar roue anean'o tout er zal pred, e saillas evel eul loen kounnaret, hag e krogas ennan gant e zent, prest d'hen tagan. Biskoaz nan evas gret kement-all. Ar roue a dapas eur vaz hag hen distagas dre forz skei. An holl a oa souezet.

Nebent amzer goude, ar roue o veaji, a iez da gousket d'eur c'hastel tost da hini ar marc'hek laer hag e wreg. Houman o klevet e oa ar roue wardro, a wiskas he dilhad kaeran hag a zibabas en he zensur eur pez a dalvoudegez da gas d'ean. Mez ar blei a oa eno ive.

Raktal ma wel an itron, e teu da grenan gant ar gouarnar; den na hall harz out-an; lampad a ra en he daoulagad, draihan he fas gant e zent, ha troc'han d'ei he fri rez d'he geno. Marc'heien ar roue a zo fuloret; ar roue e-unan a zo prest da rei urz da lazan ar blei, pa zav e vouez unan furc'h evit ar re-all.

— Otro, emean, kement-man, war ma fe, nan e ket sklêr. Perag e krog ar blei en itron-man hag en he den, ha na lavar man d'ar re-all. Me gred e ve mad goulenn gant-ê sklerijen.

Sethu digaset an oc'h hag ar wreg. Hini anê na gred ken nac'h : gret a zo d'ê renti an dilhad laeret, ha goulenn pardon gant ar blei. Laket ê an dilhad en e gichen en eur zal euz ar c'hastel. Mez ar loen na ra van ebed.

— « Deomp ermeaz, eme er marc'hek, peotremant, gant ar vez, na ziwiskou ket e groc'hen. »

Ar roue a ra zerrri an nor hag a lez ar blei e-unan. D'eun eur goude e teu da welet, hag e kav eur marc'hek kousket maro war ar gwele. Dihuni a ra anean gant prez, hag o poket d'ean a greiz kalon, e tou renti d'ean e enor hag e dra.

War an eur, an daou draitour a zo chaset ermeaz ar vro; hag ar marc'hek blei, pareet da vad, a deu da chom d'ê di, daeron 'n e zaoulagad o sonjal da wall-eur e rue.

Doue a gastizas an daou draitour, o lezel war-n-ê a re-da-re merk dent ar blei : o bugale a deuas holl er bed hep fri ebed.

BEVET BREIZ.

MA ZI PLOUZ

Ma zi plouz a zo moan, e vogeriou izel ;
Souc'hêl ê kreiz ar gwe gant soum rag an avel,
Rag an avel bras mor, pa sav du-ze a-bell,
A ziblu toen blouz 'vel eun evn ar sparfel.
Na vefe ket gwelêl diouz penn ar wenojen
A gas da doull an nor etre diou hae sperra gwenn,
Anez ar vogerien hag a zav led an de
A veg e chiminal uz da vegou ar gwe.
D'ar goanv, pa deu an noz da guz an oablou noaz,
Ar moged a zispak 'vel koumoulennoù glaz,

Lod gant an avel-skorn freuzet er brankou teo,
Lod ledet 'vel eur zae en doen gwenn a reo ;
Ma zi plouz o santout 'n e gein an avel-juê,
Endro d'ê oaled tom 'zo o c'hervel a dud.
Sethu iat : Fanch, Jobik, Monik ha Marc'harit,
An daou goz, Wan ha Mûn, raktal krog 'n he gwerzid.
Ar jistr neve a verv ebarz ar skudel bri,
War an debehen ru e strak ar c'histin kri,
Ken a c'hoarz greiz kalon Monik, ar plac'h zebrel,
'N eur drei war veg he biz kannab rouz he c'hegel :
Ma zi plouz an euz ard : endro d'ê chiminal
'N euz gwelêl biskoaz fas spernet na tenval.
Mar p 'euz c'hoant da glevet, tud kear hag ermeaz,
Perag en em zi plouz en em gaver ken eaz,
Setu aman, me gred, ar gwir war gement-ze :
Evrurz an den fur a labour 'pad an de.

AR CHOUER.

EUR C'HELO MAD

An otro Camus, person Tremel, hag a labour gant kement a galon evit difenn eneb ar Brotestanted ineo e barrouisianiz, a zo bet hanvet disul chaloni a enor gant an otro n' Eskop war dibenn eur gouel roet en skol Zant-Charles en Zant-Briek. Ar gouel-ze a oa gret da zerrri eun tamm arc'hant evit zikour an otro Camus da harz gwelloc'h a-ze ouz ar Brotestanted a ve bepred leun o godelou. Trugare d'ann otro 'n Eskop, da Skol Zant-Charles, hag hon gourc'hemennou ar gwellan d'an otro chaloni Camus.

An otro Camus an euz skrivet ive eur levr kaer diwar-benn ar Brotestanted. Komzet a vo anean aman ar zun-all.

Testenion kaer da Groaz ar Vretoned

'N euz ket pell e skriver d'imp euz a Lannuon.

« Ar gazetenn gallek a arru ganimp, mez *Kroaz ar Vretoned*, petra deu da vean? Digaset d'imp, mar plich, *Kroaz ar Vretoned* a zo ken karet aman. »

— Eur wreg deuz Plouek-Mor a lare d'an otro Rener *La Croix des Côtes-du-Nord*,

« N' ouvet ket pegement a hast a ve du-man da welet *Kroaz ar Vretoned*. Breman e intentet mad ar brezonek anei, hag e welomp e tek d'imp, ouспен kalz a dreo gaer, komz ive brezonek mad.

Euz a Wengamp, eun den yaouank deuet da vureo ar *Groaz a lare :*

— « *Kroaz ar Vretoned* n' e ket evel ar *journalou-all*. Evel diskwizan euz ar re-all a rer o lenn anei. Enni da vianan e kaver langach ha *treo hon bro*.

Gwell a ze, mar plich hon c'bazeten. Darn a zo koulskoude hag a lar : 'N euz ket enni a geleier euz Pariz hag ar broiou-all. — *Mez treo hon bro-ni a die hauet evidomp ar muian a dalvoudegez*, evel a lare potr yaouank Gwengamp.

— Ya, 'me darn-all, mez na gomzet ket d'imp euz keleier ar vro.

Nan, dre gustum; rag ni hon deuz c'hoant, dreist-holl, da ziskoue hon bro 'vel e oa *gwechall*, hag *evel e lle donet da vean*.

Perag koll hon zannik paper da gontan d'ac'h doareo ha darvoudou. Ha nan e ket gwelloc'h d'imp lakat hon amzer hag hon foan da esad kelen ar sperejou, krenvad ha zével ar c'hulono warzu Doue hag ar Vro ?

An testenion-man a diskoue an d'imp ez omp en hent mad, hag an hent-ze a dalc'hfomp da heuil, ar pez na harzou ket diouz imp d'ober, pa hallfomp, plijadur d'ao holl.

KELEIER

GWENGAMP

Eur maro trist. — Eur potr yaouank, dare da vont d'ar servij, Batist Kerre chano, a zo bet tsapet disul diwean

gant rod eur vilin a oa o valan 'n e gichen; en Milin Gaer en em gawe, ha c'hoas ec'h e dalc'hêl gant e vreur.

Evit-an da vean bet eun hanter diouz e benn hag eun hanter diouz e gôf kasi friket, koulskoude n' e ket marvet war an tol.

Bevet 'n euz bet pell avalch 'vit kaout e zakramancho, hag hen 'n e anaoudegez vad.

Eur c'hras kaer groet d'ean gant an Otro Doue !

PABU

Maro dre dan. — Groeg An Naour, a oa o ebom 'bara Ar C'hressent, en Pabu, a oa techet da gouean en drouk-sant awechou.

Sethu hi plac'h ar ger de ouel an Holl-Zent. Mez 'benn e oa distro he zud diouz ar gouspero, e oa bet devet ar plac'h kez : hastenet e oa, heb bue, war an oaled.

Mic'hans e devoa bet tostaet d'an tîm da doman, hag e oa bet neuze kouet en-an.

Et oa he ine paour d'ober gouel an Anaon d'ar bed-all.

SONIOU HA GWERZIOU

An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvien)

Ar gwerzioù-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant e vignoned; ar c'haeran levr gwerzioù bet moulet biskoaz en brezonek Treger.

Priz : 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

EUN ALI

Da vestrou, da vestrezed-skol ha da veleien ar Vro

Kenta levr a die bean laket entre daouarn ar vugale ec'h e ar c'hatekiz; mez ar c'hatekiz dre-z-an e-unan a zo eun tammik diez da intent, eun tammik boch ha skwizuz d'eur spereid tener, dre na ve enn-an nemet reolenno hep skouerion, nemet kentelio hep historioù... ha treo-all seurt-se da zidual ar bugel. Eun tamm bara zec'h eo, evel pa lavarfen, war-n-an tamm aman ebed.

Histoar santel da zeskta ar burzudou en deuz gret an otro Doue war an douar.

Sethu eno hano eul levrig moulet gant breudeur Ploermel hag en gwerz breman e bureo ar *Groaz* (200 pajen gant skeudenn). Eno e vo kavet gant ar mestro hag ar veleien peadra da vaga ervad sperejou ar vugale hag ineo ar re goz zoken.

Bravo'h levr na oufalc'h da gaout da lenn da novezioù goanv en tiegezioù kristen.

Bennoz-Doue d'ar skrivagnerien, an otrone Buleon hag Hery, beleien ar Vro, ha d'ar voullerien, « Breudeur » Ploermel.

Priz gant an timbjo : 4 real.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST MONTROULEZ

An digoavenez ne ve hanve « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netan ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da breana digoavenez a renk mont da welet ar « Parfaite » pe skriva evit taolenno d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e viche en Skol-Veur ar Vekanikerien (école centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 f.
— n° 2, — 300 — 590 f.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lannuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNOU

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED
a roulet :
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou wennek
evit ar Bro ar estren.

KROAZ AR VRETONED

Kavel e vo war-gel, en brez
zouez Treger, kement ma
a sell ouz hon Bro Breiz-
Izel hag ouz ha yez; hag
10 gwech ar sizent, evit
grienna' bennag diwar-
bonn Breiz-Tramor.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
Purvez ar Gelo.

Dalc'hil hepred d'ho prasonak.
Tet an dud vad ha kalonek.

Yez ar Izel eo : ma ve brezhel,
Ouspenn ar Yez, e vo Pev'hoel!
Muz.

GANT BREZONNEK KO DEUD AR FEIZ
GAND AR CALLEK EZ AIO A VREIZ
Purvez ar Gelo.

KELEIER KEUMRI

Sethu amañ eul lizer hag eur werz digaset d'imp gant
otro rener *Kroaz ar Vretoned*.

« Dont a rin en dro digwener; marteze, mar n'ou
ket re skwiz, e tremenin dre Roañs.

« Sethu amañ eun dra bennag evit *Kroaz ar Vretoned*.
Banniel Breiz a zo breman en chapel ar c'hastel, en
Llanover. Da blijo gant Doue ben kas se'hane da Vreiz-
Izel da drec'hi war hon enebourien ! »

ABRERVE.

Sethu amañ ar c'himiad kaer a ra an otro Rener da
Vro hon zadou koz ha da vanniell Breiz-Izel.

KENAVO D'AR BANNNIEL

Kinniget d'an Itron Llanover.

Harluet gant ar C'hallaoued,
Banniel santel ar Vretoned,
Aman'teuz kavet digemer
En chapel Kastel Llanover.
Enô, pell dez safar ar bed,
E chomi sioul ha divorc'hed,
Henvel ouz korfon 'r gristenien
Pa vent diskennet er bez yen;
Pa vent diskennet er bez don
O c'hortoz an trompilh o sôn,
Ha galv an Ael a hadzavo
D'ar Wir-vuez ar re varo.
'Vid-out, Banniel santel, ivez
'Zono trompilh an Hadvuez;
Eun dez pe dez, Kleze Arzur
Drec'ho evid-omp a dra zur,
Hag, en dez-se, soun e kerzi
En hon fenn-ni o lugerai,
A-uz da holl boblou ar bed
'Vel'uz d'an douar ar stered !

— o —

En gortoz, chom amañ konsket,
Banniel santel ar Vretoned,
Pedenn ar belek, pa bigno
Ouz an aoterig koat-dero
'Zo aze en es kibennik,
As luskello gant he mouezik;
Dorn truezuz hon rouanez (1)
'Flouro da ze gant karantez,
'Vel eur vammik blev he bugel
A gousk sioulik en e gavel,
Hag he zell warnout'vo dalc'hmad
Evel diou askel an ael mad,
A nij a-uz da hep kristen
Er bed-man a devalijen.

— o —

Kenavo, kenavo breman,
O banniel santel a garan !
Red d'in treiza ar mor endro,
Da zont da Vreiz-Izel hon Bro.
Enô mesk c'houerder an anken,
'Kreiz ar stourm hag ar gourventen,
A skub diwar hon Bro garet
Yez ha giziou ar Vretoned,
Meur a wech, em huve donniuz,
E welin da blegiou skeduz
O nijal'uz da benn seder
Hon rouanez en Llanover;
Gant ar gwel-ze 'vin frealzet,

Ma c'halon a vo kennezet,
Hag e talc'hin bete mervel
D'as tifenn, Banniel Breiz-Izel !

ABRERVE.

EUL LEVR DIWAR BENN AR BROTESTANTED EN BREIZ

Souezet e vo ar Vretoned a lenno levr an otro Camus,
o welet penoz o deuz 'n em zilet ar Brotestanted en Breiz.
Sethu amañ an tier o deuz en hon bro.

1. *Ti Montroulez* ha stag out-an pemp ti-all, enné
pastored protestant d'ober an ois ha da brezek d'ar zul.

2. *Ti Kemper*, stag out-an c'houec'h ti-all.

3. *Ti Tremel*, stag out-an pemp ti-all gant unan e
ver o sevel en Droons.

4. *Ti Zant Servan*.

An tier-man a zo bet zavet gant arc'hant ar Saozon,
ha dalc'het int gant-ê; da laret e penoz kement protes-
tant a zo en Breiz, aboue ar pastor a ve paset dek mil
skoed ar bla, betek ar marc'hadour-red a ia en henchou
da werzan zoniou ha levriou fall, a labour a-unan da
ziskar ar fe en Breiz, hag ouppen, da zistagan ar Vre-
toned dez a Vro-C'hall, o bro : traitourach pen-da-ben
ha netra ken, sethu eno lshour ar Brotestanted en Breiz-
Izel.

An otro Camus an euz gret e levr da rei dreist-holl
da anaveout Ti pe Mision Tremel, 'man er penn anean,
aboue ar bla 1873, ar C'hoat, ginidik euz Tremel, ha
gwechall katolik.

Mision Tremel n'ê ket bet zavet hep poan gant ar
Brotestanted. Euz ar bla 61 betek ar bla 73, ar moar,
an otro Oge Fleury, eur c'hristen kalonek, mar zo, an
otro La Tour, kannad en Paris, hag ar person, an otro
Guillou, en em unanaz enep d'ê.

Mez en 1866, ar C'hoat ojet neute a eur bla war
nugent, a zo digaset d'e barrouz goude bean grêt e studi
en Paris dindan ar Brotestanted. Eiz via goude, en 1874,
gant ôtre ar gouarnamant neve, ar C'hoat a ra Skol hag
r brezek gant pep frankiz. Aboue a ar mision n'ê deuz
gret nemet kreski gant arc'hant ar Saozon ha gras vad
ar gouarnamant.

Zavet e zo bet eun iliz, eun hospital, skolioù; ar C'hoat
an euz prenet eur vèreri vras dalc'het gant-an ha gant e
niz, an otro Somerville; gret e zo eur gazeten, an
« Trémelois », ha kaset e ve dre holl parrouziou Breiz,
kirri karget a levriou hag a soniou gant tud d'o hadan
evel draog, da vougan kelenn adreuz vad ar veleien, ar fe
gristen ha betek karante ar vro.

Mez ar Vretoned a oar pesort digemer ober d'ar ga-
loumperien-man; hag ar C'hoat a glemm aliez diwar
benn o fennou kaled.

N'ouve dreist-holl petra d'ober evit gwasad ar veleien
a zo bepred, emean, o stourm out-an.

Me sonj d'in penoz an otro chlouei Camus na vo ket
c'hoaz 'vid an deio dimeuz e vignoned; re wizek ha re
sklêr e ar levr an euz grêt da zizolo e wall-labour.
N'ouffer laret netra gwelloc'h d'ac'h, lennerien, nemet
prenan ar levr-man.

Kavel e vo en bureo ar *Groaz* evit *pevar real*, ha *daou
wennek* evit an timbjo.

Eno o welfet war an dro kasouni ar Brotestanted evit
hon bro, a fell d'ê kas da goll, ha nerz ha kalon ar veleien
o stourm hep soun warlerc'h an otro Camus evit Breiz
hag ar Vretoned.

ISTOAR SANTEL gant skendenno, eul levr kaer
evit pevar real gant an timbjo.

AN DIRWEST

KARR AN ANKOU

Ar re varo, deut dez o bê,
A oa er vered o vale :

— « N' euz ket en douar biniget
A blas evit eun den krouget. »

— « N' euz er bed-man nag er bed-all,
Digemer mad 'vit an dud fall »

— « Ar mewier maro 'n e bec'hed
A ve beziet 'n toull ar vered. »

— « Kerz en henchou da glask da ve,
Lec'h ma kouezek gwechall noz de. »

Evelse 'komz ar re varo.
An aneval a ia 'n e dro.

— o —

Hag aboue, hed an henchou don,
E ve klevet e hern o sôn.

Diwall, diwall, Yann ar Stoliad,
Me glev ar c'harr o wigourad.

Yannik pell zo 'zo dismantret,
Mez ar marc'h 'n eve karg bepred.

Yannik n'ê ken nemet eur spes;
Et o breman da bet-harneze.

Ha hep noz ar c'harr ia endro,
Da glask korfadou en hencho.

Re aliez e ve allaz !
Korfou kristen ouz penn e las.

Neuze Yann e strak a eskern,
Hag ar marc'h koz a sôn e hera.

Diwall, diwall, Yann ar Stoliad,
Me glev ar c'harr o wigourad.

DIM-NA-DOR.

Kelennadurez d'ar Zoudarded yaouank

Ar gwella kelennadurez a oufen da ober dec'h, evit
dewez ho kmiad, e diwall da zont meo d'ar « c'hasern »,
rag ar vewenti a zo kastizet gant prizon pep gwech; ha
peb devez prizon a astenn ar « c'hoije » dimeuz eun
devez ouppen; kimiadet eta dimeuz ho tud hep evan re
a win-ardant.

Eun al-all; na gemeret ket re a arc'hant dimeuz ar
gêr, abalamour, da gentan, diezi e rafec'h marteze ho
tadou hag ho mammou pe memproù all dimeuz ho tiegez,
ebarz 'n o marc'hajou, o femel digant-e arc'hant hag o
deuz ezom diout-an; ha c'houi 'zo en doare d'o dispign
hep ma refont vad ebed d'ec'h, pa-n'eo-gwir hoc'h euz
da zibri ha da evan evel ma è dleet ebaz ar « c'hasern ».
Ouspenn da ze, gallout a rafec'h gant kalz a arc'hant
'n ho kodellou, digas sonj fall en penn ho kamaradou
nan int ket ken evuruz ha c'houi, ouz o lakat da gemer ar
pez nan e ket d'ê, ha dre-ze, da vean gwel gastizet.
N'ou ket en sonj da rei da gredi d'ac'h e ve ar « c'ha-
zern » eur lec'h a laeroni, mez, evel en eur barrouz
a bemzek kant den e ve kavet tud pitouilh, hag ec'h è

(1) An Itron Her'bert a Llanover.

tuñ deuz ar parrouizion-ze a deu d'ar « c'hazeraïou », e balfe 'n em gaout en o zouez unan bennag hag a vije sez da dempti.

Kemeret eta nebeut arc'hant dimeuz ar gêr, ha dalc'het tost d'hozh yel'hier. Ar re a zo pinvidik a hallo lakat digas d'ê arc'hant divezatoc'h dre lierou.

Diwallez c'hoaz d'ober ho penn fall pa 'vo roet d'ec'h eun urz bennag, rag evit bean pennek e ver gwel gastizel ive; ar re o deuz ar gastumans fall da respont d'o c'herent, pe d'o mistri, o fedan d'e dilezel, mar o deuz c'hoant da vonet d'ar gêr gant o c'hamaraded.

O tiwall ouz an techoù fall a deuan da verkan, hag o lakat evez da zeski an « exercisour »; o vean zentuz, e plijer d'an holl vistri, ha dre ze e ver evuruz; dreist-holl ar re na ankouant ket o religion, a zo aezet meurbed da beuilh da nep an euz c'hoant, rag war daou zul ha hanter kant a zo er bla, daou-ugent da nebeutan a zo dieub gant ar zoudard mad evit mont d'an oferen.

C'hoaz eur wech eta, et gant fauz da zeski serviji ho pro, ha diskouet d'ar C'hallaoned o gwel ar Vretoned a birie da dremen lec'h eo tremenet o zud koz; ha pa retorfet d'ar gêr, ho « konje » achu, leret d'ar re yaouank a deuo war ho lec'h, na ver ket ken gwall-euruz er rejimant evel e ve laret gant kalz. Evel ze e rentfet serviji da Vro-C'hall, ha dreist-holl da Vreiz-Izel.

ERVOAN MENERRE.

MA C'HOLAJ

Kinniget d'am gwellan mignon « Herbot ».

Gwangamp! Did eo hon c'haleno,
Keit ma vo gwad, 'n hon gwario,
'Wit da tifenn ni a zavo.

HERNOT.

Pa 'c'hao, pa dan, e skeuden ger
'Deu dirag-on en bep amzer;
Digas ra koun d'in-me bepred
Deuz ar mistri 'deuz d'in desket
Beza eun den, eur c'hristen mad,
'Vel m' eo dleet da bep Breizad.

Eso 'm euz bevet meur a vla
Er peuc'h, er sioulder ar vrasan,
Gant mignoned a zo chomet
Ouz o mignon koz stag bepred.
Siouaz! breman 'n amzer a ren
Ar seurt gant-e na gaver ken.

Ped gwech 'm euz stouet d'an daoulin,
Ha kanet kantiko lirzin,
Er chapel goz a oa 'n e c'hreiz!
Plijadur am euz c'hoaz e-leiz
Pa deu koun d'in ouz kement-ze
Ha te, ma 'gred, e teuz ive.

Brema me oar, e zo savet
Eur chapel kaeroc'h kempennet;
Trugare 'laran d'an dud vad
O deuz roet d'imp hon menned;
Eun dudi ec'h eo, p'he gweler
Ken plom 'n he zav, ben drant en êr.

N'euz forz, bepred ma c'harante
(Silammet e chomi marteze),
A vo evit an hini-all:
Rak kâd ra d'in tlee nijal
Primoc'h diout-i ma fedenno
D'hoñ tad peurbaduz 'n envo.

N'euz ket pell oan bet o vale,
Ha deuz an eil penn d'egile,
Ma c'holaï kær am oa treujet,
En traou hag en krec'h e oan bet,
Ma c'hason em c'hreiz a dride
Ma lagad a steredenne.

Ma c'hason em c'hreiz a dride
Ma lagad a steredenne,
O hadwelet an holl gornio
'Lec'h 'm oa gret kement a droio,
Ar gambr-studi, ar c'blast bikan
'Lec'h ma poanien, deuz ma gwellan.

O Kolej ker, ti ma c'halon,
Pebez plijadur evid-on
Mont d'as welet kgwech an amzer
Ken dirouk, ha ken dibreder,
Pell deuz an drouz 'zo er c'herio
Tro-war-zro did koat ha parko.

Nag a wejou pa oan enout,
Am euz bet me c'hoanteet bout
Vel an alc'houeder digabestr
A welen dre doull ma fenestre,
O tarrijal uz d'ar branko,
Pe o zavel 'barz an nenvo.

Eur bla 'zo 'boue 'm euz tremenet
Ewit mad dindan da borched,
Evrusoc'h 'vit eur roue!
Ah! na sonjen ket d'ar c'houlz-ze
Am ije bet kement a brez
D'az hadgwelet, ma c'holaï kez!

O ma c'holaï, ti ma c'halon,
Pebez plijadur evid-on
Mont d'az kwelet gwech an amzer
Te ken dirouk, ken dibreder
Pell deuz an drouz 'zo er c'herio,
Tro-war-zro did koat ho parko.

AR C'HOZIK.

BE AR MARTOLOD

WAR DON : Ker Is.

En han Doue 'ta, mignoned,
Pedomp vit ar re 'zo beuet,
Na glevfomp ket 'pad nozvezio,
O mouez o c'houlen pedeano.

En Porz-Even 'vo gouel allaz!
Kollet Yannek kreiz ar mor braz,
Kollet ar martolod breton
Gant e vagik kreiz ar mor doun.

Kaer zo gortoz : na deuo ken;
C'hoaz 'vo daero en Porz-Even,
E-berr pa digoueo kelo
Deuz ar paour kez Yann 'zo maro.

Gant e dad en penn ar vered,
Eur groaz neve a vo zavet:
Seth' euz e vab pez an evo
Eur be goulou hag eun hano.

An hano skrivet er rec'hier
A zav en treaz 'vel eur voger,
A lavar d'ac'h skler an doare
Penoz ar mor ac'h eo ar be.

— o —

Eno kouski mad, martolod,
Kalz gwelloc'h evit war aod:
D'al labourer peoc'h an douar,
Did ar mor don hag e gounnar.

En o linsel wenn ar c'homme
A deui d'as luskel tro-ha-tro,
'Vel gwechall pa oaz 'n ez kavel,
Ar mor a gano d'he bugel.

An avelio e goue o iudal
A zougo da gany koulz hag all,
O laret warnoud en o c'hiz
Requiem ha De Profundis.

Ha bemde, bep noz, ust d'az penn,
Ar gwagenno an eil d'eben,
Ar gwagenno o evoni,
Rei war da ve bleunio lili.

N'euz forz, daero ruilh war ma jod,
Pa sonjan 'barz ar martolod,
Maro kreiz e nerz, hep zikour,
E gorf paour beziet gant an dour.

Ar mor azo eur vered vraz,
Kalz a dud a ia di bep bloaz,
Ar mor a zo eur vered doun,
Hag enni kalz a anaoun.

En han Doue 'ta, mignoned,
Pedomp vit ar re 'zo beuet,
Na glevfomp ket 'pad nozvezio
O mouez o c'houlen pedenno.

DIR-NA-DON.

SONIOU HA GWERZIOU An Tremener (an otro 'n abad Lec'hvien)

Ar gwerzioù-man a zo bet dibabet diwar e bapero gant o vignoned; ar c'haeren levr gwerzioù bet moulet biskoaz en brezonek Treger.

Priz: 10 kwennek, 12 gant an timbjo.

EUN ALI

Da vestrou, da vestrezed-skol ha da veleien ar Vro

Kenta levr a die bean laket entre daouarn ar vugale ec'h e ar c'hatekiz; mez ar c'hatekiz dre-z an e-unan a zo eun tammik diez da intent, eun tammik boe'h ha skwiaz d'eur spered tener, dre na ve enn-an nemet reolenno hep skouerion, nemet kentelio hep historioù... ha treo-all seurt-se da zidual ar bugel. Eun tamm bara zec'h eo, evel pa lavarfen, war-nan tamm aman ebet.

Histoar zantel da zeshin ar burzudou en deuz gret an otroù Doue war an douar.

Sethu eno hano eul levrig moulet gant breudeur Ploermel hag en gwerz breman e bureo ar Groaz (200 pajen gant skeudennno). Eno e vo kavet gant ar mestro hag ar veleien peadra da vaga ervad sperejou ar vugale hag ineo ar re goz zoken.

Bravoeh lavr na ouf'ac'h da gaout da lenn da nozvezio gony en tiegezioù kristen.

Bennoz-Doue d'ar skrivagnerien, an otroù Buleon hag Hery, beleien ar Vro, ha d'ar voullerien, « Breudeur » Ploermel.

Priz gant an timbjo: 4 real.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez ne ve hanvet « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netas ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brena eun digoavenez a renk mont da welet ar « Parfaite » pe skriva evit an taolenno d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanikerien (école centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :

Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 »
— n° 2, — 300 — 590 »

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KBODIET
10 pe
15
20 real ha daou
evit ar Bro-C'hreñ.

KROAZ AR VRETONED

KAVET e ve war-
rouk mad, kousket
a sell out hon Bro
Izel hag ouz ha vez
lag ive, gwerc'h an
dizennou bennag
diwar Bro-C'hreñ.

AR BREZONER HAG AR FEIZ
A ZO BREZONER HA C'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Geiz.

Dalc'hil bepred d'ho prasonek.
Yez an dud vad ha kalonok.

Yez ar feiz eo; ma ve trec'hel.
Ouspenn ar Vez, a ve Pee'hell
Muz.

GANT BREZONER EO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK KE AIO A VREIZ
Furnez ar Geiz.

TESTENI DA GROAZ AR VRETONED

Eur Breton a skriv d'imp kement-man :
Traou mad, a dra zur, a roet d'imp da zibri ha d'vean,
en Kroaz ar Vretoned. Kalz ané a dlefe bean miret evit
ober levrigo gant-é, dreist-holl ar c'hanikou hag
ar gwerziou bravan.
Plijout mad a ra din lenn « Istoar Breiz » c'hoaz e
plije gwel ma vije bet diskleriet ennan ar vad o deuz gret
ar Zent hag an dud a iliz, war ar dro gant ar Rouane pe
an Duked Kristen, d'hon bro gér Breiz-Izel.

DOUE HAG AR VRO

Setu me en-dro, lennerien ger, goude eur veach hurr,
p' am euz tremenet daou viz leun en Bro-Geumri; ha
duduz p' am euz bet, en keit-se, al levenez da alena aer
vad Bro hon zadou koz ha da vevan gant tud, breudeur
d'imp-ni, euz hevelep gwad gan-imp hag o komz bre-
zonek evel-d-omp.
Skrivan a rin d'ac'h, dre dammou, kement a vrao em
euz gwelet ené. A-raog staga, am lezet da gentan da
ziskleria d'ac'h ar gentel dispar em euz tennet diwar
skouerion hon breudeur a Geumri. Ar re ac'hanoc'h o
deuz lennet an *Indépendance* o devo gwelet penéz,
digouet en Kaerdiz e mare ar votadek, e oan bet pedet
gant Keumriz da gement bodadek, da gement prezegon o
devo savet da harpan Bro-Geumri. Ar gerion diwean-
man harpan Bro-Geumri a skrivan en lizerennou dizhen-
vel 'vit o sank, vit o flanta dounoc'h a ze, en ho spere-
jou, mar gallan. Rag ené hepken eman an dalc'h :
Karet, miret, difenn ha sevel hon Bro !
En Breiz-Izel sioaz ! evit-omp da vean, nan eur
bagad tud d'ishano, hogen eur bobl, eur bobl a ouen uhel
zoken bag evel pa larfen a ouen santel, pen éo gwir :
Hon zent koz, goude Doue, o deuz savet Breiz-Izel ;
daoust da ze, en Breiz-Izel ne zonzomp ket a-walc'h er
wirione-man : Hon c'henta dlead, goude enori ha serviji
Doue, ec'h éo enori, difen ha sevel hon Bro Breiz-Izel.

Ha petra zo kiriek d'hon lezougeez ?
Eul lizer, em euz bet ar zun diwean a royo ar respont
d'imp. Setu hen aman :

Aotrou ker,

..... Ya, gwir eo, graet ho peuz eur veach vrao en
Keumri. Merteze, eun deiz pe deiz, Breiz a vezo ivez
savet ganeomp ha keit-ha-keit ha Bro-Geumri. mes,
siwaz ! hon devo poan a-walc'h evit ober eun dra bennag
aman. Diez e vije, 'meuz aoun, kavout er-vro-man (Bro-
Leon ha Kerne-Izel) ugent spered ha n'int ket kollet gant
ar politik. Penn-diboell » (eul lez-hano a skrivan aman
e lec'h gwir hano kenta gazeten ar Vro), Penn-diboell an
euz silet e vulum en ineo ar vourc'hizien ha, gwasa 'zo,
en ineo tud a ziwar ar meaz. Penn-diboell 'n euz graet
gant e lennerien eur vanden vleiidi kounnaret o harzal
war gement tra a garomp. Mar leret d'ar lennerien-ze :
« Me' gred e vije mad lezel ar « politik » eun tammik
a-goste ha pleal gant ar Vro, ar re-ze a respont : « C'houi
'zo eur chouan ! Gortoz a ret gouarnamant ar veleien !
C'hoantat a ret trouc'ha ha fenn da Vro-C'hall. »
« Liou-honest », ar gazeten a eneb d'an hini gents, a
zo ivez touellet gant ar politik. Hep mar an sotronez o
deuz lakat o arc'hant da zevel ar gazeten-ze, o deuz
difennet ouz ar rener komz euz traou a n'int ket politik
pe geloio... »

Sevel ha heugi a ra ar galon pa lenner sort treo, treo re
wir sioaz ! Gwasoc'h kant kwech evit ar vosen, ar politik
a laz ar Vro, silet ha ledet dre-z-i gant kanol hudur paperiou
n 'o deuz ken c'hoant, nemet da chadenni Breiz gwaz-

ouz-gwaz ha da skarza diwar-n-i, war digare eul liou pe
liou, he yez, he gizio hag he frankiz.
C'hoant em mije, lennerien ger, da denna diwar
skouer hon breudeur a Geumri eur gentel vad bennag
da ziski an tu da diarbenn an enebour divrezonek ha
da drei ar sperejou warzu : Doue hag ar Vro.
Kement-se a rin ar zun kenta.

AN « DIRWEST »

Embann « Ministre » ar Skolajou, en Paris, diwar-benn
ar gwin-ardant.

Lennet ho peuz aman n' euz ket pell an embann gret
gant medisined ar Finister eneb ar gwin-ardant. O
mouez gant mouez kalz a re-all a zo ét, herve, betek
Paris, rag setku ar « ministr » o paouez skrivan d'ar
mistri-skol, braz ha bihan, penéz eman o vont da lakat
war rol ar skianchou da zeski er skolio, « Fallagriez ar
gwin-ardant. »

« N' é ket awalc'h, emean, ar skiant-prenan ; bemde
e weler hag e klever laret ec'h a hon bro da vean diskaret
en doule gant ar gwin-ardant ; mez ar wel deuz eun
tech fall na wella nemet nemeur a dud. Red é a vremen
kustumi ar vugale da gasat ar gwin-ardant hag ar
weventi, o laret hag o hadlaret d'ê bemde penoz ec'h é
eun tech euz ar gwasan, gwasoc'h evit laerez, ken gwaz
ha lazaz ; o lakat d'ê en skouer dirag o daoulagad, skeu-
denno ar weverien, o zi, hag o bugale ; o c'houlen ma
anavefont penéz e ve grét ar gwin-ardant, gant moe'bach
peurvuian, da lakat, evelse en pep kiz, o c'halon da
zevel diout-an. »

Setu aze komzo deraed : mez mar karje ar gouarna-
mant lezel Doue er skolio, Doue a raj kalz muioe'h
evit-an eneb ar gwin-ardant.

Er miz-man eo e tigoue goul S' laün ar Fol, he d-
graet ar Werc'hez eur vuzud dispar war e vez : eul
lilien a greskaz skrivet war bep delien anei *Ave Maria*,
peden ar bugel paour. Ar werz-ma a zo tennet diwar-
levr Aotro person Kastelin a dlefe bean entre daou ara an
holl Vretoaed (Kanaouennou Kerne en ti Prud'homme).

ITRON VARIA 'R FOLGOAT, KURUNET

Itron Varia 'r Folgoat,
Evit ho s'asludi,
Tud an Arvor, an Argost
A zired gant dudi
Eur gurunen lugernuz
A laker var ho tal
Hag eur c'helou ken evruz
A ra d'eomp tridral.

DISKAN :

Santes Mari, Mamm Jezuz,
Hag hon Mamm venniget,
Mil bennoz d'an deiz eüruz
M'ho kuolomp kurunet :
Brema petra da c'hortoz,
Ha petra da c'houlen
Memet c'hoaz, er Baradoz,
Gweled ho kurunen ?

la, Gwerc'hez, holl e tridomp ;
Ha pennoz na rafemp ?
C'houi zo eur Vamm evidomp,
Biken n'ho tileztemp ;
Ouz Breiz-Izel pa zellit,
A bep tu tro-war-dro
Sklear hag anat e welit
Oc'h Rouanez hon bro.

Ama gwech-all e veve
Eur paour, herr a spered ;
Goude poania, ne zeske]
Netra, koulz lavared ;
Daou c'her : *Ave Maria*]
Setu e holl beden ;
Mez n'ehane d'o c'hana
Divar skourr e wezen.

War e vez, eul lidien,
Eun deiz, zo diouanet,
Hag en aour, var bep delien
Lizerennou skrivet :
Peden vad ar jerricher,
Ken douget d'ho meuli,
Ho pos moullat, Mamm denar,
Var bleun gwenn al lili.

Goude beza ho pedet,
Noz deiz en e lochen,
Foll ar c'hoat hen deuz roet
E hano d'an dachen :
Hag, e leac'h ar bod lili,
Hirio 'zeuz var e vez
Eur japel gaer, hag enn-i
C'houi a zo Patrounez.

Hon tud koz, gant o c'hizel,
O deuz dantelezet
Mein galet an ti santel
Zo d'eo'h ama savet ;
Ha, da gazed bloussadur
Morzolio digristen,
Ni d'hon tro, gant plijadur,
A brof hon sluzen.

Ouspenn, en hon parreziou,
Ho poltrez a gavomp,
Hag, en hon tiegezo,
Bian ha braz ho pedomp ;
En distro (burzud evruz !)
Ni wel, a-zioch hon penn,
Astennet ho prech' neruz
D'hon harpa, d'hon difen.

Her goüd a rit, hon buez-ni
A zo poanuz meurbed ;
D'al labour, hep damanti,
Ni rank staga bepred ;
Ha goude c'houezi bemdez
Da c'hould hon bevanz
Ne chom gan-eomp ken danvez
Nemet hon Esperanz.

Kalz o deuz brasoc'h madou,
Kaerroc'h deskadurez ;
Ni hon deuz yez hon tadou,
O feiz, o c'harantez ;
Ni a gar, en Breiz-Izel,
Hon Brezounek, hon feiz,
Koulmet e-daou, Mamm zantel,
Gant ho c'h hano, e kreiz,

C'hoari hen goar, ho kurunen
A zeu a berz ar Pab;
Hen eo tad ar gristenien,
Hen eo Vikel ho Mab;
Ni n'hallomp nemet pedi,
Hon pesden zo dister;
Pa 'z eo nerzuz hoc'h hini,
Harpit Kador Sant Per.

Bennoz d'hon Eskob nevez
Hen deuz ho kurunen;
D'ezan ha d'eomp-ni, Gwera'hoz,
Roit ho skoazel bepred;
Ha pa zeuio ar mare
Da vond da welloc'h bre,
Evit paca d'eomp ho tle,
Hon c'huruzit d'ho tro.

Da botred yaouank Kerne eur c'hoari koz « ar Mellad »

Herve 'm euz klevet gand eur mignon koz, en Kerne
oa gwech-all eur c'hoari brav 'vit ar bôtred yaouank, 'vit
ar botred krenv ha kalonek hepken, 'vel zo kalz c'hoaz. Ar
« Mellad » e hano ar c'hoari-za.

E Keshus, d'ar zùl d'endev, 'n Otro Kont Kost-
Berkelot a bigne war var ar vered. Eur zac'h bihan en
pign euz e vrec'h, 'n Otro, 'n eur vouz'hoarzin, a zelle
euz ar bôtred distumet ea-dro d'an. Neuz 'vad ar re-
man a ziwisek o chupen, 'drouse o mancheu, 'c'hlebe
o daouarn... Mes, awechou vije red gortez, rak 'n Otro
're euz tamn preragen a-rop ar c'hoari.

« Ma zud kes, lavare-han, breman pe 'ma achu an
ofison, zervijet 'n Otro Doue, ec'h e mad c'hoari eun
tamnik. Hest an euz da c'hent pesort parrez a drec'ho ar
Mellad. Butun, seiennou ha jistr a zo d'ar re drec'ho. »
Daoulagad ar bôtred stag beteg neuz war ar zac'h an
em lak da virvi; an daouarn zo glet adarre hag 'vit
mad ar vech-man.

'N Otro Kont a denne eur bellan euz ar zac'h hag
hi zole pall: setu diskrab 'tre hen fôtred. Na vije ket
awale'h tapan ar bellan eur vech kentan, red vije delc'hen
mad d'ei, ha ze oa gwall-diaz, rag an holl a'n em dèle war
an hini vije krog an-ni. Mez, ha-man a fouete ar bellan
d'eun all, dalc'binad euz ar vech parrez. Hag evel-ze
ken vije arru ar bellan haou a eur bouk. (Awechou
ec'h e beteg Peret, bro ar Wenedourien)!

Ken vije arru er bouk hepken achu ar c'hoari ha
vije gouet er Mellad. Ouspenn ar butun, ar seiennou
hag ar jistr roet d'ar bôtred trec'h, c'hoaz e klevet
embannan hano o farrez euz lein min braz ar vered. Ar
c'Hernevaded pa glevet embannan ar Wenedourien
a zere o daouarn, 'skrignè o dent 'n eur lavaret: « Benn
disul, daù da re Beret! »

D'ar zel-all, hadkrog adarre d'ar c'hoari. Pegoulz 'vo
hadkroget gant-an c'hoaz, pôted vad Kerne?

EVNIK-ARYOR.

Kalz a blijadur em euz bet o leon ar pennad-man sayet
war ar Mellad gant hon mignon Evnik-Aryor. C'hoari ar
Mellad a zo deut d'isup digant hon zadou koz, rag wir
eo c'hoaz en Bro-Geumri, da vibans an hano anezha, rag
breman ar Zaouon o deuz lseret an dra digant Keumriz
ha roet d'an zoken eun ano saoz, ar « foot-ball ». Eun de
ma oan o tremen gant an otro Cochbarf e-biou da « hoar-
rierien « foot-ball » en Caerdydd, heman alaraz e oa d'in
d'ar c'hoari an hevelep hano en C-umraeg vel en brezoneg
hag e oa anavez, a bell amzer, er Vro.

ABHERVE.

ARRU E AN AMZER LOUZ!

Z... N... e Kerne, 19 a viz du.

Gand niz du 'ma deut an amzer louz: glô puilh hag
avel greav bemde. An here, da c'hras Doue, zo kazi laket
dre-holl, ha nan euz ken kalz a labour d'ober er parkou.
An dud 'n em lak d'ober ar jistr hag an em zizer 'barz ar

c'hartiou lec'h na ver ket dindan an amzer gri. Mare da
vare, ec'h er d'an ti (eno zo distumet eur c'hlaouriasen
vad a dan) hag 'vo dispaket ar c'hernio butun, hag
da beuilh kalz a gonto. Ia, brav ve bean e korn an tan,
pe 'toul an dól, o zell ar glô tiveran euz gweren ar pre-
nestr, pe o chilou an avel foll o yudal er porz 'n eur
lakat ar gwe da strakal! Ar gwall-amzer-ze a lak kalz
a zonjo e speret ar butenner evruz: sonjan 'raer reuzedik
paour e c'haleupat en hentou 'vit klask e damm
bevanz; er messorik tener o krenan an ane net dindan
eur c'hoz derven, e korn eur park bennag; er martoloded
bretoa war ar mor dôn, war ar mor en kounnar, d'ar
c'houlz-man.

Me, hep nos, a zonj er paour kez martoloded hag an
euz true ouz-e. Eur bedennik, keavroz, evit ar merdesed
kez pegen stard ho micher, pegen riskluz dreist-holl!
Klev kentoc'h o birvoud:

AR MARTOLODED PAD AN ARNE

Non hag zo bihan hag ar mor zo braz!
Gand ar gwagenou war an sod taolet,
Taolet ha distaolet hep paonez siwaz:
'Tal ar vern torret, pedomp dsoulinet!

Tre ar be ha ni n'euz med eun elfen
Martreze fe-noz 'barz an dour c'houero,
Dindan eul linsel gret gand eon gwen,
Ec'h imp da gousket touez ar re varo!

O Gwerc'hez Vari, war ar mor, stereden,
Ken mad a viskoaz, klevet hon c'hri-forz,
Habasked 'n avel, ive ar wagen,
Hag hon bagik paour renet d'imp d'ar porz.

Ar gaëran sae vo, gret gand aour melen,
A vo roet d'ac'h 'vit hon dienkrezan;
Ouspenn, eur ouel ven hag eur gurunen;
Hag 'vit ho Jezuz ar c'hoantan zaat Yan.

EVNIK-ARYOR.

Histor ar Mene Bre

Hon mignon mad Erwan Menebre 'neuz skrivet treo
ker hag a skouer dispar d'ar bôtred yaouank o tont d'ar
servij. Gant-se e oa bet paouezet eur pennadik gant
« histor ar Mene-Bre » a blij kement d'hon lennerien. Hirie
ec'h hastagomp gant-an. Ar wech diwean e oa bet lavaret
eur gir bennag diwar-bean an « oferen drantel ».

Park ar Goz Vered

Eur wech arru war veg ar Mene-Bre, gret eur zell
ouz ho treid hag e welfet eur pez douar noaz, eul lannek,
na zav ket a lann diout-i uheloc'h evit ho potez: an
natur euz an douar a zo kaoz, emichanz.

En peb korn a Vreiz-Izel eman ar c'hiz rei eun hano
bennag da gement pez douar a zo, pe vraz pe vihan.
Mar goulennet digant tud koz ar vro hano al lannek,
holl e larfont d'ac'h ec'h eo ar Goz-Vered.

Euz a belec'h e teu an hano-ze?

Heman a lar e vije interes enò gwech-all tud ar manati;
egile a gred ez euz bet eno, en amzer goz, eun emgan,
hag e oa bet lec'het enn-an kalz a dud. Ne oar den dre
just pelec'h emas ar wirione.

Feunteun Sant Herve.

Lezomp breman ar chapel hag ar pez a ve en-
dro d'ei ha kaozeomp demez treo-all nan iot ket nebeu-
toc'h brudet er Vro.

Da devez an eil foar demez ar bla da laret eo an eil
devez a viz cost e ve graet gouel sant Herve.

Oferenou a ve kanet er chapel hag, ospenn tud ar foar,
kalz a birchirined en em gav en de-se war an dosen.

Nebeut dioute a gwita ar Mene hep mont da welet ar
feunteun. Heman a 'n em gav war dro pemp minuten
bale diouz park ar foar, trezek tu ar zav-heol.

Mar geo deut histor ar feunteun, an hini a dlee bean
dindan an aoter, da netra, hini feunteun ar sant nan hal
ket ober memez tra, rag liez a wech an euz hi gwelet
hag evet diout-i en eur dremen dre he c'hichen.

Evit-da vean an uhelan euz an addoniou a ruilh war
roz ar menez, war-dro daou-c'hant hanter kant goured
uheloc'h evit gouez ar môr, biskoaz nan eo gwelet

dizec'h hag hi dour, sker ha fresk a bep amzer, an
bet ordinal ar vrud da ya'haat an drouk-penn hag
boan-daou-lagad.

Evel en kement pardon en Breiz-Izel tud koz ha
bedi ac'hanoc'h d'ober eur zell gan-in war un
foariou Bre a zo eat ar sonj anei doun em spered.
Oajet e oan, d'ar c'houlz-ze, a zeg vla pe war-dro
a-unan gant ma zad ec'h iz da welet ar foar.
Ze oa war-dro deg heur euz ar beure, an eil devez
cost er bla dek-ha-tri-ugent « bla ar brezel »; an
oa tomm. A-boan e oamp arru en kichen ar Goz-Vered
e weljomp kalz a dud o redek trezek ar zav-heol d'an
Pennou baz a welomp dreist pennou an dud, euz
vijent o vont da skei war eur re bennag.
« Petra zo a neve, a c'houlennaz ma zad digant
merc'hed koz a oa chomet da zivall o gloan en kichen
ar chapel? »
« Ar Prusianed 'zo arru en traou Bre, eme
ané hag a anavemp; ar Wenedourien a zo eet da
broug ane (war benn hent d'ei) gant o fannou-
'Benn eur pennadik amzer e voint aman; al loenet
ei gant-e ha ni holl a vo lac'het! »

Ar Prusianed da foar Vre.

Kent diskenn diwar ar mene n' hallan ket mis
bedi ac'hanoc'h d'ober eur zell gan-in war un
foariou Bre a zo eat ar sonj anei doun em spered.

Oajet e oan, d'ar c'houlz-ze, a zeg vla pe war-dro
a-unan gant ma zad ec'h iz da welet ar foar.

Ze oa war-dro deg heur euz ar beure, an eil devez
cost er bla dek-ha-tri-ugent « bla ar brezel »; an
oa tomm. A-boan e oamp arru en kichen ar Goz-Vered
e weljomp kalz a dud o redek trezek ar zav-heol d'an
Pennou baz a welomp dreist pennou an dud, euz
vijent o vont da skei war eur re bennag.
« Petra zo a neve, a c'houlennaz ma zad digant
merc'hed koz a oa chomet da zivall o gloan en kichen
ar chapel? »
« Ar Prusianed 'zo arru en traou Bre, eme
ané hag a anavemp; ar Wenedourien a zo eet da
broug ane (war benn hent d'ei) gant o fannou-
'Benn eur pennadik amzer e voint aman; al loenet
ei gant-e ha ni holl a vo lac'het! »

(Da heulh).

GWERZIOU NEVE ENEB AR VEWEN

Evel hon doa laret, tennet e zo gwerzioù neve en
vewenti, gant embann medisinead ar Finister, hag an
gir war an diwest pe « Société de tempérance »
er Groaz.

Goulen ané en bureo ar Groaz, 20 real ar c'hoaz
daou wennek ea pez.

KARTENNOU POST NEVE

« Dir-na-Dor » an euz gret delc karten host neve
toniou brezonek: ar pilhaouer, an hini goz, Bro
ma zadou, ar Blavez mad.

Goulen ané: Eul lennerien, Kroaz ar Vretoned:
5 real o delc; — 3 guennek ar pez elec'h pevar
timb a wennek dre bep delc.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTRoulez

An digoavenerez neve ha
« La parfaite » euz ti « Hignett
eo an hini wella. Ezet eo da neu
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-w
'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da bren
digoavenerez a renk mont da
ar « Parfaite » pe skriva ev
taoleno d'an AOTROU VALLEE
mekaniker bet disket war e v
en Skol-Veur ar Vekanikerien
centrale) euz Pariz, o chom en M
troulez, rue Vrest.

Prizou ar « Parfaite »:
Digoavenerez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220
— n° 1, — 150 — 315
— n° 2, — 300 — 590

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESK

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprim-
Sainte-Sauveur, Saint-Priest.

KROAZ AR VRETONED
a gant :
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall.
20 real ha daou wennek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

KROAZ AR VRETONED, en bre
mouk mad, kement tra
a fell ouz hoc'ho Breiz-
tad hag ouz ha yez; hag
ive, gwech an amzer, eur
gelenno bennag diwar-
benn Breiz-Transov.

AR BREZONER HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA C'HOAZ EN BREIZ.
Furmas ar Geta.

Dale'hlit bipred d'ho presonek.
Yez ar fela eo; ma ve tro'hlit.
Yez an dud vad ha kalonek.

Yez ar fela eo; ma ve tro'hlit.
Ouspenn ar Waz, a ve 'Pee'het!
Man.

GANT BREZONER KO DEUD AR FEIZ
GANT AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furmas ar Geta.

Goulennet en bureo ar Groaz :

ALMANAK AR BREIZAD

a gaver enn-an digweziou ha darvoudou ar bloaz
tremenet, dreist-holl ar Brezel enep da Vro-Sina (pe
Uhin). Aliou mad a gaver ive war GLENVEJOU AL
LOENED, an AVALOU-DOUAR, al LOENED, an
TAILHOU, hag ive marvailhou 'vel ar GOUKOU PRI
hag ar MANACH ANSELM; en dibenn euz al levrik
FOARIOU AR VRO.

— 0 —

Priz : daou wennek pep hini; trizek evit touseln;
triwac'h real hanter-kant; eiz lur evit eur c'han.

ZENT AR VRO

Buc zant Kaourantin, patron Kerne (12 a viz kerdu).

Kenvroiz, dreist an holl zent, e tleet karet hag enori
zant Kaourantin, patron hon bro Gerne. Ganet e en hon
bro, bevet an euz enn-i ive, enoret e bet gant eur Breton
zantel a ve komzet c'hoaz anean : an Tad Maner.

Ganedigez ha bugaleach zant Kaourantin. — E
c'halvedigez da vont da velek.

Zant Kaourantin, kentan eskop Kerne, 'zo ganet e
Breiz-Izel, er bla 375.

E gerent a zekas d'an a-vibanik al lezen gristen.
Zant Kaourantin en em lakaz etre daouarn an Otrou
Doue hag en em dennaz euz ar bed.

Mont a rez eta en eul lec'h distro en eur c'hoaz euz
parrez Plomodiern, tost da Vene-Hom. Eno 'savaz eul
lojik e-kichen eur feunteun, tost da ribl ar mor. Zewel
a rez ive eun tiik-pedi hag eno a tremene an de hag an
noz o pedi Doue, hep bout anaveet gand den, mez karet
gand 'n Otrou Doue, na ankoua ket ar re a zielez pep tra
'vit hen zervij.

Burzud ar pesk.

En e lec'h distro, zant Kaourantin, a veve diwar louzou
ha bara zec'h. 'N Otrou Doue, ken mad, a rez eur burzud
'vit ar zant : kaz a rez en e feunteun eur pesk bihan;
hennez, pep heure, a zeue da ribl an dour, ha zant
Kaourantin 'droc'he eun tamm deuz-an, hag hen taole
goude er feunteun; raktal ar pesk en em gave hep drouk
e-bed hag en e bez 'vel a-rok. Ar burzud ken kaer-ze 'zo
et doun e speret ar Vretoned, ha setu perag hirie c'hoaz
've gwelet eur pesk bihan ouz treid skeuden zant
Kaourantin.

EYNIK-ARVOR.

(Da heuilh).

ALL DA VIGNONED LAOUENANIG SANT ERWAN

Kalz a blijadur an euz great d'an holl Vretoned leon
obero an Tremener (an abad Lec'hvien) dastumet, goude
e varo, gant e vignoned. Kement-all emeur en zell d'ober
evit obero Laouenanig Sant Erwan (an otro 'n abad Pon,
person Plougoukant). Gant-se e pedomp ar re euz hon
lennerien hag e vije gant-e kanaouenno pe gantiko
skrivet gant an otro Pon, da gaout ar vadelez d'o c'has
aman en bureo ar Groaz. Pa vo peure'het an dastumadur
e vont moulet gant an otro Pon euz Plougiel, breur
otro person Plougoukant. En gortoz al levri neve, setu
aman eur pez-labour euz ar re wella savet en enor da
Laouenanig Sant Erwan gant uuan euz e vignoned.

Setu aman hanoio kantiko savet gant an otro Pon

hag a zo bet kaset da vureo ar Groaz. Pedi a reomp hon
lennerien da gas d'impar re ane n'int ket war ar roll-man.

Kantik neve Itron Varia ar Sklerder.
Kentic'h mervel, o tra Doue.
Kantik ar verdidi hag an ocherien da Itron Varia wir
Zikour Guengamp.

Kantik en enor d'an Itron Varia Fantanto, patronez
parrouz Pontrev.

Kanaouen an Otro Sant Fransez Asiz.

Gonet ar Werc'hez Hanter-Eol.

Kantik an Otro Sant Rok.

Plougonkan.

Sant Koneri.

Pardon Sant Koneri.

Kantik Sant Ervoan.

Zon Sisk.

Ma'ro ar mistoner.

Gwerz santez Koupata.

Sonik fentuz duar-ben goeliou Lannaon.

Kleier Camlez.

DA LAOUENANIG SANT ERVOAN

AR C'HENTA MAC'H IS D'EN GWELET DA BLOUGOUSKANT

TON : Intanvez al Loehen.

— C'houi hag a zeu a Landreger
Ha laret e rafec'h-hu d'in-me,
Petra 'zo a neve en ker,
Ha c'houi 'pije klevet an digoue,
M' eo koussket egleo ar Gindi,
Ur vouez 'oa en difone koantig;
Ar vouez-ze me n'he c'blevan mai,
Na glevan ken al Laouenanig.

Oh ! na pegent koant e kane,
Na weska troet e ganaouen;
E vouez evel arc'hant a glinte,
Son a rae evel an aour-delen;
War run Sant Treveur azeit,
Daoust ha trist 'vije ma c'halonig,
Ma holl nec'h 'vije tremenet,
Dal ma klevan ma Laouenanig.

L Laouenan eo kenta blij d'in
A sko an evna gant ma c'halon;
Ober 'ra d'in gouela, c'hoarzin,
Evel kelc'hiet e heulian e zou,
Skiltir eo kan ar voualc'h beg-malen,
Brao eo hunvreal gant an estig,
Flour eo hiboud ar mizelen,
Douza 'gavan eo 'l Laouenanig.

Gortoz ha gortoz em euz graet;
Hed an de bantet 'uz d'an draonien,
O c'hedal ha na gleafen ket
Ar vouez a zouza ma holl anken.
Tristoc'h abaoe 'gavan ar bed,
Netra na dal d'in kan ma evnig,
Roet d'in kelo, me ho ped;
Komzet d'in deuz ma Laouenanig!

— Ma mignon ker, 'n am frealzet,
Me 'meus da laret ouz ho koulen,
Hoc'h evnig 'n eo ket diantket
Pellaet un tamm, ha netra ken;
Da Zant Koneri c'h eo nijet,
Koant-douget war bouez e askelig;
Pa vo ur pennad diskwizet,
E klevfet c'hoaz ho Laouenanig.

Ha setu 'zalek m'en kleviz,
Na oan ket 'vit padout gant ar c'hoant
N'em oa moi na peuc'h na diskwiz,
N'hunvreen ket 'met en Plougoukant.
Ea hent p'oc'h oa 'n am lakaz,
Kwit a bonn me a gerc'hanvig,
Ma zreid ouz-in na zanten ket,
Gant hast gwelet ma Laouenanig.

Eskel em oa, skanv ha herriek,
Douza zo, eskel ar garante,
Koulz 'vel 'tre diouvec'h karadek,
Kun hag evruz oap douget gant-e.
Berr an hent 'gas 'di ar mignon,
Hed an hent c'hoaz me 'gleve zioulig
Ur vouez o kanan 'n am c'halon;
Prestig 'welin ma Laouenanig.

Ha brema, petra larfen ken,
Evruz 'vel spontet chommi dilavar;
Ur gir koulskoude lakafen :
A oll aez ma c'halon me es kar;
An oll ama ic es karo,
Ha mar o c'hases gwecho ignig,
Ouz o droug louzouen es po,
Te gano d'e, ma Laouenanig.

B. Azéson.

DISTRO !

WAR DON : Me am euz choazet eur vestrez
(Zon ar voualc'hik).

Me 'zo o chom 'n eun draonien
Damdost d'eur wazik a dremen
'N eur hiboudal war ar zabren (duwech).

En tu 'rog d'am zi e so gwe
A sav o beg betek an Ez;
Eul liorz viban 'so a-dre.

Eani a zo meur a evnik
Deut da glask war dro ar wazik
Eul lec'h da guzan o nezik.

Deus ma gwele pa sifunan
Me a glev ane o kanan
O c'hanouenno ar bravan.

Hag o sonio ken flour, ken kaer
A lak ma c'halonig seder,
Ha me 'veul gant-e ar C'hrouer.

Pende 'm oa gallet dilezel
Ar c'hornik-man a Vreiz-Itel
'Lec'h eo ken dous bevan, mervel ?

Pende em oa gallet kridi
C'hallchen bean pell diout-i
Piavik, evrus ha disoursi ?

— 0 —

Bremao, ma c'halon gouliet,
Davet-i c'hoas c'hon distroet
Gant dorn rust ar bed didoet.

Distro c'hon adarre d'am bro
Da glask ar peoc'h 'kreiz d'ho c'hoajo
He lenneier hag he frajo.

Ha, bep heure, gant an evned
Me 'veul 'n Hioi n'eus dia desket
Pelec'h man 'r gwir evrustet.

LAOUIC.

Histor ar Mene Bre

Ar Brusianed er four-Vre.

« Ar Brusianed a zo digweet en traou Bre, eme unan ane hag a anavectap, ar Wenedourien a zo set da zizarbenn ane gant o fenno-baz. Benn eun nebet amzer e vont aman; al loened a ey gant-e ha ni-holl a vo lach'et, a larez-hi, en eur ouelan. »

« Martose, eme ma zad, oc'h en em faziet (dromplet). Ma vije ar Brusianed arru ken tost, e vije bet goureet kentoc'h; bet dinec'h eta ha bremaik me 'laro d'ac'h petra 'zo kiriek d'ar veskadek-man. »

Ma zad a reaz d'in ebom en-lichen ar marc'hed-man hag a redaz da glask nevention.

Dek minut goude e oa en-ko hag e lare d'imp ne oa ket enep d'ar Brusianed e zave ar Wenedourien o fenno-baz (pa ne oa nikan ane war dro), hogen enep potred ar gwirion karget da zavel ar c'hustum. Ar reman e defoa renket, loden ane diskenn diwar ar mene prima defoa gallet, hag sul loden-sll 'n em glenkan 'barz an tour.

Eun niver braz a dad a diskenne diwar ar marc'halac'h (tachen-foar) gant o loened 'vit miret out-e da vont gant ar Brusianed ha, war eun dro, e kasent ar c'helou d'ar c'heriadennou nesan.

Eur rumm-all, ar re zivsean o vont d'ar fear, oc'h eo war o c'hiz o klevet petra 'oa c'hoarveet.

Eun heor, pe dost, a dremenaz a-raog e oe gallet ameni (dinec'h) an treo. En keit-se e oa chomet ar werz a-zav hag eur gwecnek beunag nac'het ouz potred ar c'hustum an devoa graet koll meur a vil lur.

Ma mamm ha ma zad-koz a oa nec'het o welet n 'en em gavomp ket er ger, rag ebomet e oamb eur pennad mad war ar mene 'vit gwelet petra a c'hoarveze.

Pa 'n em gavchomp, e lavarchomp d'hon zud ar pez hon devoa klevet : ar Wenedourien, ankeniet gant ar gwelennou a gasti a rene neuze, da laret eo ar zec'hor a lakae mesk war ar boued-loened ha, dreist-holl, ar brezel a ziframme an dud yaouank diouz ar Vro, o devoa nac'het paez ar c'hustum hag aliet ar re-sll da vont a-du gant-e a-enep potred ar gwirion.

Neuze ma zad-koz a 'n em lakaez da gonten d'imp eun histoar em moa klevet aliez a-rog. Biskoaz avad na skoaz ken den war ma spred.

Setu aman war ze eur pds em euz disket pa oan bihan gant ma zud na ouient ken ouepen, war o deuz laret d'in.

An de oc'h eskne ar broed, 'barz an Enez-C'hlaz
Gant gwad ar gristenien e ruio ar yeot-glaz ;
An devez-ze 'zortiou Gwiklan demouz ar Gox-Vered
Eo pelec'h en beo ec'h e bet interet
'Barz 'n eur loden douar ment d'eur c'hlec'h bariken.
Vit bean pronostiket, kant gwech hag ouzpen.

Plijout a re dem zad-koz kozal war ze ; biskoaz avad n'an devoa laket kement a nerz da esa trei e oditored a du gant-an.

Gwiklan, herve doare, o oa eur barz koz meurbed, euz amzer a-rog ginivelez hon Zalver.

Skrivet en nje diouganou (pronostikou) war bez a dlee c'hoarveout en Breiz-Izel, dreist-holl 'vit ar pez a zelle an drouk.

Koz e oa meurbet, ouzpen deou c'hant vla. Skwiz ouz en klevet betan drouk d'ar Vro, e genvreiz a douaraz anean en beo hag en e zav war desen Vre hag ec'hane, war 'a euz laret hen e-unan, e wec hadsevel de ar gann diwean.

Histor Gwiklan, douaret en eun dachen ment d'eur c'hlec'h bariken, hag histor an oferen drantel a zebllant bean diwar an hevelep gwrien, gwrien koz-koz, m 'oarvad, ha na vije ken souezet ma lakfe ar re wiek anti en amzer kreasou ar baganed e deuz lezet meur a skeuden e-mesk marvailhou ar Vretoned.

EUVOAN MENEIRE.

Hirvoudou an Dall koz

Eire Pempoul ha Loeadre,
En eur c'hoaz-bent, en skeud ar gwe,
'Zo zavet eur gwecnik driser,
He hano kroaz ar Barigner.

De ar marc'had, tremenerien,
'N he zroad 'ra eun diskwizaden
Hag, o sonjal en poan Jezuz,
Na gavont ken o bec'h zammuz.

Ene e vouller aliez
Ar geloen, hep meullerez,
Rag an teodou a dro da-vad
Pa vent bet glebiet er marc'had.

Eun devez, d'an abarde-noz,
E kaviz eun denik koz-koz,
Eun denik koz e-tal ar groaz
Hag hen harpet war eur penn-baz.

Iano e chome ar potred koz
'Boue ar beure beteg an noz ;
Hag e tremene e amzer,
Disoursi mad ha dibreder.

Dam-dostik d'ean eur bugel,
Eur bugel beant evel eun el ;
Hag an den koz a hirvoude,
Hag ar bugelik a gane.

Ha me, pa weliz kement-se,
D'ar groaz e tostaiz neuze :
Hag e frailhaz ma c'haleonik :
Ar paour koz koz a oa dall-pik.

Ha me da c'houlen digant-an
'e Tadi-koz, perag oc'h aman,
Perag oc'h amez d'aredet,
P'eo gan-ec'h kollet ar gwelet ? »

Hag hen raktal a respentaz,
D'atou o redek war e fcs :
'e Ma buc n'eo 'med kelonad,
Ha gwall-druezuz eo ma stad :

'e Eiz vla ha pevar-agent on .
Aboue pell-amzer evid-on
N' euz nemet trubuilh hag enkrez
Anken marvel ha dienez.

'e Dek vla 'zo ar boan izih,
'Re d'in hep paouez gouzant kri
Na oan ket 'vit ober eun tol
Bremen avad, on echu holl :

'e Ma daoulagad 'oa chomet skler,
Ha pa vije brao an amzer
'Teuz amez war bouez ma haz
Hag en em harpen ouz ar groaz :

'e Pa arrie eun tremeniad
O tistrei dineuz ar marc'had,
'Leren eur fcs beunag d'ean,
Mar anaven mad anean ;

'e Evid-on 'oa eur joa dispar
Gwelet o tout an dejou-foar,
An eubeulien mistr ha kempenn,
Skanvik o zroad ha zonn o fenn ;

'e D'ar zul, gwelet 'pad an ofis,
Kempennet ken kaer an ilis,
Hag ar gristenien holl, gant fo,
O pedi an otro Doue :

'e Gwechall e plije d'in gwelet,
Ez nozveziou-hanz, ar stered,
Bampchou kaer an otro Doue,
O lugerni en holz en ne :

'e Gwelet o sevel er meziou
An ed, ar yeot, ar bokejou,
Evid ober d'ar parkeier
Eur gwiskamant flour ha zeder :

'e Gwelet, er goan, kuzet a-grenn,
Ar bed dinlan eur vantel wann
Eur vantel teny a erc'h gwenn-kann,
Gwenn-kann evel eun ine glan.

'e Mez eur beure pa zihuniz,
Arri 'zo bremaik tri miz,
Na welen ken man en-dro din ;
Kollet 'oa ar gwelet ganin.

'e Allaz l' zerrt eo da viken
Ma daoulagad d'ar sklerijen :
Biken, ziouaz l' na welen mui
Stored an Ne o lugerni.

'e Biken, tre ma vin er bed-man,
Biken an douar na welen
Na gant e zilhat marellet
Na gant an erc'h gwenn goloet.

'e Biken, o planeden digar l'
Na welen ken na kar na par l'
Na welen ken ma bugale l'
Neuz ken a joa evid-on me l'... »

'N eur laret kement-man, an dall
A stegaz breun da zifronkal,
Ma lamme e galon 'n e greiz,
Ma lamme en eur stum direiz.

Eur pennad goude e serraz
'Tre e divrec'h gween ar groaz,
Ha gant eur vouez skilr ha nerzuz
E raez eur beden da Jezuz :

'e C'houi ho peuz bet poan, ma Zalver,
Hag en ho poan oc'h het zeder ;
Gret ma vin zeder 'n em foanion,
'Vit gonid gant-e an nenvou. »

Ar zonik-man zo bet zavet
Gant eur mah bihan glac'haret,
Soubet e bluen 'n e zacro
En sonj deuz e dad-koz maro.

AN TREMENER.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez nevez hanvet
'e La parfaite » euz ti « Hignette »
eo an hini wella. Ezet eo da netat
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'
'vit he lakaat en dro.

Nep neuz c'hoant da breza euz
digoavenez a renk mont da wela
ar « Parfaite » pe skriva evid an
taolenno d'an AOTROU VALLEE,
mekaniker bet disket war e vicher
en Skol-Veur ar Vekanikerien (ecole
centrale) euz Pariz, o chom en Mon-
troulez, rus Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f.
— n° 1, — 150 — 315 »
— n° 2, — 300 — 590 »

ISTOAR SANTEL gant skeudennou, eul levr kaer
evid pevar real gant an timbjo.

AN TREMENER (AN ABAD LEC HVEN)

Plijadur a ray d'hon lennerien ha, dreist-holl, d'hon
mignoned vad a Bloubalzek hag a Bempoul lenn aman
eur ganabiou dispar savet gant an Tremener a gare
kement ar Vro hag ar brezonek.

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED
a goulz
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-C'hall
20 real ha daou wennek
evit ar Broio estren.

KROAZ AR VRETONED

AVOUEZ VA WAR-DI, AN
BREZONK MAD, KENNET
A SALL OUS BRO BREIZ
IET HAG OUS HA YEC; HAG
IET, GWECH TO-AMZER, OUS
DIRWEST BANNAG, DIWAB-
BENN ERV-TRAMOR.

AR BREZONNEK HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA O'HOAR EN BREIZ.
Furmas ar Geta.

Diall'it hepred d'ho brezonek,
Yes an dud vad ha kalonok.
Yes ar feiz so; ma ve bre'het.
Ouspron ar Vek, a ve Pee'het!
Huz.

GANT BREZONNEK EO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLEK EZ AIO A VREIZ
Furmas ar Geta.

Goulnnet en bureo ar Groaz :

ALMANAK AR BREIZAD

a gaver enn-an digweziou ha darvoudou ar bloaz
trement, dreist-holl ar Brezel enep da Vro-Sina (pe
Chin). Alou mad a gaver ive war GLENVEJOU AL
LOENED, an AVALOU-DOUAR, al LOENED, an
TAILHOU, hag ive marvailhou 'vel ar GOUROU PRI
hag ar MANAC'H ANSELM; en dibenn euz al levrik
FOARIOU AR VRO.

— o —

Priz : daou wennek pep hini; trizek evit tousen;
triwac'h real hanter-kant; eiz lur evit eur c'hant.

OBEROU LAOUENANIG SANT ERWAN

Bennoz-Doue d'hon lennerien vad o deuz kaset d'imp
oberou an otro Pon. Bet hon deuz digant-e ar zun
dremenet Pardon Sant Erwan, Kantik Santez Eliboubana
ha Son Sizik.

ZENT AR VRO

BUE SANT KAOURANTIN

Zant Kaourantin ha Zant Primel.

Eur belek zantel, hanvet Primel, a veve, d'ar c'houlz-
ze, en eur c'hoat, damdost da hini zant Kaourantin. An
daou den zantel-man a dremenaz eun de hag eun noz
o komz euz an Otrou Doue. Da veure, zant Kaourantin
a felle d'an laret an oferen, mez n'an noa ket dour, hag
a vignon a yeaz da glask d'eur feunteun. Pell hir e oa e
dro, rak pell-mad 'oa an dour; ouspenn, ar belek zantel
oa kam ha koz-braz. Zant Kaourantin 'n oa true euz e
vignon; pedi rez an Otrou Doue, ha goude 'plantaz
e vaz en douar ha dustu e teuz an dour da redek.

Zant Kaourantin ha daou den zantel.

Goude bean bet eun nebeud deio gand ar belek Primel,
zant Kaourantin a yaz da lojik kost Plomodiern. Ar brud
euz e zantelez a zigasaz daou zen zantel d'hen gwelet.
(Kredi 'reer penoz oa sant Malo ha zant Patern).

« Zant Patern ha zant Malo a zeuz de v'itan,
Dre ar brud euz ar burzudou a re Doue dre-z-an. »
(Tad Maner).

Hon zant a digemeraz 'n'e ar gwellan.

Gand eun tam bleud a oa c'hoaz en e di e rez krampoez
evit-e, hag o vezan et da glask dour d'ar feunteun, e
kavaz eno eun toullad zilienno pere a sozaz d'e c'hoaz da
zibri. An daou zant a gwitaaz zant Kaourantin o veuli
'n Otrou Doue 'balamour d'ar burzudou a re kenver an
den zantel.

Zant Kaourantin hag ar roue Gralon.

Gralon, roue Breiz, o chseeal en koat Neve, a gollaz
e hent hag a arruaz gand e d'ede-tal lojik zant Kaourantin.
Ar roue diskennez diwar e varc'h hag a c'houlennaz
digant ar zant eun tam-boed 'vit-an ha 'vit e dud. Ar
zant a redaz raktal d'ar feunteun, 'droc'haz eun tam
diwar gein e besk hag hen roaz da geginer ar roue. Ar
servijer-ze, o velet eur pez ken bihan, a fellaz d'an
gospaat zant Kaourantin, mez o vezan kemeret an tam,
beman a greskaz en e zorn, ken a oa a-walc'h evit rei da
zibri d'an holl. O welet ar burzud-ze, roue ar Vretoned a
zaoulinaz dirak ar zant hag a roaz d'an eun ti braz-
meurbed hag eur c'hoat, e paez Plomodiern.

EVNIK-ARVOR.

(Da heuilh).

MARO AL LAOUENAN

TON : Brao va klevout

E-touez ar mouezio ve a-leiz,
Hed an de, o veuli Sant Erwan
Ar zant 'zishanvale 'n hon Breiz
Ur vouezig, hioi al Laouenan.
Setu, un de, n'he c'hlevas mui,
Kaer 'neva sileou 'us d'an douar,
Na gleve mui, en Koneri,
Ar vouez a gare... Pebez gl-c'har!

Hag en o tiskan deus an e
Hed ur bann heol beteg an Arvor
O kaout ar pez a zouje,
E Laouenan a oa braz toc'hor.
Hag e tapas ar c'horlig paour
Dousig etre e zaouarn santel
Da gass gant-an d'ar palez sour,
Ma ren en-han an Tad eternal.

Krouer-Gallouduz, bet true ..
Ma Laouenanig 'c'h a da dremen ! !
Gant ur zell c'houi a ro bue,
Roet d'am evnig hirroc'h termen.
Doue 'reas kun ur vouez'hoarz...
Devoc'h 'vit biskoas al Laouenan.
Ame, 'mehan, 'vanke ur barz
Gant ma aele da gaerit ar gan.

B. AZENOR.

PRIZIOU DA C'HONID!!

Flou a zavo ar gwellan marvailh Nedelek pe ar gwellan son
d'ar Mabik Jezuz !

Priz kentan : *Leur Kanaouennou Kerne*, ar brava levr
a oe bet moulet biskoaz en brezonek, gant skeudennou
ha toniou.

Eil priz : *Leur an Tremener*.

Trede priz : *Dek karten-bost* gant peb a don brezonek
ha skeuden vrao.

Kes al labouriou-skrid da vureo ar Groaz ar c'hentan
ar gwellan !

AN DIRWEST

AR VEVENTI HAG AR GRIZIG

Eman gouliou kristen Nedelek war dostaat ha, d'o
heul, eur gouel emgristen peurlies... ya, pa ne ve ket
digristen-rik : gouel an de kentan 'r bla eo an hini
ech e !

Fellat giz a zo deut er Vro da veui an de kenta 'r bla
er bannac'houl d'ober anean pen-da-benn eun evadek
pa dlefe bean, evel pa larfen, eur bedadek, da laret eo
eun de a beden hag a binijen da c'houlenn digant Doue
gwalc'h pechejou ar bla tremenet, ha skoazel e c'hraz
evit ar bla a deu.

Da gement-hioi 'n euz c'hoant da zavel hon Bro garet
ha d'he zenna euz mesk fank ar veventi ('lec'h 'vo beuet
hepdale mar na diwallomp), ha, dreist-holl, da leourien

an Dirwest, e kassin birie ma fedon birvidika, 'vit ma
pogafomp, holl a-gevret hag eun tammik en a-rôg, da
zizarben ar c'houad villiget a bec'het hag a vez a dosta
ouz-imp gant an de kenta 'r bla.

— o —

War am euz klevet, a oa gwech-ll, war-zu an Itali,
eun tammik bro hag a boueze war-n-i eur walen a gasti
euz ar spontosa : bep bla, pa stage an est da zarevi, e
teus barradon grizilh d'en diskar ha da rivinas al labour-
erien. N'euz ket pell eun den a jijn 'n euz kavet an tu
da zizarben ar walen-ze en eur leuskel tennou-kanol ouz
ar goummoulen-c'hrizilh eun tammik a-rog ma tarsfe
ar c'houad.

Kemeromp skouer diwar gement-se. Kouz hag ar gri-
zilh, ar veventi a zo barraduz, hag e wezomp, zoken,
pe da gouz e tigouez he gwall-varradou : An de kenta
'r bla, ar votadek, an dennadek, ar wastel, ar yar here ..
hag all !

— o —

unan ane o tostaat end-eeun : An de kenta 'r bla !
Leourien an Dirwest, graet gan-imp al Le da enebi ouz
ar Veventi, na gollomp ket a amzer 'vit kanoli ar gwall-
varrad-ze.

N'ankousomp ket ar pez a zo bet graet, n'euz ket
pell, eneb d'eur gwall-varrad-all, ar votadek diveza :
harzet 'n euz aotrou person Tredrez hag e vignoned rei
paperou-eva en o farouziou, ha hanvet ec'h e bet eur
mignon-all, en eur barouz tost da Wengamp, heb
bannac'h ebet.

Bec'h d'al labour te, ha dao d'ar goummoulen fall a
zo o tout ! Hon c'hanol-mi eo ar beden hag ar skouer
vad. Dre ar c'hanou ha, dreist-holl, dre ar skrijo e'n
heller kalz ive. N'ankouezet ket, gant-se, ar c'hanaouen-
nou bet savet war dorfejou ar veventi hag a gavfet en
bureo ar Groaz.

Moulet e vo aman kement a vo bet graet gant hon
mignonned enep d'ar veventi en dibenn-man eur ar bla.

SIGNALI

Petra eo ze ? — Marvad, oc'h nec'het. — N'ho peuz
'met goulen digant an nep a zo et d'ar ger disul da
noz, darn skrapet ha blonsot o bisaj, darn-all hanter-
doret o diou-c'har ; ar re-ze halfe en leret d'ec'h.

Eur c'hustum a zo 'wit pôtred yaouank an tennan, pa
ve gret ar roll ane, da 'n em dastum, da c'hoari ha da
ginan : war-ze n'euz gir da laret.

Med, bean 'zo darn, ha n'eo ket a-walc'h d'evan eur
bannac'h, mont a reont bete lonkan : ha dre ma c'ha ar
gwin-ardant er c'hof, e teu ar spered hag ar skiant 'mez
ar pean. — Neuze 'rer eur gwas krenvoc'h ewit an holl,
barrek da bep tra. Disliout ar gamarado 've gret, ret ve
plegan pognes ; goude plegan pognes 'n em gannan,
n'em vloazan. Pa c'her d'ar ger, arru pell an noz, mar
kever unan bannag, eo ive ret c'hoari gant-an, ha tolio
dorn ha tolio treid en dro : an de war-lerc'h, klenved ha
keun.

Pôtred yaouank, bet fur !

Disliet deuz ar gwin-ardant traitour. Lonkan ha 'n em
gannan zo eur stumm fall da grigi en ugent-la ha da
'n em lakaset a do da vevan ar vue roudard.

Miret ho kwenneic, ho yec'het, ho prud-vad, ha,
dreist pep tra, hoc'h iae.

ENOR DA VARZED !

An sotrone « Dir-Na-Dor » ha « Herbot », migooned
vad da Groaz ar Vretoned, o deuz bet peb a « Hermitik »
ar c'hant digant ar Gevredigez-Vreiz evit soniou gret
gant-e ha kurunet en gouliou Gwengamp.

PLOUNERIN MA BRO

Sed aman eun tammik, soo, kaer meurbed, a zo bet gwestlet gant eur bugel da zant Nerin da veulodi e barouz. Bur vad a skouer ! Oh ! ma karfe an holl Vretoned disket kana, evet-an, en yez hon zadou, o farouz, o iliz hag o sent !

Ma bro n'eo ket eur gear : ar c'heuriou a ve braz, Ha ma Plounerin-me a zo biban zious ! N'eo 'met eur geraden, eun tamm boure'hik dister, Distolet gant Doue en-kreiz ar lanneier.

Me 'gar e draoniennou hag e goajou tenval, 'Lec'h ma klever, er gouarn, an avel o yudal ; Pa deu 'n nevez-amzer 'lec'h ma kan evuruz Evnedigon Doue o sonik duduz.

Me 'gar e barkou ed hag e veneziou koant Goloet 'pad ar bla gant bleuniou sour al lan ; Laouen 've ma c'halon o welet war ar prad O peuri daou-ha-daou danvadez ha danvad.

Ya, klemgan an avel o son en deliou glaz Ya, richan an evnik o kana er c'hoat braz A garg mui ma c'halon, a blij mui d'am spered 'Vit riboul ar c'heuriou ba plijadur ar bed.

Ma zud n'int ket tud vraz, nemet Pleunerin ; Holl leal da Zoue, Doue o c'hatekiz, En eur zistrei d'ar ger, gret gant-e o devez, 'Vit he zrugarekât e pedon ar Werc'hez.

Rag evit hon difenn, hon deuz eun Itron vad, Ni 'zo holl bugale da Werc'hez Besj-Vad ; Welloc'h 'vit an touriou hag en ilizou kaer E keromp hon Gwerc'hez hag he chapel dister.

Ma n'omp ket gwell-binvik ni hon deuz kalon vad, Hag ar paour en hon zi 've atao deuet mad ; Hon c'halon war hon dorn, ni 'ro an aluzen Ha koulz hag ar pinvik ni 'revez ar bevien.

Breman pa gwitao hon mignoned fidel, Ar soudarded yaouank, o bro ger Breiz-Izel, Evit-e d'hon Itron ni 'ray holl eur beden Ha barzik Besj-vad a stardo e delen.

Baleomp 'ta bepred war roujou hon zado, Keromp bepred Doue, keromp ive hon bro, Keromp hon Plounerin, hon tamm kearik dister ; Distolet gant Doue en-kreiz al lanneier.

BARZ BEZJ-VAD.

Reolennoù evid ar skoliou

Bravt tra am euz gwelet en Bro-Geumri en skol ar mestro euz Kerdiz : a-uz da bep dor eur reolen en Keumraeg. Sed aman eun dibab reolennoù en brezonek evit ar re euz hon mestro o divije c'hesant da heuilh war ze skouer hon breudeur Tramor.

Doue hag ar Vro.

Pep tra evit Doue.

Gra pa ri tra.

Sell petra 'ri.

Kalonek a drec'h pep tra.

Hep stourm ne vezer ket trec'h.

E-touez ar gwasa drein Ema ar gwellen rosen.

Neb na zent ket ouz ar stur Ouz ar garrek a zeato sur.

Didelvedigez Mamm ar bourentez.

Neb na laka poan hag aket N'en devezo madou na boed.

Neb a venn a c'hall.

Ar brezonek hag ar feiz A zo breur ha c'hoar en Breiz.

— o —

Tremenet gouel Sant Andreo Aret don hag hadet teo.

Mad eo had an douar War an diskar ouz al loar.

Girion keumraeg ha brezonek kenver-ou-kenver

Boned,	Bwyd (boud).
Bleut,	Blawd (blaoud).
Bara,	Bara.
Bara gwenn,	Bara gwyn (gwin).
Bara du,	Bara du (di).
Bara briz,	Bara brith (th vel eun s distaget gant an teod harp ouz an dent-traon).
Bara heiz,	Bara haidd (dd vel eur z gant an teod war veg an dent-traon).
Bara kraz,	Bara crâs.
Torz vara,	Torth (th dre an dent) fara (f' evel v).

(Da heulth).

Pell diouz e vro pe ar Breizad divroet

(Skrivet gant eur sonnard yaouank a Vreiz-Izel, hon mignon mad an aotrou Kerdiz bet gwech-all en skol-vezonek Gwengamp).

Bet on war lein kriben Ar menseiuh ubel, Gwelet 'meuz an draonienn 'Lec'h kana an durzunel, Treujet 'meuz ar mor braz, Klevet 'meuz gwagennou Gant kounnar o tigs Trouz ha dour d'an ocheu.

Dre-holl 'meuz beajet Hag an noz bag an de O klask an evrusted A dec'h pell diouz-in-me ; Em c'halon baour mantret 'Zo keun braz ha glac'har, Keun d'am Bro vinniget, D'eur Vro 'n euz ket he far.

Kwitât 'm euz-hi yaouank, Joaz ha dibreder, Ma spered digor-frank Da gement tra zo kaer ; N'euz ket pell c'hoaz deuz ze Ha, koulskoude, on skwiz O vevan 'dan eun Nè Nan eo ked bini Breiz.

An hyl, kaer 'n euz bout tomm, Vid-on-me 'zo hep c'hoarz ; Ar bokedou a chom Hep c'houez kuzed er c'harz ; An evnigou aman Na ganont ket ken flour 'Vel a reint er balan Du-man 'kichen an dour.

Plec'h out 'ta Breiz-Izel, Ma bro muian karet, Bro Marzin ha Luzel Ha gwir vro ar vardez ? Barzed 'teuz c'hoaz hirie 'Lak o mouez, o fluen, Das telc'hen en bué, Enor d'e da viken !

Plec'h out 'ta Breiz vihan, Gand da bardoniou koz, Klevet enn-e kanan, 'Boe 'r heure da zerr-norz ; Kenver an abardae E tanser kalonek 'N eil ouz dorn egile En eur gomz brezonek,

Du-hont, er c'hlazenen, Me a gav d'in gwelet Eun tiik plouz zoken 'Tal d'ean eur roc'hel. Pegoulz eta enô E c'hellin-me poket O sec'han he daelo D'ar vamm 'deuz ma c'haned ?

Pegoulz eta c'hellin, Gret gan-in tro ar bed, Klevet moueziou skliintin, Kleier ma bro garet ? Pegoulz 'welin 'r beiou Gred gant mein-minerez 'Lec'h e kousk ma zadou 'C'hortoz an hadvuez ?

Ma 'mije diouaskel, Evel eur goulmik wenn, En-tredek Breiz-Izel Me yafe 'vel eun tenn ; Mez sllaz ! red eo d'in Plegan d'am flaneden Ha gortoz m'achuin Nean ma gwall-neuden.

Dont a rey eun devez Ma vo fin d'am foaniou, Ma gand al levenez Ha c'halon a drito ; An heol, evel kent, 'Vid-on-me a dommo, O c'houez vad war ma hent Ar bleuniou a royo.

An de-ze, digabestr, Me a vo digaset War an ôd gand al lestr, Daoust d'ar stourm dirolled ; Me a welo neuze Ma zud ha ma c'herent 'Moa lezet en Kerne A-rok monet en hent.

AR C'HOZIK.

Ad. VALLEE

MEKAN'KER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez neve hanvet « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netez ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brena euz digoavenez a renk mont da wela ar « Parfaite » pe skriva evit an taoleno d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanikerien (école centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijon ar « Parfaite » : Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 f. — n° 1, — 150 — 315 » — n° 2, — 300 — 590 »

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENAO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieuc.

KROAZ AR VRETONED
 a goulz
 10 real ar bla evit Breiz
 ha Bro-C'hall.
 20 real ha daou wennek
 evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Kroaz ar Vretoned, an bre
 zhonek mad, kement tra
 a sell ouz-han. Bro Breiz-
 led hag ouz-de yez; hag
 ive, gwech an amzer, eur
 gremmo kenta; divar-
 benn Breiz-Transat.

AR BREZONEK HAG AR FEIZ
 A ZO BREUR HA C'HOAR EN BREIZ.
 Furnez ar Gelo.

Dal'hit bepred d'ho brezonek.
 Yes an dud vad ha kalonek.
 Yes ar feiz so; ma ve izro'het,
 Gouarn ar Vez, e ve Fez'het!
 Ha.

GANT BREZONEK KO DEUD AR FEIZ
 GAND AR GALLEK RE AIO A VREIZ
 Furnez ar Gelo.

Goulennet en bureo ar Groaz :

ALMANAK AR BREIZAD

a gaver enn-an digweziou ha darvoudou ar bloaz
 tremenet, dreist-holl ar Brezel cnep da Vro-Sina (pe
 Uhin). Aliou mad a gaver ive war GLENVEJOU AL
 LOENED, an AVALOU-DOUAR, al LOENED, an
 TAILHOU, hag ive marvailhou 'vel ar GOUKOU PRI
 hag ar MANAC'H ANSELM; en dibenn euz al levrik
 FOARIOU AR VRO.

— o —

Priz : daou wennek pep hini ; trizek evit tousel ;
 triwac'h real hanter-kent ; eiz lur evit eur c'hant.

ZENT AR VRO

BUE SANT KAOURANTIN

Zant Kaourantin a rez eur manati deuz an ti bet
 digand ar roue. Eno e tastumaz diskibien 'vit ober skol
 d'ar vugale. Eno oa zavet zant Gwenole, zant Tugdin,
 zant Jskut ha kalz a dud zantel o deuz gret vad d'hou
 bro garet Breiz-Izel.

Zant Kaourantin laket da eskop

Ar roue Gralon a fellaz d'an zevel eun eskopti e Kemper
 elec'h oa o chom. Kas a rez zant Kaourantin d'eur ger
 hanvet Tours. Eno oa eur zant braz arc'heskop, hanvet
 Marzin. Ar zant-man a zakraz zant Kaourantin pehini a
 deuz raktal da Gemper. Ar roue hen digemeraz gand
 lidou braz, ha goude bean zavet eun iliz-veur e Kemper,
 e roaz e balez d'an eskop neve hag en em dennaz d'ar ger
 vraz a Is. Zant Kaourantin 'pad ma oa eskop na gleskaz
 ket med daou dra : serviji 'n Otraou Doue muioch
 c'hoaz hag ober vad d'e bopl. Lakeat a rez eun neubeud
 deuz e ziskibien da abad hag e vraz en e-gichen zant
 Gwenole pehini 'denaz divezatoc'h abad e Landevenek.

Maro zant Kaourantin (401).

Zant Kaourantin a varvaz er bla 401. E gorf oa
 douget d'an iliz e-lec'h 'teuz kalz a dud d'hen gwelet.
 Kalz, hag a oa deuet klavy, a gwitaaz yac'haet dre galloud
 ar zant braz. Ar c'horf zantel oa diskennet neuze er be,
 e-kreiz iliz-veur Kemper, dirak an oter-vraz.

Goude maro ar zant.

Korf zant Kaourantin a chomaz e Kemper betek amzer
 Brezel an Normaned, da laret e tost da 400 via goude e
 maro evruz. Beleien Kemper gand soun rak an Normaned
 n em dennaz da Dours (lec'h oa bet zakret Kaourantin
 da eskop) 'n eur gas gant-e relegou zantel zant Kaou-
 rantin. Deuz Tours ar relegou oa kaset goude da enez
 Gernouster.

Er bla 1643, eskop Kemper an oa bet an eurvad da
 zavet unan euz diou-vrec'h zant Krourantin da lakeat en
 iliz-veur e-lec'h 've enoret c'hoaz hirie an de.

Zant Kaourantin, patron hon bro Kerne, pedet
 vid-omp.

EYVIG-ARVOR.

KARTENNOU POST NEVE

« Dir-na-Dor » an euz gret dek karten bost neve gant
 niou brezonek : ar pithaouer, an hini goz, Bro goz
 a zadou, ar Blaovez mad.

Goulen an d : Evit lennerien, Kroaz ar Vretoned :
 5 real o dek ; — 3 gwennek ar pez elec'h pevar eun
 mb a wennek dre bep dek.

Gwerz sant Kaourantin

PATRON KERNE

DIGMAN

WAR DON : Kentoc'h meroc'h o ma Doue.

Pobl kristen deuz a Vreiz-Izel,
 Kanet kanouenno zantel,
 En de kaer-man, de binniget,
 Mac'h eo Kaourantin kurunet.

Sant Kaourantin eo hon gwir dad,
 Ganet er vro-man deus hon gwad,
 Ganet a dud a ouenn huel
 Difenourien da Vreiz-Izel.

Achuet gant-an e studi,
 Kroustur c'hoaz leun a dudi,
 E sonjaz mont d'ar Meneio
 Evit bean holl d'e Otro.

Eno, kuzet diouz ar bediz,
 E tremene e yaouankiz,
 O lenn bemde ar skriturio
 Hag oc'h ober pinijenno.

Pa n'helle ken gant an naon,
 Ech e da ober orezon,
 En-tal fantan e beniti
 Hag e kave eur pesk enn-i.

Ar zant gant doujanz a droc'he
 Eun tammig anean bemde,
 An de war-lerc'h e kave c'hoaz
 E beskik laouen ha dinoaz.

Eun devez ec'h eaz da welet
 Primel, ermit zantel meurbet ;
 Hag e tremenjont an nosvez
 O veuli Doue en eur voez.

Antronoz vintin, pa welaz
 An ermit o vont, gant poan vraz,
 Pell ac'hane da gerc'hat dour,
 E pedaz Doue d'e zikour.

He vaz a blantaz en dour,
 Hag eur vammenn a dour espaz,
 A dilammaz deus ar mene
 En-kichen ti mignon Doue.

Ar Roue Grallon, ar Penn-Tiern,
 O chasael en Plomodiern,
 A gayaz ar zant o pedi
 Daoulinet en e beniti.

Tud ar Roue, en eur c'hoarzin,
 A lavaraz da Gaourantin :
 « Ni zo deuet aman da leina ;
 « Na bean c'heuz-te peadra ?

Ar zant a respontaz d'eze :
 « Neb a vagaz er lec'hio gwe
 « Pemp mil den gant pemp torz vara
 « A hell c'hoaz rei d'ec'h da breja. »

Hag hen d'e fantan ha d'e besk
 Ha da distrei gant eun tamm fresk,
 « Debret, emean, ma roue,
 « Ha reit d'ho tud meren Doue ».

Dibri a rez hen hag e dud
 Hag, estlammet gant ar burzud,
 E lavaraz d'an den Doue :
 « C'houi 'vezo eskop en Kerne ».

Hag e c'hasaz da zant Marzin
 An ermit yaouank Kaourantin,
 Evit bean sakret kentiz
 Eskop kentan da Gerneviz.

Me ho salud war ma daoulin,
 Ma eskop mad, sant Kaourantin,
 Ha vezo skrivet en ine
 Hoc'h hanz bak ho karantel.

Piou halle biken lavaret
 E breder evit e zaved,
 E jos pa vije o kelenn
 Ar mintr alaouret war e benn ?

Sioul breman en porz an Né,
 Astennet dorn d'ho pugale,
 Savetet ho tenvedigou
 Taol-distaol c'hoaz war ar c'houmou.

PERSON TREDEZ:

DANEVEL NEDELEK

AR PAOURIK BIHAN

An tad, distroadet gant eun tam fard, a goeaz er mor
 hag en em vevaz ; ar vamm a oa kannerez, anouet a
 zastumaz, klavout e eure hag, eun nebeut deio goude,
 e varvaz : Emsivad ar bugel 'nevoa ket pevar bla !

E vamm er vered ar paourik a lavare :

« Piou breman am c'halvo e c'harante ? piou a royo
 d'in va bara pemdiek, bep zul a lako d'in eur roched
 fresk, a rayo va gwel ? Piou am barlenno, a boko d'in pa
 'mo poan pe distridigez ? »

Gwasoc'h c'hoaz, e amezien a gwitaaz an ti, aebet
 e oe gant divroidi. Ar pôt a oa abaf, ha divergant
 digemeret war dreujou an nor « Petra res aman ? petra
 glakes ? ke alese ! » prim ar pôt a redaz er mes ; var an
 hent, den kennebeut n'e anavez.

Eus ar c'hogn el lec'h chifos e pluchaz (kluchaz), piz
 e selle ous an dremenidi ; ne oa hini ane henvel ous e
 dad, eus piou e kredo kozal ? Holl e tremenat hep
 eur zell a drugare out-an. Chom da zellet ous kanfarded
 war an hentchou ! Evel ma n'o dije nemet an dra-ze
 d'ober !...

Hirio nep a glask a die goulenn ; ar paour, a oar e
 vic'ber, a red war-lerc'h an otrone, a frot e bilhou
 kailharat eus dihan an dud jentil ; evit en em ziober
 out-an, marteze e talfont d'ean eur gwannegig ; met ar
 paour mezek, pini ne oar nemet klemm, a dra zur a
 varvo gant an naon.

Honnez a vije bet doare ar bugel anez eur varc'ha-
 dourez-frouez staliet tost d'ar c'hogn el lec'h e oa
 chouchet.

Homman, da gents, a c'hromolaz :

« Petra ra eno keit-se ? Daoust hag eo a glaskfe va
 laëres ? » Met ar pôt a oa eno c'hoaz d'an abardaë.

True a eure out-an, tapont a res eun aval blonsset :

« Dal, emei, kemer, ha ke buhan d'ar ger ! » — Ar
 bugelik a oa an doujanz memes : mont a eure war bent e di.
 Kerket e teuz d'ean da jonj penôs n'an nevoa ti ebet,
 den na c'horto anean, na rayo d'ean e wele... Hag e ouele.
 — Pelec'h ec'h ayo ? — Divead e hag, er c'heriou braz,
 an norjoug abred a ve prennet. En korn eun nor bors e
 kavaz andor (gware, gwasket), hag e chomaz kousket en

eur vouela. En gun e poké d'ar men trugarezus a roé, enep yenien an noz, skoazell d'e inili tener hag e lavare :

— Va mammik kez? va mammik kez!

Meur a weah, koulskoude, an avel viz a zifuzaz anean, meur a wech en em droaz hag en em zistrez var e wele ken kaled e oal...

An de war-lerc'h e teuz adarre en kichen ar var'hadourez vadeleuz, hag e-pad daou devez homma a roaz d'ean he frouez re dalvet (daoulet); an drede de en aner e c'hortez anei.

Ha, koulskoude, an dremenid' ac'h e, a deuz niverusoc'h evit en deion-all, met ar plac'h trugarezus ne deuz ket.

Ar pôtr a gavaz eur paour all, eur c'ham (biken n' en nize kredet komz euz eus den jentil) hag e c'houlennas digant-an

— En pelec'h emañ ar vammik koz

— Ne deuyo ket hirio, mab, a respontaz ar c'ham, gouel é.

— Petore gouel?

— Ginivelez ar mabik Jezus; gwel pegement a dud a zarempred an Mizou!...

El lec'h a an holl, marteze e c'hallin-me mont ive, eme ar pôtr, hag é d'an iliz.

Evaruz ar bugelik l' biskoss n' en nevoa gweled ti ken huel ha ken kañr l' ha den na zistolaz anean er mès, den na c'houlennas digant-an petra re eno? hag e selaoue en dudi e galon, szeit er mesk an dud-jentil gwisket kañr meurbet, ar c'hanaouennou a zave entrezek an anvou.

Pebeus evrusted! Eus den eru en oad a deuz neuze da brezek ar vreuriez.

Lavaret a res penós ar Mabik Jezus a c'hanao en touesk ar veserien denved, penós e vezaz er haoutante, ha pegement e kar stao ar vugaligou.

Beteg an noz en nize bet selaouet komzou an den koz!.. Beteg an abardat e lavaz an ilizou digor; goude, evel an tse all, ti an otrou Doue a ve prennet hag ar paour kez bihan a chomaz adarre bep andor.

Ne veled dre hentchoù ker, nemet prenestrohon skle-rijennet, nemet kirri o redek euz an eil koste d'egile; er stalion skler evol en de gweannaigou Nedelek goulaouet a oa karget a ele viban pastezel, a gaveligou en pere e kouske eur Mabik Jezus.

Itronezet seder ha lirain ac'h e euz an eil stal d'eban, entre an holl c'hoariellachou dirak-e displeget, kibabeint o c'hoant, hag homman d'he fôtr, hounnez d'he merc'h a royo an traou brao an neo digaset d'e ar Mabik Jezus.

Na pegen kañr é de Ginivelez hon Salver. l

Ya, ma ne vije ket ker yen! Eus de kaer, a dia zur, evit ar re en-tel an tse, diver varlen e mamin garet a gleo an avel o c'hoarbanat, 'met evit an hini n' an neuz na ti, na mamm, pegen kri eo an anzer! Pegen sklaset an avel viz!

Ar bugelik a zistroas dindan ar porched, eno daoulinet e juntras e zaouragou :

« Mabik Jezus, emean, te pini a gar kement ar vuga-figou, mar piñe ezom eus eur servijer bihan eveld-on-me ôh l' dleet e vele d'id kemer c'honanon l' »

Salver ar bed a zelaouas peden ar pôtrik, kas a eure gant-an an hini n' an nevoa kavet digemer en nep lec'h.

Gret gant-an e bedennou ar paourik kez a c'hourvaaz war eun dablezen... chom a res kousket... hag e tifunaz er Baradoz!...

O c'houi pere a dremen gouel Nedelek er plijadurezou, en ebatou, n'ankouset ket ar re o deus nson ha sec'het, t'pit ho mennoz e-tredek ar re n'o deus evit holl vadou nemet o glac'har hag o daerou!

DANEVEL GRET GANT MAURICE JOKRI,

Skizmaer brudet en Hongri.

Troet en brezoek gant F. al Ley.

KLEMYAN

Kenavo da chapel goz Pors-Anken nevez-dispennet en Gwengamp

WAR DON : Seiz Gwengamp pe eun all.

An Tremener.

Petra 'zo nevez an Pors-Anken?

Na ran 'n ho touez nemet tremen,

Mes poan re d'in gwelet dre-holl

Gouel ha garm : bet 'zo 'ta gwell-goll?

Unan dous amezeien ar chapel.

Kollet hon deus hon chapelik
'Lee'h e pede paour ha piavik ;
'Lee'h e pede hon zado koz
'Boue ar heure bete zerr-noz.

An Tremener.

Tavet, tavet, Pors-Ankeniz ;
'Vit pedi c'hefot d'an iliz,
D'iliz Itron ar Gwir-Zikour,
'Ledo 'uz d'ac'h he mantel aour.

An amezek.

'N hon chapelik 'chome ive,
E chome ar Werc'hez noz-de :
Itron 'Gelo Mad 'ea hanvet,
Hag he skeuden oa alaouret.

An Tremener.

En Iliz-Veur c'houi a gavo
Plas da bedin holl war eun dro :
Ha mar geo ledan, é huel :
Enon c'hell ar beden zavel.

An amezek.

Hon chapel a oa enk meurbet :
Gant pemp pe c'houec'h 'vije karget :
Izel, Izel : mes an inc
A c'hell dre-holl pedi Doue.

An Tremener.

Jezus na chome ket enn-i :
An Miz-Veur ec'h é e di :
Enon bemde war an oter,
E 'welket disken ho Salver.

An amezek.

Bep sul enon d'an oferen,
En em doug holl dud Pors-Anken :
Mes aman, bep peure, bep noz,
'Toant da sonjal er baradoz.

An Tremener.

Welloc'h enn-an du-ont 'sonjket,
Kan an ogro du-ont 'klevfet,
A zav e vouez tresek an Ne
War dro gant menezio an Ele.

An amezek.

Mouezio 'n Ele ni a gleva
Pa bedemp aman 'n abarde :
Mouezio bugale 'n o c'hoari,
Oh! ma vijemp ken gwerch' hag hil

An Tremener.

Da vibana 'barz ar Porched
E c'hellfet bean dic'haouet
Enon an Itron-Varia
A skuilh he greso 'hed ar bla.

An amezek.

'N ho porched, Mam ar Gwir-Zikour,
E ve nerzet an ine paour :
Mes c'houi, o Mam a Gelo Mad
'Roe d'imp ive hon mennad.

An Tremener.

Du-ont 'boue pemp pe c'houec'h kant la
E weler tud o taoulina :
Gwengampiz ha pelerined,
Neb 'neuz enkre en e spered.

An amezek.

Aman ive, 'boue pell amzer
Pa re Gwengampiz o zro-ker,
'Tenn da zaladi an Itron
A dizamme d'e o c'halon.

Aman dreist-holl 'n eus daoulinet
Meur a den d'ar mary kondaonet :
Korf ha kalon 'kave diskviz
Aman l' rak zavel d'ar Justis (1).

Vad a re d'e kas o feden
D'Itron Varia Pors-Anken,
Hon Mam d'he zro 'bede Jezuz,
Da vean 'vit-e truezuz.

(1) Uz da Bors-Anken, er mez a gêr, en eur lec'h hanvet hirio Park ar Justis e vije krouget gwech-all goz an dorfetourien.

Seto perag Pors-Ankeniz
N'int ket hirio tud diaviz
Pa rant kanvo d'o chapel goz,
'Oa 'vit-e porz ar Baradoz.

An Tremener.

D'ho chapel goz na ouelet ken,
An dra-man laket 'n ho kroden :
Zavet e vo d'ac'h hepdale,
Zavet d'ac'h eur chapel neve.

Eben n'helle ket pad bepret :
Tremen daou c'hañt la 'doa gwelet.
Ar c'houlas a oa deut d'he diskar,
'Vit na goueche ket d'an douar.

Mes bezet dinec'h : ho Mam ger
'Deuz kád ar gwellan digemer :
Digemeret e bet ho Mam
Gant eur c'hristen mad euz Gwengamp.

Pedet 'nei, pedet aliéz
Ma tistrou buhan 'n ho touez :
Bevet ervad ouz he gortoz,
Ma skuilh war n-oc'h he bennoz,

An amezek.

C'houi a dizec'h d'imp hñ dalo :
Pors-Anken 'vo porz ar joaio :
Kaset oc'h bet d'imp 'vel kannad
Gant hon Itron a Gelo Mad.

Anaoudeg.

Zavet an de ec'h é bet peurdispennet ar chapel.
An 13 Gerzu 1900.

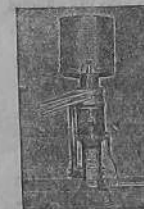
AN DELEN DIR

Moulet eo levr an O. Jaffrennou *An Delen dir*. Al levr-man a zo c'hoaz kaeroc'h evit an *Hirovoudou*, rag ouспен ar gwerzio hag ar zoniou dispar a zo ennao, kaver ive, da heuilh pep gwerz, skendennou euz ar beva graet gant Pwintil-Merion, eur Breton, eur liver hag eur barz a Gymru, ha gant an otro Hamonic, liver en Zant-Briek.

Al levr a gousto dek real (2 fr. 50) gant an timbr kavet e vo en ti Prud'homme, Sant-Briek.

Ad. VALLEE

MÉCANIKER, RU VREST EN MONTROULEZ

An digoavenez nevez hañt « La parfaite » euz ti « Hignette » eo an hini wella. Ezet eo da netez ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h 'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brens digoavenez a renk mont da gant ar « Parfaite » pe skriva evit an taolenn d'an AOTROU VALLEE, mekaniker bet disket war e vicher en Skol-Veur ar Vekanikerien (d'ool centrale) euz Pariz, o chom en Montroulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :
Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dre eur, 220 — 315
— n° 1, — 150 — 315
— n° 2, — 300 — 590

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIOU

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint-Quillaume, Saint-Brieux.

KROAZ AR VRETONED
a font :
10 real ar bla evit Breiz
ha Bro-Gall.
20 real ha daou wennek
evit ar Breiz estren.

KROAZ AR VRETONED

Karet e va war-ti, en bre-
stred mab, kaset tra
a koll ouz hon Bro Breiz-
tel hag ouz ha yez; hag
ive, gwech an auzer, en
divrezo leuzik. Diwar
bonn Breiz-Tramoz. 3

AR BREZONER HAG AR FEIZ
A ZO BREUR HA O'HOAR EN BREIZ.
Furnez ar Gais.

Dalc'hil bepred d'ho prezonik,
Yez an dud vad ha kalonek.

Yez ar Iez eo; ma ve troc'het,
Ouspenn ar Vez, e ve Fez'het!
Muz.

SANT BREZONER EO DEUD AR FEIZ
GAND AR GALLEK KE AIO A VREIZ
Furnez ar Gais.

BLAVEZ MAD

Da Lennerien « Kroaz ar Vretoned »

En de-all, o tremen dre ru vraz Sant-Brick, e weliz ouz stal eul leoriour eun dra gaer hag a dennaz ma sellou : Eur stereden o oa, graet gant paper-kaot livet en glaz, liou an oabl, en-dro d'ei eur gouriz herminigou gant eur zeienen liou moug d'ben lakaat a-isplih (en pign), hag, en he c'hreiz, eur bugel koant, daoulagad glaz ha blev melen, en eur gwiskamant giz Kerne, tok voulouzet, porpant brodet ha bragou braz, oc'h heta ar blavez mad en brezonek 'vel m' eman ar c'hiz war ar meaz en hon bro gaer a Vreiz-Izel (hag an keariou zoken 'lec'h n'euz ket c'hoaz a skoliou divrezonek). Pa n'helle ket ar potrik koant paper livet komz dre-z-an e-unan, an oberour an nevoa skrivet e ganaouen war an tu gin euz ar skeuden ha setu-hi :

Me 'ginnig d'ac'h a galon vad
Madou, plijadur a vriad,
Evid-oc'h hag evit ho ti
Plijadur, yez'hed ha dudi.

Me a het d'ac'h holl, mignoned,
Ar pep gwella diwar ar bed :
Kanan c'hoaz 'psd hir vloaveziou
« Eginane! foi d'an Ankou! »

Ar c'hâaer 'n euz ankouet « ar baradoz pa vo fin ho pue ». N'euz forz / brao eo ar zonik, ken em mije bet kalz a blijadur o kas peb a stereden seurt-se d'ac'h-c'houi, holl, lennerien ger.

Ar menoz mad a zo a-walc'h
Nemet kerc'h 've da rei d'ar marc'h.

N'omp ket penno-chatal a drugare Doue (nemet ar re ac'hanomp en em ro da stabeza en evach krenv o ine kristen); gant-se, a-walc'h eo ar menoz mad evid-omp ! Digemeret eta, lennerien ger, heb e stereden goant paper livet, sonik ar potrik-Kerne a gasan d'ac'h oc'h hetan da bep-hini ac'hanoc'h, ouспен madou an douar ha bue hir, madou ar bed-all ha bue da viken. N'ankouamp ket ive hon bro garet Breiz-Izel. Ra deufomp holl a-unan, lennerien ha skrivanierien, d'he hadsevel uheloc'h-uhela en sell a Zoue !

Me a het d'id, ma Breiz-Izel,
Gallout 'bed ar bla-man sevel /
Brezonek komzet gant hon zent,
Giziou kaer an amzeriou kent,
Furnez a zeuge hon zud koz,
Ezet hag eun d'ar baradoz,
Ra vefet enoret, karet
Mui ouz-mui gan-imp Bretoned !

D'AR BREIZAD

Kinniget d'am breur ker « Dir-Na-Dor ».

O Breizad ter, sav da galon
Ha dalc'h-sonj bepred c'houi Breton
Deus eur ouen krenv ha dispouron.

Bes enoret deus da hano ;
Bet e douget gant da dado
'Boue pen kentan an amzerio.

Ha, dalc'h-mad, glân o deus dalc'het
Hano santel ar Vretoned
Hag herminik o bro garet.

Dalc'h-sonj bepred pennoz ar gwad
'So 'n es kwazio 'vit ar vad,
'N eus redet en meur a argad.

Sell endro d'id ha, tro-war-dro,
E weli roud ar brezelio
'Deus gret evit difenn o bro !

Sell en dro d'id hag, a bep tu,
'Weli ar merk deus o gwad ru
Skuilhet hep keun evit o zu !

Rak dreist pep tra 'lakent dalc'hamad
Ene o bro, ha d'he c'hrenvad
'C'hent d'an eingann a galon vad.

Gra evete ! Bes karante
'Vit da Vro, da Yez ha da Fe
'Rog an treo-all 'hed da vue !

'Vit o harpan hag o difenn
Tou e rei da virviken
Nerz, kalon ha spered a-grenn !

Tud 'so a fell d'e o diskar ;
Ha dallet-tro gant ar gonnar,
O lemel diwar an douar.

Eneb out-e ! Delc'h mad da blas !
'Re-se n 'o deuz gallet biskoas
Sell't eun den kalonek 'n e fas !

Eneb out-e ! Ha hepdale
'Weli renkont moned a-dre ;
Lemel Breiz gant he bugale !

Ha neuze e c'hall laret
Eo d'id 'leco da Vro garet
Da vea c'hoas 'n hec'h holl splandel.

Ha pa deuyo eur ar maro
'Vi digemeret en Envo
Gant sent koz ha Barzet da Vro.

LAOUK.

Nouelen d'ar Mabik Jezuz

WAR DON : In calis est lactitia pe Penheres a Geroulaz

DISKAN

Kanomp eun Nouel dudius
D'ar Werc'hez, d'ar Mabik Jezuz ;
Kanomp Nouel holl kristenien,
Nouel ! Nouel ! kanomp laouen.

D'hanter noz 'n kreiz ar gouany kalet
Mah Doue 'n eur c'hraou 'zo ganet,
Nouel ! en eur c'hraouik dister
Eo ganet Jezuz hon Zalver.

'Vit gewle roue kement-ze
'N euz nemet eun dornad kolo.
Nouel ! eun azen, eun ejen,
'Vit e domman 'zo 'n e gichen.

Mari, e vam, drid gant ar joa
War he c'halon 'teu d'hen starda
Nouel ! Jozeb war e zoulin
Laouen a bok d'e dreid divin.

Tud santel deuz ar c'houentcho
Sakret da Zoue dre westlo,
Da Jezuz gant Jozeb, Mari
Kant Nouel ! mil meulodi !

An ele, 'ust d'ar meneio,
'Zo dudi klevet o moezio :
Nouel ! gloar, enor ha bennoz !
Nouel ! d'bon Mestr er baradoz !

Tud a iliz, c'houi kanerien,
Zonet skelt drant war ho telen :
Gloria in excelsis Deo !
Gloar da Zoue 'n bolz an Nervo !

En douar pench ha levane
D'an dud zo eun o bolonte,
Nouel ! dent buhan, pastored,
Da gâd Jezuz, Zalver ar bed.

Dont 'ra pastored Israel
Da Velleem d'ar c'hraou santel,
Nouel ! pastored evruruz ;
Nouel ! gwelet a ret Jezuz.

Tud ar mezio, tud an denved,
Zeder, d'ho tro, hirie laret :
Nouel da Jezuz, pastor mad,
Deut d'ho prenan gant e holl wad !

Ar Rouane a gav kousket
Jezuz gant e vamm vinniget ;
Kanan reont jozou Nouel !
Da Jezuz roue Israel.

Penno kurunet, rouane,
Azeulet Jezuz, c'houi ive ;
Aour, ezanz ha mir kinniget
D'ho roue, Doue-Den ganet.

Ar vugaligo dinammet,
P' o deuz o gwad 'vit-An skuilhet,
O c'harment lavar 'n eur vervel :
Da Jezuz gloar, enor, Nouel !

Bugaligo deuz ar skolio,
Meulet 'r Mabik Jezuz d'ho tro,
Ober 'rer hirie d'hoc'h ine
'Vel Herodez d'ar vugale.

Ha c'houi, belek koz Simeon,
Oh ! stardet-An war ho kalon ;
Lavaret ho Nunc dimitis
Nouel ! Ean ! er bed 'c'hon skwiz !

Holl eskibien ha beleien
Laret hirie ter oferen
'N enor d'an Tad, d'ar Spered gian.
D'ar Mabik Jezuz peb-unan.

Profetez koz, santez Anna
Pegement 'teujoc'h da drida
Pe Hen gwelloc'h ar c'henta gwech
Nouel ! Nouel ! war ho tivrec'h.

Tud war an oad, deut da gana
Evel ar profetez Anna :
Nouel da Jezuz, ho Salver !
Nouel da Jezuz, ho Partner !

E ginderv sant Yan Baderour,
De Hen plunje e-barz an dour,
'Gane Nouel da Oan Doue ;
E vad skuilhar 'vit-An ive.

Tud kalonek, tuisienerien
Hag a glask bean merczerien
'N eur skuilh he kwad evit an Oan,
Kaset Nouel war-lerc'h sant Yan !

E Avielor, sant Lukas,
'N eur dennan e skeuden ganez :
Magnificat, Benedictus !
Gloar Nouel, d'ar Mabik Jezuz !

Medesinet ha skrивerien
Meulet hirie, meulet laouen,
Jezuz medisin 'n inco,
Jezuz mestr an holl skianteho.

Nenv ha deour, dour ha mor glaz,
Ele, holl dud bihan ha beaz,
Kement 'zo gant Doue krouet
Kanomp Nouel da Vestr ar bed !

Nouel ! Nouel ! Mabik Jezuz !
Nouel ! bugel karanteuz !
En nenv en palez an Deindet
Nouel ! ra vo gan-imp kaset.

PENSON TREDRABE.

AR GENSTRIVADEK

Kalz a varzed o deus respontet da c'halvaden hon
C'hroaz ha kaset d'imp soniou pe ganaouennou en enor
d'ar Mabik Jezuz pe da hetan ar blavez mad. Baeo e
ganimp gwelet hon mignon mad, an otro Gab Liskildry,
eur barz dispar, adkregi en e bluen. Eun tam re veuleuduz
eo evit hon C'hroaz; na 'vit-se, ober a refomp hon galloud
evit kerzet gwell-ouez-gwell war an hent mad; pe z
vo ezet a-walc'h, m'arvad, ma teu Gab Liskildry da rei
skoazell. Ar zen a deu e voutfomp soniou all gant
Melias, Merbot hag all..... beteg eur plec'hig
yeouank a bemek la he deuz kaset eur Nouel ! Goude-ze
e vo douget ar varnedigez gant an otro zener euz skol-
vresonek Gwengamp ha lodeznet ar prijou.

Eur Bugel o rei e ganella d'ar Mabik Jezuz

WAR DON : *Kentoc'h mervel.*

Daoulinet dirag da graonik
Mabik Jezuz d'id me 'ginnik
Ma fedez ar galonekan
Ha ma mennoz al laouennan.

Me fell d'in rei d'id kanella.
Dal ! e-touez ar braoigo-man
Kemer an hini a gari ;
A greiz kalon d'id m'en rot.

Petra blij d'id ? ma madigo,
Ma zabren vraz ? pe ma c'hilho,
Ma marc'h koant pewart-houarnet ?
Potramant c'hoaz ma zoudarded.

Martez te a gafo gwell
Ma mein-pal pe ma c'hornigel,
Pe ma bagik a neuy ken fleur
'Vel eun bouad war ar waz-dour.

Bean 's po ma zrompilh skiltruz,
Ma zaboulin, ha ma zok roz ?
Pe ma c'hontellik troid melen
A zo eur c'houistel en he fen ?

N' em c'hlewez ket, gouelan a rez ?
Riou a teuz, Mabik bian kez,
Ro peuc'h, ro peuc'h ha deuz du-man,
Ma mam a rey tan d'as toman.

Petra reis d'id d'as kanella ?
Mabik bihan, lavar d'in ta !
Da beantie a ra poan d'in-me ;
M'ar gweleoz, sell : me oute-ive.

Ah ! breman e teu da sonj d'in,
Ma mam hen lare doc'h vinio,
Eur galon wen, eur galon c'hlaez,
Eo a blij d'ar Mabik bihan.

Da zaoulagad a bar skeuduz
War ar bugel-ma trezeuz
A oar lakat gant e kornik
Bara en dorn ar minorik.

Ro 'ta, ma mam, ro 'ta kanoz,
D'ar beorien gez ma dilhad koz,
D'ar vugale a zo en poan
Evel ma man 'r mabik bihan.

Ma mam, lavar d'in ar beden
A lavarin da veviken :
' Mabik Jezuz me ho karo !
Mabik Jezuz am binnigo ! »

GWIHEL AN NIKOLAS.

EUR FENTADEN

(Da « Groaz ar Vretoned » evit he daerou-mad)

Gwech-all goz 'veve, n'oun ken plec'h,
(Seurt ankouaz a zo direbech)
Eer zant ken kun, ken hegarad,
Ken karanteuz ha ken mad,
Ma ziskampe an eligo
'Vel dre laerez deuz an nenvo,
Vit ar blijadur da spial
Eun den euz Doue ken hanval.

Arri koulez de keantan er bla,
Da rei d'o mignon kouignaous,
An eledigo 'n em glevjont :
Deut zerr-noz, didrouz 'n em zilfont,
Er baradoz, 'n eur c'horn distro,
'Lec'h 'kuz Doue a denzorio.
Leiz o diweskel e lekchont
Eraso skrapet aman, du-hont,
He da ziekenn laouen ha drant
Da zigass o e'hinnig d'ar zant.

Evel ma c'houzoc'h holl, heb mar :
Tre an nenvo hag an douar,
Ezo eur fipad mad a hent ;
Mec'h hastan a rejont kement,
Ma sant 'raok hanter-noz zonet
'Ti ar zant 'n e lajen kousket.
Lodeunan an tenzorio-ze,
O fieshan tro-zro d'e wele,
A ee 'vit seurt sperejo herr
Eun dra na badax pell-brazer !

Neubed goude o funan,
Ar manac'h dirag kement-man
A vanez e c'heno batet
Hag e zaoulagad dislountret.
« C'hestu, 'me ar c'hosan ane,
An derou mad kasomp hirie,
A-berz Doue d'e servijer
Ken kun, ken mad, ha ken seder ! »
Hag hint 'n eur c'hoarzin, 'n eur farsal
Tresseg an nonv o tarnijal.

Mez ar pezh 'zo ar feustusan,
A zo manet da ziwean :
Unan euz an eledigo
(Eur c'haer a c'hoarier troio)
O tremen dre toull dor an ne,
Ouz eun dra du a daolaz ple.
An dra-ze e oa skeud Zant-P'êr,
Ar memez skeud-ze, war larer,

A rez kement a vuraudo
En bro Jude ha tro-war-zro.
Raog tremen dor an nenv, ar zant
Hen loskaz 'mez gand necl'hamant ;
En palez an evrastet
Treo ken tenval n'oufent monet...
Ar skeud-ze 'c'he a oa peget
Ouz keir ar manac'h, 'n e gousked.

Mar oe batet betek neuze
'Oe muioc'h pe glaskaz bale :
Dre ma bourmens gand e skeud,
Ar gwe oa kamm a deuz reud,
Ar gwenjoenno a c'hlaez,
An evenedigo a gane,
An holl girzier a vleunie,
An avelio-ud a dave ;
Ar fe, ar spi, ar garante,
Dindan e dreid a ziwane.

Hevelep tra a zo, me 'gred,
Arri gand *Kroaz ar Vretoned* ;
N'oun ket pe skeud 'zo stag out-i,
Mez holl e c'hellomp hen toui :
E kement lec'h, 'dal ma tigoue,
Karer muioc'h 'n Otro Doue ;
Nerz ha skoazell lak er galon,
Evit difenn ar Fe wirion,
Hag hon tommen a ra er Vro
Ouz yez binniget hon tado ! !

GAB LISKILDRY.

Goulnnet en bareo ar Groaz :

ALMANAK AR BREIZAD

a gaver enn-an digweziou ha darvoudou ar bloaz
tremenet, dreist-holl ar Brezel enep da Vro-Sina (pe
Chin). Aliou mad a gaver ive war GLENVEJOU AL
LOENED, an AVALOU-DOUAR, al LOENED,
TAILHOU, hag ive marvailhou 'vel ar GOUROU PR
hag ar MANAC'H ANSELM ; en dibean euz al levri
FOARIOU AR VRO.

— 0 —

Priz : daou weinek pep hini ; trizek evit tousez
trivac'h real hanter-kant ; eiz lur evit eur c'hant.

Ad. VALLEE

MEKANIKER, RU VREST EN MONTRouLEZ

An digoavenez nevez hant
« La parfaite » euz ti « Hignette »
eo an hini wella. Ezet eo da nete
ha nerz eur bugel dek 'la 'zo a-walc'h
'vit he lakaat en dro.

Nep 'neuz c'hoant da brena euz
digoavenez a renk mont da ve
ar « Parfaite » pe skriva evit
taolenno d'aa AOTROU VALLEE
mekaniker bet disket war e vied
en Skol-Veur ar Vekanikerien (euz
centrale) euz Pariz, o chom en Mo
troulez, rue Vrest.

Prijou ar « Parfaite » :

Digoavenez n° 0, da gignat 75 litrad laez dae eur, 220
— n° 1, — 150 — 315
— n° 2, — 300 — 590

ERWAN HERNOT

KIZELLER KALVARIOU HA MEIN-BESIO

En Lanhuon

GOULENN AR PRIZ HAG AN TAOLENNO

Imprimerie Saint Guillaume, Saint-Brieux.